УДК 821.161.2 (73)
ББК 84 (7Сое)
П 16

Крістофер Паоліні
Christopher Paolini

ЕРАГОН. НАЙСТАРШИЙ
ELDEST

Літературний переклад Ігоря Бондаря-Терещенка
Під редакцією Олександра Ушкалова

Ілюстрації Світлани Чубенко

Світовий бестселер американського письменника Крістофера Паоліні є другою частиною його трилогії «Спадок». На сторінках цієї книги читач потрапляє у фантастичний світ магії, драконів, ельфів, гномів, щоб разом із головним героєм твору юнаком Ерагоном вирушити в мандрівку казковими пустелями, горами, підземеллями та містами, здолати силу-силенну перешкод, знайти собі вірних друзів, нажити лютих ворогів і врешті-решт здобути перемогу над силами зла.

УДК 821.161.2 (73)
ББК 84 (7Сое)

Цей переклад здійснено за сприянням RANDOM HOUSE CHILDREN'S BOOKS, відділення RANDOM HOUSE Inc.

© 2005 by Christopher Paolini, авторське право на текст
© І. М. Лавріненко. Переклад з англійської, 2005, 2007
© І. Є. Бондар-Терещенко. Літературний переклад, 2007
© О. Л. Ушкалов. Редагування, 2007. © С. В. Чубенко. Ілюстрації, 2007
© ПП «Ранок-НТ», 2007

КОРОТКИЙ ЗМІСТ КНИГИ «ЕРАГОН»

«СПАДОК». КНИГА ПЕРША

П'ятнадцятирічний юнак на ім'я Ерагон, полюючи в горах, знаходить таємничий камінь, схожий на яйце. Він приносить знахідку на ферму, де мешкає з дядьком Герроу та кузеном Рораном. Герроу виховував Ерагона разом зі своєю покійною дружиною. Про Ерагонового батька нічого не відомо, а мати, Селена, була сестрою Герроу. Відколи народився Ерагон, її ніхто не бачив.

Перегодом із кам'яного яйця вилуплюється маленький дракон. Коли Ерагон доторкнувся до цього створіння, на його долоні з'явилась срібна мітка, і між ними утворився непорушний

зв'язок. Так юнак став одним із легендарних вершників Дракона.

Спільнота вершників з'явилась кілька тисячоліть тому, маючи на меті припинити криваву війну між ельфами та драконами. Вершники стали охоронцями миру, будучи водночас цілителями, філософами й могутніми заклинателями. Час їхнього панування був для світу золотою епохою.

Коли люди прибули до Алагезії, вони теж увійшли до цього елітного ордену. Утім, після довгих років миру жорстокі й войовничі ургали вбили дракона юного вершника на ім'я Галбаторікс. Через цю втрату юнак ледь не збожеволів, а коли старші вершники відмовилися дати йому нового дракона, вирішив повстати проти їхньої влади.

Галбаторікс викрав дракона, якого назвав Шруйкан, і примусив істоту служити собі, підкоривши її чорними закляттями. Потому він згуртував довкола себе тринадцять зрадників — клятвопорушників. За допомогою своїх жорстоких спільників Галбаторікс скинув вершників, убивши їхнього ватажка, і проголосив себе королем усієї Алагезії. Однак його успіх був частковий, бо гномам з ельфами пощастило уникнути поневолення, а невелика частина людей створила на півдні Алагезії незалежну державу Сурда. Упродовж двадцяти років між

цими силами не було миру, і все закінчилося війною, яку спричинило підступне знищення вершників.

Саме тоді Ерагон теж стає вершником. Він розуміє, що потрапив у смертельно небезпечне становище, бо Галбаторікс убиває кожного вершника, який не присягнув йому на вірність. Тому Ерагон переховує дракона від своєї родини, доки той росте в лісі. Свого вихованця юнак назвав Сапфірою — на честь того дракона, про якого розповідав сільський казкар Бром. Невдовзі кузен Роран покидає ферму, прагнучи заробити грошей на весілля з Катріною, донькою м'ясника.

Сапфіра була вже завбільшки з Ерагона, коли до селища завітало двоє потворних незнайомців, назвавшись разаками. Вони прибули до Карвахола, шукаючи кам'яне яйце. Злякавшись, Сапфіра викрадає Ерагона й летить у гори. А коли вони з юнаком повертаються назад, на місці колишньої ферми залишилось одне тільки згарище. Друзі насилу рятують з-під уламків ледь живого Герроу.

Невдовзі Герроу помирає, і Ерагон присягається знайти та знищити разаків. Бром знає про існування Сапфіри й хоче приєднатись до пошуків убивць. Урешті-решт Ерагон таки погоджується, а старий казкар дарує йому меч Зарок, що колись належав вершникові. Утім,

старий не хоче пояснювати, як той опинився в нього.

Під час тривалої подорожі Бром навчає Ерагона різних корисних речей, магії, а також мистецтва битися на мечах. З часом вони загублять слід разаків і вирішать завітати до міста Тейрм, де мешкає Джуод, старий приятель Брома, котрий може підказати їм правильний шлях.

Там-таки в Тейрмі ексцентрична знахарка Анжела ворожить Ерагонові й пророкує майбутню боротьбу темних сил за контроль над його долею, кохання до шляхетної незнайомки, а також вигнання з Алагезії та зраду близьких людей. її супутник, кіт-перевертень Солембум, теж дає юнакові декілька мудрих порад. Потому Ерагон, Бром і Сапфіра вирушають до Драс-Леони, де сподіваються знайти разаків.

По дорозі Ерагон дізнається, що Бром — агент повсталих проти Галбаторікса варденів і що донедавна він переховувався в Карвахолі, чекаючи на появу нового вершника. Старий також розповідає, як двадцять років тому вони з Джоудом викрали яйце Сапфіри в Галбаторікса. Тоді ж таки Бром убив Морзана, першого й останнього з клятвопорушників. Але підступний Галбаторікс ще й досі володіє двома драконячими яйцями.

Біля Драс-Леони разаки нападають на Ерагона та його супутників. Вони завдають Бро-

мові смертельної рани, коли той захищає хлопця. Але напад разаків відбиває якийсь юний незнайомець на ім'я Мертаг, котрий, як з'ясувалося, також полює на потвор. Наступної ночі Бром помирає. Перед смертю він зізнається, що колись був вершником і що його дракона так само звали Сапфірою. Ерагон поховав Брома, зробивши надгробок з піщанику, який Сапфіра обертає на діамантову гробницю.

Втративши Брома, Ерагон із Сапфірою вирішують приєднатись до варденів. Та Ерагона несподівано беруть у полон у місті Джилід і приводять до таємничого Смерка, довіреної особи Галбаторікса. За допомогою Мертага хлопцеві вдається втекти, захопивши із собою полонену ельфійку Арію, яку довгий час тримали у в'язниці. Після цього Ерагон із Мертагом стають добрими друзями.

Перебуваючи в непритомному стані, Арія подумки переказує Ерагонові історію про те, як вона перевозила яйце Сапфіри від ельфів до варденів, сподіваючись, що дракон вилупиться для котрогось з їхніх дітей. Однак під час подорожі на неї напав Смерк, і вона змушена була за допомогою магії закинути яйце якнайдалі. Саме так воно й опинилося в Ерагона. Але зараз Арія серйозно поранена і їй потрібна медична допомога варденів. Подумки вона підказує Ерагонові шлях до повстанців.

Утікачів продовжують переслідувати ургали, заманюючи їх у Беорські гори. Несподівано Мертаг, який від самого початку не хотів їхати до варденів, зізнається Ерагонові, що він син клятвопорушника Морзана. Утім, сам Мертаг засуджує дії свого підступного батька, уникаючи заступництва Галбаторікса, аби самому шукати своєї долі. Він показує Ерагонові великий шрам на спині, який з дитинства залишився від удару батькового меча — Зарока. Так Ерагон дізнається, що його зброя належала колись батькові Мертага — людині, котра зрадила вершників і продалась королю Галбаторіксу, по-звірячому вбивши багатьох своїх товаришів.

Перегодом Ерагон та його друзі ледь не гинуть у сутичці з ургалами. Аж раптом на допомогу їм приходять вардени. Повстанці переховуються у Фартхен Дурі, велетенській горі, усередині якої перебуває ціле місто. Саме тут розташована столиця гномів — Тронжхейм. Урятованих прибульців відправляють до Аджихада, ватажка варденів, а бідолаху Мертага кидають до в'язниці через його батька. Аджихад розкриває Ерагонові багато таємниць, зокрема й історію про те, що вардени, ельфи та гноми погодились, аби вишколом нового вершника спочатку займався Бром. Перегодом навчання мало відбуватися під наглядом ельфів, тож Ерагонові варто вже зараз зважитись на цей крок.

Після цього юнак зустрічається з королем гномів Ротгаром і донькою Аджихада Насуадою. Його магічні здібності перевіряють Близнюки, двійко голомозих потворних чаклунів, які давно служать Аджихаду. Коли одужує Арія, Ерагон змагається з нею на мечах, а пізніше несподівано зустрічається зі знахаркою Анжелою та котом-перевертнем Солембумом, які й собі приєдналися до варденів: Одного дня Ерагон із Сапфірою навіть благословляють у натовпі дитину варденів.

Мирне життя Ерагона у Фартхен Дурі уриває лиха звістка про наближення війська ургалів, яке прорвалось через тунелі гномів. У грандіозній битві Ерагон залишився без Сапфіри й був змушений битися зі Смерком сам на сам. Сильніша за будь-яку людину потвора легко перемагає хлопця, завдавши йому страшного удару мечем. Але зненацька з'являються Сапфіра та Арія, які з гуркотом руйнують стелю замку, відволікаючи тим самим увагу Смерка. Якраз цим і скористався Ерагон, вразивши супротивника в самісіньке серце. Втративши свого ватажка, ургали тікають до тунелів.

Доки Ерагон був без пам'яті, його подумки відвідував Тогіра Іконока, славетний чаклун. Він запропонував йому зустрітися в Елесмері, місті ельфів. Прийшовши до тями, хлопець розуміє, що, незважаючи на всі старання знахарки

Анжели, у нього залишився величезний шрам, схожий на шрам Мертага. Юнак усвідомлює, що тільки дивом уникнув смертельної небезпеки в сутичці зі Смерком і що надалі йому треба вдосконалювати свій бойовий вишкіл.

Після цього Ерагон вирішив знайти Тогіру Іконока й дізнатися про свою подальшу долю. Але світ змінюється надто швидко — насувається нова війна. Невдовзі Ерагонові доведеться боротися зі своїм головним ворогом, підступним королем Галбаторіксом.

НЕЩАСТЯ БЛИЗНЮКІВ

Поринувши в скорботні думки, Ерагон блукав бойовищем, переступаючи через тіла загиблих і дослухаючись до жіночого голосіння, яке лунало над полем нещодавньої битви у Фартхен Дурі. Позад нього йшла вірна Сапфіра, обережно обходячи трупи. Драконова постать, вкрита блискучою лускою, була однією-єдиною яскравою плямою в тому мороці, що огорнув пристановище втікачів, яке ще зовсім недавно було таким життєрадісним.

Минуло вже три дні відтоді, як варден й гноми билися з ургалами за право володарювати в Тронжхеймі, легендарному місті-горі, заввишки із цілу милю, розташованому в центрі Фартхен Дура, але бойовище й досі зберігало сліди жахливої трагедії. Важко було порахувати всіх

загиблих, а ще важче — ховати рідних та близьких. Неподалік від поля битви палахкотіло височезне вогнище, відкидаючи зловісні відблиски на стіни Фартхен Дура. Там палили ургалів, для яких не було ані похорону, ані могил.

За якийсь час Ерагонові знову далися взнаки отримані в бою рани. Він то непритомнів, то приходив до тями, потроху оклигуючи, але жахливий біль у спині немилосердно мучив юнака. Знахарка Анжела давала йому всіляке рятівне зілля, Арія заспокоювала розмовами про щасливе майбутнє, та Ерагон усе одно страждав. Навіть Сапфіра не могла йому нічим зарадити, тільки подумки підтримуючи свого зневіреного друга.

Якось, перебуваючи на самоті, Ерагон задивився на зірки, що їх було видно крізь далекий отвір у вершині Фартхен Дура. їх затягло темним димом поховальних вогнищ. Отже, три дні... Три дні минуло відтоді, як він переміг страшне чудовисько, три дні поспіль люди називають його «Убивцею Смерка» і вже три дні Ерагон жив завдяки допомозі загадкового Тогіри Іконока. До речі, Ерагон так і не розповів про нього нікому, окрім Сапфіри. Схоже, битва зі Смерком, а також із темними силами, які керували цією потворою, неабияк змінила світогляд юнака, хоч він і не був упевнений, що це на краще. Утім, думати про це зараз Ерагон

не мав ані бажання, ані сили, відчуваючи себе виснаженим і геть нещасним.

Та й справді, події останнього часу були дуже невтішні. Навіть блукаючи бойовищем, Ерагон не знаходив очікуваних слідів перемоги, і ніщо не могло втішити серце воїна. Тривожна присутність смерті й порожнеча, а не поминальні пісні на згадку про загиблих героїв, панували навколо. Навіть смерть дядька Герроу, якого кілька місяців тому закатували ургали, не вразила Ерагона так, як побачена ним жорстокість людей, гномів та ургалів. Юнак був просто приголомшений засиллям ненависті, злості й болю. Він розумів, що єдиний спосіб урятуватися від усього цього — це почати діяти. Коли перед твоїми очима зринають пошматовані людські тіла, минуле життя втрачає будь-який сенс. Колишня віра в мирне життя здавалася тепер наївною, а покликання воїна набувало сенсу як захист від страждань рідних тобі людей.

Поринувши у важкі думки, Ерагон помітив під ногами чийсь вибитий зуб. Піднявши його й підкидаючи на долоні, він повільно обійшов разом із Сапфірою витоптане бойовище. Здалеку до них наближався Джормандер, заступник Аджихада у війську варденів. Підійшовши ближче, він шанобливо вклонився Ерагонові. Юнак по думки посміхнувся, розуміючи, що ще кілька днів тому, він би ніколи цього не зробив.

— Радий вітати тебе, Ерагоне,— мовив прибулець.— Аджихад повертається й хоче, щоб ти чекав його в Тронжхеймі. А решта вже під західною брамою міста. Тож варто поквапитись, щоб бути там вчасно.

Ерагон кивнув на знак згоди й попрямував до воріт, раз по раз торкаючись рукою Сапфіри. Аджихада не було майже три дні, впродовж яких він вистежував ургалів, котрі втекли до тунелів під горою Беор. Хлопець лише одного разу бачив його під час битви. Тоді Аджихад був страшенно розлючений, дізнавшись, що його донька Насуада порушила наказ сховатися разом з іншими жінками та дітьми. Натомість вона потайки билася пліч-о-пліч із воїнами Вардена.

Аджихада супроводжували Мертаг і Близнюки: Близнюки — тому що володарю загрожувала небезпека, а Мертаг просто хотів довести, що зможе допомогти варденам. Ерагона здивувало те, як змінилося ставлення людей до його друга. Адже той був сином Морзана, який видав вершників Галбаторіксу! І хоча пізніше Мертаг зрікся свого батька, ставши вірним другом Ерагона, йому все одно не довіряли. Утім, зараз було не до сварок. Правду кажучи, Ерагон сумував за Мертагом, нетерпляче чекаючи його повернення, аби обговорити все, що сталося за останній час.

Тільки-но Ерагон із Сапфірою обійшли Тронжхейм, вони помітили перед дерев'яними воротами невеличкий гурт людей. З-поміж них були гном Орик, котрий нетерпляче тупцяв на місці, та Арія. Біла пов'язка на руці в ельфійки світилась у темряві, кидаючи відблиск на її волосся. Арія глянула на Ерагона й Сапфіру, її очі зблиснули, але вона швидко відвела погляд і знову стала вдивлятися вдалечінь, сподіваючись побачити Аджихада.

Слід згадати, що, розбивши величезний сапфір Ісідар Мітрім, який служив за стелю в склепінні Фартхен Дура, Арія врятувала Ерагона й допомогла вбити Смерка. Звісно, це був неабиякий внесок у загальну перемогу. Але гноми були дуже розгнівані, адже Арія знищила їхній найдорожчий скарб. Вони відмовлялися прибирати уламки каменя, залишивши їх у величезній головній залі Тронжхейма. Щоразу, як Ерагон проходив повз цю зруйновану місцину, йому було дуже прикро, що перемога завдала стільки шкоди трудящому народові гномів.

Тепер же юнак і Сапфіра зупинилися біля Орика й оглянули пустирище, що лежало на багато миль довкола Фартхен Дура.

— Звідки повертатиметься Аджихад? — озвався Ерагон до гнома.

Той кивнув убік ліхтарів, встановлених біля виходу з тунелю. Юнак почав терпляче чекати

разом з іншими, спілкуючись подумки тільки із Сапфірою. Зараз йому було не до порожніх балачок.

За півгодини в глибокому тунелі почувся якийсь шум, потім щось поворухнулося, і невдовзі гурт воїнів вибрався нагору, допомагаючи вилізти невеличким гномам. Один із прибульців — Ерагонові здалося, що це був Аджихад,— звів руку, і воїни вишикувались за ним у дві шеренги. За командою ватажка загін рушив вбік Тронжхейма.

Утім, вони не встигли пройти й п'яти ярдів, як позаду них, у тунелі, хтось заметушився, і з темряви почали вистрибувати дивні постаті. Ерагон примружився, намагаючись здалеку розгледіти, що ж там таке відбувається...

— Це ургали! — подумки крикнула йому Сапфіра й грізно вигнула шию. Та Ерагон уже й сам усе чудово зрозумів.

— Ургали! — скрикнув юнак, застрибуючи на дракона й шкодуючи, що залишив у схованці свій меч. Ніхто ж не чекав, що ці кляті ургали нападуть після поразки!

Щойно Сапфіра, розправивши свої блакитні крила, опустила їх униз і стрибнула вперед, набираючи швидкість та висоту, Ерагонова рана миттю дала про себе знати пекучим болем у спині. Далеко внизу до тунелю бігла Арія, майже не програючи у швидкості драконові. За

нею дріботів Орик з кількома воїнами, а Джормандер кинувся назад до казарми.

Ерагон безпорадно спостерігав, як ургали атакували вояків Аджихада з тилу, бо не міг застосувати магію на такій великій відстані. Монстри скористались несподіванкою й швидко вбили чотирьох воїнів. Решта загону згуртувалась довкола Аджихада, намагаючись його захистити. Супротивники зійшлися. Залунав брязкіт мечів і сокир. Юнак побачив, як один із Близнюків змахнув рукою, з його долоні вирвався промінь, і кремезний ургал полетів сторчма на землю немов підкошений. На якусь мить юнакові навіть здалося, що загін зможе відбити напад, та зненацька в повітрі здійнялася курява, огорнувши сірою пеленою все бойовище. А коли туман розвіявся, живими залишилися тільки четверо: Аджихад, обидва Близнюки й Мертаг. Ургали з переможними криками посунули на них...

Ерагон із жахом дивився на те, що відбувалось у нього перед очима, але нічим не міг зарадити.

...Перш ніж Сапфіра долетіла до місця трагедії, ургали вже встигли відступити, сховавшись назад у підземелля. Зіскочивши з дракона, Ерагон чимдуж помчав до порожнього бойовища. По дорозі в нього промайнула думка, що він уже переживав щось подібне, коли повернувся на зруйновану ферму й знайшов

свого бідолашного дядька Герроу. Перемагаючи страх, юнак почав шукати живих.

Усе було схоже на нещодавнє поле бою, от тільки кров тут була свіжа. Прямо посередині лежав Аджихад у пошматованій кольчузі. Довкола нього — п'ятеро ургалів, яких він переміг у бою. Бідолаха ще дихав, але важко й уривчасто. Ерагон схилився над ним, відвернувши обличчя, щоб сльози не капали на поранені груди ватажка. Ніхто б не зміг залікувати такі рани... Підбігши до Аджихада, Арія скрикнула й стала як укопана. Глянувши на рани ватажка, вона змінилась на обличчі, зрозумівши, що його вже ніщо не врятує.

— Ерагоне! — ледь чутно прошепотів знесилений Аджихад.

— Так, я тут,— схилився хлопець до вмираючого.

— Послухай, Ерагоне... Це мій останній наказ,— насилу вимовив Аджихад.— Ти мусиш пообіцяти мені... пообіцяй, що не даси варденам розійтися... Це єдина можливість перемогти Імперію... Вони мають бути сильними... Пообіцяй мені...

— Я обіцяю,— ледь стримуючи сльози, відповів Ерагон.

— Тоді мир тобі, Ерагоне, Убивце Смерка...— глибоко зітхнувши, мовив Аджихад і заплющив очі.

Ерагон схилив голову на груди, почувши, немов крізь туман, як Арія давньою мовою благословляє Аджихада в далеку путь.

— Після його смерті почнеться розбрат,— нарешті озвалась до нього ельфійка.— І ти мусиш запобігти йому, бо така воля небіжчика... Я тобі допоможу.

Звівшись на ноги, Ерагон мовчки оглянув решту загиблих. Зараз він був готовий віддати все, щоб осліпнути!

— Цього не мало статися,— звернулась до хлопця Сапфіра.— Тим більше після нашої перемоги... Але куди ж поділися Близнюки й Мертаг?..

— Ти маєш рацію! — схаменувся Ерагон, уважніше глянувши на трупи.— Серед загиблих їх нема!

Хлопець пожвавішав і кинувся до тунелю. Калюжі густої крові сповнювали вибоїни старих мармурових сходинок. Схоже було на те, що поранених потягли вниз...

— Мабуть, ургали захопили їх у полон,— сказала Сапфіра.— Але для чого? Зазвичай вони не беруть полонених.

— Яке це має значення? — гірко відповів юнак.— Ми все одно не зможемо їх переслідувати. Ти навіть не пролізеш у цю діру!

— Але ж вони можуть бути живі! — заперечив дракон.— Невже ти їх покинеш?

— А що я, по-твоєму, можу зробити? Тунелі гномів — це безкінечний лабіринт, де звичайна людина відразу ж заблукає! От якби Арія могла нам допомогти...

— Ну то спитай її мерщій!

Ерагон хотів уже бігти по ельфійку, проте несподівано завагався. Так, з-поміж усіх варденів саме Арія зуміла б упоратись із ургалами. Але ж їй знову доведеться наражатись на небезпеку!.. Заскреготавши зубами, юнак таки наважився все розповісти ельфійці.

— Ти ж не станеш їх переслідувати? — з ледь прихованою надією спитав він.— Адже це зовсім безглузда затія.

Ельфійка пильно глянула на хлопця. Було видно, що вона жодної миті не вагалася перед тим, як прийняти рішення.

— Це для тебе... зовсім безглузда,— вигукнула дівчина й зникла в підземеллі.

Сумно зітхнувши, Ерагон повернувся назад до Аджихада й присів навпочіпки біля тіла ватажка. Це була важка втрата: Аджихад мертвий, а Мертаг зник. Так, його друг Мертаг, син одного з клятвопорушників — тринадцяти вершників, які допомогли Галбаторіксу знищити старійшин і проголосити себе королем Алагезії. І що ж? Були часи, коли Ерагон хотів, аби Мертаг залишив його. Але зараз, коли друга захопили в полон, ця втрата принесла в душу

несподівану пустку. Юнак сидів, поринувши у свої невеселі думки, як раптом прибіг Орик із вояками.

Побачивши мертвого Аджихада, гном у розпачі затупотів ногами. Він вигукував якісь прокляття, а потім заходився рубати сокирою тіла ургалів. Решта вояків понуро спостерігали за ним. Трохи заспокоївшись, Орик прогарчав до Ерагона:

— Тепер нам усім гаплик, бо не буде миру між народами. Він справді нічого не казав перед смертю?

— Я перекажу Аджихадові слова, коли всі зберуться,— спокійно озвався юнак, глянувши на Сапфіру.

— Зрозуміло,— кивнув гном.— А де Арія?

Ерагон знехотя махнув убік підземелля. Орик знову вилаявся, потім похитав головою й присів поруч із юнаком.

Трохи перегодом прибув Джормандер із загоном воїнів. Жестом він наказав їм чекати неподалік, а сам повільно наблизився до скорбного місця.

— Як доля може бути такою жорстокою, мій друже? — стаючи на коліна перед тілом Аджихада, мовив він.— Я мав би встигнути тобі на допомогу, якби ця клята гора не стала нам на заваді. А тепер нас поранено в самісіньке серце, хоч ми й святкуємо перемогу...

Трохи повагавшись, Ерагон усе ж таки розповів про Арію та про зникнення Близнюків із Мертагом.

— Вона не повинна була цього робити,— скрушно зітхнув Джормандер, підводячись із колін.— Але тепер уже нічим не зарадиш. Ми поставимо тут варту, а перегодом гноми вирушать на пошуки до тунелю.

— Я хотів би ними керувати,— вийшов уперед Орик.

Джормандер сумно глянув на Тронжхейм і знову зітхнув.

— Ні, зараз ти потрібен Ротгару,— мовив він.— На чолі гномів піде хто-небудь інший. Пробач, Ерагоне, усі важливі люди залишаться тут, доки не буде обрано наступника Аджихада. Отож, Арії доведеться подбати про себе самій... Ми все одно її не наздоженемо.

Ерагон із розумінням кивнув.

Джормандер оглянув поле бою, а потім гукнув так, щоб усі його почули:

— Аджихад загинув смертю справжнього воїна! Дивіться, він упорався з п'ятьма ургалами, а простий смертний не подужав би й одного! Ми востаннє вшануємо Аджихада, сподіваючись, що його душа буде радувати богів! Тож несіть його й наших славних товаришів до Тронжхейма на своїх щитах, а потім пометіться за свого ватажка!

Сумні воїни, ставши на коліна, схилили голови, востаннє вшановуючи славного Аджихада. Потім вони переклали тіло на щити й узяли його собі на плечі, рушивши в скорботі до Тронжхейма. Багато хто з них навіть не приховував сліз, що текли по їхніх щоках. Урочисто й повільно процесія рушила до міста. Ерагон із Сапфірою були в самісінькому її центрі.

РАДА СТАРІЙШИН

Еragон прокинувся й скотився на край ліжка, оглядаючи кімнату, що ледь освітлювалась каганцем. Потім юнак перевірив, чи спить Сапфіра. М'язисті боки дракона здіймалися й опускались у такт диханню, нагадуючи величезні ковальські міхи. Юнакові спала на гадку вогненна геєна, бо Сапфіра могла будь-якої миті виплюнути з пащі цілий стовп вогню. Це було надзвичайне видовище... Вогонь, такий сильний, що може розтопити метал, торкається її язика й зубів кольору слонової кістки, не завдаючи їм жодної шкоди.

Відтоді, як Сапфіра вперше дмухнула вогнем під час бою зі Смерком — кинувшись із вершини Тронжхейма й пробивши дах головної зали, вона неабияк пишалася своїм новим талантом. Тепер дракон час від часу, немовби тренуючись, дмухав невеличкими струменями

полум'я, готовий будь-якої миті спопелити все довкола.

Оскільки Ісідар Мітрім було знищено, Ерагон і Сапфіра більше не могли залишатись у притулку для драконів, який до цього перебував над розбитим сапфіром. Гноми поселили їх у старій гауптвахті на нижньому рівні Тронжхейма. Це була велика кімната з низькою стелею й темними стінами.

Коли Ерагон згадав про події вчорашнього дня, його знову пройняв біль. Сльози сповнили юнакові очі й побігли по щоках. Одна сльозинка впала на руку... Від Арії не було жодної звістки до пізнього вечора, аж раптом вона вийшла з тунелю, хитаючись від утоми. Пошуки були марними: ургали втекли.

— Я знайшла тільки ось це,— ельфійка простягнула закривавлену мантію одного з Близнюків, туніку Мертага та його шкіряні рукавички.— Усі речі було розкидано біля чорної прірви, куди не веде жоден тунель. Мабуть, ургали забрали решту одягу, а тіла скинули в яму. Я намагалась побачити Мертага й Близнюків у магічному кристалі, та не побачила нічого, крім таємничих тіней,— додала дівчина.— Мабуть, вони всі загинули.

Згадуючи розповідь Арії, Ерагон подумки оплакував Мертага. Душу ятрило відчуття втрати та якогось незвичного страху, що дедалі

частіше опановував хлопця. Розглядаючи сльозинку — маленьку й блискучу крапельку на своїй руці,— він несподівано вирішив сам подивитись, як усе відбувалося, і знайти в закапелках магії своїх втрачених друзів. Юнак знав, що це божевілля, але мусив спробувати, аби переконатись, чи справді Мертаг загинув.

— Драумр копа,— прошепотів Ерагон, і крапля на його руці миттєво потьмяніла, обернувшись на темну цятку ночі. На її поверхні промайнула тінь, схожа на птаха в зоряному небі, а потім усе зникло...

Ще одна сльоза впала з очей юнака.

Ерагон глибоко зітхнув, випростався й спробував заспокоїтись. Отже, у нього нічого не вийшло... Тепер, одужуючи від рани, завданої Смерком під час бою, він дедалі частіше схилявся до думки, що тоді йому просто пощастило. І якщо йому знову доведеться зустрітись віч-на-віч із темними силами, то чи зможе він їм протистояти? Тільки Бром міг навчити його чомусь більшому, але тепер здобути потрібні знання й силу можна було лише в ельфів.

— Доброго ранку! — урвала невеселі думки Ерагона Сапфіра.

— Не знаю, чи буде він добрим,— сумно відповів юнак.— Хіба це не жахливо?.. Мертаг і Аджихад... Чому ж вартові в тунелях не по-

передили нас про ургалів? Адже монстри не могли вистежити загін Аджихада, залишаючись непоміченими. Тобі не здається, що тут щось не так?

— Ми ніколи не дізнаємось усієї правди,— лагідно відповіла Сапфіра, зводячись і ледь не торкаючись крилами стелі.— Але не будемо марнувати часу, бо нового ватажка можуть обрати й без нас.

Ерагон похмуро погодився, ще й досі обмірковуючи вчорашні події. Він пам'ятав, як Орик вирушив із сумною звісткою до короля Ротгара, як Джормандер переніс тіло Аджихада в те місце, де воно могло спочивати до похорону, а Арія самотою стояла осторонь і розгублено за всіма спостерігала.

Юнак устав, повісив на пояс Зарок, пристебнув лук, а потім, нахилившись, спробував підняти з підлоги сідло Сніговія... Раптовий біль пройняв усе його тіло, юнак аж скрутився, хапаючись за поранену спину. Було таке відчуття, ніби тулуб розрубали навпіл. Сапфіра теж відчула цей біль і від несподіванки загарчала. Вона спробувала його зменшити, проте нічого не змогла вдіяти. Драконячий хвіст інстинктивно сіпнувся вгору, немовби Сапфіра приготувалась до бою.

За кілька хвилин жахливий напад минув. Відсапуючись, Ерагон лежав на долівці. Юнак відчував, як піт стікає по його обличчю й заливає

очі. Він обережно торкнувся спини й помацав шрам. Той був гарячий і набряклий.

— Бідолаха,— зітхнув за його спиною дракон.

— Цього разу було ще гірше,— спроквола озвався юнак, насилу зводячись. Спершись об Сапфіру, він трохи постояв, чекаючи, доки пройде запаморочення, а потім рушив до дверей.

— У тебе стане сили дійти? — спитав дракон.

— Ми повинні це зробити,— твердо мовив Ерагон.— Як вершник і його дракон ми маємо бути на церемонії вибору нового ватажка варденів. І, може, навіть вплинути на цей вибір... Бо ми для них авторитети. Єдине, що мене втішає — відсутність Близнюків, які не зможуть посісти це місце...

— Звісно, це добре,— буркнула Сапфіра,— але Смерк іще тисячу років буде страждати через те, що завдав тобі болю.

— Просто не відходь від мене. Гаразд? — посміхнувся Ерагон.

Вони рушили Тронжхеймом, шукаючи найближчу харчевню. У всіх коридорах і хідниках люди зупинялися, уклоняючись їм і белькочучи «Арджетлам» або «Убивця Смерка». Навіть гноми схиляли голови, хоч і не так часто. Ерагон був вражений — стільки сумних облич було довкола. До того ж, майже всі чоловіки були вбрані в чорне, висловлюючи свій щирий сум. Більшість жінок також вдягли чорне

вбрання, сховавши обличчя під мереживними вуалями.

Сяк-так знайшовши харчевню, Ерагон узяв зроблений з каменю таріль з їжею й присів за низький стіл. Сапфіра тривожно спостерігала за ним, готова будь-якої миті захистити свого господаря. Кілька присутніх хотіли були підійти до Ерагона, але дракон тихо загарчав, і їх наче вітром здуло. Ерагон неохоче копирсався в тарелі, намагаючись не показувати внутрішньої тривоги. Нарешті, намагаючись позбутися сумних думок про Мертага, він спитав у Сапфіри:

— Як ти гадаєш, хто може керувати варденами зараз, коли Аджихад і Близнюки загинули?

— Можливо, ти,— трохи повагавшись, відповів дракон.— Бо як же тоді ще пояснити Аджихадове благословення? Гадаю, ніхто не буде заперечувати. Але це не дуже приваблива перспектива. Вона обіцяє тобі самі неприємності.

— Згоден,— кивнув юнак.— До того ж, це не сподобається Арії, а вона вміє бути небезпечним ворогом. Давньою мовою ельфам не збрешеш, проте іншими мовами я теж не хочу їх дурити. Адже вони можуть і не повірити, що Аджихад сказав саме так, коли це буде не в їхніх інтересах. Ні, я не хочу обіймати цієї посади... Може, нехай буде Джормандер?

— Це був перший помічник Аджихада,— замислилась Сапфіра.— На жаль, ми дуже мало

про нього знаємо, а про решту місцевих ватажків і поготів. Надто вже мало часу минуло відтоді, як ми сюди прибули. Тож маємо прийняти рішення, покладаючись тільки на власні почуття й враження.

— Але не забувай про Ротгара й решту гномів,— нагадав Ерагон, відставляючи таріль з їжею.— Вони не мовчатимуть. Ельфів на виборах представлятиме тільки Арія, а от гномів ніхто зігнорувати не зможе, бо тут їх повно. Так, Ротгар підтримує варденів, але тільки до того часу, доки інші клани не повстануть проти нього. За інших обставин йому доведеться підтримувати когось іншого.

— І кого ж саме? — поцікавився дракон.

— Людину, якою легко маніпулювати,— заплющив очі юнак і відкинувся на стільці.— Це може бути будь-хто з мешканців Фартхен Дура.

Вони ще якийсь час обмірковували свої проблеми. А потім Сапфіра несподівано сказала Ерагонові:

— Тут дехто хоче з тобою побачитись. І я не можу його не пустити.

— Що-що? — перепитав Ерагон, розплющивши очі й замружившись від яскравого світла.— Що таке?

Блідий юнак, котрий повільно наближався до столу, зупинився, затупцяв на місці, з пошаною вклонився й сказав із безпечної відстані:

— Арджетламе, тебе викликають на перемовини з радою старійшин.

— А це ще хто такі? — невдоволено спитав Ерагон.

— Ну, це... — знітився прибулець.— Одним словом, це люди, яких ми, тобто вардени, обрали для переговорів з Аджихадом. Вони були його радниками, а тепер хочуть бачити тебе. Це велика честь!

— Ти проведеш мене до них?

— Так,— посміхнувся юнак.

Сапфіра запитально глянула на Ерагона. Той тільки знизав плечима й, кинувши свій сніданок, рушив за прибульцем, який показував дорогу. Доки вони йшли, хлопчак раз по раз зиркав на Зарок, і його оченята зблискували від захвату.

— Як тебе звати? — спитав Ерагон, коли йому почало це набридати.

— Джарша, мій пане,— відповів юнак.

— Гарне ім'я. Ти добре виконав своє доручення й маєш цим пишатись,— похвалив Ерагон. Хлопчак аж засяяв і підстрибнув на радощах.

За якийсь час вони дійшли до круглих кам'яних дверей, які Джарша шанобливо прочинив перед поважним гостем. За дверима була кругла зала з небесно-блакитним склепінням, прикрашеним зірками. А посередині

стояв круглий мармуровий стіл, на якому мозаїкою було викладено герб Дургрімст Інгейтум — велетенський молот, обрамлений дванадцятьма зірками. За ним сиділи Джормандер, двоє кремезних чоловіків, а також жінка з міцно стиснутими губами, дуже близько посадженими очима й дбайливо нарум'яненими щоками. Ще одна жіночка мала густу копицю сивого волосся, яке зовсім не пасувало до руків'я кинджала, що визирав зі складок її вбрання.

— Можеш іти,— сказав Джормандер провідникові Дарші, і той поспішив зникнути.

Відчуваючи напружену увагу до своєї персони, Ерагон повагом оглянув залу й сів за стіл якраз посередині, так, що решта присутніх мала до нього розвернутися. Сапфіра вмостилася позаду юнака — він зрозумів це, відчувши потилицею її гаряче дихання.

Джормандер звівся на ноги, легко вклонився й знову сів.

— Дякую, що завітав до нас, Ерагоне, незважаючи навіть на те, що ти не зовсім одужав від свого поранення,— мовив він і показав на при-сутніх: — Це Умерт і Фальберд, а це Сабрі й Елесарі.

Ерагон привітально схилив голову, а потім спитав:

— А Близнюки теж були членами вашої ради?

Сабрі невдоволено похитала сивою копицею й стукнула довгим нігтем по столу.

— їм не місце серед нас,— суворо відповіла вона.— Це були справжні п'явки, що смоктали нашу кров задля власної вигоди. Вони не мали жодного бажання служити варденам. Тому й до ради їх не обрали.

Ерагон навіть на такій відстані відчув запах її парфумів, що відгонили болотяною тванню, і ледь зумів стримати посмішку.

— Годі,— озвався Джормандер.— Ми тут не для того, щоб говорити про Близнюків. Сьогодні перед нами постала проблема, яку треба вирішити швидко й ефективно. Якщо ми не оберемо наступника Аджихада, то його обере хтось інший. Ротгар уже цікавився ситуацією, нібито висловлюючи співчуття. Нам не слід забувати також про Ду Врангр Гата, жерців магії. Більшість із них підкоряються варденам, але їхні дії неможливо передбачити. А що як вони вирішать протистояти нам задля власної вигоди? От чому, Ерагоне, нам потрібна твоя підтримка. Ти мусиш бути гарантом законного вибору.

Потім важко звівся Фальберд, спершись м'язистими руками об стіл.

— П'ятеро з нас уже вирішили, кого підтримувати,— мовив він.— Ми не сумніваємось у цій людині, але ти... — товстун повчально

пригрозив Ерагонові пальцем: — Ти мусиш заприсягтися, що не розголосиш нашого рішення.

— Цікаво, задля чого весь оцей цирк? — подумки звернувся Ерагон до Сапфіри.

— А я ж бо звідки знаю? — пирхнула та у відповідь.— Можливо, це пастка. Або якась авантюра, в яку тебе хочуть уплутати. Зрештою, від мене вони присяги не вимагали, тож не хвилюйся. Я завжди зможу переказати Арії те, до чого вони тут дійдуть. І дарма вони забувають, що дракони такі ж розумні, як і люди. А може, навіть розумніші...

Трохи заспокоївшись, Ерагон звернувся до присутніх:

— Гаразд. Я присягаюсь не розголошувати таємниці вашого рішення. А тепер кажіть, хто очолить варденів.

— Насуада,— враз пролунала несподівана відповідь.

Намагаючись не показувати власного здивування, Ерагон кивнув і замислився. Він не брав до уваги Насуади, зважаючи на її юний вік, адже дівчина була всього лиш на кілька років старша за нього. Звісно, це не грало великої ролі, але чому рада старійшин обрала саме її? Навіщо їм це? Юнак згадав пораду Брома й спробував глянути на проблему з різних боків, розуміючи, що незабаром має оголосити своє рішення.

— У Насуади твердий характер,— підказала Сапфіра.— Цілком можливо, що вона така сама, як її батько.

— Можливо,— відповів Ерагон.— Якби ж то вони вибирали її за характер! Тут бува часом нема якогось підступу?

Щоб хоч якось виграти час, юнак задумано перепитав:

— А чому не ти, Джормандере? Аджихад називав тебе своїм найкращим помічником. Хіба ж це не підтверджує твого права на його місце тепер, коли він загинув?

Між членами ради пробігла хвиля роздратування: Сабрі випросталась у кріслі, склавши руки перед собою, Умерт і Фальберд сумно перезирнулись, а Елесарі просто посміхнулася, торкнувшись руків'я кинджала.

— Розумієш,— обережно мовив Джормандер, ретельно добираючи слова,— Аджихад мав на увазі лише військову справу, не більше... До того ж, мені краще залишатись членом цієї ради, яка діє тільки тоді, коли ми підтримуємо одне одного. Я б не хотів ставати вищим за решту своїх колег.

Після такої улесливої промови напруга в раді помітно спала, і Елесарі навіть підбадьорливо поплескала Джормандера по плечу.

«Авжеж! — подумки вигукнула Сапфіра.— Та він просто мріє загарбати владу, якщо решта

його підтримає. Ти тільки поглянь на цю раду! Він же наче вовк у своїй зграї!»

«Скорше, як вовк у зграї шакалів»,— подумав Ерагон, а вголос додав: — А чи має Насуада хоч якийсь досвід у цій справі?

— Я мешкала тут уже сім років, коли Аджихад приєднався до варденів,— несподівано мовила Елесарі.— І Насуада росла на моїх очах. Звісно, іноді вона буває легковажна, але зараз це найкраща кандидатура на посаду. Народ її полюбить. А в ці лихі часи я й мої друзі подбаємо про неї. Недосвідченість не повинна стати перешкодою на її шляху!

«Все зрозуміло,— сумно посміхнувся Ерагон до Сапфіри.— їм просто вкрай потрібна маріонетка».

— Похорон Аджихада відбудеться за два дні,— озвався Умерт.— А відразу ж після цього ми хочемо оголосити Насуаду нашим новим ватажком. Зрозуміло, ми спитаємось її згоди, але вона, як на мене, має погодитись. Ми хочемо, щоб ти був присутнім на церемонії, аби ніхто — навіть Ротгар! — не зміг оскаржити нашого рішення. Заразом ти присягнеш на вірність варденам. Це поверне довіру людей, яку забрала смерть Аджихада, і попередить будь-які спроби розколоти нашу спільноту.

«Он воно що! — подумки вжахнувся Ерагон.— Присяга на вірність народу варденів!»

«Зверни увагу на те, що вони вимагають присягнути не Наусаді, а тільки варденам»,— підказала Сапфіра.

«Так, і тоді ці товстуни будуть тими, хто офіційно призначив Насуаду,— міркував про себе хлопець.— А це означає, що рада матиме більшу владу, ніж донька Аджихада. Звісно, вони могли б усе підлаштувати так, аби Арія або ми із Сапфірою зробили це самі. Проте подібне визнання означало б беззаперечну владу того, хто призначив дівчину, а це не входить до планів цих добродіїв. Тому вони й хочуть оголосити вердикт самі, аби взяти ініціативу у свої руки. До того ж, вони скористаються підтримкою вершника. Адже ми привселюдно маємо підтримати їхнє рішення, чи не так?»

— А якщо я не пристану на вашу пропозицію? — нарешті спитав Ерагон.

— Пропозицію? — здивовано перепитав його Фальберд.—Ну, звісно, нічого страшного не станеться. Але якщо ти не з'явишся на вибори Насуади, це означатиме неповагу до нашого народу. Що подумає бідна дівчина, коли герой битви під Фартхен Дуром зігнорує її свято? Певно, те, що вершник її зневажає й не хоче служити її народу? Хто ж витримає таку ганьбу?

Висловитись іще зрозуміліше було несила, тож Ерагон стис руків'я Зарока під столом,

борючись із нестримним бажанням сказати цим задоволеним пикам те, що не потребує жодних пояснень. Хіба його хтось змушував підтримувати варденів? Хіба він не робив це за покликанням власного серця? Утім, годі. Він ні в якому разі не погодиться на їхні підступні вмовляння.

— Якщо ви такої високої думки про вершників,— опанувавши себе, несподівано твердо мовив Ерагон,— то чи не краще буде, коли я сам керуватиму варденами?

Ці слова неабияк стривожили радників — вони нервово зайорзали у своїх кріслах.

— Це було б украй нерозумно,— скривилася Сабрі.

Ерагон напружено думав, намагаючись знайти вихід із ситуації.

— Тепер, коли Аджихад загинув,— лагідно підказала Сапфіра,— ми вже не зможемо залишатись незалежними від будь-якого клану. Тож давай не будемо сваритися з варденами, гаразд? Якщо рада хоче контролювати їх, обравши Насуаду ватажком-маріонеткою, нехай собі контролює. Ми тут нічим не зарадимо. До речі, всіма ними й нами так само керує інстинкт самозбереження.

— Але чого вони вимагатимуть від нас, коли прийдуть до влади? Чи визнають вони варденський пакт із ельфами й чи відішлють нас

на вишкіл до Елесмери? Джормандер схожий на порядну людину, а як щодо решти ради?

— Погоджуйся на участь у церемонії,— замість відповіді сказала Сапфіра.— Гадаю, з нашого боку це буде розумний крок. А щодо твоєї присяги на вірність варденам, то, можливо, тобі пощастить її уникнути. Може, з часом щось стане на заваді... А може, Арія щось підкаже...

— Гаразд,— несподівано для ради кивнув Ерагон.— Якщо ви так хочете, я буду на церемонії.

— От і добре,— з полегшенням зітхнув Джормандер.— Тоді в нас тільки одна справа, яку треба залагодити до твого від'їзду. Ідеться про призначення Насуади. Не бачу жодних причин її відкладати, якщо вже ми всі тут зібрались. Я негайно ж пошлю за нею, а також за Арією. Перш ніж публічно ухвалити рішення, нам треба мати згоду ельфів. Сподіваюся, це буде нескладно, чи не так? Адже Арія не стане заперечувати твого рішення? І їй, мабуть, теж доведеться з ним погодитись.

— Стривай-стривай,— несподівано урвала промовця Елесарі.— Вершнику, я все-таки не зрозуміла, чи присягнеш ти на вірність варденам?

— Так-так, ти мусиш це зробити,— пожвавився Фальберд.— Вардени почуватимуться

незручно, якщо не зможуть забезпечити тобі захист як одному з підданих.

«Отакої!» — подумки обурився Ерагон.

«А чого ж ти хотів? — відгукнулась Сапфіра.— Боюся, що тепер ми вже не відкараскаємось!»

«Вони не посміють мені перечити, якщо я відмовлюсь!» — роздратовано відповів юнак.

«Звісно ж ні,— мудро зауважив дракон.— Але вони створять силу-силенну всіляких перепон на нашому шляху... Зрозумій, ти робиш це насамперед для себе, адже надалі буватимуть такі ситуації, коли я не зможу тобі допомогти. Хіба ти забув, що наш ворог сам Галбаторікс? І тобі потрібні спільники, а не вороги. Адже ми не зможемо одночасно боротись і з Імперією, і з варденами».

Трохи подумавши, Ерагон сказав:

— Гаразд, я прийму присягу!

Усі присутні полегшено зітхнули.

«А нас таки бояться!»—мстиво зауважив юнак.

«Ще б пак!» — погодилась Сапфіра.

Задоволений Джормандер гукнув Джаршу й відіслав його на пошуки Насуади з Арією. Коли хлопчак побіг, у залі знову запанувала тривожна тиша. Ерагон намагався не звертати уваги на принишклих членів ради й спробував придумати вихід з тієї халепи, в яку він

щойно ускочив. Як на лихо, нічого не спадало на думку.

Коли двері знову прочинились, усі знервовано звернули погляди до прибульців. Першою до зали ввійшла Насуада з незворушним виразом обличчя й гордо піднесеною головою, її гаптоване вбрання було темного кольору, навіть темніше за її шкіру. Слідом за нею йшла Арія, плавно несучи своє гнучке тіло. Завершував цю урочисту процесію Джарша, що аж сяяв від благоговіння.

Провідника швидко відпустили, і Джормандер допоміг Насуаді сісти. Ерагон поспішив так само допомогти Арії, але та проігнорувала запропонований стілець, зупинившись біля столу.

«Сапфіро,— подумки гукнув до дракона хлопець.— Розкажи ельфійці про все, що тут сталося. Боюся, що рада не захоче говорити їй про мою присягу на вірність варденам».

— Моє шанування, Аріє! — стримано кивнув ельфійці Джормандер і повернувся до Насуади, змінивши тон на улесливо-шанобливий.— Люба Насуадо, донько Аджихада, дозволь мені від імені ради старійшин висловити тобі співчуття. Ми знаємо, як ти страждаєш і що взагалі відчуває людина, коли її близьких знищує Імперія.

— Дякую,— ледь гірошепотіла Насуада, опускаючи свої очі, схожі на мигдалини. Вона сіла,

сором'язлива й боязка, виглядаючи такою розгубленою, що Ерагон ледь не кинувся її втішати. Зараз це була зовсім не та самовпевнена дівчина, яка відвідувала юнака перед битвою.

— І хоч сьогодні скорботний день, ми маємо з твоєю допомогою вирішити одну проблему. Розумієш, наша рада не може керувати варденами, тому хтось мусить стати на місце твого батька. Ми хочемо, щоб це була ти. Ти його спадкоємиця, тож маєш на це повне право. Народ варденів сподівається на твою згоду.

Насуада кивнула, зблиснувши очима, повними сліз.

— Я й не сподівалась, що мене попросять посісти місце батька, адже я ще така молода. Проте, якщо ви наполягаєте... Це мій обов'язок, і я погоджуюсь.

ПРАВДА МІЖ ДРУЗЯМИ

Отримавши згоду Насуади, вся рада старійшин аж засяяла, задоволена з того, що їхній план усе ж таки спрацював.

— Так, ми наполягаємо,— додав Джормандер,—бо це робиться задля твого добра й для добра варденів.

Решта старійшин сумлінно закивали своїми мудрими головами, на що Насуада тільки сумно посміхнулась. Сабрі кинула гнівний погляд на Ерагона, немовби докоряючи йому за те, що він не приєднався до загальної ухвали.

Під час усього цього дійства Ерагон пильно спостерігав за Арією, намагаючись помітити бодай якусь реакцію на новини, що їх ельфійці розповіла Сапфіра, або ж на рішення ради. Але дівчина залишалася геть незворушною.

— Вона поговорить із нами після засідання,— заспокоїв юнака дракон.

Ерагон навіть не встиг відповісти, коли Фальберд звернувся до Арії.

— А ельфи погоджуються з нашим рішенням? — запопадливо спитав він.

Дівчина так пильно глянула на вельможу, що той аж зіщулився під її поглядом, і мовила:

— Я не можу відповісти за свою королеву, але не бачу тут нічого протиправного. Я теж благословляю Насуаду.

— Як вона може так казати, знаючи те, про що ми їй розповіли! — обурився Ерагон.— Ні, нас таки загнали в глухий кут...

Схоже було на те, що рішення Арії неабияк втішило раду. Насуада подякувала ельфійці й спитала Джормандера:

— Від мене сьогодні ще щось потрібно?.. Я дуже стомлена...

— Ні-ні,— враз схаменувся Джормандер,— ми самі все приготуємо до похорону. Обіцяю, що тебе більше не турбуватимуть.

— Дякую,— кивнула дівчина.— А тепер чи не могли б усі покинути залу? На правах спадкоємиці я б хотіла на самоті обміркувати деякі справи.

Ерагонові здалося, що Умерт був незадоволений таким швидким розпуском ради, проте Фальберд махнув рукою, заспокоюючи

обуреного вельможу, й мовив, схиляючись у поклоні:

— Авжеж, звичайно! Якщо знадобиться наша допомога, ми завжди поруч.

Набундючені члени ради повільно поплентались із зали, плутаючись у своєму пишному вбранні й киваючи на прощання новій обраниці.

— Ерагоне, чи не міг би ти залишитись? — раптом спитала Насуада.

Юнак із готовністю присів на свій стілець, не звертаючи уваги на насторожені погляди вельмож. Фальберд перемінився на лиці й хотів був затриматись у дверях, але все-таки знехотя покинув залу. Арія виходила останньою. Перед тим як зачинити двері, вона глянула на Ерагона, давши зрозуміти, що їй усе відомо про підступний план ради.

Насуада сиділа впівоберта до Ерагона із Сапфірою.

— От ми й зустрілися знову, вершнику,— мовила вона тихо.— Бачу, ти не привітав мене. Я чимось тебе скривдила?

— Ні, Насуадо,— заперечив юнак.— Я не став тебе вітати, бо не хотів поводитись, як дурень. Здається, тобі зараз зовсім не до привітань.— Раптом він згадав, що їх можуть підслуховувати, то,ж заговорив прадавньою мовою.— Атра носу вайсе вардо фра ельд

хорніа,— тихо мовив Ерагон, даючи зрозуміти дівчині, що так буде безпечніше.

— Дякую,— посміхнулась Насуада, збагнувши, що завдяки закляттю їх ніхто не почує.

За Ерагоновим стільцем затупцяла Сапфіра. Вона обережно обійшла стіл і зупинилася перед Насуадою. Дракон несподівано схилив свою величезну голову так, щоб його погляд міг зустрітися з поглядом дівчини. Якийсь час Сапфіра зазирала в обличчя Насуади, потім м'яко зітхнула й, випроставшись, озвалась до Ерагона:

— Скажи їй, що я глибоко співчуваю, а також сподіваюсь, що вона добре послужить варденам, яким зараз так потрібен надійний ватажок.

Хлопець сумлінно переказав побажаний Сапфіри, додавши від себе оповідь про останні хвилини Аджихада та його передсмертні слова.

— Він наказав мені, щоб я не дав варденам занепасти,— сумно мовив Ерагон.— Арія була свідком. І хоч нам достеменно невідомо, що саме твій батько мав на увазі, я завжди захищатиму народ варденів. Не думай, будь ласка, що я хочу відібрати в тебе владу.

— Утім, влада буде не зовсім моя, хіба не так? — зауважила Насуада. її колишня стриманість кудись випарувалась, натомість з'явився спокій і впевненість майбутньої володарки.— Я знаю, чому тебе викликали до мого приходу

і на що сподівається рада. Невже ти гадаєш, що я ніколи не думала про таку розв'язку? Ні-ні. Я чудово знала, що можна чекати від цих підступних старійшин, тому завжди була готова очолити варденів, якщо виникне така потреба.

— То ти не дозволиш їм маніпулювати собою? — спитав Ерагон.

— Звісно ж, ні. Але зберігай у таємниці останні слова Аджихада, гаразд? Буде недобре, якщо народ подумає, що він мав на увазі саме тебе, а я забрала в тебе владу... — дівчина на мить замислилась.— Я спробую гідно завершити справу мого батька, нехай навіть це коштуватиме мені життя. І ти маєш це знати, вершнику. Я зроблю все, що він замислив. Я вірю, що Імперія невдовзі буде знищена, що Галбаторікса скинуть із трону, а до влади прийде законний уряд.

Коли дівчина закінчила, по її щоці пробігла сльоза. Ерагон дивився на Насуаду й думав про те, як їй зараз важко і яку треба мати силу волі, щоб гідно витримати всі випробування долі.

— А як же я, Насуадо? — нарешті спитав він.— Що мені робити в цьому місті?

Дівчина пильно глянула Ерагонові прямісінько в очі.

— Ти вільний робити все, що побажаєш. І члени ради не зможуть контролювати тебе.

Адже ти герой для варденів і гномів! Навіть ельфи привітають тебе з перемогою над Смерком, коли про це дізнаються. І якби ти виступив проти мене або проти ради, усім нам довелося б поступитися, бо люди підтримують тільки тебе. Зараз ти — найвпливовіша особа серед нас. Але якщо тебе влаштовує моя влада, я продовжу справу, що її розпочав Аджихад. А ти, відповідно, поїдеш разом із Арією до ельфів на військовий вишкіл, а потім повернешся до варденів.

«Чому вона така відверта з нами? — раптом засумнівався Ерагон.— Може, мені слід відхилити вимоги ради?»

«Ні, надто пізно, адже ти погодився на її владу,— подумки підказала Сапфіра.— А відверта вона тому, що твоє закляття дозволило їй не ховатись від тутешніх шпигунів. А можливо, вона теж хоче завоювати нашу довіру».

«Як ти гадаєш, їй можна довіряти? — спитав юнак, у якого несподівано виникла одна цікава ідея.— Це дуже важливо».

«Так,— погодився дракон.— Вона була цілком щирою».

Ерагон швидко переказав свій план Сапфірі, й вона миттю його схвалила. Потім юнак підійшов до Насуади, на ходу виймаючи меча. Дівчина злякано потяглась була рукою до свого вбрання, намацуючи сховану зброю, але Ерагон уже зупинився й став на одне коліно.

— Насуадо,— заспокійливо мовив юнак, простягуючи Зарок дівчині,— ми пробули тут із Сапфірою зовсім недовго. Але за цей час ми встигли вшанувати Аджихада, а тепер схиляємось перед тобою. Ти боролася під прапором Фартхен Дура навіть тоді, коли всі інші втекли, включно з двома членами ради, і говорила з нами відверто, а не дурила нас. Тому я присягаю своїм мечем на вірність тобі!

Ерагон виголосив свою промову, чудово розуміючи, що ніколи б не зробив цього до битви. І тільки побачивши, стільки людей загинуло поруч із ним, юнак зважився на цей крок. Протистояння Імперії вже не було його особистою справою — тепер він робив це задля варденів і задля всіх людей, які перебували під владою Галбаторікса. Немає жодного значення, як довго триватиме це протистояння, він готовий битися до останньої краплі крові! І найкраще для нього зараз — вірою й правдою служити цій дівчині.

Звісно, і він, і Сапфіра дуже ризикували, присягаючи на вірність Насуаді. Адже раді було відомо тільки те, що він погодився присягнути варденам. Але кому саме — цього він не казав. До того ж, не було жодної гарантії, що Насуада зможе впоратись із владарюванням.

— Ну що ж,— вирішив Ерагон,— краще присягнути чесному дурню, аніж брехливому розумнику!

Насуада була неабияк здивована палкою промовою Ерагона. Вона обережно торкнулась його меча й прикипіла поглядом до темно-червоного клинка. Потім, узявши до рук зброю, торкнулася нею голови хлопця.

— Я приймаю твою присягу, вершнику,— урочисто мовила дівчина.— Але ти мусиш усвідомити весь тягар обов'язків, які береш на себе. Тож устань, мій васале, і візьми свого меча.

Ерагон підкорився:

— Тепер я зізнаюсь тобі як своїй королеві... Знай, ідо рада примусила мене присягнути на вірність варденам. Тільки так ми із Сапфірою могли їх обдурити.

— Ну що ж, це навіть добре,— несподівано посміхнулась Насуада.— Бачу, ти швидко опанував правила тутешньої придворної гри. Але чи згодишся ти привселюдно присягнути на вірність мені?

— Звісно,— кивнув юнак.

— Гадаю, це заспокоїть раду,— замислилась дівчина.— А тепер залиш мене. Мені треба багато чого зробити. До того ж, я мушу підготуватися до похорону... Та пам'ятай, Ерагоне, що зобов'язання, які ми взяли на себе, поєднують нас. Я відповідатиму за тебе тільки тоді, коли ти вірно мені служитимеш. Дивися, не зрадь мене!

— Я тебе не зраджу,— вклонився юнак.

Насуада трохи помовчала, а потім зазирнула йому в очі й лагідно додала:

— Прийми й ти мої найщиріші співчуття, Ерагоне. Я чудово розумію, що, не тільки мене, а й інших людей спіткають гіркі втрати. Я втратила батька, а ти — свого найліпшого та найвідданішого друга. Повір, мені дуже подобався Мертаг, і я страшенно шкодую, що він загинув... До побачення, Ерагоне.

Ерагон кивнув, і вони разом із Сапфірою вийшли. У коридорах їм не трапилася жодна людина. Юнак заклав руки за шию, потягнувся й різко видихнув. День щойно почався, а вій уже був знесилений, адже на раді йому довелося добряче понервувати.

— Нам сюди,— раптом торкнулась його плеча Сапфіра, і вони тут-таки почали спускатись до тунелю.

— Куди це ми йдемо? — роззирнувся навсібіч хлопець і миттю отримав легкого ляпаса драконячим хвостом.— Ні, справді!

Сапфіра мовчки йшла поруч.

— Розумію, я часом втрачаю голову, але не ревнуй,— мовив Ерагон.— Ситуація змінюється щодня, і я вже не знаю, чого мені чекати завтра, крім горя і втрат.

— Усе не так уже й погано,— за деякий час озвався дракон.— Ми виграли велику війну, тож треба відсвяткувати.

— Сумніваюсь, що це допоможе забути про той абсурд, який нас оточує,— похнюпився юнак.

Дракон зневажливо пирхнув, несподівано вистріливши тонким струменем вогню, що обпік Ерагонові плече.

— Ой, вибач! — гукнула Сапфіра, потрусивши головою, аби розвіяти дим.

— Вибач? — обурився хлопець, потираючи своє плече.— Та ти ж ледь мене живцем не підсмажила!

— Я й не думала, що так станеться! — засоромлено виправдовувався дракон.— Я весь час забуваю, що можу дихати вогнем. Уявляєш? Мабуть, це від мене не залежить... Це... як блискавка, що б'є в землю. Як ти її контролюватимеш?

— Мабуть, твоя правда,— буркнув Ерагон.— Вибач, що нагримав.

— Та нічого, буває,— кліпнула Сапфіра своїм велетенським оком.— Я просто хотіла, аби ти зрозумів, що тобі, як вершнику, навіть Насуада не може наказувати.

— Але ж я дав слово вершника! — заперечив Сапфірі юнак.

— Ну то й що? — знову пирхнув дракон, відвівши голову вбік.— Якщо буде потрібно, ти маєш право забрати його назад. Або я наполягатиму, і ти вже нічого не вдієш. Ми ж

пов'язані з тобою, хіба ти забув? Наприклад, я тебе викраду, і тоді твоїй непокорі буде виправдання.

— Гадаю, цього не станеться,—посміхнувся юнак.— Якщо ми так схитруємо, то вардени знову втратять свою єдність.

Тим часом Сапфіра несподівано зупинилась. Тепер вони стояли перед аркою, висіченою біля входу до бібліотеки Тронжхейма. Величезна зала здавалась порожньою, хоч за рядами книжкових шаф цілком могли ховатися шпигуни. Настінні світильники заливали м'яким світлом ніші, призначені для читання. Обережно маневруючи між полицями, Сапфіра привела Ерагона туди, де на них уже чекала Арія. Від несподіванки хлопець зупинився як укопаний. Ельфійка виглядала стурбованою, тримаючись за руків'я меча.

— Що ти накоїв? — напалась на юнака Арія, коли той усівся перед нею за мармуровий стіл.

— А що ти маєш на увазі? — здивовано запитав той.

— Що ти пообіцяв вар денам? — не вгавала дівчина.— Ти хоч сам розумієш, що наробив?

— Здається, ми просто зробили те, що мусили зробити,— відповів Ерагон, дивуючись із того, як легко ельфи втрачають контроль над собою.— Я майже необізнаний із вашими традиціями, але якщо мої дії якось образили ельфів, то...

— Дурбецало!— зненацька урвала його Арія.— Ти нічого не знаєш про мене. Я вже сімдесят років представляю тут свою королеву! П'ятнадцять років поспіль я носилася з яйцем Сапфіри від варденів до ельфів. І весь цей час я боролася за те, щоб вардени могли мати гідних лідерів, які зможуть протистояти Галбаторіксові... Так, Бром вигадав угоду, згідно з якою новий вершник допомагатиме ельфам, тобто мені! А тепер ти заодно з радою старійшин? Ти погодився, щоб вони контролювали нещасну Насуаду, чи не так? Що ти накоїв, юначе?

Якийсь час вражений Ерагон сидів мовчки. Потім, сяк-так стримавши своє обурення, він коротко пояснив ельфійці, чому саме погодився пристати на вимоги ради і як вони із Сапфірою обдурили старійшин.

— Це добре,— трохи заспокоїлась Арія.

— Гаразд,— міркував собі Ерагон.— Але ж цілих сімдесят років... Ні, він знав, що ельфи живуть дуже довго, але щоб дівчині, якій на вигляд років двадцять, насправді було сімдесят!.. Єдиною ознакою віку на її молодому обличчі лишались смарагдові очі. Глибокі, проникливі й завжди сумні...

— Тепер я бачу, що ти кращий, аніж я думала,— нарешті мовила ельфійка, допитливо поглядаючи на Ерагона.'— Вибач, що була

надто різкою. Гадаю, ельфи погодяться на цей компроміс, але й ти не забувай про свій обов'язок перед нами. Я маю на увазі Сапфіру... Адже без наших зусиль вершників би не існувало.

— Обов'язок тече в моїй крові й випалений на моїй долоні,— з гідністю відповів юнак. Після цього запала довга мовчанка, яку він не наважувався порушити, позираючи на ельфійку.— Ти так довго не була вдома,— нарешті зважився Ерагон.— Чи ти сумуєш за Елесмерою? Чи змогла б жити деінде?

— Елесмера була й завжди буде моєю домівкою,— сумно відповіла Арія, глянувши кудись удалечінь.— Я не живу з родиною відтоді, як приїхала до варденів. Після того я лише врядигоди навідувалась додому.

Юнак несподівано помітив, що вона пахне сосновою хвоєю. Це був слабкий аромат, який паморочив йому голову.

— Мабуть, важко було жити серед цих гномів і людей, не маючи поруч нікого з рідних,— сумно сказав Ерагон.

— Ти так говориш, ніби сам не такий, як вони,— глянула на нього ельфійка.

— Можливо,— почервонів хлопець.— Але віднедавна я вже не знаю, хто я насправді. Розумієш, ми так зблизилися із Сапфірою, Що ніби живемо одне в одному. Ми ділимось

думками й почуттями... Так, ніби маємо один розум на двох.

Улещена Сапфіра закивала головою, ледь не вдарившись об стіл.

— Так і має бути,—стомлено посміхнулась ельфійка.— Ви пов'язані угодою, що давніша за будь-які земні речі. Просто ти ще не збагнув до пуття, що значить бути вершником. Це триватиме до кінця твого вишколу, а потім ти все зрозумієш. А зараз нехай оберігають тебе зірки.

По цих словах Арія підвелася з-за столу й пішла собі геть, швидко зникнувши в темному нутрі бібліотеки.

— Сьогодні всі такі дивні чи тільки я? — сумно зітхнув Ерагон їй услід.— От Арія, скажімо. Щойно гримала на мене, а тепер благословляє...

— Ніхто не матиме спокою, доки все не повернеться в нормальне річище,— мудро сказала задоволена Сапфіра.

— А що таке нормальне річище? — спитав юнак.

РОРАН

Роран важко видерся на пагорб. Він зупинився й, примруживши очі, глянув на сонце крізь пасма сплутаного волосся.

— До заходу ще далеко,— зітхнув юнак і рушив далі вздовж міцних в'язів, довкола яких росла густа трава.

Це було його перше повернення на ферму відтоді, як він, Хорст і ще шестеро чоловіків із Карвахола витягли зі згарища все, що можна було врятувати. Тільки за п'ять місяців юнак наважився повернутись назад.

На верхівці пагорба Роран зупинився й схрестив руки на грудях. Неподалік було видно залишки обійстя, де минуло його дитинство. Уцілів один лише обгорілий ріг будинку, а решту будівлі було зрівняно із землею. Від комори взагалі нічого не залишилося. Кілька акрів землі, які вони обробляли щороку, заросли

бур'янами. Де-не-де визирали пророслі буряки та ріпа, але це було все, що залишилось від колись доглянутого городу. А річку Анору крізь чагарник і дерева взагалі не було видно.

Роран стиснув кулаки й зціпив зуби, аби не завити від горя. Якийсь час він не міг зрушити з місця, похмуро відганяючи сумні спогади. Ця місцина була його життям, його минулим і... його майбутнім. Свого часу батько казав:

— Земля — це особлива річ. Піклуйся про неї, і вона подбає про тебе.

Саме це Роран і збирався робити, аж доки його життя не змінила таємна звістка від Бальдора.

Стогнучи, Роран спустився з пагорба й поплентався назад до шляху. Страшні спогади про минуле ще й досі жили в ньому. Усі, кого він так любив, загинули, і цього вже ніяк не зрічешся, ніяк не забудеш. Його пам'ять нагадувала міхур, що досі був перетягнутий тугими ременями, які зараз хтось перерізав, випустивши на волю безліч думок і спогадів. Юнак сумно думав про те, що йому вже ніколи не стати фермером, або про те, що справедливість — найбільша сила, оспівана в казках і легендах — насправді геть нічого не важить. Часом думки так сповняли його свідомість, що йому важко було встати зранку. Він відчував, як від них розривається голова.

Вийшовши на шлях, Роран попрямував через Паланкарську долину до Карвахола. Гори обабіч дороги були вкриті снігом, крізь який уже пробивалась весняна трава. А за обрій важко пливла дощова хмара.

— Певно, в усьому винен Ерагон та його клята цікавість,— міркував Роран, крокуючи,— це ж він приніс додому той камінь із Хребта.

Юнак прийшов до цього невтішного висновку, кілька тижнів обмірковуючи минулі події. Він почув безліч різних оцінок того, що сталося. Кілька разів він просив чаклунку Гертруду перечитати йому останнього листа від Брома. Але інших пояснень не було.

— Чужинці прийшли сюди саме через той камінь,—краяв собі душу Роран. Ні, він не звинувачував Ерагона в смерті Герроу, але те, що малий утік, не поховавши дядька... І заради чого? Заради якоїсь там мандрівки зі старим казкарем? А може, то Бром підбурив його втекти, а потім десь убив по дорозі? Адже він і досі не знає, де зараз Ерагон і чи живий він узагалі...

— Лист від Брома! — засмучено посміхнувся від своїх думок Роран.— Оце ще дурня! Це ж треба було понавигадувати стільки безглуздих натяків і грізних пророцтв, аби просто попередити про прибульців. Той старий був просто божевільний!

Якась метушня позаду змусила Рорана озирнутися. Він побачив стадо оленів, що бігли до лісу. Серед них був і молодий самець із розкидистими рогами. Юнак ще раз озирнувся, запам'ятовуючи місце, аби повернутися сюди завтра на полювання. Він був не таким спритним мисливцем, як Ерагон, але міг прогодувати себе самотужки.

По дорозі Роран іще раз спробував дати лад своїм думкам. Отож, після смерті Герроу він покинув роботу на млині Демптона в Терінсфорді й повернувся до Карвахола. Хорст погодився взяти його до кузні, давши роботу на кілька місяців уперед. Перегодом юнак вирішив одружитися з донькою м'ясника. Власне кажучи, Роран їздив до Терінсфорда тільки задля того, щоб заробити собі грошей на весілля. Але пізніше, втративши ферму, Роран так і не наважувався просити руки Катріни: йому не дозволяла гордість. Адже батько Катріни не потерпів би такого злидаря у своїй родині. Навіть за кращих часів було б складно просити руки його доньки, а тепер і поготів. А взяти Катріну заміж без згоди її батька... Ні, для їхнього села це була нечувана річ, і він на таке ніколи б не зважився.

Добре поміркувавши, юнак вирішив будь-що відродити свою ферму, навіть якщо йому доведеться самотужки зводити будинок і комору. Це буде непросто, проте потім він зможе послати

сватів до Катріни. Але деякий час — принаймні до весни! — дівчина має зачекати.

Так, розмірковуючи про своє невтішне життя, Роран дістався надвечір до Карвахола. За час його відсутності тут майже нічого не змінилось. Між будинками, до яких понуро сунули стомлені за день чоловіки, так само безрадісно висіла на шворках білизна. За містом лежали поля, здалеку виблискував водоспад Ігуалда... Утім, звичний місцевий затишок приніс у Роранову душу тепло.

Не вагаючись, юнак попрямував до Хорстової оселі, що стояла ближче до Хребта. Двері були прочинені, тож іще здалеку він почув гомін. На кухні зібралися Хорст, котрий повагом сидів за столом, його вагітна дружина Елейн, яка примостилася біля чоловіка, та сини Альбрич і Бальдор, котрі шанобливо стояли поруч.

Коли Роран увійшов, старий був не в кращому гуморі.

— А я ж тоді був у кузні! — голосно казав Хорст.— Утім, Тейн божиться, що бачив мене в іншому кінці міста!

— Що сталося? — спитав Роран, скидаючи з плеча торбу.

Хорст невдоволено змовк і зиркнув на жінку.

— Давай-но я тебе спочатку погодую,— схаменулась Елейн. Вона поклала на стіл хліб і поставила миску з печенею.

— Як воно там? — схвильовано зазирнула вона в очі юнакові.

— Ліс довкола або вигорів, або зогнив,— зітхнув Роран.— Нема з чого вибрати. Щоправда, колодязь залишився цілий, та його доведеться добряче почистити. Ну, а дерево я заготую, аби встигнути до дощів... Та скажіть же нарешті, що тут сталося?

— Нехай йому грець! — буркнув Хорст.— Ми, як завжди, сваримось. Тейн загубив косу і думає, що то Альбрич її поцупив.

— Він, мабуть, залишив її там, де косив,— гмукнув Альбрич.

— Та й таке могло статись,— посміхнувся старий.

— Я гадаю, що Альбрич тут не винен,— пробурмотів Роран, заходившись їсти.— Якби йому знадобилась коса, то він би викував собі нову.

— І то правда,— озвався Альбрич, і собі сідаючи до столу.— А цей дурко, замість того, щоб шукати свою косу, бреше, нібито бачив мене в полі. Або там був хтось дуже схожий на мене...

Усе це виглядало доволі дивно, адже мало хто з місцевих людей міг бути схожий на цього велетня, котрий успадкував міцну статуру від батька, а волосся медового кольору — від красуні Елейн.

— Заспокойся, вона обов'язково знайдеться,— примирливо мовив худорлявий Бальдор.

— Хто б казав! — відгукнувся Альбрич.

— Я буду тобі потрібен завтра? — звернувся Роран до Хорста, упоравшись із вечерею.

— Ні, я ремонтуватиму візок Квимбі. Клятий каркас ніяк не хоче ставати рівно.

— Гаразд,— кивнув задоволений Роран.— Тоді я гайну на полювання. Там, у долині, я бачив оленів, і вони мені здалися нічогенькими. Принаймні ребра не світяться.

— А ти не проти, якщо я піду з тобою за компанію? — вигукнув Бальдор.

— Звісно ж, ні,— посміхнувся юнак.— Вирушаємо на світанку.

Помившись із дороги, Роран вийшов надвір прогулятися. Він роззирнувся довкола, а потім поволі рушив до центру міста. По дорозі юнакову увагу привернув галас, що долинав зсередини «Семи снопів». Отож, повернувши до таверни, він побачив доволі незвичну для вечірньої години картину. На ґанку сидів чолов'яга в шкіряній куртці, позаду якого лежала торба з мисливським начинням, а гурт спантеличених селян уважно слухав прибульця.

— Тому, коли я дістався до Терінсфорда,— вів далі той,— я пішов до чоловіка на ім'я Нейл. Це порядний чоловік, я працював у нього на полі весною й улітку.

Підійшовши ближче, Роран привітально кивнув усім присутнім і також почав слухати

розповідь. Справді, мисливці, котрі взимку ставлять капкани в горах, запасаються шкурами й хутром, а повертаються навесні, аби продати їх торговцям. Потім вони наймаються на польові роботи до селян. А оскільки Карвахол лежав найближче до Хребта, багато хто з мисливців приходив заробити грошенят саме сюди.

— Після кількох кухлів елю,— розповідав прибулець,— ну... ви ж розумієте, що я мусив промочити горлянку, бо півроку не вимовив жодного нормального слова, тільки лаявся на цей клятий світ! Так от, приходжу я до Нейла й давай патякати. Розпитую його про місцеві новини, про Імперію та про короля... Може, кажу, той знемагає від гангрени чи ангіни? Може, хтось, про кого мені слід знати, народився або помер, або ж його було заслано? І що ж я чую? Виявляється, що від Драс-Леони до Джиліда гуляють лихі чутки. Мовляв, ургали зникли, але куди саме, ніхто не знає. Половина торговельних шляхів Імперії закриті через напади й пограбування. До того ж, товари не забирають, їх просто знищують на місці. І це ще не все...

Мисливець похитав головою й сьорбнув зі свого бурдюка.

— Люди кажуть,— вів далі він, гикнувши,— що на півночі з'явився Смерк. Його бачили на

краю Ду Вельденвардена й біля Джиліда. Подейкують, що він має гострі ікла, очі кольору вина, а волосся в нього таке ж червоне, як і кров, яку він п'є. Я чув від одного чолов'яги з Терінсфорда, що збирається велике військо... Але для чого? Коли я був маленький, мій батько завжди казав мені, що диму без вогню не буває. Може, це вардени? Останнім часом вони сильно дошкуляли Імперії. Або ж це Галбаторікс, якого діймає Сурда. До речі, він знає, де її шукати, чого не скажеш про тих повстанців. Він знищить Сурду так само легко, як ведмідь розчавить мураху, це вже повірте мені.

Роран заплющив очі, коли п'яний мисливець сяк-так угамувався і юрба почала атакувати його питаннями. Чутки про Смерка видались юнакові сумнівними, а от решта новин була надто вже невтішною, аби бути схожою на брехню. Наприклад, про Сурду... До Карвахола доходило дуже мало інформації про цю далеку країну, та Роран розумів, що хоч Сурда з Імперією й існували в мирі, ніщо не могло завадити сильному північному сусідові її захопити. Саме тому король Сурди й підтримував варденів.

І якщо прибулець казав правду про Галбаторікса, то це означало, що невдовзі розпочнеться війна, а разом із тим і військовий набір по містах і селах.

— Гарно було б жити в якусь тиху, спокійну епоху,— мріяв Роран.— Усі ці заворушення роблять наше життя просто нестерпним.

— А ось і інші цікаві новини,— хитро почухав носа прибулець.— Як вам, наприклад, історія про нового вершника з Алагезії? — ляснувши себе по череву, він розреготався й упав на ґанок.

Роран і собі посміхнувся. Справді, дурнуваті чутки про вершника з'являлися в цих краях повсякчас. Спочатку юнак цікавився ними, але потім йому набридло. Йому здавалося, що такі байки виникають лише тому, що люди мріють змінити життя на краще. Юнак хотів уже був піти, коли несподівано помітив Катріну, котра стояла неподалік, вбрана у довгу сукню, прикрашену зеленою стрічкою. Вона радісно глянула на Рорана, той рушив до неї й мовчки торкнувся її плеча. Закохані повільно пішли вечірнім містом.

Дійшовши до околиці Карвахола, вони зупинились і довго милувались зоряним небом, яке вигравало тисячами небесних вогнів. Там, угорі, висіла блискуча перламутрова смуга, неначе хтось розсипав діамантовий попіл.

— Як минув день? — спитала дівчина, схиливши голову на плече Рораца.

— Я ходив на спалену ферму,— знехотя відповів хлопець.

— І що? — аж зіщулилась Катріна.

— Жахливо,— він міцно стис дівчину в обіймах, вдихаючи п'янкий запах її волосся.— Якби не знав, куди йти, то ніколи б і не знайшов... Будинок, комора, прилеглі поля — все сплюндроване...

— Роране! — губи дівчини на мить торкнулись юнакових вуст.— Ти втратив усе, але ти такий мужній... Скажи, ти повернешся на свою ферму?

— А що робити? — гірко посміхнувся Роран у відповідь.— Поратися біля землі — це все, що я можу.

— А як же ж я? — прошепотіла Катріна.

Юнак не знав, що відповісти. Відтоді, як молодята зійшлися, між ними існувала негласна угода про майбутній шлюб. Раніше вони ніколи про це не говорили, тому запитання Катріни неабияк збентежило Рорана. Що не кажіть, а зараз він не був готовий зробити пропозицію, з якою спочатку мав звернутись до її батька. Утім, поставлене питання вимагало відповіді.

— Розумієш, Катріно,— зітхнув хлопець,— зараз я не можу піти до твого батька. Він тільки посміється з мене — і правильно зробить. Ми маємо зачекати, доки в мене з'явиться житло, доки я зберу свій перший урожай... Можливо, тоді він і вислухає мене.

— Тебе зупиняє тільки це? — ледь чутно спитала дівчина.— Ти боїшся глузувань мого батька?

— Звісно ж, ні! — обурився юнак.

— Тоді поговори з ним про заручини,— попрохала Катріна.— Поясни йому, що перегодом у тебе буде і гарний будинок, і добре господарство. Скажи, що він іще пишатиметься своїм зятем. Навіщо марнувати стільки часу, живучи окремо, якщо ми любимо одне одного?

— Я не можу цього зробити,— у розпачі вигукнув Роран.— Бо не зможу тебе утримувати, не зможу...

— Та зрозумій мене нарешті! — раптом підвищила голос Катріна.— Батько має власні плани щодо мого шлюбу! Так, я люблю тебе, але він наполягає на інших претендентах, мовляв, вони заможніші й кращі за тебе... До того ж, батько боїться, що я залишуся в дівках, і я теж цього боюся. Тому, якщо мені судилось обрати когось іншого, я оберу... — Дівчина звела очі, сповнені сліз, на Рорана, чекаючи відповіді. Той мовчав, і Катрін, зробивши кілька кроків назад, побігла до будинків.

Збентежений Роран іще довго не міг оговтатися від почутого й простовбичив на самоті кілька годин. Лише перегодом, сяк-так опанувавши себе, він повернувся до Хорстової оселі й ліг спати.

ПЕРЕСЛІДУВАНІ МИСЛИВЦІ

Багнюка хлюпала під ногами в Рорана, коли він спускався вранці в долину. Сіяв дрібний дощик, було прохолодно й незатишно. Бальдор крокував поруч. Обидва мисливці тримали свої луки напоготові. Ніхто з юнаків не говорив, оскільки боявся злякати оленів, чиї сліди вони шукали.

— Здається, тут,— ледь чутно мовив Бальдор, показуючи на стежку, що вела в прибережні хащі. Роран кивнув і подався стежиною, яку йому показав Бальдор. Утім, сліди виявились старими, тому хлопець вирішив заговорити.

— Бальдоре, я можу з тобою порадитись про одну річ? Мені здається, ти добре розумієш людей.

— Звісно,— здивувався юнак.— А в чому справа?

— Слоун хоче видати Катріну заміж, але не за мене,— не зупиняючись, пояснив Роран.— І це може статися будь-коли.

— А що каже сама Катріна? — обережно поцікавився Бальдор.

— Він — її батько,— знизав плечима хлопець.— Як скаже, так і буде. До того ж, той, за кого вона хоче заміж, не робить нічого, аби її посватати.

— Тобто це ти нічого не робиш,— уточнив Бальдор.

— Ну, так,— сумно відповів Роран.

— Зрозуміло... — глибоко зітхнув Бальдор.— Тепер я знаю, чому ти так рано сьогодні прокинувся.

Правду кажучи, Роран узагалі не спав. Цілу ніч він думав про Катріну, намагаючись знайти вихід зі скрутного становища, в якому вони опинились.

— Я не витримаю ще однієї втрати,— міркував уголос юнак.— Але старий Слоун нізащо не благословить нас з Катріною, бо я ж тепер злидар.

— Так, я теж гадаю, що він не дасть вам свого благословення,— погодився Бальдор і зиркнув на хлопця,— але про що ти хотів зі мною порадитись?

— Про те, як переконати Слоуна. Як вирішити проблему, не посварившись із майбутніми родичами,— пояснив Роран.— Що мені робити?

— А в тебе самого є якісь ідеї? — спитав Бальдор.

— Є, та вони мені зовсім не подобаються,— зітхнув Роран.— Я гадав, що ми з Катріною просто можемо оголосити про заручини, а Слоун нехай реагує на цю новину як хоче.

— Авжеж, некепсько,— спохмурнів Бальдор.— А про наслідки ти подумав? Що скажуть люди? Який сенс примушувати Катріну вибирати між собою й родиною, адже згодом вона може тебе в цьому звинуватити?

— Хіба в мене є інший вихід? — у розпачі вигукнув юнак.

— А чому б тобі, перш ніж зважитись на такий рішучий крок, не спробувати переконати Слоуна? — замислився Бальдор.— Може, слід дати йому зрозуміти, що на розгніваній Катріні ніхто не схоче одружитися? А тут іще й ти будеш під рукою, аби наставити її чоловікові роги...

Роран аж скривився від цих слів і прикипів поглядом до землі.

— А якщо тобі не вдасться переконати Слоуна, тоді ти принаймні знатимеш, що зробив усе можливе,— вів далі Бальдор.— Порушивши

традицію, ти прогнівиш місцевих людей, а якщо Слоун не погодиться на твою пропозицію, то винним будуть вважати його.

— Усе це виглядає страшенно непевно,— завагався Роран.

— Ти знав це від самого початку,— заперечив Бальдор.— Звісно, сварки зі Слоуном не уникнути, але тобі може пощастити. А найдужче буде обурюватись цей ханжа Квимбі. Я взагалі не розумію, як він може варити своє пійло, будучи таким моралістом.

Роран кивнув на знак згоди. Справді, людські пересуди можуть вирувати в Карвахолі роками.

— Я радий, що ми з тобою про це поговорили,— сказав юнак своєму приятелеві. Йому несподівано спало на гадку, що досі він так само ділився своїми думками з Ерагоном. Хоч вони й були, як казав малий, братами по життю, а не по крові. І це справді дуже втішало, коли ти знав, що поряд є близька людина, з якою в тяжку годину можна перекинутись слівцем-другим. І ця втрата завдавала Роранові неабиякого душевного болю.

Несподівано Бальдор зупинився й принюхався. Здалеку повіяло запахом смаженого м'яса й горілих соснових гілок.

— Хто б це міг бути? — тихо спитав юнак у Рорана. Розвернувшись на місці, він нарешті

визначив, звідки долинали пахощі, від яких рот миттю сповнявся голодною слиною. Схоже було на те, що бенкет відбувався десь неподалік. Не змовляючись, юнаки рушили в той бік і невдовзі випірнули з кущів на битий шлях. Приблизно за сто футів від них дорога завертала до тополиного гаю, звідки й долинали приглушені ранковим туманом голоси.

Підкравшись ближче, друзі зупинились. Буде якось незручно, якщо вони злякають людей, котрі, можливо, теж вибрались на полювання. Проте, з іншого боку, щось тут було не так. Голоси лунали надто гучно й грубо, як на пересічних мисливців. Прихилившись до землі, Роран зійшов зі шляху й прослизнув у хащі.

— Куди ти? — тихо спитав Бальдор, ледь устигаючи за юнаком. Той жестом наказав мовчати, продовжуючи скрадатися в придорожніх кущах. Оминувши гай, друзі... так і застигли від несподіванки.

Біля шляху розбив табір військовий загін. Три десятки шоломів виблискували в променях ранкового сонця, а їхні власники жадібно ласували смаженою дичиною, приготованою тут-таки, на багатті. Вояки виглядали стомленими й були заляпані багнюкою. Утім, символ Галбаторікса — язики полум'я, вигаптувані золотою ниткою,— виднівся на їхніх червоних туніках. Під туніками у вояків були важелезні

шкіряні нагрудники, вкриті сталевими пластинами, а також сорочки й штани з наколінниками. Більшість воїнів мали за зброю мечі, хоча тут також було й півдесятка лучників. Решта головорізів мала на озброєнні алебарди.

Поміж воїнів височіли дві чорні постаті, знайомі Рорану з безлічі переказів селян, яких він наслухався після повернення на спалену ферму. Так, це були саме ті самі незнайомці, які знищили його домівку! Кров застигла юнакові в жилах. Та це ж кляті служки Імперії! Він уже був зробив крок уперед, напинаючи тятиву, як зляканий Бальдор устиг схопити зухвальця за рукав.

— Що ти робиш? — зашипів юнак.— Через тебе нас обох уб'ють.

— Це ті покидьки... — Роран зиркнув на свого приятеля й раптом спинився, помітивши, як у того тремтять руки.

— Роране! — знову зашипів Бальдор.— Що ти собі надумав? Поглянь, це ж королівське військо! Навіть якщо ти вб'єш когось із них і втечеш, то все одно опинишся поза законом і накличеш на Карвахол біду.

— Чого вони хочуть? — не вгавав Роран.— Чого їм від нас треба?

— Не знаю, друже,— уважніше придивився до вояків Бальдор.— Якщо вони нічого не добились від бідолахи Герроу, а Ерагона забрав

Бром, то їм, мабуть, потрібен ти. У будь-якому разі ми мусимо повернутись і всіх попередити. А потім ти сховаєшся. Схоже, там тільки ті двоє на конях, тож ми дістанемось додому швидше за їхнє військо.

Роран, спостерігаючи за воїнами, ледь стримував бажання кинутись у бій, а там уже що буде, те й буде. Його серце шалено калатало, вимагаючи помсти. Він хотів бачити, як цих чорних зайд вражатимуть стріли. Але треба було дочекатись іншої нагоди, щоб змити біль і горе у струмках ворожої крові.

Уявляючи наслідки такої битви, хлопець із сумом згадав про Катріну. Як же він залишить її саму-самісіньку? Ні, тільки не зараз.

— Добре,— процідив він крізь зуби,— мерщій додому.

Не чекаючи відповіді, Роран прослизнув між деревами на край шляху й кинувся бігти геть. Він неначе тікав від власного розпачу, що обпікав йому душу. Невдовзі юнака наздогнав Бальдор, і вони перейшли на швидку ходу, час від часу роззираючись довкруги, аби не потрапити у ворожу пастку.

— Ти сповістиш усіх про цю страшну новину,— крикнув на ходу Роран,— а я поговорю з Хорстом.

Наляканий Бальдор тільки кивнув головою у відповідь.

Десь за дві милі мисливці спинились перепочити й випити води. Далі, маневруючи між невисокими пагорбами, вони навпростець рушили до Карвахола. Увійшовши до селища, Роран миттю помчав до кузні, а Бальдор подався збирати людей. Прямуючи до Хорста, збентежений юнак заходився обдумувати найрізноманітніші плани помсти. У кузні він застав старого за роботою над візком Квимбі. Хвацько забиваючи цвях, той наспівував:

...Гей-гей!
І дзенькіт, і луна пішла —
То дзенькає старе залізо,
Старе залізо та лукаве!
Я вдарю по кістках землі
Й тебе скорю, старе залізо!

Побачивши захеканого Рорана, коваль ледь не впустив із рук молотка.— Що сталось, юначе?! — вигукнув він.— Бальдора поранено?

Хлопець заперечно похитав головою, хапаючи ротом повітря. Сяк-так відсапавшись, він швидко переповів усе, що вони з Бальдором бачили, а потім пояснив, що ті двійко незнайомців, які вбили Герроу,— це посланці Імперії.

— Тобі доведеться покинути Карвахол,— вислухавши розповідь, мовив Хорст.— Прихопи із собою трохи поїсти й візьми мого коня. Айвор викорчовує з ним пеньки... Та мерщій звідси.

Коли ми дізнаємось, чого треба тим незнайомцям-воякам, я відразу ж пришлю по тебе Альбрича або Бальдора.

— А що ти скажеш, якщо вони питатимуть про мене? — поцікавився юнак.

— Скажу, що ти десь полюєш, і ми не знаємо, коли повернешся,— посміхнувся старий.— Звучить доволі правдоподібно, тож навряд чи вони стануть шукати втікача, бо боятимуться пропустити його вдома. Це в тому разі, якщо вони прийшли по твою душу.

Роран кивнув, потім розвернувся й щодуху помчав до будинку Хорста. Там він насипав у торбу їжі для коня, швидко зібрав у ковдру ріпу, буряк, в'ялене м'ясо й буханець хліба, знайшов бляшаний чайник і вирішив прихопити також і його. Він лише на мить затримався, щоб усе пояснити Елейн.

Зібрані клунки страшенно муляли юнакові, коли він біг з Карвахола до Айворової ферми. Господар якраз порався за хатою, викорчовуючи тополине коріння.

— Давай-давай! — гукав фермер до коня.— Ну ж бо, тягни! — Кінь аж тремтів від напруги, на вудилах виднілась піна, а потім він із останніх сил подався вперед і нарешті таки вивернув клятий пень із мертвого грунту.

— Молодчина! — пестливо поплескав Айвор коня.— От ми це й зробили, бачиш?

Роран здалеку гукнув старого, показуючи, аби той розпрягав коня. І лише підійшовши ближче, він пояснив, у чому річ.

— От лихо! — сплюнув Айвор.— І саме тоді, коли в мене повно роботи.— Відійшовши вбік, він похмуро спостерігав, як юнак збирається в дорогу.

Упоравшись, Роран скочив у сідло.

— Вибачай, але в мене немає вибору,— гукнув він до старого.

— Усе гаразд, не хвилюйся,— відповів той.— Головне, щоб тебе не впіймали!

— Легко я не дамся! — посміхнувся юнак і пришпорив коня.

— Дивись, не ховайся біля мого струмка! — крикнув йому вслід Айвор, а Роран прощально помахав йому рукою на знак згоди.

Незабаром юнак дістався передгір'я Хребта й почав підійматись нагору, звідки можна було стежити за подіями в Карвахолі, залишаючись непоміченим. Він прив'язав свого коня, влаштувався зручніше й почав чекати. Мимохіть глянувши на старезні сосни, Роран аж здригнувся, бо дуже рідко бував на Хребті. Та й місцеві люди нечасто заходили так далеко в гори. Траплялося, що після таких походів сміливці зникали без жодного сліду...

Дуже скоро Роран помітив військовий загін, що прямував до села. Дві шеренги очолювали

зловісні постаті чорних незнайомців. Несподівано вояки зупинилися перед гуртом озброєних вилами селян, котрі вийшли їм назустріч. Після коротких переговорів вони знехотя розлупилися, пропускаючи загін.

— Що ж там у біса коїться? — затамував подих юнак.

Надвечір вояки розбили табір неподалік від села, розпаливши між наметами величезне вогнище. Роран уже встиг облаштуватись, тож тепер міг спокійно спостерігати за ворогами. Досі він гадав, що чорні незнайомці, зруйнувавши ферму, отримали те, чого хотіли. Тобто — таємничий камінь, який Ерагон приніс із Хребта.

— Мабуть, вони його не знайшли,— урешті-решт збагнув юнак.— Отже, Ерагон утік разом із каменем! Можливо, він саме тому так швидко й зник, що хотів відвести від нас небезпеку!

Роран на мить пожвавішав, але потім знову спохмурнів. Звісно, це виправдовує Ерагона в його очах, але що ж то за такий камінь, якщо король посилає за ним ціле військо? Може, він чарівний?

Утомившись від напруженого чекання, Роран пильніше глянув на стіну прадавнього лісу. Десь далеко закричала сполохана сова. Юнак миттю підскочив і схопився за лук: хтось

наближався. Сховавшись за деревом, він дочекався, доки темна постать вийде на галявину, а потім, упізнавши в ній Альбрича, тир свиснув. Заскочений зненацька юнак підійшов ближче. і

— А я вже думав, що не знайду тебе,-| похмуро сказав прибулець, скидаючи важкого наплічника.

— Як ти взагалі мене знайшов? — глянув на прятеля Роран.

— Це було не так уже й складно,— озвався Альбрич.—Добре, що хоч ведмедя не зустрів по дорозі. Мені здається, що людям на Хребті не місце.

— То чому вони тут? — урвав його юнак.

— Аби взяти тебе під варту,— відповів Альбрич. Вони чекатимуть, доки ти повернешся з «полювання» стільки, скільки буде треба.

— А вони не сказали, чого їм треба? — не вгавав Роран.— Про камінь вони часом не згадували?

— Вони говорили тільки про королівський наказ,— похитав головою Альбрич.— Мовляв, їм потрібен ти і твій брат Ерагон. Через це я й не можу залишитись із тобою, бо вони відразу ж почнуть мене розшукувати. Ось, я приніс тобі кілька ковдр, а ще ліків від Гертруди, на той випадок, якщо ти раптом поранишся абощо... Сподіваюсь, що все буде гаразд.

— Дякую, друже,— зажурено посміхнувся Роран.

— Кожен на моєму місці зробив би так само,—зніяковів хлопець.—Ідучи назад, він раптом зупинився й кинув через плече:— До речі, тих незнайомців звати разаки.

ОБІЦЯНКА САПФІРИ

Чранці, після зустрічі з радою старійшин, Ерагон мив і змащував олією Сапфірине сідло. Саме за цією роботою його й застав Орик, який вирішив провідати героя.

— Тобі сьогодні вже краще? — поцікавився гном, зачекавши, доки юнак закінчить.

— Так, трохи краще,— відповів той.

— Це добре, бо нам усім потрібні сили,— зрадів гість.— Зрештою, я й завітав тільки задля того, аби переконатись, що в тебе все гаразд... Ну, й повідомити, що Ротгар хоче поговорити з тобою, якщо ти маєш час.

— Для нього я завжди маю час,— вклонився Ерагон.— Він мусить це знати.

— Авжеж! — захихотів Орик.— Утім, етикет вимагає завжди бути делікатним.

Коли Ерагон поклав сідло на полицю, Сапфіра звелась зі свого кутка й привітно загарчала до гнома.

— І тобі доброго ранку! — аж підскочив той.

Орик повів їх по одному з чотирьох основних коридорів Тронжхейма вбік центральної зали. Утім, рухалися вони якось дивно, немовби щось оминаючи. І тільки пізніше юнак збагнув, що гном не хотів ятрити собі серце видовищем зруйнованого Ісідар Мітріма.

Нарешті вони зупинилися перед гранітними дверима, на яких було вирізьблено корону із сімома зубцями. Семеро озброєних гномів біля входу разом гупнули об кам'яну підлогу своїми списами, і двері прочинились.

Кивнувши Орикові, юнак увійшов до темної зали, а слідом за ним рушила й Сапфіра. Проминаючи кам'яні статуї колишніх королів, вони попрямували до трону, розташованого вглибині зали. Зупинившись на відстані одного фута від величезного чорного постаменту, Ерагон шанобливо вклонився, а король гномів схилив у відповідь свою сиву голову. Рубіни, що прикрашали його золотий шолом, тьмяно зблиснули, наче краплі гарячого заліза. На його колінах, захищених кольчугою, лежав Волунд, бойовий молот.

— Убивце Смерка, вітаю тебе,— сказав Ротгар.— Відтоді, як ми бачились востаннє, ти

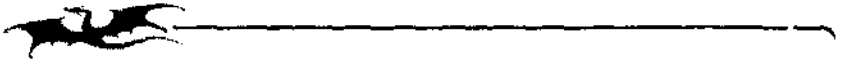

зробив багато корисних справ. Я таки помилявся стосовно Зарока. Отож, Морзанів меч шануватимуть у Тронжхеймі, аж доки ти його носитимеш.

— Дякую,— вклонився Ерагон.

— Ми також хочемо,— наголосив гном,— щоб кольчуга, яка була на тобі під час битви у Фартхеи Дурі, лишилась у тебе. Зараз наші ковалі ремонтують її разом із обладунками дракона. Сапфіра може носити їх стільки, скільки забажає, аж доки не виросте з них. Це все, що ми можемо зробити для вас на знак подяки. Якби не війна з Галбаторіксом, ми б відсвяткували вашу перемогу, але з цим доведеться зачекати.

— Ми дуже вдячні тобі, володарю,— озвався юнак.— І понад усе ми шануємо твою щедрість.

Ротгар задоволено посміхнувся, але миттю нахмурив брови.

— Та годі про це. Я хочу сказати, що мої піддані вимагають королівського рішення про спадкоємця Аджихада. Коли рада старійшин оголосила рішення про свою підтримку Насуади, це викликало неабияке збентеження. Я вже давно такого не бачив... Наші ватажки мусили визначитись, чи підтримають вони Насуаду, чи будуть шукати іншого кандидата. Більшість обрала Насуаду, але я хочу знати твою думку, Ерагоне.

«Що ж йому сказати?» — замислився Ерагон.

«Досі він був до нас прихильний,— відгукнулась Сапфіра.— Але зараз ми не знаємо, що саме Ротгар пообіцяв іншим. Тому слід бути обачним, аж доки Насуаду не затвердять офіційно».

«Добре, я спробую»,— мовив хлопець.

— Сапфіра і я погодились допомагати Насуаді,— сказав Ерагон королю гномів.— Тому насмілюсь просити тебе зробити так само. Варденам слід триматися купи.

— Ну що ж,— мовив Ротгар,— твій голос має силу. Але мене бентежить одна річ. Усе це, звісно, непогано, та чи буде Насуада мудрим керманичем? Чи ти зробив цей вибір з огляду на якісь інші мотиви?

«Будь обережний,— подумки озвався дракон.— Він хоче знати, чому саме ми її підтримали».

— Гадаю, що вона достатньо мудра й розважлива,— не вагаючись, відповів Ерагон.— І буде добрим ватажком варденів.

— Саме тому ти її й підтримуєш? — примружився Ротгар.

— Так,— навіть оком не повів юнак.

— Це мене заспокоює,— кивнув гном і погладив свою довгу сиву бороду.— Останнім часом усі надто переймалися, владою, а не суспільним добробутом. Іноді це страшенно дратує.

На якийсь час запала мовчанка, і в тронній залі стало задушливо.

— А що зроблять із фортецею для драконів? — спробував розговорити короля Ерагон.— Там покладуть нову підлогу?

Уперше за час візиту король спохмурнів і ображено зиркнув на своїх гостей.

— Спочатку ми мусимо все як слід обговорити,— буркнув у відповідь Ротгар.— Адже те, що зробили Сапфіра з Арією, просто жахливо. Я, звісно, розумію, що цього вимагала ситуація і що в них не було вибору, але краще б це зробили ургали, аніж наші друзі. Віднині серце Тронжхейма розбите...

Тим часом Сапфіра подумки звернулась до Ерагона, і юнак здивовано відчув, як дракон переживає, відчув і його невимовний жаль із приводу завданих руйнувань.

«Допоможи мені,— сказала Сапфіра.— Спитай у Ротгара, чи зможуть гноми відродити Ісідар Мітрім».

Коли юнак переказав королю драконові слова, той буркнув щось нерозбірливе, а потім мовив:

— Так, ми можемо, але що з того? Ця робота забере не один рік, проте матиме жалюгідні наслідки порівняно з тією красою, що була до зруйнування нашої святині. Тому я й не хочу давати наказу про відбудову Ісідар Мітрім!

«Скажи йому, що я зможу відродити камінь, якщо тільки вони складуть уламки докупи»,—вислухавши, мовив-дракон.

«Сапфіро! — юнак аж рота роззявив.— Ти розумієш, скільки тобі знадобиться енергії?! Ти впевнена, що зможеш це зробити?»

«Так, я впевнена,— відповіла вона.— Це буде мій подарунок гномам. Згадай Бромову могилу й заспокойся. І закрий рота, бо якось незручно — король же дивиться!»

Почувши про Сапфірине рішення, Ротгар аж підскочив від захвату.

— Хіба це можливо? — вигукнув він.— Таке не під силу навіть ельфам!

— А от Сапфіра зможе,— запевнив Ерагон.

— Ну що ж, тоді ми відродимо Ісідар Мітрім,— вирішив гном.— Хай скільки років це в нас забере. Ми зберемо всі уламки докупи, не пропустимо жодної крихти, і тоді твій дракон відродить нашу святиню!

— Авжеж, відродить,— вклонився юнак.

— Ти повернула мене до життя,— не вгавав король.— Тепер я знову бачу його сенс і хочу керувати своїм народом. Якщо ти це зробиш, усі прийдешні покоління гномів вшановуватимуть тебе. А тепер ходіть собі з миром, а я повідомлю радісну новину решті ватажків. І не хвилюйтеся тепер про наше рішення щодо Насуади, бо жоден із гномів не стане вам

суперечити. Можете переказати це всім, кого зустрінете!

Ще раз уклонившись, Ерагон із Сапфірою покинули залу, залишивши Ротгара наодинці з радісною новиною. У коридорі юнак про все розповів Орикові. Гном так розчулився, що впав навколішки перед драконом і поцілував перед ним долівку.

— Це просто диво! — вигукнув він, звівшись і потиснувши руку Ерагонові.— Ви навіть не уявляєте, як підтримали паш дух. Я обіцяю, що сьогодні вночі буде небачений досі бенкет!

— Але ж завтра похорон,— нагадав юнак.

— Авжеж, похорон,— на мить замислився гном, та враз повеселішав: — Проте до нього ми все одно святкуватимемо! Ходімо!

Схопивши Ерагона за рукав, він потяг його через увесь Тронжхейм до великої бенкетної зали, де за кам'яними столами сиділо безліч гномів. Орик видерся на один із центральних столів й оголосив нечувану новину про відродження Ісідар Мітрім. І тут почалось таке! Ерагон ледь не оглух від радісного реву, а кожен гном вважав за свій обов'язок підійти до Сапфіри й поцілувати перед нею долівку, як це недавно зробив Орик. Закінчивши цей ритуал, усі повернулися до святкового обіду, наповнивши пивом та медом високі кам'яні кухлі.

Ерагон з радістю приєднався до бучного бенкету, прагнучи розвіяти смуток, що віднедавна поселився в його серці, хоча й не дозволив собі сп'яніти, пам'ятаючи про справи завтрашнього дня. Навіть Сапфіра скуштувала трішхи меду — гноми прикотили для неї цілу діжку цього чарівного напою. Обережно схилившись над барилом, дракон за кілька ковтків його спорожнив, а потім задрав голову й випустив угору цівку яскравого полум'я. Ерагонові довелося докласти чималих зусиль, аби переконати гномів, що це не від злості, а від задоволення. Тоді ті викотили ще одну діжку.

Коли Сапфіра остаточно сп'яніла, її відчуття запанували у свідомості Ерагона. Усе, що відбувалося довкола, він побачив у зовсім інших кольорах і відтінках. Навіть запахи змінилися, стали різкішими.

А потім гноми заспівали хором. Похитуючись, Сапфіра й собі намагалася щось муркотіти, ревучи під час приспіву. Ерагон спробував був теж підспівувати, але замість мелодійних звуків із його горла лунало драконяче скавуління.

— Щось воно не теє,— похитав головою юнак.— Чи я просто п'яний?

Однак, вирішивши, що це не грає жодної ролі, він таки захотів доспівати всіх пісень. І йому було байдуже, чиїм саме голосом.

Тим часом до зали прибували все нові й нові гноми, адже звістка про відродження Ісідар Мітрім швидко розходилась по всьому місту. Вони поставили столи так, що ті утворили величезне коло, у центрі якого були Ерагон та Сапфіра. Орик покликав музикантів, які миттю випірнули з темного передпокою, загравши на арфах, лютнях і срібних флейтах, та так, що ноги самі починали танцювати.

Минуло чимало часу, аж доки всі вгамувались. Орик іще раз видерся на стіл, широко розставивши ноги для рівноваги й міцно тримаючи кухоль із медом.

— Слухайте, слухайте, слухайте! — загукав він громовим голосом.— Ми святкуємо так, як належить! Ургали втекли, Смерка вбито, а ми виграли!

Усі гноми знову заревли й загупали по столах кухлями, схвалюючи промову Орика.

— За Ерагона й Сапфіру! — весело гукнув гном, хлюпаючи медом на хмільні голови.

Ерагон устав і кілька разів схилився в поклоні, що викликало нову хвилю оплесків і радісного галасу. Слідом за господарем звелася й Сапфіра, намагаючись повторити його жест. Несподівано вона заточилась, аж гноми порозбігалися в різні боки, і розпласталася на бенкетному столі. Ерагона пройняв гострий біль, і він так само впав на підлогу біля свого дракона.

РЕКВІЄМ

— Прокидайся, Кнурлхейме! — почувся чийсь настирливий голос— Годі вже спати. Без нас не можуть почати.

Ерагон насилу примусив себе розплющити одне око, відчувши нестерпний біль у голові.

— Що? — скривився він від огидного присмаку в роті.

— Прощання з Аджихадом,— сумно зітхнув Орик.— І ми мусимо бути там!

— Ні, я маю на увазі те, як ти мене назвав,— звівся на лікті Ерагон. Вони ще й досі були в порожній банкетній залі: він, Орик і Сапфіра, котра лежала неподалік між столами. Дракон ледь поворухнувся й підвів голову, ошелешено озираючись довкола.

— Кам'яна голова! — повторив гном.— Я назвав тебе Кам'яною Головою, бо вже цілу годину намагаюсь розбудити нашого переможця.

Юнак нарешті-таки звівся й зліз зі столу, на якому, як з'ясувалося, спав. Думки в його голові плутались.

— Як ти, Сапфіро? — спитав він, пробираючись до дракона між поперекиданими стільцями.

— Та ніби все ціле,— покрутив головою той, роззираючись.— Правда, одне крило чогось болить... Мабуть, я саме на нього гепнулась. А в голові джмелі гудуть, ой!

— Там часом ніхто не постраждав, коли ми беркицьнулись? — захвилювався Ерагон.

— Хіба що ті, хто попадав під стіл від сміху,— зареготав Орик.— Адже твій дракон напився й кланявся їм! Схоже, про це складуть балади, яких співатимуть іще кілька десятиліть.

Сапфіра, поворухнувши крилами, спробувала вклонитись на знак удаваної подяки.

— Ми оце подумали й вирішили, що краще тебе залишити тут, Сапфіро,— додав гном.— І це, якщо чесно, неабияк злякало нашого кухаря, який подумки вже розпрощався з усіма запасами нашого вина. Адже ти спорожнила аж чотири барила!

— І ця істота сварила мене за якусь там чарчину! — жартома скривився Ерагон.— Якби я випив чотири барила, то точно б помер!

— Саме тому ти не дракон,— відповіла юнаку Сапфіра.

Тим часом Орик тицьнув Ерагонові вузлик з одягом.

— Тобі слід перевдягтися,— порадив він.— Це більше пасуватиме до похорону, ніж твоє вбрання. Але поквапся, бо в нас мало часу.

Юнак слухняно почав натягати на себе незвичне вбрання: тонку білу сорочку з бантами на манжетах, червону жилетку, гаптовану золотом, темні штани, важелезні чорні черевики та пелерину, яка трималася під горлом великою застібкою. А замість свого шкіряного ременя довелось почепити широкий пояс, прикрашений коштовним камінням, за який юнак запхав меча.

Потім Ерагон умився й спробував акуратно зачесати волосся. Нервуючи, Орик квапив хлопця, і вони, допомігши Сапфірі підвестися, рушили до південних воріт Тронжхейма.

— Починають звідти,— пояснив по дорозі гном,— оскільки саме там три дні тому зупинилась процесія з тілом Аджихада. Остання путь не може уриватися, інакше його дух не знатиме спокою.

— Дивний звичай,— мовила Сапфіра.

Ерагон мовчки погодився, помітивши, як дракона ще й досі трішки хитає під час ходи. У Карвахолі людей зазвичай ховали або біля їхньої оселі, або ж на цвинтарі. І єдиним ритуалом під час цього дроцесу були поховальні співи на поминках.

— Ти зможеш протриматися до кінця похорону? — спитав юнак у дракона, коли того знову помітно хитнуло.

— Зможу навіть до кінця Насуадиної церемонії,— запевнила Сапфіра.— Але потім мені треба буде добре поспати. Клятий мед!

Ерагон із розумінням кивнув і повернувся до Орика:

— А де Аджихада ховатимуть?

Гном несподівано зупинився й уважно глянув на юнака.

— Наші ватажки довго сперечалися з цього приводу,— зітхнув він.— Коли помирає гном, ми знаємо, що його треба замурувати в камені, інакше бідолаха ніколи не зустрінеться зі своїми пращурами... Мені важко про це говорити, та ви можете й не зрозуміти... але ми, гноми, дуже довго до цього йдемо. Той, хто не зможе поховати ближнього таким робом, на довгі віки зганьбить свою родину— Якийсь час Орик сумно мовчав, а потім наважився продовжити.— Під Фартхен Дуром є печера, де ховають усіх гномів. Туди й понесуть Аджихада. Щоправда, він не зможе бути похований поруч із нашими пращурами, бо для людей існує окремий склеп. Там вардени зможуть вшановувати свого правителя, не турбуючи наших священних гротів.

— Твій король зробив багато чого корисного для варденів,— шанобливо додав Ерагон.

— Дехто вважає, що аж надто багато,— зітхнув гном.

Під брамою, піднятою для того, щоб упустити до Фартхен Дура бодай трохи денного світла, стояла мармурова труна. Аджихад лежав у ній блідий і наче перед боєм. На його голові був шолом, прикрашений коштовним камінням, а руки лежали на руків'ї меча. Срібна, ніби зіткана з місячного сяйва, кольчуга вкривала йому ноги.

Біля труни стояла Насуада — сумна, закутана в чорне, але з гордо піднятою головою. Збоку схилився в жалобі Ротгар у темному вбранні, поруч із ним Арія й рада старійшин — усі з виразом невимовного жалю на обличчі. За ними тягнувся нескінченний потік людей, котрі прийшли попрощатися зі своїм володарем.

Усі коридори, арки й переходи в цій чотириповерховій залі, що перебувала в самісінькому центрі Тронжхейма, були заповнені людьми та гномами. З появою Ерагона й Сапфіри натовп захвилювався й зашепотів. Джормандер махнув до прибульців рукою, аби вони приєдналися до них. Намагаючись не заважати церемонії прощання, юнак із драконом та зніяковілим Ориком пролізли крізь юрбу, відчувши на собі осудливий погляд Сабрі. Гном тихо став поруч із Ротгаром.

Присутні явно чогось чекали, але Ерагон ніяк не міг уторопати, чого саме. Світло ліхтарів

наполовину згасили, тому приміщення заполонив морок, додаючи й так скорботній події якогось потойбічного таємничого відтінку. Здавалось, ніхто не рухався й навіть не дихав, тож на якусь мить Ерагон подумав, що всі присутні обернулися на статуї. Тільки запах ладану долинав від труни, злітаючи до стелі й поширюючи аромат кедра та ялівцю.

Несподівано звідкись здалеку долинув барабанний бій. Низький звук відгукнувся в сотнях напружених тіл і пронизав місто-гору, неначе величезний кам'яний дзвін. «Бум!» Це вступив другий барабан, уже іншого, більш низького тембру. Під ці траурні звуки з тунелю до зали увійшла похоронна процесія, несучи труну з тілом Аджихада. Ерагон помітив гномів, котрі були ще сумнішими, ніж тоді, коли втратили Ісідар Мітрім.

«Бум!» — супроводжував барабанний бій траурну ходу до кришталевого цвинтаря. Повз велетенські брили коштовного каміння, що були завбільшки із Сапфіру, крізь тунель із глибокими печерами, з яких визирали діти гномів, через містки й переходи в тьмяному царстві цього гордого народу.

«Бум!» — востаннє пролунав глухий звук урочистого поховання, і процесія зупинилась під ребристим сталактитом. Далі починалося величезне підземелля, поділене на ніші, і в кожній

з них була могила з викарбуваним гербом того чи іншого клану гномів. Тисячі, сотні тисяч покоїлись тут. Єдиним джерелом світла були червоні ліхтарі, що відкидали довгі тіні присутніх.

Труну повільно занесли до меншої зали, де на неї вже чекав порожній склеп. Над ним було викарбувано напис:

Усі кнурлани, люди й ельфи
пам'ятатимуть цього чоловіка
шляхетним, сильним і мудрим.
Guntera Aruna

Коли всі зібралися довкола, Аджихада занесли до склепу, і тим, хто знав його особисто, дозволили підійти ближче. Ерагон із Сапфірою були п'ятими й підійшли після Арії. Коли вони спустилися мармуровими сходами до тіла, юнака зненацька охопило таке відчуття болю й невимовного жалю, якого він не знав давно. Адже разом із Аджихадом він мав поховати й будь-які надії побачити Мертага.

Спинившись неподалік труни, юнак глянув на короля. Той виглядав значно спокійнішим, ніж за життя, ніби сама смерть визнала його велич і вшанувала вічним спокоєм. Ерагон знав Аджихада зовсім недовго, але навіть за цей короткий час він зрозумів, що це визначний володар, який мав сміливість повстати проти тиранії Імперії. До того ж, Аджихад був першою

людиною, котра дала Ерагонові й Сапфірі притулок відтоді, як вони покинули Паланкарську долину.

Засмучений Ерагон намагався знайти слова, з якими можна було б востаннє звернутись до короля. Нарешті юнак зважився й прошепотів крізь сльози:

— Присягаюсь, що тебе пам'ятатимуть завжди, Аджихаде. Спочивай із миром, знаючи, що Насуада продовжить твою справу, а Імперію буде знищено, бо так хотів ти.— Відчувши Сапфірин доторк, юнак відійшов убік, давши можливість попрощатися Джормандеру.

Після того як усі присутні, попрощавшись із Аджихадом, висловили свої співчуття Насуаді, дівчина торкнулася батькової руки й несподівано заголосила якоюсь дивною мовою, сповнюючи печеру ритуальним плачем. Наприкінці церемонії до труни володаря з пошаною підійшли дванадцятеро гномів і накрили її мармуровою плитою.

ВІРНІСТЬ

Ерагон не стримався й позіхнув, прикривши рота, коли люди посунули до підземного амфітеатру. Довкола лунав гомін стривожених голосів, які обговорювали нещодавній похорон.

Тим часом юнак присів у нижньому ярусі, що перебував на одному рівні з подіумом. Поруч сиділи Орик, Арія, Ротгар, Насуада й члени ради старійшин. Сапфіра вмостилася на сходинках, які вели нагору.

— Починаючи з Коргана, кожного нашого короля обирали саме тут,— озвався гном.— Дуже добре, що вардени дотримуються цієї традиції.

Ерагон, укотре змахнувши сльозу, несподівано зрозумів, що які б зараз не були традиції, а людини, котра подбає про мирні переговори, з ними вже нема. Він із жахом усвідомив свою роль у майбутніх подіях. Навіть якщо все буде гаразд, він із Сапфірою обов'язково набуде собі

недругів. Думаючи про це, юнак несамохіть стискав руків'я Зарока.

За якийсь час в амфітеатрі не лишилося жодного вільного місця, і Джормандер вийшов на подіум.

— Люди Вардену,— урочисто почав він.— Ми збиралися тут п'ятнадцять років тому, після смерті Дейнора. Його спадкоємець Аджихад чимало зробив у справі боротьби з Імперією та Галбаторіксом. По-перше, він виграв безліч битв із нашими ворогами, а по-друге, майже здолав Смерка, залишивши ритуальну подряпину на його мечі. І найважливіше — він ушанував у нашому місті вершника Ерагона й Сапфіру. Утім, сьогодні ми мусимо обрати нового ватажка, який поведе нас до нових перемог.

— Нехай це буде Вбивця Смерка! — загукали згори.

Ерагон намагався не реагувати на ці вигуки, задоволений з того, що промовець теж не звернув на них уваги.

— Можливо,— вів далі Джормандер,— можливо, наш гість зміг би пізніше посісти це почесне місце, але зараз нам потрібен той, хто розуміє всі наші радощі й біди, хто живе й страждає разом з нами довший час.

І тут Ерагон відчув, як натовп починає розуміти: ім'я правонаступника прошепотіли разом із Джормандером тисячі голосів.

— Насуада,— оголосив загальну думку промовець і, шанобливо вклонившись, зійшов із подіума.

Після нього вийшла Арія. Вона зацікавлено глянула на принишклих слухачів і гордо мовила:

— Сьогодні ввечері ельфи вшановуватимуть пам'ять славного короля варденів. Отож, від імені королеви Ісланзаді я підтримую Насуаду як правонаступницю Аджихада й пропоную їй дружбу ельфів. Нехай оберігають її зірки.

Зніяковілий Ротгар також зійшов на подіум, аби захриплим голосом виголосити кілька слів:

— Так, я теж підтримую Насуаду.

Наступним промовцем був Ерагон. Стоячи перед юрбою, він твердо сказав: — Ми теж підтримуємо Насуаду.— І Сапфіра заревла на знак згоди.

Поручителі висловили свої побажання, і рада старійшин на чолі з Джормандером зійшла з подіума й стала перед громадою. Тим часом Насуада наблизилась до високоповажних членів ради і вклонилася їм, притримуючи пишну сукню, а Джормандер урочисто підвищив голос і мовив:

— Згідно з правом наслідування, ми обираємо Насуаду. Тепер я питаю вас, шановна громадо: чи обираєте її ви?

— Так! — одностайно гримнуло в залі.

Джормандер схвально кивнув.

— Тоді владою, яка належить цій раді, ми передаємо всі привілеї й обов'язки, що їх мав за життя Аджихад, його єдиній спадкоємиці Насуаді.— Він поклав на голову дівчині срібний вінок і, звівши вгору її руку, проголосив: — Тепер ти наш новий ватажок!

Вардени й гноми радісно вітали новообрану правительку цілих десять хвилин, аж доки в радників не задзвеніло у вухах. Тоді Сабрі, змахнувши рукою, урвала радісні вигуки й водночас підкликала Ерагона.

— Тепер час виконати свою обіцянку,— тихо мовила вона юнакові, котрий враз спохмурнів.

Здавалося, що цієї миті для Ерагона перестали існувати всі звуки, а водночас зникла його зніяковілість і нервовість. Вони відступили з огляду на важливість моменту. Рішуче видихнувши, юнак погукав Сапфіру й рушив до Джормандера та Насуади. Кожен крок здавався йому цілою вічністю, а обличчя членів ради — зневажливі пики Сабрі, Елесарі, Умерта й Фальберда — далекими й невиразними. Із щемкою ніжністю Ерагон помітив тільки Арію, котра стояла за членами ради. Дівчина кивнула, підтримуючи його.

— Ми зазіхаємо на зміну місцевої історії,— ніби між іншим сказала Сапфіра.— Так, ніби

стрибаємо згори, не знаючи, чи глибока вода під нами.

— Але це буде незабутній політ! — озвався Ерагон.

Глянувши в ясні Насуадині очі, Ерагон уклонився й став на коліно. Витягши Зарок із піхов, він простягнув меч, ніби хотів віддати його Джормандеру. На якусь мить меч завис між головою ради й Насуадою, начебто його власник вагався. Адже зараз на одній шальці терезів була Ерагонова доля! Навіть більше, ніж доля — дракон, король та Імперія!

І раптом юнак рішуче розвернувся до схвильованої Насуади.

— З почуттям глибокої пошани й розумінням усіх труднощів, які випали на твою долю, я, вершник Дракона і Вбивця Смерка, присягаю тобі на вірність, Насуадо!

Вардени й гноми здивовано споглядали це дійство, втративши дар мови. Цієї ж миті вираз обличчя в усіх членів ради старійшин змінився зі зловтішного на розгублений. Навіть Елесарі втратила звичне самовладання й гнівно закліпала очима. Один тільки Джормандер, ледь звівши брови на знак подиву, незворушно вислухав Ерагонову промову.

Усміхнена Насуада взяла в юнака Зарок, спрямувала його вітря на нового васала й мовила:

— Я ціную твоє рішення, вершнику Ерагоне. Тож приймаю твою присягу, а ти приймаєш усі обов'язки, що веде за собою цей крок. Устань, мій васале, і візьми свого меча.

Ерагон зробив те, що вона просила, і разом із Сапфірою відійшов назад. Вигук одностайного схвалення пронісся залою, і ввесь натовп підхопився на ноги, лементуючи, гупаючи чобітьми об підлогу й брязкаючи мечами по щитах.

Зійшовши на подіум, Насуада закликала юрбу до тиші й радісно посміхнулася тисячам схвильованих очей:

— Люди Вардену! Як і мій батько, я віддаю своє життя вам і нашій спільній справі. Я буду боротися доти, доки всі ургали не впадуть замертво, доки не загине Галбаторікс й Алагезія знову не стане вільною!

Зала зустріла слова своєї нової володарки бурхливими оплесками й схвальними вигуками.

— Отже, настав час готуватися,— вела далі Насуада.— У Фартхен Дурі, у запеклій боротьбі, ми виграли нашу найбільшу битву. А тепер наша черга завдати удару Галбаторіксу. Зараз він слабкий, він втратив чимало сил, отож у нас є гарна нагода. Я кажу вам: час перемагати!

Після виступу Насуади до громади Тронжхейма зверталося чимало офіційного люду, але такого успіху в слухачів уже ніхто не мав.

Амфітеатр почав поволі порожніти. Коли Ерагон підвівся, аби й собі піти геть, Орик непомітно схопив його за руку.

— Ти все це спланував? — по-змовницьки підморгнув гном.

Ерагон трохи повагався, чи відкривати Орикові свою таємницю, чи ні, а потім коротко кинув:

— Авжеж.

Той у захваті похитав головою:

— Це був дуже відважний вчинок! Ти дозволив Насуаді почуватись незалежною. З іншого боку, це було небезпечно... Хоча, судячи з реакції ради старійшин, Арія, здається, тебе підтримала?

— Вона погодилась із тим, що це необхідно,— ухилився від прямої відповіді юнак.

— Так, це справді було необхідно,— замислився Орик і раптом аж засяяв:— Але ж ти щойно порушив рівновагу у владі, Ерагоне! Після цього вже ніхто не зможе тебе недооцінювати. Хоч і ворогів ти нажив собі чимало! — Поплескавши Ерагона по плечу, Орик подався геть.

Сапфіра довго дивилася гномові вслід.

— Знаєш,— несподівано сказала вона,— нам таки слід готуватися до втечі з Фартхен Дура. Рада старійшин жадатиме помсти. Тож чим раніше ми звідси зникнемо, тим краще.

ЧАКЛУНКА, ЗМІЯ ТА СУВІЙ

Того самого вечора, повернувшись із урочистої церемонії, Ерагон помітив біля свого помешкання незнайому жінку, яка чекала на нього в коридорі. Вона мала темне волосся, блакитні очі, а з її вродливого обличчя не сходила посмішка. Зап'ясток жінки прикрашав золотий браслет у вигляді розлюченої змії. Ерагон мав надію, що вона тут не задля того, аби прохати поради в якійсь повсякденній справі, як то робили інші вардени.

— Арджетламе,— низько вклонилась йому незнайомка.

— Я можу вам чимсь допомогти? — Ерагон схилив у відповідь голову.

— Сподіваюсь, що так,— озвалася жінка.— Мене звати Тріанна, я чаклунка Ду Врангр Гата.

— Невже справді чаклунка? — перепитав заінтригований хлопець неждану гостю.— То заходьте, прошу.

— І маг у бою, і шпигун, і решта всього, що потрібно варденам,— посміхнулась Тріанна, заходячи до кімнати.— їм не вистачає магів, тому ми виконуємо близько шести обов'язків. Власне кажучи, саме через це я й завітала до тебе. Ми просимо тебе очолити нашу спільноту, бо ти єдиний, хто може замінити Близнюків.

Ерагон мимохіть посміхнувся їй у відповідь. Жінка була такою чарівною, що юнак не хотів відмовляти їй одразу.

— Ні, я не можу,— почав був він.— Ми із Сапфірою незабаром покинемо місто. Окрім того, мені слід було б порадитись із Насуадою... До того ж, я не хочу знову мати справу з політикою, особливо там, де раніше порядкували Близнюки.

— Мені дуже прикро це чути,— засмутилась чаклунка, підходячи до юнака майже впритул.— Можливо, ми ще зустрінемось? Тоді я б залюбки показала тобі, як викликати й контролювати духів... Це було б вельми цікаво для нас обох.

Ерагон відчув, як його щоки заливає гарячий рум'янець. .

— Я дуже ціную твою пропозицію,— пробелькотів юнак.— Але я справді не маю часу.

У Тріанниних очах спалахнула неприхована лють, проте вона встигла себе опанувати, перш ніж юнак щось помітив.

— Розумію,— удавано сумно зітхнула чаклунка.

Вона вимовила це з таким розчаруванням й виглядала такою нещасною, що Ерагон розчулився.

— Утім, мені справді цікаво,— завагався він, не бажаючи образити жінку,—як ти навчилася магії?

Тріанна аж засяяла.

— Моя мама була цілителькою в Сурді,— заговорила вона.— І хоч вона мала невелику силу, проте змогла навчити мене основних речей. Звісно, я не така вправна, як вершник... Ніхто б із Ду Врангр Гата не зміг самотужки перемогти Смерка. А ти зміг, бо ти герой!

— Та ні ж бо,— зніяковів Ерагон, зашарівшись.— Якби не Арія, я б не вижив у тому бою.

— Ти надто сором'язливий, Арджетламе,— заперечила Тріанна.— Саме ти завдав останнього удару й маєш цим пишатися. Це такий самий подвиг, як і вчинок самого Врейля.— Вона раптом схилилася до Ерагона, і його серце шалено закалатало, коли він відчув запах її парфумів.— Хіба ти не чув пісень, складених на твою честь? — улесливо промуркотіла

чаклунка.— Вардени співають їх щоночі, сидячи біля своїх багать. Вони кажуть, що ти прийшов забрати трон у Галбаторікса!

— Це неправда! — відсахнувся Ерагон.— Тобто... вони можуть патякати, що їм заманеться, але я прийшов зовсім не задля цього. Я не прагну влади над людьми.

— Це так мудро з твого боку! — вигукнула Тріанна.— Хто такий король, як не людина, позбавлена свободи через свої обов'язки перед народом? Утім, це було б поганою винагородою для вершника та його дракона... Хоча, звісно, вирішувати тобі самому. До речі, ти маєш родину?

— Родину?..— розгубився юнак.— Ні... Тільки двоюрідного брата.

— Виходить, ти не заручений? — уточнила чаклунка.

— Та начебто ні,— невпевнено відповів він.

— Ой, не вірю,— посміхнулась Тріанна, знову наближаючись до юнака.— Невже на тебе ніде не чекає кохана?

— У Карвахолі в мене нікого не було,— знітився Ерагон.— А потім я весь час мандрував...

Чаклунка трохи відійшла й піднесла руку з браслетом на рівень хлопцевих очей.

— Тобі подобається? — спитала вона.

Ерагон нервово кивнув.

— Я називаю його Лорга,— гордо закопилила губки Тріанна.— Це мій талісман і оберіг.— Повільно схилившись над прикрасою, жінка прошепотіла: — Се орум тхорнеса хавр шар'явлі ліфе!

Золота змія несподівано ожила, зиркнула на хлопця й знову застигла.

— Бачиш, ти їй сподобався,— посміхнулась чаклунка.— Отже, чарівники можуть і мають допомагати одне одному.

Вражений Ерагон несподівано ніжно торкнувся руки, оповитої змією. Раніше він ніколи не поводився так із жінками, але йому щось підказувало, що варто спробувати.

— Якщо хочеш,—тихо сказав він Тріанні,— ми можемо разом повечеряти. Тут неподалік є харчевня.

Жінка поклала долоню на руку хлопця, її пальці були гладенькі й прохолодні: це дуже відрізнялось від тих грубих рукостискань, до яких Ерагон так звик за своє життя...

— Залюбки,— мовила Тріанна.— Може, ми...

Із коридору долинув якийсь шум, вхідні двері різко розчахнулися. Чаклунка навіть не встигла скрикнути, коли над нею схилилась Сапфіра.

Дракон нерухомо застиг над жінкою, і тільки його верхня губа повільно здіймалася догори, показуючи низку гострих зубів. Потім

він Загарчав. Це було дуже незвичне гарчання, сповнене презирства й зневаги, чути яке було б принизливо будь-якій жінці.

— Сапфіра ревнує! — здивувався Ерагон.

Бліда Тріанна дочекалась, доки дракон трохи заспокоївся й замовк, а потім повільно забрала руки від хлопця й мовчки подалась геть.

Роблячи вигляд, ніби нічого не сталося, Сапфіра звела лапу й облизала пазур.

— Що це в нас із дверима? — невинно поцікавився дракон.— Я ледь змогла їх відчинити!

— Навіщо ти це зробила? — вибухнув Ерагон, не в змозі себе стримати.— Тобі не було жодної потреби втручатись!

— Тобі була потрібна моя допомога,— запевнила Сапфіра.

— Якби мені було щось потрібне, я б тебе погукав! — визвірився юнак.

— Не кричи на мене! — клацнув у відповідь щелепами дракон.— Я не дозволю тобі бігати за всякими хвойдами, яким потрібен Ерагон як вершник, а не Ерагон як людина!

— Вона не хвойда! — скрикнув юнак і вгатив кулаком у стіну.— Зрозумій, Сапфіро, я не пустельник! І ти не можеш вимагати, щоб я ігнорував жінок тільки через те, що я вершник... Не тобі це вирішувати! Що як мені просто сподобалося з нею розмовляти? Про якісь

цікаві речі, а не про трагедії? Ти й так вічно товчешся в мене в голові для того, щоб знати, як я почуваюся! Чому ж ти не можеш дати мені спокій?

— Та як же ти не розумієш? — відвела очі Сапфіра.

— Що, що я маю розуміти? — не вгавав Ерагон.— Що ти й далі перешкоджаєш мені завести дружину й дітей?

— Ерагоне! — з докором мовив дракон.— Ми з тобою тісно пов'язані...

— Ще б пак! — гірко всміхнувся юнак.

— ...І якщо ти прагнутимеш стосунків із якоюсь жінкою,— вела далі Сапфіра,— а згодом прив'яжешся до неї, я теж буду пов'язана з цією людиною. Ти повинен це знати. Отож, надалі пам'ятай, що це стосується нас обох.

— Стривай-стривай,— розгубився Ерагон.— Це означає, що того, кого ти ненавидітимеш, я так само зневажатиму? Тоді я розумію твоє занепокоєння... Так значить, ти не ревнувала?

— Хіба що трішки,— знову лизнув свій пазур дракон.

Цього разу від люті й відчаю загарчав уже Ерагон. Він швидко розвернувся на каблуках і ображено попрямував геть по коридору.

Юнак довго блукав Тронжхеймом, уникаючи будь-яких зустрічей. Те, що сталося, неабияк вразило й засмутило його, особливо

зізнання Сапфіри. З усіх питань, які вони досі обговорювали, це було найделікатнішим, тож не дивно, що вершник і дракон не дійшли згоди. Цієї ночі — вперше з часів ув'язнення в Джиліді — Ерагон спав окремо від Сапфіри, в одній з нічліжок для гномів.

Юнак повернувся до дракона аж наступного ранку. Не змовляючись, вони із Сапфірою мовчали про те, що сталося, бо будь-які подальші суперечки були б марними: жоден із них не бажав поступатися. Окрім того, вони почувались виснаженими, перебуваючи окремо одне від одного, тож надалі не хотіли ризикувати дружбою.

Вони вдвох якраз снідали — Сапфіра вп'ялася зубами в закривавлену тушу — коли прибіг Джарша. Як і вперше, хлопець знову витріщився на грізного дракона, стежачи за його рухами, коли той обгризав велетенську кістку.

— Ну? — запитально глипнув до нього Ерагон із напханим ротом. «Невже рада старійшин знову послала за ним»,— міркував юнак, бо від цих неприємних йому людей не було жодної звістки з часу похорону.

Джарша насилу відвів очі від Сапфіри й мовив:

— Насуада хотіла бачити вас, пане. Вона чекає в кабінеті свого батька.

— Пане? — ледь не вдавився Ерагон, але стримався, бо зрозумів, що час уже й самому

називатися саме так, а не називати панами інших.— Ти вже поснідала, Сапфіро?

Закотивши очі, та роззявила пащеку, закинула туди рештки м'яса й мовила:

— Авжеж, можемо рушати.

— Гаразд,—підвівся з-за столу юнак й гукнув до прибульця: — Ми скоро будемо. А дорогу ми знаємо.

За півгодини, прогулявшись містом-горою, друзі були вже на місці. Як і за часів правління Аджихада, біля дверей стояла варта, але замість двох воїнів вартував цілий загін, готовий на все. Вони залюбки пожертвували б собою, аби захистити свого нового ватажка від ворогів. Навіть упізнавши Ерагона із Сапфірою, вони зупинили прибульців і пустили їх досередини тільки після того, як про них доповіли Насуаді.

Увійшовши, Ерагон одразу ж помітив зміни: у кабінеті з'явилася ваза. Маленькі бузкові квіти виглядали скромно, але сповнювали повітря приємним ароматом, викликаючи в хлопця спогади про зібрану малину й скошені лани, що бронзовіють на сонці. Він глибоко вдихнув п'янкий запах, захоплений тим, як Насуада додала кабінету чогось свого, водночас не порушуючи атмосфери, створеної Аджихадом.

Дівчина, ще й досі вбрана в чорне, сіла за широкий стіл. Ерагон присів навпроти, а Сапфіра примостилася неподалік.

— Ерагоне! — привіталася кивком Насуада й пильно глянула на юнака.— Я провела кілька останніх днів, переглядаючи справи варденів. Враження гнітюче... Ми бідні, знесилені, нам не вистачає припасів, і до нас приєднується дуже мало добровольців з Імперії. Тому я хочу дещо змінити. Гноми більше не можуть нас утримувати, бо був неврожай, і вони самі бідують. Добре все зваживши, я вирішила перейти до Сурди. Це складно, але варто спробувати, бо тільки так ми зможемо вижити. А оселившися в Сурді, ми будемо дуже близько до Імперії, і нам буде зручніше її атакувати.

Навіть Сапфіра й та здивовано глянула на дівчину.

— Ніного собі завданнячко! — вигукнув Ерагон.— На це піде чимало часу. Уяви собі, скільки доведеться перевозити речей... Я вже не кажу про людей! До того ж, по дорозі на нас може напасти ворог. Та й король Орин, гадаю, не погодиться аж так відверто протистояти Галбаторіксу.

— Він змінив свою думку після того, як ми перемогли ургалів,— сумно посміхнулась Насуада.— Тепер він дасть нам притулок, харчі й боротиметься на нашому боці. Багато хто з варденів уже в Сурді, здебільшого це жінки й діти, які не могли або не хотіли воювати. Вони теж підтримають нас, інакше я позбавлю їх права називатись варденами.

— Як? — здивувався Ерагон.— Ти вже говорила з королем Орином?

— Гноми використовують систему дзеркал і ліхтарів, аби передавати повідомлення крізь тунелі,— пояснила дівчина.— Звідси депеша долітає аж до гірського краю Беор приблизно за день. А потім кур'єри перевозять її до Аберона, столиці Сурди. Доволі швидко, хоч і не дуже надійно, оскільки за той самий час Галбаторікс із військом ургалів може з'явитися тут.

Відкривши шухляду столу, Насуада дістала звідти грубий сувій.

— Отже, вардени покидають Фартхен Дур протягом місяця,— мовила вона.— Ротгар погодився забезпечити нам шлях по тунелях. Більше того, він послав загін вояків, аби ті знищили наслідки ургальского нападу й закрили всі входи, в які ті потвори проникли. Але якщо й цього буде замало, тоді я проситиму допомоги в тебе.

— Я готовий! — схопився був Ерагон.

— Зрозумій, це не наказ,— враз урвала його Насуада.— Тому я й хочу, аби ти добре все обміркував, перш ніж погодитись. Річ у тому, що задля успіху нашої справи я хочу пустити чутку про те, ніби вершник на ім'я Ерагон, Убивця Смерка, приєднався разом зі своїм драконом до варденів, які борються з Імперією. Але спочатку я мушу отримати твою згоду.

«Це дуже небезпечно»,— подумки застерегла юнака Сапфіра.

«Чутки, що ми приєдналися до варденів уже й так дійшли до Імперії,— пояснив Ерагон.— Адже вони весь час вихваляються своєю перемогою й тим, що вбили Смерка. Отже, ховатися немає сенсу».

«Але ж ти не заявляв привселюдно, що виступаєш проти Галбаторікса»,— нагадав дракон.

«Наші вчинки говорять самі за себе»,— рішуче відповів юнак.

«Так, але навіть Смерк не збирався тебе вбивати, пам'ятаючи, що Галбаторікс наказав тільки схопити вершника,— заперечила Сапфіра.— А якщо ми відверто виступимо проти Імперії, Галбаторікс уже не буде таким поблажливим. Хтозна, що він замислив, намагаючись завербувати тебе на свій бік. І чим довше ми будемо осторонь, тим невпевненіше він почуватиметься, бо не знатиме, що в нас на думці».

«Час невпевненості минув! — озвався юнак.— Ми перемогли ургалів, здолали Смерка, я присягнув на вірність ватажкові варденів. Що ж тут незрозумілого? Ні, я таки погоджусь на її пропозицію».

«Роби, як знаєш»,— похнюпився дракон.

— Ми згодні,—сказав Ерагон, доторкнувшись Сапфіриного крила.— Роби те, що вважаєш за

потрібне. Якщо це допоможе варденам, то нехай так і буде.

— Дякую,—аж засяяла Насуада.—Я знала, що ти погодишся. А тепер, як ми й домовлялись, ти маєш їхати в Елесмеру й завершити своє навчання.

— Із Арією? — пожвавився юнак.

— Ну звісно,— посміхнулась дівчина.— Ельфи не мали діла з людьми та гномами відтоді, як її схопили. Можливо, зараз вони змінять свій гнів на милість.

— Але ж за допомогою магії вона могла розповісти їм про свій порятунок! Хіба вона цього не зробила? — здивувався хлопець.

— На жаль, ні,— відповіла Насуада.— Коли ельфи після занепаду вершників покинули Ду Вельденварден, вони встановили довкола лісу такий захист, який не пропускав жодної інформації. Тому Арія має сама з'явитись до королеви Ісланзаді, щоб розповісти про себе, про вершника Ерагона й про багато інших речей, які сталися за цей час— Насуада простягла хлопцю сувій, скріплений восковою печаткою.— Це послання до королеви Ісланзаді, де йдеться про наше становище й подальші плани. Пильнуй його, як своє життя, інакше ми можемо розпрощатися з усіма своїми надіями. Я сподіваюся, що після всього цього Ісланзаді поновить дипломатичні зв'язки між

нашими народами. Адже її допомога для нас дуже важлива. Арія знає про це, тож залюбки погодилась нам допомогти.

— Коли ми вирушаємо? — спитав Ерагон, ховаючи сувій до кишені.

— Завтра вранці,— відповіла Насуада.— Чи в тебе тут іще якісь незавершені справи?

— Ні,—озвався юнак.

— От і добре,— кивнула дівчина у відповідь.— Але ти мусиш знати, що з тобою поїде ще дехто.

Юнак здивовано глянув на дівчину-ватажка, але промовчав.

— Король Ротгар наполягає,— пояснила Насуада,— аби на твоєму вишколі був присутній представник їхнього народу. Тож він посилає Орика.

Спочатку Ерагон роздратувався. Адже із Сапфірою вони б дісталися Ду Вельдонвардеиа дуже швидко, натомість тепер їм доведеться кілька тижнів плентатись по землі, бо трьох осіб дракон не зможе підняти в небо. Проте, трохи поміркувавши, юнак визнав слушність такого рішення: їм із Сапфірою слід було зберігати дружні стосунки з усіма народами.

— Ну що ж, це сповільнить пересування, але я радий, що Орик поїде з нами,— сказав Ерагон.— Мандрувати Алагезією з одним драконом — справа небезпечна...

— Я дуже рада, що ти згодився,— посміхнулась Насуада.

— Так-так,— неуважно мовив юнак і знову зосередився.— То ти збираєшся напасти на Імперію? Але ж ти сама нещодавна казала, що вардени зараз дуже слабкі! Мені здається, це не найкраще рішення. Можливо, нам варто трохи почекати...

— Доки ми чекатимемо,— суворо мовила дівчина,— Галбаторікс стане ще сильнішим! Уперше відтоді, як було вбито Морзана, ми маємо можливість зненацька напасти на Галбаторікса! Адже він і досі не знає про нашу перемогу в битві з ургалами, тому не чекатиме вторгнення.

— Вторгнення? — подумки гукнув до Ерагона дракон.— І як же вона хоче вбити Галбаторікса, котрий за допомогою магії може знищити ціле військо?

Проте Насуада тільки вперто хитнула головою, коли Ерагон переказав їй Сапфірині побоювання.

— Наскільки нам відомо,— пояснила вона,— Галбаторікс не вийде на бій, аж доки під загрозою не буде сам Урубейн. Зруйнування половини Імперії для нього нічого не важить, головне — поява супротивника перед його очима. І взагалі, чого йому хвилюватись? Він собі думає, хай вони йдуть, витрачають сили,

а коли дістануться брами міста, їх буде легко знищити! Ось як він гадає.

— Але ж Сапфіра має рацію,— заперечив Ерагон.

— Поки що,— пояснила Насуада.— Це буде довга кампанія. І цілком можливо, що ти виявишся сильнішим за Галбаторікса. Або ж до нас приєднаються ельфи, чиї ворожбити — наймогутніші в Алагезії. Одним словом, не грає жодної ролі, як усе це відбуватиметься, головне не зволікати. Прийшов час ризикнути, зробивши те, чого від нас ніхто не чекає. Вардени надто довго були вигнанцями, тож тепер мають або кинути виклик Галбаторіксу, або ж підкоритися й загинути.

Такі крайнощі неабияк бентежили Ерагона. Ця кампанія була надто ризикована й більше скидалася на авантюру, ніж на виважений план. Утім, це його не обходило, тож юнак погодився. «Годі з мене суперечок,—думав він.— Треба довіритись цій рішучій дівчині».

— А як же ти, Насуадо? — спитав Ерагон.— Чи будеш ти в безпеці, коли ми поїдемо звідси? Я присягнув тобі на вірність, тож маю бути впевнений у цьому.

— Усе гаразд, Ерагоне,— відповіла дівчина, кивнувши вбік дверей,— я маю добру охорону. Але мушу зізнатись, що вирішила перебратися до Сурди саме через те, що мене непокоїть

опіка ради старійшин. Тамтешній правитель Орин добре мене знає й запропонував захист. Коли ви з Арією поїдете, а рада почне всім керувати, я довго тут не затримаюсь. Вони не сприйматимуть мене як свою правительку, аж доки я не доведу їм свою силу й не переконаю їх у тому, що сама вестиму варденів уперед.

Говорячи це, Насуада гордо закинула голову, що так личило спадкоємиці Аджихада.

— А тепер тобі вже час іти, Ерагоне,— мовила вона.— Готуйся до подорожі й будь на світанку біля північної брами.

Юнак чемно вклонився у відповідь і вийшов з кабінету разом із Сапфірою.

По обіді Ерагон із драконом вирішили трохи політати. Вони здійнялися високо над Тронжхеймом, де на краях Фартхен Дура висіло безліч бурульок, які утворювали суцільне крижане коло. У глибині гори було темно, хоча до заходу сонця залишалося ще кілька годин.

Ерагон закинув голову назад, насолоджуючись повітряними потоками, що пестили його обличчя. Він справді скучив за вітром, який стрімко жене хмари, розбурхуючи й омолоджуючи все довкола. Він радів цьому вітру, що приносить бурі й дощі, розхитує дерева й скуйовджує степові трави. «Але за деревами я теж скучив,— думав юнак.— Хай там яке чудове

місто Фартхен Дур, але воно порожнє без дерев і тварин, як Аджихадова могила».

Сапфіра подумки погодилась зі своїм господарем.

— Гноми взагалі вважають, що коштовне каміння заміняє траву,— додала вона.— Утім, уже надто пізно. Нам треба повертатись.

— Гаразд,— сумно озвався Ерагон.

Дракон пішов на посадку, виписуючи великі кола й наближаючись до Тронжхейма, що сяяв, наче маяк, у центрі Фартхен Дура. Вони були ще далеко від міста-гори, коли Сапфіра повернула голову й мовила:

— Ти тільки поглянь!

Юнак роззирнувся навсібіч, але так нічого й не помітив.

— Що там? — гукнув він крізь шум вітру.

Замість відповіді дракон спланував наліво, збираючись сісти на один із чотирьох шляхів, що розходились від Тронжхейма в усі сторони світу. Коли вони приземлились, юнак нарешті помітив рухливу пляму на пагорбі. А придивившись пильніше, він зрозумів, що то була Анжела, вбрана у вовняну туніку.

Ворожка несла вербовий кошик, наповнений грибами, більшість із яких Ерагон ніколи раніше не бачив.

— Ти збирала поганки? — спитав він, коли та наблизилась.

— Привіт! — посміхнулась Анжела, ставлячи кошик на землю.— О ні, поганка — це надто широке поняття. До речі, більш правильно буде називати їх негожками, а не поганками. Наприклад, ось цей — сірчана розетка, а цей — чорнильний капелюшок, а ось круглий капелюшок і меч гнома, червоний грубий черешок, криваве кільце, а ще — плямистий шахрай. Хіба ж вони не чудові? — Ворожка тицяла на кожен гриб, закінчивши на рожевому, з блідоліловими й жовтими цятками.

— А цей? — спитав Ерагон, показуючи на гриб із блакитною ніжкою, жовтогарячими пластинками й чорним двоярусним капелюшком.

— Це Фрікай Андлат,— ніжно мовила ворожка.— Його ніжка вже майже мертва, але капелюшок може дати протиотруту для багатьох трунків. Саме з Нього й роблять нектар Тунівор. Фрікай Андлат росте тільки в печерах Ду Вельденвардена й Фартхен Дура. Уяви собі, він міг би загинути, якби гноми розкидали добриво в іншому місці.

Ерагон зиркнув на пагорб, з якого зійшла Анжела, і зрозумів, що то була купа гною.

— Привіт, Сапфіро,— гукнула тим часом ворожка, торкнувшись драконового носа.

Той закліпав очима й задоволено форкнув. Тієї ж миті з'явився й Солембум із упольова-

ним пацюком у зубах. Настовбурчивши вуса, кіт-перевертень сів на землю й почав ласувати своєю здобиччю, удавано не помічаючи присутніх.

— Отже,— сказала Анжела, поправляючи пасмо свого довгого волосся,— ви їдете в Елесмеру? — Ерагон кивнув, вирішивши не ламати голову над тим, як вона про це дізналася.

— Не треба так супитися?! — помітивши настрій юнака, підбадьорила його ворожка.— Бо таке враження, що ти йдеш на страту!

— Гаразд,— кивнув Ерагон.

— Посміхнися! Якщо це не твоя страта, ти мусиш бути щасливий! — сказала Анжела.— А то в тебе такий приречений вигляд, як у Солембумового пацюка. Приречений! Яке чудове слово, чи не так?

Тут юнак справді не втримався й посміхнувся, а разом із ним весело форкнула й Сапфіра.

— Не думаю, що таке вже й чудове,— мовив Ерагон,— але тебе я зрозумів справді чудово.

— От і добре, що зрозумів,—зраділа ворожка, глянувши на свої гриби.— Бачиш, як воно виходить... Ми зустрілись сьогодні ввечері, бо ти завтра їдеш, а я супроводжуватиму варденів до Сурди. Нічого не вдієш — мені подобається бути там, де небезпека.

— Якщо вже так, то наша подорож буде безпечною! — знову посміхнувся Ерагон.

Анжела знизала плечима й сумно мовила:

— Будь обережний у Ду Вельденвардені. Те, що ельфи не виказують своїх почуттів, ще не означає їхньої розважливості. Вони можуть так само розлютитися, як і решта смертних. А найбільша небезпека полягає в тому, що вони можуть роками стримувати власні почуття, а потім просто вибухають.

— Ти бувала в них? — поцікавився юнак.

— Одного разу, дуже давно,— відповіла та.

— А що ти думаєш про Насуадині плани? — знову спитав Ерагон.

— Ну-у, вона приречена! — зареготала ворожка.— І ти приречений! Ви всі приречені! Але я не скажу, на що саме... Хіба це не мудро з мого боку? — Вона схопила кошик, збираючись піти, але на прощання мовила:

— Думаю, ми не скоро побачимось, тому бажаю тобі успіху! Не їж смаженої капусти з вушною сіркою, і все буде гаразд! — Весело підморгнувши, ворожка подалася геть, залишивши спантеличеного Ерагона посеред галявини. Слідом за нею подріботів і задоволений Солембум.

ПОДАРУНОК РОТГАРА

За півгодини до світанку Ерагон і Сапфіра прибули до північної брами Тронжхейма. Ворота були прочинені доволі широко, спеціально для Сапфіри, тому вони ввійшли у браму й вирішили почекати назовні. Тут височіли червоні колони з яшми, на яких звивалися викарбувані чудовиська, а на гребні фортечного муру сиділи позолочені грифони. Такі самі статуї охороняли колену браму міста. Довкола нікого не було. Ерагон сидів верхи на Сніговії, обвішаному дорожніми торбами. Кінь лунко бив новими підковами об землю, бо вже давно знудився в стайні.

Трохи перегодом підійшов і Орик, тягнучи на спині величезного клунка.

— Ти без коня? — здивувався юнак.— Ми що, подорожуватимемо пішки?

— Ми зробимо зупинку в Тарназі, трохи північніше звідси,— посміхнувся гном.— А по" тім на плотах переправимось через Аз Раньї до Хедарта, торговельної застави ельфів. До того часу коні нам не знадобляться, тому я йтиму пішки.

Із брязкотом скинувши клунка на землю, Орик розв'язав його, діставши Ерагонові обладунки. Щит було підфарбовано, сліди ударів та подряпини зникли. Бойова кольчуга виблискувала, неначе зроблена з якогось дорогоцінного металу. На тому місці, де колись зяяла дірка від удару Смеркового меча, не лишилося жодного сліду. Шолом, рукавиці, нарукавники — усе було полагоджене й вичищене.

— Над ними працювали наші найкращі ковалі,— сказав Орик.— До речі, над Сапфіриними обладунками також. Але їх ми не братимемо, бо вони надто вже важкі. Нехай ліпше полежать у варденів до нашого повернення.

— Будь ласка, подякуй йому від мене,— озвалась Сапфіра.

Ерагон подякував, потім вдягнув кольчугу й нарукавники, розклавши решту обладунків по своїх торбах. Потягнувшись за шоломом, він раптом побачив, що його вже тримає в руках Орик.

— Стривай, Ерагоне,— пояснив гном.— Спочатку ти маєш зробити вибір.

— Який іще вибір? — здивувався юнак.

Розвернувши шолома, Орик показав деякі зміни. На сталевій поверхні було викарбувано кланові знаки короля Ротгара. Урочистим голосом гном повідомив:

— Мій володар хоче, аби я передав тобі цей шолом як символ дружби, що її він тобі пропонує. Прийнявши його, ти станеш членом нашого клану Дургрімст Інгейтум.

Ерагон був неабияк вражений. Це означало, що він мусить підкорятись іще й Ротгарові? Якщо так піде й далі, і він присягатиме на вірність усім правителям, то згодом не зможе й кроку ступити, аби не порушити якоїсь із присяг!

— Ти можеш просто не вдягати його,— підказала Сапфіра.

— Красно дякую! — озвався юнак.— Але ж Ротгар образиться, і ми знову будемо в пастці!

— Може, це й справді подарунок, а не пастка,— позіхнув дракон.— А раптом він хоче подякувати мені за те, що я відбудую Ісідар Мітрім.

Про це Ерагон навіть не подумав, повсякчас чекаючи якогось підступу від місцевої влади. Можливо, Ротгар таким чином хотів відновити порушену рівновагу, бо вершник присягнув на вірність Насуаді. Адже гномам це не сподобалось.

— А у вас уже таке бувало? — поцікавився юнак у гнома, котрий збентежено чекав на його рішення.

— З людьми? — уточнив Орик.— Ні, ніколи. Ротгар ледь не цілу добу сперечався з кланом Інгейтум, перш ніж вони погодились. Якщо ти зважишся носити наш герб, то матимеш відповідні кланові права. Наприклад, ти зможеш відвідувати наші ради й висловлювати власну думку з будь-якого приводу. Так само, до речі, ти матимеш право бути похованим на нашому цвинтарі.

Широта Ротгарового жесту неабияк вразила юнака. Справді, гноми б не змогли запропонувати більшого. Швидким рухом він схопив шолом і одяг його на голову, врочисто мовивши:

— Я вважаю за честь приєднатись до Дургрімст Інгейтуму.

— Тоді ось тобі Кнурлнейн,— схвально кивнув Орик, діставши з торби камінь і подаючи його юнакові.— Ти маєш порізати руку на зап'ястку й окропити камінь кров'ю. Але не хвилюйся, кількох крапель буде достатньо... Отже, повторюй за мною: Ос іл дом квірану карн дур тхарген, зейтмен, оен грімст вор формв едаріс рак скілфс. Нархо іс білгонд...— Ерагон старанно проказав усе за гномом, після чого той швидким закляттям спинив кров, яка жебоніла з пораненого зап'ястка.

— Тепер усі наші члени тобі довірятимуть,— радісно повідомив Орик.— І від цієї миті ми належимо до одного клану! Ти мій названий брат! За кращих часів церемонію посвяти провів би сам Ротгар, і ми б відсвяткували твій вступ до Дургрімст Інгейтуму, але зараз події розгортаються надто стрімко... Одним словом, ми не можемо тут затримуватись. Хоча, не хвилюйся, про святкування ми не забудемо! І тобі ще доведеться підписати купу паперів, аби офіційно затвердити свій новий статус.

— Я з нетерпінням чекатиму цього дня,— запевнив Ерагон, ще й досі розмірковуючи над наслідками свого вступу до клану гномів.

Задоволений Орик присів на землю, спершись об колону, і заходився крутити в руках свою бойову сокиру. За кілька хвилин це нехитре заняття йому набридло, і він зиркнув углиб Тронжхейма.

— Барзул кнурлар! — гукнув спересердя гном.— А де ж це Арія? Чи ельфи нічого не тямлять на часі?

— А ти давно їх знаєш? — поцікавився в нього Ерагон.

— Не дуже,— буркнув Орик.— Я взагалі мав справу тільки з Арією, та й то коли вона подорожувала. І впродовж цих сімдесяти років я дізнався від неї тільки те, що ельфів не бажано квапити! Спробувати це зробити — усе одно,

що вдарити молотом по напилку: він може зламатися, але ніколи не зігнеться.

— А гноми хіба не такі? — посміхнувся юнак.

— Такі,— погодився Орик,— але навіть камінь із часом змінюється. А от ельфи — ніколи! Саме тому я й не хотів з тобою йти.

— Але ж ми побачимось із королевою Ісланзаді, побуваємо в Елесмері... — заперечив Ерагон.— Коли ще гнома запросять до Ду Вельденвардена?

— Пейзажі мене не цікавлять,— похмуро відповів Орик.— У Тронжхеймі лишаються нагальні справи, а я мушу блукати Алагезією, обмінюватись люб'язностями з вельможами й спостерігати за твоїм навчанням. На це можуть піти цілі роки!

— Роки? — подумки обурився хлопець.— Якщо треба буде, то я не пошкодую всього життя, тільки б перемогти разаків!

— Сумніваюсь, що Насуада дозволить пробути нам в Елесмері більше місяця,— заспокоїв його дракон.— Судячи з її планів, ти дуже швидко їй знадобишся.

— Ну, нарешті! — вигукнув Орик, зводячись назустріч Насуаді, котра наближалася до них у супроводі Арії та Джормандера. Вона була вбрана в той самий чорний шкіряний одяг, в якому Ерагон побачив її вперше. Несподівано юнакові спало на гадку, що Арія й Насуада

можуть не схвалити його вступу до Інгейтуму. Адже спочатку треба було порадитися з ними! Юнак чудово пам'ятав, якою страшною буває ельфійка в гніві. Тому, коли Насуада спинилася перед ним, він зніяковіло відвів очі.

— Отже, ти таки прийняв посвяту,— глянувши на нього, сказала дівчина.

Ерагон мовчки кивнув, дивлячись у землю.

— А я весь час гадала, зважишся ти чи ні,— сумно мовила Насуада.— Відтепер на тебе матимуть вплив усі три раси. Гноми заявлять про своє право на допомогу вершника, ельфи, які навчатимуть тебе,— так само. До того ж, ти присягнув на вірність ще й мені, людині... — Тицьнувши йому в руку торбинку з грошима, дівчина відійшла вбік.

— Щасливої тобі дороги, Ерагоне,— підійшов Джормандер.— Бережи себе!

— Рушаймо,— мовила Арія.— Шлях не близький, а вже пізно.

— Авжеж,— погодився Орик, намацуючи в торбі ліхтар.

— Ну що ж, Ерагоне й Сапфіро,— знову озвалась Насуада.— Ви маєте благословення варденів, нехай ваша подорож буде вдалою. Не забувайте, що ми покладаємо на вас великі надії, тож поводьтеся гідно.

— Ми зробимо все, що від нас залежить,— пообіцяв Ерагон.

Пришпоривши Сніговія, юнак рушив слідом за Арією, котра вже була на відстані кількох ярдів. За ними подріботів Орик і важко пройшла Сапфіра. Проминаючи Насуаду, вона зупинилася й ніжно торкнулась її щоки.

Рухаючись на північ, мандрівники бачили, як міська брама за ними ставала все меншою й меншою, аж доки й зовсім не обернулася на маленьку цяточку. Діставшись виходу з Фартхен Дура, вони помітили ще одні велетенські двері, біля яких чатувала варта: три гноми шанобливо вклонилися, випускаючи їх із міста. Далі був темний тунель, який зовні нічим не відрізнявся від решти тунелів Фартхен Дура, але мандрівники знали, що він вів до ще одного міста гномів, Тарнага.

— Нам туди,—сказав Орик, піднявши ліхтар.

Вони з Арією рішуче ступили в темряву, тимчасом як Ерагон трохи розгубився. Ні, він аж ніяк не боявся, проте йому не хотілося входити в царство пітьми, яка супроводжуватиме їх упродовж усієї подорожі. Це було схоже на стрибок у темну воду небуття, коли ти залишаєш за собою все, до чого так звик.

— Що з тобою? — захвилювалась Сапфіра.

— Нічого,— зітхнув юнак і ступив у невідомість.

МОЛОТ І ОБЦЕНЬКИ

Минуло три дні відтоді, як прибули разаки, а Роран ще й досі переховувався на Хребті. Після візиту Альбрича він не мав жодних новин про те, що відбувається в Карвахолі. Продовжуючи пильно придивлятися до далеких наметів, де відпочивали вояки, він нервово міряв кроками галявину.

Опівдні юнак нашвидкуруч пообідав.

— Цікаво, як довго це триватиме? — дратувався він, розуміючи, що разаки випробовують його терпіння.

Аби хоч якось згаяти час, Роран тренувався. Він стріляв із лука по гнилій колоді, зупиняючись тільки тоді, коли стріла розбивала її на друзки. Після цього йому не залишалося нічого, як знову нервово походжати витоптаною

стежкою, що вела від великого каменя до того місця, де він спав.

Несподівано юнак почув чиїсь кроки й, схопивши лука, мерщій сховався в кущах. А коли на галявину вийшов Бальдор, він полегшено зітхнув.

— Чому до мене так довго ніхто не приходив? — спитав Роран, коли вони присіли погомоніти.

— Ми не могли,— відповів Бальдор, витираючи піт із чола.— Вояки весь час стежать за нами. Навіть сьогодні мені ледь пощастило втекти. Але я не можу тут довго лишатися.— Глянувши вгору, на лісові вершини, він аж здригнувся:

— А ти, виходить, ще більший відчайдух, ніж я, якщо не боїшся тут ховатися. Ведмедів чи вовків уже зустрічав?

— Ні, все гаразд,— заспокоїв його Роран.— Ти краще розкажи, що чувати нового?

— Один із них минулої ночі вихвалявся Морнові, що вояки полюють саме на тебе,— повідомив юнак.— Утім, вони сильно нервуються... Дехто щоночі напивається, а першого дня вони взагалі поперекидали в Морновій залі все шкереберть.

— Вони за це заплатили?

— Звісно ж, ні,— зітхнув Бальдор.

Роран пересів, аби поглянути згори на село.

— Я й досі не йму віри,— замислено мовив він.— Невже вояки Імперії подолали таку відстань тільки заради мене. Навіщо я їм потрібен?

Бальдор простежив за його поглядом.

— Сьогодні разаки були в Катріни. Хтось їм сказав, що ви близькі з нею, тож вони питалися, чи та, бува, на знає, куди ти подівся.

— З нею все гаразд? — захвилювався Роран.

— Аби її злякати, таких разаків потрібно кілька,— заспокоїв його Бальдор, вагаючись із наступним питанням.— До речі, ти не надумав повернутися?..

— Я скорше повішу їх, і сам повішуся! — схопився юнак на ноги й знову закрокував стежиною.— Як ти можеш про таке питати, знаючи, що вони замордували мого батька?

— А що буде, коли ти й далі ховатимешся, а вояки так і чекатимуть на тебе? — урвав його Бальдор.— Тоді вони зрозуміють, що ми збрехали, аби допомогти тобі втекти. Імперія не вибачає зради.

Роран не звертав уваги на свого приятеля. Він виписував галявиною кола, а потім знову сів. «Бальдор таки має рацію. Якщо я не повернусь, разаки в усьому звинуватять моїх рідних,— думав він, поглядаючи згори на село.— А що коли я спробую заманити разаків до лісу?.. Правда, я не такий вправний мисливець, як Ерагон, але зараз у мене не лишається вибору».

— Я не хочу, аби через мене страждали люди,— за якийсь час озвався до Бальдора юнак.— Утім, я зачекаю, доки настане реальна загроза, а потім почну діяти.

— Це страшно,— сказав Бальдор.

— Нічого не вдієш,— відповів Роран.

Незабаром гість пішов, залишивши юнака наодинці зі своїми невеселими думками. Він знову й знову крокував галявиною, думаючи про те, як йому бути далі, аж доки не вирішив зняти взуття, аби взагалі його не розбити.

Коли зійшов місяць і в мерехтливому сяйві виросли нічні тіні, Роран помітив у Карвахолі якийсь підозрілий рух. По селу нишпорили темні постаті з ліхтарями, збираючись у центрі, де їх зустрічали воїни зі смолоскипами.

Цілих дві години Роран спостерігав це тривожне видовище: ліхтарі безнадійно кружляли довкола незворушних смолоскипів, а потім розсіялись і повернулися назад до рідних осель.

Нічого цікавого більше так і не сталося, тож Роран розклав свій спальний мішок і ліг відпочивати.

***

Наступного дня Карвахол скидався на розтривожений вулик. Люди бігали від будинку до будинку й навіть їздили на Роранову ферму.

Юнака не на жарт усе це схвилювало. Опівдні він побачив, як у таборі разаків з'явилися два незнайомці й цілу годину не виходили з їхнього головного намету.

День промайнув непомітно, і коли Роран усівся вечеряти, до нього знову завітав Бальдор.

— Ти голодний? — спитав його юнак, але той лише похитав головою й стомлено сів поРУ[4]-

— Квимбі мертвий,— сказав він за хвильку Роранові.

— Як? — аж підскочив юнак, впускаючи миску з вечерею.

— Два воїни вчора ввечері залицялися до Тари, дружини Морна,— глухо мовив Бальдор.— Вона ніби й не проти була, але ті почали сперечатись, з ким вона піде. Ну, й побилися... А Квимбі встряг у суперечку, та й отримав глеком по голові.

«Цього не може бути! — від несподіваної звістки Роранові аж подих перехопило.— Квимбі мертвий! Веселун Квимбі, без якого годі було уявити їхній Карвахол?»

— Тих нелюдів покарано? — прийшовши до тями, спитав він у Бальдора.

— Ні,— відповів юнак.— Разаки викрали тіло Квимбі з таверни й перетягли до свого намету. Ми намагалися повернути його минулої

ночі, але воїни не захотіли з нами навіть говорити.

— Я бачив,— кивнув Роран.

— Батько й Лоринг зустрілися сьогодні з разаками,— додав Бальдор.— їм пощастило вмовити воїнів, аби ті повернули тіло. Однак вони не нестимуть відповідальність за скоєний злочин... До речі, знаєш, що вони повернули дружині Квимбі?.. Кістки...

— Кістки? — із жахом перепитав юнак.

— Так, кістки,— підтвердив Бальдор.— Обгризені й обсмоктані кістки. Уявляєш?

Роран відчув, що його зараз знудить. Він усім серцем співчував бідоласі Квимбі, бо душа, людини не зможе спочити з миром, аж доки її тіло не буде поховане.

— Хто ж це зробив? — скривився він.

— Воїни теж були нажахані,— знизав плечима юнак.— Мабуть, це разаки.

— Але навіщо? — голосно вигукнув Роран.— Для чого?

— Гадаю, що ці разаки не зовсім люди,— відповів Бальдор.— З їхніх пащек страшенно тхне, а свої обличчя вони закривають чорними хустками. Самі вони криві, горбаті, не розмовляють, а так... ніби гавкають... Навіть воїни їх остерігаються.

— Але якщо це не люди, то хто ж вони? — вжахнувся юнак.

Тепер до Роранових почуттів долучився ще й страх. Це був страх перед невідомим, надприродним, потойбічним. Те саме він помітив і в поведінці Бальдора. Після чуток про численні злочини Галбаторікса вони вперше стали їх свідками, адже зло завітало й до їхніх осель. Тільки тепер Роран збагнув, що на нього полює страшна сила, яку вже давно оспівують у казках і легендах.

— Треба щось робити,— схвильовано пробелькотів він.

***

За ніч повітря добре прогрілося, а вдень Паланкарська долина знемагала від несподіваної весняної спеки. Зовні, під погожим блакитним небом, Карвахол виглядав мирно, але в ньому дедалі росло обурення, що згуртувало докупи всіх мешканців.

Проте, незважаючи на безкінечне чекання й нервову напругу, день видався досить нудним. Аж до самого вечора Роран вичісував гриву Хорстової коняки, а потім улігся спати, споглядаючи над соснами нічне небо, пересипане зірками. Вони були так близько, аж юнакові здавалося, що він мчить між ними, провалюючись у чорну порожнечу.

***

Місяць уже сховався, коли Роран несподівано прокинувся. Горло судомило від диму, він закашлявся й розгублено закліпав очима, бо ті немилосердно пекли.

Юнак схопив свої ковдри, мерщій осідлав наляканого коня й чимдуж помчав у гори, де сподівався знайти чисте повітря. Проте незабаром Роран зрозумів, що дим піднімається слідом за ним, тому розвернувся й почав зрізати шлях, прямуючи до лісу.

За кілька хвилин він нарешті вирвався на узлісся. Відхекавшись, юнак почав шукати очима вогонь і помітив його в долині. Це палала, немов смолоскип, розсипаючи навсібіч іскри пекельного вогню, велика сінна клуня Карвахола. Роран аж здригнувся, дивлячись на те, як зібране важкою працею сіно жадібно зжирають язики полум'я. Він мав би спуститись у село на допомогу людям, але не міг наражати себе на таку небезпеку.

Аж ось якась іскра впала на стріху Мелвінового будинку, і вже за мить спалахнула пожежа. Роран лютував через власне безсилля, згадуючи, що за недбале поводження з вогнем у Карвахолі карали повішанням. Але хто був винен зараз? Воїни? Або ж разаки, котрі в такий спосіб покарали селян за те,

шд вони не хотіли видати його, Рорана? Наступним зайнявся будинок Фіска. Нажаханий\Роран насилу відвів погляд від цієї моторошної картини, проклинаючи себе за свій страх. \

До світанку люди сяк-так загасили пожежу або ж охоплені полум'ям будинки згоріли вщент. І тільки безвітряна ніч врятувала решту мешканців Карвахола від смерті.

Роран стовбичив на горі, аж доки не переконався, що все скінчилося, а потім знеможено впав на розкидані ковдри й миттю поринув у сон. Він проспав до самого вечора, знемагаючи від тривожних снів.

Прокинувшись, юнак знову почав чекати, бо був переконаний, що до нього обов'язково хтось прийде. Цього разу це був Альбрич. Коли стемніло, він з'явився до Рорана з похмурим виразом обличчя.

— Ходімо,— коротко кинув той замість при* вітання.

— Куди? — напружився Роран. Він злякався, що селяни хочуть видати його разакам. Якщо ж вони звинувачують юнака в пожежі, то неодмінно захочуть витурити його подалі в гори. За кращих часів він би погодився, бо марно було сподіватися, що селяни пожертвують собою заради нього. Утім, це не означало, що він дозволить їм ось так просто

видати себе разакам. Тим більше після того, що ці монстри зробили з Квимбі. Ні, він, /Роран, стоятиме на смерть, аби лиш не стати їхнім бранцем. /

— Знаєш,— озвався Альбрич, заскреготавши зубами,— саме через тих вояків почалась пожежа. Морн вигнав їх із «Семи Щитів», але вони все одно напилися. І один із них, йдучи спати, кинув смолоскип біля клуні.

— Хтось постраждав? — спитав Роран.

— Та є кілька поранених. Гертруда допомогла їм, а ми хотіли домовитись із разаками про відшкодування збитків і покарання винного. Але вони чхати хотіли на наші вимоги... Вони навіть відмовились тримати солдатів у наметах.

— Тоді навіщо мені повертатись? — обережно спитав хлопець.

— Для молота й обценьків,— похмуро усміхнувся Альбрич.— Нам потрібна твоя допомога, аби знищити цих потвор.

— І ви робите це заради мене? — не йняв віри юнак.

— Не тільки,— озвався прибулець.— Тепер це справа кожного з нас. Одним словом, ходімо. Поговориш із батьком та рештою селян... Гадаю, тобі вже остогидло нидіти в цих проклятущих горах.

Роран довго думав, перш ніж погодитись. «Теї\ер уже нічого не зміниш,— міркував він,— а втекти я завжди встигну». Отож, він покликав коня, прив'язав свої торби до сідла й рушив слідом за Альбричем убік долини.

Наближаючись до Карвахола, обидва сповільнили ходу, ховаючись за деревами й кущами, аби добре розгледіти, що діється в селі. Прослизнувши за бочку для дощової води, Альбрич перевірив, чи все гаразд, а потім подав знак Роранові. Вони разом просувалися далі в тіні будинків, спостерігаючи за вояками. Діставшись Хорстової кузні, Альбрич прочинив одні з дверей, аби Роран міг непомітно провести коня.

Усередині майстерню освітлювала тільки одна свічка, відкидаючи химерний відблиск на обличчя людей, котрі скупчилися довкола. Серед них був Хорст, чия борода стирчала вперед, наче полиця. Поруч сиділи похмурі Делвін, Джедрик і Лоринг. Ще один гурт, що розташувався неподалік, складався переважно з молоді: Бальдор, троє синів Лоринга, Пар, син Квимбі й Нолфаврел, якому виповнилось тільки тринадцять років.

Коли Роран увійшов, усі присутні обернулися до нього.

— А-а-а, це ти,— загримів Хорст.— Таки повернувся? З тобою нічого не сталося на Хребті?

— Ні, мені пощастило,— відповів юнак.

— Тоді ми продовжимо,—повернувся до розмови старий.

— А про що йдеться? — перепитав Роран, прив'язуючи коня.

— Ми намагалися поговорити з цими разаками,— пояснив швець на ім'я Лоринг: його обличчя було схоже на пергамент, а з грудей зринало глухе хрипіння.— Але вони навіть слухати нас не стали. І взагалі, ці тварюки поводяться безжально й зневажливо, тому їм тут не місце.

— Не тварюки,— виправив Роран.— Осквернителі.

Обличчя всіх присутніх спохмурніли, й вони закивали на знак згоди.

— Справа в тому,— вів далі Делвін,— що зараз на кону життя кожного з нас. Якби вогонь поширився, загинули б десятки людей, а ті, хто врятувався, залишилися б просто неба. Саме тому ми вирішили прогнати разаків з Карвахола. То ти з нами, Роране?

— А якщо вони повернуться або ж пошлють за підмогою? — завагався юнак.— Ми не зможемо перемогти Імперію.

— Авжеж, ні,— озвався Хорст.— Але ми не можемо далі мовчати й дозволяти воїнам нищити нас і наші домівки. Чоловіки не повинні такого пробачати, тому ми мусимо завдати удару у відповідь.

Лоринг розреготався, закинувши голову так, що зуби зблиснули позолотою в полум'ї свічки.

— Спочатку ми збудуєм укріплення,— прошипів він зловтішно,— а потім будемо битися. Ми зробимо все, аби вони пошкодували, що колись поткнулись до Карвахола!

ПОМСТА

Після того як Роран пристав на їхній план, Хорст почав роздавати лопати, вила й ціпи — усе, що могло згодитися для того, аби вигнати разаків із селища.

Роран схопив був кайло, та потім відклав його вбік. І хоча він ніколи не любив розповідей Брома, одну з них — «Пісню Джеранда» — пам'ятав дуже добре. У ній ішлося про славного воїна, який викинув свій меч заради дружини й господарства. Та він усе одно не знав спокою, бо заздрісний лорд розпалив кровну ворожнечу з родиною Джеранда, що змусило його знову вбивати. Тільки тепер він бився не мечем, а звичайним молотом.

Підійшовши до стіни, Роран і собі взявся за молот з довгим руків'ям і круглим лезом на одному з кінців обуха. Він перекинув його з однієї руки в іншу й спитався в Хорста:

— А можна я цим скористаюся?

Хорст уважно глянув на інструмент, потім на Рорана й повагом відповів:

— Скористайся, але розумно.— Після цього він звернувся до решти присутніх: — Слухайте всі! Ми хочемо налякати чужинців, а не вбивати їх. Можете поламати їм кілька кісток, але їхні життя залиште їм. Утім, що б ви не робили, головне — не стовбичте на місці, а бийтесь! Не забувайте, що, попри наш із вами героїзм, нам протистоятимуть вимуштрувані воїни, а не звичайні селяни.

Коли загін було споряджено, всі покинули кузню й подалися через Карвахол до табору разаків. Усі воїни вже спали, окрім чотирьох вартових, які походжали собі між наметами. Неподалік випасалися коні разаків.

Хорст тихо наказав Альбричу й Делвіну знешкодити перших двох вартових, а Парі й Рорану — інших.

Затамувавши подих, Роран підкрадався до вояка. Його серце калатало, а руки від збудження тремтіли. Він сховався за рогом будинку, чекаючи на сигнал Хорста.

Аж раптом Хорст, ревучи, вистрибнув з укриття, а за ним і решта кинулась до наметів. Роран подався вперед і, піднявши свій молот, вгатив вартового. Той зойкнув, упустив свою алебарду й заточився від Роранового удару тю ребрах та

по спині. Коли хлопець знову замахнувся молотом, вояк з лементом кинувся навтьоки.

Знавіснілий Роран побіг за ним, безладно вигукуючи прокльони й сиплячи удари по найближчих наметах. Переляканого вояка, котрий випірнув був з-під вовняної завіси, він ударив по залізному шоломові, який загув, наче дзвін. Старий Лоринг позаду гоготав і улюлюкав, проштрикуючи своїми вилами вояків. Довкола знавісніло билися й борюкалися.

Озирнувшись, Роран помітив якогось здорованя, котрий намагався напнути тятиву лука. Він підскочив до нього й уперіщив молотом, розтрощивши зброю навпіл. Завивши, той дременув геть.

Нарешті й разаки вибралися зі свого намету. Тримаючи мечі в руках, вони з моторошним вереском кинулися на нападників. Перед тим як потвори почали атакувати, Бальдор відв'язав їхніх коней і пустив галопом прямо на них. Разаки розгубилися, відскочили вбік і, помітивши відсутність варти, вирішили й собі дременути.

Усе скінчилося так само швидко, як і почалося.

Довкола запанувала тиша. Роран, відсапуючись і стискаючи руків'я, попрямував повз повалені намети й розтрощену амуніцію до Хорста.

— Це була найкраща бійка в моєму житті,— посміхаючись, мовив той юнакові.

Поволі селище ожило, люди почали виходити з домівок, щоб з'ясувати причину нічного гармидеру. Роран стомлено спостерігав, як у будинках спалахували лампи, долинав притишений гомін, рипіли двері й віконниці. Раптом неподалік він почув тихеньке схлипування. Це був хлопчик на ім'я Нолфаврел, він стояв навколішках над тілом солдата, методично вдаряючи його кинджалом у груди, тимчасом як з його підборіддя скрапували сльози. Джедрик і Альбрич кинулися до малого й відтягли від трупа.

— Він не мусив тут бути,— сумно мовив Роран.

— Це його право,— знизав плечима Хорст.

Юнак знову подумав про те, що вбивство одного з вояків тільки ускладнить їхні стосунки з разаками. Хоча, які там стосунки!

— Нам треба перегородити дорогу й спорудити барикади між будинками, щоб разаки не змогли заскочити нас зненацька.

Роззирнувшись довкола, Роран помітив глибокий поріз на руці Делвіна. Фермер перев'язав рану стрічкою, яку відірвав від своєї сорочини.

Тим часом Хорст скликав їхній бойовий загін. Він відіслав Альбрича з Бальдором до кузні, щоб ті знайшли й привезли візок Квимбі, а синів Лоринга й Пара послав на пошуки всього, що може згодитися для оборони.

Саме під час його палкої промови довкола почали збиратися люди, роззираючись на те, що залишилося від табору разаків.

— Що сталося? — боязко гукнув Фіск, побачивши вбитого вояка.

Лоринг несподівано швидко підійшов до нього й глянув просто в очі.

— Що сталося?! — перепитав він.— Я скажу тобі, що сталося. Ми розбили цих потвор, розумієш? Заскочили їх без штанів і викинули геть із Карвахола, як скажених собак!

— Я дуже рада! — пролунав гучний голос Бірджит, жінки з темно-рудим волоссям, яка пригортала до грудей Нолфаврела, незважаючи на заюшене кров'ю обличчя малого.— Вони заслужили на таку смерть за те, що вбили мого чоловіка.

Селяни стиха гомоніли між собою, ніби погоджуючись, але потім наперед виступив Тейн.

— Чи ти бува не здурів, Хорсте? — вигукнув він.— Навіть якщо ви розігнали разаків і купку цих вояків, то завтра Галбаторікс пришле сюди нових. Імперія не здасться, аж доки не отримає Рорана.

— Нам треба його віддати,— похмуро буркнув Слоун.

— Я згоден. Ніхто з нас не вартий спокою цілого Карвахола,— здійняв обидві руки

Хорст.— Але невже ви й справді думаєте, що, віддавши Рорана, ми уникнемо кари за опір Галбаторіксу? Тепер ми нічим не кращі за повсталих варденів.

— Тоді навіщо ж ви нападали? — спитав Тейн.— Хто дав вам право на таке рішення? Ви ж усіх нас. підставили!

Цього разу слово взяла Бірджит.

— А ти б дозволив їм убити свою дружину? — вона показала на обличчя свого сина, заюшене кров'ю чужинця.— Ти б дозволив їм нас спалити? Та де ж твоя мужність, чоловіче?

Той зиркнув у підлогу, не в змозі витримати розгніваного жіночого погляду.

— Вони спалили мою ферму,— раптом озвався Роран.— Вони зжерли Квимбі й майже зруйнували Карвахол. Такі злочини не можуть залишатися безкарними. Хіба ми перелякані зайці, аби, прищуливши вуха, змиритися з такою долею? Годі! Ми маємо право на захист.— Він на мить замовк, коли неподалік з'явились Альбрич і Бальдор, тягнучи за собою візок.— Одним словом, у нас нема часу на суперечки,— звернувся він до юрби.— Нам треба озброюватись. Хто з нами?

На його заклик зголосилося майже сорок чоловік. І вони разом узялися за дуже нелегку справу. Треба було зробити з Карвахола неприступну фортецю. Роран працював без хвилини

спочинку, прибиваючи цвяхами дошки на загорожу між будинками, споруджуючи саморобну стіну з барил, наповнених камінням, перетягуючи колоди на головну дорогу, яку заблокували двома перекинутими возами.

Коли Роран перебігав від одного укріплення до іншого, на доріжці його зупинила Катріна. Вона обняла хлопця й мовила:

— Я така рада, що ти повернувся й що тепер ти в безпеці.

— Катріно,— поцілував дівчину Роран,— нам треба поговорити... Ти мала рацію. Це дуже нерозумно з мого боку.... так довго відкладати заручини. Кожна мить, яку ми проводимо разом, безцінна, і я не хочу втрачати час, якщо нас будь-якої хвилини може розлучити доля.

Переговоривши з Катріною, щасливий Роран повернувся до роботи й почав поливати водою солом'яну стріху на будинку Кісельта, аби та не зайнялася під час раптової пожежі. І якраз тоді закричав Пар:

— Разаки!

Кинувши цеберку, Роран побіг до возів, де залишив свій молот. Коли юнак знайшов зброю, то помітив неподалік одного з разаків, котрий сидів на коні. Його постать вихоплював із темряви вогонь смолоскипа; який він тримав у лівій руці, а правою замахнувся, наче збирався щось кинути.

— Він що, хоче жбурляти в нас камінням? — здивувався Роран.— Але ж він надто далеко, аби когось поцілити...— Та раптом разак різко змахнув рукою, і скляна кулька врізалась у візок, праворуч від хлопця. Тієї ж миті вибухнув сніп полум'я, і Рорана відкинуло назад гарячею хвилею.

Оглушений юнак упав навзнак, хапаючи ротом повітря. Крізь шум у вухах він почув, як наближається кіннота разаків, і змусив себе підвестися. А разаки тим часом уже мчали до Карвахола, прорвавшись крізь підпалену загорожу з возів. Тільки в останню мить юнак устиг відскочити, аби вороги не збили його з ніг.

Разаки швидко зупинили коней, і їхні мечі замерехтіли в повітрі, коли вони заходилися рубати людей. Троє селян впало відразу, а потім замість них з'явилися Хорст із Лорингом і почали відтісняти чужинців вилами. Але селяни не встигли згуртуватися, бо через дірку в загорожі влітали все нові й нові вояки, безжалісно рубаючи всіх у темряві.

Роран розумів, що їх треба якось спинити, інакше Карвахол буде знищено. Тоді він підскочив до найближчого вояка й ударив його в обличчя клинком молота — той тихо впав на землю. А коли решта ворогів кинулись на хлопця, він вихопив із руки вбитого щит і приготувався до оборони.

Відступаючи, юнак ухилився від першого удару, а потім підняв молота й зацідив ним ворогові в щелепу.

— За мною! — гукнув він.— Захищайте свої домівки!

Тієї ж миті його спробували оточити відразу п'ять нападників.

Першим на заклик друга відгукнулись Бальдор і Альбрич. Дуже скоро до них приєднались сини Лоринга, а потім посунули й інші. Навіть жінки й діти жбурляли у воїнів камінням з вузьких провулків.

— Тримайтесь разом! — гукав Роран, ухиляючись від граду ударів.— їх тут повно!

Побачивши, як збільшується юрба войовничих селян, нападники несподівано зупинились. За спиною в Рорана зібралося близько сотні людей, тож він почав повільно просуватися вперед.

— Атакуйте, бовдури! — загорланив разак до воїнів, насилу вивернувшись з-під вил Лоринга.

Тим часом у Рорана полетіла стріла, що влучила йому в щит. Юнак висмикнув її й божевільно розреготався. Цієї ж миті разаки стали в одну шеренгу з воїнами. Вони зосередили всю свою увагу на хлопцеві, а той раптом відчув, що не може навіть поворухнутись. Здавалося, втома скувала йому руки й ноги.

А потім усе було як уві сні. Десь далеко зойкнула Бірджит, зовсім поруч пролетіла каменюка, від якої з надприродною швидкістю встиг ухилитися ватажок разаків... Може, це магія? Зібравши докупи рештки волі, юнак примусив себе кинути щит і схопити молот. Звівшись навшпиньки, Роран з усієї сили змахнув зброєю і вдарив у щит найближчого разака.

Двох атак було цілком досить, щоб підірвати останні сили нападників. Разаки стривожено щось белькотіли між собою, тим часом селяни невпинно відтісняли воїнів з Карвахола.

— Відс-с-ступаємо,— просичала одна з потвор, проїжджаючи верхи повз розгублених солдатів. Ті миттю почали задкувати, відбиваючись від ударів розлючених селян. І тільки опинившись на порядній відстані, чужинці таки насмілились повернутися спиною до Карвахола.

Витерши спітніле чоло, Роран важко зітхнув і помацав забиту об ріг будинку спину. Тільки тепер юнак помітив, що від вибуху тієї клятої кулі загинув Пар. А поруч лежало ще дев'ятеро селян.

— І як таке могло статись у мирному Карвахолі? — вжахнувся юнак.

— Сюди, мерщій всі сюди! — долинуло раптом здалеку.

Роран пригнувся й вибіг на шлях, звідки кричав Бальдор. За двадцять ярдів від них верхи

гарцював один із разаків. Потвора вказувала пальцем на Рорана й шипіла:

— Ти смердиш-ш-ш, як і твій братчик. Ми ніколи не забудемо цей с-с-сморід.

— Чого вам треба? — гукнув юнак.

— Нам треба знати, де він,— прошипів разак і крикнув уже голосніше, зводячись на стременах: — Агов! Якщо ви віддасте нам Рорана, то ми просто продамо вас у рабство! Якщо ж ні, то ми всіх вас зжерем! Думайте, що робити, до нашого наступного приїзду! І раджу вам не помилитись!

АЗ СВЕЛДН РАК АНГЧІН

Коли двері відчинилися, до тунелю увірвалось світло. Ерагон примружився, бо його очі вже давно відвикли від денного світла після довгого перебування під землею. Поруч зашипіла Сапфіра. Вона вигнула шию, аби краще роззирнутися навсібіч.

Вони мадрували підземеллям два дні, хоча Ерагонові здалося, що мандрівка крізь цю безкінечну темряву, довкруж оповиту тишею, тривала куди довше. Юнак міг пригадати лише кілька слів, якими вони перекинулись упродовж усієї подорожі.

За цей час він хотів дізнатись трохи більше про Арію, проте зміг з'ясувати лиш кілька невеликих дрібничок. Раніше вони ніколи не вечеряли разом, тож Ерагон неабияк здивувався,

помітивши, що ельфійка їсть власні запаси й не вживає м'яса. Ерагон спитав був, чому, та Арія коротко відказала:

№ — Перегодом, після навчання, ти сам не їстимеш м'яса тварин. Хіба що інколи...

— І чого б це я не їв м'яса? — з недовірою посміхнувся юнак.

— Я не можу пояснити тобі цього зараз. Прибувши до Елесмери, ти сам усе збагнеш.

Але зараз юнак уже забув про це, швидко поспішаючи до виходу й сподіваючись нарешті побачити те місце, до якого вони так довго мандрували. Опинившись назовні, Ерагон вискочив на гранітний виступ, довкола якого на сотні миль розкинулось озеро лілового кольору. Воно виблискувало в сонячному промінні. Як і в Коста-мерна, вода поєднувала тут одну гору з іншою. На півночі з озера витікала Аз Раньї, петляючи між горами, аж доки десь далеко не оберталася на бурхливу річку, що несла свої води східними рівнинами.

Праворуч було видно гори, де залишилося кілька стежин, а ліворуч... Ліворуч Ерагон з подивом помітив місто гномів Тарнаг. Тут поверхня гори переходила в тераси. На нижніх були розташовані переважно фермерські угіддя — темні шматки землі, які чекали посіву,— а решта зяяла безліччю входів і виходів. Над цими порожніми поверхами тяглися яруси

будівель, поєднуючись угорі у величезне золоте склепіння. Здавалось, що ціле місто складалося з вервечки велетенських сходинок, які вели під цю споруду, котра виблискувала, немов відшліфований місячний камінь.

— Це Сельбедейл, найбільший із наших храмів, а також маєток Дургрімст Квон — клану квонів,— що служать богам,— пояснив Орик Ерагонові, котрий милувався краєвидом.

— Саме вони й керують Тарнагом? — поцікавилась Сапфіра, а юнак переказав її питання.

— Ні,— відповіла Арія, підходячи.— Незважаючи на те, що квони дуже сильний клан, до нього входить надто мало членів. Тому вони володіють загробним життям, а також усим золотом. Натомість Раиьї Хефтин — Охорона Ріки — керує Тарнагом. Отож, доки ми тут, зупинимось у голови їхнього клану, Ундина.

Мандрівники рушили за ельфійкого, зійшовши з виступу й проминаючи невеличкий ліс, за яким ховалася гора.

— Не дратуй її,— тихо сказав Орик Ерагонові.— Вона довгі роки у сварці з квонами. І щоразу, коли Арія повертається до Тарнага й спілкується зі священиком, зчиняється такий ґвалт, що хоч вуха затикай.

— Арія? — вражено перепитав юнак.

— Так,— кивнув гном.— Я чув, що вона не сприймає релігії квонів. Здається, ельфи не

схвалюють того «белькотіння до небес із проханнями про допомогу».

Ерагон зиркнув у спину Арії і, доки вони спускалися, весь час думав про те, чи не збрехав бува Орик, а якщо ні, то в що ж тоді вірить сама Арія. Юнак тільки зітхнув, намагаючись викинути це з голови й думати про чудове повернення на відкритий простір, де відчуваєш запах моху, папороті й дерев, де сонце зігріває тобі обличчя, а бджоли й інші комахи весело дзижчать довкола.

Стежина збігала вниз до озера, а потім знову тяглася вгору до Тарнага та його відчиненої брами.

— Як ви зуміли сховати Тарнаг від Галбаторікса? — запитав Ерагон.— Я був у Фартхен Дурі, але такого ще ніколи не бачив!

— Сховати? — хитро всміхнувся Орик.— Ні, це було б неможливо. Після занепаду вершників ми були змушені залишити всі наземні міста й втекти до підземелля, аби врятуватися від Галбаторікса та клятвопорушників. Вони часто літали над нашими горами, знищуючи все живе на своєму шляху.

— А я думав, що гноми завжди жили під землею,— здивувався юнак.

— Чого б це раптом? — зрів брови Орик.— Можливо, нас і тягне до каменю, але відкритий простір подобається не менше, ніж ельфам чи

людям. Утім, лише п'ятнадцять років по тому, після смерті Морзана, ми наважилися повернутися в Тарнаг і до інших наших стародавніх поселень. Може, Галбаторікс і має надприродну силу, але навіть він не наважиться самотужки здолати ціле місто. Звісно, він та його дракон могли б заподіяти нам чималої шкоди, але нині Галбаторікс не виїздить надовго з Урубейна. Тож він не приведе сюди своє військо, не перемігши спочатку під Бурафом або Фартхен Дуром.

— Що він, правду кажучи, й зробив,— зауважила Сапфіра.

Піднявшись на невеликий пагорб, Ерагон ледь не зіткнувся з якимось дивним звіром, що раптово з'явився з-за кущів. Ця істота скидалася на гірського козла, які жили на Хребті, але була втричі більшою й мала гігантські кручені роги. Вражало також те, що верхи на ній сидів гном, який намагався вклонитися прибульцям.

— Херт дургрімст? Філд растн? — загорлав вершник.

— Орик, Тхріфкз ментхів, оен Хретхцарач Ерагон рак Дургрімст Інгейтум. Вхарн, аз ваніалі-цархаруг Арія. Не оц Ундінз грімстбелардн.

Козел сторожко розглядав Сапфіру. Ерагон помітив, яким розумним був його погляд, хоча морду він мав звичайну, із довгастою борідкою. Зараз він був схожий на Ротгара, і Ерагон заледве не розреготався, помітивши таку подібність.

— Азт йок йордн раст,— знову озвався гном.

Без жодного наказу з боку гнома козел щодуху поскакав геть, несучи свого грізного вершника. Невдовзі кумедна парочка зникла між деревами.

— Що це було? — всміхнувся Ерагон.

— Фельдуност — одне з п'яти унікальних створінь, які живуть у цих горах,— пояснив Орик.— Кожен клан названий на честь одного з них. Але Дургрімст Фельдуност, напевно, найхоробріший та найбільш шанований з усіх тутешніх кланів.

— Чому? — не вгавав хлопець.

— Тому що ми на значну міру залежимо від Фельдуноста. Молоко, м'ясо, вовна... Без їхньої допомоги ми б нізащо не вижили в Беорських горах. Коли Галбаторікс та його підступні вершники тероризували нас, саме Дургрімст Фельдуност зважилися доглядати за нашими полями й худобою. По суті, ми у великому боргу перед ними.

— А що, всі гноми їздять тут верхи на фельдуностах? — знову спитав Ерагон.

— Тільки в горах,— гмикнув Орик.— Фельдуности, звісно, витривалі, але більше годяться для скель, а не для рівнини.

— Було б непогано пополювати на них, правда ж? — озвався до Ерагона дракон.— Щойно видасться вільна хвилина...

— Ні, Сапфіро,— заперечив юнак.— Ми не будемо кривдити гномів.

— Але ж можна буде спитатися в них дозволу,— буркнула вона у відповідь.

Дорога, яка вже довго тяглась у затінку дерев, за якийсь час вивела мандрівників на простору ділянку, що кільцем огинала Тарнаг. На поля почали сходитись люди, придивляючись до прибульців. Удалині показалося семеро фельдуностів. їхні вершники тримали списи, прикрашені невеличкими прапорцями, які майоріли на вітрі. Наблизившись, ватажок процесії сказав:

— Ласкаво просимо до нашого міста Тарнага. Я, Торв, син Брока, маю честь запросити вас від імені Ундина й Ганела.

— А ми, представники клану Інгейтум, від імені Ротгара уклінно дякуємо вам за гостинність,— відповів Орик.

— Від імені Ісланзаді я також дякую,— додала Арія.

Торв, сяючи від задоволення, повернувся до решти вершників, які пришпорили своїх фельдуностів і вишикувались довкола гостей. Під звуки фанфар процесія рушила до Тарнага.

Місто мало зовнішній мур завтовшки із сорок футів. Саме в ньому проходив тунель до першої із численних ферм, які оточували Тарнаг. Ще п'ять ярусів,— кожен з яких був

захищений укріпленими воротами,— вели через поля аж до міста.

На відміну від міцних фортечних стін Тарнага, внутрішні споруди, попри те що вони були збудовані з каміння, виглядали напрочуд вишукано, створюючи відчуття легкості. Житлові будинки й крамниці були прикрашені настінними барельєфами із зображенням тварин. Але ще більше вражав будівельний матеріал, укритий найтоншим шаром глазурі яскравих відтінків: від яскраво-червоного до ніжно-зеленого. Освітлювалося ж місто безліччю ліхтарів, чиї кольорові відблиски були провісниками темряви й довгої ночі в горах.

На відміну від Тронжхейма, Тарнаг був збудований за стандартами гномів, без огляду на можливість його відвідин людиною, ельфом чи драконом. Наприклад, двері тут були заввишки з п'ять футів, але найчастіше лише чотири з половиною фути. Ерагон мав середній зріст, утім наразі він почувався велетнем, котрий потрапив на сцену лялькового театру.

Вулиці міста були широкими й залюдненими. Гноми з різних кланів поспішали у своїх справах або гендлювали по численних крамницях. Багато хто з них був убраний у дивні екзотичні костюми, як, наприклад, гурт злих чорнобородих гномів у срібних шоломах, що скидалися на вовчі голови.

З особливим інтересом Ерагон розглядав жінок-гномів, оскільки в Тронжхеймі бачив їх лише кілька разів. Вони були повніші за своїх чоловіків, обличчя мали широкі, очі блискучі, а волосся масне. На руках тримали своїх малесеньких діточок. Жінки тут не носили жодних прикрас, окрім невеличких кам'яних або залізних медальйонів.

Зачувши гучний поступ фельдуностів, мешканці міста оберталися й розглядали прибульців. Утім, гноми не вітали їх, як очікував Ерагон, а лише кланялися й бурмотіли: «Убивця Смерка». Коли ж вони побачили молот і зірки на його шоломі, то захват від цього швидко змінився на обурення. Декілька розгніваних гномів оточили фельдуностів, пильно вдивляючись в Ерагона й вигукуючи якісь прокльони.

— Здається, зробивши мене членом свого клану, Ротгар прийняв не найкраще рішення,— зіщулився юнак.

— Так,— відгукнулась Сапфіра.— Може, він покращив свої стосунки з тобою, але погіршив їх щодо решти гномів... Ліпше нам забратися звідси, перш ніж проллється кров.

Тим часом Торв і почесна варта продовжували врочисто просуватися вулицею, ніби й не помічаючи розгніваної юрби, аж поки брама не відокремила їх від натовпу біля Сельбедейла. Тоді Торв повернув ліворуч, в'їжджаючи до

великої зали. Аж тут несподівано гурт озброєних гномів кинувся навперейми прибульцям, беручи їх у коло й блокуючи вулицю. Довгі пурпурові накидки, схожі на кольчужні шоломи, закривали їхні обличчя й спадали на плечі.

Варта нервово пришпорила фельдуностів, їхні обличчя напружились.

— Що сталося? — запитав Ерагон в Орика, але той тільки похитав головою й схилився вперед, тримаючи руку на сокирі.

— Етзіл найтгеш! — гнівно вигукнув один із гномів, стискаючи кулаки.— Формв Хретхцарач ... формв Джургенцармеітдер нос ета горотх бахст Тарнаг, дур енцесті рак кітхн! Джок із варрев аз барзулегур дур дургрімст, Аз Свелдн рак Ангуін, могх тор рак Джургенврен? Не удім етал ос раст кнурлаг. Кнурлаг ана...

— Вррон! — раптом гаркнув Торв, урвавши зухвальця, після чого обидва гноми почали сперечатися між собою. Незважаючи на різкий тон, Ерагон помітив, що Торв ставиться до співрозмовника з повагою.

Хлопець відійшов убік, намагаючись роздивитися фельдуноста, що тупцяв з нетерплячки під Торвом. Гном у накидці раптово змовк, із жахом утупившись в Ерагонів шолом.

— Кнурлаг квана квірану Дургрімст Інгейтум! — знову загукав він.— Кварзул ана Ротгар оен волфілд!

— Джок із фрек дургрімстврен? — втрутився Орик, знову беручись за сокиру. Переляканий Ерагон глипнув на Арію, але та була надто збентежена суперечкою, щоб звертати увагу на юнака. Тож він і собі потайки схопився за руків'я Зарока.

Незнайомий гном похмуро глянув на Орика, потім дістав з кишені залізне кільце, висмикнув три волосини з власної бороди, обмотав ними кільце й жбурнув на землю, плюнувши вслід. Не кажучи ані слова, гноми в пурпурових шатах забралися геть.

Торв, Орик та решта з почесної варти здригнулися, коли кільце дзенькнуло об гранітний тротуар. Здавалося, навіть Арія була вражена. Двійко молодих гномів з варти вихопили було мечі, але Торв зупинив їх.

Ця обставина схвилювала Ерагопа набагато більше, ніж гнівна промова пурпурового гнома.

— Що це означає? — спитав юнак, коли Орик ховав підняте кільце собі в торбу.

— Це означає,— відповів за гнома Торв,— що в тебе з'явилися вороги.

По тому всі поквапилися до великого внутрішнього двору, де вже стояли три бенкетні столи, прикрашені ліхтарями й прапорами. Прибульців зустрічав гурт гномів, від якого відокремився один сивий бородань, закутаний у вовчу шкуру. Він простягнув руки й мовив:

— Ласкаво просимо до Тарнага, маєтку Дургрімст Раньї Хефтин. Ми багато чули про тебе, Ерагоне, Убивце Смерка! Я — Ундин, син Дерунда й вождь клану.

Після цього виступив інший гном, котрий мав широкі плечі воїна й перед тим не зводив з Ерагона очей.

— А я Ганел, син Орма Кривавої сокири й вождь клану Дургрімст Квон.

— Для мене велика честь бути вашим гостем,— відповів Ерагон, чемно схиливши голову. При цьому він відчув роздратування Сапфіри, адже на неї ніхто не зважав.

— Терпіння,— заспокоїв юнак дракона.

Той зневажливо пхикнув.

Вожді кланів по черзі вітали Арію й Орика, але тут ритуал раптово урвався через кільце, яке Орик дістав із торби.

Очі Ундина розширилися від подиву, він обережно взяв кільце двома пальцями, так, ніби це була отруйна змія.

— Хто тобі його дав? — спитався вождь.

— Це були Аз Свелдн рак Ангуін, володарю. Кільце дали не мені, а Ерагонові.

Обличчя присутніх ватажків тривожно видовжились, і похмуре передчуття перекинулося й на Ерагона. Колись він бачив, як жменька гномів стояла віч-на-віч із цілим загоном разаків, навіть не зморгнувши оком. Отже, кільце

повинно було означати щось небезпечніше за найстрашнішого ворога.

Ундин спохмурнів, дослухаючись до слів своїх радників, які щось шепотіли йому на вухо, а потім мовив:

— Ми мусимо порадитися з цього приводу. Убивце Смерка, на твою честь ми приготували бенкет. Якщо дозволиш, мої слуги покажуть твої покої, ти відпочинеш, а потім ми почнемо.

— Добре,— погодився Ерагон, передаючи свого вірного Сніговія придворному гномові, і рушив за служкою до найближчого коридору. Коли вони виходили, він озирнувся й побачив, що Арія й Орик потайки щось обговорюють із вождями кланів.

— Я швидко,— кинув Сапфірі юнак і зник у темряві.

Сутулячись, Ерагон пройшов коридорами, які відповідали розмірам гномів, і з полегшенням зітхнув, побачивши, що його кімната була доволі просторою. Наостанок слуга вклонився й мовив:

— Я повернуся, коли Грімстборит Ундин буде готовий.

Щойно гном пішов, Ерагон зітхнув, задоволений тишею. Зіткнення з пурпуровими запало йому в голову, заважаючи розслабитися. «Як добре, що ми будемо недовго

в Тарназі,— заспокоював він себе.— Вони просто не встигнуть завдати нам шкоди».

Стягуючи рукавички, Ерагон підійшов до мармурової чаші, що стояла на підлозі поруч із низьким ліжком. Він занурив руки у воду й миттю висмикнув їх назад, зойкнувши від болю. Це був справжнісінький окріп! «Мабуть, такий звичай у гномів»,— вирішив хлопець. Він почекав, поки вода трохи охолоне, старанно вимив обличчя й шию, насолоджуючись парою, що здіймалася довкола.

Освіжившись як слід, Ерагон скинув штани та туніку й перевдягнувся у вбрання, що його носив на похороні Аджихада. Юнак хотів було взяти й меча, але вирішив, що це може образити товариство Ундина, тож замість нього прикріпив до пояса мисливський ніж. Потім дістав з наплічника сувій з посланням Ісланзаді, який довірила йому Насуада, і, тримаючи його в руці, замислився, куди б його краще сховати. Послання було надто важливим, щоб кинути його просто так на видноті, де документ можна прочитати або й викрасти. Утім, він не вигадав нічого кращого, ніж сховати сувій у власному рукаві. «Тут він буде в безпеці,— думав Ерагон.— Якщо тільки не вплутаюся в яку бійку. От тоді вже точно матиму великі проблеми».

Коли слуга повернувся, було близько години пополудні, але сонце вже сховалося за

горами, що оточували Тарнаг. Увійшовши до зали, Ерагон був вражений тими змінами, які тут відбулись. З настанням ночі ліхтарі гномів світили на повну силу, заповнюючи вулиці теплим сяйвом.

Ундин та решта високоповажних гномів зібралися у внутрішньому дворі, де вже була й Сапфіра, яка сиділа на чолі святкового столу. Здається, ніхто з присутніх навіть не намагався заперечити драконові.

— Щось уже відбулося? — стривожився Ерагон, підходячи до Сапфіри.

— Ундин подвоїв варту й наказав перекрити вхід,— знехотя озвався дракон.

— Він очікує нападу? — роззирнувся юнак.

— Принаймні не відкидає такої можливості,— позіхнула у відповідь Сапфіра.

— Ерагопе, будь ласка, сідай-но поруч,— запросив Ундин, жестом вказуючи на стілець біля себе. А коли юнак сяк-так умостився, вождь повагом присів поруч. Регата присутніх поквапилася зайняти свої місця.

Ерагон зрадів, коли й Орик присів біля нього, натомість Арія вже сиділа за столом якраз навпроти нього. Обоє виглядали заклопотаними. Щойно хлопець зібрався пошепки спитатися в Орика про кільце, як Ундин ляснув по столу й вигукнув: -

— Ігнх аз вотх!

До зали вбігли слуги, несучи золоті таці, заповнені м'ясом, пирогами й фруктами. Вони відразу розділилися по одному — один на кожен із трьох столів — і почали щедро розставляти страви.

Перед гостями з'явилися супи й тушковане рагу з різноманітними овочами, смажена оленина, довгі гарячі буханці хліба й гори медових пирогів, политих малиновим варенням. На таці із зеленню лежало філе форелі, прикрашене петрушкою, а на іншому боці маринований вугор утупився безнадійним поглядом у сирну голову, ніби мріючи повернутись назад у річку. А ще на кожному столі височів лебідь, обкладений фаршированими куріпками, гусками й качками.

Гриби були скрізь: підсмажені соковитими шматочками, покладені на голову птаха, як капелюшок, або вирізані у формі замку між потоками соусів. їх було безліч: і білих грибів завбільшки з Ерагонів кулак, і менших, схожих скоріше на поганки, але акуратно розрізаних навпіл, так, наче хтось хотів довести їхню безперечну їстівність.

Нарешті Ерагон побачив головну страву цього розкішного бенкету — гігантського засмаженого кабана, який виблискував від соусу. Принаймні юнакові здалося, що це кабан, оскільки той був завбільшки з його коня. За-

несли кабана до зали аж шестеро гномів. Його ікла були довші за передні ноги, а кабаняче рило — завширшки з його власну голову. Пахощі, які розносилися від цього смаженого дива природи по всій залі, поглинали решту запахів, від чого в присутніх навіть сльозилися очі.

— Награ,— сластолюбно прошепотів Орик,— тобто гігантський вепр. Сьогодні, Ерагоне, тебе зустрічають із неабиякою шаною. Тільки найхоробріші з гномів наважуються полювати на цього кабана, тому й готують його тільки для найвідважнішого воїна. Гадаю, це високий знак прихильності до тебе.

— Ще одна унікальна тварина тутешніх гір? — так само пошепки мовив Ерагон.— А які ж інші?

— Ну, лісові вовки замалі для полювання на такого вепра, але досить спритні, аби зловити фельдуноста,—заходився перелічувати Орик.— Далі печерні ведмеді, яких ми називаємо урзхади, а ельфи — беорнами, на честь яких вони й нарекли ці гори. Хоч гноми їх так не називають. Назва цих гір — велика таємниця, яку ми нікому не розкриваємо...

— Смер вотх! — промовив Ундин, посміхаючись гостям.

Слуги негайно дістали ножі й розрізали тушу нагри, поклавши по шматкові на тарілки кожному з присутніх, окрім Арії, а Сапфірі

дістався найбільший кусень поживи. Ундин знову всміхнувся, взявся за ножа й відрізав шматочок м'яса.

Ерагон поліз було за своїм ножем, але Орик схопив його руку.

— Зачекай,— прошипів гном.

Ундин повільно жував, задоволено киваючи головою, потім проковтнув шматок і сказав:

— Ільф гаухніт!

— Ось тепер можна,— сказав Орик, схиляючись над своєю тарілкою.

Ніколи ще Ерагон не куштував чогось смачнішого за це м'ясо. Воно було соковите, м'яке й надзвичайно пікантне — ніби його перед тим вимочували в медові й сидрі — ще й притрушене м'ятою.

— Дивно, як їм удалося так добре приготувати цього велетня, більшого за них самих,— спитав у Сапфіри парубок.

— Готували, гадаю, дуже довго,— відгукнулася та, смакуючи стравою.

— Це звичай,— не припиняючи запихатися, пояснював Орик,— який зберігся ще від тих часів, коли між нашими кланами було поширене отруювання. Тож господар першим куштує страву, доводячи своїм гостям, що все гаразд.

Під час бенкету Ерагон скуштував чимало наїдків, розставлених перед ним, а також устиг перекинутися слівцем з Ориком, Арією та

ближчими до нього гномами. Так минуло чимало часу. Бенкет видався таким грандіозним, що, коли подали останню страву, з'їли останній шматочок і спорожнили останній келих, надворі вже споночіло.

— Тобі сподобалося? — звернувся Ундин до Ерагона, коли слуги вже прибирали зі столів.

— Усе було просто чудово,— вклонився юнак.

— Я дуже радий,— кивнув гном.— Ще вчора я наказав прибрати зайві столи, щоб твій дракон також міг пообідати з нами.

З шанобливого вигляду вождя Ерагон зрозумів, що той ставиться до Сапфіри, як до небезпечного чудовиська.

— Ми із Сапфірою дуже дякуємо тобі,— знову вклонився він до Ундина й, трохи повагавшись, таки запитав: — Але чому в нас кинули кільцем?

Між присутніми запала мертва тиша. Краєм ока Ерагон помітив, як здригнувся Орик. Утім, Арія тільки всміхнулася, ніби розуміючи Ерагоиів намір.

— Кнурлагни, яких ти зустрів,— це клан із трагічною долею,— відклавши ножа вбік, похмуро мовив Ундин.— До занепаду вершників вони були найдавніші й найзаможніші з-поміж наших кланів. Але вони зруйнували собі долю двома помилками. По-перше, тим, що мешкали на сході

Беорських гір, а по-друге, вони послали своїх найкращих воїнів на службу до Врейля.

У голосі вождя залунав гнів.

— Галбаторікс та його безжальні клятвопорушники по-звірячому вбили їх в Урубейні,— вів далі Ундин.— Потім вони подалися до нас, знищуючи все на своєму шляху. З того клану вижила тільки Грімсткарвлорс Анхайн зі своєю вартою. Анхайн незабаром померла від горя, а її люди назвалися іменем Аз Свелдн рак Ангуін, що означає пам'ять про втрату й помсту.

Обличчя Ерагона паленіло від сорому. Він намагався не виказувати своїх почуттів і схилив голову.

— Пізніше,— підсумував Ундин,— вони відновили свій клан за кілька десятиліть, але ще й досі прагнуть помсти. І ось тут з'являєшся ти, маючи відзнаку Ротгара на шоломі. Саме це їх образило, попри всі твої звитяги й службу у Фартхен Дурі. Тому ти й отримав кільце як прямий виклик. Це означає, що відтепер клан Сльози Анхайн буде завжди ворогувати з тобою. Вони повстали проти тебе, оголосивши своїм заклятим ворогом.

— То вони погрожують мені смертю? — сухо спитав Ерагон.

— Ні, Убивце Смерка,— заперечно похитав головою вождь, глипнувши на Ганела.— Вони не насміляться заподіяти лихо моєму гостеві.

Це тут заборонено. Вони тільки хочуть, щоб ти пішов геть. Розумієш? Просто пішов геть.

Юнак мовчав, усе ще обмірковуючи почуте.

— Але, друзі мої! — підвищив голос Ундин.— Давайте більше не будемо говорити на такі сумні теми. Адже ми з Ганелом запропонували вам їжу та питво на знак щирої поваги! Хіба ж це не має значення?

Священик щось муркнув собі під носа, очевидно, погоджуючись.

— Ми дуже цінуємо це,— похмуро відгукнувся Ерагон.

— Вони й самі налякані,— зауважила Сапфіра.— Налякані й ображені тим, що їх змусили прийняти підтримку вершника.

— Так,— погодився юнак.— Може, вони й не виступатимуть проти нас, але так само й не битимуться за нас.

СЕЛЬБЕДЕЙЛ

Ранок Ерагон зустрів у головній залі Ундина, прислухаючись до розмови вождя з Ориком. Той урвав бесіду, щойно помітив, як Ерагон невдоволено засовався на місці.

— А-а-а, Убивце Смерка! — гукнув до нього Ундин.— Чи добре спалося?

— Так, дякую,— озвався юнак.

— Ну що ж, чудово,— кивнув вождь.— А ми з Ориком обговорювали твій від'їзд. Я сподівався, що ти зможеш погостювати в нас якийсь час, та з огляду на обставини буде, мабуть, краще, якщо ви продовжите свою подорож завтра вранці. На той час вулиці будуть порожні, і тебе ніхто не зачепить. Харчі на дорогу та засоби пересування вже готові. Ротгар наполіг, щоб охорона супроводжувала тебе аж до Сериса. Я збільшив кількість охоронців із трьох осіб до семи.

— А що робити тепер? — спитав Ерагон.

— Власне кажучи, я сподівався показати тобі Тарнаг,— знизав плечима Ундин,— але зараз було б нерозумно гуляти містом. Утім, Грімстборит Ганел запросив тебе па цілий день до Сельбедейла. Звісно, якщо в тебе є бажання. З ним ти будеш у безпеці.

Здається, усі попередні застереження вождя щодо безпеки його гостя з боку Сліз Анхайн були зроблені з чемності.

— Дякую, я залюбки,— вклонився парубок. Виходячи із зали, він смикнув Орика за полу: — Наскільки серйозні були ті погрози? Кажи, мені треба знати правду!

— Колись кровна ворожнеча не була тут рідкістю,—знехотя пояснив гном.—Але, як на мене, не дуже розсудливо з боку Сліз Анхайн повертатися до минулого, адже такого не бувало від часу останньої війни між кланами. Що ж до серйозності їхніх намірів... Гадаю, вони не відступляться, тому ти мусиш остерігатися їх завжди. Мені шкода, Ерагоне, що твоя дружба з Ротгаром має такі сумні наслідки. Але ти не сам, повір! Дургрімст Інгетуйм підтримуватимуть тебе у всьому.

Вийшовши із зали, Ерагон поквапився до Сапфіри, яка ночувала надворі, згорнувшись кільцем.

— Ти не проти, якщо я відвідаю Сельбедейл? — спитав юнак.

— Йди, коли треба,— погодився дракон.— Але прихопи на всяк випадок меча.

Ерагон послухався мудрої поради, сховавши під туніку також сувій Насуади.

Коли хлопець наблизився до воріт, які виводили із зали, п'ятеро гномів відтягли вбік грубезні колоди, потім сторожко визирнули назовні й аж тоді випустили свого гостя. Ерагон рушив знайомою від учора дорогою вглиб міста.

Крокуючи вулицею, Ерагон тривожно роззирався на всі боки. Місто, здавалося, знелюдніло. Двері були замкнені, вікна щільно закриті віконницями, а випадкові перехожі боязко відверталися від хлопця, одразу ж зникаючи за рогом найближчого будинку.

«Вони бояться, що їх побачать поруч зі мною,— здогадався Ерагон.— Мабуть, через те, що Аз Свелдн рак Анхайн будуть мститися кожному, хто насмілиться допомогти мені».

Остерігаючись залишатися сам на вулиці, юнак, діставшись Сельбедейла, хотів було швидше постукати, аж раптом двері перед ним розчахнулися. Вбраний у чорне гном мовчки зробив йому знак увійти. Тримаючись за руків'я меча, Ерагон ступив досередини.

Насамперед його вразили тутешні кольори. Яскраво-зелений газон був висаджений довкола колонади Сельбедейла, ніби охайна накидка вкривала пагорб, на якому височів храм. Плющ

звивався по старезних стінах будівлі фут за футом, роса ще зблискувала на його гострому листі. І над цією красою — величезна біла баня, вкрита карбованим золотом, яка здіймалася тут понад усім, якщо, звичайно ж, не брати до уваги гір.

Наступним враженням Ерагона був запах. Квіти й ладан змішали свої пахощі в один аромат, настільки божественний, що хлопець відчув — він міг би прожити, харчуючись тільки цим п'янким запахом.

Останнім із вражень були звуки. Незважаючи на гуркіт підборів тутешніх ченців, які прогулювалися по мозаїчних тротуарах, однеєдине, що чув юнак, був шерех пташиних крил у ранковому небі.

Гном-провідник знову покликав його жестом і рушив головною алеєю вбік Сельбедейла. Проходячи під карнизами, Ерагон дивувався майстерності тутешніх будівничих. Стіни були вкриті коштовним камінням усіляких розмірів і відтінків, шпарини між плитами були залиті червоним золотом, а мережані простінки вирізані з нефриту.

У самому храмі теж не було дешевих прикрас. Величезна кількість статуй були вирізьблені з мармуру й граніту. Боги та герої люто змагалися між собою на численних барельєфах, які прикрашали стіни храму.

По тому, як вони проминули кілька поверхів, мідні двері, що виглядали блакитними від ярі-мідянки й були прикрашені чудернацькими візерунками, впустили їх до скромної кімнати з дерев'яною підлогою. Тут усі стіни були завішані зброєю, а також полицями з викладеними на них жезлами-мечами, подібними до тих, якими билася Анжела під Фартхен Дуром.

У кімнаті Ганел тренувався з трьома молодими гномами. Сутана священика була задерта до стегон, щоби не заважала рухатись, а сам він щоразу кривився, тицяючи дерев'яним списом у своїх супротивників. Нападаючи, гноми глухо стукали тупими мечами об списа наставника, а далі стали потроху задкувати, аж поки не полетіли шкереберть від шквалу ударів по ногах і головах. Ерагон тільки задоволено посміхнувся, спостерігаючи, як Ганел обеззброїв останнього супротивника блискучим випадом.

Нарешті священик помітив Ерагона й звелів гномам іти.

— Чи всі з клану Квонів так чудово володіють зброєю? — спитався юнак, підходячи.— Здається, це мистецтво не дуже личить ченцеві.

— Ми повинні вміти захищатися, хіба не так? — відгукнувся Ганел.— Багато ворогів нападає на цю землю.

Хлопець кивнув у відповідь.

— Які незвичні мечі,— показав він на зброю.— Я ніколи таких не бачив. Хіба що в однієї чаклунки у Фартхен Дурі.

— В Анжели? — спохмурнів гном.— Вона виграла свій жезл у грі в загадки. Це було нахабне пограбування з її боку, оскільки тільки гноми володіють цією зброю. Та ще Арія...

Він знизав плечима, підійшов до невеликого столу й наповнив два кухлі елем. Передаючи один кухоль Ерагонові, мовив:

— Я покликав тебе на прохання Ротгара. Він сказав, що ти прийняв його пропозицію стати одним з Інгейтумів, тож я мушу ознайомити тебе з традиціями гномів.

Ерагон ковтнув елю й промовчав, спостерігаючи за тим, як на широке чоло Ганела падає світло з вікна, а брови кидають тінь на його запалі щоки.

— Донині нікому з чужинців ми не розкривали своїх таємниць,— вів далі священик.— Тому ти не маєш права переказувати їх людині або ельфу. Утім, не знаючись на них, важко відчути себе кнурлом. Адже відтепер ти Інгейтум: наша кров, наша плоть, наша честь. Розумієш?

— Розумію,— відгукнувся Ерагон.

— Тоді ходімо,— з кухлем у руці Ганел повів юнака з кімнати довгим коридором, зупинившись біля переходу до маленької зали, затума-

неної від ладану. Просто перед ними височіла аж під самісіньку стелю статуя. Слабке світло падало на замислене обличчя гнома, висіченого з граніту брунатного кольору.

— Хто це? — запитав Ерагон, почуваючись трохи ніяково.

— Гунтера, король Богів. Він був воїном і вченим, хоч за життя й не визначився, тому ми приносимо йому жертви, щоб забезпечити підтримку від усіх життєвих негараздів,— відповів Ганел, зробивши якийсь дивний порух рукою й уклоняючись статуї.— Саме йому ми молимося перед битвами,— додав він.— Тому що він створив цю землю з кістки велетня. Він порядкує в усьому світі. Тож наше королівство — це королівство Гунтери.

По тому Ганел розповів Ерагонові, як правильно шанувати божество, назвав знаки та слова, які використовуються при цьому. Також він роз'яснив значення ладану, який символізує життя, і витратив багато часу на легенду про Гунтеру та самого бога, народженого вовчицею на сході зірок, про його битву з монстрами й велетнями за право владарювати в Алагезії, про одруження з Кильф, богинею річок і морів.

Перегодом вони підійшли до статуї самої Кильф, майстерно вирізьбленої з блакитного каменю. її волосся спадало на спину прозорими хвилями, огортаючи шию й обрамляючи

веселі аметистові очі. Обіруч вона тримала жмут латаття й уламок пористого червоного каменю. Ерагон не міг уторопати, що то за каміння.

— Що це? — спитався він у священика.

— Корал,— почув Ерагон у відповідь.— Його дістали з морського дна, неподалік Беорських гір.

— Корал? — здивувався юнак.

— Наші нирці знайшли його, пірнаючи за перлинами,— пояснив Ганел.— У морській воді деяке каміння росте, наче рослина.

Ерагон мовчки втупився в цей дивовижний камінь. Він ніколи не думав про гальку або валуни як про живі створіння, хоч було й доведено, що їм потрібні вода й сіль — для того, щоб квітнути. Тільки тепер він зрозумів, як саме каміння з'являється на полях Паланкарської долини, навіть коли ґрунт розчищають щовесни. Воно росте!

Далі юнакові показали Уруру, володаря небес, та його брата Морготалу, бога вогню. Біля кармінової статуї Морготала священик розповів, як брати любили один одного, не уявляючи себе нарізно. Таким чином, сяйливий палац Морготала видно в небі щодня, а іскри з його кузні з'являються щоночі. А Урур постійно годує свого брата, ось чому той не вмирає.

Насамкінець залишалися ще двійко богів: Синдри, праматері землі, й Хельзвог.

Статуя Хельзвога відрізнялася від решти. Оголений бог схилявся над уламком породи завбільшки з гнома, торкаючись його вказівним пальцем. М'язи на його спині набухли вузлами від нелюдських зусиль, але вираз обличчя був напрочуд ніжний, начебто перед ним лежало немовля.

— Може, Гунтера і є королем Богів,— стишив голос священик,— але саме Хельзвог живе в наших серцях. Саме він зрозумів, що земля має бути заселена після того, як були переможені велетні. Інші боги не погоджувалися з цим, але Хельзвог не звертав на них уваги, потайки створивши першого гнома. Коли ті довідалися, то, звісно ж, позаздрили, і слідом за ним уже Гунтера породив ельфів, аби вони владарювали в Алагезії, а потім і Синдри витворила людей, а Урур і Морготал об'єдналися й випустили на землю драконів. Тільки Кильф утрималася. Саме так перші раси з'явилися на цей світ.

Ерагон замислився над почутим, вдячний священикові за відвертість, але ніяк не міг уторопати, звідки той усе це знає. Утім, він не наважувався спитати, а лише слухав і кивав.

— Усе це,— наголосив Ганел, допиваючи свій ель,— підводить нас до розуміння найголовнішої церемонії, про яку тобі вже розповідав Орик. Усі гноми мусять бути поховані в камені, інакше духи не допомагатимуть їм у потойбіччі. Це

тому, нагадаю, що гноми створені не із землі, повітря чи вогню, а саме з каміння. Отже, як представник клану Інгейтум, ти маєш дбати відтепер, аби гноми з твого оточення були поховані за всіма правилами. Якщо ж не дбатимеш, то Ротгар вижене тебе, і всі гноми зневажатимуть аж до самої смерті.— Священик гордо розпрямив плечі й глипнув на Ерагона.— Ти мусиш іще дуже багато чого довідатися про наш народ, але спробуй шанувати звичаї, про які я коротенько розповів, і поки що все буде гаразд.

— Я шануватиму їх,— пообіцяв юнак.

Задоволений, Ганел повів його далі від статуй, і обидва піднялися нагору по кручених сходах. Дорогою священик засунув руку під мантію й дістав простеньке намисто, разочок якого був припасований до мініатюрного срібного молота.

— Це ще одна послуга, про яку просив мене Ротгар,— пояснив він, простягаючи намисто Ерагонові.— Він переймається тим, що Галбаторікс може витягти твій образ із голови Смерка, разака чи будь-кого іншого, хто взагалі тебе бачив.

— А чому я мушу боятися цього? — здивувався Ерагон.

— Тоді Галбаторікс зможе викликати тебе за допомогою магічного кристала,— відповів Ганел.— Можливо, він уже це зробив.

Юнака раптом пройняла думка, що таке могло статися будь-якої хвилини. «Треба було подбати про це»,— розлютився він сам на себе.

— Це намисто не дозволить побачити тебе або твого дракона в кристалі,— сказав священик.—Я сам наклав закляття, тож воно протидіятиме найпотужнішому втручанню. Але попереджаю: намисто протидіятиме за рахунок твоєї сили, поки не мине небезпека або поки ти його не знімеш чи не загубиш.

— А тоді, коли я буду спати? — спитав Ерагон.— Чи може намисто забрати мою силу без мого відома?

— Ні,— була на те відповідь.— Воно просто розбудить тебе.

Ерагон зачудовано покрутив невеличкий молоточок у руці.

«Якщо закляттям Галбаторікса, кажуть, неможливо протистояти,— міркував він,— то якою ж силою має володіти Ганел і яким дієвим виявляється цей оберіг!»

Несподівано він побачив викарбувані на руків'ї молота рукописні руна. «Астим Хефтин»,— говорив клинцюватий напис.

— Чому гноми користуються тими ж рунами, що й люди? — звів очі на священика юнак.

Той тільки голосно розреготався.

— Кажеш, люди? — пробулькотів Ганел крізь сміх.— Та вони ж тільки використовують наші

руни! Коли твої предки прийшли в Алагезію, вони були геть неписьменні, як ті кролики. Але з часом уподобали нашу абетку й пристосували її до своєї мови. Деякі слова, які ти вживаєш щодня, прийшли від нас. Наприклад, «батько», яке правильніше вимовляти як «фартхен».

— Тоді Фартхен Дур означає...— промимрив юнак, ховаючи намисто під туніку.

— Наш Батько,— підказав священик.

Зупинившись перед черговими дверима, Ганел запросив Ерагона до галереї, розташованої просто під склепінням храму. Цей коридор окільцьовував Сельбедейл, даючи змогу помилуватися чудовою панорамою далеких гір, а також розташованого внизу міста, яке збігало в передгір'я мальовничими терасами.

Утім, Ерагон лише краєм ока зиркнув на пейзаж, оскільки його увагу поглинув настінний розпис, який нескінченно тягнувся галереєю, оповідаючи історію створення гномів Хельзвогом. Фігури й предмети на ньому були відтворені так дбайливо й детально, що іноді просто вражали реалістичністю зображуваного.

— Як усе це зроблене? — зачаровано спитав Ерагон.

— Кожна сцена вирізана з маленьких пластинок мармуру, вкритих емаллю,— задоволено пояснив Ганел.— Потім усе зібрали в мозаїку.

— Хіба не легше було малювати звичайною фарбою?

— Звісно, легше,— погодився священик.— Але ми розраховували на століття й тисячоліття, а фарба так довго не живе. Натомість емаль не блідне й не втрачає своєї яскравості, чого не скажеш про олійну фарбу. Наприклад, перша сцена на барельєфі була викарбувана задовго до заснування Фартхен Дура, а також задовго перед тим, як ельфи оселилися в Алагезії.

Священик узяв Ерагона за руку й провів уздовж мальовничої картини. Кожен крок проносив їх крізь століття історії. Ерагон дізнався, як стародавні гноми мандрували нескінченною рівниною, поки земля не стала суцільною пустелею, і тоді їм довелося переселитися на південь до Беорських гір.

«Так ось як з'явилася Хадарацька пустеля»,— подумав юнак.

Продовжуючи йти вздовж фрески, Ерагон побачив усе — від приручення фельдуностів до створення Ісідар Мітрім, від першої зустрічі гномів з ельфами до коронації кожного з їхніх королів. Іноді з'являлися дракони, які випалювали землі й убивали людей. Ерагон насилу втримувався від коментарів під час перегляду таких сцен.

Раптом його кроки сповільнились, бо на картині з'явилася сцена, яку він потайки споді-

вався побачити: війна між ельфами й драконами. У змалюванні цих страхіть основна увага була приділена руйнуванням, на які прирекли Алагезію ці дві раси. Ерагон вжахнувся, придивившись до сцен, де ельфи й дракони вбивали одне одного. Зображення боїв тяглося впродовж кількох ярдів, кожна сцена була кривавішою за попередню, аж поки все не обірвалося цілковитою темрявою, з якої виринув юний ельф, стоячи навколішках на краю прірви з яйцем дракона в руках.

— Хто це? — відсахнувся хлопець.

— Це Ерагон, перший Вершник,— сказав Ганел.— Схожість тут цілковита, тому що він погодився позувати нашим майстрам.

Наблизившись, зацікавлений Ерагон роздивився свого тезку. «Чомусь я завжди уявляв його старшим»,— майнула йому думка. Ельф мав розкосі очі, гачкуватий ніс і вузьке підборіддя, що надавало йому лютого вигляду. Це було обличчя чужоземця, яке відрізнялося від його власного, але загальна постава ельфа нагадала Ерагонові те, як він сам почувався, знайшовши яйце Сапфіри. «А ми не такі вже й різні, брате,— подумав юнак, торкнувшись прохолодної емалі.— Ось і вуха в тебе схожі на мої... Цікаво, чи схвалив би ти мої дії?» Достеменно Ерагон знав тільки одне: вони зробили однаково правильний вибір, зберігши яйце дракона.

Раптом Ерагон почув, як грюкнули двері. Він обернувся й побачив, що здалеку до них наближається Арія. Ельфійка вивчала фреску з тим самим кам'яним виразом обличчя, з яким вона стояла перед радою старійшин. Утім, Ерагон відчував, що деякі сцени їй явно не подобаються.

— Грімстборите! — привіталася вона.

— Аріє! — вклонився у відповідь священик.

— Ти знайомиш Ерагона з вашою міфологією? — кивнула на фреску ельфійка.

— Треба знати історію тієї спільноти, до якої належиш,— усміхнувся Ганел, маючи на увазі нещодавнє прилучення Ерагона до народу гномів.

— Але ж знати не означає вірити, чи не так? — заперечила Арія.— До того ж, коли така історія вигідна самим історикам.

— Хіба ти заперечуєш наявність тих жертв, які приносить мій клан задля добробуту інших народів? — підвищив голос співрозмовник.

— Я нічого не заперечую,— скривилась ельфійка.— Мене тільки цікавить те, наскільки б виріс той добробут, якби всі ваші багатства розподілити між людьми, а не ховати його по закутах та закапелках задля власної вигоди.

— Та годі вже! — стиснув кулаки гном, багряніючи від люті.— Не забувай, що без нашого врожаю всі ви приречені на голод, а річки

й озера розлилися б без наших загат! Тільки наші молитви рятують цей світ від занепаду! Якби не Хельзвог, де б ви були...

Ерагон не дуже розумів сенс цієї несподіваної суперечки. Він не второпав критики Арії, якою вона нищила Дургрімст Квон. Утім, юнак зрозумів, що вона глузує з їхніх богів, ставлячи під сумнів розумові здібності гномів та ще й кепкуючи з їхньої історії.

— Ось у цьому й полягає різниця між нами, Грімстборите,— вислухавши священика, мовила Арія.— Ти гадаєш, що віриш у праведні речі, але не можеш довести їхню праведність. Навряд чи коли-небудь ми дійдемо згоди.

Повернувшись до Ерагона, ельфійка мовила:

— Аз Свелдн рак Анхайн настроїли мешканців Тарнага проти тебе. Ундин вважає — і я з ним згодна,— що до від'їзду тобі краще уникати прогулянок.

Вислухавши Арію, хлопець трохи розгубився. Він хотів іще подивитися Сельбедейл, але за таких умов його місце було поруч із Сапфірою. Ерагон уклонився Ганелу, а заодно й вибачився.

— Ти не повинен вибачатися, Убивце Смерка,— сказав той, глянувши на Арію,— роби те, що мусиш, і нехай тебе береже Гунтера.

Ерагон з Арією залишили храм і під вартою швиденько проскочили містом. Минаючи вулиці,

Ерагон чув вигуки розлюченої юрби з нижнього ярусу. Із сусіднього даху полетів камінь, а звідкись здалеку потягло димом.

Діставшись бенкетної зали, Ерагон поквапився до своєї кімнати. Там він накинув на себе кольчугу, пристебнув обладунки до гомілки й нарукавники до передпліччя, а також натягнув шкіряну шапку, потім кольчужну, а далі й шолом, не забувши про щит. Юнак узяв свій наплічник і дорожні торби й помчав до внутрішнього двору, де перебувала Сапфіра.

— Тарнаг гуде, як розворушений мурашник,— зауважив дракон.

— Будемо сподіватися, що вони не кусаються,— відповів Ерагон.

Незабаром до них приєдналася й Арія, а разом з нею гурт із п'ятдесятьох озброєних гномів, які вишикувалися посеред двору. Вояки незворушно чекали, перемовляючись низькими голосами та з тривогою стежачи за брамою.

— Вони бояться,— пояснила Арія,— що юрба перешкодить нашому просуванню до річки.

— Сапфіра завжди може винести нас звідси,— сплюнув Ерагон.

— І твого коня також? — уїдливо перепитала ельфійка.— А як бути з вояками Ундина? Ні, якщо вже нас зупиняють, то ми мусимо зачекати, поки натовп трохи заспокоїться.— Вона пильно глянула в надвечірнє небо.— Шкода,

що тобі доведеться розчарувати гномів, але це неминуче,— мовила вона стиха до хлопця.— У кланах завжди панує розбрат, і це тішить одних, але дратує інших.

— Уже зараз я шкодую про те, що дав згоду Ротгарові,— зізнався Ерагон.

— Не картай себе. Як і Насуада, я гадаю, що ти зробив єдино можливий вибір. Тебе важко звинуватити. Загалом, провина, якщо вона й була, насамперед лежить на Ротгарові, який зробив тобі таку пропозицію. Він мусив передбачити її наслідки.

На кілька хвилин запала тиша. Півдюжини гномів марширували внутрішнім двором, розминаючи ноги.

— Ти маєш рідних у Ду Вельденвардені? — спитав Ерагон.

— Нікого з тих, кому я близька,— трохи помовчавши, відповіла ельфійка.

— Чому так? — схилив голову хлопець.

— їм не сподобалося моє бажання стати речницею королеви,— знехотя пояснила Арія.— Коли ж я проігнорувала їхні застороги й зробила татуювання на плечі, що означало відданість расі, то моя родина взагалі зреклася мене.

— Але ж це було сімдесят років тому,— заперечив Ерагон.

Арія відвела погляд, ховаючи обличчя за пасмом волосся. Подумки хлопець спробував

уявити, як це — бути вигнаним з родини й приреченим на життя серед двох чужих тобі рас. «Не дивно, що вона така мовчазна»,— подумав він і знову спитав:

— А чи існують ще ельфи за межами Ду Вельденвардена?

— Нас утрьох відрядили з Елесмери,— стиха мовила Арія.— Фаолін і Гленвін завжди подорожували зі мною, коли ми перевозили яйце Сапфіри з Ду Вельденвардена до Тронжхейма. Та після нападу Смерка я залишилася сама.

— А якими вони були? — не вгавав Ерагон.

— Вони були шляхетними воїнами,— з гордістю відповіла ельфійка.— Гленвін любив подумки розмовляти з птахами. Він міг годинами стовбичити в лісі, оточений пташиною зграєю, і наслухати їхні співи. Після цього він іноді наспівував нам ті мелодії.

— А Фаолін? — знову озвався юнак.

Цього разу Арія не схотіла відповідати, лише міцніше стисла свій лук. Не здаючись, Ерагон вирішив вибрати іншу тему.

— Чому ти так не любиш Ганела? — запитав він невинно.

Ельфійка різко обернулась, торкнувшись пальцем його щоки, так, що Ерагон аж здригнувся від несподіванки.

— Про це,— сказала вона,— ми поговоримо іншим разом.

Ельфійка встала й подалась геть.

Спантеличений Ерагон довго дивився їй услід.

— Нічого не розумію,— сказав він, прилігши на живіт Сапфіри. Та задоволено форкнула у відповідь, потім згорнулася довкруж свого господаря калачиком й одразу заснула.

Довкола вже сутеніло, тож Ерагон намагався не заснути. Він дістав намисто Ганела й перевірив його кілька разів за допомогою магії, але виявив лише захисне закляття священика. Зітхнувши, юнак знову почепив оберіг на шию, сховав його під туніку й, накрившись щитом, налаштувався на безсонну ніч.

З першим променем сонця Ерагон розбудив Сапфіру. Гноми вже прокинулися й ретельно обгортали свою зброю ганчір'ям, щоб без зайвих перешкод і галасу вибратися з Тарнага. Ундин навіть звелів Ерагонові обмотати ганчірками Сапфірині пазурі й копита Сніговія.

Коли все було готове, вождь гномів та його вояки згуртувалися довкола Ерагона й Сапфіри з Арією. Браму обережно відчинили — жодного звуку не видали змащені мастилом петлі — і подорожні вирушили в путь.

Тарнаг видавався безлюдним. Вулиці міста були порожні. Мешканці спали у своїх будинках і бачили сни. Декілька гномів, з якими

наші мандрівники зіткнулися дорогою, мовчки зиркнули на них і з острахом відійшли вбік.

Біля воріт кожного ярусу охорона мовчки дозволяла їм проходити. Незабаром утікачі залишили місто позаду й почали просуватися спорожнілими полями в передмісті Тарнага. Проминувши їх, вони наблизились до кам'яної пристані, де на них очікували прив'язані там два плоти. Троє гномів сиділи навпочіпки на одному з них, а четверо — на другому. Усі вони підвелися, побачивши прибульців на чолі з Ундином.

Ерагон швидко допоміг гномам зійти на землю й зав'язав очі Сніговію, потім потягнув його на другий пліт, де опустив на коліна й міцно прив'язав. Тим часом Сапфіра зісковзнула з причалу в озеро й заходилася плавати вздовж берега.

Ундин узяв Ерагона за руку.

— Тут ми маємо розпрощатися,— сказав він.— З тобою підуть мої найкращі люди. Вони супроводжуватимуть тебе аж до Ду Вельденвардена.

Ерагон спробував було подякувати, та Ундин тільки похитав головою.

— Не варто,— сумно всміхнувся він.— Це мій обов'язок. Я шкодую, що твоє перебування тут було затьмарене сутичкою з Аз Свелдн рак Ангуін.

Ерагон вклонився, потім ступив на перший пліт разом з Ориком та Арією. Швартові кінці були відв'язані, тож гноми відштовхнули пліт від берега довгими жердинами. Надходив світанок, і обидва плоти несло в напрямку гирла ріки Аз Раньї, а між ними пливла Сапфіра.

ДІАМАНТИ ВНОЧІ

«Отже, Імперія вдерлася до наших осель»,— міркував Роран, слухаючи мученицький стогін поранених разаками й вояками в битві попередньої ночі. Він тремтів від страху й люті, його тіло трусилося, мов у лихоманці, обличчя палало, дихання було уривчасте. Хлопець почувався так, ніби разаки знищили все святе, що пов'язувало його з цим краєм.

. Залишивши ворожку Гертруду піклуватися пораненими, Роран подався до оселі Хорста, оглядаючи загорожі, встановлені між будинками: дошки, бочки, каміння, уламки возів, знищених вибухом разаків. Усе це виглядало до болю жалюгідно як на диявольську силу нападників.

Люди блукали Карвахолом, мов очманілі, не в змозі оговтатись від потрясіння, горя й утоми. Роран теж добряче стомився, більше, ніж

будь-коли. Він не спав з попередньої ночі, а руки й спину пекло від болю.

Зазирнувши до Хорстового будинку, Роран побачив Елейн. Вона стояла на порозі їдальні, прислухаючись до розмови, яка долинала з вітальні. Угледівши юнака, жінка жестом запросила його увійти.

Після того як вони відбили напад разаків, старійшини Карвахола зібралися, аби вирішити, що його робити далі й чи варто карати Хорста та його прибічників за початок війни з Імперією. Цей гурт засідав більшу частину ранку.

Роран зиркнув на поважні збори. За круглим столом сиділи Бірджит, Лоринг, Слоун, Джедрик, Делвін, Фіск, Морн та ще кілька осіб. Хорст головував.

— ...А я вам кажу, що це було нерозважливо! — гукав Кісельт до присутніх.— Вони не мали права наражати всіх на таку небезпеку!

— Ми вже це обговорювали,— відмахнувся Морн.— Що зроблене, те зроблене. До того ж, Квимбі був моїм другом, як і вашим другом, тож я здригаюся від самої думки про те, що ці монстри зробили б із Рораном, якби ми його видали. Утім, я хочу знати, як нам вийти із цієї скрутної ситуації.

— Треба просто вбити їх усіх! — прогарчав Слоун.

— А що далі? — спитав Морн.— За ними прийдуть інші, хіба не ясно? Навіть якщо ми видамо Рорана, це вже нічого не дасть. Мабуть, усі чули, що сказав той разак? Вони знищать усіх, якщо ми захищатимемо хлопця, і перетворять нас на рабів, якщо не будемо. Ви собі як хочете, а я краще здохну, ніж стану рабом. Ні, ми приречені...

— Але ми можемо поїхати звідси,— озвався Фіск.

— Нам нікуди їхати,— відгукнувся Кісельт.— Ми притиснуті до Хребта, солдати перекрили дорогу, а довкола Імперія.

— Це твоя провина, Хорсте! — загорлав Тейн.— Вони спалять наші домівки, повбивають наших дітей, і все через тебе!

— Чи ти не здурів бува, чоловіче? — визвірився коваль.— Чи ти дозволиш їм зжерти себе, не пручаючись?

— Так, якщо нічим уже не зарадиш,— похнюпився Тейн. Він глянув на всіх присутніх, помітивши у дверях Рорана. Решта також роззирнулися й похмуро запросили хлопця увійти.

— Чим я можу допомогти? — ступив уперед Роран, відчуваючи на собі важкі погляди односельців.

— Я гадаю,— сказав Джедрик,— що видача тебе Імперії нам не зарадить. Навіть якби ми вчинили так, разаки б не змирилися з бунтом.

Єдине, що ми можемо,— це приготуватися до наступного нападу. Хорст приготує зброю, якщо матиме час, Фіск зробить щити. На щастя, його майстерню не спалили. Також комусь треба наглядати за нашими оборонними загорожами. Ми хотіли б доручити це тобі.

— Я зроблю все, що від мене залежить,— кивнув Роран.

Поруч із Морном стояла Тара, вивищуючись над своїм невисоким на зріст чоловіком. Вона була огрядною жінкою, в її волоссі проглядала сивизна, а силу в руках мала таку, що легко скручувала голову курці або рознімала двох розбишак.

— Ти вже зроби там усе добре, Роране,— мовила вона,— а то цьому похоронові не буде кінця.— Потім вона обернулася до Хорста й додала: — Насамперед треба поховати померлих. А дітей варто відіслати, скажімо, на ферму Коулі до Північної Бухти. Ти теж маєш піти з ними, Елейн.

— Я не залишу Хорста,— занепокоїлась жінка.

— Це не місце для жінок на п'ятому місяці вагітності! — гримнула Тара.— Ти втратиш дитину, якщо будеш бігати так, як зараз.

— Але мені буде ще гірше, коли я не знатиму, як ви тут,— заперечила Елейн.— Я вже виносила двох синів, тож залишатимусь, як і ти, як і решта жінок Карвахола.

Хорст обійшов довкола столу й ніжно взяв Елейн за руку:

— Хоч де б ти була, ми все одно залишатимемось разом. Але діти таки мають поїхати. Коулі подбає про них. Утім, спочатку ми мусимо переконатися, що дорога на ферму вільна.

— І ще одне,— хрипко гукнув Лоринг,— жоден із нас не повинен втягувати в це ще й людей з долини. Окрім Коулі, звісно. Вони не зможуть нам допомогти, тож не варто наражати їх на небезпеку.

Усі погодилися, що він має слушність. Після цього збори згорнули, і люди розбрелися Карвахолом. Невдовзі вони знову зібралися — разом з багатьма іншими селянами — на маленькому цвинтарі за будинком Гертруди. Дев'ять трупів, закутаних у саван, лежали біля виритих могил. На грудях кожного була гілочка болиголова, а на шиї — срібний амулет.

Гертруда стояла перед покійниками, вимовляючи їхні імена:

— Пар, Віглиф, Джед, Бардрик, Фарольд, Гарнер, Келбі, Мелькольф, Альбем.

Вона поклала їм на очі пласкі камінці, потім звела руки до неба й заспівала ритуальну пісню. Сльози текли з її заплющених очей, а голос здіймався й опадав, виспівуючи поминальні мотиви. Вона співала про землю, про ніч та про вічне людське горе, від якого годі втекти.

Остання скорботна нота стихла, родичі загиблих згадали їхні подвиги, і тіла захисників Карвахола були поховані.

Роран несамохіть зиркнув на могили, де поховали трьох вояків з королівського війська. «Одного з них убив Нолфаврел, а я завалив двох інших»,— промайнула йому думка. Ця сцена й досі стояла в нього перед очима: напруження, удар, хрускіт кісток — і тіло під його молотом перетворюється на безвольну масу. Хлопця мало не знудило від спогадів. Раніше Роран нікого не вбивав, але сталося так, що цього разу саме він знищив більше людей, аніж будь-хто в Карвахолі. У нього було таке відчуття, ніби на його чолі горить криваве тавро.

Він пішов, щойно скінчився похорон, навіть не залишившись на розмову з Катріною, пішов у гори, звідки міг слідкувати за Карвахолом і міркувати про його захист. На жаль, будинки в селищі були на значній відстані один від одного, щоб утворювати оборонну лінію. До того ж, юнак не хотів, аби вояки билися між будинками, плюндруючи їхні сади. «Ріка Анора захищає нас із заходу,— розмірковував він,— але щодо решти Карвахола, то ми не зупинимо навіть дитину... Що можна збудувати за кілька годин? Яку загорожу?»

Плюнувши спересердя, він збіг у долину до селища.

— Мені потрібна допомога,— гукнув він,— треба рубати дерева!

За хвилину почали сходитися похмурі чоловіки.

— Мерщій, мерщій! — підганяв їх Роран.— Усі мусять допомагати!

Він чекав, а гурт біля нього поволі збільшувався.

Дармен, один із синів Лоринга, штовхнув його плечем.

— Який у тебе план? — нетерпляче спитав він.

— Нам потрібна стіна довкола Карвахола,— звернувся до присутніх Роран.— Треба зрубати кілька великих дерев, загострити їхні стовбури, і тоді разакам буде важко оминути їх.

— А як ти гадаєш, скільки знадобиться дерев? — запитав Орвал.

— Щонайменше півсотні,— подумавши, відповів парубок.— Може, навіть більше.

Юрба невдоволено загула.

— Чекайте! — гукнув Роран, порахувавши присутніх.— Вас тут сорок вісім. Якщо кожен зрубає дерево за годину, тоді ми встигнемо. Що ви на не скажете?

— За кого ти нас маєш? — образився Орвал.— Я рубав дерево за годину, коли мав десять років!

— А як щодо кущів ожини? — озвався Дармен.— Ми могли б накидати їх на стовбури. Тоді ніхто б не продерся крізь сплетіння колючої лози.

— Це чудова ідея,— усміхнувся хлопець.— А ще запрягайте коней, щоб перетягати дерева до селища.

Підбадьорені чоловіки побігли за сокирами та за пилками. Роран залишив біля себе тільки Дармена:

— Перевір, щоб на стовбурах залишалися сучки, інакше не спрацює.

— А ти не йдеш?

— Вибачай, я буду працювати на іншій лінії захисту,— кинув Роран і помчав до будинку Квимбі, де Бірджит квапливо забивала дошками вікна.

— Чого тобі? — вимахуючи молотком, спитала вона.

Роран нашвидку пояснив їй план з деревами.

— Я хочу вирити рів за тією загорожею зі стовбурів, щоб зупинити кожного, хто спробує проскочити. Ми б іще могли встановити загострені стовбури й на дні...

— То що тобі треба? — урвала його жінка.

— Я хотів, щоб ти організувала жінок і дітей рити той рів,— сказав Роран.— У мене повно роботи, тож сам я не встигну зібрати людей... Дуже тебе прошу.

— А чому ти просиш саме мене? — похмуро озвалася Бірджит.

— Тому, що ти ненавидиш разаків і зробиш усе, щоб їх зупинити,— твердо мовив юнак.

— Ну що ж, твоя правда,— прошепотіла жінка, а потім жваво ляснула в долоні.— Гаразд, я зроблю, як ти хочеш. Але я ніколи не забуду, Роране, сине Герроу, що саме ти причетний до смерті мого чоловіка.

І вона пішла, перш ніж Роран зміг щось відповісти.

Роран сприйняв ворожість Бірджит з розумінням, адже цього й слід було чекати, беручи до уваги її втрату. Йому ще пощастило, що вона не стала мститися... Відігнавши сумні думки, хлопець помчав на околицю міста, де пролягав головний шлях до Карвахола. Це була найслабша ділянка захисту, яку слід було хоч якось зміцнити. «Не можна дозволити разакам знову прорватися крізь загорожу»,— міркував собі Роран.

По дорозі юнак гукнув Бальдора, і вони вдвох заходилися рити траншею через дорогу.

— Мені незабаром треба буде йти,— попередив Бальдор, вимахуючи мотикою.—Я потрібен батькові в кузні.

Роран ствердно мугикнув, не підводячи голови. Під час роботи він знову повернувся думками до сцени вбивства вояків. Стриму-

ючи нудоту, юнак випростався й роззирнувся довкруж. Люди повсюди поралися довкола загорож, мов мурахи.

Після того як Бальдор пішов, Роран самотужки завершив роботу й подався до майстерні Фіска. З дозволу теслі він узяв п'ять колод і кіньми потягнув їх до головного шляху. Там установив їх вертикально у вириту траншею, аби перешкодити ворогові увійти до міста.

Коли хлопець утоптував землю довкола колод, примчав Дармен.

— Дерева ми вже зрубали,— повідомив він.— Зараз їх укладають на місці.

Роран приєднався до нього, і вони обидва рушили на північну околицю Карвахола, де дюжина кремезних чоловіків поралися із чотирма зрубаними соснами.

— Одні шукають потрібні дерева,— пояснив Дармен,— а інші, здається, раді вирубати половину лісу, аби тільки допомогти.

— Нехай рубають,— відгукнувся Роран.— Ми використаємо все.

Дармен показав на купу ожинового гіллячча, що лежало на краю Кісельтового поля.

— Я зрізав його вздовж Анори. Бери, скільки тобі треба. Я збираюся нарізати ще.

Роран подякував і повернувся до східної сторони Карвахола, де гурт жінок, дітей і чоловіків рили захисний рів. Він підійшов до них

і побачив Бірджит, яка роздавала накази, наче який генерал, подаючи воду тим, хто хотів пити. Траншея була вже футів п'ять завширшки й футів зо два вглиб.

— Я вражений! — тільки й сказав юнак до працьовитої жінки.

— Від самого початку ми зорали ґрунт,— відкинула вона пасмо волосся, навіть не глянувши на Рорана.— Після цього копати стало куди легше.

— А в тебе не знайдеться лопати для мене? — спитав Роран.

Бірджит вказала на купу інструментів в іншому кінці траншеї. Йдучи по лопату, Роран помітив мідний блиск Катрінииого волосся серед зігнутих постатей. Поруч із нею врізався із шаленим завзяттям в м'який ґрунт Слоун, ніби намагаючись зазирнути кудись під землю. Вигляд він мав просто жахливий: вирячені очі, вишкірений у лютій гримасі рот... Роран аж здригнувся, дивлячись на нього, й поквапився якомога швидше проминути різника, аби не зустрітися з ним поглядом. Він схопив лопату й негайно увігнав її в ґрунт, аби забутися в роботі й не згадувати страшне минуле.

Працювали весь день без перепочинку. Рів усе довшав і глибшав, аж поки не сягнув берегів річки Анори. Вирита земля була навалена на внутрішній край траншеї для того, щоб

ворогові було несила перестрибнути через неї. Ну й, звісно ж, для того, щоб важче було вибиратися з рову.

Захисна стіна зі стовбурів була завершена аж після полудня. Роран кинув рити землю, щоб допомогти загострити гілки, які зв'язували й закидали поверх огорожі. Час від часу людям доводилося відтягувати колоди, аби дати змогу загнати худобу до укріпленого Карвахола.

До вечора захисні споруди зміцнили, хоч роботи залишалося ще багато. І все одно Роран був задоволений зробленим. Він присів на землю, жадібно жуючи кусень хліба й час від часу стомлено поглядаючи на зірки. Рантом хтось поклав йому руку на плече. Це був Альбрич. Він тицьнув юнакові щита, зробленого з дощок, і списа завдовжки із шість футів. Роран прийняв саморобну зброю із вдячністю, і Альбрич подався далі, роздаючи списи й щити всім, хто траплявся йому на шляху.

Роран підвівся, підняв свій молот і рушив до головного шляху, де вели спостереження Бальдор та ще двоє чоловіків.

— Розбуди мене, коли захочеш спочити,— сказав Роран і влігся на м'яку траву під сусіднім будинком. Він поклав свою зброю так, щоб відшукати її в темряві, а потім заплющив очі, очікуючи сну.

— Роране,— почулося неподалік.

— Катріно? — рвучко підхопився хлопець, мружачи очі від яскравого світла ліхтаря, що його тримала в руках дівчина.— Що ти тут робиш?

— Я хотіла бачити тебе,— вона взяла Рорана за руку й потягла на ґанок подалі від чужих очей. Там вона обняла хлопця й ніжно поцілувала, але той був надто стомлений, щоб відповідати на її ніжність.

— Щось не так, Роране? — відсунулась від нього дівчина.

— Щось не так? — сумно всміхнувся він.— Усе на світі не так! Увесь світ перехнябився, наче картинна рама, яку гепнули молотом! А ще зі мною все не так, Катріно! Коли я хочу заснути, то бачу тих убитих вояків... Убитих мною, розумієш? Я постійно бачу їхні очі, розкриті роти, і це... жахливо!

Роран замовк. Гарячі сльози покотилися по його щоках.

Катріна як могла заспокоювала хлопця, а той плакав. Він оплакував Герроу й Ерагона, Пара й Квимбі та інших загиблих, він оплакував себе, оплакував долю Карвахола... Він гірко схлипував, поки тяжкі спогади не відступили, залишивши його геть спустошеним і безсилим.

Зітхнувши, Роран глянув на Катріну й помітив сльози на її очах. Він ніжно витер їх. Вони були схожі на діаманти вночі.

— Катріно, кохання моє,— несподівано мовив юнак.— Я нічого не можу дати тобі, окрім своєї любові. Утім, я спитаю тебе... Чи ти вийдеш за мене?

У тьмяному світлі ліхтаря він побачив радісний подив на обличчі дівчини. Катріна знітилася й замислилась. Чи вірно робить Роран, звіряючись їй, чи вільно приймати його звіряння без батьківської згоди? Але юнакові, здається, було все одно. Йому найбільше важило те, чи проживуть вони з Катріною все життя разом.

— Так, Роране, я вийду за тебе,— відповіла дівчина.

ПІД ВЕЧІРНІМ НЕБОМ

Тієї ж ночі на Карвахол ринула страшенна злива.

Важкі сірі хмари поволі обсіли Паланкарську долину, притискаючи місто до гір своїми чіпкими ватяними лапами й сповнюючи повітря холодним туманом. Роран спостерігав, як потоки води обрушуються на дерева, збиваючи на їхніх кронах піну, забризкуючи брудом рів довкола Карвахола й шкрябаючи по солом'яних стріхах залізними пальцями негоди.

До ранку буря стихла, хоч дрібний дощ усе ще сіявся крізь туман. Хлопець швидко змок, заступивши на спостережний пункт на барикаді біля головного шляху. Він присів навпочіпки, обтрусив одяг, потім натягнув каптур на голову й спробував не звертати уваги на холод.

Незважаючи на сльоту, Роран нетямився з радості через Катрінину згоду. Тепер вони заручені! Йому здавалося, ніби якийсь скалок мозаїчного світу став нарешті на своє місце, а сам він здобув небачену силу воїна. Що для нього ті разаки й ціла Імперія, він заручений із Катріною!

Відтепер Роран зосередився на тому, що стало найважливішим завданням його життя: як уберегти Катріну від гніву Галбаторікса. Утім, поки що він так нічого й не вигадав. «Найкраще для неї,— міркував юнак,— це виїхати до Коулі. Але ж вона ніколи не погодиться, якщо тільки Слоун не накаже. Можливо, мені вдасться переконати його. Він же хоче, щоб донька була в безпеці».

Поки він обмірковував розмову з м'ясником, хмари знову скупчилися й дощ із новою силою атакував селище. Навколо швидко утворювалися калюжі, і важкі краплини барабанили по них, підстрибуючи, мов злякані коники.

Коли Роран зголоднів, він гукнув замість себе Ларна, молодшого сина Лоринга, і подався на пошуки їжі, перебігаючи з-під однієї стріхи до іншої. Завернувши за ріг, він з подивом побачив Альбрича, який запекло сперечався па ґанку з цілим гуртом чоловіків.

— Та чи ти сліпий? — гукав Ридлі.— Ми просто підемо собі до лісу, і вони ніколи нас не знайдуть! А ти пропонуєш якийсь ідіотський шлях!

— Спробуй, якщо хочеш,— різко відказав Альбрич.

— І спробую! — викрикнув йому у відповідь розгніваний Ридлі.

— От тоді й розкажеш, які на смак разакові стріли! — не здавався хлогіець.

— Цілком може бути,— вступився Тейн,— але ми не такі тюхтії, як ти.

Альбрич роздратовано обернувся до нього.

— А твої слова такі ж тупі, як і твоя голова,— вигукнув він.— Я не настільки дурний, щоб ризикувати власною родиною, ховаючись у кущах.

Тейн отетеріло закліпав очима, вкриваючись бурими плямами.

— Що? — всміхнувся Альбрич.— Язика проковтнув?

Чолов'яга заревів з люті й ударив юнака кулаком в обличчя.

— І це ти називаєш ударом? — скривився той, сплюнувши.— Твоя рука ще слабша за голову!

Він шарпнув Тейна за плече й швиргонув на землю, де бідолаха так і залишився лежати на боці.

— Досить! — гукнув Роран, вискочивши на ґанок.— У нас інші вороги! Чи ви забули? Зрештою, можемо скликати збори й вирішити, кому керувати — Альбричу чи Тейну. Але ми не будемо битися між собою.

— Тобі легко казати,— закинув Ридлі.— У тебе нема ані дружини, ані дітей.

Потім він допоміг Тейнові звестися на ноги, і гурт заколотників подався геть.

Роран суворо глянув на Альбрича, в якого під правим оком розливався ліловий синець.

— Хто це розпочав? — спитав він.

— Ну... я,— обмацав Альбрич свою щелепу.— Я пішов у розвідку разом із Дарменом. Разаки розставили своїх вояків на пагорбах. Вони контролюють усе вздовж Анори. Усю долину, розумієш? Може, декому й удасться проскочити, але ми ніколи не перевеземо дітей до Коулі, не зчепившись із ними. Таким чином, разакам стане відомо, куди ми прямуємо.

На якусь мить Рорана охопив жах, розлившись отрутою в його серці. Що ж робити? Передчуття неминучого лиха опанувало ним.

— Ходімо,— зітхнув юнак, кладучи руку на плече Альбричу.— Тебе треба показати Герт-РУДІ-

— Ні-ні,— глухо відгукнувся Альбрич.— Вона має важливіші справи.

Він важко зітхнув, ніби перед кидком у небуття, і незграбно побіг під зливою вбік кузні.

Роран провів юнака поглядом, похитав головою, а потім увійшов до будинку. Елейн сиділа навколішках з купою дітлахів, загострюючи напилком наконечники стріл. Хлопець гукнув

її до сусідньої кімнати й розповів про сварку на ґанку.

— Ти гадаєш, що Тейн буде мститися? — стривожилась жінка.

— Можливо,— знизав плечима Роран.— Вони образили один одного, хоч Альбрич був брутальнішим... Утім, Тейн усе ж таки вдарив перший, тому ви самі можете оголосити ворожнечу.

— Дурниці,— стомлено зітхнула Елейн, кутаючись у хустку.— Це справа суду. Якщо можна заплатити компенсацію, нехай так і буде. Треба уникнути кровопролиття.

Коли вона пішла, Роран знайшов на кухні хліб та м'ясо й, попоївши, допоміг дітлашні нагострити стріли. За якийсь час до хати завітала Фельда, одна з матерів. Тоді юнак залишив на неї малих і подався назад через Карвахол до головного шляху.

Заступивши на варту, хлопець присів навпочіпки під стіною будинку й задивився в похмуре небо, звідки зненацька проглянув сонячний промінь. Просвіток у хмарах усе збільшувався й збільшувався, аж поки не з'явилося чисте блакитне небо. Довколишній пейзаж, зрошений дощем, яскраво засяяв, так, ніби цілий світ перетворився на скульптуру з лискучого металу.

Лише за мить, відволікшись від споглядання, Роран помітив на шляху вояка, який зди-

вовано розглядав оборонні укріплення, а потім повернувся й зник у золотавому тумані.

— До зброї! — заволав Роран, схоплюючись на ноги. Він шкодував, що з ним не було лука — він сховав його від дощу. Єдиною втіхою було те, що неприятелю теж було непереливки під зливою.

Чоловіки й жінки вибігали з будинків, скупчуючись біля рову й визираючи з-за частоколу.

Роран помітив неподалік Слоуна. М'ясник тримав у лівій руці один із саморобних щитів Фіска, а в правій — великого різака, вигнутого півмісяцем. На поясі він мав цілу низку ножів, заточених, мов бритва. Вони перезирнулися з Рораном і зосередились на неприятелеві.

За мить у тумані залунав скреготливий голос разака.

— Ви хочете захищатися? Ну що ж! Ви зробили свій вибір і прирекли себе на жахливу смерть! — почулося здалеку.

— Покажіть свої мерзенні пики! — озвався Лоринг.— Ми розтрощимо вам голови й годуватимемо з ваших черепів свиней!

Замість відповіді в повітрі засвистіло, і важкий спис устромився у двері за дюйм від Джедрика.

— Прикриваймося! — гукнув Хорст.

Роран став навколішки, прикрившись щитом, і визирнув у шпарину між дошками загорожі.

Він зробив це дуже вчасно, тому що з півдюжини стріл просвистіло повз нього вбік гурту селян, звідки залунав лемент і зойки.

Серце Рорана закалатало, руки затрусилися від нервового збудження, він почав важко, дихати. Здалеку пролунав вибух, дзенькіт скла, звуки бойових сокир, якими рубали загорожу. Разом зі Слоуном вони помчали вглиб Карвахола, де гурт вояків уже проривав оборону. Неподалік, схожі на примар, сиділи верхи на конях разаки. Не вагаючись, Роран з ходу вдарив найближчого вояка списом, поруч заревів Слоун, розриваючи ножем тіло неприятеля. Двоє нападників кинулися на нього з мечами, але м'ясник відступив, прикрившись щитом. Один із них розмахнувся так сильно, що його клинок застряг у рамі щита. Слоун притяг його ближче й устромив ножа прямо межи очі. Реготнувши, він рішуче посунув на другого вояка, наміряючись випустити тельбухи й тому.

Роран утратив свого списа при нападі, тому зумів вчасно вихопити молот, щоб уникнути удару меча, який ледве не розпанахав йому ногу. Солдат, котрий вирвав у парубка спис, кинув зброю в нього, цілячись у груди. Той перехопив ратище в повітрі, аж сам здивувавшись власній спритності й неабияк здивувавши тим супротивника, покрутив ним і з силою встромив у вояка. Залишившись без зброї, Роран

змушений був відступити. Він раптом озирнувся, перечепився через тіло забитого й, падаючи, уникнув ворожого удару мечем. У багнюці він устиг підхопити чийогось меча й вгатити ним нападника, відрубавши тому пальця на руці.

— Ось що буває, коли не захищаєшся щитом,— мовив той очманіло, дивлячись на скалічену руку.

— Так,— погодився Роран, зносячи йому голову.

Останній із вояків, наляканий побаченим, розвернувся й помчав до разаків. Слоун, узявши руки в боки, глузливо реготав йому вслід. Коли вояк нарешті дістався по багнюці до незворушних постатей на конях, обидва разаки схилилися до нього й учепилися бідоласі в горло. Той захрипів, затіпався в конвульсіях, але чіпкі пальці потвор не розтискалися доти, доки він не затих. Разаки поклали труп упоперек сідла й подалися геть.

Роран здригнувся. Він подивився на Слоуна, котрий якраз чистив леза своїх ножів.

— Ти добре боровся.

Він ніколи не чекав, що м'ясник має таку лютість.

— Вони ніколи не візьмуть Катріну,— захриплим голосом мовив Слоун.— Навіть якщо мені доведеться живцем здерти шкуру з тих покидьків або битися із самим королем. Я власноруч

розірву небеса, щоб Імперія захлинулася у своїй крові, перш ніж вона постраждає.

Він грізно змовк, пристебнув ножі до пояса й заходився вкладати розкидані вояками колоди на місце.

Поки м'ясник порався із загорожею,' Роран перетягував мертвих вояків подалі від оборонного рову. «Тепер я вбив уже п'ятьох»,— кволо міркував він. Завершивши цю роботу, він випростався й глянув навколо. Було чутно лише звуки дощу. «Чому ж ніхто не йде нам допомогти?» — здивувався юнак.

Збентежені, вони разом зі Слоуном рушили до місця першої атаки. Двійко мертвих вояків зависли на частоколі, але не до них була прикута увага селян. Хорст та решта сусідів стояли навколішках біля маленького тіла. Роран затамував подих: це був Ельмунд, син Делвіна. У десятилітнього хлопчика влучив ворожий спис. Його батьки, закам'янівши від горя, сиділи в багнюці поруч із ним.

«Треба щось робити! — подумав Роран, кидаючись до малого.— Дехто з дітей виживає від таких ран... Але втратити первістка, на якого батьки покладали стільки надій! Катріна... діти... їх треба вберегти! Але як? Як?»

ЧНИЗ ПО ОЗЕРУ

Наступного дня, коли вони залишили Тарнаг, Ерагон намагався дорогою вивчити імена Ундинової варти. Гномів звали Ама, Трихга, Хедін, Ексвар, Шргніен — це ім'я парубок ніяк не міг вимовити, хоч воно й означало Вовче Серце,— Датмер і Торв.

Посередині кожного плота знаходилася каюта. Ерагон проводив час, сидячи на краю плавучих колод і спостерігаючи за горами. Зимородки й галки сновигали над річкою, тимчасом як блакитні чаплі стояли не поворухнувшись на болотяному березі, залитому яскравим сонячним світлом, яке падало крізь гілля прибережних дерев. Подекуди чулося пронизливе кумкання жаби-бика.

— Як гарно,— озвався юнак до Орика, коли той сів поруч.

— Так,—задоволено.пахкнув люлькою гном.

Ерагон дослухався до рипіння дерева й мотузок, коли Трихга скеровував плота за допомогою довгого весла на кормі.

— Орику,— несподівано мовив Ерагон,— ти можеш пояснити, чому Бром приєднався до варденів? Я дуже мало знаю про нього. За життя в Карвахолі він був лише місцевим оповідачем.

— Він не приєднувався до варденів,— струсив попіл гном.— Він просто допоміг їм згуртуватися. По тому як Галбаторікс став королем, Бром був єдиним із вершників, хто залишився живим і не приєднався до клятвопорушників.

— Але ж під ту пору він уже не був вершником,— здивувався хлопець.— Його дракон був убитий біля Дору Араеба.

— Так, але він залишався вершником за покликанням,— пояснив Орик.— Бром зібрав усіх своїх спільників, які об'єдналися проти Імперії. Саме він переконав Ротгара дозволити варденам жити у Фартхен Дурі й заручитися підтримкою ельфів.

— Чому ж Бром тоді поступився лідерством? — не вгавав Ерагон.

— Можливо, він ніколи й не хотів цього,— всміхнувся гном.— Це було ще до того, як Ротгар усиновив мене, тому я нечасто бачив Брома в Тронжхеймі... Він завжди або блукав світом,

б'ючись із клятвопорушниками, або займався чимось подібним.

— Твої батьки загинули?

— Так,— зітхнув Орик.— Віспа забрала їх, коли я був ще маленьким, і добрий Ротгар узяв мене до себе, тому що не мав дітей. Ну й зробив мене своїм спадкоємцем.

«Ротгар і до мене був добрий»,— подумав Ерагон, згадавши про шолом, позначений символом Інгейтум.

Коли згустились вечірні сутінки, гноми запалили червоні ліхтарі, щоб краще було видно в темряві. Юнак стояв біля Арії й пильно вдивлявся в полум'я.

— Ти знаєш, чому воно таке яскраве? — спитав він.

— Авжеж! Завдяки закляттю, якого ми навчили гномів колись дуже давно,— відгукнулась ельфійка.

— А мене ти можеш чогось навчити, поки ми подорожуємо? — почухав Ерагон відрослу на підборідді щетину.

— Ні, це не моя справа,— суворо мовила Арія.— У тебе будуть належні вчителі.

— Тоді хоч поясни,— не відступав хлопець,— Що означає ім'я мого меча?

— Страждання, ось що воно означає,— пролунало у відповідь.— Принаймні так було, поки ти не заволодів ним..

Ерагон з відразою зиркнув на Зарок. Чим більше він довідувався про свою зброю, тим менше вона йому подобалась. Цей клинок ніби був приречений сіяти біду. «І то не лише тому, що ним убивав Морзан,— гірко міркував юнак,— уже саме його ім'я випромінює зло». Якби не пам'ять про Брома, який подарував зброю, Зарок, мабуть, тут-таки полетів би у воду.

Поки зовсім не стемніло, Ерагон поплив до Сапфіри. Вони злетіли разом уперше відтоді, як забралися з Тронжхейма, тож одразу піднялися так високо, що річка внизу виглядала тонкою прожилкою на шкірі землі.

На Сапфірі не було сідла, тож Ерагон міцно охопив її коліньми, відчуваючи, як груба драконяча луска ятрить шрами від першого польоту.

Коли Сапфіра нахилилася вліво, він раптом побачив три коричневі цятки, що відірвалися від землі й швидко неслися вгору. Спершу Ерагон сприйняв їх за соколів, але коли ті наблизилися, з'ясував, що хвостаті істоти були футів із двадцять завдовжки. Вони виглядали як дракони, хоч тулуби мали менші за Сапфірин. їхня луска не блищала й була вкрита зеленими й коричневими плямами.

— Це що, дракони? — збентежився юнак.

— Не знаю,— відгукнулась Сапфіра. Вона крутилася в повітрі, розглядаючи прибульців,

які їх оточили. Ті, здається, були неабияк подивовані драконом. Шиплячи, вони підлітали до нього, але так і не наважувались напасти.

Ерагон усміхнувся. Він спробував подумки звернутися до цих загадкових створінь. А коли це вдалося, трійко істот відскочили від них, пронизливо лементуючи. їхній відголос жорстко вдарив по свідомості Ерагона, відгукнувшись і в Сапфірі хвилею болю. Не припиняючи шаленого лементу, потвори кинулися до них з розчепіреними пазурами.

— Тримайся,— застеріг дракон, ухиляючись від нападників і підносячись над ними. Ерагон тим часом намагався подумки заблокувати ворожу атаку.

— Не вбивай їх,— гукнула Сапфіра,— я хочу набратися досвіду!

Хоч істоти були моторніші за неї, вона мала перевагу в розмірі й силі. Тож коли одна з потвор спробувала атакувати, Сапфіра швидко перевернулася в повітрі й ударила нападницю прямо в груди.

Лемент на якусь мить стих, а переможений ворог відступив.

Сапфіра замахала крилами, описуючи коло, повернулася до решти прибульців і вигнула шию. Ерагон почув глибокий шум у неї між ребрами. Аж раптом із драконової пащеки вирвався потужний струмінь полум'я. Довкола

голови Сапфіри з'явився яскраво-синій ореол. Він відбивався на її лусці, схожій тепер на коштовне каміння, ніби вона зайнялася всередині.

Обидва монстри заверещали з переляку й повернули в інший бік. Шалений лемент повністю вщух, коли вони подалися геть.

— Ти мене ледь не скинула! — пробурчав Ерагон, відпускаючи драконову шию, за яку він перед тим міцно вчепився.

— Але ж не скинула! — вдоволено муркнула Сапфіра.

— Це точно,— посміхнувся юнак.

Надихнувшись відчуттям своєї перемоги, вони обоє повернулися до плотів.

— Ви не поранені? — гукнув Орик, коли Сапфіра спустилася на воду.

— Ні,— озвався Ерагон, відчуваючи, як вода холодить йому затерплі ноги.— Це були потвори з Беорських гір?

— Ми називаємо їх фангурами,— пояснив гном, допомагаючи хлопцеві видертись на плота.— Вони не такі розумні, як дракони, і не можуть дихати вогнем, але все одно дуже небезпечні.

— Ми це зрозуміли,— потер скроні Ерагон, намагаючись угамувати головний біль, який залишився від нападу фангурів.

— Сапфіро, ти виявилась їм не по зубах,— зауважив юнак.

— Ще б пак! — відгукнувся дракон.

— Це вони так полюють,— пояснив Орик.— Спочатку паралізують свою жертву лементом, а потім убивають.

— Непоганий хід! — здивувалась Сапфіра.— Можливо, скористаюся ним під час наступного полювання.

— Це й у бою згодиться,— підтакнув Ерагон.

— Добре, що ви їх не вбили,— втрутилася Арія.— Фангури доволі рідкісні істоти.

— Але корів наших жеруть дуже часто,— буркнув з каюти Торв.— Ти б не літав, поки ми біля Беорських гір.

— Гаразд, ми залишатимемось на землі, аж поки не досягнемо степу,— пообіцяв Ерагон.

— Добре,— полагіднішав гном.

Коли вони зупинилися переночувати, гноми пришвартували плоти до велетенських тополь. Ама розпалював багаття, а Ерагон допомагав Ексвару вивести Сніговія на берег. Вони прив'язали коня неподалік від табору.

Торв керував установленням шести великих наметів, Хедін тим часом збирав хмиз, щоб багаття горіло до самого ранку, а Датмер витяг припаси з другого плоту й заходився готувати вечерю. Арія зайняла позицію спостереження на краю табору. Незабаром, завершивши свої справи, до неї приєдналися Ексвар, Ама й Трихга.

Коли робити стало нічого, Ерагон присів до багаття біля Орика та Шргнієна, який скинув рукавички й грів руки над вогнем. Кулаки гнома мали якісь металеві зубці.

— Що це? — здивувався Хлопець.

— Це мої Аскудгамлн, сталеві п'ястуки,— усміхнувся гном. Не підводячись, він гепнув по стовбуру тополі, залишивши там чималенькі дірки.— Непогано, правда ж?

— А як вони влаштовані? — спитав Ерагон.— Я маю на увазі, як ці шипи кріпляться до кулаків?

— Дуже просто. З допомогою цілителя ти поринаєш у глибокий сон і зовсім не відчуваєш болю,— пояснив Шргнієн.— Потім просто крізь суглоби тобі просвердлюють дірку...— Він раптом замовк і швидко заговорив з Ориком мовою гномів.

— Металеве гніздо вживлюють у кожну дірку,— переклав Орик.— Магія застостовується для того, щоб закріпити його, а коли воїн змужніє, у ці гнізда вставляють шипи різних розмірів.

— Ось поглянь,— усміхнувся Шргнієн, акуратно викрутив шипа з вказівного пальця й передав його Ерагонові. Той замислено покачав гострий шип на долоні.

— Я теж був би не проти мати такі кулаки,— повернув він небезпечний предмет.

— Це не для кожного,— застеріг Орик.— Мало хто з кнурланів має Аскудгамлн, оскільки можна втратити руку, якщо свердло зануриться аж надто глибоко. Він тицьнув свого кулака під ніс Ерагонові.

— Бачиш, наші кістки товстіші за твої,— зауважив гном.— Це може не згодитися людині.

— Я матиму це на увазі,— озвався Ерагон, міркуючи про те, як чудово мати Аскудгамлн, якими можна пробити все на світі, окрім хіба ургалових обладунків.

Попоївши як слід, Ерагон подався до свого намету. Багаття відкидало досить світла, щоб він міг розгледіти силует Сапфіри, яка скрутилася ззовні, ніби вирізана з чорного паперу й приклеєна на полотняну стіну.

Ерагон сидів, натягнувши ковдру на коліна й потроху куняючи, але не хотів іще лягати. Він знову згадував про свій дім, думав про тс, як там Роран, Хорст і що робить кожен у Карвахолі, чи досить тепло в Паланкарській долині, щоб фермери почали сіяти. Юнака охопило палке бажання побачити близьких та рідних людей.

Він дістав дерев'яну миску з наплічника й, витягши флягу з водою, наповнив її вщерть. А потім сконцентрувався на образі Рорана й тихо прошепотів: «Драумр копа».

Як і завжди, вода після цих слів спочатку стала чорною, потім посвітлішала, щоб показати викликаний об'єкт. Ерагон побачив Рорана, який сидів на самоті в кімнаті, залитій сяйвом свічки. «Напевно, Роран кинув свою роботу в Терінсфорді»,— упізнав юнак будинок Хорста. Його двоюрідний брат сидів навколішках, зчепивши руки й утупившись у стіну, з чого Ерагон зробив висновок, що йому тепер непереливки. Утім, виглядав Роран цілком добре, хіба що був трохи напруженим, і це заспокоїло юнака. За хвилину він завершив свій сеанс, проказавши відповідне закляття.

Заспокоївшись, Ерагон вилив воду з миски й ліг, натягнувши ковдру до самого підборіддя. Він заплющив очі й провалився в теплий напівморок, що відокремлює свідомість від сну, і де реальність змінюється, повертаючи думки за вітром, де вільно розквітає творчість без будь-яких кордонів і де все можливо.

Незабаром ним заволодів сон. Більша його частина була небагата на події, але перед тим, як прокинутися, звичайна нічна ілюзія змінилася видінням, настільки чітким і яскравим, що воно видавалося реальнішим за саму реальність.

Отже, хлопець побачив перекинуте догори дриґом небо, що було затягнуте чорним димом. Ворони й орли кружляли високо над потоком

стріл, який летів з обох боків у грандіозній битві. Чолов'яга в розколотому шоломі звалився в багнюку, його кольчуга була вся в крові, а обличчя він захищав здійнятими вгору руками.

Раптом з'явилася чиясь рука в бойовій рукавиці, яка була так близько, що закривала півсвіту. Вказівний палець владно показав на того бідолху в багнюці...

Видіння все ще стояло в Ерагона перед очима, коли він повільно виходив з намету. Юнак розшукав Сапфіру неподалік від табору. Дракон гриз якусь упольовану поживу. Коли юнак розповів йому про видіння, той зупинився, намагаючись прожувати, потім смикнув шиєю й нарешті проковтнув шматок.

— Востаннє, коли таке було,— сказала Сапфіра,— це виявилося правдивим пророкуванням подій. Ти гадаєш, що воюють в Алагезії?

— Я не впевнений,— відповів Ерагон.— Бром казав, нібито я можу бачити в магічному кристалі лише людей, місця або речі, які пригадую. Утім, я ніколи не бачив цієї місцини. Як і Арії, коли вона вперше приснилася мені в Тейрмі.

— Можливо, Тогіра Іконока зможе нам щось роз'яснити,— тільки й сказав на те дракон.

Готуючись до мандрівки, гноми помітно повеселіли. Принаймні вони були куди жвавіші, ніж під Тарнагом. Коли вони рушали, Ексвар,

який керував плотом зі Сніговієм, грубим басом заспівав пісню:

Униз по стрімкій ріці,
Крові, що б'є ключем, Кильф,
Ми пливемо на плотах
Ради домашнього затишку, клану та честі.

Під небесним домом орланів-білохвостів,
Крізь лісові лігвища лютих вовків,
Ми веземо заляпане кров'ю дерево
Ради заліза, золота й діамантів.

Нехай же дзвонар і бородатий роззява
займуть мою посаду,
А боги нехай охороняють мою домівку,
Коли я залишу підземелля своїх батьків
Ради незнаних земель попереду.

Решта гномів приєдналася до співу, переходячи на мову гномів.

— У мене було видіння уві сні,— дослухаючись до низького баса гномів, сказав Ерагон, пробравшись плотом до Арії. Та зацікавлено глянула, тож юнак про все їй розповів.

— Це не зовсім те,— вислухавши, обережно мовила Арія.— Я довго міркувала над тим, як ти зумів побачити мене, полонену в Джиліді. Я зрозуміла, що мій дух шукав тоді допомоги.

— Але чому саме в мене?

— Я вже звикла до Сапфіри за п'ятнадцять років, поки охороняла її яйце,— кивнула ель-

фійка вбік дракона, що плив за ними.— Тому й зверталася до того, хто був їй близький, подумки спілкуючись із тобою.

— Ти справді можеш зв'язатися з будь-ким у Тейрмі чи Джиліді? Адже тоді ти перебувала під дією дурману.

— Я могла б стояти під брамою Вройнгарда і все ще б чула тебе так само добре, як і зараз,— усміхнулась Арія.— Якби ти не побачив мене в магічному кристалі в Тейрмі, ти не бачив би нового сну. Мабуть, це якесь застереження. Загалом, це трапляється із чутливими істотами, але найчастіше з тими, хто володіє магією.

— Коли те, що я побачив, здійсниться в майбутньому,— спитав юнак,— чи можна йому запобігти? Хіба тут важать наші рішення? Наприклад, якщо я зараз кинуся в річку й потону, то нічого з того сну не станеться?

— Але ж ти не кинешся, чи не так? — опустила Арія вказівний палець у воду, пильно спостерігаючи за краплею, яка виблискувала тепер на ньому.— Давним-давно ельф Маерзаді отримав попередження про смерть від руки власного сина. Щоб уникнути цієї ганьби, він покінчив життя самогубством, рятуючи сина... Проте, як бачиш, він усе одно помер через нього. Те саме буде й з тобою, коли ти раптом схочеш уникнути власної долі шляхом

самогубства.— Арія змахнула рукою, і крапля впала на колоду між ними.— Ми можемо знати, що з нами станеться,— додала вона,— та змінити цього не можемо.

Ерагон неабияк зацікавився такою теорією пізнання майбутнього. Вона порушувала надто багато питань про природу реальності. «Отже, не так важливо, чи існує доля,— міркував юнак.— Але знаючи, що її й конем не об'їдеш, ми вільні лише насолоджуватися життям, поки твій вік молодий?»

— Ну що ж,— зрадів Ерагон,— коли вже майбутнє несила змінити, то я можу тепер зазирнути у власні спогади?

— Якщо життя тобі дороге,— швидко мовила ельфійка,— не раджу цього робити. Багато років тому дехто з наших заклинателів намагався розгадати плин часу. Та коли вони спробували воскресити в пам'яті минуле, то побачили тільки загадкове марево, яке висотало всю їхню життєву силу. Відтоді більше ніхто не проводив таких експериментів. Існує думка, що закляття спрацювало б, якби залучити якомога більше чарівників, але ніхто не наважується ризикнути, тож ця теорія так і залишається недоведеною. Навіть якщо комусь удасться розгледіти минуле, це триватиме дуже недовго. А щоб викликати майбутнє, треба достеменно знати, про що саме ти хочеш довідатися...

Зрештою, це завжди було таємницею — як саме людям удається отримувати попередження уві (сні і як саме їм удається згодом перемагати наймудріших мудреців. Може, ті видіння пов'язані із самою природою магії, а може, тому сприяють дракони. Одним словом, хтозна.

Потягнувшись, Арія різко підвелась.

— Магія ще не зовсім досліджена,— мовила вона наостанок.— Спробуй не загубитися в її лабіринтах.

ДРЕЙФ

Чранці долина стала розширюватися, і плоти швидко неслися вбік осяйної межі посеред двох вершин. Мандрівники досягли її до полудня, вирвавшись із темряви гірських урвищ до сонячних степів на півночі.

А потім річка пронесла їх повз засніжені скелі. Перед очима знову розляглось неосяжне небо й далека лінія горизонту. Майже одразу довкола потепліло, оскільки Аз Раньї завертала на схід, біжучи між горами й степом.

Відкритий простір, здавалось, неабияк збентежив гномів. Вони пошепки про щось перемовлялися між собою, нетерпляче позираючи на печери в горах.

Натомість Ерагон уважав, що сонце тільки додає снаги. Справді, бувало навіть важко прокидатися після того, як більша половина дня минала в сутінках. Тож зараз Сапфіра вилізла

з води и полинула над степом, змалівши до миготливої крапки в блакитному піднебессі.

— Що ти звідти бачиш? — озвався до дракона хлопець.

— Довкола, на північ і на схід, повно дичини,— відгукнувся той.— А на заході Хадарацька пустеля. Оце й усе.

— Більше нічого? Ні ургалів, ні работоргівців, ні кочівників?

— Анічогісінько,— відповів дракон.

Надвечір Торв вибрав маленьку бухточку для табору. Поки Датмер готував вечерю, Ерагон розчистив ґрунт перед наметом, витяг Зарок і став в основну позицію, якої навчив його Бром, коли вони вперше тренувалися. Юнак знав, що програє будь-кому з ельфів, однак він не збирався прибути в Елесмеру, забувши вишкіл Брома.

Він повільно описав мечем коло над головою й щосили опустив зброю вниз, ніби розколюючи ворожий шолом. На мить юнак затримався в цій позиції. Контролюючи рухи, він обернувся вправо, ведучи Зарок так, щоб відбити удар уявного ворога, а потім спинився, напружившись.

Бічним зором Ерагон помітив неподалік Орика, Арію й Торва, котрі спостерігали за ним. Він не звертав па глядачів уваги, зосередившись лише на рубіновому клинку у своїх руках,

якого він тримав, неначе змію, що могла вирватися й укусити за руку.

Обертаючи зброю знову й знову, парубок поступово виконав серію вправ, з легкістю переходячи від однієї позиції до іншої й збільшуючи швидкість ударів. Подумки він перебував не в затишній бухті, а в оточенні лютих ургалів. Він ухилявся й рубав, відбивав напади і відповідав на них, стрибав убік і завдавав ударів у шаленому темпі. Він крутився, як навіжений, навсібіч вражаючи своїх уявних ворогів.

Зненацька Ерагон крутнув меча в повітрі, намагаючись перекинути його з руки в руку, і з криком упустив зброю. Пронизливий біль наче розтяв навпіл спину, юнак заточився й упав. Втрачаючи свідомість, він устиг почути голоси Арії та гномів, а також побачити, як червоний серпанок огортає довколишній світ. Жодного відчуття не існувало, окрім болю, який знищив решту думок, зробивши з Ерагона конаючу істоту, котра благає про зцілення.

Сяк-так прийшовши до тями, хлопець зрозумів, що лежить у наметі, загорнений у ковдри. Поруч сиділа Арія, а голова Сапфіри стриміла між полотнищами, які прикривали вхід до намету.

— І довго я був без пам'яті? — спитав Ерагон.

— Доволі довго,— озвалась ельфійка.— Здається, по тому ти ще й спав. Я намагалася перетягти тебе у своє тіло, захистивши від болю, але не змогла пробитися до твоєї свідомості.

Ерагон кивнув і заплющив очі, відчуваючи, що його лихоманить.

— Як же мені тепер тренуватися? — глянув він у відчаї на Арію.— Як боротися, як використовувати магію? Адже я почуваюся геть розбитим.

— Ти зможеш просто сидіти й спостерігати,— м'яко мовила ельфійка.— Або слухати й читати. Нехай там як, але ти будеш навчатися.

Незважаючи на її слова, юнак мав великі сумніви щодо свого майбутнього вишколу. Він перекотився на бік, щоб не зустрічатися з Арією поглядом. Йому було соромно виглядати таким безпорадним.

— І як тому Смеркові вдалося зробити це зі мною? — у відчаї запитав Ерагон.

— Я не знаю,— сумно зітхнула Арія.— Ані я, ані наймудріший з ельфів не скаже тобі про це. Але ми робимо все, залежне від нас, тож не побивайся так. Можливо, час залікує твої рани.

Вона торкнулася рукою Ерагонового чола, прошепотівши «Се моранр оно фінна!», і вийшла з намету.

Ерагон, кривлячись, спробував був сісти, але м'язи на спині все ще судомило. Він дивився на свої руки й не бачив їх.

— Цікаво, чи шрам Мертага завдавав йому такого ж болю?

— Я не знаю,— відгукнулась Сапфіра.

— Знаєш, я боюсь,— не втримався юнак.

— Чому?

— Тому,— глибоко зітхнув Ерагон,— що я не убезпечений від наступного нападу. До того ж, я не можу знати, де й коли саме він станеться. Тож я завжди чекаю повернення болю. Моє власне тіло стало моїм найлютішим ворогом.

— Що ж,— кахикнув дракон.— Так уже ведеться. Як на мене, то життя — це біль і насолода водночас. Якщо це та ціна, яку ти мусиш заплатити за хвилини насолоди, то чи така вже вона й висока?

— Висока, висока! — скрикнув юнак, відгортаючи ковдру й підводячись. Пропхавшись крізь розкладені в наметі речі, він виліз назовні й почвалав до багаття, біля якого сиділа Арія з гномами.— Попоїсти щось є? — похмуро спитав Ерагон у враз принишклого товариства. Датмер мовчки наповнив миску й передав її юнакові.

— Чи тобі вже краще, Убивце Смерка? — шанобливо звернувся до нього Торв. Решта гномів з острахом дивилися на Ерагона.

— Усе гаразд,— похмуро відповів той.

— Ти носиш важкий тягар, Убивце Смєрка,— не вгавав Торв.

Юнак тільки кивнув у відповідь і подався до наметів, де міг попоїсти на самоті. Поруч він відчував Сапфіру, але вона теж залишила його в спокої. Юнак став роздратовано запихатися печенею, приготованою Датмером, як раптом ззаду почулися кроки.

— Ти не мусиш так з ними розмовляти,— сказав Орик, сідаючи поруч.

— Що? — скривився Ерагон.

— Торва й решту воїнів послали для того, щоб захищати тебе й Сапфіру. Вони помруть за тебе, якщо треба. Не забувай про це.

Юнак ледь стримався, аби не лайнутись у відповідь, але натомість задивився на чорну поверхню ріки, намагаючись бодай трохи заспокоїтися.

— Ти правий, я таки погарячкував,— мовив він.

— Це урок, який мусить засвоїти кожен,— зрадів гном.— Мене відучив від цього Ротгар, коли я пожбурив черевиком у гнома, який покинув свою алебарду там, де кожен міг наступити на неї.

— І що, влучив?

— Так, я зламав йому ніс,— гигикнув у відповідь Орик.

— Я буду пам'ятати про це,— несподівано й собі всміхнувся Ерагон, обіруч тримаючи миску з їжею, аби зігрітися.

Тим часом гном почав копирсатися у своїй торбі. Почувся брязкіт металу.

— Ось,— нарешті витяг він звідти скріплені разом золоті кільця й тицьнув їх Ерагонові.— Це загадка, за допомогою якої ми перевіряємо кмітливість. Тут вісім зв'язок. Якщо розташувати їх правильно, виникне одне-єдине. Я вважаю, що це дуже корисна вправа, яка допоможе позбутися роздратування й відволіктись.

— Дякую,— кинув юнак, уже поглинений цією головоломкою.

— Можеш залишити її собі, якщо зумієш розгадати,— сказав на прощання Орик.

Повернувшись до свого намету, Ерагон ліг долілиць і став уважно вивчати хитросплетіння кілець у тьмяному сяйві багаття, яке пробивалося крізь шпарину. Чотири зв'язки були скріплені з чотирма такими ж елементами. Кожен з них вивершувався гладкою половинкою, а зверху знаходилась асиметрично вигнута частина, яка могла б переплестися з рештою складників.

Перепробувавши безліч варіантів, Ерагон швидко переконався, що неможливо так одразу скласти разом обидві пари четверних елементів. Захоплений складною задачею, він забув

і про свій нещодавній страх, і навіть про зневіру в собі.

Назавтра юнак прокинувся перед самісіньким світанком. Тручи очі й потягуючись, він вийшов з намету й помітив, як із рота йде пара. Хлопець кивнув Шргнієну, який вартував біля багаття, і подався до річки вмиватися.

Подумки він розшукав Сапфіру, а потім причепив Зарок і рушив до дракона, минаючи старезні буки, які росли вздовж Аз Раньї. Незабаром Ерагонові руки й обличчя змокріли від роси — він продирався крізь чагарник, аби вибратися на рівнину. Перед ним височів округлий пагорб. На його вершині — як дві давні статуї — стояли Сапфіра й Арія. їхні обличчя були спрямовані на схід, де здіймалася ранкова заграва, вкриваючи степ бурштиновим сяйвом.

Коли сонячне світло остаточно вирізьбило обидва силуети, хлопець пригадав, як Сапфіра так само спостерігала схід сонця біля його ліжка, щойно вилупившись із яйця. Вона скидалась на яструба, з важким поглядом блискучих очей у кістяних очницях, з лютим вигином шиї й силою, якою дихала кожна лінія її тіла. Це був справжній мисливець, наділений дикою красою, яка так пасувала цьому образові. Кутаста фігура Арії з грацією пантери ідеально відтіняла велич драконової статури. Не було жодної різниці в природі цих двох загадкових істот.

Благоговіння всуміш із незвичною радістю опанувало парубком. Адже це був світ, до якого він також належав як вершник! Зрештою, хіба це не найбільше щастя в його житті? Усвідомлення цього викликало сльози на очах і радісну посмішку, яка розсіяла всі колишні страхи.

Усе ще всміхаючись, Ерагон піднявся на пагорб і зайняв місце поруч із Сапфірою. Разом вони зустрічали новий день. Раптом Арія подивилася на юнака, і щось перевернулося в нього в душі. Він зашарівся, відчуваючи раптовий зв'язок з ельфійкою й збагнувши, що та розуміє його краще за будь-кого, навіть краще за Сапфіру. Це неабияк збентежило юнака, адже саме так ніхто досі не зачіпав його почуттів.

Протягом дня Ерагон постійно повертався думкою до цього епізоду, тішачись із власного зніяковіння, якого він не міг собі пояснити. Більшість часу він просидів на самоті, граючись із кільцями Орика й милуючись навколишньою природою.

Опівдні вони досягли того місця в долині, де інша ріка з'єднувалася з Аз Раньї, удвічі збільшуючи її розмір і швидкість. Тільки завдяки зусиллям гномів плоти не розкидало шаленою течією і вони не врізалися в стовбури дерев, які звисали поруч.

Десь за милю після того, як річки з'єдналися, Аз Раньї повернула на північ і понесла води

повз самотню вершину, яка височіла осторонь гірського пасма, неначе яка величезна сторожова вежа, збудована для спостереження за степами.

Гноми вклонилися вершині, коли побачили її, а Орик сказав Ерагонові:

— Це Молдун Гордий, остання з гір, яка є на нашій дорозі.

Коли плоти були пришвартовані на нічліг, хлопець побачив, як Орик розкриває чорну скриньку, карбовану перламутром, рубінами й сріблом. Гном клацнув замком, підняв кришку, й Ерагон побачив дивовижний лук, що спочивав на червоному оксамиті. Його лискучі деталі були виготовлені з чорного дерева, прикрашеного золоченими зображеннями виноградної лози, квітів, тварин, а ще прадавніми рунами. Це було настільки розкішне видовище, що навряд чи хтось наважився б скористатися цією зброєю.

Орик спробував напнути лук, який був завбільшки з нього, а потім мовив:

— Я збираюся роздобути свіжого м'яса. За годину повернуся.

З цими словами він і зник у лісовій хащі. Торв лише скептично гмикнув у відповідь на це, але не став зупиняти свого товариша.

Незабаром Орик повернувся, тягнучи зв'язку довгошиїх гусаків.

— Я вислідив їх, засівши на дереві,— поважно сказав він, передаючи птахів Датмерові.

Коли гном знімав свою зброю, усіяну коштовностями, Ерагон не втримався й запитав:

— А з якого дерева зроблено твого лука?

— З дерева? — усміхнувся Орик, похитавши головою.— Такий лук не можна зробити з дерева. Це зброя з рогів ургала!

— Та ні, ріг не такий пружний і не гнеться,— недовірливо мовив юнак.

— Звісно. Але треба знати, як з ним вправлятися,— пояснив гном.— Спочатку ми вчилися на рогах фельдуностів, хоч воно те саме, що й з рогами ургалів. Це роблять так: ріг розтинають навпіл, потім обтесують, поки він не набуде потрібної форми. Далі виварюють і зачищають, а вже по тому припасовують до ясеневої щепи за допомогою риб'ячого клею. Ну, ще просотують спеціальною олією, яка надає зброї гнучкості, а затим прикрашають. Увесь процес виготовлення забирає не менше десяти років.

— Я ніколи не чув, щоб лук робили в такий дивний спосіб,— сказав зачудований Ерагон. Відтепер його власна зброя видавалася йому звичайним собі кілком.— А як далеко він стріляє? — спитав юнак.

— Сам поглянь,— відповів Орик, протягуючи йому зброю.— Але ти будеш винен мені стрілу.

Ерагон поклав стрілу на тятиву, цілячись убік річки, і напнув її. Завдовжки лук був футів зо два, але виявився набагато важчим за його власного меча. Хлопець пустив стрілу, і та пурхнула з різким звуком, здійнявшись високо над річкою. Ерагон з подивом спостерігав, як вона впала посередині Аз Раньї.

— Гатх сем оро ун лам іет,— посміхнувшись, упівголоса проказав він, закликавши магію, і за мить стріла злетіла назад у повітря й лягла йому на долоню.— А ось і те, що я тобі винен.

— Неймовірно! — ударив себе в груди Орик.— Зараз я маю дві дюжини стріл, отже можу вільно полювати до того, як поновлю запаси аж у Хедарті! Він перехопив лука в Ерагона й похапцем сховав його до скриньки.

Тільки тепер Ерагон помітив, як Арія здалеку спостерігає за ними.

— Ельфи теж користуються такими луками? — гукнув парубок до неї.— Адже ви такі сильні, що звичайний лук просто зламається у ваших руках!

— Ні, ми робимо наші луки з дерев, які не ростуть,— кинула ельфійка, йдучи геть.

Кілька днів вони пливли крізь трав'яні поля, і Беорські гори потроху маліли позаду. На березі часто траплялися стада газелей і маленьких червоних оленів, які спостерігали за прибульцями своїми блискучими очима.

Тепер, коли загроза від фангурів минула, Ерагон щодня літав із Сапфірою. Після Джиліда це була їхня перша можливість бувати так часто разом, і вони як могли користалися нагодою. А ще юнак радів будь-якій можливості втекти з вузької палуби плоту, де він почувався якось ніяково в присутності Арії.

АРІЯ ПОЧТУ-КОНУ

Драгон і його супровід рухались річкою Аз Раньї, яка невдовзі влилася в Ед-де, що текла кудись на схід. У місці з'єднання двох річок мандрівники заїхали до торговельного посту Хедарт, де обміняли плоти на віслюків. Гноми ніколи не їздять верхи на конях, зважаючи на свій зріст.

Натомість Арія відмовилася від тварини, яку їй запропонували. Вона сказала, що ніколи в житті не повернеться до країни своїх предків верхи на цій потворі.

— Тоді як же ти встигатимеш за нами? — спохмурнів Торв.

— Я просто бігтиму,— відповіла ельфійка й помчала вперед, випередивши навіть Сніговій, не кажучи вже про віслюків. Незважаючи на це, вона не виглядала втомленою, коли всі зупинилися на нічліг, хоч ні з ким не мала бажання розмовляти.

Від Хедарта вони повернули на північ, піднімаючись угору річкою Едде в напрямку озера Ельдор.

Ду Вельденварден виник перед мандрівниками аж через три дні. Спочатку з'явився ліс, схожий на марево, яке згодом перетворилося на смарагдове море старих дубів, буків та кленів. Сидячи верхи на Сапфірі, Ерагон бачив, як ліси тягнуться ген-ген за обрій, вкриваючи всю Алагезію. Як на нього, у затінку дерев було добре, хоч і небезпечно, адже тут мешкали ельфи. Захована в самісінькому серці Ду Вельденвардена, десь тут неподалік лежала Елесмера, де він мусив завершити своє навчання, а також Осілон та інші міста ельфів, у яких мало хто побував після занепаду вершників. Ліс був небезпечний для смертних, і Ерагон добре це відчував, аж здригаючись від невидимої енергії таємничої хащі.

— Це ніби інший світ,— міркував юнак, замилувавшись метеликами, які танцювали один з одним, здіймаючись над громаддям лісу.

— Сподіваюсь,— муркнула Сапфіра,— для мене там знайдеться місце? Я ж не можу весь час висіти в небі.

— Я гадаю, що так,— відгукнувся парубок,— адже колись тут уже гостювали вершники.

Тієї ночі, коли Ерагон уже вкладався спати, перед ним постала Арія. Він аж підскочив від

несподіванки, але ельфійка подумки застерегла: «Ходи за мною, тільки якомога тихіше».

її звертання до нього вразило так само, як і прохання. Так, вони розмовляли подумки під час польоту до Фартхен Дура, і це було єдиним способом спілкування з непритомною ельфійкою, але від часу її одужання Ерагон більше ніколи не вдавався до таких спроб. Це було глибоко інтимним почуттям, ніби оголені душі торкалися одна одної. Тому вторгнення в чиєсь приватне існування видавалось образливим, ніби ти звіряєшся комусь чужому в своїх найпотаємніших почуттях. А ще Ерагон боявся видатись Арії кумедним і незахищеним.

Утім, він таки приєднався до неї, коли ельфійка прослизнула з табору, обережно оминувши Трихгу, який заступив на вартування, і пройшовши так тихо, що гноми її не помітили. Сапфіра здалеку слідкувала за кожним її рухом, готова щомиті кинутися на захист Ерагона.

Арія присіла на вкриту мохом колоду й охопила руками коліна.

— Існують речі, які тобі варто знати ще до приїзду до Цериса й Елесмери,— мовила вона.— Це для того, щоб не осоромитись по прибутті.

— Які саме? — поцікавився юнак, сідаючи поруч.

— За багато років, будучи послом Ісланзаді, я зрозуміла ось що: люди та гноми досить схожі між собою. Ми поділяємо з ними багато поглядів і пристрастей. Більше того, людина може вільно жити серед гномів, оскільки розуміє їхню культуру, і навпаки. Ви так само, як і вони, любите, бажаєте, ненавидите, б'єтеся... Твоя дружба з Ориком і прийняття тебе до Дургрімст Інгетуйм це підтверджує. Утім, ельфи аж ніяк не схожі на інші раси.

— Ти говориш так, ніби сама не з їх числа,— зауважив Ерагон.

— Я досить довго жила з варденами, тож звикла до їхніх традицій! — спалахнула Арія.

— А хіба ти заперечиш, що ельфи не мають таких самих емоцій, як гноми чи люди? — закинув юнак.— Мені, наприклад, важко в це повірити. Адже всі живі істоти на землі мають однакові потреби й бажання.

— Це не те, про що я хочу сказати! — різко мовила Арія, так, що Ерагон аж відсунувся від неї. Це не було схоже на її звичайну поведінку. Тим часом Арія заплющила очі й потерла скроні, глибоко зітхнувши.— Оскільки ельфи живуть уже багато років, ми вважаємо, що чемність — це найвища чеснота,— спроквола мовила вона.— Ти ж не можеш завдати образи, яка триватиме кілька століть, чи не так? Чемність — це єдиний спосіб уникнути ворожнечі. Утім, він не завжди

має успіх, але ми дбаємо про свої традиції, тому що тільки вони застерігають від крайнощів. Також у ельфів невисока народжуваність, ось чому їм важливо уникати конфліктів між собою. Якби ельфи мали такий рівень злочинності, як у людей чи гномів, то давно б уже вимерли. Отже, існує особливий спосіб вітати варту в Церисі, та також певні правила поведінки, яких треба дотримуватись при зустрічі з королевою ельфів, та ще сотня інших манер, потрібних для спілкування.

— Усіма вашими правилами,— наважився вставити слово Ерагон,— можна хіба що тільки відштовхнути людей.

— Можливо,— усміхнулась Арія.— Утім, про тебе судитимуть саме за знанням цих правил. Якщо ти зробиш помилку, ельфи подумають, що ти вчинив це навмисне. Буде ліпше, коли вони довідаються, що ти зробив це з незнання. Набагато краще здаватися звичайним невігласом. До речі, те, про що ти довідаєшся від ельфів, може виявитись лише грою, яка не підкаже тобі, як вони поводитимуться вже за хвилину. Так, це гра, в яку ми граємо і до якої невдовзі тебе покличуть. Мабуть, тепер ти зрозумів, чому я кажу, що ельфи не схожі на інші раси. Гноми теж довгожителі, але вони швидше народжуються, тож не поділяють нашої стриманості й нашої схильності до інтриг. Натомість люди...

— Люди,—підказав Ерагон,—роблять усе за покликом серця.

— Нехай і так,— похмуро відповіла ельфійка.

— А чому ти не розказуєш про все Орикові? — поцікавився юнак.— Адже він також залишиться в Елесмері.

— Він уже обізнаний з нашими правилами,— скривилася Арія.— Але тобі, як вершнику, треба знати трохи більше.

— І що я ж мушу ще знати?

Арія пожвавилась і тут-таки заходилася розповідати про тонкощі спілкування з ельфами, знаючи, що їх чутиме також Сапфіра. Спочатку вона пояснила, що при зустрічі ельфи, як правило, торкаються губ вказівним і середнім пальцями, що означає «ми не брехатимемо одне одному». За цим лунає фраза: «Атра естерні оно тхелдуін», на яку відповідають: «Атра ду еваринія оно варда».

— Якщо ж треба виказати особливу пошану,—додала ельфійка,—тоді кажуть: «Атра моранр ліфа унін хджарта онр», що означає: «Нехай світло живе у твоєму серці». Ці рядки запозичені з драконового благословення, коли з цими істотами укладали мир. Отже, там було так:

Атра естерні оно тхелдуін,
Атра моранр ліфа унін хджарта онр,
Атра ду еваринія оно варда.

Або: «Нехай твої справи будуть успішними, нехай світло живе у твоєму серці, нехай оберігають тебе зірки».

— А як дізнатися про те, хто має говорити першим? — спитав спантеличений Ерагон.

— Якщо ти вітаєш когось вищого від тебе за статусом або прагнеш похвалити підлеглого, тоді першим говориш ти. Але якщо ти не певен свого положення, тоді дозволь висловитися своєму співрозмовникові. Якщо ж він мовчить, то починай перший. Ось таке-от правило.

— Це й мене стосується? — озвалася Сапфіра.

Арія підхопила із землі сухий листок і розтерла його між пальцями. Табір за її спиною вже розчинився в темряві, оскільки гноми засипали багаття, щоб зберегти жар до ранку.

— Ти дракон,— мовила ельфійка,— тому вище за тебе нікого не існує. Навіть королева не владна над тобою. Тож можеш робити й говорити все що захочеш. Ми не вимагаємо, щоб дракони дотримувалися наших правил.

Потім вона показала Ерагонові, як правильно вітатися жестом руки при зустрічі з королевою, щоб засвідчити їй свою повагу та відданість.

— Це зв'язує мене так само, як клятва Насуаді? — спитав юнак.

— Ні,— пояснила Арія.— Це лише прояв уваги.

Ерагон намагався запам'ятати все, про що розповідала йому ельфійка. Наприклад, те, що привітання розподіляються на такі, які призначені для чоловіків та жінок, дорослих та дітей, хлопчаків та дівчат, що вони різні, коли ти звертаєшся до ельфів, різних за рангом і авторитетом. Це був виснажливий реєстр манер, але Ерагон спробував його запам'ятати.

Коли він, урешті-решт, вислухав розповідь про все, що від нього вимагатиметься в Елесмері, Арія встала й обтрусила руки.

— Якщо нічого не забудеш,— сказала вона на прощання,— тоді все буде гаразд.

— Зачекай,— гукнув їй Ерагон, простягши руку, щоб зупинити ельфійку, але різко відсахнувся, й ельфійка не помітила його зухвальства. Вона лише запитально глянула на хлопця, і в нього знову все обірвалося всередині.— Як ти, Аріє? — знічено спитав Ерагон.— Ти виглядаєш якоюсь розгубленою відтоді, як ми залишили Хедарт.

З виразу закам'янілого обличчя ельфійки він зрозумів, що поквапився зі своїм співчуттям.

— Сподіваюсь, коли ми прибудемо в Ду Вельденварден,— сухо мовила Арія,— ти не звертатимешся до мене таким фамільярним тоном. Якщо, звісно, не схочеш мене образити.— І гордовито розвернувшись, вона подалася геть.

— Біжи за нею! — гукнула Сапфіра.

— Чого б це? — ображено озвався Ерагон.

— Тому що ми не можемо допустити, аби вона гнівалася на тебе. Тож іди й вибачся.

— Навіть не подумаю!

— Кажу тобі, йди! — наполягав дракон.— Інакше напхаю вночі гнилого м'яса в намет!

— Ну, добре,— буркнув юнак.— Але як його вибачатися?

Сапфіра на мить замислилась, а потім підказала як. Без зайвих слів Ерагон підхопився й помчав за ельфійкою. Ставши перед нею, він змусив її зупинитися. Арія розгнівано глянула на нього.

Несподівано хлопець доторкнувся пальцями губ і сказав, вживши поштиве звертання до мудрої жінки:

— Аріє Почту-кону, я дозволив собі зухвалість, тож прошу вибачити мені. Повір, ми із Сапфірою хвилюємось за тебе. Після того, що ти для нас зробила, ми б хотіли, аби ти знала про нашу цілковиту підтримку.

— Я ціную твою увагу, Ерагоне,— сказала Арія.— Даруй, я теж була не в кращому гуморі... Ти питав, що мене хвилює?.. Ти справді хочеш знати? Тоді я скажу... Я боюся. Розумієш?

Вражений Ерагон не знав, що на це відповісти, тому ельфійка так і пішла, залишивши його самого.

ЦЕРИС

Ранком четвертого дня, коли Ерагон скакав верхи на Сніговієві поруч із Шргнієном, той запитав:

— Скажи, у людей справді десять пальців на ногах, як подейкують? По щирості кажучи, я ніколи раніше не вибирався з нашого царства.

— Звісно ж, десять! — відповів, усміхнувшись, Ерагон. На ходу він стягнув черевика й оголив ногу.— А хіба у гномів не так?

— Ні, у нас по сім. Такими нас зробив Хельзвог. П'ять — замало, а шість — неправильне число. Натомість сім — якраз те, що треба.

Гном знову глянув на Ерагонову ногу й, задоволений, від'їхав убік до Ами й Хедіна, які передали йому жменю срібних монет.

— Гадаю, вони просто побилися об заклад,—буркнув юнак, натягуючи черевика.

Сапфіра й собі всміхнулася здалеку.

Коли вже впали сутінки, річка Едде завернула нарешті до кордону Ду Вельденвардена. Тепер мандрівники їхали вниз вузькою стежкою крізь трояндові хащі, які сповнювали вечірнє повітря м'яким ароматом.

Якесь нервове напруження ятрило Ерагона, коли він дивився на темний ліс, адже вони вже увійшли в царство ельфів, бувши неподалік Цериса. Він випростався в сідлі, міцно тримаючи вуздечку. Хвилювання Сапфіри було не меншим. Вона крутилася в небі, вимахуючи хвостом від нетерпіння.

— Довкола все таке нереальне,— зіщулився Ерагон.

— Так,— відгукнувся дракон.— Тут іще живуть старі легенди.

За якийсь час вони виїхали на галявину між річкою й лісом.

— Зупинимося тут,— стиха наказала Арія. Вона вийшла наперед і гукнула прадавньою мовою: — Виходьте, братове! Вам нема чого боятися. Це я, Арія з Елесмери. Мої супутники — друзі й соратники, вони не заподіють вам шкоди.— І вона додала кілька слів, незрозумілих Ерагонові.

Якийсь час єдиною відповіддю на ці слова був плескіт річкової води, аж раптом здалеку відгукнулися ельфійською мовою.

— Так,— відповіла Арія.

Зашелестівши листям, на галявину вийшло двоє ельфів, а двійко інших легко зістрибнули з гілок сучкуватого дуба. Перші тримали в руках довгі списи з білими наконечниками, а два інші — луки. Усі були вбрані в туніки кольору моху й кори, а також у плащі, скріплені на плечах застібками зі слонової кістки. Один з ельфів мав довге чорне волосся, таке, як у Арії, а решта були русяві.

Підійшовши до Арії, ельфи по черзі обняли її, сміючись своїми чистими, дзвінкими голосами. Потому вони взялися за руки й заходилися витанцьовувати довкола дівчини, неначе діти, весело наспівуючи й кружляючи галявиною.

Ерагон здивовано спостерігав за цією сценою. Арія ніколи не казала, що ельфи полюбляють ігри, ба навіть більше — уміють сміятися. Це був направду чудовий сміх, наче звуки флейти та арфи. Його можна було слухати скільки завгодно.

За мить Сапфіра пролетіла над річкою й приземлилася поруч із Ерагоном, а ельфи тривожно загукали, спрямовуючи на неї свою зброю. Арія швидко заспокоїла товаришів, вказуючи спершу на Сапфіру, а потім на Ерагона. Коли вона змовкла, Ерагон скинув рукавичку з правої руки, щоб на його магічне тавро падало місячне світло, й сказав:

— Я вершник і я ваш друг.— Пам'ятаючи про вчорашній урок, він торкнувся губ і додав: — Атра естерні оно тхелдуін.

Ельфи посміхнулися, опустили зброю і вклонилися Сапфірі, шепочучи у відповідь прадавньою мовою. Привітавши прибульців, вони захихотіли, вказуючи на гномів, ніби згадали давній жарт, а потім закликали всіх до лісу.

Ерагон рушив за Арією разом із драконом і буркітливими гномами. Коли вони проходили під деревами, довкола вже зовсім стемніло, крім тих ділянок, куди пробивалося місячне сяйво. Ерагон чув, як неподалік шепочуться ельфи, хоч і не бачив їх. Час від часу вони скеровували прибульців, коли хтось із них зашпортувався.

Невдовзі попереду замерехтіло вогнище, тіні від якого рухалися, наче феї по землі, вкритою листям. Наблизившись, Ерагон побачив три маленькі курені, з'єднані разом довкола стовбура кремезного дуба. Високо на дереві була влаштована хатка, звідки вартовий міг оглядати річку й ліс. Між двома куренями було забито кілка, на якому сушилися розвішані трави.

Тим часом ельфи зникли в наметах, повернувшись назад з оберемками фруктів та овочів, і заходилися готувати вечерю для своїх гостей. Вони весело наспівували, куховарячи, пісня

лунала за піснею, наче щебет соловейків. Коли Орик спитався їхніх імен, темноволосий ельф, вказавши на себе, мовив:

— Я — Лифаєн з дому Рильвенар. А це мої товариші — Едурна, Сельдин і Нарі.

Ерагон сів поруч із Сапфірою, радіючи можливості відпочити й роздивитися ельфів. Незважаючи на те, що всі четверо були чоловіками, їхні обличчя дуже нагадували лице Арії. Вони мали тонкі губи й носи, а також великі розкосі очі, які щоразу зблискували з-під густих брів. Попри вузькі плечі й тонкі руки та ноги, кожен з них виглядав гарнішим за будь-яку людину, що її будь-коли знав Ерагон.

— Хто б міг подумати,— замріявся хлопець,— що я колись потраплю в країну ельфів! — Він радісно посміхнувся, аж умліваючи від затишку. Сапфіра мовчала. Вона незворушно стежила за ельфами.

— Ця народність більш вишукана й таємнича, ніж люди чи гноми,— нарешті озвався дракон.— Вони не почуваються народженими із землі або з каменю. Вони зовсім з іншого царства, ніби якісь відображення у воді: половина там, а решта — тут.

— Вони й справді напрочуд гарні,— замилувався Ерагон.

Ельфи рухалися, ніби танцюючи, і кожен їхній рух був напрочуд граційним.

Колись Бром розповідав, що неввічливо подумки розмовляти з драконом без дозволу вершника, тож ельфи, дотримуючись цього правила, вголос зверталися до Сапфіри. Зазвичай дракон дозволяв Ерагонові переказувати його думки іншим, хоч деякі з народів і самі вміли керувати думками. Тому загалом це вважалося надто інтимною справою, і всі спілкувалися між собою вголос. Але в ельфів не існувало таких застережень. Вони вільно допустили Сапфіру до свого розуму, тішачись з її присутності.

Нарешті вечеря була готова й розкладена по майстерно вирізьблених тарілках. Ерагонові подали ще й сулію з вином, прикрашену зображенням дракона.

Під час вечері Лифаєн дістав очеретяну сопілку й заграв на ній, а Нарі заспівав:

День завершився, і сяють зірки,
Лист нерухомий, місяць уповні!
Посмійся над горем, посмійся над ворогом,
Спадкоємець Меноа в безпеці вночі!
Дитина лісу, яку ми втратили в розбраті,
Лісова донька, захоплена життям!
Вільна від страху й вільна від полум'я,
Вона вирвала вершника з царства тіней!
Знову дракони злітають під хмари,
І ми мстимося за їхні страждання!
Міцний клинок і тверда рука,
Прийшов уже час, щоб убить короля!

Вітер — ніжний, а річка — глибока,
Дерева — високі, а птахи вже сплять!
Посмійся над горем, посмійся над ворогом,
Прийшла година пожинати радість!

Коли Нарі закінчив, Ерагонові перехопило подих від зворушення. Ніколи досі він не чув такого чудового співу.

— Це було просто прекрасно, Нарі-водхр,— мовив юнак.

— Та ні, це простенька пісня, Арджетламе,— зніяковів співак.— Проте я дякую тобі.

— Дуже мило, пане ельфе,— гмикнув Торв.— Утім, ми маємо справи, важливіші за спів віршів. Чи треба нам і далі супроводжувати Ерагона?

— Ні,— швидко відповіла Арія, кидаючи погляд на принишклих ельфів.— Ранком можете повертатися додому. Я гарантую, що Ерагон досягне Елесмери.

— Значить, ми виконали своє завдання,— кивнув Торв.

Засинаючи в постеленому ельфами ліжку, Ерагон прислухався, щоб почути Арію, яка гомоніла в якомусь із наметів. Хоч вона вживала багато незнайомих слів, юнак зрозумів, що ельфійка розказує про те, як загубила яйце Сапфіри і як розгорталися подальші події. Після того, як вона змовкла, запала мовчанка, а по тому один із ельфів сказав:

— Добре, що ти повернулася, Аріє Дротнінг. Королева була дуже засмучена, коли тебе схопили ургали! Вона ще й досі сумує за тобою.

— Тихо, Едурне,— буркнув другий ельф.— Хоч дведгари й малі, вони мають гострий слух, тож я впевнений, що ці слова перекажуть Ротгарові.

Потім голоси стихли, і Ерагон уже не міг розібрати нічого, окрім шепоту, який зливався із шумом листя надворі. Незабаром юнак уже спав, слухаючи уві сні чудову пісню ельфів.

Повітря було сповнене ароматом квітів, коли Ерагон прокинувся й глянув на залитий сонцем Ду Вельденварден. Здавалося, що над ним склепіння з пишного листя, підтримуване товстелезними стовбурами. Тільки мох, лишайники й низькорослий чагарник виживали в цьому густому затінку. Втім, за відсутності кущів, поміж деревами було чудово видно все довкруж.

Підхопившись, Ерагон побачив, що Торв із вартою вже спакували свої речі й готові вирушати в дорогу. Ориків віслюк був прив'язаний до Ексварового. Юнак підійшов до Торва.

— Дякую всім вам за те, що оберігали мене й Сапфіру,— сказав він.— Прошу передати мою подяку Ундину.

— Я передам твої слова,— торкнувся Торв кулаком своїх грудей і глянув убік куренів.— Будь обережний з тими ельфами, Убивце Смерка,

вони загадковий народ. Уранці п'ють із тобою, а ввечері завдають удару в спину.

— Я пам'ятатиму про це,— відповів Ерагон.

— Далі вони рушать озером Ельдор на^ човнах,— зауважив гном.— Що ти робитимеш з конем? Ми могли б відвезти його до Тарнага, а звідти в Тронжхейм.

— На човнах? — вигукнув Ерагон. Але ж він так мріяв привезти Сніговія в Елесмеру! Зручно мати коня на той випадок, коли Сапфіра відсутня або не може деінде пересуватися через свої розміри.— Це дуже люб'язно з твого боку,— озвався хлопець.— Але пообіцяй, що про Сніговія будуть добре дбати.

— Повір мені,— сказав Торв,— коли ти повернешся, то будеш більш ніж задоволений нашим доглядом.

Ерагон відв'язав коня й передав його сідло та збрую гномові. На прощання він побажав кожному з вояків щасливої дороги, і вони із Сапфірою та Ориком іще довго дивилися вслід невеличкому гурту.

Потім він повернувая до наметів, а вже незабаром рушив слідом за ельфами до плавнів поблизу річки Едде. Там були сховані два білих каное. Ерагон сів у найближче, поклавши свого наплічника між ногами. Він здивувався тому, наскільки легким був човен, який він міг би підняти однією рукою. Юнак здивувався ще

більше, коли побачив, що той був зроблений і з береста. Зацікавлений, Ерагон торкнувся \ луб'яного борту. Той був напнутий, неначе пергамент, і загув, немов глухий барабан.

— Усі ваші човни роблять у такий спосіб? — запитав юнак.

— Усі, крім великих,— відповів Нарі, всідаючись.— Для тих ми використовуємо найкращий кедр або дуб.

Не встиг Ерагон спитати, що саме мається на увазі, як до човна запхався Орик, а Лифаєн з Арією ступили в другий. Ельфійка обернулася до Едурни й Сельдина, які залишалися, й наказала:

— Охороняйте дорогу, щоб ніхто не пішов за нами, і нікому не кажіть про нас. Першою про це мусить довідатись королева. Я вишлю вам підмогу, щойно ми доберемося до Сильтрима.

— Аріє Дротнінг! — загукали з берега.

— Нехай береже вас небо! — відгукнулась ельфійка.

Сівши навпочіпки, Нарі та Лифаєн дістали довгі жердини й виштовхали човна на середину річки. Сапфіра зісковзнула у воду вслід за ними й завзято замолотила лапами. Коли ж Ерагон суворо глянув на неї, вона, жартівливо підморгнувши, пірнула, чим викликала в ельфів неабиякий захват.

За годину вони вже досягли озера Ельдор. Птахи й комахи роїлися серед дерев, що росли вздовж західного берега, тоді як на східному *і* розляглася рівнина, по якій блукали стада оленів.

Коли течія відпустила мандрівників, Нарі й Лифаєн відклали жердини й роздали весла. Орик і Арія вже знали, як ними користатися, натомість Ерагонові докладно все пояснили.

— Ми будемо повертати туди, куди гребемо,— сказав Нарі.— Отже, якщо я гребу вправо, а Орик гребе вліво, ти мусиш гребти спершу з одного боку, а потім з іншого, інакше нас віднесе вбік.

Ерагон швидко опанував науку веслування, тож невдовзі міг віддатися своїм мріям. Так він плив холодним озером, загублений у фантастичних світах, захованих від його очей. Зупинившись перепочити, юнак дістав Орикові золоті кільця, щоб укотре помізкувати над загадкою.

— Можна мені глянути? — зацікавився Нарі.

Ерагон передав забавку ельфові, і той повернувся до нього спиною. Якийсь час Ерагон з Ориком самотужки маневрували річкою, поки Нарі ламав голову над кільцями. Зненацька з радісним вигуком вій здійняв руку, і складена загадка зблиснула золотим кільцем на його пальці.

— Чудова річ,— струснув головоломкою Нарі, щоб та набула попередньої форми, і повернув її Ерагонові.

— Як ти це зробив? — вражено спитався той.— Утім, не кажи, я сам це з'ясую.

— Авжеж,— усміхнувся ельф.

РАНИ З МИНУЛОГО

Упродовж трьох з половиною днів жителі Карвахола жваво обговорювали останній напад і трагічну смерть маленького Ельмунда, а також радились про вихід із жахливої ситуації. Запеклі суперечки точилися в кожному будинку. Через зайве чи необережне слово друзі повставали проти друзів, чоловіки — проти дружин, діти — проти батьків, але за якийсь час усі знову збиралися разом, щоб продовжити обговорення.

Дехто вважав, що Карвахол приречений, тож треба вбити решту вояків. Інші закидали їм, що варто здатися на милість короля, навіть якщо це й означатиме Роранову смерть і рабство для всіх мешканців селища. Але залишалися й ті, хто не корився і з люттю накидався на слабкодухих. Ну й багато хто топив свої страхи в пивному кухлі, куди ж без цього.

Разаки, очевидно, зрозуміли, що з такою кількістю втрат їм не здолати Карвахол, тому відступили, розставивши варту по всій Паланкарській долині. Самі ж вони причаїлися десь неподалік і чекали слушного часу.

— Якщо хочете знати, то вони, здається, чекають підкріплення із Сеунона або Джиліда,— сказав Лоринг на зборах.

Роран, вислуховуючи це та ще багато чого іншого, залишався при власній думці й мовчки відкидав запропоновані плани дій. Усі вони були ризикованими й непевними.

Роран ще й досі не сказав Слоунові про те, що вони з Катріною заручені. Він знав, як нерозумно відкладати цю розмову, але боявся реакції м'ясника, коли той довідається, що Роран і Катріна порушили звичай, а отже, принизили його, Слоуна. Крім того, залишалося ще багато роботи, яка відволікала увагу, тож юнак переконував себе, що зміцнення оборони селища було зараз куди важливіше.

Зібрати людей виявилося легше, ніж Роран собі думав. Після останньої битви селяни згодилися слухатись його — це були ті, хто не звинувачував хлопця у всіх своїх негараздах. Він був зворушений такою повагою, аж доки не зрозумів, що все це тільки через страх, викликаний його вбивствами. Селяни нарекли його Роран Міцний Молот.

Це прізвисько йому подобалося.

Під вечір Роран, стомлено спершись об стіну й заплющивши очі, підслухав розмову, що точилася при свічках у будинку Хорста. Кісельт саме говорив про справи з харчами в Карвахолі.

— Звісно, поки що ми не помремо з голоду,— зітхав він,— але якщо незабаром не зможемо дістатися наших полів, то нам краще самим перерізати собі горлянки. Це буде найлегше.

— Яка гидота! — сплюнув Хорст.

— Гидота чи ні,— озвалась Гертруда,— але я сумніваюся в можливості вибратися звідси. Ми перевершували вояків кількісно, коли вони прибули. Потім вони втратили одинадцять чоловік, а ми втратили дванадцять... Зараз я доглядаю ще за дев'ятьма пораненими. А що буде, як тих потвор з'явиться вдесятеро більше?

— Тоді ми залишимо добру пам'ять нашим нащадкам,— пожартував коваль. Гертруда тільки сумно похитала головою.

— А я скажу, що зараз наша черга нападати, поки нас більше! — грюкнув Лоринг кулаком по столу.— Усе, що нам треба,— це купка людей, щити й списи, і ми знищимо їх! Це можна зробити вже зараз!

Роран неспокійно заворушився. Він чув це й раніше, але зараз продозиція Лоринга викликала в нього неабияке збудження. Утім, обговорення так і не дало жодних наслідків чи

якихось нових ідей, крім закидів Тейна щодо балакучості Джедрика, які викликали мало не бійку між селянами.

Нарешті, коли всі вгомонилися, Роран, накульгуючи, підійшов до столу.

— Я мушу вам дещо сказати,— зітхнувши, мовив він.

Присутні враз замовкли і з тривогою глянули на нарубка.

— Поза всяким сумнівом, нерішучість для нас рівнозначна смерті,— почав Роран.— Утім, я не знаю, чи нападати нам, а чи тікати звідси якнайдалі.

— Куди? — буркнув Кісельт.

— Але я знаю одне,— вів далі юнак.— Наші діти, наші матері й наші старі мають бути захищені. Разаки відрізали нас від Коулі й решти ферм. Проте ми знаходимося в найвигіднішому в усій Алагезії становищі, бо неподалік Хребет, де можна заховатися.

Роран аж скривився, коли шквал розгніваних голосів упав на нього. А найгучнішим був голос Слоуна, який щосили вигукував:

— Та я краще повішуся, ніж піду в ці прокляті гори!

— Роране! — мовив Хорст, перекриваючи шум.— Кому як не тобі знати, що на Хребті надто небезпечно? Адже саме звідти Ерагон притягнув той клятий камінь, який накликав

на нас біду. У горах холодно, там повно вовків та ведмедів! Нащо нам туди йти?

— Щоб Катріна була в безпеці! — хотів був вигукнути Роран, але замість цього сказав: — Тому, що разаки ніколи не насміляться піти на Хребет, хай там скільки війська в них буде. Галбаторікс, який свого часу зазнав там поразки, ніколи їм цього не дозволить.

— Це було дуже давно,— засумнівався Мори.

— Давно? — обурився Роран.— Але ж згадки про це й досі лякають людей! До того ж, ми маємо стежку біля водоспаду Ігуальда. Усе, що нам треба, так це відіслати туди старих і дітей. Там вони будуть у безпеці. Якщо ж Карвахолу судилося впасти, тоді вони зачекають, поки військо піде, і сховаються в Терінсфорді.

— Це надто небезпечно,— пробурчав Слоун.— Холод, дикі звірі... Тільки божевільний згодиться послати туди свою родину.

Від Слоунових слів Роран примовк. Він знав, що той люто ненавидить Хребет, оскільки його дружина зірвалася там зі скелі, але сподівався, що бажання захистити Катріну наразі переважить. Утім, Роран знав також те, що варто спробувати переконати і Слоуна, і решту селян.

— Усе не так погано,— заспокійливо мовив юнак.— Сніг уже зійшов з вершин, тож на Хребті зараз не холодніше, ніж будь-де. І я сумні-

ваюся, що вовки та ведмеді нападатимуть на великий гурт людей.

— Ти нічого не знайдеш на Хребті, окрім хіба що смерті,— уперто мотнув головою Слоун.

Інші, здавалося, були з ним згодні. Але це тільки зміцнило рішучість Рорана. Адже Катріна загине, якщо не вдасться переконати селян! Хлопець пильно глянув на громаду, шукаючи підтримки хоч у когось.

— Делвіне,— нарешті мовив він.— Я знаю, що з мого боку жорстоко так казати, але твій Ельмунд сьогодні був би живий, якби не залишився в Карвахолі. Хіба не так? Толе зараз ти маєш можливість врятувати дітей інших людей!

Ніхто не відповів на палкий заклик хлопця.

— А як щодо тебе, Бірджит! — не здавався Роран.— Ти хочеш, щоб Нолфаврел розділив долю свого батька? Він мусить піти звідси! Невже ти не бачиш, що це єдиний шлях для його порятунку?

Хоч як Роран намагався стримуватись, сльози хлинули з його очей.

— Це ж заради ваших дітей! — у розпачі заволав він.

Присутні понуро мовчали, а перегодом озвався Делвін.

— Я ніколи не піду з Карвахола, поки вбивці мого сина залишатимуться тут,— з притиском

сказав він.— Але ти, Роране, маєш слушність: дітей треба рятувати.

— Те саме я казала ще від самого початку,— гукнула Тара.

— Роран правий,— і собі погодився Бальдор.— Ми не повинні ціпеніти тут зі страху. Більшість із нас хоч раз бували в горах. Нічого страшного там нема.

— Я теж уважаю, що Роран має рацію,— підтвердила Бірджит.

— Я б не став цього робити, але з огляду на обставини...— знехотя мовив Хорст.— Словом, не думаю, що ми маємо інший вибір.

За хвилину й решта присутніх таки пристали на Роранову пропозицію.

— Дурниці! — раптом вибухнув Слоун, гнівно тицяючи пальцем у юнака.— Де набратися харчів, щоб перечекати в горах? Вони ж не зможуть стільки дотягти! А як вони там зігріються? Вогнище ж побачать знизу! То як же, Роране? Як не від голоду, то від холоду вони все одно загинуть!

— Якщо ми допоможемо, вони матимуть їжу,— розвів руками Роран.— А з вогнищем теж не біда, бо можна зайти вглиб лісу.

— Усе це відмовки! — аж нетямився м'ясник.

— А що ти пропонуєш? — спитав тоді юнак.

— Що завгодно, тільки не це!

« — І що ж, наприклад?

— Не знаю! — визвірився Слоун.— Але твоє рішення не годиться!

— Тобі не обов'язково брати в цьому участь,— закинув Хорст.

— А я й не збираюсь,— озвався м'ясник.— Робіть що хочете, але ніхто з моєї родини не піде на Хребет, поки я живий.— Він схопився за шапку й пішов, злостиво глипнувши на Рорана.

«Отже,—міркував хлопець,—через свою впертість Слоун ставить під удар Катріну. Значить, варто вирішувати самому».

— То як, шановні? — озвався Хорст до присутніх.— Треба обговорити Роранову пропозицію.

Роран переконався, що досяг своєї мети, і потайки вислизнув з їдальні. Накульгуючи, він простував темним селом у пошуках Слоуна, поки не помітив його біля одного з багать. Хлопець, пригнувшись, подався до будинку м'ясника в надії зустрітися з Катріною.

Дівчина саме готувала вечерю, коли він увійшов.

— Роране! — здивувалась вона.— Чому ти тут? Ти розказав про нас батькові?

— Ні,— узяв її за руку хлопець.— Було не до того. Я хочу тебе про щось попросити. Отже, слухай. Ми вирішили відправити дітей і старих на Хребет, і я хочу, щоб ти приєдналась до них.

Вражена Катріна вирвала руку й відвернулася до груби, втупившись у тліюче вугілля.

— Батько заборонив мені ходити туди, де загинула моя мама,— озвалась вона.— Ферма Ельбема — це найближче, де я була за останні десять років.— Вона затремтіла й мовила далі: — Як ти міг подумати, що я наважусь покинути тебе й батька? Це ж мій дім, розумієш? І чому я мушу йти, коли Елейн, Тара й Бірджит залишаються?

— Катріно, будь ласка,— обережно поклав їй руки на плечі юнак.— Разаки тут через мене, тому я не дозволю, щоб ти постраждала. Поки ти в небезпеці, я не можу захищати селище.

— Хто ж поважатиме мене після втечі? Це ж боягузтво! — гордо мовила дівчина.— Мені буде соромно перед жінками Карвахола! Як я зможу називатися твоєю дружиною?

— Боягузтво? — перепитав Роран.— Нема ніякого боягузтва в тому, щоб захищати дітей на Хребті. Коли щось трапиться, це потребуватиме більшої мужності, ніж оборона селища.

— За що це мені? — у відчаї прошепотіла Катріна, схопившись за голову.— Парубок, який прагне бути моїм чоловіком, не хоче бачити мене поруч!

— Це неправда! — заперечив Роран.

— Ні, правда! — пролунало у відповідь.— А якщо тебе вб'ють, поки я буду далеко?

— Не говори так...

— Ні, я скажу! — нетямилась дівчина.— У Карвахолі ми маємо хоч якусь надію вистояти, а в горах я помру від туги за тобою!

— Заради нашої любові я прошу тебе піти,— мовив розчулений юнак.— Я знаю, як тобі важко... це найбільша жертва з твого боку... Але я прошу тебе!

Катріна здригнулась, зчепивши руки.

— Якщо я зроблю це,— сказала вона тремтячим голосом,— ти обіцяєш, що більше ніколи не проситимеш мене про таке. Пообіцяй, що, коли ми навіть зіткнемося із самим Галбаторіксом і один із нас зможе врятуватися, ти не попросиш мене піти.

— Я не можу цього обіцяти,— розгубився Роран.

— Тоді як ти можеш просити мене про те, чого сам ніколи не зробиш! — скрикнула Катріна.— Це моя ціна, і ніщо на світі не змусить мене поступитися! Ані золото, ані діаманти, ані красиві слова, розумієш? Якщо тобі замало такої жертви, тоді, Роране Міцний Молоте, можеш забиратися собі геть!

— Добре,— схилив голову юнак, не в змозі терпіти далі.— Я обіцяю.

Катріна кивнула й опустилася на стілець. Сльози скрапували їй на рукав. Тихим голосом вона сказала:

— Батько прокляне мене, якщо я піду.

— Як ти йому скажеш?

— А я не казатиму! — кинула вона зухвало.— Він ніколи не дозволить мені піти на Хребет, але мусить поважати моє рішення. Так чи так, він не шукатиме мене в горах, бо не наважиться піднятися на Хребет. Він просто побоїться.

— Але ще більше він боятиметься втратити тебе.

— Подивимось,— зітхнула Катріна.— Гадаю, коли ми повернемось, ти вже сповістиш його про наші заручини?

Роран змусив себе кивнути, згоджуючись, хоч сам подумав про малоймовірність такого щастя.

РАНИ СЬОГОДЕННЯ

Прокинувшись уранці, Роран якийсь час міркував, як його бути далі. За хвилину він скотився з ліжка, одягнувся й рушив на кухню, де схопив кусень хліба із сиром і вийшов на ґанок, щоб попоїсти и насолодитися сходом сонця.

Його спокій був порушений біганиною дітлахів, які гралися в піжмурки і за якими слідкували збентежені батьки. Тоді юнак знову повернувся на кухню, де вже зібралася родина Хорста.

— Доброго ранку, хлопче,— привіталася Елейн, визираючи з вікна.— Здається, знову буде дощ.

— Тим краще,— заявив Хорст.— Він допоможе нам сховатися, поки ми будемо сходити на гору Нарнмор.

— Нам? — перепитав Роран, сідаючи за стіл поруч із Альбричем, -який протирав сонні очі.

— Слоун таки мав рацію,— пояснив старий.— Нам треба самим затягти нагору харчі й решту всього, інакше запасів не вистачить.

— Але ж тут залишаться чоловіки, щоб захищати Карвахол?

— Звичайно.

Коли всі поснідали, Роран допоміг Бальдору й Альбричу згорнути їжу, ковдри й усе необхідне в три великих вузли, які вони закинули за спину й потягли на край селища. Дорогою вони зустріли трьох братів, Дармена, Ларна й Намунда, так само нав'ючених припасами.

Неподалік поралися селяни, збираючи дітей і старих у дальню дорогу. Кілька родин запропонували своїх віслюків, щоб довезти речі й молодших дітей. Тварини тривожно скрикували, додаючи ґвалту до загальної метушні.

Роран скинув свою ношу на землю й оглянув юрбу. Він помітив Сварта, найстаршого в Карвахолі чолов'ягу, який сидів на оберемку з лахами, дражнячи малечу кінчиком сивої бороди. Також тут був Нолфаврел, біля якого стояли Бірджит, Фельда, Нолла, Калита й багато інших стурбованих від'їздом матерів. Була й Катріна, яка, зв'язуючи тюки, всміхнулася парубкові.

Здавалось, ніхто не керував цим юрмищем, тож Роран заходився наводити порядок, дбаючи про пакування харчів та решти подорожніх речей. Він виявив, що не вистачає бурдюків

для води, але коли попросив принести ще, то отримав на тринадцять штук більше, ніж було треба. Так у клопотах і минув ранок.

Обговорюючи з Лорингом питання про запасне взуття, Роран помітив Слоуна, який стовбичив неподалік. М'ясник дивився на суцільний шарварок і презирливо копилив губи. Враз його зневага змінилася на гнів, коли старий побачив серед подорожніх свою Катріну. Хлопець кинувся було до дівчини, але Слоун випередив його.

— Хто це тебе напоумив? — загорлав м'ясник, учепившись у доньчину торбу.

Белькочучи щось про дітей, Катріна намагалась вирватися, але марно. її волосся розметалося, а обличчя аж палало від сорому.

Розлючений Роран накинувся на Слоуна й вирвав з його рук нещасну дівчину.

— Зупинись! — гукнув він, відштовхуючи старого.— Це я намовив її піти в гори!

— Ти не маєш на те ніякого права! — гаркнув м'ясник.

— Маю! — заперечив хлопець і, обернувшись до закляклих з подиву присутніх, сказав: — Ми з Катріною заручені, і я не дозволю такого поводження з моєю майбутньою дружиною!

Подив і невимовний біль відбилися на обличчі Слоуна. Правду кажучи, Роранові стало навіть шкода старого. Утім, як виявилось, даремно.

— Ти, підступний боягузе! — прохрипів м'ясник.— Як же ти смієш дивитися мені в очі після того, як потайки гуляв з моєю дочкою? Я довірявся тобі, а ти ошукав мене, пограбував мій дім, мою честь, щойно я відвернувся!

— Я хотів зробити все, як слід,— виправдовувався Роран,— але не так сталося, як гадалося. Повір, я не хотів образити тебе! Тому навіть тепер, коли все пішло не так, я прошу твого благословення!

— Та я радше віддам дочку за брудну свиню, ніж за тебе! — вигукнув Слоун.— Ти не маєш свого господарства, не маєш родини! Хто ти взагалі такий? Тобі не бути з Катріною, і вона ніколи не піде на Хребет!

Слоун рушив був до Катріни, але юнак тут-таки ступив йому назустріч, щосили стискаючи кулаки.

— Йди-но сюди, дочко! — зблиснув очима м'ясник.

Роран відступив від старого, чекаючи осторонь. Дівчина зробила крок уперед, потім зупинилася, у розпачі схопившись за голову.

— Катріно! — з острахом гукнув Слоун.

— Катріно! — ледь чутно прошепотів юнак.

Почувши Рорана, дівчина нарешті-таки зважилась. Вона гордовито випросталась:

— Вибач, батьку, але я таки піду заміж за Рорана.— І підійшла до свого обранця.

Бідолашний Слоун смертельно зблід і до крові закусив губу.

— Ти не залишиш мене! Ти моя донька! — кинувся він до Катріни, але Роран перехопив його, штурхнувши на землю.

Повільно підвівшись, старий обтрусився й похитав головою.

— Так завжди буває,— стиха мовив він до Катріни.— Найближчі люди завдають тобі найбільшого болю. Але ти, зміюко, не отримаєш ані приданого, ані спадщини.— Гірко схлипнувши, Слоун повернувся й поплентався до своєї крамниці.

Катріна притулилася до Рорана, а той розчулено обняв її рукою. Вони так і стояли, тим часом люди довкола висловлювали співчуття, давали всілякі поради, вітали й засуджували. Незважаючи на галас і метушню, Роран не бачив нікого, окрім жінки, яку він обнімав і яка обнімала його.

Покректуючи, до молодят продерлася й вагітна Елейн.

— Ох, бідолашна! — вигукнула вона й пригорнула Катріну до себе.— Це правда, що ви заручені?

Катріна кивнула й усміхнулася, а потім несподівано заридала, тулячись до Елейн.

— Усе буде гаразд,— намагалась заспокоїти її жінка.— Усе буде гаразд, чуєш? — Нарешті вона

визирнула з-за Катрініного плеча й гукнула Роранові, що відведе дівчину до хати.

— Я теж піду,— озвався юнак.

— Ні-ні, не треба,— зупинила його Елейн.— їй потрібен час, щоб заспокоїтись, а ти маєш роботу. Хочеш моєї поради?

Роран мовки кивнув.

— До вечора дай їй спокій, хлопче. Обіцяю, що вона оклигає до того часу. А до решти вона приєднається вже завтра.— Не чекаючи відповіді, Елейн повела за собою дівчину, а Роран залишився на самоті, почуваючись геть розгубленим.

— Що ж ми наробили? — вжахнувся він. Юнак уже шкодував, що раніше не розповів Слоунові про заручини й про те, як хоче захистити Катріну від Імперії. Тепер, коли хлопець виявився винний у тому, що дівчину вигнав її власний батько, він мусив гідно подбати про свою наречену. Наприклад, обов'язково одружитися з нею. Узагалі ж, усе вийшло так безглуздо! Роран зітхнув, до болю стискаючи кулаки.

— Як ти? — запитав, підходячи, Бальдор.

— Зовсім не так, як хотів би,— гірко всміхнувся хлопець.— Слоун божеволіє, коли чує про Хребет.

— І про Катріну,—додав його приятель.

— Так, і про неї теж,— згодився Роран, побачивши, як до них прямує Лоринг.

— Ну ти й заварив кашу! — буркнув швець.— Але нехай вам обом щастить!

— Було б непогано, якби нам усім пощастило,— похмуро кинув Тейн, проходячи повз них.

— Іди собі, злюко! — беззлобно відгукнувся Лоринг.— Слухай, Роране, я живу тут уже багато років і з досвіду знаю, що нехай усе воно трапиться зараз, аніж за кращих часів.

Бальдор із розумінням кивнув.

— Чому? — запитав Роран.

— Хіба ж не ясно? — усміхнувся швець.— За інших умов про вас пліткувало б ціле село. А нині їм просто ніколи молоти язиком, розумієш?

— Краще б уже пліткували,— спохмурнів юнак,— аніж оце так, як тепер.

— Це всіх нас стосується,— удавано зажурився Лоринг і підморгнув.— Але ж не забувай про вигоду, про молоду дружиноньку! Бачу, ти зашарівся?

Роран тільки гмукнув у відповідь і заходився збирати розкидані Катрінині лахи. Кожен із сусідів, проходячи повз хлопця, кидав йому слівце підтримки або докору.

— Нічого, тримайся,— примовляв сам до себе бідолашний юнак.— Ще й не таке попереду буде.

Хоч похід на Хребет затримався через сварку, свідками якої стало все село, незабаром

валка подорожніх поволі рушила стежиною вгору. Це був крутий підйом, який долали потроху, зважаючи на дітей та важку поклажу.

Роран просувався за Калитою, дружиною Тейна, і п'ятьма її дітлахами. Він не сперечався, а тільки важко припадав на ушкоджену ногу, обмірковуючи нещодавні події. Він усе ще був перейнятий сваркою із Слоуном. «Принаймні,— заспокоював себе хлопець,— Катріна не залишиться в Карвахолі». Десь углибині душі Роран був переконаний, що Карвахол усе ж таки буде зруйновано. Це було неминуче. Зітхнувши, він зупинився перепочити й притулився до стовбура, милуючись величним пейзажем Паланкарської долини. Юнак спробував розгледіти табір разаків, який знаходився десь поблизу річки Анори, але так і не зміг.

Роран почув шум водоспаду Ігуальда задовго до того, як усі побачили його. Той постав перед ними, схожий на гігантську сніжну гриву, яка, пінячись і гнучись од вітру, стрімко спадала з вершини Нарнмора.

Проминувши сланцевий уступ, де річка відривалася від землі, Роран роззирнувся й виявив, що перші з подорожніх уже почали розбивати табір. Ліс задзвенів від вигуків і дитячого лементу.

Скинувши наплічника, Роран відв'язав сокиру й заходився вирубувати кущі разом

з рештою чоловіків. Коли вони закінчили, то взялися за дерева, нарубавши кілків для огорожі табору. Запах соснової смоли сповнив повітря. Роран працював швидко, друзки так і летіли довкруж.

Коли укріплення було зведено, облаштували й сам табір із сімнадцятьох наметів та чотирьох похідних кухонь. Але йти назад ніхто не хотів, так само, як і залишатися тут.

Роран оглянув усю малечу й старих, і в нього защеміло серце.

— Чи протримаються вони тут? — думав він.— Старі знають, як битися з ведмедями, та чи знадобляться їхні знання цій слабосилій малечі? Але тут він помітив, як блищать очі в жінок, і зрозумів, що ті подужають усе: і дітей годувати, і боротися з дикими звірами.

— Можливо,— усміхнувся юнак,— іще не все втрачено.

Він підійшов до Нолфаврела, який самотньо сидів на колоді, задивившись на Паланкарську долину.

— Ви вже йдете? — спитав малий, і Роран кивнув у відповідь.— Але ти ж зробиш усе, щоб розбити разаків і помститися за мого батька, так? Я б зробив, якби мама не наказала захищати братів і сестер.

— Я принесу тобі їхні голови,— пообіцяв парубок.

— Оце добре! — вигукнув Нолфаврел.

— Слухай,— озвався до нього Роран.— Ти тут єдиний, якщо не вважати мене, хто вбив людину. Звісно, це не означає, що ми кращі або гірші за решту, але тепер я вірю: ти зумієш захистити людей. Коли Катріна прийде сюди, ти подбаєш про неї?

— Я буду охороняти її, куди б вона не пішла! — випнувши груди, вигукнув хлопчак.— Але ж мені ще треба...

— Так, я знаю,— озвався Роран.— Ти дбаєш і про свою родину. Утім, Катріна зможе залишитися в наметі з твоїми братами й сестрами.

— Так,— усміхнувся Нолфаврел.— Гадаю, так буде добре. Можеш покластися на мене.

— Дякую! — ляснув парубок малого вояка по плечу. Він міг би попросити й старших людей, але ті були надто заклопотані власними справами, щоб опікуватися ще й Катріною. Міркуючи над цим, Роран навіть не помітив, як підійшла Бірджит.

— Уже час повертатися,— мовила вона, а потім рушила до свого сина, обняла його й приєдналася до гурту селян, які йшли назад до Карвахола. Услід їм зажурено дивилися мешканці новопосталого лісового табору.

ОБЛИЧЧЯ ВОРОГА

Решту дня Роран продовжував робити свою справу, відчуваючи, як спорожнів Карвахол. Це було так, ніби його частина була відірвана й захована десь на Хребті. Без дітей селище нагадувало військовий табір. Ця зміна, здавалося, робила всіх чоловіків похмурими й рішучими.

Коли сонце зайшло за Хребет, Роран піднявся на пагорб до будинку Хорста. Він зупинився перед вхідними дверима, поклав руку на клямку, але ніяк не наважувався увійти.

— Чому це лякає мене більше, ніж майбутні випробування? — подумав він.

Трохи поміркувавши, Роран вирішив не входити через передні двері й прослизнув крізь бічні, злякано зіткнувшись у кухні з Елейн, яка розмовляла з Катріною.

— Як ти? — видавив із себе юнак.

— Усе добре,— усміхнулася дівчина.— Це було жахливо, коли батько... Та Елейн була добра до мене, вона погодилася віддати мені кімнату Бальдора на сьогоднішню ніч.

— Я радий, що тобі стало краще,— зітхнув Роран. Він міцно обняв її, намагаючись передати всю свою любов.

— Катріні пора вже лягати,— нагадала Елейн.

Роран неохоче відпустив дівчину, яка поцілувала його в щоку.

— Побачимось уранці,— сказала вона.

Юнак подався було слідом, але Елейн зупинила його:

— Роране!

— Що?

Елейн почекала, поки двері за Катріною зачинилися, й мовила:

— А ти хіба не розумієш? Я гадала, що ти збираєшся одружитися з нею, чи не так?

— Звісно, збираюсь,— знітився хлопець.

— Ну то й не займай її до весілля,— сказала Елейн.— Катріна щойно відмовилася від усього, що мала, і то заради тебе. Я бачила чоловіків, які кидали свою любов молодим дівчатам, як ото просо курям. Ті зітхали й плакали, але вірили, що вони особливі, принаймні для цих чоловіків, хоч це було звичайнісіньке захоплення. Ти завжди був шляхетним, Роране, але це діло робить із людини або дурня, або хитрого лиса.

Ти хочеш бути одним із них? Катріні не потрібні ані дурень, ані шахрай, ані твої гульки. Насамперед вона потребує вірної людини, яка б піклувалася про неї. Зрозумів? Якщо ти кинеш її, позабавлявшись, то куди ж вона піде? Хто їй допоможе після того, як навіть рідний батько вигнав? Ти хочеш, щоб вона стала жебрачкою? Клянусь, я не дозволю цього!

— І я не дозволю! — злякався Роран.— Хіба ж я ворог своєму щастю?

— Отож-бо,— враз полагідніла Елейн, потираючи підборіддя.— Не забувай, що ти одружуєшся з дівчиною без приданого. Ти розумієш, що це таке? Мабуть, не дуже... А це означає, що в неї нема ані столового срібла, ані постільної білизни, ані мережив, якими вона прикрасила б свою оселю. Анічогісінько! А такі речі — це все, що ми маємо, вони передаються від матері до доньки відтоді, як ми замешкали тут, в Алагєзії. Вони визначають нашу гідність. Жінка без приданого, це наче...

— Наче чоловік без господарства,— підказав Роран.

— Саме так,— зітхнула Елейн.— Це було жорстоко з боку Слоуна... позбавляти Катріну спадщини, але тепер уже пізно чимось зарадити. І ти, і вона не маєте грошей. Життя й без того надто складне. І ви розпочинатимете з нічого і ні з чим. Хіба це тебе не лякає? Тож знову

спитай себе — і не бреши, інакше обоє будете шкодувати все життя! — чи ти завжди піклуватимешся про Катріну?

— Так,— видихнув юнак.

Елейн зітхнула й хлюпнула з глека сидру у два глиняні кухлі.

— Тоді,— вона тицьнула один з них Роранові,— ти зробиш усе, аби забезпечити добробут у родині й щоб твоїй дружині та дітям було не соромно дивитися в очі громаді.

— Якщо доживемо,— сьорбнув хлопець прохолодного напою.

— Так,— відкинула пасмо волосся Елейн.— Ти вибрав тяжкий шлях, Роране.

— Я хотів, аби Катріна поїхала з Карвахола,— зітхнув юнак.

— Он воно як,— звела брови жінка.— Я не проти, але чому ти раніше не переговорив зі Слоуном про заручини? Коли Хорст просив моєї руки в мого батька, він дав нашій родині дванадцять овець, свиноматку й вісім пар залізних свічників, ще навіть не знаючи, чи отримає згоду. Ось як це робиться, хлопче! Тож ти міг би придумати щось краще, аніж бити свого майбутнього тестя.

— Звісно, міг би,— гірко всміхнувся Роран.— Але не цього разу.

— А коли ж? — уїдливо спитала жінка.— Разаки не озивалися вже з тиждень.

— Ну, то й що? — не зрозумів юнак.— Я не знаю, як мені тепер бути, розумієш? — Він роздратовано гепнув кулаком об стіл.

Елейн обережно поставила свого кухля й узяла юнакові долоні у свої ніжні руки.

— Якщо зараз ти зможеш помиритися зі Слоуном, то твоє подальше життя з Катріною буде куди легшим. Уранці ти мусиш піти до нього й вибачитися.

— Я не буду вибачатися! — скипів юнак.— Тільки не перед ним!

— Роране, послухай мене,— не вгавала мудра жінка.— Мир у твоїй родині того вартий. Я знаю з власного досвіду, що розбрат не приносить нічого, крім нещастя.

— Але ж Слоун ненавидить Хребет,— пручався Рораи.— Я не зможу його переконати.

— І все ж таки ти мусиш спробувати,— наполягала Елейн.— Навіть якщо він відкине твої вибачення, ти не казатимеш, що не зробив цього. Якщо любиш Катріну, то переламай себе й зроби це для неї. Не змушуй її страждати через власну помилку.— Вона допила сидр, бляшаним ковпачком загасила свічки й залишила Рорана на самоті.

Минуло кілька хвилин, перш ніж Роран ворухнувся. Навпомацки він дістався дверей, потім піднявся сходами нагору до своєї кімнати й ліг спати.

Обхопивши руками подушку, Роран тоскно дослухався до нічних звуків будинку: то мишка пробіжить на горищі, то вітер торкнеться віконниць, то хтось прочовгає за дверима...

Раптом він почув, як на дверях посунувся гачок, і ті поволі відчинилися. Темний силует прослизнув до кімнати, пасмо запашного волосся торкнулося Роранового обличчя, а далі й теплі губи притислися до його вуст. Він зітхнув. Катріна!

***

Удар грому вирвав Рорана зі сну.

Кліпаючи очима, він поволі приходив до тями. У дверях його кімнати зяяла величезна діра, крізь яку, наче в страшному сні, лізли королівські вояки, а за ними — разаки. І ось уже ворожий меч торкнувся його шиї. Поруч скрикнула Катріна, натягуючи ковдру на плечі.

— Підніміть його,— кивнули на хлопця разаки.— Зв'яжіть йому руки й тягніть надвір.

Коли вояки наблизились до ліжка, Катріна знову закричала й кинулась на них, відчайдушно дряпаючись і кусаючись. Ті відступили, лаючись.

Тим часом Роран зістрибнув із ліжка, підхопив з долівки молот і розвернувся до нападників, ревучи, наче ведмідь. Вояки, залишивши

дівчину, спробували здолати його, але марно. Щити розліталися на друзки під скаженими ударами, кольчуги й шоломи розколювалися, двоє вояків були поранені, а троє, упавши, так і не підводились.

Брязкіт зброї побудив усіх у домі. Роран почув, як коридором, вигукуючи, біжить Хорст зі своїми синами. Разаки перезирнулися й несподівано схопили Катріну.

— Роране! — заволала дівчина.

Юнак вивернувся від двох вояків, вискочив у коридор і побачив, що його наречену вже витягують у вікно. Скрикнувши, він замахнувся було молотом, але один із разаків перехопив його руку й прошипів:

— Так! Саме ти нам і потрібен!

Роран спробував був вирватися, та в нього нічого не вийшло, бо ворог тримав його, мов лещатами. Тоді вільною рукою він щосили вгатив разака по голові й зірвав із нього каптура. Голомоза істота обурено завищала. Шкіра на її обличчі виявилась лискучою, мов панцир жука, очі без повік були завбільшки з кулак, а замість носа стирчав гострий дзьоб, з якого виглядав ліловий язик.

Роран скрикнув від жаху й огиди, намагаючись визволитися від чудовиська, але те вперто тягло його до вікна. Згори було видно, як вояки тягнуть за собою Катріну.

Саме тоді, коли хлопець уже зовсім знесилів, поруч з'явився Хорст. Він устиг перехопити його й не дав вивалитися з вікна.

— Хутчіш киньте мені списа! — заволав коваль.— Не віддаймо Рорана цій потворі!

Зляканий разак востаннє шарпонув юнака, та зрозумівши, що все намарно, щосили вдарив його гострим дзьобом у плече. Бідолашний завив від болю, відчувши, як рвуться м'язи й тріщить кістка, а розлючений нападник миттю щез у пітьмі.

Звільнившись від разака, Роран та Хорст увалилися в коридор.

— У них Катріна,— простогнав хлопець, не в змозі поворухнути зламаною рукою.

Альбрич і Бальдор, заляпані кров'ю, вистрибнули з кімнати. Позаду них виднілася ціла гора трупів. «Тепер я вбив уже вісьмох»,— підводячись, подумав Роран і пошкутильгав собі коридором. Назустріч йому вийшла Елейн у нічній сорочці.

— Тебе треба показати Гертруді,— мовила вона, побачивши юнакові рани.

— Пусте,— відмахнувся було той.

— Ти помреш, якщо не спинити кров.

— Але спершу треба визволити Катріну,— сказав Роран, глянувши на закривавлене плече.— Доки ті нелюди нічого з нею не зробили.

— Він правий, не можна чекати,— сказав, підходячи, Хорст.— Перев'яжи його, як зможеш, і ми підемо.

Елейн, піджавши губи, кинулась до скрині з білизною. Вона міцно перев'язала Роранове плече й зламану руку. Тим часом Альбрич і Бальдор забрали зброю вбитих вояків. Натомість Хорст задовольнився своїм власним списом.

Наостанок Елейн обняла чоловіка й мовила:

— Будь обережний.— Потім подивилася на синів і додала: •> Будьте обережні всі.

— Усе буде добре, мамо,— пообіцяв Альбрич.

Жінка сумно всміхнулася й поцілувала синів на прощання.

Вони вискочили з будинку й помчали на околицю Карвахола, де в загорожі виявили вирвані колоди, а поруч — убитого Бірда.

— Його вдарили ззаду,— ставши навколішки, сказав Бальдор. Тим часом Роранові раптом заклало вуха й він ледь не знепритомнів від болю в руці.

— Гей! Хто там? — гукнули здалеку вартові.

Невдовзі довкола вбитого Бірда зібралась уся сторожа. Хорст коротко оповів про напад і про викрадення Катріни.

— Хто з нами? — спитав старий.

П'ятеро миттю згодилося супроводжувати їх, а решта залишилась охороняти пролам у стіні й піднімати людей.

Насилу ворушачи рукою, Роран став на чолі гурту. Вони рушили через поле в напрямку табору разаків. Кожен крок відлунював хлопцеві жахливим болем, але зараз для нього нічого не важило, крім порятунку Катріни. Коли він зашпортувався, Хорст щоразу підтримував його.

Пройшовши з півмилі від Карвахола, чоловіки помітили ворожу варту, що змусило їх зробити дорогого добрячий гак. Невдовзі стало видно світло смолоскипів, і Роран махнув здоровою рукою, зупиняючи гурт. Далі довелося повзти, аби залишатися непоміченими. Нарешті, діставшись табору, вони побачили залишки королівського війська біля багаття. Тринадцятеро виснажених вояків із погнутою зброєю, у поламаних обладунках похмуро вишикувались перед парочкою разаків.

— А де ж Катріна? — нетямився Роран, придивляючись до того, що відбувалось у ворожому таборі.

— Більше половини наших загинуло,— гукав один із вояків до разаків.—І хто ж їх убив? Купка селюків, які не відрізняють вил від меча? Тож нехай Галбаторікс сам вилизує вам чоботи, як хоче, а ми вимагаємо нового командира! Це повинна бути людина!

— Та невже? — уїдливо спитали разаки.

— Досить нам дурнуватих наказів від таких небораків, як ви, з вашим шипінням і клацанням

замість людської мови! Нас уже нудить від вас, зрозуміло? Ми не знаємо, що ви зробили із Сардсоном, але коли ви залишитесь бодай на одну ніч, ми перевіримо, якого кольору ваша кров! Тож лишайте нам дівчину, і...

Вояк не встиг закінчити, бо один із разаків зненацька стрибнув на нього, миттю зваливши на землю. Бідолаха спробував було витягти меча, але потвора двічі дзьобнула його в шию, і той затих.

— І з оцими страховиськами ми мусимо битися? — пошепки вжахнувся Айвор, лежачи в засідці поруч із Рораном.

Вояки на галявині заціпеніли від несподіванки, а обидва разаки вже жадібно ссали кров з рани їхнього товариша. Нарешті вони таки наситилися.

— Гаразд, ми підемо,— прошипів один із разаків.— Залиш-ш-айтеся, якщо хоч-ч-ете. Підкріплення буде за пару днів.

І, закинувши свої голомозі голови ізгору, потвори завили, аж кров стигла в жилах від їхнього виття.

Роран також зиркнув угору. Спершу він нічого не побачив, але коли дві тіні з'явилися високо над Хребтом, застуючи собою зірки, його охопив жах. Тіні швидко наближалися, поки не затьмарили півнеба. Гнилий вітер злетів на присутніх, викликаючи кашель і нудоту. Вояки,

проклинаючи все на світі, кинулись було врозтіч, але зупинилися, вражені цим видовищем.

Зловісні тіні почали опускатися, набли4 жаючись до табору грозовою хмарою. Слабкі смолоскипи замерехтіли, не даючи змоги роздивитися двох чудовиськ, які спускалися на галявину.

їхні тіла були голі, мов у велетенських новонароджених щурів, а за формою нагадували собачі. Вузькі гребені здіймалися на їхніх потилицях, контрастуючи з довгими чорними дзьобами, якими добре простромлювати жертву, й холодними очима, подібними до разакових. Потвори мали величезні крила, які зі свистом розсікали повітря.

Перелякані вояки кинулись на землю, щулячись, мов цуценята. Зловісна енергія струменіла від цих створінь, указуючи на давність їхнього походження, незрівнянну з людською расою. Роран із жахом усвідомив, що вся їхня боротьба марна. Хорст, лежачи поруч із ним, застерігав решту загону від подальших дій.

Разаки вклонились летючим чудовиськам, потім швидко пішли до намету й витягли з нього зв'язану Катріну, а також — зовсім несподівано — Слоуна.

Роран утупився в м'ясника, не розуміючи, як його схопили. Адже Слоунів будинок далеко від Хорстового! Аж раптом його різонула думка.

— Слоун зрадив нас! — прошепотів юнак, скреготнувши зубами.— Це він убив Бірда і впустив до табору загарбників!

— Роране! — озвався Хорст, підповзаючи.— Ми не можемо зараз напасти, бо вони розірвуть нас на шматки! Роране, ти чуєш мене?

Цієї миті парубок мало що розумів. Він тільки спостерігав, як один із разаків стрибнув на плечі летючому чудовиську, а другий передав йому Катріну. Слоун, здається, тільки зараз збагнув, що накоїв. Він став сваритися, заперечливо мотаючи головою й указуючи на землю. Та разак одразу ж зацідив старому в обличчя, і той звалився додолу. Вилазячи разом із непритомним м'ясником на плечах на свого летючого скакуна, він кинув до вояків:

— Ми повернемось, коли буде треба! А ви тим часом убийте хлопця, якщо не хочете померти самі!

Крилаті чудовиська повагом здійнялися в небо й злетіли у височінь.

Здоровий глузд, здається, покинув Рорана. Він був геть розчавлений. Усе, що йому залишалося,— це знищити покинуте напризволяще вояцтво. Тоді він підвівся на повен зріст і підхопив молот. Але, рушивши вперед, зненацька заточився від болю, хитнувся й упав як підкошений.

СТРІЛА В СЕРЦІ

Кожен день, відтоді, як вони залишили Церис, видавався Ерагонові чудовим сном. Мандрівники пливли спершу озером Ельдор, а потім річкою Гаені. Довкола дзюрчала вода, протікаючи крізь вкритий зеленню сосен тунель, який вів углиб Ду Вельденвардена.

Ерагон помітив, що подорожувати з ельфами набагато краще, ніж із гномами. Нарі й Лифаєн без упину сміялися й співали пісень, особливо тоді, коли поруч була Сапфіра. За присутності дракона вони не говорили про свої справи.

Утім, ельфи не були людьми, хай хоч як здавалися схожими на них. Вони рухались занадто швидко, але надто м'яко як для створінь із плоті й крові. А коли говорили, то незрідка використовували алегоричні вислови й афоризми, які заплутували Ерагона ще більше, ніж якби вони мовчали. А ще, попри напади

сміху й веселощів, Лифаєн і Нарі годинами могли мовчати, милуючись чудесною природою. Якщо під цю пору Ерагон чи Орик намагалися заговорити до них, ті кидали у відповідь лише декілька слів.

Тільки тепер Ерагон зрозумів, наскільки відвертою була Арія. Справді, здавалося, що вона й сама почувається ніяково з Лифаєном і Нарі, будучи непевна, як саме з ними поводитись.

Якось, стоячи на носі човна, Лифаєн обернувся й спитав:

— Скажи мені, Ерагоне-фініарель, про що співає твій народ? Я пригадую епічні пісні й балади про гордих королів і графів, але то було дуже давно, і спогади зів'яли, мов квіти. Чи створено щось нового?

Ерагон замислився, намагаючись пригадати назви тих історій, які розповідав йому Бром. Коли Лифаєн почув їх, то зажурено мовив:

— Справді, дуже мало. Виходить, ви не створили нічого, окрім тих придворних фантазій, дозволених Галбаторіксом.

— Бром іще розповідав про занепад вершників,— заперечив юнак.

— Так-так, він був мужнім,— зауважив Лифаєн, веслуючи.— Ми теж співаємо про часи занепаду, але дуже рідко. Більшість із нас жили ще за тієї доби, коли Врейль пішов у небуття, тож ми й досі сумуємо за нашими спаленими

містами та загиблими родинами. Час не пом'якшує болю, навіть якщо минуть тисячі тисяч років і сонце помре, залишивши світ у пітьмі...

— У гномів та сама історія,— відгукнувся Орик з корми.— Згадай, ельфе, як ми втратили цілий клан через того клятого Галбаторікса.

— А ми втратили короля Евандара,— пролунало у відповідь.

— Я ніколи не чув про нього,— розгублено сказав Ерагон.

— Мало хто нині пам'ятає про це,— кивнув ельф.— Мабуть, Бром розповідав тобі, як було завдано фатального удару. Перед загибеллю Врейля ельфи зійшлися з Галбаторіксом у степах Айлирі. І ось саме там Евандар...

— А де знаходиться Айлирі? — зацікавлено спитав Ерагон.

— Це Урубейн, хлопче,— пояснив Орик.— Колись це було місто ельфів.

— Так,— незворушно продовжував Лифаєн.— Айлирі був одним із наших міст. Ми залишили його під час війни з драконами, а через кілька століть люди зробили його своєю столицею... Після того, як вигнали Короля Паланкара.

— Короля Паланкара? — знову не втримався юнак.— А ким він був? Це на його честь названо Паланкарську долину?

Цього разу ельф здивовано глянув на зухвальця.

— У тебе стільки питань, скільки листя на деревах, Арджетламе,— всміхнувся він.

— Бром теж так уважав.

Лифаєн кивнув і замислився.

— Отже, коли вісімсот років тому твої предки прибули в Алагезію,— вів далі він,— вони блукали, підшукуючи собі місце для житла. Вони облаштувалися в Паланкарській долині, яка тоді, зрозуміло, ще так не називалася. Саме там ваш король, Паланкар, збудував могутню державу. Намагаючись розширити її межі, він оголосив нам війну, хоч ми й не робили йому нічого поганого. Тричі він нападав, і тричі ми перемагали. Наша сила лякала придворних Паланкара, тож вони благали короля укласти мир, але він відмовився. Тому лорди звернулися до нас з угодою, яку було підписано без відома короля.

Ельф зітхнув і продовжував розповідь.

— Завдяки нам Паланкара було схоплено й засуджено на заслання, але він, його родина й васали відмовилися залишати долину. Оскільки ми не збиралися їх убивати, то вирішили спорудити вежу Рівствакбейн, щоб вершники стежили за Паланкаром і щоб він ніколи не зміг повернутися до влади. Незабаром його вбив власний син, який не дочекався старості

батька. Після цього вся їхня політика полягала в убивствах, зрадах та інших підступах, які остаточно підірвали славу Паланкарської держави. Однак нащадки короля не пішли з долини, і королівська кров усе ще тече в Терінсфорді й Карвахолі.

— Зрозуміло,— сказав приголомшений Ерагон, коли той змовк.

— Та невже? — звів брови Лифаєн.— Це набагато важливіше, ніж ти гадаєш. Адже саме ця подія переконала Анурина, попередника Врейля, у тому, що треба дозволити людям бути вершниками, аби уникнути подібних суперечок.

— Мабуть, саме це й викликало найбільше суперечок,— реготнув Орик.

— Так, це було непопулярне рішення,— підтвердив Лифаєн.— Навіть сьогодні дехто сумнівається, чи варто було так робити. Принаймні це призвело до сварки між Анурином і королевою Делланир, і згодом Анурин вийшов із правління, оголосивши вершників незалежною громадою.

— Якщо вершники вийшли з-під вашого контролю, то навіщо ж їм було й далі стежити за миром серед народів? — спитав Ерагон.

— Вони не мали іншого вибору,— відповів Лифаєн.— Поки королева Делланир не переконалась у тому, що вершники справді незалежні

від будь-якої влади, вона не пускала їх до Ду Вельденвардена.

— Хіба тільки в цьому вони бачили свою вигоду? — спохмурнів юнак.

— І так, і ні,— мовив ельф.— Вершники оберігали народи від занепаду, але хто б стежив за спостерігачами? Саме це й призвело до занепаду. Не було нікого, хто б наважився критикувати вершників, тому їхня спільнота розклалася всередині.

Задуманий Ерагон водив веслом по воді, обмірковуючи почуте. Весло тремтіло в його руках, рухаючись проти течії.

— А хто ж став спадкоємцем Делланир? — поцікавився він.

— Евандар, який зійшов на трон п'ятсот років тому, коли Делланир вирішила відмовитись від владарювання, занадто захопившись магією, і був при владі до самої смерті. Тепер його дружина, королева Ісланзаді, править нами.

— Хіба... — відкрив було рота Ерагон і замовк, вражений власною думкою.— Хіба ельфи безсмертні?

— Колись ми були схожі на вас,— стиха мовив Лифаєн,— такі ж яскраві, швидкі й недовговічні, як ранкова зоря. Але зараз наше життя триває вічно. Так, ми безсмертні, хоча й не убезпечені від тілесних ран.

— То ви самі стали безсмертними, чи як? — уточнив хлопець, але ельф відмовився йому відповідати.

— А скільки ж тоді років Арії? — змінив тему Ерагон.

Лифаєн пильно глянув на нього й підозріло перепитав:

— Арії? А чому ти питаєш про неї?

— Не знаю,— розгубився юнак.— Але вона врятувала мені життя... і життя Сапфіри, тож цікаво дізнатися про неї якомога більше.

— Вибач мені за це нетактовне питання,— вклонився ельф.— У нас вважають нечемним втручатися в чужі справи. Утім, я мушу сказати, і Орик погодиться зі мною, що тобі слід краще охороняти своє серце, Арджетламе. Не час губити його у почуттях.

— Ну, так,— буркнув Орик.

Засоромлений Ерагон не знав, що його й відповісти. Перш ніж він нарешті озвався, Сапфіра подумки звернулася до нього.

— Гадаю, тобі зараз ліпше промовчати,— підказала вона.— Вони не мають на увазі нічого поганого. Не ображай їх.

— То ти згодна з ними? — зніяковів юнак.

— Ти, Ерагоне, нині сповнений любов'ю й шукаєш того, хто б розділив твої почуття,— мудро зауважив дракон.— У цьому немає нічого ганебного.

— Ти скоро повернешся? — стиха мовив до нього Ерагон.

— Я вже повертаюся,— почув він у відповідь.

Усміхнувшись своїм думкам, юнак помітив, що ельф із гномом усе ще чекають на його відповідь.

— Я розумію вас,— похопився він,— але все ж таки хочу почути відповідь на своє запитання.

— Ну що ж,— озвався Лифаєн,— Арія досить молода. Вона народилася за рік до занепаду вершників.

«Це ж було сто років тому! — подумки охнув Ерагон.— Та її правнуки були б старші за мене!» Він розмірковував ще кілька хвилин, а потім мовив, аби не видатися нечемним:

— Ти згадував, що люди заселили Алагезію вісімсот років тому. Але Бром казав, що ми прибули через три сторіччя після появи вершників, а це ж тисячі років тому.

— Точніше кажучи, дві тисячі сімсот чотири роки тому,— втрутився в розмову Орик.— Бром був правий, якщо, звісно, вважати єдиний корабель із двадцятьма воїнами за заселення людьми Алагезії. Вони висадилися на півдні, біля нинішньої Сурди. Ми зустрілися й обмінялися дарунками, але потім вони пішли, і ми не бачили жодної людини майже два тисячоліття поспіль, аж поки король Паланкар не прибув зі своїм

флотом. Люди під ту пору вже й забули про нас, пригадуючи лише перекази про волохатих карликів, якими вони лякали своїх дітей.

— А ти знаєш, звідки прибув Паланкар? — спитав Ерагон.

Орик спохмурнів і закусив кінчик вуса, заперечно похитавши головою.

— У нашій історії йдеться тільки про те, що його батьківщина була далеко за Беорськими горами, а пішов він звідти внаслідок війни та голоду.

— Отже, десь існують і інші держави, які можуть допомогти нам у війні проти Галбаторікса! — вигукнув хлопець.

— Можливо,— погодився Орик.— Але їх важко розшукати навіть верхи на драконі, та й мова там інша. Навряд чи хтось нам допоможе. Ніхто не стане перетягати військо невідь звідки й невідь куди.

— Ми теж не змогли б тебе охороняти,— додав Лифаєн.

— Але я б таки спробував,— замріяно мовив Ерагон і задивився на Сапфіру, яка кружляла над річкою в оточенні галасливого птаства, що відганяло дракона від своїх гнізд.

Лифаєн широко всміхнувся.

— Ну хіба вона не чудова? — вигукнув він.— Гляньте, як виграє її луска на сонці! Ніщо не може зрівнятися з цим видовищем.

— Зажерлива й нестерпна,— стиха буркнув Орик, і парубок мовчки погодився з ним. Здавалося, ельфи ніколи не перестануть вихваляти Сапфіру.

— Нічого страшного,— відгукнувся дракон, пірнаючи під воду.— Усього лиш кілька компліментів.

— Так, зовсім небагато,— уїдливо мовив Ерагон.

— Жартуєш? — висунулась із річки Сапфіра.

Юнак дружньо посміхнувся й глянув на сусідній човен, у якому зосереджено веслувала Арія. Вона здавалася такою сумною, що хотілося розважити її.

— Лифаєне,— стиха озвався хлопець.— Чому це Арія така нещасна?

Ельф напружився й ледь чутно проказав:

— Нам випала честь служити Арії Дротнінг. Вона страждала за наш народ, і ми радіємо тому, чого вона досягла у справі з яйцем Сапфіри. Утім, її горе — це щось дуже особисте, тож я нічого не можу розказати тобі без її дозволу.

Десь під вечір, коли Ерагон присів біля багаття, здалеку почувся підозрілий шум. Зиркнувши на Сапфіру й Орика, юнак подався в хащі, на ходу витягуючи меча. Продершись крізь чагарник, він побачив лише сокола зі зламаним крилом, який, лементуючи, бився в кущах.

— Як жахливо, коли несила злетіти,— зауважила здалеку Сапфіра.

Арія ж, підійшовши, мовчки напнула свого лука. Підстрелений птах стих у чагарнику, та ельфійка не пішла по свою здобич.

— Навіщо ж було стріляти? — спитав юнак.

— Його рана була смертельна,— похмуро мовила Арія.— Я тільки врятувала його від зайвих мук.

Сапфіра вдячно схилила голову й обережно торкнулася Аріїного плеча, а потім розвернулася й рушила до табору, здираючи хвостом кору з дерев.

— Ніколи не клич ельфа на допомогу,— прошепотів Орик до Ерагона.— Раптом він вирішить, що тобі буде краще, якщо помреш!

СВЯТО ДАГШЕЛГРА

Незважаючи на те, що Ерагон втомився напередодні, на другий день він прокинувся таки раненько, намагаючись не розбудити ельфів. Віднедавна це стало його грою — поглянути, коли вони прокидаються и чи сплять узагалі. Утім, і цього разу фокус не вдався.

— Доброго ранку! — гукнули звідкись згори Нарі з Лифаєном.

Юнак зиркнув на сусіднє дерево й побачив обох на висоті близько п'ятдесяти футів. Стрибаючи з гілки на гілку, ельфи швидко спустилися на землю.

— Ми спостерігали,— пояснив Лифаєн.

— Навіщо?

— Це все через мої нічні страхи,— вийшла з-за дерева Арія.— У Ду Вельденвардені небезпечно,

особливо для вершника. Ми живемо тут тисячі років, і старі закляття все ще діють. Земля, вода, повітря — усе тут просякнуте чаклунством. Іноді це впливає на тутешніх тварин. Трапляються такі чудовиська, що краще про них не знати.

— А вони,— мовив Ерагон і раптом зупинився, відчувши, як засвербіло магічне тавро на його руці, а намисто, що його дав Ганел, потепліло.

Хтось намагався побачити його за допомогою магічного кристала.

— Невже Галбаторікс? — злякався хлопець. Він вихопив намисто з-під сорочки, відчуваючи, як Сапфіра вже поспішає до нього.

За мить усе минулося, і дракон мовив:

— Певно, наші вороги нас розшукують.

— Вороги? — перепитав Ерагон.— Хіба це не міг бути будь-хто з Ду Враигр Гата?

— Не думаю,— засумнівалася Сапфіра.

Арія спохмурніла, коли юнак пояснив їй, що сталося.

— Це змушує нас якомога швидше дістатися Елесмери, щоб продовжити твоє навчання,— сказала ельфійка.— Події в Алагезії розвиваються надто стрімко, тож часу в тебе буде обмаль.

Ерагон хотів обговорити все докладніше, та каное вже спустили на воду, тож слід було рушати в дорогу.

Невдовзі вони досягли водоспаду, який сповнював Ду Вельденварден пульсуючим рокотом. Цей водоспад був завширшки в сто футів і спадав із кам'яного уступу, який неможливо було оминути.

— Як же нам бути? — гукнув Ерагон крізь рев води.

Лифаєн подивився на хлопця, а потім показав на лівий берег, де стежина збігала крутим схилом угору.

Усі п'ятеро відв'язали торби, затиснуті між бортами каное, і розподілили між собою поклажу.

— Нівроку! — аж крекнув Ерагон, завдаючи на спину свого клунка. Зазвичай він не тягав такої ноші, мандруючи лісом.

— Зрештою,— озвалася Сапфіра,— я могла б перенести все це й сама.

Коли Ерагон переказав її пропозицію, Лифаєн вражено мовив:

— Ми ніколи б навіть не наважилися просити дракона про таке. Це принижує Сапфірину гідність!

Сапфіра тільки зневажливо гмикнула, пахкнувши полум'ям з ніздрів, й учепилася пазурами в Ерагонові торби.

— Якісь дурниці! — вигукнула вона, злітаючи з вантажем над гуртом подорожніх.— Підхопите мене, коли падатиму!

Ельфійка вибухнула сміхом, схожим на пташиний спів. Ерагон здивовано глянув на неї.

— Ти не надто чемний, мій друже,— усміхнулась Арія до Лифаєна,—якщо насмілюєшся вказувати драконові.

— Але ж це справді принижує її гідність,— знітився ельф.

— Ніхто нікого не принижує,— пояснила Арія.— Сапфіра це робить із доброї волі. Утім, нам уже час рушати.

Сподіваючись, що не перенапружить спину, Ерагон підняв каное разом з Лифаєном і завдав його на плечі. Йому довелося покладатися на ельфа, який крокував попереду, тому що сам він бачив лише стежку під ногами.

За годину вони обминули водоспад і вийшли туди, де річка знову ставала спокійною. Там на них уже очікувала Сапфіра — вона ловила рибу на мілководді, занурюючи голову в річку, немов чапля.

Арія гукнула дракона й звернулася водночас і до нього, і до Ерагона:

— За наступним поворотом буде озеро Арден, де стоїть одне з найбільших наших міст — Сильтрим. За ним — величезний шмат лісу, що відділяє нас від Елесмери. У Сильтримі ми зустрінемося з багатьма ельфами. Але я не хочу, щоб вас бачили, доки не відбудеться розмова з королевою Ісланзаді.

— Чому? — спитали обоє.

— Ваша присутність,— відповіла своїм мелодійним голосом Арія,— означає неабиякі зміни в нашому королівстві, а їх слід провадити обережно. Королева має бути першою, хто зустрінеться з вершником. Тільки вона, як досвідчена правителька, зможе проконтролювати ситуацію.

— А чи не зависокої ти думки про неї? — невинно спитав був Ерагон.

Нарі та Лифаєн при цьому зупинилися й сторожко зиркнули на Арію.

— Вона добре править нами,— з погордою мовила ельфійка.— Але тобі, Ерагоне, я порадила б поки що сховати свої вуха в каптур, аби ніхто не дізнався, що ти людина. Сапфірі також варто поки що не висовуватися, ховаючись удень і наздоганяючи нас уночі. Аджихад розповідав, що ти вже так колись робила.

— Як мені це набридло, аби хто знав,— буркнув дракон.

— Це триватиме всього лиш кілька днів,— запевнила Арія.— Щойно ми вийдемо з міста, хвилюватися з приводу випадкових зіткнень не доведеться.

Сапфіра зітхнула.

— Я заприсягнулась,— сказала вона Ерагонові,— що завжди буду поблизу тебе. Бо щоразу, як я тебе залишаю, відбувається щось

непередбачуване: то Язуак, то Дарет, то Драс-Леона.

— Але ж не всюди! — заперечив юнак.

— Ти чудово знаєш, про що я говорю! — гаркнув дракон.— Тим паче я не хочу кидати тебе зараз, коли ти не можеш захищатися через ушкоджену спину.

— Арія й решта ельфів подбають про мене, чи не так?

— Гаразд, Арії я довірю,— поміркувавши, озвався дракон.— Але я не чекатиму далі цієї ночі, а потім знайду вас, хай хоч де б ви були!

— Я зрозуміла,— кивнула Арія.— Тільки будь обережна навіть уночі. Ельфи чудово бачать і в темряві. Якщо вони тебе помітять, то можуть атакувати за допомогою магії.

— Просто чудово,— відповіла на те Сапфіра.

Поки Орик з ельфами складали в човни торби, Ерагон і Сапфіра обстежили ліс у пошуках прихистку для дракона. Вони вибрали галявину, оточену скелями й м'яко вистелену сосновими голками. Дракон, одразу згорнувшись клубком на землі, кивнув до юнака:

— А тепер іди. Зі мною все буде добре.

Ерагон обняв Сапфіру за шию, намагаючись не вколотися об її шипи, і рушив до річки. Дорогою він завбачливо накинув на голову каптура.

Невдовзі перед мандрівниками розкинулось озеро Ар ден. Вони побачили величезне водяне плесо, в якому довколишній краєвид віддзеркалювався так правдоподібно, що Ерагонові здалося, нібито вони падають у небо.

Завдяки впевненому веслуванню ельфів їхні човни стрімко мчали річкою, наближаючись до міста. Тим часом зв'язок Ерагона з драконом став куди гіршим, незважаючи на всі юнакові старання.

Довкола зовсім стемніло. Лише випадкові ліхтарі, розвішані по деревах, випромінювали світло на милю вперед. Моторошно й незатишно було в цьому таємничому лісі.

— Зовсім скоро буде Сильтрим,— сказав Лифаєн.

З тихим сплеском повз них проплив темний човен з ельфом на кормі, який прошепотів:

— Кветха, Фріцай!

— Ми зупинимося тут на ніч,— роззирнулась Арія.

Вони отаборилися неподалік озера, вибравши суху місцину, де можна було розвести багаття й улаштуватися на нічліг. Хмари комарів змусили Арію проказати закляття, щоб усі могли спокійно повечеряти.

Попоївши, мандрівники так і залишилися сидіти біля багаття, вдивляючись у його золотаве полум'я. Ерагон, притулившись до

стовбура, спостерігав, як падають зірки. Його повіки вже зовсім було зімкнулися, аж раптом неподалік почувся чийсь тихий шепіт. Юнак струснув головою й випростався.

Наче примарна повінь, що поволі набуває снаги, зусібіч почали лунати мелодійні голоси. Це було схоже на дивовижний спів з безліччю чарівних модуляцій. Здавалось, усе довкола затремтіло від утіхи, і хлопець відчув, як йому паморочиться в голові.

Заполонений цими нав'язливими звуками, він рвучко зірвався на ноги, готовий мчати нічним лісом, аби лише віднайти їхнє чарівне джерело, а потім співати й танцювати разом з тими неземними створіннями! Та перш ніж юнак зрушив з місця, Арія схопила його за руку.

— Ерагоне! — гукнула ельфійка, стримуючи парубка, який щосили пручався.— Прокинься! Не слухай їх!

Усе довкола раптом змовкло. Ерагон перестав пручатися й здивовано озирнувся. Біля багаття Лифаєн та Нарі стримували Орика, який так само поривався до лісу.

— Що це було? — спитав ошелешений юнак.

— Відійдіть від мене,— борсаючись, гукав здалеку Орик.

Відпустивши гнома, ельфи здійняли руки й відійшли.

— Вибач нам, Орику-водхр,— сказав Лифаєн.

— Я зробила помилку,— озвалась Арія.— Під час свята Дагшелгр людям небезпечно бувати в цих місцях. Ми співаємо прадавньою мовою, в якій повно пристрасних заклинань, що дурманять голову.

— Треба забиратися звідси,— підказав Нарі.

— Так,— погодилась Арія,— але ми спробуємо перечекати.

Вражений до краю, Ерагон підсів до вогнища, дуже шкодуючи, що Сапфіра була зараз надто далеко.

— А в чому суть того Дагшелгра? — запитав він.

Арія присіла поруч, схрестивши довгі ноги.

— У тому, щоб зберегти ліс,— пояснила вона.— Щовесни ми співаємо для наших дерев, рослин і тварин. Без нас Ду Вельденвардена б поменшало.

Наче на підтвердження її слів, довкола залунали звуки лісового царства: гавкіт, виття, пищання й ревіння.

— Усі вони шукають собі пару,— пояснила Арія.— Повсюди в Ду Вельденвардені, як і в кожному нашому місті, ельфи співають цих пісень. Чим більше ельфів беруть участь у святі, тим рясніше квітнутиме наш ліс.

Ерагон відсмикнув руку, коли три дикобрази пробігли повз нього.

«Здається, я потрапив у казку»,— посміхнувся він сам до себе.

Тим часом Орик підійшов до багаття й гарикнув, перекриваючи довколишній лемент:

— Клянусь бородою, що більше не піддамся впливам цієї клятої магії! Якщо таке знову станеться, то я повернуся до Фартхен Дура, і всім вам буде непереливки, бо ви матимете справу з Дургрімст Інгейтум!

— Я не хотіла тягти тебе на Дагшелгр,— сказала Арія.— Прошу вибачити мені за помилку. Втім, хоч я й захистила тебе від впливу магії, тут важко його уникнути.

— Сподіваюсь, це не задурить мені голову остаточно,— буркнув гном, озираючись на довколишні кущі, які аж хиталися від сновигання звірини.

Тієї ночі ніхто з них не спав. Ерагон і Орик не могли заснути через безугавний шум і лемент довкола наметів, а ельфи, здавалося, були щасливі чути рідні співи, і вряди-годи вони навіть пританцьовували.

Лісова вакханалія тривала чотири години поспіль, аж поки з небес не спустилася Сапфіра, прогнавши будь-який натяк на сон.

— Цей ліс немов живий! — вигукнула вона збуджено до Ерагона.— І моя кров закипає! Мабуть, це так само, коли ти думаєш про Арію! Нарешті я тебе зрозуміла!

Ерагон поклав руку на дракона, відчуваючи, як той здригається. Сапфіра щосили вчепилася пазурами в землю, аби змусити себе не танцювати. Ельфійка й собі стала поруч з нею, і так вони простояли втрьох до самого ранку, об'єднавшись в єдиний захисний ланцюг.

Щойно зійшло сонце, з'ясувалося, що ліс довкола розквітнув усіма барвами. Трава помітно виросла, порясніщало плодів на кущах і деревах, у повітрі панувала свіжість, наче після зливи.

— Лихоманка минула,— струснувши головою, сказала Сапфіра.— Я ніби знову стала сама собою. Утім, що я відчувала! Начебто народжувалася заново й сама себе створювала, танцюючи.

— Тепер усе гаразд? — спитав Ерагон.

— Мені треба трохи часу, щоб оговтатись,— відповів дракон.

Тим часом співи припинилися й Арія зняла закляття з Ерагона та Орика.

— Лифаєне, Нарі,— звеліла вона,— ідіть до Сильтрима й приведіть нам коней. Ми не зможемо йти пішки до Елесмери. А ще попередьте капітана Дамиту, що Церис потребує підкріплення.

— А що нам казати, коли вона спитає, чому ми покинули свій пост? — вклонився Нарі.

— Скажіть, що те, чого вона боялася, нарешті відбулось: вирм вкусив себе за хвіст. Вона зрозуміє.

Обидва ельфи подалися до Сильтрима, а решта подорожан заходилися вивантажувати речі з човнів. За якийсь час Ерагон почув, як їхні приятелі вже повертаються верхи на білих жеребцях, ведучи за собою ще чотирьох коней. Благородні тварини велично рухалися поміж деревами, а їхня шкіра виблискувала на сонці. На жодному з них не було сідла.

— Блетр, блетр,— прошепотів Лифаєн, зупиняючи свого коня.

— У вас усі коні такі породисті? — спитав Ерагон, милуючись вишуканими скакунами. Вони було не набагато вищі за поні, завдяки чому могли швидко пересуватися лісом. Здавалося, вони не лякалися Сапфіри.

— Ні, не всі,— усміхнувся Нарі, відкидаючи пасмо сріблястого волосся,— але більшість. Ми розводимо їх уже багато століть.

— А як ними правити? — поцікавився юнак.

— Кінь ельфів відгукується на команду прадавньою мовою,— озвалася Арія.— Кажи, куди тобі треба, і він довезе. Але ніколи не бий і не ображай його, тому що коні не раби, а наші друзі. Вони везтимуть доти, доки зможуть, і це велика честь — їхати верхи на одному з них. Я змогла врятувати яйце Сапфіри тільки завдяки тому, що коні відчули щось недобре й зупинили нас перед засідкою Смерка. Вони не дадуть тобі впасти й допоможуть знайти

дорогу, якщо заблукаєш. На них трохи схожі фельдуности гномів.

— Ти маєш рацію,— сказав Орик.— Фельдуност може підняти тебе на скелю й спуститися без жодних перешкод. Але як же ми їхатимемо без сідел? Я не тягнутиму повну торбу за спиною!

Лифаєн скинув жмут шкіряних торбинок до ніг Орика й тицьнув на шостого коня:

— А тобі й не доведеться!

На те, щоб розмістити речі по торбах та нав'ючити їх на коня, пішло десь півгодини. Після цього Нарі переказав Ерагонові й Орику ті слова, за допомогою яких можна правити тваринами.

«Гангра фрам» спонукало їх рухатися вперед, «блетр» — зупинятися, «халупа» — мчати галопом, а «гангра аптр» — іти назад.

— Оце твій Фольквир,— показав ельф Ерагонові.— Простягни руку.

Ерагон ступив до одного з жеребців, і той радісно форкнув, обнюхавши свого нового господаря.

— Чудово,— похвалив Нарі, так само запросивши Орика до знайомства зі своїм конем.

Коли Ерагон виліз на Фольквира, Сапфіра підійшла ближче. Хлопець глянув на дракона, намагаючись зрозуміти, наскільки той оклигав.

— Ерагоне,— несподівано озвалась Сапфіра.— Я багато думала, бувши під впливом магії.

Раніше це видавалося мені дурістю, а тепер ятрить мою душу. Кожне зі створінь на цьому світі має свою пару, уявляєш? І тільки в мене нікого нема. Відтепер я почуваюся дуже самотньою.

її слова нагадали Ерагонові про те, що драконові всього лиш вісім місяців. Утім, у коханні вона була ще більш недосвідчена, ніж він сам. Від жалю в Ерагона стислося серце, але він стримався, щоб не образити дракона, й мовив:

— Галбаторікс має ще два драконячих яйця. Пригадуєш, ти казала, що хотіла б урятувати їх?

— На це ж піде хтозна-скільки часу! — пирснула Сапфіра.— До того ж, може бути, що дракон із тих яєць матиме іншу стать. Ні, долі судилося, аби ми таки вимерли...

У відчаї вона хльоснула хвостом об молоде деревце, розтрощивши його на друзки.

— Ну, що ж я можу зробити?! — розгубився Ерагон.— Гадаю, не варто втрачати надію. Ти матимеш шанс знайти собі пару, але мусиш бути терплячою. Навіть коли яйця, що їх зберігає Галбаторікс, не такі, дракони все одно повинні де-небудь існувати, як люди, ельфи чи ургали. Коли ми виконаємо свій обов'язок, я неодмінно допоможу тобі розшукати їх. Добре?

— Добре,— буркнув дракон, випустивши з ніздрів пасмо диму.— Мені слід бути розваж-

ливішою й не вихлюпувати через край свої емоції.

— Пусте,— заспокоїв її юнак.— Ти ж не з каменю, щоб не виказувати почуттів. Це цілком нормально. Але обіцяй, що не будеш більше вередувати, доки ти сама.

— Гаразд, не буду,— запевнила Сапфіра, важко зітхнувши.

Ерагонові відлягло від душі, він схилився з коня й поплескав дракона по шорсткій щоці.

— Іди вже, малий,— відсунувся той.— Побачимось пізніше.

Парубкові дуже не хотілося залишати свого друга в такому стані. Він неохоче рушив у ліс разом з Ориком та ельфами, прямуючи на захід вглиб Ду Вельденвардена. Обмірковуючи поведінку Сапфіри, Ерагон наважився розказати все Арії.

— Це один із найстрашніших злочинів Галбаторікса,— спохмурніла ельфійка.— Я не знаю, чи можна чимось тут зарадити, але будемо сподіватися... Ми просто не можемо інакше.

ЛІСОВЕ МІСТО

Арагон уже так довго перебував у Ду Вельденвардені, що скучив за полями, річками й горами. Польоти із Сапфірою не зараджували його смутку, оскільки зверху було видно лише нескінченне море лісу.

Часто-густо зелене склепіння Ду Вельденвардена ставало настільки щільним, що важко було сказати, звідки встає й куди сідає сонце. Усе це навіювало відчуття безнадійної туги й розгубленості, хай там скільки разів на день Арія або Лифаєн показували на рятівний компас. Якби не ельфи, він ніколи б не вибрався з цього лісу, блукаючи в ньому все життя.

Під часу дощу довкола сутеніло, наче в могилі. Вода збиралася на листі, а потім скочувалася на мандрівників сотнями маленьких водоспадів. Тоді Арія подумки викликала розпечену кулю, яка гойдалася над її правою рукою, і це

було єдине джерело світла в їхньому лісовому льосі. Вони зупинялися й тулилися до дерев, поки буря не вщухала, але навіть за кілька годин по тому можна було знову потрапити під холодний душ, бо вода збиралася в кронах.

У міру наближення до серця Ду Вельденвардена дерева ставали вищими, простягаючи довкруж своє загребуще гілляччя. Стовбури велетенськими колонами заввишки футів зо двісті здіймалися вгору. Ерагон виміряв кроками одну з них, і нарахував аж сімдесят футів.

— Це означає, що ми вже поблизу Елесмери,— кивнула Арія, спостерігаючи за вправами юнака.— Загалом, ці дерева — найдавніші мешканці Алагезії. Ельфи полюбили їх ще відтоді, як уперше побачили Ду Вельденварден. Вони дуже піклуються про їхнє зростання. Тож ми вступаємо до мого світу, Ерагоне. Прошу пам'ятати про те, що цей край дихає сивою історією, будучи сповнений таємниць і несподіванок. Тому поки що не літай із Сапфірою, аби ми не вскочили в халепу.

Ерагон переказав почуте драконові, який лежав поруч і розважався пусканням пасемець диму з ніздрів.

— Мені й на землі непогано,— відгукнувся той.— Можу й не літати поки що.

Заспокоєний хлопець усівся на Фольквира й рушив за Ориком та ельфами до принишклого

лісу. Сапфіра повільно пленталася вслід за ними. Вершники й білі коні ледь виднілися в напівтемряві хащів.

Час від часу Ерагон зупинявся, вражений божественною красою навколишнього світу. Скрізь відчувалась сивизна століть, ніби тут з тих легендарних часів нічого не змінилося й ніколи *не* зміниться.

Пополудні темрява розсіялась і перед мандрівниками раптово постав ельф зі срібним вінцем на чолі, вбраний у білі шати. Його обличчя випромінювало спокій і благородство.

— Ерагоне,—ледь чутно мовила Арія,— покажи йому своє магічне тавро на руці й перстень.

Ерагон здійняв праву руку так, щоб було видно і те, і друге. Ельф усміхнувся, примружив очі й жестом запросив проїжджати.

— Дорога вільна,—сказала Арія, наказуючи коневі рушати.

Вони мовчки оминули ельфа, і той, ляснувши в долоні, зник так само раптово, як і з'явився.

— Хто це? — спитала Сапфіра.

— Джильдериєн Мудрий, князь Дому Миоландра, власник Білого Вогню Вандила, охоронець Елесмери від часів Ду Фірн Скулблако, нашої війни з драконами,— відповіла ельфійка.— Ніхто без його дозволу не увійде в місто.

За чверть милі ліс став рідшати й угорі проглянуло небо. Дорога тяглася між двома вузлуватими деревами на краю галявини. Земля довкола була вкрита килимом із квітів. Троянди, лілії, півонії сповнювали вологе повітря духмяним ароматом. Неподалік дзюрчав струмочок, дзижчали волохаті джмелі, вистрибували лукаві білки.

Ерагонові здалося, що десь поблизу обов'язково мав би причаїтися олень. Вдивляючись у цю квітучу діброву, він з подивом зауважив незвичне скупчення стовбурів, що межували з густим чагарником. Раптом кут зору змінився, і перед очима постали оселі, які виростали просто з дерев!

З одного дерева виглядала двоповерхова хатка. Обидва її поверхи були шестикутними, а стріха й стіни викладені з дощок, які лежали на шести товстелезних поперечинах. Мох і жовтий лишайник устеляли стріху, звисаючи з віконниць. Парадні двері загадково темніли під заквітчаною аркою.

Другі двері були сховані між крислатими соснами, які переплелися між собою зігнутими гілками. Підперта ними, хата вивищувалась на п'ять просторих ярусів. Усередині виднілась альтанка, сплетена з верби та кизилу й обвішана ліхтариками, замаскованими під горішки.

Кожна із цих унікальних хатинок ніби прикрашала та доповнювала й без того мальовничу галявину, поєднуючись із рештою лісу. Годі було розрізнити, де завершується майстерність ельфів і де вступає у свої права природа. Усе тут було гармонійно врівноважене. Не змінюючи довкілля, мешканці лісу сприйняли його в повній красі й пристосували до власних потреб.

Легкий порух гілки привернув увагу Ерагона, і ось уже вдалині з'явилися мешканці Елесмери. Він добачав помахи рук, білі обличчя, ноги в сандаліях тощо. Один за одним стривожені ельфи виходили на світло, пильно вдивляючись у прибульців.

Тутешні жінки мали довге розпущене волосся, яке спадало на їхні спини сріблястими й чорними хвилями. У нього були вплетені квіти, що відтінювали неземну красу цих істот. Ерагонові вона видалася бездоганною. Вилицюваті чоловіки були такими ж гарними, з напрочуд красивими носами й важкими повіками. Усі були вбрані в зелені й коричневі туніки, оздоблені жовтогарячою, червоно-коричневою й золотою бахромою.

«Які гарні люди»,— подумав Ерагон, торкаючись губ на знак вітання.

Усі ельфи відразу ж уклонились у відповідь. Потім вони полегшено зітхнули й почали

посміхатися. Тоді одна із жінок несподівано заспівала:

Гала, о Вірда брунхвітр,
Абр Берундаль вандр-фодхр,
Буртхро лауфсбледар екар ундір,
Еом кона даутхлеікр...

Ерагон прикрив вуха руками, гадаючи, що пісня може бути черговим закляттям, схожим на нещодавні, але Арія заспокоїла його.

— Це не магія,— мовила вона, відпускаючи свого коня.

Жеребець заіржав і помчав собі геть.

— Відпустіть і своїх,— гукнула до подорожан ельфійка.— Нам вони вже не знадобляться. Вони заслужили на відпочинок у своїх стайнях.

Спів залунав голосніше, коли Арія рушила стежиною, яка звивалась повз дерева й хатки, ведучи через струмок. Вона йшла по викладеній кругляком доріжці зі шматочками зеленого турмаліну. Ельфи весь цей час щасливо витанцьовували навколо прибульців, пурхали з місця на місце, сміялися й вряди-годи стрибали на дерева, аби краще роздивитися. Сапфіру вони називали якимись незвичними іменами на кшталт Довгі Пазурі чи Донька Повітря та Вогню.

Зачарований гостинністю ельфів, Ерагон лише посміхався, гадаючи, що цілком міг би тут

жити. Йому дуже сподобалася Елесмера — більше за будь-яке з величних міст гномів. Він показав на хатину, збудовану в сосні, й запитав Арію:

— Як це все зроблено?

— Дуже просто. Ми співаємо деревам прадавньою мовою, змушуючи їх рости так, як нам треба. Усі наші будинки були зроблені в такий спосіб.

Тим часом стежка завершилась сходами, зовні схожими на покручене коріння. Гості піднялися до дверей, врізаних в огорожу з молодих дерев, і серце Ерагона закалатало, коли вони відчинилися й перед ними постав темний коридор. Склепіння гілок над головою утворювало стелю, а під стінами стояли дванадцять стільців.

На них сиділи двадцять чотири лорди й одна поважна пані.

Усі вони видавалися мудрими й гарними, з гладенькими обличчями, за якими годі було визначити їхній вік. Сановиті ельфи вп'ялися в гурт прибульців з подивом і надією. На відміну від решти ельфів, вони мали мечі, прикріплені на поясі, руків'я яких були прикрашені коштовним камінням.

У кінці зали знаходився білий павільйон, де стояв трон з вузлуватого коріння. На ньому сиділа прекрасна королева Ісланзаді. Горда та владна, з вигнутими бровами й губами, схожими

на стиглі ягоди, вона була вбрана в туніку малинового кольору, а на її чолі красувалася діамантова діадема. Довкола стегон королеви звивався ремінець із плетеного золота. Оксамитова накидка, закріплена на шиї якоюсь коштовною прикрасою, спадала ніжними складками. Незважаючи на рішучий вигляд, королева здавалася ослабленою таємною недугою.

Біля її лівої руки покоївся скіпетр, на якому сидів білий ворон. Він занепокоєно підвів голову, вивчаючи Ерагона, і раптом крикнув:

— Вірда!

Ерагон здригнувся від цього різкого вигуку.

Двері за гостями зачинилися, і вони увійшли до зали. Наблизившись до королеви, Арія опустилась навколішки, а слідом за нею — Ерагон, Орик, Лифаєн і Нарі. Навіть Сапфіра, яка досі нікому не кланялася, поважно схилила голову.

Ісланзаді підвелась і зійшла зі свого трону. Вона зупинилася біля Арії, поклавши тремтячі руки на її плечі, й мовила:

— Підведися!

Коли ельфійка стала перед правителькою, та уважно придивилася до її обличчя, ніби читаючи нерозбірливий текст.

Нарешті Ісланзаді скрикнула й обняла Арію:

— О, донечко моя, я вчинила так несправедливо!

КОРОЛЕВА ІСЛАНЗАДІ

Тихилившись у поклоні перед королевою ельфів та її консулами, Ерагон від несподіванки заточився й ледь не полетів шкереберть, почувши слова Ісланзаді. Арія — принцеса! Тепер усе з'ясувалося, адже довкола ельфійки завжди панувала аура влади, і нині вона стане за нездоланну перешкоду між ними. Усвідомлення цього гнітюче вразило юнака. Тепер він згадав пророцтво Анжели щодо його кохання до шляхетної жінки й невизначений фінал цієї історії.

— То ми подорожували з принцесою? — відволікла юнака від сумних думок Сапфіра.

— Чому ж вона нічого не сказала? — відгукнувся той.

— Мабуть, щоб не наражатися на небезпеку.

— Ісланзаді Дротнінг,—мовила Арія офіційним тоном.

Королева різко відступила, ніби вжалена змією, а потім знову повторила прадавньою мовою:

— О, донечко моя, я була несправедлива! Відтоді як ти пішла, я майже нічого не їла й не спала. Я переживала за твоєю долею, не знаючи, чи ми коли побачимось. Моє відречення було найбільшою з усіх моїх помилок. Чи зможеш ти вибачити мені?

Присутні ельфи з острахом спостерігали за цією незвичною сценою.

— Сімдесят років поспіль я жила й любила, змагалася й убивала, не знаючи тебе, мою матір. Хоч наше життя й довге, але це немалий проміжок часу.

Ісланзаді випросталась. Вона тремтіла.

— Я не можу виправити минуле, Аріє, хоч би як я цього хотіла,— мовила вона.

— А я не можу забути того, що було,— відповіла Арія.

— Ти й не повинна цього робити,— зауважила королева.— Я ж люблю тебе, і ти — моя єди-на родина. Іди, якщо хочеш, але поки ти не зреклася мене, я буду намагатися загладити свою провину.

Запала мовчанка, і якусь мить здавалося, Що Арія не відповість або відмовиться від

примирення. Ерагон бачив, як вона вагається. Урешті-решт ельфійка опустила очі додолу й рішуче мовила:

— Ні, мамо. Я не хочу йти!

Ісланзаді посміхнулася й обняла доньку. Цього разу Арія теж обняла матір, і гомін полегшення пробіг залою.

Білий ворон підстрибнув на місці, хрипко вигукнувши:

— І на дверях було висічене навіки, ставши родинним гаслом: «Давайте любити одне одного!»

— Тихо, Благдене,— цитькнула Ісланзаді на птаха.— Замовкни зі своїми віршами!

Відійшовши від Арії, вона звернулася до Ерагона й Сапфіри.

— Ви маєте вибачити мені нечемність і нехтування гостинністю! — вклонилася королева до них.

Ерагон торкнувся губ і привітально склав руки, як учила його Арія.

— Ісланзаді Дротнінг! Атра естерні оно тхелдуін,— сказав юнак.

— Атра ду еваринія оно варда,— приємно здивувалася королева Ерагоновому знанню їхніх звичаїв.

— Атра моранр ліфа унін хджарта онр,—закінчив Ерагон ритуал, краєм ока помітивши, як присутні вельможі з подивом перезирнулись

між собою. Подумки він відчув, як Сапфіра повторила його привітання королеві.

Коли вона скінчила, Ісланзаді запитала:

— Як тебе звати, драконе?

— Сапфіра,— чемно відповіла та.

Від подиву королева звела брови, але стримала явний захват.

— Ласкаво просимо до Елесмери, Сапфіро,— з ґречністю запросила вона.— А як твоє ім'я, вершнику?

— Ерагон, Убивця Смерка, ваше величносте,— відповів юнак, і цього разу були вражені вже всі присутні ельфи.

— Ти маєш славне ім'я,— сказала Ісланзаді.— Ми рідко коли даємо його нашим дітям. Ласкаво просимо до Елесмери, Ерагоне, Убивце Смерка. Ми довго чекали на тебе.— Вона обернулась до Орика, привітавши його, а потім знову зійшла на трон, накинувши свою мантію.— З твоєї присутності, а також за перснем і мечем я зрозуміла, що Брома вже нема і що твоє навчання ще не завершене. Я хочу почути всю історію, включно з тим, як загинув Бром, як ти зустрівся з моєю донькою або як вона зустрілася з тобою. Потім я хочу знати про твою місію тут, гноме, і про твої пригоди, Аріє, від моменту твоєї засідки в Ду Вельденвардені.

Ерагонові вже доводилося розповідати про своє життя, тож тепер це було неважко. У тих

випадках, коли память його зраджувала, підказувала Сапфіра. У деяких місцях він дозволяв розповідати драконові. А коли вони завершили, Ерагон дістав із торби сувій Насуади й передав його Ісланзаді.

Королева взяла пергамент, зламала червону воскову печатку й, перш ніж прочитати послання, на мить прикрила очі.

— Тепер я розумію своє безрозсудство,— мовила вона.— Моє горе не було б таким глибоким, якби я не знехтувала допомогою Аджихада, коли Арію схопили. Ні, я не звинувачувала в цьому варденів, але й довіритись їм не могла.

Усі довкола шанобливо примовкли, не наважуючись мовити ані слова, аби не розгнівати свою правительку.

— Але тепер, коли Арія повернулася,— раптом озвався Ерагон,— ви ж будете допомагати варденам? Інакше Насуада не матиме успіху, а я заприсягся їй вирішити цю справу.

— Моя сварка з варденами розвіялася за вітром,— сказала Ісланзаді.— Не переживай, ми підтримаємо їх, і не в останню чергу завдяки тобі.— Вона нахилилася до парубка й мовила: — Дай-но мені на хвильку Бромів перстень, Ерагоне!

Той, не вагаючись, зняв з пальця перстень і передав його королеві.

— Ти не можеш його носити, вершнику, бо він призначався не тобі,— сказала вона.— Утім, оскільки ти допоміг варденам і моїй родині, я визнаю тебе другом ельфів і дарую цей перстень. Відтепер, де б ти не був, ельфи завжди допомагатимуть тобі.

Ерагон подякував їй, беручи персня й відчуваючи на собі пильний погляд Ісланзаді. Юнак розумів, що королева знає наперед усе, що він хоче сказати чи зробити.

— Таких новин, як приніс ти, у Ду Вельденвардені не чули вже багато років. Ми звикли до більш розміреного життя, ніж решта мешканців Алагезії, і часом я хвилююся: раптом станеться щось важливе, а ми про це не знатимемо.

— А як же моє навчання? — спитав Ерагон, намагаючись збагнути, чи нема часом серед присутніх ельфів Тогіри Іконока, котрий подумки спілкувався з ним, урятував від прокляття Смерка й порадив їхати до Елесмери.

— Усьому свій час,— відповіла Ісланзаді.— Однак я боюсь, що твої тренування будуть марні, аж доки ти не одужаєш. Не перемігши прокляття Смерка, ти не звільнишся з-під його темного впливу. Отож зараз твоя поява для нас — лише тінь надії, яку ми плекали тисячу років.

Ісланзаді казала це без жодного докору, але її слова вдарили Ерагона, неначе молот. Він знав, що королева має рацію.

— Твій теперішній стан,— вела вона далі,— не твоя провина, і мені сумно про це говорити, але ти мусиш збагнути, скільки важить твоє безсилля для нас усіх.

По тому Ісланзаді звернулась до Орика:

— Відтоді, як тут востаннє бачили гномів, збігло чимало часу... Зрештою, Ерагон-фініарель пояснив, для чого ти прибув, але що ти можеш додати?

— Тільки вітання від короля Ротгара й велике прохання підтримати варденів,— озвався Орик.— Окрім того, я мушу переконатися, що Бромова угода про мир між ельфами та людьми ще чинна.

— Ми завжди дотримуємося своїх обіцянок,— кивнула королева.— Я приймаю вітання Ротгара й посилаю йому у відповідь свій уклін.— Нарешті Ісланзаді глянула на Арію й спитала: — А що сталося з тобою, донечко?

Арія докладно розповіла про те, як потрапила в полон і як її катували в Джиліді. Сапфіра й Ерагон свідомо уникали подробиць цієї пригоди, але Арія виклала абсолютно все. Згадка про жорстокість Смерка просто розлютила Ерагона, а решта ельфів мовчки слухали Арію, стискаючи руків'я мечів. По щоці Ісланзаді скотилася сльоза.

Після розповіді Арії один з лордів вийшов на вкритий мохом газон між стільцями.

— Я знаю, що говоритиму від усіх нас, Аріє Дротнінг,— сказав він.— Моє серце пече від болю. Цей злочин не можна виправдати чи спокутувати, тож Галбаторікс має бути покараний. Ми також у боргу перед тобою за те, що ти не виказала Смеркові розташування наших міст, бо мало хто з нас витримав би такі тортури.

— Дякую, Датедре-водхр,— уклонилась ельфійка.

Потім у розмову вступила Ісланзаді, її голос задзвенів, мов дзвіночок серед дерев.

— Годі, шановні,— звеліла вона своїм придворним.— Наші гості стомилися, і ми надто довго говоримо про неприємні речі. Я не хочу, аби ця подія була затьмарена спогадами про темне минуле.— Щаслива усмішка знову засяяла на її обличчі.— Моя донька нарешті повернулася, з'явився дракон та його вершник, тож нам треба як слід це відсвяткувати! — Королева звелася з трону, плеснула в долоні, і весь павільйон вкрили квіти, сповнюючи повітря п'янким ароматом.

— Вона не скористалася магічним закляттям,— із подивом завважив Ерагон, помітивши те, на що решта не звернула уваги.

Ісланзаді ніжно торкнулася плеча Арії й прошепотіла:

— Якби ти слухалась мене, тобі не довелося б стільки страждати. Я недарма була проти твого рішення прийняти яве.

— Але це було моє рішення,— відповіла Арія.

Королева заспокійливо кивнула й мовила:

— Благдене!

Змахнувши крильми, на її ліве плече злетів ворон. Висока рада вклонилася, коли Ісланзаді рушила до виходу, аби привітати всіх, хто стояв надворі. Вона коротко проказала вітання прадавньою мовою, з якого Ерагон не збагнув жодного слова. Ельфи вибухнули радісними вигуками й подалися геть від павільйону.

— Що вона їм сказала? — пошепки спитав Ерагон у Нарі.

— Вона наказала відкрити барильця з найкращим вином і розтопити печі,— посміхнувся той.— Адже сьогодні в нас велике свято. Ходімо! — Він схопив Ерагона за руку й потяг за королевою, яка пішла між соснами крізь зарості папороті. Надворі вже сутеніло, сонце сідало за обрій, вкриваючи ліс золотаво-коричневим сяйвом.

— Гадаю, ти зрозумів, що Евандар, про якого згадував Лифаєн, насправді — батько Арії? — несподівано озвався дракон.

— Та невже? — аж шкопиртнув Ерагон.— Адже це той, кого вбив Галбаторікс і клятвопорушники!

Вони зупинилися на верхівці пагорба, де ельфи накривали довгий стіл і розставляли стільці. Довколишній ліс аж гудів від бурхливої

діяльності його мешканців. Коли на землю спустилися густі сутінки, по всій Елесмері запалали веселі багаття.

Ерагонові передали кубок, зроблений з того самого дивного дерева, на яке він звернув увагу ще в Церисі. Він випив якийсь прозорий напій, і від незвички йому аж перехопило подих. За смаком трунок нагадував змішаний з медом сидр. Усе єство юнака сповнилося блаженства.

— Що це? — спитав він у Нарі.

— Фаельнивр! — розреготався той.— Ми виготовляємо його з ягід бузини й місячного сяйва. Якщо є потреба, то можна мандрувати цілих три дні, живлячись тільки цим напоєм.

— Сапфіро, ти маєш його скуштувати,— гукнув Ерагон.

Та обнюхала кубок і вилила трунок собі в пащеку.

— Яка смакота! — вигукнув дракон, завилявши хвостом.— А ще є?

Ерагон не встиг відповісти, бо до нього підбіг Орик.

— Донька королеви... — буркнув він, похитавши головою.— Як тобі? Хотів би я розповісти про це Ротгару й Насуаді.

Ісланзаді, сівши на стілець із високою спинкою, знову плеснула в долоні. Тієї ж миті з'явився квартет ельфів, два з них мали арфи, зроблені з вишневого дерева, третій грав на

флейті, а четверта ельфійка виводила свою веселу партію прекрасним голосом.

Ерагон майже не розумів, про що вони співають, але деякі слова змусили його посміхнутись. Це була історія про оленя, який не міг напитися зі ставка, бо йому заважала сорока.

Слухаючи, Ерагон розглядав присутніх, аж раптом помітив маленьку дівчинку, котра бавилася за спиною королеви. її густе волосся не було сріблястим, як у більшості ельфів, а здавалося геть сивим. Дівчинка мала висохле й зморшкувате, немов печене яблуко, обличчя: вона не була ані ельфом, ані гномом, ані людиною. Несподівано істотка посміхнулася йому, показавши свої гострі зубки.

Коли ж співачка закінчила пісню, а музики припинили грати, до Ерагона посунули ельфи, які бажали познайомитись з ним і з Сапфірою.

Вони називали себе, кланялися й торкалися пальцями своїх губів, на що Ерагон відповідав так само, додаючи привітання прадавньою мовою. Ельфи розпитували Ерагона про його подвиги, не обминаючи увагою й дракона.

Спочатку Ерагон тішився з того, що Сапфіра говорила сама, оскільки раніше він завжди виступав посередником. Та незабаром юнакові це обридло, бо він звик, що люди завжди слухали саме його. Збагнувши те, що він надто

вже звик до людської уваги, Ерагон сумно посміхнувся й став просто насолоджуватися святом.

За якийсь час до галявини долинули пахощі страв, і безліч слуг понесли підноси з наїдками гостям. Окрім теплого хліба й круглих медових тістечок, були страви з овочів та фруктів. Тут переважали ягоди, що були майже скрізь — від супу до соусу й желе. Миски з порізаними яблуками, залитими сиропом і посиланими лісовими суницями, стояли поруч із прикрашеними шпинатом, чебрецем і смородиною пирогами.

А от м'ясних страв узагалі не було, навіть риби чи якої іншої дичини, що неймовірно дивувало Ерагона. У Карвахолі та в інших частинах Імперії м'ясо вважали за символ добробуту. Чим більше в тебе грошей, тим частіше ти дозволяєш собі шматок яловичини або телятини. Навіть пересічні городяни щодня їли м'ясо, інакше б їх уважали бідняками. Утім, народ ельфів не поділяв цієї філософії, незважаючи навіть на те, що в них було безліч дичини, яку б вони легко могли вполювати за допомогою магії.

Ельфи, які спочатку оточили їх із Сапфірою, тепер поспішили до столу, що неабияк здивувало Ерагона. Незабаром усі зручно влаштувались: Ісланзаді зі своїм вороном сіла на чолі столу, Датедр — ліворуч від неї, Арія та

Ерагон — праворуч, а Орик — навпроти. Наприкінці столу стільця не було, проте стояла величезна миска для Сапфіри.

Коли вечеря була саме в розпалі, ельфи стали весело гомоніти поміж собою. Ерагон так захопився святом, що зовсім утратив відчуття часу, чуючи довкола себе лише сміх та малозрозумілу мову, котра дзвеніла в голові, задурманеній усілякими трунками. Ледь чутно грали арфи, викликаючи приємний трепет у всьому тілі. Час від часу він помічав на собі пильний погляд тієї дивакуватої дівчинки, яка так і продовжувала витріщатись на гостя.

Коли розмови за столом трохи вщухли, Ерагон повернувся до Арії, котра за весь цей час вимовила всього кілька слів, і поцікавився, хто ж вона така насправді.

— Навіть Аджихад не знав, що я донька Ісланзаді,— пояснила ельфійка.— За межами Ду Вельденвардена я нікому про це не розповідала. Хіба тільки Бромові, але він тримав це в таємниці, бо я його попрохала.

Ерагон спитав, чи вона пояснює йому це, бо так треба, чи просто з почуття провини перед ним та Сапфірою.

— Бром казав,— мовив парубок,— що ельфи часто мовчать про найважливіше, говорячи натомість про якісь дрібниці.

— Він добре нас розумів,— знизала плечима Арія.

— І все ж таки,— не вгавав Ерагон,— якби хтось знав про твою таємницю, від цього б щось змінилося?

— Коли я покинула Елесмеру, мені не хотілося дотримуватись статусу принцеси,— пояснила ельфійка.— Це не грало жодної ролі в моєму спілкуванні ані з варденами, ані з гномами. Відтоді все було так, як було.

— Але ж ти могла розповісти бодай нам із Сапфірою,— з докором мовив юнак.

— Я не збиралася миритись з Ісланзаді, тож розповідати не було про що! — обурилась Арія.— Моє життя, Ерагоне, належить тільки мені!

Юнак почервонів, зрозумівши, куди вона хилить. Справді, чому це Арія — дипломат, принцеса, ельфійка, значно старша за його батька з дідом на додачу — мусить звітувати перед ним, шістнадцятирічним шмаркачем?

— Принаймні,— гірко посміхнувся Ерагон,— ти помирилася з матір'ю.

— А хіба в мене був вибір? — тут-таки пролунало у відповідь.

Несподівано Благден зістрибнув із плеча Ісланзаді й пурхнув прямо на середину столу. Він повагом пройшовся між гостями, покрутив на всі боки головою й, глузливо кланяючись,

зупинився перед Сапфірою. Потім, прокашлявшись, він сказав:

Дракони, як фургони,
Мають язики!
Дракони, як графини,
Мають шиї!
Але тоді як двоє хлебчуть пиво,
Третій пожирає оленя!

Ельфи нажахано вклякли, прикипівши поглядами до Сапфіри. Після тривалої мовчанки та відірвалася від пирога з айвою й дмухнула на зухвальця димом.

— І маленьких пташок теж,— проказав дракон так, аби його всі почули.

Присутні з полегшенням розсміялися, а ображений ворон, вимахуючи крилами, подріботів собі назад до хазяйки.

— Я маю перепросити за жахливі віршики Благдена,— сказала Ісланзаді.— Я ніяк не впораюся з його вибриками.

— Вибачення приймаються,— озвалась Сапфіра, повертаючись до свого пирога.

— Що це за птах? — спитав Ерагон, намагаючись повернути прихильне ставлення Арії.

— Це Благден,— пояснила вона.— Колись він урятував життя моєму батькові. Евандар бився з ургалами, а потім спіткнувся й упустив меча. Але перш ніж ургал устиг напасти, ворон

дзьобнув його прямо в око. Ніхто не знає, чи навмисно він це зробив, чи ні, але батько врятувався. Тому ворона й ушанували закляттям мудрості й довгого життя. Утім, він утратив через це природний колір, хоч і набув магічної сили пророкувати майбутнє.

— То він може бачити майбутнє? — перепитав вражений Ерагон.

— Бачити? — посміхнулась ельфійка.— Та ні, тільки відчувати. Зазвичай він говорить віршами, як правило, геть безглуздими. Проте, якщо він прилетить до тебе з якимось жартом, я б радила до нього прислухатись.

Щойно скінчився бенкет, Ісланзаді підвелась. Ельфи також миттю посхоплювались зі своїх місць, і королева сказала:

— Уже пізно, я стомилася й повертаюся до своїх покоїв. Сапфіро й Ерагоне, ви проведете мене, і я покажу вам, де влаштуватися на нічліг.— Королева махнула рукою Арії, і та теж пішла слідом за нею.

Виходячи з-за столу, Ерагон зупинився біля загадкової дівчинки, яка не зводила з нього очей. Усе в її вигляді здавалося юнакові до болю знайомим.

— Ти кіт-перевертень, чи не так? — таки здогадався Ерагон, і дівчинка підморгнула йому У відповідь.— Я знав одного, на ім'я Солембум. Це було в Тейрмі й Фартхен Дурі.

— Так, він гарний,— посміхнулась дівчинка.— Мені самій люди обридають уже доволі швидко, але йому подобається подорожувати з тією відьмою Анжелою.

Вона захоплено глянула на Сапфіру.

— Як тебе звати? — спитав дракон.

— Навіщо ці імена? — зітхнула дівчинка.— Так, у Ду Вельденвардені вони, безперечно, щось важать. Гаразд... Ельфи називають мене Наглядачем, Швидкою Лапою або Замріяною Танцівницею, а ти можеш звати мене Мод. Тільки вам треба поквапитись, бо королева не чекатиме.

— Було дуже приємно познайомитися з тобою, Моде,— вклонився Ерагон, і Сапфіра так само схилила голову. Ідучи, хлопець глянув на Орика, намагаючись зрозуміти, де ж саме той ночуватиме.

Вони наздогнали королеву, коли та підходила до велетенського дерева. У його стовбурі були видовбані акуратні сходи, які вели до кількох помешкань нагорі.

— Тобі доведеться туди злетіти, Сапфіро,— показала Ісланзаді.— Наші сходи не призначені для драконів.— Потім вона озирнулася до Ерагона: — Ось тут буде мешкати вершник Дракона, перебуваючи в Елесмері. Я називаю тебе так, тому що ти законний спадкоємець цього титулу.

Доки хлопець збирався подякувати, Ісланзаді велично відійшла разом з Арією.

— То що, подивимось, як живуть ельфи? — весело гукнула Сапфіра, злетівши в повітря.

Підіймаючись сходами, Ерагон помітив, які вони гладесенькі, вичовгані ногами ельфів, а також на диво круті. Він швидко захекався. Ноги юнакові вже боліли й гули, коли перед ним нарешті постало його помешкання. У передпокої височіла скульптура з двох сплетених рук. Далі було видно простору їдальню, потім комору, а на додаток — спальню, звідки можна було бачити весь Ду Вельденварден.

Знявши ліхтар із гачка на стелі, Ерагон увійшов до спальні, де помітив у стіні й отвір для дракона. Посередині стояло ліжко, з якого відкривалося зоряне небо. Камін, зроблений з дерева, на дотик виявився холодним, наче сталь. Поруч стояло величезне низьке ложе, прикрите м'якими ковдрами, де мала спати Сапфіра.

Доки юнак роздивлявся своє нове помешкання, дракон усівся на край отвору в стіні, виблискуючи лускою. Останні промені сонця за його спиною накривали ліс золотавими кольорами, через що хвоя на соснах наче палала, проганяючи зловісні тіні вглиб лісу. Звідси місто ельфів, що розляглося далеко на захід та на північ, здавалося Ерагонові затишним островом у бурхливому океані.

— Вершникам можна тільки позаздрити, якщо їхнє буденне життя було саме таким,— озвався юнак.

— Ми ще побачимо, як воно буде у Вройнгарді,— буркнула Сапфіра, принюхуючись до свого ліжка. Утім, було схоже на те, що вона теж задоволена.

Коли Ерагон зачиняв двері, то помітив іще одні кручені сходи, які тяглися вгору. Тримаючи перед собою ліхтар, він обережно пішов ними. Невдовзі юнак опинився в кабінеті, де стояв письмовий стіл, заставлений письмовим приладдям, і ще одне ліжко для дракона. А в стіні зяяв отвір, крізь який можна було вилетіти з кімнати.

— Сапфіро, ти тільки поглянь на це,— гукнув юнак.

— Де саме? — озвався дракон знизу.

— Ззовні,— підказав Ерагон і скривився від скреготу, з яким дракон видерся на дах кабінету.— Ну, як тобі?

— Я оце подумала,— мовила Сапфіра, роздивляючись кімнату,— як же ти мешкатимеш тут, якщо все воно не захищене від вітру й дощу?

— Не знаю,— байдуже відповів хлопець, у захваті обмацуючи дерев'яні візерунки на стіні. Аж раптом він зупинився, знайшовши край прозорої плівки, яка закривала отвір у стіні. У кімнаті відразу ж потеплішало.

— А ось і відповідь на твоє питання,— втішився він, відпустивши край плівки, яка миттю згорнулася назад.

Коли вони повернулися до спальні, Ерагон розпакував речі, а Сапфіра тим часом вкладалася на своєму ложі. Він обережно вийняв щит, нарукавники, решту обладунків і шолом, потім стягнув туніку й скинув свою кольчугу.

— Ну, ось ми й у Елесмері,— зітхнув юнак, сідаючи на ліжко.

— Нам пощастило, що дорога минула без пригод,— відгукнувся дракон.

— Можливо, воно того варте,— продовжував Ерагон.— Але іноді мені здається, що краще було б залишатися з варденами.

— Ерагоне! — відповіла на те Сапфіра.— Ти ж знаєш, яке для нас важливе твоє подальше навчання! Гадаю, Бром був би задоволений. Та й сама Елесмера варта того, аби глянути на неї.

— Може, й так,— відповів юнак.— І як тобі все побачене?

— Важко сказати,— позіхнув дракон, клацнувши зубами.— Ельфи зберігають більше таємниць, ніж Бром, і можуть виробляти завдяки магії такі речі, про які ти й гадки не маєш. Я, наприклад, навіть не уявляю, як вони примушують дерева набувати потрібної їм форми. Та й не лише це.

Ерагон полегшено зітхнув, зрадівши, що не тільки він зачарований умінням ельфів.

— А як тобі Арія? — спитав він.

— А що таке?

— Ну, ти ж чула, хто вона насправді?

— Вона не змінилася, от тільки змінила твоє ставлення до неї,—дракон поклав голову на лапи.

У небі вже мерехтіли зірки, а над Елесмерою лунало приглушене ухкання сови. Нарешті все заспокоїлося аж до самого ранку.

Ерагон заліз під пухові ковдри й хотів був загасити ліхтар, але потім завагався. Він перебував у столиці ельфів, за сотню футів над землею, лежачи там, де раніше спочивав Врейль...

Це було щось незбагненне.

Підвівшись, він захопив ліхтар, а заразом і меча, і прокрався до Сапфіри. Та задоволено гмукнула, накривши крилом свого хазяїна, котрий скрутився в неї під боком.

І вони міцно заснули разом у чарівній Елесмері.

З МИНУЛОГО

Ерагон прокинувся на світанку, поплескавши Сапфіру по ребрах, а та підняла крило. Пригладжуючи волосся, він підійшов до отвору в стіні й визирнув назовні. Ліс перед юнаком мерехтів міріадами діамантів, що ними виблискувала вранішня роса.

Аж раптом повз Ерагона промчала Сапфіра, здіймаючись високо в небеса. Юнак підскочив від несподіванки й глянув угору. А Сапфіра, посміхаючись, крикнула:

— Доброго ранку, малий!

Ерагон і собі посміхнувся, радіючи з того, що його дракон щасливий.

Він прочинив двері й побачив у коридорі дві таці з їжею, де були переважно фрукти. Поруч лежав згорток з одягом, а також прикріплена до нього цидулка. Насилу розібравши літери, Ерагон прочитав:

«Вітаю Вас, Сапфіро Бджартскулар та Ерагоне, Убивце Смерка! Я, Белаен з дому Міоландра, насамперед смиренно вибачаюсь перед тобою, Сапфіро, за такий сніданок. Ельфи не вживають м'яса, тож якщо ти не проти, можеш зробити так, як і твої пращури, тобто вполювати собі щось у Ду Вельденвардені. Але не залишай після себе слідів, аби наше довкілля не забруднилося кров'ю.

Ерагоне, цей одяг для тебе. Його виткав Нідуен із дому Ісланзаді, й тепер він належить тобі.

Нехай тебе не полишає успіх, нехай у твоєму серці живе мир, нехай оберігають тебе зірки.

Белаен ду Хлджодхр».

***

Коли Ерагон розповів Сапфірі про м'ясо, та відповіла:

— Та нічого, мені ще довго не захочеться їсти після вчорашнього бенкету.

Утім, вона миттю проковтнула кілька макових тістечок із принесеного сніданку.

— Це щоб не здатися нечемною,— пояснила вона.

Після сніданку Ерагон переніс згорток з одягом до себе в кімнату й обережно його

розгорнув, знайшовши там дві довгі туніки з темно-червоної тканини, пару кремових гетрів і три пари м'якеньких шкарпеток. Одяг був напрочуд якісний і дуже відрізнявся від того, що юнак носив у Карвахолі, а також від убрання гномів.

Ці обновки були дуже доречні, оскільки власний одяг Ерагона вже неабияк потріпався під час подорожі з Фартхен Дура. Скинувши його, він вбрався в одну з розкішних тунік, насолоджуючись дотиком м'якої тканини.

Щойно юнак узувся, у його двері хтось постукав.

— Заходьте! — гукнув він, потягнувшись за мечем.

У двері обережно зазирнув Орик.

— Краще вже в печері, ніж у цьому пташиному гнізді! — буркнув він, оглядаючи кімнату.— Як тобі спалося?

— Непогано. А тобі? — спитав Ерагон.

— Я спав, наче камінь,— зареготав гном із власного жарту— Бачу, ви вже поснідали, тож ходімо зі мною. Арія, королева та решта ельфів чекають на вас під вашим деревом.— Він роздратовано зиркнув на Ерагона й притишив голос:— Щось відбувається, але нам про це не кажуть. Я не знаю, чого вони вимагатимуть від тебе. Ісланзаді схвильована, немов загнана вовчиця... Я хочу тебе попередити...

Ерагон урвав гнома коротким жестом, і вони почали спускатися по сходах, а Сапфіра плавно спланувала на землю. Знизу їх зустріла Ісланзаді, вбрана в мантію з лебединого пір'я, що нагадувала сніг.

— Ходімо,— сухо мовила вона, привітавшись.

Королева привела гостей на околицю Елесмери, де вже не було будинків, а стежки поросли бур'яном.

— Перш ніж іти далі,— мовила вона, зупиняючись,— ви мусите присягнути прадавньою мовою, що ніколи без нашого дозволу не розкажете про те, що тут побачите.

— І чому це я мушу мовчати? — буркнув Орик.

— Справді, чому? — спитала Сапфіра.—Ви що, не довіряєте нам?

— Недовіра тут ні до чого,— пояснила Ісланзаді,— це заради нашої ж таки безпеки. Ми захищаємо свої знання, адже це наша єдина перевага над Галбаторіксом. І якщо ви заприсягнетесь, то вже не зможете нас зрадити. А ти, Орику-водхр, приїхав слідкувати за вишколом Ерагона, то чому б тобі не прикусити язика? Якщо не хочеш складати присягу, можеш повертатися до Фартхен Дура.

— Я вірю, що ти не бажаєш зла гномам або ж варденам, інакше б я ніколи не погодився,— відповів Орик.— Кажи, що треба говорити.

Доки королева вчила гнома вимовляти потрібну фразу, Ерагон спитав у Сапфіри:

— Хіба я маю це робити?

— А в нас що, є вибір? — відповів дракон.

Ерагон згадав, що чув те саме вчора від Арії, і зрозумів, що королева справді не залишає можливості вибору. Коли Орик закінчив, Ісланзаді запитально глянула на Ерагона. Зітхнувши, той вимовив клятву, а потім те саме зробила й Сапфіра.

— Дякую,—сказала Ісланзаді.—Тепер ми підемо далі.

Земля на верхівці пагорба поросла конюшиною, а сама гора височіла над лісом, ніби останній прихисток у безмежжі загадкового світу.

— Я знаю це місце,— раптом сказав собі Ерагон, згадавши Тогіру Іконока.

«Бум!» — здригнулося повітря від далекого удару. «Бум!» — і юнак закрив руками вуха, тимчасом як ельфи незворушно чекали. «Бум!» — килим з конюшини пішов хвилями від раптового подуву вітру.

«Бум!» — з-за скелі з'явився величезний золотий дракон з вершником на спині.

ПЕРЕКОНАННЯ

У кімнаті Бальдора втомлений Роран слухав Хорста.

— А що я мав робити? — кричав коваль.— Ми не могли нападати, коли ти знепритомнів. Хлопців теж не можна звинувачувати. Ти бачив цих монстрів? — Хорст відчайдушно закинув голову, але юнак уперто мовчав.— Це було щось надприродне, і я не хочу мати з ним справу! — не вгавав старий.— Звісно, ти можеш іти в бій, але спочатку мусиш одужати, і в тебе буде багато помічників, адже люди довіряють тобі після того, як ти знищив минулої ночі цілу купу ворогів.

Роран і далі мовчав, тож Хорст, зітхнувши, поплескав його по здоровому плечу й вийшов з кімнати.

Роран навіть не поворухнувся. Раніше він дбав лише про три речі: про власну родину, будинок у Паланкарській долині й про Катріну.

Торік його родини не стало. Його ферму спалили. Тепер залишалася тільки Катріна.

Не в змозі стриматись, юнак заплакав. Він хотів урятувати Катріну, але не міг віддати на поталу загарбникам Карвахол. Проте й Катріна не виходила в нього з голови.

Закохане серце й рідний дім: хіба вони щось важать одне без одного? Якщо він уб'є воїнів, це лише завадить разакам — а можливо, й Катріні — повернутись. Так чи так — знищувати залишки королівського загону зовсім безглуздо, оскільки підкріплення близько, а якщо воно прибуде — Карвахол неодмінно загине.

Роран зціпив зуби, відчувши новий напад нестерпного болю, що пройняв його перев'язане плече.

«Сподіваюсь, що Слоуна зжеруть так само, як і Квимбі,— зловтішно подумав хлопець.— Цей зрадник заслужив на таку страшну смерть!.. Утім, навіть якщо я покину Карвахол, чи пощастить мені знайти разаків? — вагався Роран.— Хтозна, де вони живуть? І хто посміє видати слуг Галбаторікса?»

Юнак впадав у розпач, щойно згадував про те, як доведеться блукати Імперією, аби знайти своє кохання. Це було жахливо. Хлопець здригався від тихого плачу, похитуючись у різні боки. Що його робити? Як допомогти Катріні? Де її шукати? ; *

Нарешті Роран сяк-так заспокоївся й витер очі. Треба було все обміркувати, адже безвихідних ситуацій не буває. Зрозуміло, сам він не зможе вистежити разаків, але хтось же мусить знати, де вони кубляться! Поза всяким сумнівом, це мали бути вардени, розшукати яких теж не так уже й просто. Утім, подейкують, що їх таємно підтримує Сурда...

Роран ніколи не бачив карту Алагезії, проте знав, що Сурда лежить десь дуже далеко. І за сприятливих умов навіть верхи він дістанеться туди не раніше, ніж за кілька тижнів. Звісно, можна попливти на південь човном, але для того доведеться рухатись по річці Тоарк аж до Тейрма, а там проситися на корабель. На це піде надто багато часу, а ще його можуть схопити королівські воїни.

Юнак знав, що, крім Тейрма, існує ще один великий порт — Нарда. Але для того, щоб дістатися туди, треба було перетнути Хребет — а про це не мріяли навіть найдосвідченіші мисливці. Роран тихо вилаявся й викинув усі ці думки з голови — ні, він має рятувати Карвахол, а не залишати його! Проблема полягала тільки в тому, що юнак розумів: селище приречене. І сльози знову виступали на його очах.

А якщо всі мешканці Карвахола підуть з ним до Нарда, а звідти до Сурди? Тоді можна було б досягти подвійної мети!

Зухвалість цієї ідеї майже вбила Рорана. Марно було сподіватися, що селяни залишать свої поля, а торговці — крамниці... Але що на них чекає, окрім рабства чи смерті? Натомість вардени дадуть притулок утікачам Імперії, і Роран був упевнений, що ті радо приймуть мешканців великого селища в лави своїх послідовників. Привівши селян, хлопець здобув би довіру варденів, а ті підказали б йому, де шукати разаків, і пояснили б, чому Галбаторікс так уперто на нього полює.

Зрештою, план був непоганий. Щоправда, його ще потрібно було втілити в життя, доки до Карвахола не дісталося нове військо. Відтак, часу залишалося небагато, тим паче, що треба було організувати від'їзд трьох сотень людей. А про запаси харчів юнак узагалі боявся думати.

Роран знав, що добровільно їхати ніхто не погодиться, але варто було бодай спробувати достукатись до свідомості своїх земляків. Нагадати про страх буде недостатньо, оскільки це почуття часто змушує оборонятися ще запекліше. Скорше, слід було закликати до самовідданості, примусивши селян повірити в те, що, приєднавшись до варденів і виступивши проти тиранії Галбаторікса, вони вчинять благородно. Це вимагає неабиякої пристрасті, що її не згасять жодні труднощі, страждання чи навіть смерть.

Роран подумки уявив собі Катріну — бліду, схожу на примару, з похмурим поглядом бурштинових очей. Він згадав тепло її шкіри, п'янкий аромат її волосся й їхні нещодавні зустрічі. Потім йому пригадалися всі рідні й близькі люди, яких він знав і яких уже не було поруч.

— Якби не Ерагон, якби не я,— картав себе парубок,— разаки ніколи б сюди не прийшли. Я маю врятувати селище від Імперії й урятувати Катріну від цих нелюдів...

Схвильований, Роран схопився був з ліжка, але його плече миттю пройняв нестерпний біль.

— Чи поновиться колись сила в моїй правій руці? — заточившись, подумав юнак. Він не став чекати, доки біль минеться, заскреготав зубами й вийшов з кімнати.

Замислена Елейн складала в коридорі до скрині рушники.

— Роране!— зойкнула вона, побачивши хлопця.— Що ти собі надумав?

— Ходімо,— буркнув він, минаючи перелякану жінку.

— Тобі не слід виходити,— з'явився на дверях своєї кімнати Бальдор.— Ти втратив надто багато крові.

— Ходімо,— уперто сказав Роран, відчуваючи, як ті пішли за ним.

Хорст і Альбрич, які розмовляли у вітальні, вражено зиркнули на юнака.

— Ходімо,— сказав той замість привітання.

Не звертаючи уваги на їхні обурені вигуки, Роран прочинив двері й вийшов надвір. Над селищем грізно нависла велика хмара, пророкуючи бурю.

Ведучи за собою чужу родину, Роран зі смолоскипом у руках дістався до околиці Карвахола. По дорозі він звертався до всіх зустрічних зі своїм простим гаслом. А потім, розвернувшись до центру, він зупинився й загорлав на весь голос:

— Ходімо!

Невдовзі довкола нього зібралося вже все селище. Дехто сварився, та решта людей зацікавлено прислухалася, тимчасом як над домівками ще й іще лунав Роранів заклик. На нього прийшли Лоринг зі своїми синами, потім Бірджит, Делвін та Фіск зі своєю дружиною, а також Морн і Тара, які залишили свою таверну, аби приєднатись до гурту.

Коли мешканці Карвахола зупинилися перед ним, Роран замовк, до болю стискаючи кулаки. Звівши руку, він показав долоню, залиту кров'ю.

— Це мій біль,— сказав він.— Уважно на нього подивіться, бо він буде вашим, якщо ми не переможемо. Ваших рідних і близьких людей

буде закуто в кайдани й продано в рабство або ж їх безжально порубають на шматки королівські загони. Галбаторікс сплюндрує ваші землі, і на них більше ніколи не родитиме хліб. Я це відчуваю, я це знаю! — Роран походжав, наче той вовк у клітці, гнівно хитаючи головою. Здається, він привернув їхню увагу, а тепер мусив розпалити в них лють, схожу на його власну.

— Ці нелюди вбили мого батька,— вів далі Роран.— Мій кузен утік від них, мою хату зруйновано. А ще вони викрали мою наречену, яку зрадив її власний батько, котрий убив Бірда й прирік усіх вас на смерть! То що ж ми маємо? Квимбі зжерли, клуні біля будинків Фіска й Мелвіна спалено. Пар, Віглиф, Джед, Бардрик, Фарольд, Хейл, Гарнер, Келбі, Мелькольф, Альбем і Едмунд уже на небесах. Серед нас багато поранених, котрі вже не зможуть прогодувати свою родину. Хіба не досить із нас важкої праці на полях, де майже нічого не родить? Хіба не досить із нас оцих страшних податків, які ми змушені платити Галбаторіксу? — Роран сумно засміявся, викликавши занепокоєння в натовпі.

— Я знаю, що Імперія з Галбаторіксом — це зло,— сказав юнак.— Галбаторікс паразитує на нас, він знищив вершників і той добробут, який ми мали за їхніх часів. Його слуги — це демони, народжені в пеклі. І ми дозволимо їм поневолити нас? Ніколи! Галбаторікс хоче отруїти всю

Алагезію, втопити нас у річці горя й нещасть. Наші діти й онуки приречені на вічне рабство під його чорною владою, якщо ми...

Роран глянув у перелякані очі присутніх, розуміючи, що перемагає споконвічну зневіру своїх односельців.

— Якщо ми не виступимо проти,— закінчив він рішуче.

— Ми боролися з воїнами та разаками,— вів далі Роран.— Але все намарно, бо їх значно більше. Ми не можемо залишатись тут і дозволити Галбаторіксу зруйнувати наше життя! Хай мені повиколюють очі й повідрубують руки, перш ніж я побачу його тріумф! Я обираю боротьбу! Я роблю крок з могили, і нехай мої вороги поховають себе там!

Юнак перевів подих і наважився сказати:

— Я йду з Карвахола! Я перетну Хребет і сяду на корабель, що довезе мене з Нарди до Сурди, де я приєднаюся до варденів, котрі воюють проти Імперії.

Селяни мовчали, вражені цією божевільною ідеєю.

— Але я не хочу йти сам,— не вгавав Роран.— Ходімо разом, спробуймо пошукати кращої долі! Залиште кайдани, що вас тримають! Чиї імена прославлятимуть нащадки в піснях? Хорст... Бірджит... Кісельт... Про вас складатимуть саги й легенди. Вам співатимуть осанну,

тому що ви будете з тими, хто повстав проти Галбаторікса!

Сльози гордості потекли юнакові з очей.

— Що може бути більш благородним, аніж спроба викинути з Алагезії деспота? Ми більше не будемо жити й боятися за свої оселі, за своє життя, ми не будемо тремтіти через те, що нас будь-якої миті можуть з'їсти разаки! Урожай, який ми збиратимемо, належатиме тільки нам, а податки ми платитимемо лише гідному володарю Алагезії. Ми будемо заможні й щасливі! Іншої долі для нас я не хочу!

Закінчивши, Роран став чекати, що скажуть на це односельці. Ті мовчали, і він зрозумів, що люди хочуть більше почути про майбутнє, про шляхи порятунку, про подорож, яка на них чекає. Тож юнак продовжив. Він нічого не приховував, а лише прагнув, щоб його думки й почуття збагнули всі інші.

— Ця епоха завершується,— переконливо казав Роран.— Але ми маємо йти далі, бути разом з варденами заради щастя наших дітей. Одним словом, я вирушаю за два дні. Якщо хочете, ходімо зі мною, але навіть якщо я буду сам, я все одно не зречуся своєї ідеї.

З-за важких хмар визирнув місяць. Було чутно, як рипить флюгер на котромусь із будинків, обертаючись від подуву легенького нічного вітерцю. Несподівано з натовпу вийшла Бірджит.

— Мені важко щось додати до слів Рорана,— гукнула вона, ставши біля промовця.— І хоч мені не подобається його затія, юнак таки має рацію. Я хочу помститися за смерть свого чоловіка, тож піду з ним. І заберу своїх дітей.

За мить, тримаючись за руки, наперед вийшли Делвін і його дружина.

— Я розумію тебе, сестро,— мовила Ленна.— Ми теж прагнемо помсти, але ще дужче хочемо, щоб наші чоловіки лишилися живі. І тому ми теж ідемо.— Кілька жінок, які нещодавно втратили своїх чоловіків, теж вийшли наперед і приєдналися до неї.

Решта селян напружено загомоніла, але ніхто більше так і не зрушив з місця. Роран похнюпився, гадаючи, що був не досить красномовним.

— Мабуть, іще рано щось вирішувати,— несподівано озвався Хорст.— Нам усім треба подумати. Кожен мусить вирішити сам за себе. А завтра все буде зрозуміло.— Старий скрушно похитав головою й тицьнув смолоскипом у землю, загасивши його й залишивши всіх під місячним сяйвом.

Роран приєднався до Альбрича й Бальдора, котрі йшли за батьками на певній відстані, аби погомоніти між собою. Ніхто з них навіть не глянув на парубка.

— Як ви гадаєте,— спитав той,— чи хтось іще піде? Я добре говорив?

— Аж надто! — скривився Альбрич.

— Авжеж, добре,— і собі погодився Бальдор,— ти навіть разака зміг би переконати стати фермером!

— Ти про що? — не зрозумів юнак.

— Коли ти закінчив, я був готовий, схопивши списа, бігти за тобою на Хребет,— сказав Альбрич.— І я був не один. Справа не в тому, хто піде, а в тому, хто залишиться!

Роран спохмурнів, адже він хотів запалити в людях іскру повстання й відродження, а не просто закликати їх плентатись за ним. «Ну що ж,— подумав він,— якщо все так складається, то й нехай». Зрештою, тепер він був згоден на будь-яке рішення громади, тільки б устигнути врятувати Катріну.

— Батько втратить усі свої інструменти,— кинув Бальдор до брата.

Той похмуро кивнув.

Роран знав, що ковалі самі виготовляють своє ремісниче знаряддя й що воно переходить у спадок від батька до сина або від майстра до підмайстра. Заможність і вправність будь-якого коваля вимірювалась кількістю його інструментів. Утім, утрата знаряддя означала для Хорста не більше, ніж утрата майна для решти селян. Шкода тільки, що

Альбрич і Бальдор не матимуть спадщини від батька-коваля.

Коли вони дісталися додому, Роран зачинився в Бальдоровій кімнаті й ліг на ліжко. Десь далеко лунали голоси Хорста та Елейн. «Мабуть, зараз по всьому селищу точаться суперечки»,— подумав він, поринаючи в сон.

НАСЛІДКИ

Чранці Роран визирнув у вікно й побачив, як дванадцятеро чоловіків залишають Карвахол, прямуючи до водоспаду Ігуальда. Він позіхнув і, накульгуючи, спустився на кухню.

Хорст самотньо сидів за столом, стискаючи в руці кухоль з елем.

— Доброго ранку,—сказав юнак.

Привітавшись, Роран відламав окраєць хлібини й сів навпроти старого. Жуючи, він помітив червоні втомлені очі Хорста та його скуйовджену бороду. Певно, коваль не спав усю ніч.

— Ви не знаєте,— озвався юнак,— що то за люди пішли в гори?

— Вони пішли поговорити з рідними,— різко відповів Хорст, із гуркотом ставлячи кухля на стіл.— Ти навіть не уявляєш, Роране, що ти накоїв, запропонувавши нам податись геть із Карвахола. Усе селище в паніці, бо ти загнав

нас у глухий кут, звідки є тільки один вихід: твій. Дехто вже встиг зненавидіти тебе.

— А решта? — ледь не вдавився Роран, подумки проклинаючи Ерагона за те, що йому тепер доводиться терпіти через його знахідку.

— А решта тебе обожнює,— сьорбнув елю коваль.— Я ніколи не думав, що колись настане день, коли син Герроу зачепить мою душу своєю промовою, але ти це зробив! — Він сумно махнув рукою.— Бачиш усе це? — показав він довкола.— Я збудував його для Елейн і моїх синів. Це забрало в мене сім років життя! Бачиш он ту балку над дверима? Я зламав три пальці, доки поставив її на місце. І що тепер? Я полишаю свій дім через те, що ти говорив минулої ночі.

Роран мовчав, адже це було саме те, до чого він прагнув. Виходить, покинути Карвахол — було таки правильне рішення!

— Та знай,— попередив Хорст, спершись на лікоть,— ти дав людям надію, тож мусиш виправдати їхні сподівання. Інакше сильно пошкодуєш.

У цьому Роран не сумнівався. Якщо вони дістануться Сурди, повстанці вітатимуть їх як героїв. Якщо ж ні, то їхня смерть усе спокутує.

— А де Елейн? — похмуро спитав хлопець.

— Там, за будинком,— відповів Хорст, невдоволений з того, що Роран змінив тему.— І я теж

піду, бо треба оглянути кузню й вирішити, які інструменти брати із собою. Решту доведеться заховати або ж знищити. Імперії не дістанеться нічого.

— Я вам допоможу,— схопився Роран.

— Ні,— заперечив коваль.— Я зроблю це тільки з Альбричем або ж Бальдором. Кузня була моїм життям і їхнім життям також. А допомоги з твоєю рукою буде небагато. Краще залишайся з Елейн.

Коли коваль пішов, Роран відчинив бічні двері й побачив Елейн, котра гомоніла з Гертрудою. Знахарка підійшла до Рорана й поклала руку на його чоло.

— Я боялася, що в тебе буде гарячка після вчорашніх хвилювань,— мовила вона.— Узагалі ж, твої рідні швидко одужують. Я не повірила власним очам, коли побачила, як Ерагон ходить після того, як обідрав собі ноги й два дні пролежав у ліжку. Дозволь-но мені подивитися на твоє плече.

Роран нахилився, аби Гертруда могла оглянути рану.

— Що це? — раптом вигукнула вона.

Юнак глянув на своє плече, і його почало нудити. Шкіра набрякла й огидно смерділа, а з порізу текла сукровиця.

Гертруда прицмокнула язиком, обстежуючи рану, а потім глянула Роранові в очі.

— Здається, ти одужуєш, але рана ще може гноїтися,— сказала знахарка.— Мабуть, доведеться її припекти.

— Чи працюватиме моя рука, коли я одужаю? — спитав юнак.

— Якщо зараз даси їй спокій.

— А битися я зможу? — спохмурнів Роран.

— Якщо хочеш битися,— знизала плечима Гертруда, йдучи,— я б радила тобі тренувати лівицю.

Хлопець у розпачі глянув на свою перев'язану руку, неначе та вже не належала йому. Ще зовсім недавно він не розумів, як сильно залежить від власного тіла. Рана неабияк вплинула на його психіку, і Роран запанікував, розуміючи, що може назавжди лишитись калікою. А навіть якщо цього не станеться, то шрам нагадуватиме йому про цю жахливу подію все життя.

Узявши хлопця під руку, Елейн повела його до будинку, де заварила чаю з м'ятою.

— Ти справді любиш Катріну? — загадково спитала вона.

— А хіба що? — не зрозумів Роран.

— Я не сліпа,— посміхнулася жінка.— Я знаю, що ти зробив це заради неї, і я пишаюсь тобою. Не кожен чоловік зайде аж так далеко.

— Це не матиме жодного значення, якщо я не звільню Катріну.

— Ти звільниш її, я в це вірю,— сказала Елейн, наливаючи чай.— Але зараз нам уже час готуватися до подорожі. Спочатку я хочу попрацювати на кухні, а доки я тут поратимусь, ходи нагору й принеси одяг, постільну білизну й усе, що може знадобитись.

— А де його складати? — спитав Роран.

— Гадаю, найкраще буде в їдальні.

***

Дорога мала бути далекою. Людям доведеться піднятися високо в гори й продиратися дрімучими лісами, тож розраховувати можна було тільки на самих себе. У Хорста було ще двійко коней, але на одному з них мала їхати вагітна Елейн. Проте багато хто в Карвахолі взагалі не мав коней, а треба було перевозити і старих, і дітей, і хворих. Тож люди мусили якось ділитися. Утім, хто і з ким мав ділитися, було невідомо, оскільки, крім Бірджит і Делвіна, на подорож більше ніхто не зголосився.

Тому, закінчивши пакувати речі, що їх вона вважала найбільш необхідними, Елейн послала Рорана з'ясувати, чи не потрібне часом комусь додаткове місце або ж чи не має хтось вільного, бо від багатьох речей довелося відмовитись.

Незважаючи на те що на вулицях метушилися люди, зовні Карвахол виглядав спокійно. Це свідчило про те, що найбурхливіші події зараз відбуваються в будинках. Мешканці блукали із заклопотаними обличчями, поринувши у свої невеселі думки.

Біля будинку Орвала Рорану довелося довгенько стукати у двері, аж доки господар їх відчинив.

— А, це ти, Міцний Молоте! — вийшов Орвал на ґанок.— Даруй, що змусив тебе чекати, але я був зайнятий. Чим можу допомогти? — Він постукав довгою чорною трубкою по долоні й почав нервово крутити її в руках. Усередині будинку було чутно, як переставляють меблі й брязкає кухонний посуд.

Роран швидко пояснив прохання Елейн, а Орвал примружився й глянув у небо.

— У мене цілком досить місця для власних речей,— сказав він.— Попитай деінде, але якщо треба, то я маю пару волів, тож можу прихопити ще й трохи вашого мотлоху.

— Отже, ти все-таки йдеш? — зрадів юнак.

— Ну, я цього не казав,— зніяковів Орвал.— Ми просто готуємось до можливого нападу.

— Он воно як,— розчаровано мовив Роран і попрямував до будинку Кісельта. За якийсь час він зрозумів, що йому ніхто не хоче відчиняти,

незважаючи на те, чи їдуть господарі будинку з ним, чи ні.

Утім, усі ставилися до Рорана з повагою й острахом, через що він почувався трохи ніяково. Це виявлялося дуже просто: хтось висловлював співчуття з приводу Катріни, хтось просто шанобливо мовчав, коли юнак починав говорити, а потім схвально шепотів. Здавалося, він неабияк виріс ув очах мешканців Карвахола, вселяючи в них побожний страх своїми кривавими подвигами.

Супроводжуваний цією не дуже приємною увагою, Роран сумно човгав по вуличній багнюці. Знічев'я він зупинився біля калюжі, аби глянути на своє відображення й спробувати збагнути, що ж таке в ньому змінилося. Там він побачив чолов'ягу в обідраному й забрудненому кров'ю одязі, згорбленого, із перев'язаною рукою. До того ж, неголеного й нечесаного, із запалими очима, які сторожко й грізно позирали на світ.

Сплюнувши, Роран криво всміхнувся. Йому подобалося, як він виглядав, адже це пасувало його теперішньому становищу.

— Тепер зрозуміло, чому селяни мене бояться,— тихо мовив парубок.— їх відлякує мій вигляд. Ну то що, скористаємось цим образом для битви з разаками?

Згорбившись, він побрів далі по вулиці, аж раптом неподалік з'явився Тейн.

— Міцний Молоте! — загорлав він.— Який я радий тебе бачити!

— Та невже? — скривився Роран.

— Так-так,— закивав старий.— Від часу нападу все довкола змінилось і стало здаватися безнадійним. Мені важко зізнатися, але це так. Я ніби весь час падав у колодязь, аж руки тремтіли від страху... Я гадав, що мене отруїли! Але те, що ти вчора сказав, миттю мене вилікувало. Я ніби на світ народився! Ти не повіриш, від яких жахів ти мене врятував! Я — твій боржник. Якщо щось знадобиться, я завжди до твоїх послуг!

Зворушений Роран потис небораці руку й подякував від щирого серця. Той мовчки схилив голову, не в змозі приховати сльози, а потім повільно подався геть.

— Що ж я накоїв? — пройняв Рорана жах, коли він згадав свою вчорашню промову.

ПЕРЕСЕЛЕННЯ

Невдовзі Роран **таки** добрів до таверни Морна.

— Агов! — гукнув він, вдивляючись у куряву, що її здійняли господарі, які метушилися в будинку. Із глибини випірнула Тара, а за нею визирнув і Морн.

— Чого тобі треба? — озвалася жінка.

— То як, ви вирішили йти на Хребет? — спитав юнак, дивуючись із несподіваної ворожості господарів.

— Не твоя справа! — вигукнула Тара.

— Гаразд,— не став сваритися Роран.— Я просто хотів переказати прохання Елейн із приводу вільного місця у ваших торбах... Чи воно вам самим потрібне?

— Чи потрібне нам вільне місце? — вибухнув Морн.— У мене в льосі дванадцять діжок з елем! Що з ними робити, га? А з тими, де

пиво? Якщо я покину їх тут, то королівське вояцтво або вижлуктить усе за два дні, або знищить! — Морн у відчаї заламав руки, схлипуючи.— Дванадцять років роботи коту під хвіст! Відтоді, як помер мій батько, я щодня працював у таверні, так само, як і він! Але ви з Ерагоном усе зруйнували!

— Ну, добре-добре, годі вже,— втішала старого Тара, обнімаючи його.— Але хто тобі дав право підбурювати Карвахол своїми вигадками про Хребет? — тицьнула вона пальцем убік Рорана.— Якщо ми туди підемо, як мій чоловік буде заробляти собі на хліб? Він не може забрати таверну із собою, хіба не так? І Хорст, і Джедрик так само мають покинути все в Карвахолі! Чи ж нам копирсатися в землі, як то робиш ти, голодранцю? Ні, цього не буде! Тут як не крути, хоч залишайся, хоч ні, а ми всі приречені на голодну смерть! І в цьому винен ти, Роране!

Роран глянув на почервонілу пику скандалістки, потім перевів погляд на жалюгідного Морна, сплюнув і вийшов геть за двері. «Утім,— гадав юнак, простуючи вулицею,— навіть вони не заслуговують на смерть від руки разака».

Коли юнак зупинився попити з колодязя Фіска, до нього приєдналась Бірджит. Глянувши, як він однією рукою крутить ручку, вона допомогла йому витягти відро.

— Добре, що ти йдеш зі мною,— мовив Роран, напившись.

— Я розумію, яка сила рухає тобою, Роране,— відгукнулася жінка.— Я відчуваю те саме й хочу помститися разакам. Але потім ти теж маєш відповісти за смерть Квимбі. Не забувай цього.— І вона впустила повнісіньке відро в колодязь. За мить із глибини пролунав глухий сплеск.

Роран посміхнувся, дивлячись услід цій відважній жінці. Попри її погрози, юнак знав, що навіть коли всі мешканці Карвахола від нього відступляться, Бірджит усе одно полюватиме з ним на разаків. Хоча пізніше йому доведеться дорого їй заплатити.

Надвечір Хорст із синами повернулись додому, тягнучи два клунки, загорнуті в промаслену тканину.

— І це все? — спитала Елейн.

Хорст мовчки кивнув, поклавши клунки на кухонний стіл. Усередині було чотири молоти, три пари обценьків, ковальські міхи й велике ковадло.

Під час вечері Альбрич і Бальдор розмовляли про те, як у селищі готуються до від'їзду. Роран уважно слухав їх, намагаючись запам'ятати, хто кому позичив віслюка, хто взагалі не збирається їхати, а кому потрібна допомога.

— Найбільша проблема,— зізнався Бальдор,— це харчі. Ми не можемо взяти із собою дуже багато, а годувати доведеться три сотні людей. Щоправда, у горах можна полювати...

— М-м-м,— заперечно промимрив Хорст, пережовуючи боби.— З полюванням нічого не вийде, тож доведеться тягти із собою худобу. її хоч на місяць вистачить.

— А як же вовки? — нагадав Роран.

— Мене більше непокоїть те,— сказав старий,— як утримати худобу, аби вона не розбрелася по лісу.

***

Решту дня Роран провів допомагаючи всім, кому міг. Уже пізно ввечері він ледь дістався ліжка, виснажений, але сповнений надії.

Та й на ранок юнак прокинувся сповнений передчутям чогось важливого. Він устав і навшпиньках зійшов сходами, а потім визирнув надвір. Повітря було зимне. З вуст юнака зривалася пара, але на душі було спекотно від передчуття майбутніх змін.

Після сніданку Хорст привів коней, і Роран допоміг Альбричу з Бальдором прикріпити до сідел клунки. Потім юнак почепив свого наплічника, засичавши, коли шкіряна лямка торкнулася рани.

Наостанок Хорст зачинив на замок двері, трохи потримався за клямку й, узявши Елейн під руку, коротко мовив:

— Ходімо.

Прямуючи Карвахолом, Роран бачив, як цілі родини похмурих односельців збиралися разом, тягнучи дітей, худобу й візки з речами. Він помітив овець і собак, на спини яким було прив'язано торби, зарюмсаних дітей верхи на віслюках і саморобні візки, запряжені переляканими кіньми. Одним словом, Роран дивився на плоди своєї праці, не знаючи, що тепер робити — плакати чи сміятися.

Вони зупинились на околиці Карвахола, чекаючи всіх, хто вирішив їхати. За хвилину з'явилась Бірджит, слідом ішли Нолфаврел та його молодші брати із сестрами. Привітавшись, Бірджит зупинилася поруч із Рораном.

Ридлі з родиною привели за собою цілу отару овець із Паланкарської долини.

— Я вирішив, що краще буде забрати їх,— гукнув старий, посміхнувшись.

— І правильно вирішив! — озвався Хорст.

Потім підійшли Делвін, Ленна та п'ятеро їхніх дітей, а також Орвал з родиною. Прибув Лоринг із синами, а також Калита й Тєйн, за якими з'явився цілий клац Кісельтів. Ті з жінок, які щойно овдовіли, згуртувалися біля Бірджит. Ще навіть сонце не зійшло над гора-

ми, коли більша частина селища вже вирушила в дорогу. Утім, тут були далеко не всі.

Морна, Тари й решти не було видно, а Айвор прийшов без жодних припасів.

— Ти залишаєшся? — спитав його Роран, поглядаючи на кіз, яких намагалася втихомирити Гертруда.

— Так,— відповів Айвор, тремтячи від холоду й ловлячи сонячні промені, аби зігрітись.— Сварт відмовив'ся їхати, бо його годі заманити на Хребет. Хтось же мусить доглядати за ним, а в мене самого дітей нема... — Він знизав плечима.— Та я й не зміг би залишити ферму.

— А що ти будеш робити, коли прийдуть воїни? — з болем спитав Роран.

— Дам їм такого відкоша, що вони надовго запам'ятають,— браво відповів той.

Роран через силу засміявся, поплескавши Айвора по руці й намагаючись не думати про те, що буде під час нового нападу королівського війська.

Етльберт, худорлявий чолов'яга середнього віку, несподівано підійшов до гурту й закричав;

— Ви всі дурні, чуєте? Я втратив усе через це божевілля, але не піду за цим брехуном! Якби ви не були засліплені його словами, то побачили б, Що він веде вас на смерть! А я не піду! Я втечу від воїнів і сховаюся в Терінсфорді. Адже там

мешкають наші земляки, а не якісь варвари із Сурди! — Він сплюнув і подався собі геть, проклинаючи Рорана.

Злякавшись, що Етльберт може підбурити людей, юнак пильно глянув на юрбу, але зрозумів, що нічого не сталося. Однак не можна було марнувати часу, бо налякані селяни справді могли передумати. Він тихо спитав у Хорста:

— Ми ще довго чекатимемо?

— Альбричу,— обізвався той,— візьми Бальдора й перевірте селище, чи ще хтось бува не збирається з нами. Якщо ні, то ми вирушаємо.

І брати гайнули виконувати батьків наказ. За півгодини Бальдор повернувся з Фіском, Ізольдою й конем, якого ті позичили в сусідів. Покинувши чоловіка, Ізольда пробилася крізь натовп до Хорста: у неї був розхристаний одяг і розпатлане волосся.

— Я вибачаюсь за спізнення, але Фіск затримався, зачиняючи свою крамницю! — нервово засміялась вона.— Він, бачте, не міг визначитись, які саме брати рубанки й напилки! Наче кіт, що його оточили миші, а він намагається вирішити, яку зловити першою!

— Я чудово його розумію,— криво посміхнувся Хорст.

Роран звівся навшпиньки, шукаючи очима Альбрича, але марно.

— Де ж він забарився? — зціпив зуби юнак.

— Та зараз прийде, не хвилюйся,— озвався коваль.

Альбрич несподівано з'явився між хатами з трьома барилами пива, прив'язаними до спини. Він виглядав таким розгубленим і кумедним, що всі чоловіки аж розреготалися. Поруч із ним сунули Морн і Тара, обвішані силоюсиленною торб і торбинок і тягнучи за собою нав'ючених пивними барилами віслюка й двох козлів. Роран тільки присвиснув від подиву.

— Вони ж не пройдуть навіть милі! — гукнув він, роздратований цією навіженою парочкою.— До того ж, вони не взяли харчів! Чи ці двоє гадають, що їх хтось годуватиме?

— Я б про харчі не переймався,— урвав його Хорст.— Пиво в Морна добре, воно й бойовий дух підтримає, і коштуватиме в дорозі більше за будь-які харчі.

— Це всі, кого ви знайшли? — крикнув Роран Альбричу, котрий ледь скинув із себе пивні барила. Почувши невтішну відповідь «так», той вилаявся й ударив себе по нозі кулаком.— Отже, окрім Айвора, вирішили залишитись іще три родини: Етльберти, Пари й Кнати.

— Ну що ж,— зітхнув юнак.— Я не можу їх примусити. Рушаймо.

Селяни тривожно заметушилися, усі посхоплювались зі своїх клунків, загомоніли й загукали

до дітей та худоби. Чоловіки кинулись прибирати з дороги оборонні колоди.

— Гадаю, ти мусиш іти перший! — махнув рукою Хорст.

— Стривайте! — зупинив його Фіск, підбігаючи до юнака з довжелезним списом.— Я зробив його сьогодні вночі,— пояснив тесля.— Можливо, він тобі згодиться.

Роран провів рукою по майстерно зробленій зброї.

— Я не зміг би попросити чогось кращого,— розчулився він.— Дякую тобі, друже.

Фіск широко посміхнувся й відійшов.

Розуміючи, що всі погляди зараз прикуті до нього, Роран гордо глянув на гори й водоспад Ігуальда. Його плече пекло під ременем торби. Позаду лежали кістки його батька й усе, що він мав у цьому житті. А попереду височіли неприступні гори, за якими була його мрія. Але він не здаватиметься. І не озиратиметься назад.

Востаннє глянувши на Карвахол, Роран рушив уперед, спираючись на спис. Валка селян потяглася слідом за своїм новим ватажком.

НА СКЕЛЯХ ТЕЛЬНАЄРА

Блискучий, наче сонце, дракон з'явився перед ними на скелях Тельнаєра, ударивши своїми могутніми крилами. Тулуб дракона, вкритий золотою лускою, заливав лісові простори сліпучими променями світла. Він був значно більший за Сапфіру, а за віком йому мало бути близько ста років. На ньому сидів вершник у світлому вбранні. Ерагоп аж упав на коліна від захвату й подиву.

«Виходить, я не один такий! — стугоніло в його голові.— І мені більше не доведеться самотужки піклуватися про вардепів і боротися з Галбаторіксом!»

Перед ним з'явився один зі стражів давнини, живий символ, герой, легенда, на прикладі яких він виховувався!

Коли дракон почав опускатися, Ерагон побачив, що в нього немає передньої лапи, очевидячки, він втратив її під час бою. Очі в юнака налилися сльозами.

Вихор закружляв сухе листя, пронісшись по верхівці пагорба, і дракон нарешті склав крила. Вершник обережно зліз зі свого вірного друга й наблизився до Ерагона. Це був старий ельф зі сріблястим волоссям на голові.

— Остато Четова,— вражено мовив юнак, не підводячись із колін.— Скорботний Мудрець... Ось я й прийшов, як ви просили.— Він згадав про священний звичай і торкнувся вуст: — Атра естерні оно тхелдуіи.

Вершник сумно посміхнувся. Він підвів хлопця з колін і глянув на нього таким мудрим поглядом, що в того перехопило подих.

— Насправді, Ерагоне, Убивце Смерка,— мовив він тихо,— мене звати Оромис.

— Отже, ти знав! — люто просичала Ісланзаді.— Ти знав про існування Ерагоиа й не сказав мені? Чому ти мене зрадив, Шуртугале?

Оромис перевів погляд на королеву.

— Я зберігав мовчанку, оскільки не був певен, що Ерагон або Арія зможуть сюди дістатися, тому й не хотів тішити вас надією.

— Ти не мав права приховувати це від мене! — скрикнула королева.— Адже я могла послати воїнів на захист Арії, Ерагона й Сапу

фіри й викликати їх з Фартхен Дура значно раніше!

— Я нічого не приховував від тебе, Ісланзаді,— сумно посміхнувся мудрець.— Нічого, крім того, чого ти сама не хотіла бачити. Якби ти як слід глянула в магічний кристал — що, між іншим, належить тобі робити,—то напевно побачила б довкруж суцільний хаос. І неодмінно дізналася б про Арію та Ерагона. Хай ти забула, про варденів із гномами, але як же Бром? Цей останній із наших друзів? Ти була сліпа, Ісланзаді, і занедбала обов'язки королеви. Тому й не знала про Ерагона, якого я навмисне не показував тобі, аби врятувати від недбальства й сваволі.

— Я розумію,— засоромлено мовила Ісланзаді, похнюпившись.

Несподівано на Ерагона насунулось золоте марево, коли дракон низько схилився до нього, аби привітатись.

— Радий зустрітися, Ерагоне, Убивце Смерка,— загуло в голові у хлопця.— Мене звати Глаедр.

— Моє шанування, Глаедре,— тільки й міг видавити із себе бідолаха.

Потім Глаедр звернувся до Сапфіри. Вона була спокійна, тільки напружила шию, коли той торкнувся носом її щоки. Ти пахнеш людьми,— зауважив Глаедр,— знанням про свою

расу ти завдячуєш власним інстинктам, але серце в тебе, як у справжнього дракона.

Нарешті вирішив озватися й Орик.

— Це перевершує будь-які очікування! — сказав він урочисто.— Якщо ти не проти, я насмілюся дещо спитати в тебе від імені мого короля!

— Ну що ж, спробую відповісти,— здивовано повернувся до гнома Оромис.

— Тоді скажи, чому ти ховався всі ці роки? Адже ти був нам так потрібен!

— А-а, ось ти про що,— посміхнувся мудрець.— На світі є багато горя, але найтяжче буває тоді, коли ти не здатен йому зарадити. Тож я не міг ризикувати, покинувши свою схованку, адже хто б тоді передав знання новому вершникові?

— І це твоя відповідь? — аж скривився Орик.— Та це ж слова боягуза!

Усі присутні аж застигли від такого зухвальства, і тільки Глаедр грізно гаркнув у відповідь.

— Якби не моя гостинність,— сказала Ісланзаді,— ти б наклав головою за таке звинувачення!

— Ні-ні, я не ображаюсь! — звів руки Оромис— Так і мало бути. Розумієш, Орику, справа в тому, що ми з Глаедром не можемо битися. Мій дракон скалічений, а сам я дуже

слабкий. Клятвопорушники катували мене, полонивши свого часу, тож я не володію магією, окрім дрібки звичайних прийомів. Сили покинули мене, і в бою від мене нема жодної користі. Я просто щез із Галбаторіксових очей, аби передати свої знання своєму правонаступникові.

— Каліка, що не скорився,— прошепотів Ерагон.

— Вибач мені,—зніяковів Орик.

— Пусте,— відгукнувся ельф, кладучи руку на плече Ерагонові.— Ісланзаді Дротнінг, дозвольте вас залишити?

— Гаразд, ідіть собі,— мовила та втомлено.— Ідіть і працюйте.

Глаедр низько пригнувся, і Оромис сів на нього верхи.

— Рушаймо! — гукнув він до Ерагопа із Саофірою.— У нас буде довга розмова!

Золотий дракон зістрибнув зі скелі й зробив коло над галявиною, здіймаючись угору.

— Не забувай про честь свого клану! — на прощання гукнув гном до Ерагоиа.

Сідаючи верхи на Сапфіру, юнак почував себе так, ніби ладнався вирушити в довгу подорож, тож хотів попрощатися з усіма па світі. Він у захваті глянув на Сапфіру й посміхнувся, передчуваючи нові пригоди. Та задоволено підстрибнула й злетіла в небеса.

Обидва дракони велично попрямували до білої скелі, що лежала за кілька миль на північ, голосно розсікаючи повітря крилами. Сапфіра летіла, не відстаючи від Глаедра, а її захват відбивався луною у свідомості Ерагона, підсилюючи його власні почуття.

Вони приземлилися на лісовій галявині біля гірського урвища. Звідси стежина вела до приземкуватої хатини, що стояла між стовбурами чотирьох дерев. Звісно, дракону в ній годі було вміститися...

— Ласкаво просимо до моєї оселі,— запросив Оромис— Я мешкаю тут, у горах Тельнаєра, тому що потребую спокою й розважливого навчання. Мій розум працює краще, перебуваючи подалі від Елесмери з її спокусами й принадами.

Ельф зник усередині хатини, а за мить повернувся з двома табуретами й карафками холодної води для себе й Ерагона. Юнак зробив пару ковтків, насолоджуючись чудовим краєвидом і намагаючись приховати хвилювання. Він таки бачив справжнього вершника! А з-за його спини Сапфіра зацікавлено стежила за Глаедром.

Пауза в розмові затяглася, минуло хвилин із десять, потім півгодини, година... Спочатку юнак нервував, не розуміючи, навіщо все не, але потім опанував себе й просто насолоджувався гарною дниною.

— Ти вчишся терпіння,— озвався Оромис— Це добре.

— Поспішаючи, не вистежиш оленя,— завважив Ерагон.

— Авжеж,— похвалив його ельф.— Дай-но я гляну на твої руки. Гадаю, вони багато можуть про тебе розповісти.

Ерагон зняв рукавички, і вчитель помацав його зап'ястки своїми тонкими пальцями. Він також оглянув мозолі на юнакових руках і посміхнувся.

— Виправ мене, якщо я помиляюся,— сказав ельф,—ти орудував косою й плугом частіше, ніж мечем. Але й управлявся з луком.

— Так,—відповів той.

— І ти мало писав або ж малював, якщо взагалі коли-небудь цим займався.

— Бром навчав мене грамоти в Тейрмі,— зніяковів Ерагон.

— Зрозуміло,— кивнув мудрець.— Окрім того, ти дуже необережний і не дбаєш про власну безпеку.

— Що змушує вас так думати, Оромисе-єльда? — спитав юнак, вживаючи шанобливе звертання.

— Не ельда,—виправив ельф.—Ти можеш називати мене вчителем своєю мовою, або ебритіл — прадавньою. І більше ніяк, зрозумів? Так само звертайся й до Глаедра. Ми — ваші

вчителі; а ви — наші учні, отож шануймося.— Оромис говорив м'яко, але з надією, що його зрозуміють.

— Авжеж, вчителю Оромисе,— погодився з ним Ерагон.

— І ти, Сапфіро, теж,— попросив той.

Ерагон відчув, як це було важко для гордого дракона, але той несподівано швидко озвався:

— Так, учителю.

— Чудово,— кивнув Оромис, продовживши огляд.— Будь-кого з такими шрамами, як у тебе, можна було б назвати або невдахою, або безумцем. То ти в нас безумець, чи не так?

— Та ні ж бо,— здивувався юнак.

— На невдаху ти теж не дуже схожий,— зауважив ельф.— Тож залишається друге. Чи ти й далі заперечуватимеш?

— Я б сказав, що-не зважаю на труднощі, коли близька мені людина потрапляє в біду,— подумавши, сказав Ерагон, і його погляд упав на Сапфіру.

— І тоді ти робиш щось неможливе, так?

— Просто мені подобається, коли кидають виклик.

— Отже, ти вважаєш, що слід час від часу себе перевіряти? — уточнив мудрець.

— Мені дуже подобається боротися з труднощами,— відповів хлопець,— але останнім часом їх було так багато, що я не хотів би шукати

більших пригод на свою голову. Я лише намагаюся вижити в цій борні.

— Утім, ти гайнув шукати разаків, а не лишився в Паланкарській долині,— наполіг Оромис— І таки прийшов аж сюди.

— Я гадаю, що вчинив правильно, вчителю.

На якийсь час запала мовчанка. Ерагон намагався збагнути, про що думає ельф, але з виразу його скам'янілого обличчя годі було щось зрозуміти. Нарешті той оговтався.

— Тобі часом не давали якоїсь дрібнички в Тарназі? — поцікавився ельф.— Наприклад, камінчика, монетки чи якогось іншого оберега?

— Авжеж, давали,— Ерагон сягнув під туніку за срібним амулетом у вигляді молота.— Ганел зробив це для мене за наказом Ротгара, аби нас із Сапфірою ніхто не зміг побачити в магічному кристалі. А як ви дізналися?

— Я... — пояснив Оромис,— я раптом перестав тебе відчувати.

— То це ви намагалися побачити мене поблизу Сильтрима тиждень тому?

— Я не мав такої потреби,— похитав головою ельф.— Я можу спілкуватися з тобою більш досконалим методом... як тоді, коли ти був поранений у Фартхен Дурі.— Узявши амулет, він прошепотів закляття прадавньою мовою й повернув його юнакові.— Я перевіряв, чи він часом

не зачарований,— пояснив він тихо.— Бережи його, це дуже цінна річ.— Замислившись, мудрець глянув на гори й несподівано спитав:

— А для чого ти тут, Ерагоне?

— Для того, щоб закінчити своє навчання,— здивувався юнак.

— І що, на твою думку, для цього потрібно?

— Ну, навчитися магії, а також удосконалити мистецтво бою,— озвався Ерагон.— Бром не встиг навчити мене навіть того, що знав.

— Магії, мистецтва фехтування та деяких інших речей я тебе навчу,— сказав Оромис,— але все це марнота марнот, якщо не знати, де й коли їх треба застосовувати. Найважливіше навчитися саме цього, зрозумій. Поглянь на Галбаторікса. Одна лишень влада без чогось духовного — найнебезпечніша на світі річ. Тому моє завдання полягає в тому, аби навчити тебе та твого дракона робити правильний вибір. Ви мусите зрозуміти самих себе, свої власні можливості, вади й переваги. Ось для чого ви тут.

— А коли ж ми почнемо? — спитала Сапфіра.

Оромис хотів був розкрити рота, щоб відповісти, та раптом здригнувся й випустив карафку з рук. Його обличчя почервоніло, пальці звело судомою, хоч за мить він уже опанував себе. Ерагон навіть не встиг злякатися.

— Що з вами? — гукнув він до вчителя.

— Щось значно гірше, ніж хотілося б,— посміхнувся той.— Ми, ельфи, вважаємо себе безсмертними, але навіть нам не вдається контролювати своє тіло й уникати хвороб... Проте не хвилюйся, юначе, для тебе це безпечно. Після катувань у в'язниці я трохи поновив свої магічні навички, тож сподіваюся дожити до відродження славного роду вершників!

— А скільки для цього треба часу? — спитав Ерагон.

— Боїшся, що я завчасно помру? — звів брови ельф.— Не переймайся цим, але ми справді мусимо поспішати, бо вардени можуть будь-якої миті покликати тебе на допомогу. Тому, відповідаючи на запитання Сапфіри, я скажу, що ми почнемо негайно й будемо тренуватися швидше, ніж будь-хто з вершників за всю їхню історію!

— Але ви ж знаєте,— сором'язливо почав був Ерагон,— про моє каліцтво...

— Ерагоне,— суворо мовив ельф,— ти каліка лише тому, що вважаєш себе таким. Я розумію, що ти відчуваєш, але треба бути оптимістом, оскільки духовна зневіра — ще більша перешкода, ніж фізичні рани. Я знаю це з власного досвіду. І те, що ти себе жалієш, не дасть тобі нічого доброго. Але обіцяю, що я та інші ворожбити оглянуть тебе, аби з часом вилікувати. А поки що твоє навчання триватиме так, ніби нічого й не сталося.

Ерагон зіщулився від самої думки про можливі наслідки, згадавши, які муки йому довелось пережити.

— Але це може мене вбити,— зізнався він.

— Ні, Ерагоне, цього не буде,— заперечив Оромис— Я знаю про твої муки. Але ми маємо певні обов'язки: ти відповідаєш за безпеку варденів, а я дбаю про твій вишкіл. Ми не можемо нехтувати цим через звичайний біль. Адже на карту поставлено надто багато, щоб дозволити собі програти.

Утім, Ерагон уперто похитав головою. Він намагався висунути бодай якісь аргументи на свій захист, та марно: ельф мав рацію.

— Ерагоне,— переконливо мовив той.— Ти мусиш скоритися. Хіба ти не маєш чогось, заради чого варто було б пожертвувати собою?

Першою, про кого згадав хлопець, була Сапфіра, але він мав би зробити це не лише заради неї. І не лише заради Насуади, і навіть не лише заради Арії. Але що ж саме тоді ним рухає? Коли він присягав на вірність Насуаді, то робив це задля Рорана й решти людей, які були під Імперією. Але чи важили вони для нього аж так багато, щоб витримати такі випробування й муки?

— Так! — сказав сам собі хлопець.— Так, усі вони варті того, аби я допоміг їм вижити! І тому це єдина мета мого життя! — Затремтівши від хвилювання, він мовив до свого вчителя: —

Я погоджуюсь на це заради тих, за кого воюю проти Галбаторікса. Незважаючи на біль, я присягаюся, що буду кращим за будь-кого з ваших учнів!

— На менше я просто не згоден,— озвався Оромис— А тепер скидай свою туніку, я хочу глянути, з якого тіста тебе зліплено.

— Стривайте,— гукнула Сапфіра.— А Бром знав про тебе, вчителю? — Ерагон і собі вжахнувся від такого припущення.

— Звісно, знав,— відповів ельф.— Він був моїм учнем, і я радий, що ви гідно його поховали. У Брома було важке життя, про нього мало хто дбав. Сподіваюсь, що він здобув спокій, відійшовши в небуття.

— А Морзана ви теж знали? — спохмурнів юнак.

— Він теж був моїм учнем, але ще до Брома.

— І Галбаторікс?

— Я був одним зі старійшин, котрі відмовились дати йому нового дракона, коли загинув перший,— мовив Оромис— Але я ніколи не вчив його, бо він переслідував і вбивав своїх учителів.

Ерагон хотів був іще щось спитати, але передумав, знімаючи туніку.

— Схоже, ми так і не дізнаємось про всі Бромові таємниці,— сумно сказав він, затремтівши від холодного вітру.

Оромис оглянув юнака й здивовано прикипів поглядом до шраму, що перетинав його спину.

— Хіба Арія або хтось із варденів-цілителів не пропонували тобі його позбутись? — спитав ельф.

— Арія пропонувала, але...— завагався Ерагон, не знаючи, як виразити свої почуття, а потім просто сказав: — Це частина мене, як шрам у Мертага.

— Шрам у Мертага?

— Так,— підтвердив юнак.— Мертаг має таку саму відмітину від власного батька. Той іще в дитинстві вдарив його Зароком.

Оромис уважно глянув на Ерагона, а потім кивнув і змінив тему.

— У тебе непогана статура, на відміну від більшості фехтувальників,— зауважив він.— Ти однаково майстерно володієш обома руками?

— Не зовсім, але я намагався битися лівою, після того, як зламав зап'ясток у Тейрмі.

— Гаразд,— похвалив юнака Оромис— Це заощадить наш час. А тепер з'єднай руки за спиною й спробуй підняти їх якнайвище.— Утім, Ерагон ледь зумів досягти того, аби руки зійшлися за спиною.

— Тепер нахилися вперед, але тримай коліна прямо. Спробуй доторкнутися до землі,— пролунав наступний наказ.

Це виявилось іще важче, тож пальці юнака не повністю сягнули землі.

— Принаймні ти тягнешся, не завдаючи собі болю,— сказав учитель.— Я не сподівався навіть на таке.

Після того Оромис звернувся до Сапфіри.

— Я хотів би дізнатися і про твої здібності, драконе,— він замовив їй показ карколомних вправ, з якими та успішно впоралась. Хіба що не змогла зробити сальто в повітрі.

Коли Сапфіра приземлилася, а Оромис завершив огляд юнака, Глаедр і собі висловив занепокоєння з приводу стану Ерагона.

— Якби драконам довелося жити на волі,— сказав він Сапфірі,— то вони б краще володіли своїм тілом.

— Ти неправий,— вступився мудрий ельф.— Навіть якби Сапфіра виросла у Вройнгарді, вона літала б так само чудово.

Задоволений дракон підморгнув Ерагонові й заходився чистити пазурі.

— Тобі хіба що слід трохи вдосконалити відчуття простору,— зауважив Оромис, знову всідаючись,—але зовсім трохи.

Наступні п'ять годин, за підрахунками Ерагона, ельф перевіряв рівень його, а також Сапфіриних знань із ботаніки, теслярства, металургії й медицини, не забуваючи також про історію й прадавню мову. Іспит несподівано заспокоїв

Ерагона — це нагадало йому старі добрі часи Бромового вишколу.

Коли вони зробили перерву на обід, Оромис запросив Ерагона до своєї оселі, залишивши драконів назовні. У хаті в ельфа було майже порожньо, за винятком дещиці буденного начиння: посуду, книжкових полиць та зброї на стінах.

На дверях висів гобелен із зображенням чарівного міста, залитого місячним сяйвом. Рябе обличчя нічного світила видавалося банею величного храму завбільшки з гору. Картина була настільки реалістичною, що Ерагон сплутав її з вікном і, лише зауваживши нерухомість зображеного ландшафту, недовірливо посміхнувся.

— Де ж така краса буває? — спитав він, милуючись містом, зображеним на гобелені.

— Добре запам'ятай його, Ерагоне,— відгукнувся ельф.— Саме там осердя всіх наших нещасть. Це наше давнє місто Ілірея, столиця королівства Бродрінг, спалена в епоху Ду Фірн Скулблако й відроджена як прокляте місто Урубейн. Я змалював цей фаіртх тієї ночі, коли тікав з нашого дому перед приходом Галбаторікса.

— Фаіртх? — не зрозумів юнак.

— Це образ, зафіксований магією на сланцевій пластині,— пояснив Оромис— Тож пейзаж

на дверях достеменно відтворює вигляд Іліреї в той час, коли я вимовляв закляття.

— А що являло собою королівство Бродрінг? — поцікавився Ерагон.

— Як?! — вигукнув ельф.— Ти не знаєш? Як же так? Утім, зважаючи на селянський побут, а також на страх перед Галбаторіксом, можна зрозуміти незнання власної історії. Однак я не можу вибачити Бромові того, що він не навчив тебе таких простих речей, з якими обізнані навіть діти ельфів чи гномів!

— Бром більше переймався тим, щоб навчити мене виживати, а не історією давно померлих людей,— відповів хлопець.

Оромис довго мовчав, вислухавши Ерагона.

— Вибач мені,— нарешті мовив він суворо.— Я аж ніяк не ставлю під сумнів Бромову науку, просто зараз у нас обмаль часу, а твоє невігластво в окремих дисциплінах його зменшує.

Оромис відчинив кілька шафок, схованих у стіні, і дістав з них булочки й миски з фруктами, які виставив на стіл. На мить заплющивши очі, він завмер перед трапезою.

— Королівство Бродрінг,— таки пояснив він Ерагонові,— було осередком людей перед занепадом вершників. Після того як Галбаторікс убив Врейля, він подався до Іліреї разом із клятвопорушниками, скинувши короля Ангреноста та привласнивши його титули й посівши

^A

його трон. Так королівство Бродрінг перетворилося на столицю Галбаторікса. Потім він приєднав Вройнгард та інші землі до своїх володінь, створивши відому тобі Імперію. Формально королівство Бродрінг усе ще існує, однак це не більше, ніж назва, колись затверджена королівським декретом.

Боячись набриднути ельфові розпитами, Ерагон зосередився на їжі. Проте вираз його обличчя виказував неабияке зацікавлення розмовою, тож Оромис усміхнувся:

— Ти нагадуєш мені Брома часів його учнівства. Під ту пору він був набагато молодший за тебе, маючи лише десять років, але його цікавість була непогамовна. Я не чув від нього інших слів, окрім «як», «що», «коли» й «чому». Тож не соромся й запитуй про все, що хочеш.

— Справді, я хочу знати так багато,— похнюпився Ерагон.— Наприклад, хто ви насправді? Звідки родом? І де народився Бром? Яким був Морзан? Як, що, коли? А ще хочу знати геть усе про Вройнгард і вершників. Може, мій власний шлях тоді прояснiє?

Киваючи головою, Оромис перебирав на тарілці ожину.

— Добре,— зітхнув він, доївши ягоди.— Щодо мене, то я народився кілька століть тому в місті ельфів Лутивіра, яке лежить у лісах біля озера Тудостен. У двадцять років,— а для

ельфа це ще дитинство,— я був приставлений сторожити драконячі яйця, які ці дивовижні створіння віддавали вершникам, тож Глаедр призначався саме для мене. Нас учили як вершників, і близько ста років ми моталися світом, виконуючи накази Врейля. Нарешті прийшов день, коли довелося йти на спочинок, передавши свої знання новим поколінням. Тому я зупинився в Іліреї, де готував майбутніх вершників, аж поки Галбаторікс усе не знищив.

— А як щодо Брома? — спитав юнак.

— Бром походив з учительської родини з міста Куаста. Його матір звали Нельоду, а батько мав ім'я Холкомб. Куаста відокремлювалась Хребтом від решти Алагезії, будучи дивовижним осередком прадавніх звичаїв і вірувань. Наприклад, прибувши до Іліреї, Бром іще довгий час стукав у двері рівно тричі перед тим, як увійти чи вийти з кімнати. Учні дражнили його, поки він не позбувся цієї звички разом з багатьма іншими.

Ельф зітхнув і вів далі.

— Морзан був найбільшою невдачею в моєму вчителюванні,— визнав він.— Бром обожнював його, завжди підтримуючи цього зухвальця. Той знав про це й користався Бромовою прихильністю. Він виростав таким гордим і жорстоким, що я вирішив відвести його від довірливого хлопця.. Та Морзан випередив

мене, підмовивши Галбаторікса викрасти маленького дракона Шруйкана, адже в того дракон загинув. Разом вони й утекли... Ти навіть не уявляєш, як Бром був вражений зрадою Морзана. І коли Галбаторікс разом із клятвопорушниками, убивши Бромового дракона, відкрито виступив проти нас, то Бром зосередив свою помсту на тому, хто справді був винен у всьому. На Морзані. Ось так.

Оромис замовк, спохмурнівши.

— А чи ти знаєш, чому втрата дракона означає загибель того, хто виживе? — спитав він Ерагона.

— Тільки уявляю,— зіщулився той.

— Сам по собі такий біль означає для власника дракона жахливе потрясіння,— пояснив ельф.— Це так, ніби померла частина тебе самого. Коли це сталося з Бромом, я гадав, що він збожеволіє. А після того, як мене схопили і я втік, довелося привезти його в Елесмеру. Та Бром не схотів там залишатися, подавшись із нашим військом у степи Іліреї, де загинув король Евандар. Біда тоді насувалася звідусюди. Міць Галбаторікса зростала, гноми відступили, на південному заході люди боролися за створення Сурди, а ми якраз втратили свого короля. Прагнучи помсти, Бром скористався ситуацією. Він згуртував вигнанців та колишніх в'язнів, з якими й утворив спільноту варденів. Він керував нею кілька років

поспіль, потім передоручив іншому, щоб віддатися жадобі помсти, яку таки й задовольнив, убивши Морзана. Також Бром власноруч убив трьох клятвопорушників, включно із Морзаном, і мав на рахунку смерть іще п'ятьох. Він рідко коли бував щасливим, але залишався добрим вершником і чудовою людиною, тож я вважав за честь знатися з ним.

— Я ніколи не чув його імені у зв'язку із загибеллю клятвопорушників,— засумнівався Ерагон.

— Галбаторікс не хотів, аби люди вважали, що можна перемогти його слуг,— знехотя пояснив ельф.

І знову юнакові довелося переглянути власні уявлення щодо Брома, спершу сільського оповідача, потім воїна й чаклуна, з яким він подорожував, і, нарешті, вершника, який, до того ж, був ватажком варденів і вбивцею клятвопорушників. Важко було поєднати всі ці образи. Юнак почувався так, ніби геть не знав свого колишнього приятеля.

— Так, Бром був чудовою людиною,— погодився він.

Зітхнувши, юнак визирнув в одне з круглих вікон, які виходили до урвища й дозволяли пообідньому теплу заповнювати кімнату. Він побачив Сапфіру, котра явно загравала з Гладедром, крутячись довкола нього й жартівливо

вимахуючи хвостом. Вона нагадувала кошеня, яке намагається затягти до гри старого кота, от тільки Глаедр залишався цілком незворушним.

«Сапфіро!» — подумки гукнув Ерагон.

«Що таке?» — скинувся дракон.

«Я розумію, що ти захоплена, але не клей із себе дурника».

«Хіба ти сам не бував такий?» — образилась Сапфіра.

Від несподіванки юнак отетерів. Це було схоже на звичний закид, який вільно почути від людей, але від дракона він такого ніяк не чекав. До чого ж це призведе? Сапфіра зневажливо пирхнула й вимкнула їхній внутрішній зв'язок.

Ерагон перевів погляд на співрозмовника, зрозумівши, що той усе бачив.

— Попри існуючий зв'язок,— кивнув він убік Сапфіри,— іноді я не знаю, що вона викине наступного разу. Чим більше я дізнаюсь про свого дракона, тим виразнішою стає різниця між нами.

— Ті, кого ми любимо, часто стають чужими для нас,— мудро мовив Оромис— Сапфіра ще молода, як і ти. У нас із Глаедром пішло кілька років, аби як слід порозумітися. Зв'язок вершника зі своїм драконом не схожий ні на що інше, це щоденна й копітка співпраця. Ти довіряєш своєму?

— Чи довірю я Сапфірі своє життя? — уточнив хлопець.— Звісно, довірю.

— Тоді ти мусиш її зрозуміти. Ось ти, наприклад, виріс сиротою. А вона так само прожила з думкою, що залишилась останньою в роду драконів. І тільки зараз зрозуміла, що помилялась. Тож не дивуйся. Мине кілька місяців, вона кине загравати з Глаедром і повернеться до тебе.

— А чому ельфи не їдять м'яса? — змінив тему Ерагон.

— А навіщо? — питанням на питання відповів Оромис— Усе, що нам треба, ми беремо з рослинного світу. Негоже змушувати тварин страждати лише через те, щоб ми мали на столі зайву страву. Колись ти це зрозумієш.

Ерагон спохмурнів, не сподівавшись, що йому коли-небудь доведеться харчуватися самими лише фруктами й овочами.

— Хіба ви не скучили за смаком м'яса? — з надією поцікавився він.

— Як можна скучити за тим, чого ніколи не знав? — відповів ельф.

— А як щодо Глаедра? — не вгавав юнак.— Він же не може харчуватися лише травою.

— Ні, але він і не вбиває без потреби. Утім, він не в змозі позбутися природних звичок, а от людина може задовольняти свої потреби, не відбираючи чийогось життя.

— А Ісланзаді? — не вгавав Ерагон.— її ж накидка зроблена з лебединого пір'я?

— Те пір'я просто збирали кілька років,— пояснив Оромис— Жоден птах не постраждав.

Коли вони завершили трапезу, Ерагон допоміг почистити тарілки піском. Розставляючи їх у шафі, ельф поцікавився, чи юнак уже купався сьогодні.

— Ні, ще не купався,— здивовано відповів той.

— Будь ласка, завтра зроби це, і так щодня!

— Щодня! — вигукнув Ерагон.— Але ж вода занадто холодна! Я можу застудитися!

— Тоді зроби її теплішою,— здивовано глипнув на нього ельф.

— Я не такий вправний, щоб завдяки магії нагріти цілий струмок,— насупився хлопець.

Оромис зненацька голосно розреготався, змусивши Глаедра стривожено глянути вбік їхньої компанії.

— Та я ж не прошу цього! — весело мовив він.— Ти бачив оті ночви, вмонтовані в підлогу?

— Я гадав, що це для прання,— зніяковів Ерагон.

— Та ні, це щоб митися. Відкручуй крани, що он над ними, й мийся собі на здоров'я водою будь-якої температури. А ще обов'язково поголись! Бритви в мене нема, бо ельфи не голяться, але тобі я дістану і бритву, і дзеркало, тож будеш охайний.

Присоромлений Ерагоп мовчки кивнув на знак згоди. Разом вони вийшли надвір, де ельф гукнув свого дракона.

— Ми вже узгодили із Сапфірою розклад занять,— озвався той.— Вони з Ерагоном розпочнуть завтра, за годину після сходу сонця.

— І принесіть сідло, яке Бром змайстрував для Сапфіри,— нагадав Оромис— А поки що можете розважатись — в Елесмері повно чудес для чужоземця.-

— Я візьму це до уваги,— вклонився Ерагон.— Перш, ніж піти, учителю, хотів би подякувати вам за допомогу в Тронжхеймі, коди я здолав Смерка. Без вашої підтримки я б не вижив. Отож, я ваш боржник.

— Ми обоє ваші боржники,— додала Сапфіра.

Оромис усміхнувся й кивнув на знак згоди.

ТАЄМНЕ ЖИТТЯ МУРАХ

Ти уявляєш, Ерагоне! — вигукнула Сапфіра, щойно вони відлетіли від будинку ельфа.— Іще один дракон! Ти можеш у це повірити?

— Так це ж чудово! — відповів юнак, погладивши її.

Тут, високо над Ду Вельденварденом, однією-єдиною ознакою життя була ледь помітна цівка диму, що тяглась із димаря Оромисової оселі.

— Я ніколи й не сподівалась, що зустріну якогось іншого дракона, крім Шруйкана,— не вгавала Сапфіра.— Можливо, з часом ми б урятували яйця від Галбаторікса, але ж коли це ще буде! Натомість тепер... Глаедр чудовий, правда ж? Він такий старий і сильний, а його луска така лискуча! Він, мабуть, удвічі або й утричі

більший за мене, чи **не так? А ти бачив** його пазурі? Ох, які вони!

Вона все теревенила й теревенила, нахвалюючи Глаедра й виказуючи своє справжнє обожнення. Ерагон спробував і собі розповісти про те, що дізнався від Оромиса, та його намагання були геть марні. Отож, він мовчки сидів верхи на драконі, роздивляючись уже остогидлий ліс унизу. Йому було самотньо.

Повернувшись до свого помешкання, юнак не схотів рушати на оглядини Елесмери. Досить із нього й побаченого під час подорожі цією нескінченною дібровою. Тим часом Сапфіра, розлігшись на своєму ложі, так і продовжувала теревенити про свого нового приятеля. Тоді парубок вирішив добре опанувати всі тонкощі користування ванною кімнатою.

Уранці під дверима з'явився пакунок з обіцяною бритвою та дзеркалом від Оромиса. Лезо було виготовлене ельфами, тож його не довелось гострити. Кривлячись, Ерагон помився гарячою водою, а потім задивився у дзеркало.

— Я виглядаю вже геть дорослим,— мовив він сам до себе.— Дорослим і стомленим.

Риси його обличчя й справді загострилися, надаючи юнакові якогось аскетичного вигляду. Звісно ж, він не був ельфом, але тепер його вже важко було сприйняти й за людину. Зачесавши

волосся, Ерагон помітив, що його вуха стали схожі на вуха ельфів. Значить, зв'язок із Сапфірою неабияк вплинув на його розвиток.

Загалом, юнакові важкувато було сприймати ті зміни, які відбувалися з ним. Навіть попри те, що він був готовий до цього, як до підтвердження його статусу Вершника. Невже ніхто не помічає такої дивовижної переміни? І до чого це призведе?

«Коли ж, нарешті, мені стане відомо, хто я такий насправді?» — думав собі Ерагон.

Він доторкнувся лезом щоки, як це робив колись Герроу. Щетина голилась, але якось нерівномірно. Тоді юнак змінив кут нахилу — вийшло набагато краще. Сягнувши підборіддя, лезо порснуло з рук, порізавши шкіру. Зойкнувши від болю, Ерагон миттю ляснув рукою по рані, прошепотівши закляття, і таки спинив кров.

— Ерагоне! — гукнула здалеку Сапфіра, відчувши якийсь нелад.

— Усе гаразд,— посміхнувся хлопець.— Жити буду.

— Обережніше, малий,— зазирнув до нього дракон.— Як на мене, краще вже ходити зарослим, аніж відчикрижити собі голову під час гоління!

— Я цілком з тобою згоден,-- обернувся від дзеркала Ерагон.— Іди вже собі, чуєш!

Сапфіра пирхнула й повернулася в ліжко.

Зачинившись, юнак відклав бритву, спробував заспокоїтись і згадати прадавні закляття. За якусь мить він таки проказав потрібні слова, і щетина з його щік зникла.

Задоволений, Ерагон вийшов з ванної кімнати, і вони із Сапфірою тут-таки подалися до Оромисової оселі.

Зустрівши своїх учнів, ельф одразу ж перевірив Сапфірине сідло. Він обмацав кожен ремінець, особливо уважно оглянувши підчеревне кріплення й застібки. Бромова робота йому сподобалась.

— Він завжди був вправним майстром,— сказав Оромис— Використовуйте це сідло тільки для швидкого пересування. А для звичайної подорожі...— Він пішов до хатини й за хвилину повернувся із сідлом, оздобленим визолоченим візерунком: — беріть ось це,— мовив ельф.— Воно виготовлене у Вройнгарді й захищене закляттями, тож ніколи вас не підведе.

Ерагон аж заточився, приймаючи сідло з рук Оромиса. Воно було досить-таки важке й мало таку саму форму, що й Бромове, хоч і виглядало більш зручним. Ремені, які охоплювали драконові груди, мали повіддя, що регулювалися відповідно до зросту й ваги. Кілька з них привернули увагу хлопця, тож він запитав про їхнє призначення.

— Вони допоможуть тобі втриматись, коли Сапфіра буде виконувати складні маневри,— прогуркотів Глаедр.

Оромис допоміг Ерагонові зняти із Сапфіри старе сідло.

— Сапфіро, сьогодні ти літатимеш з Глаедром,— пояснив ельф.— А ми з Ерагоном залишимось тут на тренування.

— Як скажете,— радісно відгукнулася та, злітаючи в повітря.

Відірвавши золотаве тіло від землі, Глаедр рвонув на північ. Сапфіра летіла поруч із ним.

Ельф не дав Ерагонові помилуватися польотом Сапфіри й повів його на учбовий майданчик під вербою, що росла неподалік його хатини.

— Зараз я покажу тобі Римгар, або Танець Змії та Чаплі,— сказав він.— Це низка бойових вправ, яку ми розробили спеціально для підготовки наших воїнів, хоч решта ельфів завдяки цьому просто підтримують свою фізичну форму. Римгар складається з чотирьох рівнів, кожен з яких складніший за попередній. Тож почнімо з першого.

Недобре передчуття майбутнього іспиту зіпсувало Ерагонові настрій. Парубок зіщулився, втупившись у землю.

— Розслабся,— порадив йому Оромис, але той, здавалося, не чув свого вчителя.— Ти не

зможеш зробити Римгар, якщо будеш затиснутий, немов шматок дубленої шкури.

— Так, учителю,—скривився Ерагон, неохоче розслабивши м'язи, хоч напруги так-таки й не позбувся.

— Постав ноги разом, а руки витягни вздовж тулуба,— наказав ельф.— Дивись прямо перед собою. Тепер глибоко зітхни й підведи руки над головою, щоб зійшлися долоні... Ось так, добре. Видихни й нахилися якомога нижче до землі, спершись об неї руками, щоб, підстрибнувши, повернутися в попереднє положення. Так, так... Тепер знову вдихни й підведи голову вгору, глянь на небо, прогнись назад і торкнися руками землі... Молодець, знову видихни... І ще раз, і ще...

Як на Ерагона, вправи були доволі прості й не викликали болю в спині, хоч він швидко спітнів і задихався. Зрештою, юнак радів, що хвороба ніби принишкла. Відкинувши свої побоювання, він плавно прибирав то однієї, то другої пози, рухаючись у заданому ельфом ритмі.

«Невже я одужую!» — зачудовано думав юнак.

Оромис робив вправи разом зі своїм учнем, демонструючи такий рівень професійності, що змушував забути про його поважний вік. Ерагон тільки диву давався, споглядаючи, як легко той виконує складні рухи, ніби гуляючи собі лісовою стежкою. Його метод виявився куди

більш спокійним за Бромову науку, але так само виснажливим.

— Тепер давай-но помиємось,— сказав ельф, коли вони скінчили.

Біля ванни в будинку обидва швидко розляглися. Ерагон нишком спостерігав за ельфом, з інтересом розглядаючи його статуру. Оромис був дуже худим, однак м'язи мав чітко окреслені. Загалом, його геть безволосе тіло не було схоже на ті, що їх Ерагон бачив у Карвахолі. Воно виглядало більш струнким, граційним і вишуканим.

Коли вони помилися, Оромис повів Ерагона далеко в Ду Вельденварден, де столітні дуби хилилися до землі, ховаючи у своїх кронах небо, а ноги в'язли в килимі з лишайника. Довкола стояла мертва тиша.

Показавши на пеньок посеред галявини, ельф звелів юнакові присісти й заплющити очі.

— Відкрий свій розум, Ерагоне,— загомонів він пошепки до учня.— Відкрий свій розум і вслухайся в довколишній світ, почуй усіх мешканців лісу — від мурашок на дереві до хробаків у землі. Слухай, поки не почуєш усіх і зрозумієш їхнє призначення та природу. Слухай, а коли нарешті почуєш, то приходь, щоб розповісти.

І все змовкло.

Не зовсім упевнений у тому, що Оромис пішов, Ерагон спробував подумки, не розплющу-

ючи очей, роззирнутися довкола. Спочатку він відчув одну лиш порожнечу, але потім трохи проясніло, і він побачив ніби сузір'я галактики, що кружляли над ним. Кожне з них було живою істотою!

Вражений до глибини душі, юнак спробував відкритися цілому світові. Тепер будь-хто міг спілкуватися з ним. Аж раптом його думки наче гойднулись — він порушив систему бачення, й видиво зникло, а зв'язок урвався. Тоді Ерагон знову зосередився й спробував осягнути розумом лісове довкілля.

Найцікавішими виявились комахи, чия кількість була справді вражаюча. Десятки тисяч крихітних істот населяли кожен квадратний фут моху, а ще мільйони блукали собі галявиною. Це неабияк подивувало парубка, який ніяк не міг уторопати, щоб якихось там жуків було більше, ніж усіх людей в Алагезії разом узятих! Зосередившись на більш знаних йому червоних мурахах, Ерагон довідався про їхнє життя, про їхні потреби, страхи, захоплення.

Він був у захваті від того, що ці маленькі створіння напевно знають, куди саме їм прямувати. Він не міг осягнути механізм, який керував ними, але мурахи завжди рухались цілком свідомо й непомильно. Ними керував інстинкт поживи, здобичі, яка теж чимало здивувала хлопця. Парубок знав про те, що мурахи

вбивають інших комах, але виявилось, що мета їхнього існування цілком інакша. Вони піклувалися про розведення якихось значно менших за них створінь, повсякчас дбаючи про них.

Пригледівшись, Ерагон зрозумів, що це була звичайнісінька тля! Саме її мурахи лоскотали своїми вусиками, видобуваючи з неї поживну речовину. Подумки Ерагон рушив за мурахами під землю, вивчаючи їхній побут, їхній догляд за малими й хворими членами мурашиної родини. Упорядкованість стосунків і розмірений ритм існування неабияк вразив юнака.

Утім, невдовзі Ерагонові набридли мурахи, і він зібрався було вийти зі стану спостереження, аж раптом на галявину вистрибнула білка, її поява була схожа на вибух світла, оскільки хлопець налаштував свою свідомість на підземну темряву мурашника. Приголомшений, він став сприймати довколишній світ крізь почуття цієї пухнастої тваринки. Обережно принюхався до запахів лісу, відчув кору, що застрягла в кігтях, злякався свисту власного хвоста, яким він розтинав повітря. Порівняно з мурахами, білка випромінювала просто шалену енергію, маючи гострий і допитливий розум.

А потім вона стрибнула на гілку й зникла з його свідомості.

Коли Ерагон розплющив рчі, то побачив, наскільки тьмянішим і спокійнішим видавався

ліс порівняно з попередньою картиною. Юнак зітхнув і роззирнувся довкола. Здається, він уперше зрозумів, як багато приховує в собі лісове життя. Випроставшись, він рушив до найближчого куща, аби переконатися у своїй правоті щодо мурах. Справді, вони випасали тлю, але тепер це вже не викликало в нього подиву.

Занурений у власні думки, Ерагон повернувся на тренувальний майданчик, увесь час слідкуючи, аби не розчавити когось із лісових мешканців необережним кроком чи рухом руки. Виходячи з лісу, він був подивований тим, що сонце вже сідало. Отже, він просидів на галявині близько трьох годин!

Ерагон розшукав Оромиса, який щось писав гусячим пером. Ельф дописав рядок, дбайливо витер перо, закупорив чорнильницю й за якийсь час спитав:

— Ну, і що ж ти почув у лісі, Ерагоне?

Юнакові дуже кортіло поділитися своїми радісними думками про все побачене. Описуючи свої блукання таємничим світом комах, він відчував, як тремтить від захвату його голос. Адже йому так хотілося якомога яскравіше й докладніше описати це справжнє диво!

— Оце й усе? — звів брови ельф, коли юнак закінчив.

— Так, учителю,— похнюпився Ерагон, розуміючи, що не виконав свого завдання.

— А як же решта мешканців лісу? — поцікавився ельф.— Ти можеш сказати, що вони робили, поки твої мурахи доглядали тлю?

— Ні,— пролунала сумна відповідь.

— Ось у чому твоя помилка, Ерагоне,— пояснив Оромис— Ти мусиш сприймати все водночас, а не відволікатися на щось одне. Це дуже важливо. Доки ти не опануєш цього вміння, сидітимеш на тому пні щодня по дві години.

— А як довідатись, чи я вже опанував цю науку?

— Коли зможеш дивитися на щось одне, а бачити все разом.

По тому Оромис попросив Ерагона сісти поруч із ним за стіл, виклавши перед хлопцем чистий аркуш паперу й виставивши пляшку чорнила з пером.

— Донедавна ти ніби давав собі раду з прадавньою мовою, не знавши її до пуття,— сказав він.— Зрештою, мало хто з нас володіє нею повною мірою, але ти мусиш знати бодай граматику, щоб часом не вбитії себе через якусь правописну помилку в заклятті. Я не вимагаю, щоб ти володів нашою мовою, наче справжній ельф, бо на опанування цього не вистачить і цілого життя. Я тільки хочу, аби ти, не замислюючись, вільно користувався нею.

Оромис посуворішав і продовжив:

— До того ж, тобі треба навчитися читати й писати прадавньою мовою. Це не лише допоможе запам'ятовувати слова, але й зарадить тоді, коли ти забудеш закляття або шукатимеш його серед записів. Отже, знай, що кожен народ має свою власну писемну систему прадавньої мови. Люди й гноми використовують рунічну абетку. Це саморобна техніка письма, що не відображає всієї чарівності нашої мови. Таке під силу тільки Лідуен Кваедхі, поетичній системі ельфів, напрочуд вишуканій і водночас універсальній. Вона має сорок два символи, які відповідають різним звукам, комбінуючись у незчисленну кількість гліфів. Самі ж гліфи складаються в слова й речення. Наприклад, символ на твоєму персні — це гліф, як і напис па мечі. Отже, давай почнемо. Назви мені голосні звуки прадавньої мови.

— Що? — розгубився Ерагон.

Те, що юнак не знав граматики прадавньої мови, не було дивним, адже Бром змушував його запам'ятовувати лише необхідні для широкого вжитку слова, вряди-годи виправляючи вимову. Оромиса такий підхід до його рідної мови, звісно ж, обурив, хоч він і не виказав свого роздратування. Він заповзявся будь-що виправити Бромові огріхи.

— Я ніколи не потребував аж так багато слів у своїх закляттях,— виправдовувався Ерагон.—

Бром узагалі вважав, що це надприродна даність і що вистачить одного слова «брісінгр». Найбільше, що я вимовив за все своє життя прадавньою мовою, так це благословення сироти у Фартхен Дурі.

— Ти благословляв дитину? — стривожився ельф.— А зараз можеш пригадати своє благословення?

— Так, звісно.

— Ану повтори, будь ласка,— сказав Оромис, і на його обличчі з'явився вираз жаху, коли Ерагон зробив це.— Ти вимовив слово «сколір»?! — вигукнув він.— Ти впевнений? Це не було «сколіро»?

— Ні, це було «сколір»,— насупився хлопець.— Чому б не вжити слово, яке означає «захист»? Адже воно захистить тебе від усіх нещасть...

— Це було прокляття, а не благословення! — урвав його ельф.— Слово «сколір» означає «щит», а «сколіро» — «захист»! Ось що ти побажав тій дитині насправді: «Нехай щастить тобі, тож лишайся щитом від нещастя». Замість того, щоб захистити її від злої долі, ти прирік те нещасне створіння на жертву заради інших. Тепер вона буде брати на себе страждання людей, щоб ті жили спокійно.

— Ні, ні! Цього не може бути! — мало не збожеволів від почутого Ерагон.— Адже в заклятті

важать не тільки слова, але й наміри! І якщо я не бажав зла...

— Ніхто не вільний змінити природу слів,— пояснив Оромис— їх можна спотворити, ними можна керувати, але не перебріхувати, маючи на увазі протилежний сенс. Я хотів би вірити, що ти не мав злого умислу, інакше я не взявся б тебе навчати. Зрештою, якщо це так, то твоє помилкове прокляття тій дитині не дуже зашкодить.

— Це не виправдовує мене,— похнюпився Ерагон, уявляючи, яке лихо заподіяв він дитині.— Може, Сапфірине благословення якось допоможе.

— Що? — вражено вигукнув ельф.— Сапфіра теж брала в цьому участь? Я ще ніколи не бачив такого безрозсудства! Ви таки варті одне одного! Ви здатні змінити все на світі, керуючись лише своїми примхами!

— Це добре чи погано? — насмілився спитати юнак.

— Це просто нікуди не годиться! — гримнув Оромис— Де та дитина?

— Десь у Фартхен Дурі або в Сурді. Ви гадаєте, що благословення Сапфіри їй допоможе?

— Аж ніяк,— буркнув ельф.— Із цим узагалі не варто жартувати.

— Але ж існують якісь закляття, що скасовують благословення,— з надією скрикнув Ерагон.

— Так, існують,— погодився вчитель.— От тільки виголошувати їх мусить одна й та сама людина. Але ж ти, Ерагоне, не дуже добре пам'ятаєш, що саме казав. Як же можна пробувати ще раз? Ні, ця дитина таки страждатиме довіку, бо така вже сила магії.— Він сумно змовк, а потім додав: — Я бачу, ти розумієш, що накоїв, тому нагадаю про відповідальність за долю дитини. Згідно із законом вершників, це ніби твоя позашлюбна дитина, що кладе на тебе тавро безчестя.

— Так, я розумію,— ледь чутно проказав приголомшений Ерагон, збагнувши, що силоміць змусив дитину прийняти нещасливу долю. Чи може вийти щось добре з людини, яку позбавили вибору, і як вона мусить ставитись до власника її долі? Вочевидь, тільки з ненавистю.

— Тоді ми більше не будемо говорити про це,— зауважив Оромис.

— Так, учителю.

Ерагон перебував у пригніченому настрої аж до кінця занять. Він не зрадів навіть Сапфірі, яка, повернувшись із Глаедром, підійшла привітатися. Здається, вона неабияк пишалася собою, сяючи усмішкою.

— Як можна потрапити в повітряні ями і як їх уникнути? — переможно спитався дракон в юнака.

— Звідки я знаю? — відповів той, занурений у свої невеселі думки.

— А кого вирощують мурахи і як видобувають з них їжу? — спитав Оромис Сапфіру.

— Уявлення не маю,— у свою чергу розгубився дракон.

— Після того, що ви обоє наробили, це й не дивно! — сказав ельф.— Вам слід ділитися своїми знаннями. Ти міг би обходитись без правої руки, Ерагоне? А ти полетіла б з одним крилом, Сапфіро? Гадаю, ніколи. То чому ж тоді ви ігноруєте свій зв'язок, даючи перевагу супротивнику? Ви не тільки повинні спілкуватися подумки, але й мати спільну свідомість. Ви мусите бути одним цілим! Я хочу, щоб кожен із вас знав те, чого навчається інший.

— А як щодо особистого життя? — спитав Ерагон.

— Особисте життя? — перепитав Глаедр.— Коли ви підете звідси, то робіть що завгодно. Але поки ми вчимо вас, забудьте про це.

Хлопець глянув на Сапфіру, почуваючи себе ще гірше, ніж досі. Та відвела погляд, потім роздратовано тупнула ногою.

— Вони таки мають рацію,— м'яко мовив Ерагон.— Ми були дуже легковажні.

— Це не моя провина!

— Я й не кажу, що твоя, але давай надалі спробуємо бути кращими.

— Згода! — буркнула Сапфіра.

Утім, вибачатися перед ельфом та його драконом вона не стала, тож юнакові довелося зробити це за двох.

— Ми вас більше не розчаруємо,— схилив він голову перед учителями.

— Ну що ж, будемо сподіватися,— озвався Оромис— Завтра складатимете іспит з того, про що довідалися сьогодні.— Оромис простягнув кругле дерев'яне брязкальце.— Регулярно заводьте оцей пристрій, він будитиме вас щоранку. Приходьте сюди, помившись і попоївши.

Ерагон узяв брязкальце в руку. Воно виявилось на диво важким. Завбільшки воно було з волоський горіх і мало вгорі кнопку, схожу на пуп'янок. Пристрій стиха задзвенів, коли хлопець крутнув його задля годиться.

— Дякую,— вклонився він.

ПІД ДЕРЕВОМ МЕНОА

Попрощавшись, Ерагон із Сапфірою подалися до своєї оселі. Мимоволі вони подумки розкрилися один одному, і бурхливі емоції юнака боляче вразили дракона.

— Що сталось, малий? — здивувався він.

Довелося розповісти про дитину й про те злощасне благословення у Фартхен Дурі. Сапфіра у свою чергу вжахнулася скоєному злочину.

— Може, знак твоєї уваги якось зарадить,— сказав Ерагон,— але мене вже точно ніщо не виправдає.

— Це не тільки твоя провина,— заперечив дракон.— Я так само знаю прадавню мову, але не виправив тебе.

Ерагон мовчав, тож Сапфіра запобігливо додала:

— Зате спина тебе сьогодні не турбувала. Маєш бути вдячний хоча б за це.

Юнак похмуро гмикнув, не бажаючи, щоб його хтось розраджував.

— А що ж ти вивчила цього прекрасного дня? — уїдливо спитав він.

— Тепер я знаю, як уникнути небезпечних погодних умов,— похвалилася хлопцеві Сапфіра, чекаючи, що той стане розпитувати. Та Ерагон мовчав, пригнічений думками про долю нещасної дитини.

I

На порозі спальні як зазвичай стояла вечеря, тож юнак, підхопивши таріль, почимчикував до ліжка. Не в змозі ворухнутися від ранкових вправ і проклинаючи тутешній раціон, він заходився було їсти, аж раптом у двері хтось постукав.

— Заходьте! — гукнув Ерагон і мало не вдавився, коли на порозі з'явилась Арія.

Вона змінила свій шкіряний одяг на зелену туніку, стягнуту поясом. Звичної стрічки на голові не було, тож волосся вільно спадало на плечі. Утім, найбільші зміни відбулися не в одязі ельфійки, а в ній самій. Здавалося, колишня напруга, яку Ерагон завжди відчував, кудись щезла.

Ельфійка виглядала цілком умиротвореною.

— Аріє! — здивовано вигукнув хлопець.— Що ти тут робиш?

Торкнувшись пальцями вуст, та спитала:

— А ти збираєшся і цей вечір просидіти в хаті?

— Та ні, я просто... — зніяковів Ерагон.

— Ти в Елесмері ось уже три дні,— нагадала Арія,— але й досі нічого не бачив у нашому місті. Та я знаю, що ти завжди цікавився ним. Тож не впирайся.

Хлопець покірно встав із ліжка, і незабаром вони з ельфійкою вже збігали крученими сходами вниз. Уже надворі він почув якийсь гуркіт, і просто перед ним гепнулася згори Сапфіра.

— Я вже тут,— сповістив дракон, анітрохи не забившись.

— Звісно,— відповіла на те Арія.— Хто б сумнівався.

Натомість юнак, який волів побути з ельфійкою наодинці, одразу ж спохмурнів.

Вони мовчки рушили під деревами, поглядаючи, як на гілках спалахують ліхтарі, котрі освітлювали стежку.

Мешканці Елесмери відпочивали по своїх оселях. Кілька з них, сидячи високо на дереві, грали на сопілках, а інші просто насолоджувались чудовим вечором. Один ельф, схрестивши ноги, сидів перед гончарним кругом, на якому поволі з'являвся мистецьки виліплений глечик. Кішка-перевертень Мод лежала поруч, спостерігаючи за цим дійством. її очі спалахнули

сріблом, коли вона побачила Ерагона із Сапфірою. Ельф простежив за її поглядом і кивнув гостям, ні на хвилину не відриваючись від своєї роботи.

Здалеку Ерагон побачив постать, що схилилася над скляною кулею, ворожачи на цьому таємничому пристрої.

— А чим узагалі займаються ельфи? — спитав зачудований юнак.— З чого вони живуть?

— Наше магічне вміння дає нам стільки вільного часу, скільки забажаємо,—стиха озвалась Арія.— Ми не полюємо, не обробляємо землю. Ми вивчаємо тільки ті ремесла, які нам цікаві.

Крізь тунель у кизилових хащах вони ввійшли на подвір'я будинку, який виявився місцевою кузнею. Жінка-ельф, опустивши в полум'я обценьки із затиснутим у них фрагментом кольчуги, роздмухувала іншою рукою ковальські міхи. За якусь мить вона вже гатила по металу великим молотком, викрешуючи цілий сніп іскор.

— Атра естерні оно тхелдуін,— гукнула їй Арія.

Жінка невдоволено обернулася до непроханих гостей, так нічого й не відповівши на привітання королівської доньки. На вигляд вона була значно старшою за решту ельфів, яких довелося бачити Ерагонові.

— Рунон-ельдо, я привела тобі молодого вершника,— проковтнула образу Арія.— Це Ерагон, Убивця Смерка.

— А я чула, що ти загинула,— проскреготіла ковалиха.

— Коли ти востаннє виходила зі своєї кузні? — усміхнулась ельфійка.

— Ти маєш і сама знати,— знов скреготнула та у відповідь.— Це був бенкет на честь літнього сонцестояння, на який ти мене потягла.

— Це ж було бозна-коли!

— Хіба? — ще більше спохмурніла Рунон і згребла в купу вугілля, прикривши його свинцевим щитом.— Ну то й що? Придворна юрба мене дратує, а дурнуваті балачки мені геть нецікаві. Отже, навіщо ти знову тут? Мабуть, хочеш, аби я викувала меча цьому парубкові? Але ж тобі відомо, що я заприсяглася більше не робити зброї для вершників, які вбивали й зраджували!

— Ерагон уже має меча,— зауважила Арія.

Ковалиха здивовано зиркнула на Зарок. Вона торкнулась яскраво-червоного клинка, придивившись до карбування, й несподівано підняла зброю над головою. Від удару меча невинні обценьки на ковадлі з дзенькотом розлетілися на друзки.

— Зарок,— промимрила Рунон.— Я пригадую тебе.

Вона ніжно тримала зброю, ніби мати свою дитину.

— Схоже, ти анітрохи не змінився з того часу, як я тебе викувала,— продовжувала стара далі.— Усе життя я виготовляла цю зброю, а він прийшов і все знищив. Мечів як не бувало! І Оромисового, і тих, що зберегли родини, які врятувалися від вірдфелів.

— Вірдфелів? — подумки перепитав Ерагон в Арії.

— Так називають клятвопорушників,— пояснила та.

— І ось тепер Зарок повернувся до мене,— нарешті глянула ковалиха на юнака.— З усіх моїх творінь я найменше сподівалася побачити саме його. Як ти зумів заволодіти мечем Морзана?

— Його дав мені Бром,— мовив Ерагон.

— Бром? — замислилась Рунон.— Так, я пригадую Брома. Він благав мене зробити йому меча замість втраченого. Я й хотіла було допомогти, але вже присягла не робити цього, чим дуже його розгнівала. Оромис навіть побився з Бромом, після чого той забрався геть.

— Твій меч добре мені прислужився, Рунонельдо,— вислухавши, сказав юнак.— Ним я вбив Смерка.

— Справді? — не дуже й здивувалася ковалиха.— Тоді це дійсно непоганий витвір.

Вклавши Зарок у піхви, вона знехотя повернула його власнику й, зиркнувши на Сапфіру, мовила:

— А-а-а, скулблако! Рада тебе бачити!

— Мені теж приємно познайомитись, Рунон-ельдо,— відгукнувся дракон.

Не питаючи дозволу, стара пошкрябала нігтем луску на Сапфіриному боці й, схвально мотнувши головою, сказала:

— Непоганий колір, не те, що в тих брунатних драконів.. Як на мене, мечу вершника мусить відповідати й колір його дракона... Між іншим, з цього панцира можна було б зробити чудовий клинок, але нехай уже...

Ця думка, здається, остаточно виснажила стару, і вона повернулася до своєї кузні.

Ерагон подумав, що було б дуже нечемно завершити розмову на такій негарній ноті, але не міг вигадати спосіб перемінити тему. Аж раптом його увагу привернула лискуча кольчуга. Придивившись уважніше, юнак побачив, що всі її кільця спаяні між собою, а для цього була потрібна неабияка майстерність.

— Я ніколи в житті не бачив такої кольчуги, навіть у гномів,— озвався юнак.— Як тобі вдалося спаяти кожне кільце? Чи не простіше задіяти магію, аніж тяжко працювати?

Даремно він це сказав! Рунон, здавалося, ледь не оскаженіла від такої зухвалості.

— І позбавити себе задоволення?! — вибухнула вона.— Звісно, будь-хто інший вчинив би саме так, як ти кажеш! Але що тоді робити все життя? Як заповнити цей клятий час? Ти знаєш?

— Ні,— похнюпився Ерагон.

— Тоді я скажу тобі, юначе,— прогриміла ковалиха.— Треба займатися тим, що любиш! Коли ж ти можеш отримати все, тільки пробурмотівши якесь там закляття, то мета вже не має значення. Ні, головне для мене — це шлях до мети! Нехай це буде тобі уроком! А тепер ідіть собі! Я вже стомилася від цієї балаканини.

І Рунон знову заходилась порядкувати довкола міхів і ковадла.

— Рунон-ельдо,— сказала на прощання Арія,— не забудь, що я повернуся по тебе в переддень Агаеті Блодхрен.

У відповідь почулось лиш нерозбірливе бурчання.

Супроводжувані лунким брязкотом металу, гості поквапилися кизиловим тунелем до виходу.

— Невже вона робила мечі всім вершникам? — дорогою спитав в ельфійки Ерагон.

— І не тільки їм,— мовила та.— Вона — найвидатніша ковалиха у всьому світі. Я гадала, що вам слід зустрітися.

— Дякую,— щиро відповів Ерагон.

— А вона завжди така безцеремонна? — поцікавилася Сапфіра.

— Завжди,—усміхнулась Арія.—Для неї нічого не важить, окрім її ремесла, і вона не терпить тих, хто їй заважає. Але все це варто пережити заради тієї чудової зброї, яку виробляє Рунон.

Поки вона розповідала, Ерагон намагався зрозуміти значення вислову «Агаеті Блодхрен». Парубок був упевнений, що «блодх» означає «кров» і тому «блодхрен» мало б означати «кривава клятва», але він ніколи не чув про «агаеті».

— Це означає «святкування»,— пояснила йому Арія.— Кожне століття ми святкуємо Криваву Клятву, щоб вшанувати нашу угоду з драконами. Вам обом пощастило нагодитися саме під цю пору. Без сумніву, цей збіг відбувся не просто так, а через щасливу долю.

Несподівано ельфійка пірнула в лісові хащі, де буяла кропива й колючий чагарник. У пітьмі Ерагон покладався тільки на нічний зір Сапфіри, оскільки стовбури дерев ніби навмисно товпились перед ним, не пускаючи вглиб лісу. Коли далі було вже годі продертися, ліс раптом скінчився, і вони вийшли на залиту місячним світлом галявину.

Самотня сосна височіла тут між своїми ошатними сестрами, ніби справжня королева

лісу. Могутнє коріння, що буравило землю, розкішна крона й буйне склепіння гілок — усе це вказувало на те, що саме тут знаходиться серце Ду Вельденвардена. Сосна правила рештою дерев, немов великою родиною, захищаючи її від усякої негоди.

— Подивись на дерево Меноа,— тихо мовила Арія.— Саме біля нього ми святкуємо Агаеті Блодхрен.

Від несподіванки Ерагон здригнувся. Адже те саме він чув у Тейрмі, коли Анжела ворожила йому! І Солембум тоді підказав, що коли прийде час і юнакові знадобиться зброя, слід зазирнути під дерево Меноа! І коли вже зневіра полонить серце, треба також піти до скелі Кутіан і назвати своє ім'я біля Склепу Душ. Утім, Ерагон навіть не уявляв, яку зброю можна знайти під старим деревом і як саме її шукати.

— Ти бачиш що-небудь? — спитав він, глянувши на Сапфіру.

— Ні, та й навряд чи Солембумове пророцтво спрацює, поки ми не зрозуміли, що саме нам треба,— відгукнулася та.

Ерагон розповів Арії про Анжелу й про поради кота-перевертня, приховавши інтимне пророцтво чаклунки щодо його майбутнього зв'язку із вельможною жінкою.

— Коти-перевертні рідко що радять,— замислилась Арія.— Але коли вже роблять це, то

слід прислухатися. Наскільки я знаю, жодна зброя тут не схована. Про це не сказано навіть у піснях чи легендах. Що ж до скелі Кутіан, то я ледь пригадую цю назву з дитинства. Утім, не можу сказати, що саме з нею пов'язане.

Наблизившись до дерева Меноа, Ерагон звернув увагу на мурах, які метушилися довкола. Уроки Оромиса не минули дарма, тож юнак напружив уяву й вийшов за межі своєї свідомості, роззйрнувшись галявиною.

З несподіваною ясністю він подумки зіткнувся з якоюсь велетенською розумною субстанцією, досі незнаною йому ані за обсягом, ані за величчю думок.

Невже це було дерево? Так, він не міг помилитися.

Розважливий рух думок обтікав свідомість Ерагона, наче духмяний потік чарівного водоспаду. Це жодним чином не зачіпало його особистості, адже дерево було зосереджене на власному розвитку, а також на величному всесвіті лісового царства.

— Та воно ж живе! — вигукнув вражений Ерагон.— Воно мислить! Хлопець зрозумів, що Сапфіра теж це відчувала, коли уважно вслухалася в лісовий гомін, а потім злетіла на одну з лапатих гілок дерева.

— Звісно, воно живе,— ніжно мовила Арія.— Розказати тобі історію про дерево Меноа?

— Так, будь ласка.

Зненацька в повітрі щось просвистіло, і на гілку до Сапфіри злетів Благден. Ворон невдоволено набурмосився.

— Вірдаї — щосили каркнув він.

— Ось ця історія,— усміхнулась Ерагону ельфійка.— Ще до нашої війни з драконами жила собі дівчина на ім'я Лінеа. Вона виросла, так і не обравши собі пару й не народивши дітей, хоч і не дуже прагла цього, віддаючи перевагу мистецтву рослинного співу. Це тривало доти, доки привабливий юнак не розбудив її пристрасть своїми чарівними піснями. Тоді вона покинула своє захоплення рослинами й віддалася несподіваному коханню.

Утім, юнак був надто молодий і вибрав до пари таку ж юну дівчину, до якої посватався. Якийсь час вони жили щасливо. Коли ж Лінеа довідалась, що її так принизили, вона збожеволіла від горя. Адже той юнак учинив найстрашніше, дозволивши їй відчути смак життя й кохання, а потім одним махом усе зруйнувавши. Словом, побачивши свого коханого з іншою, Лінеа зарізала його.

Зрештою, вона знала, що чинить зло, а також відала про неможливість повернення до колишнього життя, навіть коли б її й виправдала громада ельфів. Усе на світі їй остогиділо, і тоді вона пішла до найстаршого дерева в Ду Вельденвардені,

притулилась до нього й три дні та три ночі співала йому колискових пісень. А коли прийшла до тями, то побачила, що поєдналася з ним. Відтоді вона й стереже ліс, ось уже близько тисячі років. Так і з'явилося дерево Меноа.

Схвильовані Арія й Ерагон присіли разом під величною сосною, і юнак подумав, чи не попереджала його ельфійка в такий казковий спосіб про наслідки зради.

Його сумніви ще більше посилились, коли та спитала:

— Як ти гадаєш, юнак був винний у цій трагедії?

— Як на мене,— озвався Ерагон, розуміючи, як важить для ельфійки його відповідь,— те, що він зробив, просто жахливе. Проте Лінеа даремно сприйняла все так близько до серця. Словом, вони обоє винні в тому, що сталося.

Арія пильно глянула на юнака, аж той відвів погляд, і з прикрістю мовила:

— Вони просто не підходили одне одному.

Ерагон спробував було заперечити, але не став. Мабуть, вона була права. І виходило так, що саме він мусив підтвердити це, мавши на думці їхні власні стосунки!

— Можливо,— схилив голову юнак.

Вони замовкли, ніби пісок завалив отвір довіри між ними, і ніхто не збирався нічого чіпати. Тільки спів цикад лунко дзвенів угорі.

— Здається, найкраще буде погодитися з цим,— ще раз сказав Ерагон.

— Ну що ж, нехай буде так,— випросталась Арія. Вона підхопила із землі тонку галузку, що впала з дерева Меноа, і стала плести з неї кошик.

— А де ти зараз мешкаєш? — сумно змінив тему юнак.— У палаці з Ісланзаді?

— Ми живемо в Тіальдар Холі, нашому родовому маєтку, що на сході Елесмери,— відповіла ельфійка.— Я могла б показати тобі його, якщо хочеш.

— Було б добре,— зніяковів Ерагон.— А в тебе є сестри чи брати?

Вона запер'ечно похитала головою.

— Отже, ти успадкуєш королівський трон?

— Авжеж,— здивувалась ельфійка.— А чому ти питаєш?

— Я просто не можу зрозуміти, як тобі дозволили стати послом у варденів та гномів і перевозити драконяче яйце. Це ж надто небезпечно для принцеси й майбутньої королеви.

— Це небезпечно для людини,— відповіла Арія.— Розумієш, я зовсім не схожа на ваших безпомічних жінок. А ще ти ніяк не хочеш збагнути, що ми не ставимось до своїх монархів так, як ви або гноми. У нас король із королевою насамперед служать своєму народові. І якщо це означає пожертвувати власним життям, то так воно й буде. Якби я загинула під час виконання

своїх обов'язків, то обрали б іншу королеву з нашого роду. Навіть зараз я можу не бути королевою, якщо, звісно, захочу. Нам не потрібні правителі, котрі не готові присвятити себе спільній справі.— Ельфійка змовкла, підібгавши ноги й спершись на коліна підборіддям.— У мене було досить часу, щоб довести це своїй матері,— додала вона й спитала: — До речі, як там твої заняття з Оромисом?

Ерагон невдоволено гмукнув, трохи роздратований невдалим закінченням їхньої розмови, а також згадкою про важкі випробування. Усе, чого він зараз прагнув, так це дістатися ліжка, заснути й забути про цей день.

— Оромис-ельда,— почав був він, ретельно добираючи слова,— дуже гарний учитель.

— Щось сталося?..— раптом схопила його за руку Арія.

— Та ні, усе гаразд,— спробував звільнитися хлопець.

— Я знаю тебе доволі довго, щоб відчувати твій настрій,— наполягала ельфійка.— Між вами щось сталося? Ти тільки скажи, і ми все встигнемо виправити. Це якось пов'язано з травмою твоєї спини?

— Ні, це жодним чином не стосується мого навчання! — мовив Ерагон, утішений несподіваною турботою ельфійки.— Спитай, якщо хочеш, Сапфіру. Вона може тобі відповісти.

— Але я хочу почути це від тебе,— м'яко озвалась Арія.

Зціпивши зуби, Ерагон розповів і про медитацію на галявині, і про свою невдачу у Фартхен Дурі.

— Барзул! — несподівано вилаялась Арія.— Я знала про той твій учинок, але ніколи не думала, що все так обернеться! Будь ласка, вибач мені, що я витягла тебе з дому! Тобі слід було побути на самоті!

— Пусте,— сумно посміхнувся юнак.— Я вдячний тобі за цей вечір, за твої розповіді і взагалі за все.— Ельфійка посміхнулась у відповідь, і вони ще довго сиділи під сосною, а місяць на небі здіймався все вище й вище, немовби цій чарівній ночі не буде кінця-краю.

— Знаєш, я думаю про те, що станеться із цією дитиною,— тихо мовила Арія, пригортаючись до Ерагона.

І якраз у цю мить мудрий Благден зі скуйовдженим білим пір'ям прокричав згори своє зловісне «Вірда!».

У ЛАБІРИНТІ ОПОРУ

Склавши руки на грудях, Насуада з нетерпінням дивилась на двох чоловіків, які стояли перед нею.

Той, що був праворуч, мав товстелезну шию, розкуйовджене волосся й губи, схожі на вареники. Утім, дівчина добре знала, що зовнішність незрідка буває оманливою.

Другий чолов'яга нічим особливим, окрім неприродного кольору шкіри, не вирізнявся, хоча всі вардени, що кілька тижнів тому прибули до Аберона, столиці Сурди, дуже сильно засмагли. Очевидячки, цей блідолиций народився десь на півночі Імперії.

— Ну,— мовила Насуада,— і скільки твоїх курчат він знову вбив?

— Тринадцять, пані,— відповів бідолаха.

— Нещасливе число, пане Гамблю,— сказала зітхнувши дівчина.— Ти сам це довів. Отже, ти злодій, а відшкодувати збитки ніяк не хочеш?

— Що поробиш, моя пані!

— Я лиш дивуюся з того, як ти міг зжерти тринадцять курчат за чотири дні. Ти коли-небудь буваєш ситий?

— Не хочу видатися нечемою, моя пані,— товстун пошкрябав неголену щоку,— але моя ненажерливість зовсім би вас не хвилювала, якби варденів добре годували. Адже ми важко працюємо, зрозумійте! Бачте, який я товстий, хоч і вимахую щодня кайлом. Три тижні жалюгідного харчування доведуть до сказу будь-кого з ваших підлеглих! А ще ж і селяни довкола... вони ніколи не поділяться з тобою жодним шматочком... Так, визнаю, саме це мене й спокусило. Я не дуже то й опираюся, коли йдеться про їжу. Я хочу їсти, розумієте? І не думаю, що таке бажання є тільки в мене!

«Он воно як!» — замислилась Насуада. Вардени не можуть прохарчуватися, навіть попри допомогу короля Сурди. Адже Орин не вчинить так, як Галбаторікс, котрий примушує селян задурно годувати своє військо, просуваючись землями Алагезії. Саме цим і відрізнялися шляхетні Орин, Ротгар та Ісланзаді від деспота Галбаторікса.

— Я добре тебе розумію, пане Гамблю,— мовила дівчина.— Утім, хоч вардени й не мають зараз власної держави, відповідаючи тільки перед своїм урядом, це не дає їм права грабувати чужих селян. Отож заплати бодай якусь копійку за тих курчат, гаразд?

— Гаразд, я заплачу,— буркнув незадоволено товстун.

— І це все? — вигукнув селянин.— Але ж на ринку я мав би за курчат значно більше!

— Годі! — гримнула дівчина.— Звісно, на ринку ти мав би значно більше! Але в Гамбля стільки немає, розумієш? І це тому, що я плачу йому так само, як і тобі! Якби я вирішила викупити всіх твоїх курей для варденів, ти не отримав би більше! Тепер тобі все ясно?

— Але ж... — скривився був селянин.

— Я питаю, чи тобі все ясно?

— Так, моя пані.

— От і добре,— заспокоїлась дівчина.— А тепер ідіть собі.

Задоволений Гамбль грайливо вклонився й вийшов з кімнати разом із селянином.

— Ви теж можете йти,— гукнула Насуада до вартових.

Залишившись на самоті, вона знеможено впала в крісло й почала обмахуватись віялом. Спека забирала всі сили, і будь-які державні справи викликали в неї саму огиду.

Утім, дівчина розуміла, що ця втома не покине її навіть узимку. Адже позаду була довга подорож варденів Беорськими горами, тобто з Фартхен Дура до Сурди. Вона аж здригнулася, згадавши довгі дні, проведені в сідлі: цей похід дуже добре загартував її людей перед майбутньою війною.

Відкинувши нарешті віяло, Насуада подзвонила у дзвіночок, покликавши свою радницю Фарику. Та миттю вислизнула з потаємного ходу, що містився за спиною в правительки.

— Хто там іще? — кивнула дівчина вбік приймальні.

— Уже нема нікого, моя пані.

Насуада з полегшенням зітхнула. Час від часу вона влаштовувала відкриті суди, де розглядала скарги варденів. Кожен міг прийти на аудієнцію до правительки, і для неї не було важчих клопотів, ніж мирити скривджених селян та голодних варденів. Усе-таки її бідолашний батько мав рацію, коли казав, що будь-який компроміс залишає по собі невдоволених.

— Я хочу, щоб Гамбля перевели на іншу роботу,— мовила Насуада до Фарики.— Туди, де знадобиться його красномовство. Нехай навіть завідує постачанням харчів, але я не можу бачити пику цього шахрая!

— Гаразд, буде зроблено,— відгукнулась радниця.— Де його розшукати, моя пані?

— Десь у каменоломнях.

— Знайдемо,— занотувала Фарика у своєму записникові.— До речі, король Орин просив вас зайти до нього в лабораторію.

— І що ж він там робить? — зиркнула Насуада в люстро, пригладжуючи волосся.— Знов милується собою?

Разом із Фарикою вона вийшла зі своїх апартаментів, аж скривившись від спеки, що дмухнула на них гарячим повітрям. Пекучі промені сонця потрапляли до будівлі крізь отвори амбразур у стінах коридору, накреслюючи в повітрі золоті смуги. Визирнувши в один із отворів, Насуада із сумом помітила нечисленну королівську варту, що слідкувала за виходами з міста.

«Навряд чи вона зарадить, якщо Галбаторікс вирішить раптом напасти»,— міркувала собі дівчина. Цього деспота могло зупинити тільки те, що серед її прибічників був Ерагон. Так, над усіма правителями тяжіє загроза узурпації влади, але самі узурпатори й загарбники ще дужче бояться гідних і справедливих правонаступників. Утім, Насуада добре усвідомлювала, що грає в небезпечну гру з наймогутнішим безумцем в усій Алагезії. Якщо вона десь помилиться й не зможе перемогти деспота, то він знищить її разом з усіма варденами, і надія на перемогу зникне навіки.

Затишок, що панував у замку, нагадав дівчині ті часи, коли вона була тут іще дитиною й коли Сурдою правив батько Орина, славетний король Ларкин. Під ту пору Насуада не часто бачила самого Орина, благородного принца, котрий був старший за неї на п'ять років. А ось тепер вона почувалася значно старшою за нього.

Біля дверей лабораторії їй довелося трішки зачекати, доки варта не доповіла королю про її візит.

— Леді Насуадо! — залунав здалеку знайомий голос— Радий, що ви прийшли, бо я хотів вам дещо показати.

Важко зітхнувши, дівчина разом із Фарикою увійшла до лабораторії. Заплутаний лабіринт столів, захаращений алхімічним посудом, розлігся перед нею, немов чекаючи, аби вчепитися в сукню чи блузу. Через випари очі миттю налилися сльозами, але обидві жінки мужньо рушили повз цю пекельну машинерію короля, прямуючи на його голос.

Вони знайшли Орина за мармуровим столом, де він захоплено зважував ртуть, користаючись цілим набором мензурок, колб і якихось скляних трубок.

— Вітаю, ваша величносте,— гукнула Насуада, а Фарика шанобливо вклонилася.— Здається, ви вже оговтались від того вибуху, що стався минулого тижня?

— Пусте,— відмахнувся король.— Я лиш переконався, наскільки небезпечно гратися з фосфором. Наслідки можуть бути просто жахливі!

— Ви вже добре чуєте після того? — знову крикнула дівчина.

— Так, дякую,— хитро посміхнувся Орин, розкурюючи люльку від полум'я свічки, що стояла на дуже небезпечній відстані від хімікатів.

— Я не знала, що ви курите,— сказала поважна гостя.

— Хіба ж я курю? — здивувався король.— Просто я виявив, що це поліпшує слух.— І, набравши повен рот диму, він несподівано випустив його з лівого вуха.

Не втримавшись, Насуада стала сміятися, а за мить до неї приєднався й сам Орин.

— Насправді, це не зовсім приємно,— завважив він.— Коли дим виходить, то стає дуже лоскотно.

— То що ще, окрім цього, ви хотіли мені показати? — сяк-так заспокоївшись, спитала дівчина.

— Авжеж, хвильку! — клацнув пальцями король і схопив зі столу трубку з хімічною речовиною.— Ось, поглянь сюди. Ти згодна, що це ртуть?

— Так, згодна,— зітхнула у відповідь Насуада, нудьгуючи.

— А ось тепер? — швидко перевернув він трубку так, що рідина не вилилась.— Що не пускає її назовні?

— Мабуть, повітря,— відповіла та.

— Невже? — прицмокнув язиком Орик.— Але як же воно потрапило в трубку, та ще й попереду самої ртуті? Нема такого шляху, люба моя! — І він хитро підморгнув Фариці:

— А ти як гадаєш?

— Там нічого нема, ваша величносте,— присіла в реверансі дівчина.

— Саме так! — вигукнув король.— Саме це і є в трубці! Там «нічого», розумієте? Я розгадав найскладнішу загадку філософії, довівши існування вакууму! Це зводить нанівець теорію Ватчера й робить Ладина генієм. Бісові ельфи таки мали рацію!

— І що з того? — лагідно спитала в короля Насуада.

— Що з того? — перепитав Орин.— Зрештою, нічого. А яка з цього може бути користь? Принаймні я її не бачу. А ви? Хоч, зрештою, можливо, це допоможе збагнути механізми світу, тобто як і чому все відбувається? Ні, що не кажіть, а це чудовий винахід. Хтозна, до чого він призведе?

Говорячи, він випустив із трубки ртуть, поклавши її в оксамитову скриньку, де зберігалися інструменти.

— Утім, перспективи можуть бути захоплюючі, адже магію дуже зручно використовувати задля досліджень таємниць природи. Скажімо, учора за допомогою одного-єдиного закляття Тріанна допомогла мені винайти нові гази. Уявіть собі, куди б сягнула наука, якби вона систематично користувалась магією! Я оце вирішив, що непогано було б і собі нею зайнятися, якби мені пощастило примусити якого-небудь чарівника поділитися своїми знаннями. Шкода, що тут нема вашого Ерагона, він би точно мені допоміг.

Стомившись від цієї балаканини, Насуада промовисто глянула на Фарику, і та тихенько вийшла за двері.

— Орине,— мовила дівчина, коли її радниця зникла,— чи ти бува не здурів?

— А що сталося? — здивовано запитав винахідник.

— Доки ти тут марнуєш час на свої дурнуваті експерименти, країна перебуває на межі війни,— нагадала Насуада.— На тебе чекає купа справ, а ти пускаєш із вух дим і геть нічого не робиш!

— Я знаю свої обов'язки,— набундючився Орин.— Ти керуй собі варденами, а я поки що король Сурди, тож, будь ласкава, зважай На це й шануйся. Чи мені нагадати, хто в кого в гостях?

Утім, ці погрози були марні, бо більшість людей із Сурди мали родичів серед варденів, і навпаки. До того ж, обоє правителі були надто сильно поєднані родинним зв'язком, аби сваритися між собою. Було схоже на те, що справжньою причиною Оринової образи стало питання влади. Ніхто не заперечував, що утримувати на своїй території чуже військо напрочуд важко, але ж вардени вже потроху ставали до праці в Сурді.

«І чим усе це скінчиться? — подумала Насуада.— Невже я так і залишуся тільки радником Орина?»

Так чи так, а ситуація була непевною, адже Орин міг справді розгніватися на неї за постійні погрози, та й перевага над Галбаторіксом поволі зникала. Цікаво, як довго цей деспот не наважуватиметься напасти через Ерагона й Сапфіру, які, ніде правди діти, зараз так далеко?

— Ні, Орине, я зовсім не сумніваюсь у твоїй мудрості,— мовила дівчина, а король пихато кивнув.— Тому прошу вибачити за різкий тон. Просто нам треба так багато зробити. Я працюю день і ніч і все одно не встигаю. Мені постійно здається, що ми на краю прірви.

— Доки ти не з'явилася,— глянув у вікно Орин,— я сподівався прожити своє життя, як прожили його мої батько й дід. Тобто хотів

таємно протистояти Галбаторіксу. Тож дай мені час звикнути до нових правил гри.

— Це не гра,— зауважила Насуада.— Але я тебе розумію.

— Ти прийшла до влади зовсім недавно,— м'яко мовив король.— А я владарюю вже досить довго. Тому дозволь тобі дещо порадити. Звісно, ти можеш вважати мене диваком, та я гадаю, що іноді, аби не з'їхати з глузду від державних проблем, дуже корисно присвятити весь час тільки собі.

— Я так не можу,— впевнено мовила Насуада.— Я кожної миті мушу думати про перемогу над Галбаторіксом.

— Якщо ти звалишся з ніг, то вже мало чим допоможеш своїм варденам,— сказав Орин.— Ніхто не може жити без відпочинку, до того ж, я не прошу тебе облишити свої справи! Ти можеш, наприклад, вправлятися в стрільбі, виїздити на лови... Гадаєш, для чого мені ця лабораторія? Щоб, попрацювавши тут бодай хвильку, не горлати на своїх підлеглих решту дня!

— Гаразд, я подумаю над твоєю пропозицією,— посміхнулась дівчина, уже шкодуючи, що дарма образила юного короля.

— Це єдине, про що я прошу,— жартома вклонився той.

Насуада неуважно кивнула й визирнула з вікна. Унизу жив -своїм буденним життям

Аберон, із лементом вуличних торговців, курявою від караванів, що підходили до міської брами, з розпеченим повітрям над глиняними дахами, зі стійким запахом прянощів, із величезною кількістю храмів, а також із ланами, що оточували місто, ніби пелюстки квітки.

Не озираючись, Насуада спитала в Орина:

— Ти вже отримав останні повідомлення з Імперії?

— Авжеж,— підійшов той до вікна.

— І що ти про них думаєш?

— Те, що вони надто непевні, аби робити якісь висновки,— ліниво озвався співрозмовник.

— Утім, інших у нас немає,— нагадала дівчина.— Тому скажи бодай щось, я не буду ставитись до твоїх думок аж надто критично.

— Та що ж тут скажеш? — позіхнув Орин.— Податки зросли, людей женуть до війська, худобу конфісковують... Здається, Галбаторікс збирає проти нас усі свої сили. Утім, як швидко він це зробить і скільки часу піде на нашу мобілізацію, я ще не думав.

— Тиждень? Місяць? А може, цілий рік? — роздратовано спитала Насуада.— Скільки мені чекати?

— Заспокойся,— здивовано зиркнув на неї король.— Твої агенти продовжують поширювати чутки про Ерагона?

— Це вже більше скидається на жарт, але так, продовжують,— відповіла дівчина.— Сподіваюсь, що це спрацює, і коли ми виступимо, то люди, налякані чутками про нашого вершника, самі приєднаються до нас, відкривши брами своїх міст.

— На війні не буває легко,— глибокодумно зауважив король.

— А якщо мобілізувати твій народ? — раптом пожвавилась Насуада.— Вардени б радо приєднались!

— Підняти країну на війну дуже важко, хіба ти не розумієш? — відмахнувся Орин.— Треба переконати дворянство, зробити зброю, зібрати запаси харчів...

— А мені тим часом треба годувати варденів,— нагадала дівчина королю.— Тієї землі, що ти нам дав, уже не вистачає.

— Так, я знаю!

— Але вона в нас буде,— вела далі дівчина,— коли ми почнемо завойовувати Імперію. Звичайно, якщо ти не прагнеш зробити з нас своїх підлеглих. А якщо все-таки хочеш, то нам треба десь жити, гарно вдягатися й нормально їсти. Одним словом, вирішуй, доки вони ще не збунтувалися!

Звісно ж, Оринові страшенно не сподобались Насуадині натяки, які дуже нагадували погрози.

— Твій батько ніколи не послаблював віжки,— кволо мовив він.— Тобі теж слід дотримуватись цієї політики, якщо ти хочеш бути правителем. Якщо ж говорити про все інше, то нам потрібен час, аби приготуватися. Тож зажди ще трішки, гаразд?

— Отже, ти знову даси нам гроші? — ледь стримуючись, аби не вибухнути, спитала Насуада.

— Ні,— здивувався король.— Я дав вам усе що міг.

— Тоді як же нам бути?

— Гадаю, ти сама маєш подбати про свій народ.

— Ну що ж, тоді на все добре, ваша величносте,— глузливо мовила дівчина, присівши в глибокому реверансі.— Сподіваюсь, решта вашого дня буде приємніша за нашу розмову.

Орин буркнув у відповідь щось незрозуміле, а Насуада вилетіла з лабораторії, зачепивши рукавом і перекинувши на долівку якусь пляшчину з хімікатами.

Фарика приєдналась до неї на сходах, і вони разом побігли повз варту до апартаментів Насуади.

ПІДВІШЕНИЙ НА ШВОРЦІ

Люто грюкнувши дверима, Насуада попрямувала до свого столу. Випроставшись у кріслі, вона застигла в розпачі, міркуючи, як його бути далі. Невже, ну невже все пропало?

— Пані, побережіться! — раптом скрикнула Фарика й почала хльоскати по рукаву її сукні якоюсь ганчіркою.

Стривожена дівчина підхопилася з крісла й побачила, як тканина на очах перетворюється на лахміття, залишаючи по собі запах паленого.

— Допоможи мені скинути цю сукню,— гукнула вона до служниці, і та хутко кинулась виконувати наказ, смикаючи вузлики, розстібаючи ґудзики й розпускаючи тугий корсет. Невдовзі Насуада залишилася в одній сорочці.

— Ви часом не обпеклися? — важко дихаючи, спитала Фарика.

— Здається, ні,— відмахнулась дівчина, розглядаючи своє зіпсоване вбрання.— Я облила чимось сукню в тій клятій лабораторії.

Справді, сукню було шкода, бо її з любов'ю виткали жінки-гноми з Дургрімст Інгейтум на день народження Насуади. Це була найгарніша річ в її гардеробі. За теперішньої скрути замовити нову годі було й мріяти. Тож доведеться змиритися.

— Гадаю, не варто втрачати таку гарну річ,— ухопила ножиці Фарика.— Я пообрізаю зіпсоване, і все буде гаразд.

Насуада спохмурніла, гніваючись на власне недбальство, і почала крокувати туди-сюди кімнатою.

— І що ж мені тепер одягати на суд? — спитала вона.

— Може, оту вашу лляну сукню? — сказала радниця.

— Вона, як на мене, занадто проста, щоб з'являтися в ній перед Орином і дворянством.

— Тоді дозвольте мені перекроїти цю сукню,— сказала Фарика.— Гадаю, я впораюсь, і вона стане ще кращою.

— Ні, з цього нічого не вийде,— заперечила дівчина.— Вони ж мене засміють! Мені важко було здобути їхню повагу, будучи вбраною

по-королівському, а тепер, коли я виглядатиму, немов жебрачка, годі й мріяти про їхню милість!

— Запевняю вас, що придворні панни ще заздритимуть вашому новому вбранню й наслідуватимуть вас,— озвалася служниця.

Вона хутенько зібрала обрізки й, визирнувши за двері, наказала вартовому потай спалити їх.

— І що б я робила без тебе? — стомлено посміхнулась Насуада.

— Робили б те, що мусили, моя пані,— вклонилася Фарика.

Вбравшись у зелений костюм для полювання, дівчина вирішила закінчити на сьогодні зі справами й допомогти служниці викроїти нову сукню. Попри всю марність затії, це дозволяло зосередитись на невідступних думках. Тож схилившись над столом, обидві жінки впівголоса перемовлялися між собою на різні теми, не забуваючи й про невтішне становище варденів.

— Так,— зітхнула Фарика,— гроші на цьому світі вирішують усе.— Якби ми мали їх удосталь, то просто викупили б у Галбаторікса право на незалежність. Може б, і війни тоді не було...

«Невже я справді чекаю, що хтось за мене зробить мою роботу? — подумки міркувала Насуада, ріжучи наосліп тканину.— Але ж це

я привела сюди свій народ, тому и вивести його мушу сама!»

Зойкнувши, вона побачила, що ненароком розрізала мереживо, яке було найкоштовнішою частиною сукні. Що ж це з нею коїться? Мереживо тепер коштує дорожче за золото й срібло! І для чого взагалі їй зараз якесь там мереживо, вишукані сукні, золото-срібло всього світу? Може, їй би зарадила магія, тоді й про дороге мереживо вільно говорити. Дівчина витерла раптові сльози на очах. Що там казав той Орин про Тріанну? Якщо це так просто,— всміхнулася вона,— то варто спробувати, чи не так?

Розгублена Фарика, втупившись у порізане своєю господинею мереживо, мовчки чекала пояснень.

— Мерщій поклич мені Тріанну! — наказала Насуада, відкидаючи зіпсовану сукню.— Хай де б вона була, приведи її сюди!

— Як скажете, пані,— холодно мовила служниця й метнулась у потайні двері.

— Дякую,— прошепотіла вслід дівчина.

Вона чудово розуміла причину невдоволення Фарики, яка не довіряла чаклунам. Сама ж вона вірила лише Ерагонові, але не тому, що той був вершником — вершники, як довів усім Галбаторікс, теж могли бути негідниками,— а тому, що він присягнув їй на вірність. Загалом же, її лякали чаклуни й магія зокрема.

Справді-бо, володіючи магією, людина могла безкарно вдертися у твої думки, убити тебе одним тільки словом, брехати й красти, не боячись бути схопленою на гарячому.

Серце Насуади калатало від таких думок.

Як же його керувати людьми, половина з яких володіє магією? Як тут застосуєш твердий закон? Відверто кажучи, війна варденів з Імперією була нічим іншим, як намаганням покарати одну-єдину людину, котра зловживала своїми магічними здібностями, і не допустити подальших злочинів. Усі ці страхіття з війнами й голодом сталися тільки через те, що не було кому здолати Галбаторікса! А сам він іще нескоро помре від старості.

Отже, попри власну нехіть до магів, Насуада поки що не могла їх позбутися, оскільки перемога над деспотом виправдовувала будь-які засоби.

У двері стиха постукали, і дівчина, ховаючи свої думки за привітною посмішкою, гукнула:

— Заходьте!

На порозі постала розпатлана й сонна чаклунка Тріанна.

— Ви кликали мене, пані? — чемно вклонилась вона.

— Так,— сідаючи в крісло, мовила Насуада й уважно оглянула чаклунку з голови до ніг.— Тобі відоме найперше правило магії?

— Хай що б ти робив за допомогою магії, це відбере стільки ж сили, якби ти робив те саме без її допомоги,— спохмурніла Тріанна.

— А те, що можна зробити,— поцікавилась обережно Насуада,— обмежується лише твоєю вправністю й знанням прадавньої мови?

— Цю думку критикують, але загалом усе вірно,— здивовано глянула на неї співрозмовниця.— А чому ви питаєте? Це ж основні засади магії, які мають бути вам відомі.

— Так, вони мені відомі,— погодилась Насуада, вказуючи їй на зіпсовану сукню.— Тому зараз же, скориставшись своїми знаннями, віднови мені мереживо.

— Ду Врангр Гата має більш важливі справи, аніж кроїти вам нове вбрання,— зневажливо скривилась Тріанна.— Наше мистецтво не для королівських примх. Гадаю, ви знайдете собі вправних майстринь, які...

— Ану цить мені! — раптом гримнула Насуада.— Бачу, вас усіх треба ще вчити! Можливо, я й молода, але не дитина, щоб хтось нехтував моїми наказами! Я кажу про мереживо, тому що завдяки цьому ми зможемо підтримати варденів, розумієш? Вони будуть торгувати цим дорогим крамом по всій Імперії. Люди Галбаторікса самі віддаватимуть нам свої гроші!

— Але ж це смішно,— заперечила Тріанна, зиркнувши на Фарику, яка тихо вигулькнула

з-за дверей.— Ви не зможете оплачувати війну мереживом!

— Чому це? — звела брови дівчина.— Жінки, які мріють про нього, одразу ж кинуться купувати. Кожна селянка, бажаючи виглядати заможною, захоче придбати собі наше мереживо. Навіть купці та дворяни! А знаєш, чому? Тому що воно буде краще за сплетене людськими руками! Так ми швидко розбагатіємо, і навіть гноми нам заздритимуть! Якщо, звісно, тобі під силу таке завдання.

— Ви сумніваєтесь? — струснула своїми патлами чаклунка.

— Тоді зроби це!

Тріанна схопила зіпсовану сукню й почала уважно її розглядати.

— Гадаю, це можливо,— нарешті пробурмотіла вона,— але треба все обмізкувати як слід.

— Ні, зроби це негайно,—суворо наполягла королева.— Нехай це буде твоїм першим завданням. І знайди досвідчену майстриню-мереживницю, яка б допомагала тобі.

— Добре, моя пані,— скорилася Тріанна.

— Загалом,— змінила тон Насуада,— непогано було б зібрати найкращих чарівників з Ду Врангр Гата, щоб спільними зусиллями задіяти магію на користь варденам. То як, візьмешся за цю справу? Якщо згодна, то завтра вранці й доповіси.

— Добре, моя пані,— знову вклонилася чаклунка.

Задоволена із себе, Насуада провела її поглядом до дверей, а потім знеможено заплющила очі, радіючи з перемоги. Навіть її батько не зміг би такого втнути!

— Я здивувала тебе, Фарико? — озвалась дівчина до служниці.

— Ви завжди мене дивуєте! — захоплено вигукнула та.

#

ЕЛВА

Вибачте, пані! — почувся здалеку голос— Вас питають.

— Що таке? — спроквола відгукнулась Насуада, відволікаючись від своїх думок.

До кімнати заходив Джормандер. Скинувши шолома, він шанобливо вклонився королеві.

— Ласкаво просимо, Джормандере,— привітно усміхнулася дівчина.— Як сьогодні почувається ваш син?

Якби ж усі придворні служили їй з такою самою відданістю, як оцей мужній чолов'яга!

— Його кашель трохи вгамувався,— відповів той.

— Я рада це чути. Отже, що привело вас до мене?

Зморшки лягли на Джормандерове чоло.

— Магія, моя королево,— мовив він сумно,— і досить дивна!

— Та невже?

— Так-так,— запевнив вояк.— Ви ж пригадуєте ту дитину, яку благословив Ерагон?

— Ну, то й що? — здивувалась дівчина, яка не вірила в казки про божественне призначення тієї дитини в майбутньому, тоді як допомога варденам була потрібна негайно.

— Мене попросили відвести вас до неї.

— Попросили? Хто попросив? Навіщо?

— Один хлопчина на тренуванні,— пояснив Джормандер,— Мовляв, на дитину варто дивитися. Але він виглядав, наче кіт-перевертень, тому я й вирішив перевірити. Розпитав людей, а вони й кажуть, що та дівчинка, яку благословив Ерагон, якась не така, розумієте?

— Цебто як? — не второпала Насуада.

Здоровань знизав плечима.

— Гадаю, варто послухати того кота,— тільки й сказав він.— Ну, і глянути на дитину.

Насуада на якусь мить замислилась, пригадуючи, як нерозумно нехтувати порадами котів-перевертнів. Утім, її знайома Анжела, котра мала одного такого, була вкрай непередбачливою особою, що давало підстави сумніватися в чаклунах.

— Магія, кажеш? — скривилась дівчина.

— Саме так, магія,— з острахом озирнувся Джормандер.

— Що ж, давай поглянемо. Ця дитина тут?

— Орин надав їй з опікуном кімнату в східній частині замку.

— Тоді ходімо,— вирішила Насуада, наказавши Фариці відмінити всі сьогоднішні візити. Дорогу королеві показував Джормандер, а слідом сунула сторожа.

Спека в замку стояла просто нестерпна. Повітря тремтіло, мов рідке скло на підвіконнях, а відчуття було таке, ніби перебуваєш усередині печі для хліба. Утім, смаглява дівчина краще за всіх терпіла цю спеку. Гірше було зі здорованями на кшталт Джормандера чи огрядних охоронців, обвішаних зброєю й закутих в обладунки. Піт рясно зрошував їхні обличчя, вояки важко дихали й ледь-ледь пленталися за королевою. Насуада згадала, як по прибутті до Аберона декілька варденів навіть померло від теплового удару.

— Годі вже, перепочиньте,— зупинила вона вояків.— Я не хочу, щоб ви попадали десь посеред дороги, як ті кеглі!

їм довелось зупинятися ще двічі, аж поки виснажена варта не завмерла перед входом до кімнати загадкової дитини. Підлога тут була всіяна подарунками на будь-який копил.

Джормандер постукав.

— Хто там? — перелякано спитали зсередини.

— Пані Насуада прийшла глянути на дитину,— гукнув він.

— У вас чисте серце й тверді наміри?

— Моє серце чисте, мов кришталь, а наміри твердіші, ніж залізо,— озвалась королева, відсторонивши свого придворного.

— Тоді заходьте.

Двері нечутно відчинилися, хоч за ними нікого й не було. Кімната, ледь освітлена ліхтарем, виявилась затягнута темною тканиною, що надавало помешканню вигляду печери. Повітря, як не дивно, було прохолодним, наче в осінню ніч. «Магія!» — ворухнулась думка в гостей. Меблів у кімнаті майже не було, окрім кількох стільців.

Із темного кутка за гостями сторожко спостерігала згорблена бабуся, поруч з якою застигла Анжела зі своїм котом-перевертнем. Перед ними бліденька дівчинка навколішках щось їла з брудної тарілки.

— А де ж та дитина? — нарешті озвалася королева й раптом побачила тавро дракона, що горіло на чолі малої.

— Я тут,— усміхнувшись, грубим голосом відповіло дівча.— Мене звати Елва.

Насуада аж відсахнулась і схопилась було за кинджал, але її зупинили.

— Не бійся,— заспокоїла її Елва, наказавши бабі-служниці принести ще щось попоїсти.—

Присядь, будь ласка. Я чекала.на тебе відтоді, як почала пророкувати.

— А коли це сталося? — недовірливо спитала Насуада.

— На тому тижні,— склала мала пророчиця руки на колінах.— Знаєш, навіть твій батько Аджихад не зміг би так добре правити варденами, як ти. Отже, ти обрала правильний шлях. Твоє ім'я будуть славити віками за те, що ти змогла'перевести варденів до Сурди й атакувати Імперію, коли всі вважали це безумством.

Ошелешена дівчина безтямно втупилася в малу. Адже та казала саме те, що Насуада хотіла почути увесь цей час! Сумніви й страхи, усе було тепер позаду! Сльози полегшення і вдячності виступили в неї на очах. Але раптом вона схаменулася. Звідки ця дитина може все знати про неї?

— Хто ти така? — суворо спитала вона в пророчиці.

— Я та, ким мене зробив Ерагон,— пролунало у відповідь.

— Але ж він тільки благословив тебе!

— Він не знав, що робить,— старечим голосом пояснила Елва.— Відтоді я відчуваю страждання всіх, кого тільки бачу. Раніше я не могла нічому зарадити, а ось тепер, коли виросла, можу.

— Але як?

— Магія в моїй крові дозволяє захищати людей від болю,— гірко всміхнулось дівча.— Звісно, це дуже важко для мене самої.

Тільки тепер Насуада збагнула, що дивний вигляд цієї дитини — то наслідок її внутрішніх страждань. Мабуть, це розриває бідолашку на шматки!

— Навіщо ти пророкуєш мені? — спитала королева.

— Я подумала, що ти повинна про все знати,— відповіла Елва.— А ще не забувай про мою власну вигоду! Поки триватиме війна, ти страждатимеш, а отже, я теж страждатиму за тебе! Тому використай мене для своєї боротьби, аби припинити наші спільні муки, і я обіцяю, що тоді ти матимеш безхмарне майбутнє!

Цієї хвилини повернулася стара служниця. Вона принесла дівчинці якісь харчі, і та знову схилилася над тарілкою. Насуада відчула майже фізичне полегшення, коли Елва відволіклась. Тепер, припавши жадібно до їжі, вона знову стала схожою на звичайне собі сільське дівча.

Насуада зачекала ще трохи. Та Елва розповіла вже про все, що хотіла. За якийсь час Анжела покликала королеву з кімнати, і вона вийшла зі знахаркою в коридор.

— Вона весь час їсть! — сказала та.— Ми ледь встигаємо діставати їй харчі!

— Не хвилюйся, я вам допоможу,— стомлено мовила Насуада.— Таке взагалі бувало коли-небудь за твоєї пам'яті?

— Ні, жодного разу! — струснула кучерями чаклунка.— Я хотіла зазирнути в її майбутнє, але марно. Там така трясовина!

— Вона небезпечна?

— Ми всі небезпечні,— знизала плечима чаклунка.

— Ти знаєш, що я маю на увазі,— наполягла Насуада.

— Вона більш небезпечна, ніж дехто, і менш небезпечна за решту,— багатозначно мовила Анжела.— Словом, справа тут така. Коли вона бачить скривджену людину, то відразу ж переймається її бідами й починає страждати. Ось чому ми тримаємо її тут.

— А як далеко вона бачить, передрікаючи майбутнє?

— За пару годин наперед.

Притулившись до стіни, Насуада обмірковувала останні події свого життя. Отже, Елва могла бути могутньою зброєю, якщо тільки правильно її використовувати. З її допомогою можна було довідуватись про всі вади ворогів, а також про можливості порозумітися із супротивником. Так само дівчинка могла стати в пригоді для захисту варденів, коли Ерагона із Сапфірою не було поруч. Але без нагляду

її залишати небезпечно, треба знайти когось, хто контролював би дії Елви. Тріанна для цього не годиться...

Насуада оцінювальним поглядом зиркнула на Анжелу. Хоч довіри до неї вона й не мала, але та завжди допомагала варденам. До того ж, іншої людини, яка розумілася б на магії та ще й була прихильною до її народу, під рукою зараз не було.

— Я розумію,— сказала дівчина,— що це доволі безцеремонно з мого боку, оскільки ти не моя підлегла... Але я проситиму тебе про одну послугу, гаразд?

— Що ж, гаразд! — махнула Анжела рукою.

— Чи не взялася б ти наглядати за Елвою?

— Звісно! — радо погодилась знахарка.— Я залюбки слідкуватиму за нею!

— Але є одна умова. Тобі доведеться про все доповідати мені,— уточнила Насуада.

— Що ж, без ложки дьогтю діжці, меду не бувати,— усміхнулась Анжела.— Утім, я гадаю, що впораюсь і з цим.

— То ти даєш мені слово?

— Так, даю.

Королева з полегкістю зітхнула й присіла на найближчий стілець.

— Що за безлад довкола! — стомлено мовила вона.— Що за халепа на мою голову! Я ж відповідаю за Ерагона як за свого васала... Але

я ніколи не думала, що він так поведеться з дитиною. Це тавро й на мені також!

— Я ще поговорю з ним, коли він повернеться з Елесмери,— буркнула Анжела.

— Тільки дивись! — скинулася дівчина.— Не зашкодь йому! Він нам дуже потрібен.

— Спробую,— пролунало у відповідь.

ВІДРОДЖЕННЯ

Шалений подув вітру вирвав Ерагона зі сну.

Речі літали по всій кімнаті, одяг безладно валявся на підлозі, а ліхтарі дзенькали розбитим склом. Небо аж почорніло від грозових хмар.

Сапфіра бачила, як Ерагон, хитаючись, підвівся й, ледь-ледь тримаючи рівновагу, поплентався до вікна, щоб визирнути назовні. Дерево, на якому була розташована їхня оселя, гойдалося, мов корабель під час бурі. Хлопця мало не знудило, і він почав намацувати на зовнішньому боці стіни край ширми, аби захиститися від негоди. Щомиті він ризикував полетіти шкереберть із дерева.

— Зачекай,— гукнула Сапфіра, підкладаючи йому свого хвоста.

Ставши на нього, Ерагон таки дотягся до захисної тканини й зафіксував її в пазу стіни.

В оселі відразу ж стало затишно, бо ширма напнулася, мов той барабан, рятуючи мешканців від негоди,

— Я вражений вигадливістю ельфів,— витираючи чоло, зітхнув юнак.

— А кабінет? — нагадала Сапфіра, прислухаючись до навколишнього гармидеру.

Зійшовши по сходах нагору, Ерагон забіг до кімнати, вражений тим безладом, який тут панував. Пера, мов стріли, літали туди-сюди, а всі папери були розкидані по підлозі, нагадуючи перший сніг. Схопившись за голову, хлопець кинувся був до вікна, збираючись зачинити його без Сапфіриної допомоги, але раптовий біль пронизав його тіло. Знову ця клята спина!

Ерагон аж заревів від люті, одразу ж охрипнувши. Знизу було чути, як дракон намагається підвестися завузькими для нього сходами, хоч йому це не надто вдавалося. Тріщали дошки, сипався тиньк. Зв'язок між друзями поволі згасав, а незабаром юнак поринув у темряву.

Сяк-так прийшовши до тями, він виявив, що лежить на підлозі, знадвору шаленіє злива, а його дракон усе ще вовтузиться десь унизу.

— Сапфіро! — гукнув Ерагон.

— Я тут, малий,— озвалася та.— Ти можеш спуститися?

— Та зараз спробую.

Не в змозі підвестися, Ерагон доповз до сходів і, вчепившись у перила, почав спускатися. Несподівано він побачив перед собою голову дракона. Той усміхнувся й лизнув його в ніс.

— Привіт! — зрадів вірний друг і засмикав шиєю, намагаючись визволитись із пролому на сходах.

— Що сталося? — збентежився юнак.

— Здається, я добряче застрягла,— сумно сказала Сапфіра.

Ерагон не міг стриматися від сміху — становище й справді було кумедним.

— Не сиди там, як бовдур... Ще й сміється! — знову засмикався дракон, розгойдуючись так, що аж стіни хиталися.— Хутчіш допоможи мені!

Усе ще посміюючись, Ерагон уперся ногами в драконову морду й щосили почав штовхати, а Сапфіра енергійно йому допомагала, потроху звільняючи голову з пролому. За якийсь час їхні зусилля увінчалися успіхом.

Відсапуючись, хлопець випростався й роззирнувся довкола. Здається, сходи були вщент зруйновані.

— Принаймні це зробив не я,— почухав він потилицю.— А тобі ельфи вже якось вибачать. Вони ж годні щодня співати .балади своєму любому драконові.

Махнувши рукою, Ерагон прошкандибав сплюндрованою кімнатою до Сапфіри й упав у її ліжко. Надворі скаженіла негода, а під боком дракона було затишно...

— Як ти гадаєш, котра зараз година? — промимрив юнак.

— Ми ще маємо пару годин до зустрічі з Оромисом,— відповіла Сапфіра.— Тож ти відпочивай, а я повартую.

Засинаючи, Ерагон подякував, заколисаний гойданням дерева, на якому йому судилося віднедавна мешкати.

ЧОМУ ТИ БОРЕШСЯ?

«Ну чого ти так репетуєш?» — нетямився юнак. Оромисів годинник гудів, наче велетенський шершень, відлунюючи Ерагонові у вухах, аж доки він не підкрутив механізм.

Його забите коліно набрякло й боліло. Давалися взнаки і напад, і ельфійський танок Змії та Журавля, отож, юнак лише знеможено захрипів. Але найгіршим було те, що все не могло минутися скоро, і рана від Смеркового удару ще довго його непокоїтиме. Від такої думки ставало зле, вона позбавляла сили та волі.

— Між нападами минуло так багато часу,— сказав Ерагон,— я вже почав був сподіватися, що мене зцілили... Гадаю, це справжнє диво, що я й досі живий.

— Але ж ти не сам, малий,— витягши шию, Сапфіра потерлася об його руку.— Я зроблю все, щоб тобі допомогти.

Ерагон знехотя посміхнувся. Зрадівши, дракон лизнув його в обличчя й нагадав:

— Ти мусиш підготуватися до від'їзду.

— Знаю,— юнак прикипів поглядом до підлоги, не в змозі поворухнутись. Потому він поплентався до купальні, де насилу помився й, скориставшись магією, поголився.

Він уже майже закінчив гоління, коли несподівано відчув, як хтось втручається в його свідомість. Не вагаючись, Ерагон одразу ж почав лаштувати захисні бар'єри, але миттю збагнув, що небезпеки нема: до нього звертався Оромис. Учитель наказав захопити із собою меча, і зв'язок урвався.

— Не завадить бути обачнішим,— перевівши подих, сказав юнак Сапфірі.— А якби це був ворог?

— Але ж я завжди з тобою! — відгукнулась та.

Після водних процедур Ерагон захопив пергамент, сів на дракона верхи й прилаштував Зарок на згині руки.

Сапфіра злетіла, здійнявши куряву, і взяла курс на будинок Оромиса. Згори було дуже добре видно, якої шкоди завдав ураган, що пронісся над Ду Вельденварденом. І хоча в Елесмері не впало жодне дерево, далі, там де магія

ельфів ставала слабшою, буревій зламав безліч сосон, а вітер ще й досі не вщух, розгойдуючи велетенські стовбури. Над лісом здіймалися хмари золотавого пилу.

Під час польоту Ерагон із Сапфірою згадували все те, чого вони навчилися на попередніх уроках. Юнак розповів про те, що він дізнався про життя червоних мурах і прадавню мову, а дракон натомість — про свої пригоди в повітрі.

Отож, коли вони приземлилися й Оромис почав розпитувати Ерагона про успіхи Сапфіри, а Глаедр питав у Сапфіри про успіхи Ерагона, обидва учні могли відповісти на будь-яке запитання.

— Дуже добре, Ерагоне,— похвалив учитель.

— Так, добре,— сказав Глаедр Сапфірі.

Потому дракона зазвичай відсилали на навчання з Глаедром, а Ерагон залишався з учителем. Але цього разу юнак і Сапфіра вирішили тримати зв'язок, аби знати, чого саме навчають кожного з них.

— А твій голос став грубшим,— стежачи за драконами в повітрі, зауважив Оромис— Чи ти бува не захворів?

— Уранці знову боліла спина,— зізнався юнак.

— Співчуваю,— кивнув учитель.— Зажди мене тут.

Оромис рушив до хатини й за мить вистрибнув із мечем у руках. Його сріблястим волоссям бавився вітер.

— Сьогодні,— гукнув він,— ми схрестимо наші мечі, Наеглінг та Зарок! Тож хапай зброю й начувайся!

Цього ранку Ерагонові страшенно кортіло, щоб йому дали спокій, але він не міг розчарувати вчителя, тому взяв меч. «От що значить бути вершником»,— промайнуло йому в голові.

Зосередившись, юнак вдався до магії, відчуваючи, як енергія сповняє тіло. «Гойлот ду кніфр»,— тихо мовив він, і мерехтливе сяйво з'явилося між його великим і вказівним пальцями, якими він провів по лезу Зарока.

Утім, коли їхні мечі зійшлися, Ерагон одразу ж збагнув, що перед ним аж ніяк не Арія й навіть не Смерк. Він сам був непоганим фехтувальником, але все одно не міг протистояти Оромисові, в якого аж кров загускла від магії. Юнакові руки виявились надто слабкими, а реакція — дуже повільною. Але все це аж ніяк не применшувало його бажання здобути перемогу. Він бився так відчайдушно, неначе все було намарно.

Оромис випробовував учня в усіх можливих стилях, змусивши юнака скористатися всім арсеналом ударів, умінням парирувати та секретними ухилами.'Але все намарно: юнак ніяк

не міг дістати ельфа. Урешті-решт він спробував змінити стиль бою, що збило б з пантелику навіть найспритнішого воїна, натомість отримав болючий удар у стегно.

— Рухайся швидше! — гукнув Оромис.— Той, хто стоїть, як дерево, загине у битві, а той, хто вигинається очеретом, переможе!

Ельф був неперевершений, така собі вибухова суміш контролю й люті. Він нападав зненацька, наче кіт, бив швидко, наче чапля, а присідав і ухилявся з грацією ласки.

Вони билися добрі півгодини, аж Оромис несподівано шкопиртнув, і його обличчя спотворила гримаса болю. Ерагон миттю збагнув, що це таємнича хвороба ельфа, яка час від часу давалася взнаки, тож кинувся на нього. Ясна річ, це було підступно, але юнакові жах як кортіло бодай раз за весь поєдинок торкнутися супротивника мечем.

Утім, не судилося. Зброя зависла в повітрі. Ерагон крутнувся, і його пройняв шалений напад болю. Останнє, що він почув, це відчайдушний зойк Сапфіри. Звісно, він свідомо пішов на цей учинок, розуміючи, що це чергове випробування його тіла, яке горіло пекельним вогнем. Найприкрішим було те, що навіть непереможний дух воїна тепер нічим не допомагав. Залишалося лише чекати, чекати й чекати...

Ерагон, задихаючись, лежав у багні. Потім він розплющив очі і, коли довкола почало розвиднюватись, помітив Оромиса, який сидів поруч на стільці. Рвучко звівшись, юнак у розпачі глянув на свою нову сорочку, що була геть брудною. Від багна злиплося навіть волосся на його голові.

Він відчував, що Сапфіра була дуже стривожена й чекала, доки він її помітить.

— Як ти можеш таке терпіти? — гукнула вона.— Це може тебе вбити!

Сапфірине занепокоєння завжди пригнічувало Ерагона, який поступово переставав вірити у власне зцілення. Адже дотепер Сапфіра не сумнівалась у його перемозі — ані біля Драс-Леони, ані поблизу Гілеада чи Фартхен Дура. її впевненість додавала йому сміливості, а зараз він по-справжньому злякався.

— Ліпше зосередься на своєму навчанні,— буркнув юнак.

— Я мушу зосередитися на тобі,— твердо відповіли йому.

— Відчепися від мене! — вигукнув Ерагон, як поранений звір, що хоче зализати рани в темряві. Дракон ображено замовк, лишивши шпарину в зв'язку такою, аби можна було обмінюватись тільки враженнями від уроку.

— Прикусив язика,— гірко посміхнувся юнак, спльовуючи кров. *

— Тобі треба підлікуватися? — з розумінням кивнув Оромис.

— Ні!

— Дуже добре. Тоді подбай про свою зброю, помийся й рушай на галявину слухати ліс. Якщо ж нічого більше не почуєш, то повертайся й розкажи про все, що дізнався.

— Гаразд, учителю.

Добрівши до галявини й присівши на пеньок, Ерагон зрозумів, що сьогодні з його навчання навряд чи буде користь. Думками він був дуже далеко від лісу, його мешканців та їхніх відчуттів. Правду кажучи, його це зараз мало цікавило.

Утім, юнак поволі опанував себе, подолавши сум'яття й упертий гнів. Звісна річ, це нічого не вирішувало, але він принаймні змирився з фатальністю долі й зрозумів, що це його вибір, що треба все це витримати, а далі почнуться справжні пригоди.

За чверть години Ерагон уже приглядався до мурашок під ногами й згодом з головою поринув у дивовижне життя природи.

Поступово юнак досяг певних успіхів, хоча й не дуже значних. Варто було йому розслабитись, як тисячі образів вдиралися до свідомості, зводячи нанівець усі його зусилля. Ці образи супроводжувались незбагненним'виром звуків, кольорів, дотиків і запахів. Обсяг інформації

був такий велетенський, що розум вихоплював лише один чи два предмети з того виру, не зважаючи на решту, аж доки юнак не помічав помилки й не повертав себе до стану пасивного спостерігача. І так повторювалося щомиті.

Попри шалений рух інформації, Ерагон став краще розумітися на мурахах. Він розрізняв їхню стать, знаючи, що величезна комаха в серці підземного сховища, яка відкладає яйця,— це мурашина самка. А коли спостерігав за купкою червоних мурашок на стеблі трояндового куща, то помітив і їхнього ворога. Якесь створіння кинулося з-під листка й убило одну з мурах. Юнакові було важко розпізнати нападника, оскільки самі комахи його не бачили, бо більше уваги приділяли запахові, а не зоровому образу. Якби вони були людьми, то, певно, сказали б, що напад скоїло жахливе чудовисько завбільшки з дракона, яке мало щелепи, наче ґрати на мосту в Тейрмі, і рухалось із блискавичною швидкістю.

Мурахи оточили чудовисько й безстрашно атакували його, ухиляючись від смертоносних щелеп монстра. їх ставало дедалі більше, вони злагоджено давали відсіч ворогу, незважаючи на великі втрати.

Це була відчайдушна битва, де жоден із супротивників не збирався поступатись. Від жахливої смерті могли врятувати тільки втеча

або перемога. Ерагон стежив за битвою, затамувавши подих, захоплюючись сміливістю мурах і тим, як вони продовжують битися, не зважаючи на рани, що змусили б будь-яку людину давно зупинитися. їхні подвиги в бою були такими героїчними, що про них можна було складати легенди й пісні.

Ерагон так захопився видовищем, що, коли мурахи нарешті перемогли, почав радісно кричати, аж лісові птахи злякано здійнялися в небо. Зацікавлений юнак наблизився до мертвого чудовиська. Те, що він побачив, виявилось звичайним павуком, якого мурахи вже заклопотано тягли до своєї домівки в кущах. «Неймовірно!»—здивовано вигукнув юнак.

Раптово Ерагон збагнув, що знову не помічає інших комах та тварин, які живуть на галявині. Він заплющив очі й заглибився у свідомість кількох десятків створінь, намагаючись запам'ятати якомога більше цікавих деталей. Ясна річ, це аж ніяк не могло замінити тривалого спостереження, але Ерагон уже добряче зголоднів, та й час його добігав кінця.

— Ну то як усе пройшло? — спитав Оромис, коли Ерагон повернувся до його хатини.

— Майстре, я можу слухати цілих двадцять років, але все одно не дізнаюся всього, що відбувається в лісі.

— Ти робиш успіхи,— звів брови Оромис.

Після того, як Ерагон переповів усе, що бачив, учитель сказав:

— Утім, цього замало, ти маєш працювати ще ретельніше, Ерагоне. Я знаю, ти зможеш, бо ти розумний і наполегливий юнак і кому, як не тобі, бути великим Вершником? Що б не сталося, ти мусиш навчитися не зважати на тривоги й зосереджуватись на завданні. Віднайди рівновагу в собі, й нехай тобі підказує серце.

— Та я ж наче роблю все можливе,— спохмурнів юнак.

— На жаль, ні. Ми побачимо твоє «все», коли воно справді з'явиться,— замислено мовив Оромис— Може, тобі варто було б мати друга, з яким би ти змагався. Тоді б ми побачили, на що ти здатен... Я поміркую над цим.

Оромис дістав із шафи свіжоспечену хлібину, дерев'яну банку з горіховим маслом, що його ельфи використовували замість звичайного, і дві тарілки, в які насипав овочеве рагу, що парувало в горщику в каміні.

Ерагон зиркнув на рагу з неприхованою відразою, він уже досхочу наївся ельфійських страв і дуже скучив за м'ясом, рибою або тим, у що можна вп'ястися зубами, натомість мав їсти зелень із Оромисового городу.

— Майстре,— спитався він, аби трохи відволіктись,— навіщо я медитую? Для того, щоб

зрозуміти тварин і комах, чи для чогось важливішого?

— А ти не можеш вигадати іншої причини? — зітхнув Оромис, коли Ерагон похитав головою.— З новими учнями завше так, особливо з людьми... Свій розум вони тренують в останню чергу, та й використовують його не відразу. Спитай їх про битву, що відбулася місяць тому, і вони згадають кожен удар, а спитай у них відповідь на найлегше питання або попроси щось логічно пояснити, то глянуть на тебе, як на дивака. Ти, мій юний друже, ще й досі новачок у світі грамаріє — як правильно називають магію,— але мав би вже зрозуміти її значення.

— Як це? — не второпав Ерагон.

— Уяви на мить, що ти — Галбаторікс зі всією своєю силою й красою. Вардени знищили твоє військо ургалів за допомогою вершника Драконів, який навчався у твого найзапеклішого ворога, Брома. Ти також знаєш, що твої вороги збираються у Сурді для можливого нападу. Отож, знаючи все це, який би шлях ти обрав задля того, аби впоратися відразу з усіма проблемами, навіть не стаючи до бою?

Ерагон думав, водночас перемішуючи рагу, щоб воно було не таким гарячим.

— Мені здається,— мовив юнак, повільно помішуючи рагу,— що найлегше буде вимуштрувати загін чаклунів і змусити їх присягнути

мені на вірність. А потім заслати до Сурди, аби вони посварили варденів, отруїли всі джерела й убили Насуаду, короля Орина та решту знаних вельмож.

— А чому ж тоді Галбаторікс і досі цього не зробив?

— Тому, що Сурда ще й досі йому потрібна, й тому, що вардени десятки років жили у Фартхен Дурі й кожного прибульця випробовували на нещирість, тож у велелюдній Сурді в них нічого не вийде.

— Я теж так думаю,— зауважив Оромис.— Якщо Галбаторікс не покине свого сховища в Урубейні, то найбільшу небезпеку являтимуть твої побратими-чаклуни. Ти сам чудово знаєш, як важко захиститися від магії, надто коли твій супротивник будь-що-будь заприсягнувся тебе вбити. Замість того, щоб підкорити твій розум, цей ворог просто накладе закляття, але за мить до смерті в тебе буде можливість відвернути удар. І ти навіть зможеш перемогти, не знаючи суперника й того, де він перебуває.

— Виходить, інколи не слід намагатися захопити свідомість ворога? — спитав юнак.

— Так, інколи,— наголосив Оромис— Хоча це дуже ризиковано. А тепер розкажи, як ти захищатимешся від невідомих ворогів, що здатні протистояти й фізичній силі, й словесному закляттю.

— Не знаю,— розгубився був Ерагон, але одразу ж посміхнувся.— Хіба що я раптом навчуся читати думки людей. Тоді я наперед знатиму, що вони проти мене замислюють.

— Ну що ж, правильно,— кивнув учитель.— До речі, це відповідь на твоє питання. Медитації підготують твій розум до того, щоб подумки знаходити слабкі місця твоїх ворогів.

— Але чи знатимуть ті, хто володіє магією, що я втручаюсь в їхню свідомість?

— Так, знатимуть, але більшість людей цього не відчує. Щодо чаклунів, то вони, відчувши твоє втручання, обов'язково злякаються й почнуть захищатись. Саме так ти й дізнаєшся, що вони чаклуни!

— А хіба безпечно залишати розум незахищеним? Бо якщо на мене зненацька нападуть, хай навіть у думках, то все одно легко здолають,— засумнівався Ерагон.

— Це не так небезпечно, як тоді, коли ти нічого не бачиш навкруги,— пояснив Оромис.

— По-моєму, це неправильно,— трохи поміркувавши, заперечив юнак.

— Що саме?

— А як же суто приватні моменти? — відклав ложку Ерагон.— Бром учив мене ніколи не втручатися до чужої свідомості, якщо на те нема особливої потреби. Мені огидна навіть думка про те, що хтось пхає свого носа

в таємниці, на які кожна людина, зрештою, має право. Якщо так потрібно для захисту, то чому Бром цього мене не навчив?

— Бром казав тільки те,— пояснив Оромис,— що було важливо для тебе в тодішній ситуації. Копирсатися в чужих думках полюбляють або негідники, або ті, хто прагне влади над людьми. Майбутніх вершників цього не вчили, розумієш? Але ми вимагали від них постійної медитації, аби бути певними в тому, що вони зможуть протистояти ворогу. Зрозуміло, що, читаючи чужі думки, ти дізнаєшся про багато неприємних речей, але все це задля твоєї ж користі й безпеки варденів. Із власного досвіду скажу, що це допоможе тобі збагнути, що насправді керує людьми в цьому житті. А розуміння цього породжує співчуття — навіть до найжалюгідніших жебраків у найбіднішому місті Алагезії.

Обидва трохи помовчали, і потім Оромис запитав:

— Скажи, яка найсильніша зброя людського розуму?

Це було серйозне запитання, тож Ерагон надовго замислився й нарешті відповів:

— Упевненість.

— Я знаю, чому ти так гадаєш,— Оромис розламав хлібину навпіл.— Упевненість донедавна рятувала тебе, але ти не збагнув суті

питання. Я мав на увазі те, що потрібне для вибору правильного рішення в будь-якій ситуації. Адже впевненими бувають як дурні, так і мудрі люди. Тож це зовсім не те, що ми шукаємо.

Цього разу Ерагон сприйняв запитання вчителя, як загадку. Він навіть порахував кількість слів, прошепотівши їх уголос, аби з'ясувати, чи не римуються вони й чи не мають часом якогось прихованого сенсу. Але все намарно. Він ніколи не вмів розв'язувати головоломки, думаючи надто буденно, як його вчив Герроу.

— Можливо, мудрість? — обережно спитав юнак.— Мудрість допомагає людині вижити...

— Непогана ідея, але знову не те,— посміхнувся Оромис— Насправді — це логіка. Чи, інакше кажучи, здатність логічно мислити. Якщо правильно нею скористатися, вона покриватиме навіть брак мудрості, яку набувають із віком.

— А чи не краще мати добре серце, ніж якусь там логіку? — буркнув Ерагон.— Сама лише логіка може привести тебе до не зовсім гарних висновків, але якщо ти доброчесна людина, це убезпечить тебе від непорядності.

— Ти трохи заплутався,— усміхнувся вчитель.— Усе, що ти знаєш, допомагає тобі в житті. Незважаючи навіть на те, добра ти чи погана людина. Зрозуміло, що слід бути порядним, але якщо в тебе є вибір між нудним вишколом

і наукою мислення, обери ліпше друге. І ти не пошкодуєш, це вже повір! Бо більшість проблем у цьому світі виникають через людей із чудовим вишколом, проте затуманеним мозком.

Трохи помовчавши, Оромис вів далі:

— Історія має багато прикладів, коли люди були впевнені, що роблять усе правильно, сіючи довкола себе смерть. Ніхто не вважав себе злочинцем, і лише дехто розумів, що чинить кепсько. Людині може не подобатись її вибір, але вона наполягатиме на ньому, оскільки завжди вірить, що це найкращий вихід із ситуації. Бути порядним — іще не означає, що ти не робитимеш зла іншим людям, якщо в тому виникне потреба. Зрозумій, порядність не може бути запорукою того, що людина чинитиме добре, тож нам потрібен єдиний захист проти демагогів, шахраїв та безумства юрби. Саме він і є нашим надійним провідником через мілину життя. Я маю на увазі чітке й виважене мислення. Логіка ніколи не зрадить тебе, якщо ти, звичайно, усвідомлюєш та не ігноруєш наслідки своїх дій.

— Але якщо ельфи так люблять логіку,— сказав Ерагон,— тоді ви завжди маєте погоджуватись одне з одним.

— Не завжди,— відповів Оромис— Як і будь-яка інша раса, ми керуємось цілою низкою

догм і дуже часто приходимо до різних висновків. Це в тих ситуаціях, чуєш, я наголошую, коли кожна з думок є слушною. Але попри моє бажання, деякі ельфи не хочуть тренувати власний розум належним чином.

— Цікаво, і як же ви збираєтесь навчати мене логіки?

— Найдавнішим та найбільш ефективним методом: полемікою,— посміхнувся вчитель.— Я ставитиму тобі питання, а ти на них відповідатимеш, захищаючи власну точку зору. Ось, наприклад, чому ти б'єшся за Імперію?

Несподівана зміна теми заскочила Ерагона зненацька. У нього склалося відчуття, що Оромис нарешті зачепив ту тему, до якої наближався весь цей час.

— Я ж казав,— примирливо мовив юнак.— Щоб допомогти тим, хто страждає від правління Галбаторікса. Ну й через власне бажання помститися.

— То ти б'єшся з гуманних причин?

— Що ви маєте на увазі?

— Лише те, що ти б'єшся, аби допомогти людям, яким Галбаторікс завдав лиха, й не дати йому завдати лиха ще комусь.

— Саме так,— погодився Ерагон.

— Гаразд, нехай. Але скажи, мій юний вершнику, чи не матиме війна з Галбаторіксом ще гірших наслідків? Адже люди в Імперії живуть

своїм буденним життям і їх мало хвилює безумство короля. Чим ти виправдаєш вторгнення на їхні землі, руйнування їхніх будинків, смерть синів і дочок?

Ерагон був так здивований і приголомшений питанням Оромиса, що аж рота роззявив. І жодна путня відповідь не спадала йому на думку. Юнак був переконаний, що має рацію, але не міг довести власної правоти.

— А хіба ви не вважаєте, що Галбаторікса слід скинути? — схвильовано мовив він.

— Я ж питав зовсім не про це,— почув юнак у відповідь.

— Але ж ви маєте думати так само,— наполягав Ерагон.— Згадайте, що він зробив із вершниками.

Умочуючи хліб у рагу, Оромис продовжував їсти, а Ерагон аж скривився від люті. Нарешті, закінчивши трапезу, ельф склав руки на колінах і невинно спитав:

— Ти засмучений?

— Так,— озвався юнак.

— Чудово тебе розумію. Утім, поміркуй над питанням, аж доки не знайдеш відповідь. Сподіваюсь, вона буде переконлива.

СЛАВА ЧОРНОГО РАНКУ

Вони прибрали зі столу й винесли тарілки надвір, де помили їх піском. Оромис покришив залишки хліба птахам, і обидва співрозмовники повернулись до хатинки.

Потому Оромис витяг перо та чорнила, й навчання продовжилось. Вони опановували Лідуен Кваедхі, письмову форму давньої мови, більш витончену, ніж руни людей чи гномів. Ерагон губився в загадкових символах, радіючи бодай з того, що наука принаймні не вимагає нічого, окрім механічного запам'ятовування.

За кілька годин, що їх вони провели над паперами, Оромис змахнув рукою й гукнув:

— На сьогодні досить! Продовжимо завтра.

Ерагон стомлено звівся, поглядаючи, як Оромис копирсається в сувоях паперів на полиці.

— Ці два написано прадавньою мовою,— пояснив ельф, повертаючись до столу.— А ось оці три — твоєю рідною. Вони допоможуть тобі опанувати обидві абетки, а також зрозуміти те, про що дуже довго розповідати.

Трохи поміркувавши, Оромис дістав з полиці ще й шостий сувій.

— Це словник,— ельф простягнув його юнакові.— Сумніваюсь, що ти подужаєш, але спробуй.

А коли він прочинив для Ерагона двері, той не витримав:

— Майстре...

— Слухаю тебе, Ерагоне.

— А коли ж ми нарешті почнемо працювати з магією?

Оромис сперся рукою на одвірок, ніби через утому, й, зітхнувши, нарешті сказав:

— Ти повинен довіритись мені, Ерагоне. Утім, ти маєш рацію, ми не будемо зволікати. Отож, облиш ці папери й ходімо вивчати таємниці грамаріє.

Оромис постояв на галявині перед хатиною, вдивляючись у гори, а потім, не озираючись до юнака, сказав:

— То що таке магія?

— Маніпуляція енергією за допомогою прадавньої мови.

— З технічного боку, так,— помовчавши, озвався ельф.— Багато хто знає тільки закляття

й нічого більше. Однак твоє визначення не говорить про сутність магії. Магія — це мистецтво мислити. Це не сила чи мова, адже тобі вже відомо, що обмежений запас слів не є перешкодою для використання магії. Отже, магія спирається на організований інтелект. Бром зігнорував звичайний режим навчання, не вдаючись у тонкощі грамаріє, щоб озброїти тебе навичками для виживання. Я теж змушений його ігнорувати заради твоїх перемог у майбутніх битвах. Утім, Бром навчив тебе азів магії, натомість я відкрию найдавніші секрети, якими володіли лише найкращі з вершників. Ти дізнаєшся, як убити енергією, не більшою за ту, що потрібна, аби поворухнути пальцем. Я навчу тебе прийому, завдяки якому можна миттєво пересувати предмети з місця на місце, а також закляття, що дозволяє побачити отруту в їжі та напоях. Ти дізнаєшся про різні способи стеження, а також живлення енергією з навколишнього середовища. Ці способи такі потужні й небезпечні, що вершники-початківці їх ніколи не вчили. Але зараз ми в такій ситуації, що я мушу розкрити тобі всі таємниці, сподіваючись на те, що ти не станеш ними зловживати.

Звівши праву руку догори, Оромис вигукнув: «Адурна!»

Ерагон зачаровано спостерігав, як зі струмка біля хатини в повітря здійнялася водяна куля

й попливла до ельфа, слухняно зупинившись перед учителем.

Вода в струмку, що сховався в затінку гілля, здавалась темною, а куля натомість була прозора, наче скло.

Усе ще вдивляючись у горизонт, Оромис гукнув «Лови!» й, не озираючись, кинув кулю Ерагонові.

Юнак зосередився й спробував був її схопити, але та хлюпнула на землю, щойно торкнулася його рук.

— Лови за допомогою магії,— з докором пояснив Оромис і знову вигукнув закляття. Водяна куля стрибнула до його рук, немов дресирована тварина. Цього разу він кинув її без попередження.

— Реіза ду адурна,— встиг промовити Ерагон, і куля зависла над його долонею.

— Не зовсім вдалий підбір слів,— скривився Оромис,— та все ж таки спрацювало.

Ерагон усміхнувся й прошепотів:

— Трхриста...

Куля різко змінила курс і полетіла в голову вчителю, однак не влучила туди, куди хотів Ерагон. Вона пролетіла повз ельфа, розвернулася й помчала назад до юнака.

Виявившись твердою, наче камінь, куля вдарила Ерагона в лоба, і він, немов підкошений, упав додолу.

— Ось так,— задоволено мовив ельф.— Краще було б ужити слово «Летта» або «Кодтхр».

Розвернувшись до юнака, він здивовано звів брови:

— Ну що ж ти робиш? Ану вставай! Нам ніколи вилежуватись на сонечку!

— Добре, Майстре,— простогнав бідолашний учень.

Коли Ерагон звівся на ноги, Оромис примусив його маніпулювати кулею найрізноманітнішими способами — надавати їй форми складних вузлів, змінювати колір та заморожувати, і все це виходило в юнака зовсім легко.

Вправи тривали так довго, що Ерагонові стало нецікаво й він ніяк не міг второпати, навіщо йому стільки вправлятися. Юнак боявся образити Оромиса, але зовсім не бачив сенсу продовжувати урок. Схоже було на те, що ельф навмисне оминав ті закляття, які вимагали чималих зусиль. «Я ж уже показав йому все, на що здатен,— нервувався Ерагон.— Чому ж він повсякчас повертається до найлегшого?»

— Вибачте, Майстре,— нарешті сказав юнак.— Але я давно все це знаю. Чи ми б не могли перейти до нових тем?

Коли Оромис озвався, м'язи на його шиї напружились, дихання стало уривчастим, а голос несподівано погрубшав.

— Бачу, ти ніяк не навчишся чемності, Ерагоне-вохр? Ну що ж, хай буде так!

Тоді обурений ельф пробелькотів закляття прадавньою мовою. У юнака враз скам'яніли ноги, він скрикнув від несподіванки, не в змозі поворухнутися.

— А спробуй-но тепер звільнитися! — запропонував Оромис.

Це був виклик, якого Ерагонові ще не кидали. Як перемогти чуже й незнане закляття? Він міг розірвати ці невидимі пута кількома способами. Найефективнішим він скористався б тоді, якби знав, як саме ельф його знерухомив: чи вплив на його тіло був прямий, а чи було використано якесь зовнішнє джерело. Тоді б він зміг спрямувати силу у зворотному напрямку або знешкодити силу Оромиса. Або ж використати схоже закляття, щоб заблокувати заподіяну ельфом шкоду. Утім, ця тактика передбачала пряме протистояння двох сил. «Це мало колись статися»,— подумав Ерагон, бо розумів, що в нього не було жодного шансу здолати Оромиса.

Трохи поміркувавши, він сказав:

— Лосна калфіа іет.

Хвиля енергії, яка враз знесилила Ерагона, була більшою, ніж він сподівався, проте звільнитися йому не пощастило.

— Дуже нерозумно,— скрушно похитав головою ельф,— дуже нерозумно. Якби я вклав

трохи більше сили в закляття, протистояння йому вбило б тебе. За жодних обставин не користайся абсолютом.

— Абсолютом?

— Не вживай закляття так, аби його наслідком були лише два крайні випадки: успіх або смерть. Якби ворог, що тобою оволодів, мав більше сили, ти б витратив усю енергію й загинув. До того ж, навіть не встигнув би зупинити дію закляття, збагнувши його марність.

— Але як цього уникнути? — спитав Ерагон.

— Безпечніше обернути закляття на процес, який можна зупинити за власним бажанням. Припустімо, замість того, щоб вимагати звільнення ніг, ти можеш просто обмежити магію, яка їх тримає. Зрозуміло, що слід задіяти більше слів, але так ти можеш з'ясувати, що робити далі і яка небезпека виникатиме під час протистояння. Тож давай спробуємо ще раз.

Ерагонові ноги вкотре опинилися в невидимих лещатах, коли ельф пробурмотів закляття. Юнак почувався таким стомленим, що вже й не мріяв звільнитися. Але все ж таки скористався магією.

Ще до того, як слова прадавньої мови злетіли з юнакових вуст, він відчув, як невидимі пута поволі спадають із його ніг. Було таке відчуття, ніби його дуже обережно витягують із

багна. Він мимохіть глянув на Оромиса й побачив, як обличчя ельфа змінилося. Здавалося, той намагається втримати щось дороге й важливе для нього.

Коли пута остаточно послабились, учитель зітхнув, скрушно зиркнув на свої долоні й рушив до краю скелі, на якій проходило навчання. В Ерагоновому серці прокинулись жаль і туга — такі самі почуття охопили його тоді, коли він уперше побачив скалічену передню лапу Глаедра. Він проклинав себе за своє зухвальство, за брак уваги до Оромисових хвороб і за недбале ставлення до науки. Адже не тільки він бореться з важкою хворобою! Відтепер юнак зрозумів, яких зусиль докладає ельф, аби його навчати.

Наблизившись до Оромиса, присоромлений Ерагон уклонився й мовив:

— Ебрітхіль, пробачте мене.

Ельф удав, ніби його не почув.

Вони ще довго стояли на краю скелі. Сонце велично сідало за обрій, птахи співали своїх вечірніх пісень, а повітря стало вогким і прохолодним. Здалеку долинув шум драконових крил. Це поверталися з навчання Сапфіра з Глаедром.

— Завтра продовжимо,— нарешті озвався Оромис захриплим голосом.— Ти як, зможеш?

— Звісно, Майстре! — зраділо відказав Ерагон.

— Гадаю, відтепер тобі слід спілкуватися лише прадавньою мовою. У нас не так багато часу, і це прискорить твій вишкіл.

— Навіть коли я розмовляю із Сапфірою? — перепитав юнак.

— Навіть тоді.

— Я працюватиму так наполегливо, аж доки не почну бачити сни вашою мовою,— старанно добираючи слова, запевнив Ерагон.

— Якби ти сягнув цих висот,— пояснив Оромис,— нашу справу було б закінчено. До речі, щоб не літати сюди щоранку, ти вправлятимешся з ельфом, який відведе тебе туди, де елесмерійці зазвичай б'ються на мечах. Попрацюєш там годинку й продовжуй далі, у звичному ритмі.

— То ви більше не станете мене вчити? — ображено спитав Ерагон.

— Мені вже нічому тебе вчити. Ти вправний фехтувальник, найкращий з тих, кого мені доводилось бачити. Я не знаю про бій більше, ніж ти, а своєї вправності я тебе не навчу. Тобі лишень треба триматися свого рівня.

— Але чому я не можу займатися з вами? — не вгавав юнак.

— Тому, що я не люблю починати день зі сварок,— ельф суворо глянув на Ерагона, потім полагіднішав і додав: — А ще тобі слід познайомитись із рештою мешканців Елесмери. Я — не

типовий представник нашої раси. Але годі про це, дивись, наші друзі вже повертаються.

Два дракони плавно спускалися на галявину. Першим прибув Глаедр, здіймаючи куряву. На мить він навіть затулив ціле небо, аж доки не склав золотаві крила. Слідом за ним приземлилась Сапфіра, швидка та рухлива, наче горобчик поруч з орлом.

Оромис і Глаедр, як завжди, атакували друзів купою питань, аби переконатися, що Ерагон та Сапфіра справді переймалися заняттями й ділилися одне з одним набутими знаннями. Обом учням не завжди це вдавалося, але, перемовляючись між собою, вони змогли відповісти на всі запитання. Єдиною перешкодою була прадавня мова, якою вони відтепер мусили спілкуватись.

— Сьогодні вже набагато краще,— прогримів Глаедр, а потім звернувся до Ерагона.— Невдовзі ми будемо тренуватись разом із тобою.

— Гаразд, скулблако,— чемно відповів той.

Старий дракон презирливо пирхнув і, накульгуючи, рушив з Оромисом до хатини. Грайливо підскочивши до нього, Сапфіра зненацька вщипнула Глаедра за хвіст. Заскочений зненацька велетень миттю обернувся, обурено вишкірив зуби, проте Сапфіра крутнулась і за мить уже була далеко від нього.

— Що ти собі дозволяєш, Сапфіро? — буркнув Оромис, з реакції Глаедра зрозумівши, що подібна витівка вже не перша за сьогодні. Ерагон пробелькотів щось невиразне на знак вибачення, тож ельф лише махнув рукою й гукнув:

— Геть з-перед очей!

Похнюпившись, Ерагон заліз на спину Сапфіри. Вона довго не хотіла злітати, а коли нарешті здійнялась у повітря, то довго кружляла над галявиною, перш ніж рушити до Елесмери.

— Що на тебе найшло? — звернувся до неї юнак, добре знаючи відповідь.— Навіщо ти його вкусила?

— Це ж був жарт!

Звісно, Ерагон розумів, що Сапфіра загравала до Глаедра, але навіщо зараз ці ігри?

— Ти розумієш, що Глаедр спантеличений цими жартами? — докоряв він дракону— Вони заважають нам усім! Раніше ти ніколи не була такою нерозважливою...

— Ти що, говориш від імені мого сумління? — перепитала Сапфіра.

Не в змозі вдавати лють, Ерагон розреготався й ледь не впав із дракона.

— Якось дивно це чути,— мовив він, умощуючись зручніше,— після того, як ти сама мене весь час напучувала. Отже, я — твоє сумління,

Сапфіро. Так само, до речі, як і ти — моє. Дотепер ти стримувала мої вибрики, а тепер я попереджаю тебе: годі дратувати Глаедра! Чуєш мене?

— Так, чую,—після тривалої паузи відказав дракон.

— Сподіваюсь.

— У тебе сьогодні було аж два напади,— і собі озвалась Сапфіра.— Як ти почуваєшся?

— Не дуже,—відповів юнак, скривившись.-** Біль послаблює м'язи й затьмарює розум. Я сподіваюся не збожеволіти до кінця тренувань. А да-лі навіть не знаю, що робитиму. Навряд чи я зможу битися за варденів у такому стані.

— Не думай про це,— порадив дракон.— Ти ніяк собі не зарадиш, тож не переймайся, живи тим, що маєш тепер, пам'ятай про минуле й не бійся майбутнього, бо його ще немає й ніколи не буде. Є тільки сьогодні.

Юнак поплескав Сапфіру по плечу й удячно посміхнувся. Праворуч від них у повітряних потоках ширяв великий яструб, видивляючись у лісі здобич. Спостерігаючи за ним, Ерагон згадав про питання, яке йому поставив Оромис. А й справді: чим можна виправдати битву з Імперією, якщо вона принесе людям ще більше горя й страждань?

— Я знаю відповідь,— несподівано сказала Сапфіра.

— Ну і яка ж вона?

— Галбаторікс має...— почав був вагатися дракон.— Ні, я не скажу. Ти мусиш сам здогадатися.

— Сапфіро! — гримнув Ерагон.

— А що такого? — визвірилася та.— Якщо ти не знаєш, заради чого б'єшся, то можеш відразу здатися Галбаторіксу!

Не зважаючи на красномовні благання юнака, дракон не сказав жодного слова й ображено заблокував свою свідомість.

***

Повернувшись до свого помешкання в Елесмері, Ерагон повечеряв і хотів був поринути в читання одного із сувоїв, що йому їх дав напередодні Оромис, аж раптом у двері хтось постукав.

— Заходьте! — гукнув юнак, сподіваючись, що то Арія.

Так і було.

Ельфійка привіталася з Ерагоном і Сапфірою, а потім сказала:

— Я подумала, що вам було б цікаво відвідати Тіальдар Хол та прилеглі сади, оскільки ви цікавилися ними вчора. Звісно, якщо ви не дуже втомлені.

Вона була вбрана у довгу червону сукню, прик'рашену вигадливим гаптуванням. Кольори на вишивці нагадували шати королеви, ніби вказуючи на зв'язок матері з дочкою.

— Я був би дуже радий побачити їх,— посміхнувся Ерагон, відкладаючи папери.

— Він має на увазі, що ми були б раді їх побачити,— додала Сапфіра.

Арія здивовано звела брови, адже їй відповідали прадавньою мовою. Присоромлений Ерагон враз заходився розповідати про наказ Оромиса.

— Блискуча ідея! — погодилась Арія й собі перейшовши на мову ельфів.— Це ж так природно, доки ви перебуваєте тут.

Коли трійця спустилася з дерева, дівчина повела друзів у західному напрямку, до невідомої їм частини Елесмери. По дорозі вони зустрічалися з багатьма ельфами, і всі вони спинялись, щоб уклонитись Сапфірі.

Ерагон знову помітив, що ніде не було видно ельфійських дітей. Він спитався про це в Арії, і та пояснила:

— Справді, дітей у нас дуже мало. В Елесмері, наприклад, тільки двоє — Дусан і Алана. Ми цінуємо дітей понад усе, оскільки вони така рідкість для нас! Мати дитину — це найвища честь і відповідальність, яка тільки може бути подарована будь-якій живій істоті.

Нарешті вони дісталися до ребристої арки, що слугувала входом до великої будівлі. Тоді Арія проспівала прадавньою мовою:

— Коріння дерева й плід лози, дозвольте пройти ціною моєї крові.

Двері повільно прочинилися, звільнивши п'ятьох метеликів, що пурхнули в темне небо. За аркою лежав величезний квітковий сад, який було посаджено так, аби він навмисне виглядав, немов дикий. Єдине, що виказувало його штучність, так це розмаїття рослин, більшість із яких квітли тут у будь-яку пору року, адже були перенесені сюди завдяки магії ельфів. Цей пишний сад освітлювало мерехтливе сяйво світлячків, а також ліхтарі, що нагадували коштовне каміння.

— Пильнуй за своїм хвостом, щоб не попсувати клумби,—застерегла Сапфіру ельфійка.

Повільно рухаючись далі, вони проминули сад та заглибились у лісові хащі. Стовбури дерев почали зустрічатись дедалі частіше, аж доки не перетворились на суцільну стіну й Ерагон несподівано не опинився перед входом до дерев'яної зали, навіть не зрозумівши, як сюди потрапив.

Зала була теплою й затишною — місце для глибоких роздумів та спокою. її форму визначало коріння дерев, яке всередині зали було відполіроване й натерте маслами, через що

виблискувало, немов бурштин. Вузькі прогалини між деревами слугували за вікна. Пахощі соснової хвої сповняли повітря. У залі було кілька ельфів, дехто з них читав або писав, а решта грали на очеретяних сопілках. Усі вони облишили свої заняття й чемно схилили голови, щойно увійшла Сапфіра.

— Ви б теж тут жили,— сказала Арія,— якби не були вершником і драконом.

— Неймовірно,— прошепотів Ерагон.

Ельфійка провела його й Сапфіру по всій будівлі. Ця будівля була така велика, що дракон міг почуватися в ній геть вільно, а кожна нова кімната приховувала в собі якусь несподіванку. У всіх помешканнях було щось таке, що нагадувало живий ліс. Часом прямісінько під ногами дзюркотів струмок, а інколи рослини вкривали майже всю кімнату суцільним зеленим килимом. Арія називала їх лозою Ліані.

А ще тут було безліч витворів мистецтва: картин, скульптур та блискучих мозаїк із кольорового скла,— що гармонійно поєднувалися з природою.

Невдовзі з ними зустрілася Ісланзаді. Вона була у павільйоні, який поєднувався з двома іншими будівлями критими переходами. Ісланзаді поцікавилась, як проходить навчання Ерагона, та спитала, чи юнак добре почувається.

Той відповів короткими, але ґречними фразами. Схоже, відповіді задовольнили королеву. Вона перекинулась кількома словами із Сапфірою й залишила прибулих.

Наприкінці прогулянки друзі повернулися до саду. Ерагон ішов поруч із Арією, а Сапфіра пленталася слідом за ними. Юнак був зачарований голосом ельфійки, що розповідала про квіти, їхнє походження й те, як за ними складно доглядати.

— А яку ти любиш найбільше? — спитав він.

Арія замріяно посміхнулась і провела його до дерева, що височіло на самому краю саду, неподалік ставка, порослого очеретом. Його нижні гілки обвивала іпомея з трьома чорними квітками, оксамитові пелюстки яких були міцно стулені.

Глянувши на них, Арія прошепотіла:

— Відкрийтесь!

Пелюстки зашелестіли й розпустилися віялом так, що всередині можна було побачити нектар. Зоряне сяйво королівського синього кольору сповнило нутро квітки, розходячись чорним віночком, наче зірки в небі.

— Правда, чудова? — тихо мовила Арія.

Ерагон не зводив із квітки погляду, подумки усвідомлюючи тільки те, як близько вони зараз стоять з ельфійкою...

— Авжеж, чудова,— пробелькотів він нарешті й, втрачаючи голову, додав: — так само, як і ти.

— Ерагоне! — ревниво озвалася Сапфіра.

Арія уважно зиркнула на юнака, аж той сховав очі. А коли нарешті насмілився глянути на неї, то помітив здивовану посмішку на її губах.

— Це дуже мило з твого боку,— сказала вона. Потягнувшись, Арія торкнулася квітки і з цікавістю закліпала очима на юнака.— Фаолін виростив її спеціально для мене під час літнього сонцестояння.

Ерагон нетерпляче тупцяв на місці, лише нерозбірливо щось пробелькотівши. Він почувався ображеним і приниженим через те, що його комплімент належно не поцінували й що якийсь там Фаолін тепер важливіший для ельфійки за його слова. Бідоласі враз закортіло стати невидимим, і він уже почав був згадувати закляття, яке дозволило б йому це зробити.

Урешті-решт він випростався й рішуче мовив:

— Будь ласка, пробачте нас, але вже пізно, тож мусимо повертатися до нашої оселі.

— Звісно, Ерагоне,— посміхнулась Арія.— Я розумію.

Вона провела їх до головної арки, прочинила двері й на прощання побажала їм гарних снів.

— Ми побачимося завтра? — знічеио спитав юнак.

— Певно, ні,— відказала ельфійка.— Завтра в мене купа справ.

Двері зачинилися, і Сапфіра насилу відтягла від них Ерагона, який, здавалося, збирався простояти під ними до самого ранку.

— Годі мріяти, залазь мені на спину,— гримав дракон, підштовхуючи носом юнака.— І цей залицяльник ще щось говоритиме мені про мою поведінку з Глаедром! Про що ти взагалі думаєш?

— Ти ж знаєш, що я до неї відчуваю,—зітхнув Ерагон.

— Що-о-о? — скривилась Сапфіра.— На правах твого сумління скажу — ти просто смішний! Ти не дружиш із логікою, як говорить Оромис. На що ти взагалі сподіваєшся? Адже вона принцеса!

— А я Вершник,—гордо випнув юнак груди.

— Вона ельфійка, як же ти не розумієш! — закричав дракон.— А ти людина!

— Я теж трохи схожий на ельфа...

— Ерагоне, не будь дурком, їй більше ста років!

— Я житиму стільки ж,— не здавався закоханий бідолаха.

— Але ж іще не прожив,— почув він у відповідь.— У цьому й полягає вся проблема. Це

дуже веліла різниця. Вона справжня жінка зі сторічним досвідом, уяви! А ти?

— А що я? Що я? — визвірився Ерагон.— Дитина? Це ти мала на увазі?

— Ні, ти не дитина,— знеможено мовив дракон.— Принаймні після того, що ми пережили разом, я можу сказати, що це не так. Але ти молодий, навіть якщо йдеться про середній вік твоєї раси.

— До речі, так само, як і ти,— буркнув юнак.

— Я лише намагаюсь тебе захистити, Ерагоне,—трохи помовчавши, відповіла Сапфіра.— От і все, розумієш? Я хочу, щоб ти був щасливий, але боюся, що, коли ти домагатимешся прихильності Арії, усе вийде якраз навпаки.

Так, гиркаючи одне на одного, вони дісталися домівки. Уже влягаючись спати, друзі несподівано почули, як знизу грюкнули вхідні двері, залунав брязкіт кольчуги й хтось увійшов до передпокою. Вискочивши з мечем у руці, Ерагон побачив Орика, що був добряче напідпитку.

— О, Ерагоне! — вигукнув гном, ковтнувши з пляшки й усівшись на підлогу.—Де ти був? Шукаю тебе, шукаю, а ти, виявляється, тут! Я ж хотів з тобою поговорити... Утім, про що можна говорити в цьому пташиному гнізді?

Спустившися й узявши гнома під пахви, Ерагон насилу поставив його на ноги. А коли

відпустив, той заточився й ледь не полетів шкереберть.

— Гаразд, ходімо до мене,— вирішив юнак.— А то ще застудишся.

— Я так давно тебе не бачив, Ерагоне,— бідкався по дорозі гном.— Ти покинув мене з тими ельфами... Які ж вони нудні, якби ти знав!

Ерагон відчув свою провину й з розумінням посміхнувся. Справді, у нього було стільки справ, що він зовсім забув про свого друга.

— Мені шкода, Орику, але через навчання в мене геть немає вільного часу,— почав був виправдовуватись юнак, здіймаючись разом із гостем по сходах.— Дивись-но, обережніше. Давай мені свого плаща... І що ти, до речі, п'єш?

— Фаельнірв,— відказав Орик, увіходячи до спальні.— Це найкращий напій у світі, щоб ти знав! Ну, й найхитріший із винаходів наших шановних ельфів... Слова пурхають з язика, наче грайливі пічкурі в річці, або пташки з гілки, або ще якась там біда звідкись...

Побачивши Сапфіру, гном зраділо відсалютував їй пляшкою.

— Вітаю тебе, о Залізне Ікло! Нехай твій панцир виблискує, як вогнище в кузні Моргота!

— І тобі доброго вечора, Орику! — відказав дракон, поклавши голову на край свого ліжка.— І що ж з тобою сталося? Це на тебе не схоже.

— Що сталося? — перепитав був Орик, падаючи в крісло.— О-о-о, що сталося! Червоний капелюх, зелений капелюх, ельфи тут і ельфи там, ось що! Мене вбивають ці ельфи і їхня клята ввічливість, щоб їм заціпило! Утім, вони й так мовчазні... Лише «так, пане», «ні, пані», «три повні мішки, паничу», і жодного слова з них більше не витягнеш. Що мені тут робити, Ерагоне, доки ти гризеш свій граніт науки? Хіба що самому обернутися на граніт, приєднавшись до своїх пращурів? Скажи мені, о проникливий вершнику!

— Хіба ти не можеш знайти собі якогось заняття? — спитала Сапфіра.

— Хто, я?! — вигукнув Орик.— Я чудовий коваль, але кому це тут потрібно? Я не знаю, що мені робити, друзі! Я безпорадний, як триногий Фельдуност.

.— Можна? — Ерагон простягнув руку до гномової пляшки, коли йому набридло слухати його галас.

Гном здивовано зиркнув, але, збагнувши, що від нього хочуть, знехотя віддав пляшку. Фаельнірв, холодний, наче крига, обпік юнакове горло різким болем. З незвички Ерагон закліпав очима, аж ті сповнилися сльозами. Насилу зробивши другий ковток, він повернув пляшку Орику, що вже почав був хвилюватися за свою випивку.

— І якого біса,— спитався Орик,— ви робили в отій глушині в Оромиса?

Гном сміявся й позіхав, слухаючи Ерагонову оповідь про постійні тренування, втрачене благословення у Фартхен Дурі, дерево Меноа, хвору спину та про все, що сталося за останні кілька днів. І врешті-решт, сп'янівши, він розповів про Арію, про свої почуття до ельфійки й про те, що вона йому відмовила.

— Каміння під тобою розходиться, Ерагоне,— посварився пальцем Орик і знову добряче приклався до пляшки.— Не випробовуй долю. Арія, кажеш? А втім... Хто я такий, щоб повчати тебе в сердечних справах?..

— А сам ти одружений, Орику? — не розплющуючи очей, спитала Сапфіра.

— Ну, я пообіцяв своє серце чарівній Хведрі, дочці Тхоргерда Самотнього та Хімінгладі,— відказав гном.— Ми мали одружитись цієї весни, аж раптом напали ургали, а потім Ротгар послав мене в цю трикляту мандрівку.

— Вона з роду Дургрімст? — спитав Ерагон.

— Авжеж! — гаркнув Орик, грюкнувши кулаком по бильцю крісла.— Чи ти гадаєш, що я можу взяти дружину не з нашого клану? Вона онука моєї тітки Вардрун, двоюрідна сестра Ротгара. У неї гарненькі ніжки, гладенькі щічки, і взагалі вона найкраща з усіх дівчат.

— А ніхто й не сумнівається, друже,— позіхнула Сапфіра.

— Гадаю, ти її скоро побачиш,— запевнив Ерагон.

— Гм,— Орик скоса зиркнув на юнака.— Ти віриш у велетнів? Величезних, міцних та бородатих велетнів із пальцями, завтовшки зі спис?

— Я ніколи про них не чув,— посміхнувся той.— Лише в казках. Якщо вони десь є, то точно не в Алагезії.

— Але вони є! Є! — вигукнув гном, вимахуючи пляшкою над головою.— От скажи мені, вершнику, якби велетень зустрівся з тобою, то як би він тебе назвав? Ну, окрім обіду, звісно.

— Ну, думаю, Ерагоном.

— Е-е-е, ні ж бо! Він назвав би тебе гномом, бо ти для нього гном! — зареготав Орик, штурхнувши Ерагона під ребро гострим ліктем.— Збагнув, про що я? Люди та ельфи — це велетні! Країна аж кишить ними, ти тільки поглянь! Вони скрізь, вони витоптують усе своїми ножищами, затуляючи нам сонце!

Регочучи, гном розгойдувався в кріслі вперед-назад, аж доки не втратив рівновагу й з гуркотом не перекинувся на підлогу.

— Гадаю, тобі краще заночувати в нас,— зітхнув юнак, допомагаючи Орику звестися.— Ти не спустишся сходами в темряві.

Гном, дурнувато всміхаючись, відразу ж згодився. Він дозволив стягти із себе кольчугу й покласти в ліжко. Потому Ерагон загасив вогонь і собі влігся спати. Засинаючи, він чув, як бідолашний Орик белькоче крізь сон: «Хведра... Хведра... Хведра...»

ПРИРОДА ЗЛА

Сонце зійшло дуже рано.

Ерагон схопився з ліжка, стискаючи в руці будильника, що аж розривався від дзеленчання. Трохи прочунявши, юнак скрушно зітхнув, відчуваючи, яким болем реагує тіло на важкі тренування останніх днів.

Витерши сльози, він завів годинника й роззирнувся навсібіч — Орика ніде не було, певно, той пішов, коли ще тільки бралося на світанок. Ерагон застогнав і пошкандибав до купальні, наче старий і немічний дід, якого діймає ревматизм.

Потім вони із Сапфірою чекали під оселею добрячих п'ятнадцять хвилин, аж доки за ними не прийшов набурмошений темноволосий ельф. Уклонившись, він торкнувся двома пальцями губ і мовив:

— Гарної вам удачі сьогодні!

— Нехай оберігають вас зірки! — відповів Ерагон.— Вас послав Оромис?

Ельф проігнорував питання, звернувшись до Сапфіри:

— Добридень, драконе. Я Ванір з Дому Хальдтхіна.

Ерагон спохмурнів від образи.

— Вітаю, Ваніре,— озвалась Сапфіра.

І лише потому ельф звернувся до юнака:

— Я покажу, де ви зможете тренуватися з мечем! — і пішов, не чекаючи на Ерагона.

На майданчику для тренувань було безліч ельфів і ельфійок, що билися парами або ж гуртом. Вони були напрочуд сильні, тож нагороджували одне одного шквалом блискавичних ударів, і скрізь лунав звук, немовби град падав на залізний дах. Неподалік, у затінку дерев, дехто з ельфів виконував Римгар. їхній грації можна було лишень позаздрити...

Коли всі присутні раптово спинилися, уклонившись Сапфірі, Ванір оголив вузьке лезо меча й сказав Ерагону:

— Якщо ти готовий, тоді почнімо.

«І чому я маю це робити? — сумно подумав юнак, поглядаючи на ельфів, що зацікавлено на нього зиркали.— Вони такі вправні, що тільки виставлять мене на посміх...»

— Усе буде гаразд,— не зовсім упевнено підбадьорила його Сапфіра.

— Ти так гадаєш? — скривився юнак.

Коли він витягав Зарок, його руки аж тремтіли від страху, і замість того, щоб нападати, Ерагон пішов у глухий захист, роблячи все можливе, аби уникнути удару. Утім, Ванір таки зачепив його мечем: раз по ребрах, раз по гомілці, а ще вразив його в обидва, плеча.

Байдужий вигляд на обличчі ельфа змінився на відверте презирство. Урешті-решт Ванір ще й хвацько вибив зброю з Ерагонових рук.

— Ти мертвий! — сказав потому ельф.— Цікаво, як ти збираєшся перемогти Галбаторікса, якщо так погано б'єшся? Я чекав чогось більшого навіть від такого слабака, як ти.

— Тоді чого ж ти сам не хочеш позмагатися з Галбаторіксом, а натомість ховаєшся в лісі? — спитав юнак, нахиляючись за мечем.

— Тому,— аж позеленів від люті Ванір,— що я не вершник. А якби я ним був, то вже, звісно, був би не таким боягузом, як ти.

Усі застигли, чекаючи, чим закінчиться ця суперечка. «Він нічого про мене не знає,— заспокоював себе Ерагон.— Це ще одне випробування, його треба витримати».

— Я ж кажу, ти боягуз! — не вгавав ельф.— Твоя кров занадто рідка, як і в усієї вашої раси! І взагалі, мені здається, що Галбаторікс задурив голову Сапфірі, тому вона вибрала не того вершника.

Ельфи, що спостерігали за цим дійством, з осудом зиркнули на свого брата, явно не схвалюючи аж таке порушення етикету.

Ерагон розлючено стис зуби. Якби образили тільки його, він би ще міг це пережити, але тільки не Сапфіру! Ніхто нічого не встиг збагнути, а юнак уже крутнувся довкола себе й змахнув мечем. Цей удар міг убити Ваніра, якби той не заблокував його в останню мить. Потому Ерагон почав відтісняти спантеличеного ельфа до центру поля й невдовзі поцілив супротивника в стегно, проте раптовий напад болю в спині знову його зламав. Зігнувшись і важко дихаючи, юнак побачив, що Ванір подолав свій страх і тепер стоїть над ним, посміхаючись. Йому раптом спало на думку, що ельф, певно, ще зовсім молодий.

— То як? — спитався Ерагон, витираючи кров долонею й показуючи її ельфові.— Як тобі моя кров? Рідка?

Але Ванір лише пхикнув і подався геть.

— Стій! — гаркнув юнак.— Ми ще не закінчили!

— Ти не в тому стані, щоб продовжувати бій,— озвався ельф.

— А ти перевір! — скривився Ерагон, проте усміхнений супротивник уже був далеко.

Тим часом на шляху в юного ельфа несподівано виросла Сапфіра. Вона легенько тицьнула

зухвальця в груди кігтем, і той аж заточився від несподіванки.

— Мертвий,— сказав дракон і вишкірив зуби. Ванір у свою чергу зблід, а решта ельфів відступила назад.

Коли Ерагон і Сапфіра здійнялися в повітря, дракон сказав:

— Бачиш, Оромис мав рацію.

— Ти про що? — похмуро озвався Ерагон.

— Ти краще б'єшся, коли злий і маєш досвідченого супротивника.

День минув без особливих пригод. Сапфіра подалася з Глаедром на навчання, а Ерагон залишився з Оромисом. Правду кажучи, в юнака аж ноги від страху підкосилися, коли він побачив, що Оромис хоче, аби він продовжив фізичні вправи. Утім, виконувати довелося тільки Танок Змії та Журавля. У поєднанні з медитацією він допоміг Ерагонові зібрати докупи власні думки та обміркувати відповідь на запитання, яке він щойно почув від Оромиса.

Розмірковуючи, юнак споглядав, як червоні мурахи напали на сусідній мурашник, знищуючи припаси його мешканців. Коли напад закінчився, лишилася тільки купка комах, що безпорадно метушились довкола зруйнованого мурашника.

«Неначе дракони в Алагезії»,— подумав Ерагон. Його зв'язок із мура-хами урвався, коли він

став розмірковувати про сумну долю драконів. Однак відповідь на Оромисову загадку, з якою можна було жити й вірити, почала здаватись юнакові не такою вже й складною та недосяжною.

Ерагон закінчив медитацію й повернувся до хатини. Здавалося, цього разу Оромис був задоволений його успіхами.

Коли ельф готував обід, Ерагон нарешті зважився на розмову.

— Я знаю, чому варто битися з Галбаторіксом, хоч через це й загинуть тисячі людей,— сказав він.

— Та невже? — удавано здивувався Оромис.— Нумо, розкажи.

— Битися слід бодай тому, що Галбаторікс за минулі сто років спричинив більше страждань, ніж усі ми за одне покоління,— вголос думав юнак.— Отож, ми просто не маємо права чекати, доки він сам помре. Адже він може правити ще цілі століття або й тисячоліття, переслідуючи й катуючи людей, доки ми його не зупинимо. Якби він поновив свої сили, то почав би війну проти гномів і ельфів десь тут, у Ду Вельденвардені, намагаючись поневолити ці два народи. А ще я подумав, що нам украй необхідно врятувати два яйця, які зараз переховує Галбаторікс,— це наш єдиний спосіб зберегти драконів.

Пронизливий свист чайника урвав розмову. Оромис, не поспішаючи, заварив чаю, а зморшки довкола його очей стали м'якшими.

— Ось тепер,— сказав він,— ти все зрозумів.

— Так, зрозумів,— з полегшенням зітхнув Ерагон.— Але це зовсім мене не радує.

— А це й не має тебе радувати,— завважив ельф.— Проте відтепер ми можемо бути певні, що ти не відступиш, зіштовхнувшись із несправедливістю та жорстокістю, що її нестимуть людям вардени. Ми не можемо дозволити, щоб у тебе виникали бодай якісь сумніви, коли нам потрібна твоя сила й витримка.

Оромис схрестив пальці й мовчки дивився на пару, що йшла від чашки з чаєм.

— Ти віриш, що Галбаторікс поганий? — нарешті спитав він.

— Звісно,— здивувався Ерагон.

— А як ти гадаєш, він сам уважає себе таким?

— Ні, сумніваюсь.

— Виходить, тоді й Смерк поганий? — не вгавав учитель.

За якусь мить перед очима Ерагона промайнула історія його кривавих стосунків зі Смерком, який скрізь його переслідував.

— Та ні ж бо,— зітхнув юнак.— Він, певно, не такий уже й поганий, але духи, що його контролювали, вони були саме такими.

— А як же тоді ургали? — спитав Оромис, зробивши ковток чаю.— Вони погані?

— Коли я думаю про смерть, то бачу тільки обличчя ургала,— зблід від люті Ерагон.— Вони куди гірші за тварин. Як згадаю, що вони накоїли...

— А як би ти поставився до людей, що, надихнувшись твоєю ненавистю, так само поводилися б під час бою?

— Це зовсім інше,— похитав головою юнак.— Ургали заслуговують на те, щоб їх знищили, всіх до одного.

— Навіть їхніх жінок та дітей? Тих, хто не заподіяв тобі шкоди й ніколи не заподіє? Невинних? Ти вбив би їх, прирікши народ на вимирання?

— Але ж вони не пожаліють нас, якщо матимуть таку нагоду,— здивувався Ерагон.

— Ерагоне! — несподівано гримнув Оромис— Я більше не хочу чути, як ти прикриваєшся цією умовністю! Мовляв, якщо вони це роблять, я також робитиму! Ти розумієш?

— Авжеж, Майстре!

— То що ж ти насправді знаєш про ургалів? — знову ковтнувши чаю, спитав юнака ельф.

— Я знаю їхні сильні й слабкі сторони, а також те, як їх можна вбити,—замислився юнак.— Як на мене, цього цілком досить.

— А чому ж вони так ненавидять людей? Ти знаєш щось про їхню історію, побут чи звичаї?

— Хіба мені це потрібно? — щиро здивувався Ерагон.

— Не слід забувати,— м'яко пояснив учитель,— що за певної ситуації вороги можуть стати спільниками.

Поглядаючи на чай у своєму кухлі, юнак ледь стримався, аби не почати палку суперечку.

— Отож, Майстре, ви гадаєте, що коли хитрий Галбаторікс дізнався про звичаї та побут ургалів, то йому вдалося схилити їх на свій бік? — уїдливо спитав він.

— Це не зовсім те, що я мав на увазі, але хай буде так.

— Дивно тільки те, що він їх підтримує,— заперечив Ерагон.— Адже вони вбили його дракона, самі згадайте! І що він зробив із вершниками!

— Ну, звісно! — посміхнувся ельф.—Для тебе він безумець — не більше. Але ти не думаєш, що він може бути хитрим, мов лис? Гадаю, він використовує ургалів для того, щоб знищити варденів із гномами. Якби Галбаторікс переміг у Фартхен Дурі, то вбив би одразу двох зайців: він подолав би два народи й водночас послабив би ургалів.

***

Подальше вивчення прадавньої мови забрало весь післяобідній час, а потім Оромис і Ерагон перейшли до вправ з магії. Більшість своїх лекцій Оромис присвячував контролю за енергією: світлом, теплом, земним тяжінням. Ельф пояснив, що всі вони вимагають більшої сили, ніж будь-який інший тип закляття, тому безпечніше брати їх з довколишнього середовища, ніж вигадувати самому.

— А як би ти вбив за допомогою магії? — спитав Оромис наприкінці заняття.

— Я можу зробити це багатьма способами,— замислився юнак.— Наприклад, колись я полював за допомогою каміння, поціляючи ним у здобич. Так само я калічив ургалів. Одного разу навіть спинив людині серце...

— Існують більш ефективні методи,— запевнив учитель.— Скажімо, що потрібно для того, аби вбити людину? Меч у груди? Зламана шия? Ріки крові? Аж ніяк! Для цього треба лише затиснути одну-однісіньку Арефію в мозкові або якийсь нерв. Правильно оперуючи закляттям, ти можеш знищити ціле військо.

— Якби ж то я знав про це у Фартхен Дурі,— скривився Ерагон, зневажаючи самого себе.— Та й не лише там... Але чого Бром мене цьому не навчив?

— Бо не чекав такої швидкої сутички з ургалами. До того ж, це не та зброя, яку можна дати неперевіреним вершникам,—пояснив ельф.

— Звісно, людей вбивати дуже важко, хоча я й не проти. Але яка користь із мене, якщо Галбаторікс збирає цілу армію?

*-- А як щодо тактики? — нагадав Оромис— Чаклуни слабкі фізично, займаючись лише боротьбою на рівні свідомості. Отже, їм потрібна охорона. Але вона теж має бути захищена від впливу магії, інакше її буде знищено за кілька хвилин. Тобто коли війська сходяться під час бою, їхні чаклуни розчиняються в загальній масі воїнів, але перебувають ближче до краю, проте не так уже й близько, аби наражатися на небезпеку. Вони слідкують за тим, аби хтось не скористався магією збоку, вибудовуючи захист довкола себе та підпорядкованого їм війська.

— Тобто одна людина не в змозі захистити ціле військо? — спитався Ерагон.

— Хай не одна, але з певною кількістю чаклунів ти зможеш це зробити,— запевнив ельф.— Найбільша небезпека полягає в тому, що вправний чаклун може прослизнути крізь твій захист. І тоді навіть незначна атака може вплинути на хід битви. Пам'ятай також те, що наші народи дуже рідко використовують магію. Ельфи, до речі, так само. Більшість із тих,

хто має благословенний дар магії, як правило, безталанні. Вони чаклують навіть заради того, щоб вилікувати синець.

— Іноді це вимагає тих самих зусиль, що й під час битви,— завважив учень.

— Так, вимагає,— суворо глянув на нього ельф.— Але слабшим чаклунам важче, ніж тобі чи мені, відчути потік магії, тож вони видобувають її самі. А решта займається важливішими справами, уникаючи ворога, вистежуючи його або ж б'ючись із ним — таким чином вони рятують своїх воїнів.

— Але ж у варденів зовсім мало чаклунів,— підказав Ерагон.

— Ось тому вони так і дорожать тобою.

— А ці закляття...— трохи поміркувавши над словами вчителя, спитав юнак,— вони забирають мою енергію лиш тоді, коли я їх використовую?

— Так.

— Отож, якщо маєш час, можна заздалегідь запастися ними, захистивши себе від будь-якого нападу?

— Закляття,— нагадав Оромис,— залежать від твоєї сили. Якщо її подолають, ти помреш. І тут не важить те, скількома закляттями ти захищений, адже будь-які напади можна блокувати лише тоді, доки тіло втримуватиме їхню енергію.

— Утім, сила Галбаторікса зростає з кожним роком... І як він цього досягає? — почав сумніватися Ерагон.

Оромис нічого не відповів, а тільки глянув на ластівок, що пурхали в небі.

— Зараз не час про це говорити,— буркнув він нарешті.

— То ви знаєте? — у захваті вигукнув юнак.

— Звісно, знаю. Але це може почекати до завершення твого вишколу. Ти не готовий до таких знань.

— Як скажете, Майстре,— вклонився учень.

Ерагон розумів, що не витягне з Оромиса жодного слова, якщо той сам того не захоче. Тож для чого наполягати? Утім, йому було страшенно цікаво дізнатися про цю таємницю, а також про те, чому ельфи не поділяться нею з варденами.

— Якщо битви за участю чаклунів відбуваються саме так, як ви розповіли, то чого тоді Аджихад дозволив мені битися без заклять у Фартхен Дурі? — спитав Ерагон.— Я ж бо навіть не підозрював, що мушу захищати власну свідомість від впливу ворожої магії. І чому ж тоді ваша Арія не знищила всіх ургалів? Там не було чаклуна, який би зміг протистояти їй, а Смерк перебував глибоко під землею...

— А хіба Аджихад не попрохав Арію або когось із Ду Врангр Тата захистити тебе закляттям? — перепитав Оромис.

— Здається, ні.

— То що, виходить, ти бився самотужки?

— Авжеж, Майстре,—зітхнув юнак, згадавши той бій.

— Я говорив із Арією, і вона сказала, нібито Близнюки випробували тебе,— замислився ельф.—А потім вони запевнили Аджихада, що ти знаєшся на магії, включно із захисними закляттями. Усі їм повірили, а вони, виходить, збрехали...

— Голомозі потвори! — не втримався Ерагон.— То що, ці падлюки намагалися мене знищити?

— Не лайся,— м'яко мовив Оромис.— Це погано впливає на тебе... Мені чогось здається, що Близнюки дозволили тобі битися без заклять не тому, що збиралися знищити, а для того, аби Смерк міг захопити тебе в полон.

— Що-о-о? — знову розлютився юнак.

— Судячи з твоїх слів,—урвав учня ельф,— Аджихад підозрював у зраді варденів, яких змусив до такого вчинку Галбаторікс, переслідуючи їхніх спільників. А Близнюки, знаючи про це, заманили тебе до Тронжхейма, відсторонили Сапфіру й віддали тебе на поталу Смерку. Тобто зрадниками були саме вони.

— Були,— наголосив юнак.— Адже тепер вони мертві.

— Це не грає великої ролі. Арія казала, що ургали у Фартхен Дурі мали кілька чаклунів

і сама вона билася з ними. Виходить, жоден із них так і не напав на тебе?

— Ні, Майстре.

— От бачиш, це ще один доказ того, що тебе із Сапфірою не чіпали, лишаючи для Смерка, який відвів би вас до Галбаторікса. Це була добре спланована пастка.

Упродовж усієї наступної години Оромис навчав Ерагона дванадцятьох методів вбивства, жоден із яких не вимагав більшої енергії за ту, котра знадобиться, аби зняти з плеча порошинку.

— Відтепер у разаків немає жодного шансу,— мстиво сказав Ерагон, завершивши вправлятися з останнім закляттям.

— Але ти все одно маєш бути обережним,— попередив Оромис.

— Це ще чого? Три слова — і вони мертві!

— Чим живиться скопа? — раптом спитався ельф.

— Звісно, рибою,— миттю відказав учень.

— А якщо риба швидша за своїх родичів, то чи може вона втекти від скопи?

— Сумніваюсь,— відповів Ерагон.— Принаймні недалеко.

— Тож знай,— продовжив Майстер,— так само, як скопи найкраще полюють на рибу, а вовки — на оленів, кожна з тварин має власне покликання, яке "відповідає її природі. Це

стосується й разаків, які створені для того, аби полювати на людей. Це жах, що споконвіку переслідує твій народ.

— Що ж це за істоти? — сполотнів юнак.

— Це не ельфи, не люди й не гноми,— похитав головою Оромис— І не будь-яка інша тварина, яку ти знаєш.

— Може, це рослини? — несміливо поцікавився учень.

— Ні, не рослини. Вони розмножуються, відкладаючи яйця, наче дракони. Далі в немовляти формується кістяк, схожий на людський. Звісно, це лише імітація, але вона дозволяє разакам максимально наблизитися до жертви. Там, де людина слабка, вони почуваються сильними. Вони бачать у темряві, високо стрибають, швидко бігають, а бояться лише яскравого світла й глибокої води, бо не вміють плавати. Людям затьмарює розум навіть їхній запах, від якого мають імунітет тільки гноми та ельфи.

Ерагон аж здригнувся від згадки про свою першу зустріч із разаками в Карвахолі, а також про те, як не міг сховатися, ісоли ті його помітили.

— Було таке відчуття, що це сон. Я хотів тікати, але не міг поворухнутись.

— Так, ти дуже добре змалював ситуацію,— погодився Оромис— Розумієш, хоча разаки

й не користуються магією, їх не варто недооцінювати. Якщо вони знають, що на них полюють, то не викриють себе, натомість триматимуться в темряві або влаштують засідку, як це було в Драс-Леоні. Навіть досвід Брома не врятував його від цих створінь. Ніколи не будь надто впевнений у собі, Ерагоне. Ніколи не переоцінюй своїх можливостей, бо не встигнеш оком змигнути, як вороги вже використають твої слабкі місця.

— Так, Майстре.

— Самі разаки розвиваються цілих двадцять років,— додав ельф.— А вже тоді скидають зовнішню машкару, розправляють крила й стають справжніми вбивцями.

— Тоді той, хто зазвичай сидить верхи на разаках,— здогадався юнак,— себто той, хто літає на них...

— Так, це їхні батьки,— підказав Оромис.

ОБРАЗ ДОСКОНАЛОСТІ

«Нарешті я пізнав, що являють собою мої вороги»,— міркував Ерагон. Він панічно боявся разаків ще відтоді, як уперше побачив їх у Карвахолі. Утім, його лякали не криваві вчинки цих потвор, а саме те, що він дуже мало про них знав. І через це своє незнання він наділяв разаків більшою силою, ніж ті мали насправді, ставлячись до них з побожним страхом. «Справжні нічні жахи»,— здригнувся від спогадів юнак. Але тепер, коли Оромисові пояснення знищили ауру таємничості, разаки вже не здавалися йому такими жахливими. Той факт, що чудовиська бояться світла й води, додав Ерагонові впевненості, що він незабаром зможе їх пересилити. Так, він уб'є разаків, помстившись за Герроу та Брома!

— А їхніх батьків теж називають разаками? — спитав Ерагон в ельфа.

— Летрблаки, ось як ми їх називаємо,— похитав головою той.—І якщо їхня молодь трохи дурнувата, то самі вони — жорстокі й хитрі, немов дракони.

— І звідки ж вони походять?

— Із тих країв, звідки прийшли твої пращури,— пояснив Оромис— Власне кажучи, король Паланкар вирішив емігрувати саме через їхню навалу. Коли вершники дізнались про разаків у Алагезії, то зробили все можливе, щоб винищити цю погань. На жаль, їм не зовсім пощастило. Кілька летрблаків втекло разом із дітьми. До речі, це твої переслідувачі, щоб ти знав. Після того, як Галбаторікс убив Враеля, він знайшов обох втікачів і домовився з ними про співпрацю, пообіцявши, що їх утримуватиме. Саме тому він дозволяє цим істотам мешкати біля Драс-Леони, одного з найбільших міст Імперії.

— Вони мусять відповісти за все,— скреготнув зубами Ерагон, подумавши, що саме так і буде, коли він зустрінеться з тими потворами.

— Згоден,—озвався Оромис. Зайшовши до хатини, він повернувся, несучи майже півдюжини грифельних дощечок.— Проте облишмо ці сумні теми. Давай-но ліпше вивчати фаіртх.

Це чудовий засіб для того, щоб зосередитись. Грифель наповнений такою кількістю чорнила, щоб можна було опанувати будь-яку комбінацію кольорів. Отже, тобі лише слід сконцентруватися на тому образі, який ти хочеш зафіксувати, а потім сказати: «Хай те, що я бачу, відтвориться на поверхні».

Почекавши, доки Ерагон роздивиться чудернацьку дощечку, Оромис змахнув рукою:

— Роззирнися довкола й знайди об'єкт, який би тобі хотілося зобразити.

Утім, куди б юнак не глянув, усе здавалося йому надто буденним і банальним: квіти під ногами, Оромисова хатина... Нічого особливого, ніщо не заслуговувало на збереження. «Фіксувати треба те,— міркував Ерагон,— що заслуговує на такі зусилля. Тобто лише змінні, скороминущі речі». Раптом його погляд зупинився на блідо-зелених шматках весняного наросту на гіллі, а ще на глибокій рані, яка проходила по стовбуру зламаного негодою дерева. Він тут-таки сконцентрувався й зафіксував це видовище в пам'яті, промовивши закляття.

Поверхня дощечки зробилася яснішою, коли на ній заграла живописна гама кольорів, розтікаючись та змішуючись, аби відтворити відповідний набір. Коли буяння кольорів стихло, Ерагон зрозумів, що дивиться на копію того, що прагнув відтворити. Стовбур та гілки

виглядали, наче живі, а решта предметів були нечіткими та розмитими, ніби на них дивилися примруженим оком. Як же все це відрізнялося від фаіртха самого Оромиса!

Обережно взявши з Ерагонових рук дощечку, ельф доволі довго її розглядав, а потім завважив:

— Ти маєш незвичайний дар мислення, Ерагоне. Більшість людей важко досягає відповідної концентрації для створення образу. З іншого боку, ти помічаєш лише те, що тебе цікавить. А це надто вузько, мій друже. Тут ти маєш ту саму проблему, що й з медитацією. Отже, мусиш розширити межі свідомості, впустивши у себе весь довколишній світ і не вибираючи тільке найважливіше з нього. Нумо, спробуй іще раз...

— Привіт, вершнику! — раптово пролунало в повітрі.

Здригнувшись, Ерагон розвернувся й побачив Орика з Арією, які виходили з лісу. Гном радісно махав рукою, його борода, підстрижена та розчесана, розвивалася на вітерці, а волосся було зав'язане в косичку, що нагадувала кінський хвіст. Він був убраний у нову сорочку — подарунок ельфів — барвисту й прикрашену золотим гаптуванням. І взагалі — якщо глянути на гнома, ніхто б не сказав, що ніч напередодні він дико пиячив.

Усі обмінялися традиційними привітаннями, а потім, перейшовши на звичайну мову, Оромис спитав:

— І чим же викликаний ваш візит? Звісно, я радий вас бачити, але ми з Ерагоном зараз дуже заклопотані навчанням.

— Вибач, що потурбували тебе, Оромисе-ельда,— зніяковіла Арія.

— Ні-ні, це я винен,— вистрибнув уперед Орик, багатозначно зиркнувши на юнака.— Мене послав до вас Ротгар, бажаючи переконатися, чи добре навчається Ерагон, розумієте? Звісно, я в цьому не сумніваюсь, але мушу побачити юнака на власні очі перед тим, як звітувати королю.

— Те, чого я навчаю Ерагона, не має знати ще хтось,— зауважив Оромис— Таємниці вершників лише для них самих.

— Так, я розумію,— нетерпляче погодився Орик.— Утім, ви самі знаєте, в який непевний час ми живемо. Учора камінь був твердий, а нині вже розколовся. Тож мусимо якось зважати на це, панове. До того ж, гноми покладають на Ерагона неабиякі надії, а отже, мають право бути певні, що навчання відбувається так, як і було обіцяно. Хіба ми можемо забрати в них це право?

— Дуже добре сказано, Майстре Гноме,— вислухавши цю маячню, вимовив Оромис—

Виходить, дізнаватися, чи все в нас гаразд, це ваш обов'язок?

— Безперечно!

— І нам ніяк цього не уникнути?

— Боюсь, що ні, Оромисе-ельда,— відповів Орик.

— Ну що ж, чудово,— зітхнув ельф.— Тоді залишайтеся й дивіться, а ми тим часом продовжимо. Ви задоволені?

— А ви що, хіба не закінчуєте заняття? — з підозрою спитався гном.

— Ні, ми щойно розпочали.

— Тоді я цілком задоволений, продовжуйте! — відказав той.

Доки тривала ця розмова, Ерагон намагався зловити погляд Арії, але та не зводила очей з Оромиса.

— Ерагоне!

— Так, Майстре! — схопився юнак.

— Будь ласка, будь уважнішим,— застеріг ельф.— Я хочу, щоб ти зробив іще один фаіртх. Роззирнись довкола, але спробуй запримітити все-все, як я тобі щойно казав.

— Гаразд, Майстре! — учень узяв дощечку до рук, трохи хвилюючись через те, що за ним спостерігають Арія й Орик. Йому дуже хотілося, щоб усе вийшло якнайкраще й Оромис показав себе неперевершеним учителем. Утім, юнак ніяк не міг зосередитись на

довколишніх предметах, оскільки думав лише про ельфійку.

Нарешті Ерагон здався в полон почуттів і миттю склав образ Арії в голові, проказавши закляття давньою мовою й сповнивши його своїм коханням.

Результат був просто приголомшливий.

Фаіртх зобразив Арію на темному тлі. Вона виглядала найчарівнішою з усіх жінок, що їх він коли-небудь бачив за все своє життя. Звісно, це був досить блідий образ, недосконалий і наївний, але сповнений такої пристрасної сили, що інакшим навряд чи й міг бути. «Невже я бачу її такою? — ошелешено думав Ерагон.— І хто ж насправді ця дівчина, якщо її краса та мудрість мають таку гіпнотичну силу?»

— Стережися, друже,— подумки озвалася Сапфіра.

— Ну то що, вийшло? — поцікавився за якийсь час Оромис.

— Я не зовсім певен... — завагався юнак, ховаючи свою дощечку, але вчитель зламав його опір.

Зиркнувши на образ, ельф набув суворого вигляду і мовчки передав малюнок Арії.

Ельфійка, розглядаючи його, низько схилила голову й сховала в пасмах пишного волосся своє обличчя. І тільки з того, як затремтіли її

руки, можна було зрозуміти, що вона неабияк схвильована.

— А можна й мені глянути? — нетерпляче спитав Орик.

Несподівано замахнувшись, Арія пожбурила фаіртх на землю, розтрощивши картинку на тисячі дрібних шматочків. Потому вона гордовито випросталась і рушила повз скам'янілих свідків у темні хащі Ду Вельденвардена.

Провівши ельфійку здивованим поглядом, Орик обережно підняв один зі шматків. Той був порожній, адже зображення зникло, щойно фаіртх розлетівся на друзки.

— Ми знайомі не один десяток років,— посмикав себе за бороду гном,— але я вперше бачу, щоб Арія втратила над собою контроль. Що ж ти там таке намалював, Ерагоне?

— її портрет,— розгублено мовив збентежений юнак.

— Портрет? — зовсім розгубився Орик.— А чому ж вона тоді...

— Гадаю, вам краще піти,— урвав його ельф.— Урок закінчено, бувайте. А про успіхи Ерагона дізнаєтесь завтра.

Гном скоса зиркнув на юнака, потім кивнув і потер руки.

— Так, гадаю, саме так я й зроблю,— буркнув він.— Дякую вам, Оромисе-ельда. Я ціную ваш

час, витрачений на мене. Із Ерагоном ми поговоримо пізніше.

Коли Орик пішов, Оромис, ставши навколішки, заходився збирати уламки дощечки. Ерагон дивився на нього, не в змозі поворухнутись.

— Але чому? — тільки й зміг вичавити він із себе.

— Можливо, тому,— озвався ельф,— що ти злякав Арію.

— Злякав? Хіба її можна чимось злякати? — заперечив Ерагон, сам у це не вірячи. Виходить, вона лише приховувала свої страхи, як і більшість смертних. Ставши на коліна, він підняв уламок фаіртха й подав його Оромису.— Але чим я налякав Арію, поясніть?

Звівшись, ельф рушив до струмка, де кинув у воду уламки чарівної дощечки.

— Фаіртх показує лише те, що хочеш бачити,— озвався він до юнака.— Можна збрехати, створюючи хибне зображення, але зробити це ти ще не здатен. Тож твоя картинка вийшла правдивою, і Арія це зрозуміла. Тепер вона знає про твої почуття до неї.

— Але чому її це злякало? — нетямився Ерагон.

— Певно, тому, що відкрило глибину твоєї пристрасті,— сумно посміхнувся Оромис— Давай-но проаналізуємо ситуацію. По-перше,

для свого народу ти доросла людина, але для ельфів залишаєшся дитиною. За інших обставин я не робив би такого порівняння, проте, живучи з нами, ти мусиш про це пам'ятати. По-друге, ти вершник, і ми розраховуємо на твою допомогу в боротьбі з Галбаторіксом, а не на залицяння до Арії.

Ерагон приречено зітхнув, але ельф провадив далі.

— А тепер подумай,— спитався він,— як Арія мала реагувати на твій фаіртх? Тебе засліплює романтичне світло кохання, хоча нічого доброго з того не вийде, бо ви з нею дуже різні. Але ти хвилюєш її, друже! Лише через чемність і небажання зашкодити твоєму вишколу, вона терпить тебе й не ображає як вершника. Навіть якби ти був достойною парою, Арія все одно відмовилася б від такої долі заради спільної ідеї визволення. Вона пожертвує своїм щастям в ім'я свого народу, зрозумій! І всі ми маємо перейматися лише боротьбою з Галбаторіксом, а не твоїм коханням. Ось чому Арія злякалась, вважаючи, що ти ставиш під загрозу все, заради чого ми так багато працювали.

Слухаючи ельфа, Ерагон сумно хитав головою. Йому було жах як боляче від того, що його поведінка обурила Арію! Яким же безвідповідальним треба бути, аби вмить зруйнувати дружні стосунки...

Поклавши руку юнакові на плече, Оромис повів його до хатини.

— Не думай, що я тобі не співчуваю, Ерагоне,— мовив він.— У кожного трапляється в житті щось подібне, так ми стаємо дорослішими. Я знаю, що ти можеш боротися за своє кохання, але хто ж тоді боротиметься за всіх нас?

— Так, Майстре,— гірко зітхнув юнак.

Вони сіли за стіл, і Оромис почав розкладати письмове приладдя, аби попрактикуватися в Лідуен Кваедхі.

— Зрозуміло, я не можу тобі наказувати, юначе,— обережно сказав ельф,— але сподіваюсь, що твої почуття до Арії не завадять нашому навчанню! Ти можеш пообіцяти мені?

— Так, обіцяю.

— А як щодо Арії? — не відступав Оромис— Як бути з нею?

— Ну,—завагався Ерагон,—я не хотів би втратити її дружбу.

— І що далі?

— Гаразд,— засмучений юнак пильно глянув на вчителя.— Я вибачусь перед нею й запевню, що таке більше ніколи не повториться. Цього буде досить?

— Цим ти лише доведеш свою мужність і зростання,— заспокоїв його ельф.

Папір для письма був гладенький на дотик і приємно лоскотав шкіру, коли Ерагон, щоб

якось приховати власні почуття, опустивши голову, заходився ретельно розгладжувати його ребром долоні. Потім юнак довго вдивлявся у нього, аж нарешті зітхнув і почав дбайливо вкривати чисту поверхню чорними, наче його власні думки, письменами.

ЗАБУТТЯ

Наступного ранку Ерагон вирушив шукати Арію, щоб вибачитись. Він безуспішно проблукав близько години, але ельфійка, здається, безслідно зникла в хащах Елесмери. Одного разу юнакові здалося, ніби він помітив її біля Тіальдар Холу. Ерагон навіть устиг гукнути прудконогу Арію, але видиво швидко зникло з очей. Певно, вона всіляко уникала зустрічі з ним.

Доки минали безрадісні дні, Ерагон з головою поринув у вишкіл з таким завзяттям, що його старання почав цінувати навіть безпристрасний Оромис. Насправді ж засмучений юнак просто намагався забути про Арію.

День і ніч Ерагон опановував нові й нові знання. Він студіював прадавню мову, вивчав назви рослин і звички тварин, а також заклинання вітру, води й решти корисних сил дов-

колишнього світу. Особливо гарно в нього виходили ті вправи, що вимагали багато енергії, оскільки юнак навчився точно розраховувати її кількість.

Іноді на свого друга приходив подивитися Орик, він мовчки стояв на краю галявини, спостерігаючи за виснажливими тренуваннями юного вершника. А вимогливий Оромис давав Ерагонові все нові й нові завдання, примушуючи його використовувати магію навіть для приготування їжі. Перші спроби куховарства були не дуже вдалі, але з часом юнак опанував і цю науку, навіть навчившись розпізнавати отруту в напоях та наїдках. Бувало й таке, що він залишався голодним, бо не міг знешкодити дію смертоносного зілля, а одного разу ледь не отруївся, тож Оромисові довелося лікувати учня. Ельф учив його застосовувати по кілька заклять одночасно, що вимагало неабиякої напруги та зосередженості.

Ще довше юнак опановував мистецтво енергетики, що полягало в наділенні предметів силою, яку можна було б використати в потрібну мить.

— Саме так Руньйон зачарував мечі вершників, щоб ті ніколи не ламалися й не затуплювались,— ретельно пояснював Оромис— У такий самий спосіб ми спонукаємо рослин рости так, як нам треба. А ось так зі звичайної

коробки можна зробити смертельну пастку, активувавши її слушної миті. А тепер поглянь ось сюди. Це наші ліхтарі, які ми виробляємо разом із гномами, а цим закляттям можна врятувати поранених. Усі ці магічні сили можуть спочивати багато років, їх важко відстежити, а ще важче відвести. Вони споконвіку існують у землі, воді та повітрі Алагезії, формуючи долі її мешканців.

— А чи не можете ви за допомогою магії змінити тіло,— спитав у захваті Ерагон.— Чи це занадто небезпечно?

— На жаль, ти заговорив про найбільшу ваду ельфів, тобто про наше марнославство,— посміхнувся Оромис— Ми любимо красу й повсякчас шукаємо ідеалу, недарма ж нас скрізь називають Чарівним Народом. Кожен ельф має той вигляд, який хоче мати. Коли ельфи вивчають закляття для росту та формування живих створінь, то часто змінюють і свою зовнішність, аби якнайкраще відтворити власне єство. Утім, зовсім небагато ельфів змінилися тілесно, щоб адаптуватись до любого їм середовища.

Учитель на хвильку замислився й знову продовжив:

— Однак енергетичний вплив на живу істоту відрізняється від впливу на мертвий предмет. До слова, зовсім мало мертвих предметів

придатні для збереження енергії, вони здебільшого розсіюють її. Отож, доторкнувшись до такого предмета, ти отримаєш удар блискавки. А найпридатнішим для цього є коштовне каміння. Кварц, агат і ще кілька простіших каменів менш ефективні, ніж, скажімо, діаманти. Ось чому руків'я мечів у вершників завжди прикрашені коштовностями. І саме тому металеве намисто, що тобі його подарували гноми, робить тебе слабшим, оскільки використовує твою енергію для підтримки закляття.

Коли Оромиса не бувало поруч, Ерагон самотужки займався освітою, читаючи старовинні рукописи, до яких уже добре звик. Раніше він майже не мав змоги навчатися, бо весь час порався на фермі в Герроу, а тепер усе нова й нова інформація сповняла його, немов дощ суху землю, задовольняючи жагу знань. Він жадібно ковтав тексти з географії, біології, анатомії, філософії та математики, а також мемуари, біографії та історію. Більш важливим, аніж саме знання фактів, було введення до альтернативних способів мислення. Вони кидали виклик його віруванням та змушували переглянути погляди буквально на все: від прав людини на цьому злиденному світі до уявлень про закони світобудови.

З часом юнак також знайшов деякі зшитки про культуру ургалів і самостійно їх прочитав.

Він дуже багато дізнався й про життя ельфів, радіючи з того, що в такий спосіб зможе краще розуміти Арію. Виявляється, ельфи не визнавали шлюбу, проживаючи разом невизначений час: інколи день, а інколи й ціле століття. Діти народжувалися вкрай рідко, тому мати дитину вважалося в ельфів обітницею кохання.

Ерагон також дізнався про те, що за всю історію народу було лише кілька випадків, коли ельфи мали любовні стосунки з людьми, до того ж від їхнього народу виступали виключно вершники. Однак, як він зрозумів із таємних рукописів, більшість подібних стосунків закінчувались трагічно. Здебільшого через те, що закохані були не в змозі зберегти любов або тому, що люди ставали старими, а ельфи натомість уникали руйнівного впливу часу.

Насамкінець Оромис дав прочитати учневі ельфійські пісні та поеми, які заполонили всю уяву Ерагона, бо щось схоже він чув лише в Карвахолі в майстерному виконанні Брома. Юнак насолоджувався читанням поем, немовби смакуючи якусь вишукану страву. Він довго засиджувався над дивовижними «Діяннями Геда» та романтичною «Баладою про Умходан».

Слід сказати, що у своєму вишколі Ерагон ні на крок не відставав від Сапфіри. Тримаючи внутрішній зв'язок із драконом, він міг переконатись, що Глаедр призначив Сапфірі

не менш виснажливий тренувальний режим, аніж його навчання з Оромисом. Вона літала в небі з камінням у лапах, бігала на короткі дистанції, пірнала в річку та дихала вогнем на справжику кам'яну колону, намагаючись її спопелити. Цікаво, що спочатку їй вдавалося підтримувати полум'я зовсім недовго, але перегодом вона могла дихати вогнем уже цілих півгодини, розжаривши колону так, що та ставала білою. Завдяки зв'язку із Сапфірою Ерагон дізнався про вірування драконів, а також про їхню історію та звички — всього цього їх навчав Глаедр. Більшість інформації була для юнака незрозумілою, він навіть підозрював, що Сапфіра дещо приховує від нього, аби не ділитися сокровенними таємницями. Зокрема, це стосувалося короля драконів Іормунгра та королеви Вервади, про яких юнаку все-таки пощастило довідатись. Під ту пору, коли Іормунгр уже дружив із вершниками, Вервада була диким драконом і відклала багато яєць, проте людям залишила тільки одне, із Сапфірою. З часом обидва дракони загинули.

Траплялося так, що під час вишколу Ерагон із Сапфірою та Оромис із Глаедром літали разом, відпрацьовуючи прийоми повітряного бою або шукаючи загублені в хащах Ду Вельденвардена руїни прадавніх будівель. Іноді вони змінювали звичний режим тренувань, і з Глаедром

летів Ерагон, а Сапфіра залишалась на галявині *з* Оромисом.

Щоранку юнак продовжував тренуватися з Ваніром, який ще й досі ставився до нього з неприхованим презирством. Утім, ельфова поведінка ніколи не виходила за межі ввічливості, хай там як зухвало поводився Ерагон. Звісно, юнак ненавидів свого напарника за манірну нещирість, яку взяло на озброєння й молодше покоління ельфів. Ті так само зневажали вершника, побоюючись, щоправда, його грізного дракона.

Суперництво між ними переросло в справжній конфлікт, коли Ванір, перемігши Ерагона вшосте, опустив меча й глузливо мовив:

— І знову ти мертвий, Убивце Тіні. Це вже стало звичкою, хіба ні? То чи варто тобі продовжувати?

— Так,— прохрипів Ерагон, в якого страшенно боліла спина й якому не хотілося марнувати час тренування на теревені.

— Цікаво, як же тобі пощастило здолати Смерка, якщо ти такий неповороткий? — ніяк не вгавав юний ельф.

— Я заскочив його зненацька,— проказав Ерагон.

— Ну звісно! — голосно зареготав ельф у відповідь.— Я мав би здогадатись, що то була якась хитрість.

— Якби я був ельфом або ти — людиною,— заскреготав зубами юнак,— тобі не вдалося б мене перемогти!

— Можливо,— відповів Ванір, кількома ударами вибивши зброю з Ерагонових рук.— Але навряд. Не варто хизуватися перед сильнішим воїном, інакше він тебе покарає.

І тут обуреному Ерагонові урвався терпець — він скористався магією. Звільнивши енергію, юнак вигукнув закляття, і тієї ж миті хвалькуватий ельф аж очі вирячив від подиву. Він не міг ані поворухнутись, ані вимовити бодай слово.

— А тобі, друже, не варто вихвалятися перед тим, хто краще знається на магії,— попередив юнак свого напарника.

Та враз темні брови Ваніра зійшлися на переніссі й невидима сила відкинула Ерагона геть. «І як це вдалося ельфові?» — тільки й встиг подумати юнак.

— Твоє неуцтво зраджує тебе, людино,— наближаючись до переможеного супротивника, мовив Ванір.— Ти не знаєш, про що говориш. Невже тебе готують стати правонаступником Враеля, поселивши в його будинку й щоранку тренуючи? Мене нудить від самої думки, що тебе вдостоїли такої честі! Ти не маєш жодного уявлення про магію й про те, як вона працює.

— Поясни, що поганого я тобі зробив? — вибухнув Ерагон.— Чому ти мене зневажаєш? Виходить, було б краще, якби вершника, що може протистояти Галбаторіксу, не існувало?

— Моя думка не має значення,— відповів йому ельф.

— Цілком згоден з тобою, але я її вислухаю,— сказав юнак.

— Чути те, про що написано в мудрих книжках, можна тільки розумним особам,— зневажливо кинув Ванір.

— Припни язика, друже, і дай мені чесну відповідь! — вигукнув Ерагон.

— Як накажете, пане вершнику,— глузливо озвався ельф і, підійшовши ближче, відповів: — Цілих вісімдесят років потому, як занепали вершники, ми не відчували смаку перемоги. Так, ми переховувались у лісі завдяки магії, знаючи, що Галбаторікс колись прийде по нас. А потім Бром із Джоудом урятували яйце Сапфіри і в нас знову з'явилася можливість повалити узурпатора. Уяви нашу радість і водночас розчарування. Адже здолати Галбаторікса може тільки могутніший за нього воїн, а не каліка, схожий на тебе. Зрозумій, Ерагоне, ти прирік усіх нас тієї самої миті, коли торкнувся яйця Сапфіри! Тож не чекай від нас розуміння й співчуття!

Ванір сумно торкнувся своїх губ вказівним та середнім пальцями, потім відійшов від юнака і швиденько подався геть із тренувального поля.

«Він має рацію,— міркував Ерагон.— Це завдання не для мене, навіть із Ваніра був би кращий вершник».

«А як же я, Ерагоне? — озвалася Сапфіра, що була на зв'язку з господарем.— На мою думку тобі начхати? Ти забув, що Арія пропонувала яйце кожному з цих шмаркатих ельфів, а також синам варденів, і я жодному, окрім тебе, не надала перевагу? Та хіба б я згодилась на це, якби точно не знала, що саме ти можеш здолати Галбаторікса? Ніколи не забувай цього, мій друже!»

«Якщо це колись і було правдою,— зітхнув юнак,— то задовго до того, як Смерк завдав мені нищівного удару. Тепер я не бачу просвітку в нашій історії. Звісно, я не здаюся, але Галбаторікса нам не перемогти. Хіба що наше завдання полягало в тому, аби знесилити його, підготувавши ґрунт для майбутнього вершника, якому дістанеться друге яйце...»

Повернувшись на скелі Тельнаєра, Ерагон застав Оромиса в хатині. Сидячи за столом, той домальовував на берегах аркуша пейзажну картинку.

— Майстре,— тихо покликав юнак.

Лише закінчивши малювати, відставивши чорнила й помивши пензель, ельф звернув увагу на Ерагона.

— Чого ти так рано? — спитався він.

— Вибачте, що потурбував, але Ванір пішов із тренування, тож я не знав, що робити.

— І чого ж він це зробив, Ерагоне-водхр?

— Я втратив контроль,— зізнався юнак і розповів учителю все, що сталося на полі.— Я не виправдав ваших сподівань, Майстре.

— Саме так,— погодився Оромис— Ванір спеціально провокував тебе, але не слід було йому відповідати. Ти мусиш стримувати власні емоції, Ерагоне, інакше під час бою це може коштувати тобі життя. Твої дитячі вибрики лише принижують тебе в очах ельфів.

— Мені дуже шкода, Майстре,— похнюпився юнак.— Обіцяю, що цього більше не станеться.

Помітивши, що Оромис не збирається продовжувати тренування, Ерагон скористався нагодою й спитав:

— А як Ванірові пощастило звільнитись без жодного слова?

— Він що, нічого не вимовив? — здивовано запитав ельф.— Виходить, хтось інший допоміг йому.

— Я вже колись бачив, як Ісланзаді викликала зливу з квітів,— тихо плеснувши в долоні,

похитав головою Ерагон.— А тут іще Ванір каже, що я не розумію механізмів магії... Що він мав на увазі?

— І знову,— зітхнув Оромис,— ти прагнеш тих знань, до яких іще не готовий. Але зараз я не можу тобі відмовити. Запам'ятай тільки одне: те, про що ти питаєш, ще ніколи не викладали вершникам аж до тієї миті, доки вони не опанують геть усю науку магії, включно з найтоншими її аспектами. А все через те, що це давня таємниця, володіння якою дарує надзвичайні можливості й наділяє великою силою. Але годі про це, краще розкажи мені, юначе, в який спосіб прадавня мова пов'язана з магією?

— Слова прадавньої мови вивільняють енергію, приховану в тілі, і активують закляття,— завчено й монотонно пробелькотів Ерагон.

— Правильно,— примружився вчитель,— А ти часом не замислювався над тим, що деякі звуки також можуть контролювати цю, енергію? — До того ж навіть тоді, коли їх відтворить будь-яка істота або й неживий предмет. Хіба це не дивно?

— Справді, Майстре,— розгубився юнак.— І це зовсім не дивно, оскільки ми не дивуємося з того, як виростає в небі місяць, або з того, як змінюються пори року чи птахи відлітають до вирію.

— Авжеж,— кивнув Оромис— Але як звукові це вдається? Хіба можуть певні його модуляції вплинути на енергію?

— Але ж впливають!

— Зрозумій,— нарешті пояснив ельф,— звуки не мають контролю над магією. Слова, сказаного прадавньою мовою, замало. Важить те, як ти його осмислив. Хоча зазвичай закляття промовляють уголос, аби сторонні думки не послабляли його дію.

Те, що Ерагон почув, неабияк його приголомшило. Він згадав випадок, коли ледь не загинув у водоспаді на озері Коста-мерна, не змігши скористатися магією під водою. «Якби я знав про це раніше, то міг би врятуватись»,— подумав юнак і знову спитав:

— Якщо звуки не впливають на магію, то чого ж тоді звичайні думки мають таку силу?

— Чого? — посміхнувся Оромис— Не забувай, що ми не виробляємо магію, вона існує сама по собі, без наших заклять. Згадай хоча б сяйво на болотах побіля Аргусу, криницю мрій у печерах Мані, що в горах Беор, або ж сяючий кристал на Еоамі. Природна магія, щоб ти знав, дуже підступна, непередбачувана й сильніша за ту, яку ми викликаємо.

Ельф на хвильку замислився й вів далі:

— Від початку магія була саме такою. Щоб використовувати її, чаклуни мусили відчути її

власним розумом, маючи не лише бажання оволодіти нею, але й певне вміння. Не володіючи прадавньою мовою, багато хто з них вивільняв тільки лихі сили. Із часом чаклуни зрозуміли, що вживання їхньої рідної мови лише впорядковує думки, хоч і не убезпечує від помилок. Але те, що сталося через них пізніше, знищило майже все живе на землі. Ми знаємо про цю подію зі стародавніх літописів. У них ішлося про могутніший' за ельфів Сірий Народ, який змінив природу магії, зробивши так, що його мова, давня й майже незнана, могла впливати на закляття. Це справді нейтралізувало магію, і якби ти, скажімо, хотів спалити цю хатину, але дивився б на мене, то горіла б усе одно хатина, а не я, твій учитель. Також вони наділили магію унікальними можливостями, завдяки яким почали викривати брехунів та дізнаватися щиру правду. Як вони цього досягнули, ніхто не знає, оскільки про подальшу долю Сірого Народу в рукописах не згадується. Він зник, залишивши тільки темну пам'ять про себе.

— То що,— спитав Ерагон, перебуваючи в справжньому захваті,— ми ще й досі можемо користуватися магією без знання прадавньої мови?

— А як же тоді Сапфіра дихає вогнем? — поцікавився Оромис— Адже вона нічого не каже, хіба не так? І нічого не казала тоді, коли

обернула могилу Брома на діамантовий склеп, і тоді, коли благословила дитину в Фартхен Дурі. Розум драконів узагалі посутньо відрізняється від нашого, їм не потрібен захист від магії. Свідомо вони не користуються нею, вийнятком є хіба ті моменти, коли вони дмухають вогнем. Проте якщо в них уже є дар, то їхню силу ні з чим не порівняти! Але чого ти збентежився, Ерагоне?

— А що все це означає в моєму випадку, Майстре? — рішуче спитав юнак.

— Це означає,— пояснив учитель,— що ти й далі вчитимеш прадавню мову, бо досягнеш із нею кращих результатів, інакше наука магії буде для тебе заскладна. А ще, скажімо, коли ти потрапиш у полон і тобі заткають рота, ти все одно зможеш звільнитися, як це зробив Ванір. І, врешті-решт, це дозволяє накласти закляття, коли тебе задурили, а ти не можеш його згадати. Але стережися спокуси скористатися цими силами, юначе! Навіть наймудріші з нас не наважуються жартувати з ними, бо можуть загинути.

***

Наступного ранку Ерагон ґродовжив вправлятися на мечах разом із Ваніром, але більше

не втрачав самовладання, хай там як з нього знущався молодий ельф. До того ж, юнак не хотів марнувати енергію на суперечки, бо спина боліла дедалі частіше, доводячи його аж до сказу. Виснажливі напади хвороби знесилювали, й елементарні побутові вправи ставали для Ерагона такими складними, що дуже часто він падав на землю й корчився від болю. Напади, які траплялися по кілька разів за день, примушували його рухатись навіть під час Римгару.

Поволі юнак узагалі змарнів. Човгаючи ногами, він пересувався майже навпомацки, економлячи сили на кожному русі. Перегодом йому стало важко зосередитись на Оромисових уроках, у пам'яті з'явилися чорні діри, і він не міг згадати, що відбувалося вчора. У вільний час він брав у Орика кільце-мозаїку, аби відволіктися й не думати про свою поразку. Коли Сапфіра була поруч, то просила, щоб він пересувався верхи на ній, витрачаючи якомога менше сил.

Одного ранку, всідаючись на дракона, юнак сумно пожартував про нову можливу назву своєї хвороби.

— І що ж то за назва? — весело поцікавилась Сапфіра, відволікаючи його розмовою від тяжких думок.

— Забуття,— хрипло мовив Ерагон.— Коли тебе проймає біль, то вже нічого не хочеться.

Немає ані думок, ані бажань, ані будь-яких емоцій. Ти хочеш тільки позбавитись болю. А якщо він не минає, то саме Забуття рятує нас від нього, обертаючи на зацьковану істоту з єдиним бажанням: утекти.

— Так, непогана назва,— обережно погодився дракон.

— Ні, ти не розумієш! — закричав юнак.— Я розвалююсь на частини, Сапфіро! Я немов кінь, на якому зорали геть усю землю цієї країни! Тримай мене, благаю, інакше одного дня я зникну, забувши себе самого...

— Я ніколи тебе не покину,— відповіла Сапфіра.*

Невдовзі Ерагона спіткали два нові напади — під час бою з Ваніром, і ще два — під час Римгару. Коли він нарешті випростався, лежачи на землі й кривлячись від болю, Оромис сказав:

— Знову, Ерагоне, ти мусиш попрацювати над рівновагою.

— Ні,— прохрипів той, намагаючись угамувати тремтіння.

— Що? — не зрозумів учитель.

— Ні, не можу!

— Ну ж бо, Ерагоне, підводься й спробуй іще раз.

— Ні!—закричав юнак.—Робіть ті кляті вправи самі, я не хочу!

Оромис став навколішки біля нещасного учня й приклав долоню до його щоки. Схилившись, він дивився на Ерагона з такою добротою, що той раптом збагнув усю глибину його співчуття, а також те, що той залюбки знищив би його біль, якби це було можливо.

— Не втрачай надії,— нарешті сказав Оромис— Ніколи, чуєш?

Здавалось, юнак всотував його силу.

— Ми ж з тобою вершники,— тихо мовив ельф.— Ми стоїмо між світлом і темрявою, тримаючи рівновагу. Невігластво, страх, ненависть — наші вороги. Борися з ними, Ерагоне, інакше ми програємо. А тепер встань, Убивце Тіні, і доведи, що ти можеш перемогти свою плоть!

Ерагон якнайглибше вдихнув і рвучко скочив на ноги, аж здригнувшись від надмірного зусилля. Учитель схвально кивнув, і вони продовжили.

— Майстре! — озвався до нього учень, коли вони вже купалися після занять у струмку.

— Так, Ерагоне!

— Навіщо я маю терпіти ці тортури? Чому б мені не скористатися магією й не сформувати моє тіло так, як ельфи формують дерева?

— Ти можеш вчинити й так,— знехотя мовив Оромис— Але тоді ти не зрозумієш ані тих

можливостей, яких набуло нове тіло, ані того, як їх використовувати. Тут нема короткого шляху, повір.

Аби не заскиглити від розпачу, Ерагон занурився в крижаний потік і лежав, бездумно вдивляючись у безхмарну височінь.

НАРДА

Чухаючи бороду, Роран поглядав згори на Нарду. Невеличке містечко здавалося якимось тьмяним та зібганим, немов крихта житнього хліба. Море винного кольору виблискувало в останніх променях умираючого сонця. Вода вабила юнака, адже раніше він ніколи не бачив такої краси, звикши до зовсім інших краєвидів.

«Отже, ми це зробили»,— думав Роран, відходячи від урвища й наближаючись до намету. Прибульці розбили табір біля підніжжя Хребта, сховавшись від усіх, хто міг би виказати Імперії їхнє місцеперебування.

Проштовхуючись крізь гурт селян, які скупчились попід деревами, юнак із сумом помітив, що його земляки виглядають геть нещасними. Перехід із Паланкарської долини вкрай виснажив людей. їхні обличчя змарніли, а одяг

обернувся на лахміття. Майже всі вони пообмотували руки ганчірками, аби хоч якось захиститись уночі від холоду. Тягнучи важку поклажу багато тижнів, вони схудли, згорбилися й зістарились. Та найгірше виглядали діти — виснажені й неприродно спокійні.

«Вони заслуговують на краще,—думав Роран, дивлячись на людей.— Якби вони самі не погодились піти із селища, я б опинився в полоні разаків».

Багато хто підходив до юнака, не вимагаючи нічого, крім підбадьорливих слів. Дехто пропонував йому залишки їжі, від яких він відмовлявся, а часом просто віддавав ті крихти більш голодним. Утім, переважна більшість селян дивилися на свого ватажка з осудом і ворожістю. Він знав, що його вважають божевільним і зачарованим духами, бо жоден разак так і не зміг зачепити його під час бою.

Перехід Хребта виявився куди важчим, ніж Роран очікував. Лісові стежки були завузькими й занадто заплутаними для великого гурту селян. Тому доводилось довго та з неабиякими труднощами прорубувати в хащах нові стежки, наражаючись на небезпеку, адже їх могла вистежити Імперія. Єдиною перевагою було те, що завдяки таким вправам скалічене плече Рорана перестало боліти, хоч здіймати руку було ще важкувато.

Траплялися й втрати серед самих мандрівників. Якось, коли негода заскочила їх на відкритій місцині, троє стареньких людей — Хіда, Брена і Несбіт — відстали від валки й замерзли в снігу. Тієї ночі Роран уперше подумав про те, що через нього всі вони можуть загинути. Трохи перегодом сусідський хлопчина, впавши на дорозі, зламав руку, а невдовзі здоровань Саутхвел утопився в потоці, який стікав із льодовика. Вовки та ведмеді постійно полювали на їхню худобу, незважаючи на вогонь, який селяни запалювали вночі, переконавшись, що з Паланкарської долини їх уже не видно. А врешті-решт почав дошкуляти й голод.

Тим не менше, люди йшли вперед, виявляючи ту споконвічну впертість та загартованість, яка була притаманна їхнім славним пращурам. Вони могли півжиття на щось зважуватись, але якщо вже зважувались, то ніщо не могло примусити їх зійти із заповітного шляху. Тим паче тепер, коли вони досягли Нарди й надія знову повернулася до їхніх змучених сердець. Ніхто не знав, що буде далі, але те, що вони зайшли вже аж надто далеко, сповняло всіх рішучістю.

«Ми не були в безпеці в межах Імперії,— заспокоював себе Роран.— Тож я мусив зробити все, щоб нас не схопили, адже віднедавна я за всіх вас відповідаю». Крім того, захищаючи

селян, він перш за все прагнув урятувати Катріну. Юнак постійно сумував, не знаючи, як склалася доля його коханої.

На світанку Роран із Хорстом, Бальдором, трьома синами Лоринга й Гертрудою вирушили до Нарди. Вони спустилися з гір на приміську дорогу, намагаючись залишатись непоміченими. Повітря знизу було таким густим, аж мандрівникам почало здаватися, ніби вони опинилися під водою.

Наближаючись до міської брами, Роран міцно стиснув руків'я молота. Двоє похмурих охоронців, зиркнувши на потріпаний одяг селян, загородили вхід алебардами.

— Ви звідки? — спитав той, що стояв праворуч. На вигляд він мав не більше двадцяти років, але волосся в нього було сиве.

— Ми з Тейрма, якщо вас це аж так цікавить,— випнув груди Хорст.

— Що привело вас сюди?

— Торгівля, бачте. Нас послали купці, які хочуть придбати товар саме в Нарді, а не в місцевих перекупників.

— Та невже? — примружив око вояк.— І що ж то за товар?

— Наприклад, цілющі трави,— озвалась Гертруда, побачивши, що Хорст вагається.— Ті, що привозили звідси, були плісняві й зіпсовані. А я хочу мати свіжі.

— А ми з братом,— сказав Дармен,— прийшли поторгуватися з вашими чоботарями, їхнє взуття зараз добре купують у Драс-Леоні та Урубейні.

— Авжеж, звісно,— і собі озвався Хорст.— А мені ось партію заліза треба забрати для мого господаря.

— Гаразд,— кивнув охоронець і показав алебардою на Рорана.— А йому що потрібно? Що він виробляє?

— Я гончар.

— Гончар? — здивовано перезирнулись вояки.— А навіщо ж тоді тобі отой здоровенний молот?

— А як, ви гадаєте, тріскається полива на глечику? Це не стається саме по собі, аж ніяк! По ній треба добряче вдарити! — картинно замахав руками Роран.

Охоронець зневажливо пирхнув і зміряв прибульців важким поглядом:

— Ну що ж, можливо, все це й так, але, як на мене, то на торговців ви чогось зовсім не схожі. Бродячі коти схожі на них куди більше, ніж ви...

— У нас були певні проблеми в дорозі,— пояснила Гертруда.

— Та я бачу,— посміхнувся воїн.— Але якщо вже ви прибули аж із Тейрма, то де ж тоді ваші коні?

— Ми залишили їх у таборі,— встряв у розмову Хатмунд, кивнувши кудись зовсім не туди, де насправді був їхній табір.

— Нема грошей, щоб зупинитися в місті, чи то як? — глузливо поцікавився охоронець, підіймаючи алебарду й жестом наказуючи напарнику зробити те саме.— Гаразд, проходьте. Але поводьтеся добре, бо отримаєте на горіхи.

Увійшовши в браму, Хорст потягнув Рорана подалі від дороги й зашепотів йому на вухо:

— Що ж ти таке їм наплів? Перевіряти горщики молотом, га?

— Погляньте-но! — смикнула старого за рукав Гертруда.

Неподалік від брами на дошці оголошень висів пожовклий пергамент. У ньому йшлося переважно про офіційні заяви уряду та місцеві події, але в самісінькому центрі був портрет Рорана, хоча й без бороди. Його розшукували як небезпечного злочинця.

Роззирнувшись довкола, нажаханий Роран пильніше придивився до оголошення про його розшук. Він, звісно, розумів, що Імперія переслідуватиме втікачів, але не сподівався, що це станеться аж так швидко. «Певно, Галбаторікс докладає всіх зусиль, витрачаючи чималі кошти, аби тільки схопити нескорених селян,— розмірковував юнак.— Коли вони були на Хребті, то гадали, що ворогів уже не існує.

А тепер оце ось оголошення, розвішане по всій Імперії...» Юнак гірко посміхнувся, радіючи бодай з того, що перестав голитись і, як і решта мандрівників, вигадав собі нове ім'я.

В оголошенні також була вказана й винагорода за спійманого злочинця. Незважаючи на те, що Герроу не вчив Рорана й Ерагона читати та рахувати — він гадав, що досить буде знати лише ціну на свій товар, і тоді тебе вже ніхто не обдурить,— Роран усе-таки зрозумів: Імперія пропонує за нього десять тисяч корон. Це навіть трохи потішило його самолюбство, бо таких грошей могло б вистачити на довге й щасливе життя.

Усміхнувшись, юнак глянув і на інше оголошення, що висіло поруч... і його немов блискавка вдарила. Це був Ерагон! Виходить, він живий, якщо на нього також полюють!

Зітхнувши й роззирнувшись навсібіч, Роран знов прикипів поглядом до пергаменту, намагаючись бодай приблизно збагнути, чому шукають малого. «Певно, це якось пов'язано з тим триклятим каменем, а також із візитом разаків до Карвахола»,— міркував він, не знаходячи в оголошенні суми винагороди.

— У чому ж його звинувачують? — спитав юнак Гертруду.

— Вас обох звинувачують у зраді,— зиркнула знахарка на пергаменти.— Тут сказано, що

Галбаторікс подарує титул графа тому, хто схопить Ерагона. А також попереджають, що він дуже небезпечний злочинець, тож слід бути обережним.

— Хто, Ерагон?! — здивувався юнак.

З одного боку, Роран розумів, що це цілковита маячня, але потім піймав себе на думці, що чом би й ні, адже він сам дуже змінився за останній час. У їхніх жилах тече одна й та сама кров, отож, де гарантії, що Ерагон не накоїв за цей час чогось значно гіршого, ніж його старший брат?

— Якщо за те, що ти вбивав Галбаторіксових вояків і боровся з разаками, дають аж десять тисяч монет,— тихо мовив Бальдор,— то що ж треба було зробити, аби за тебе пропонували титул графа?

— Можливо, дошкулити самому королеві? — висловив припущення Ларн.

— Годі вже базікати,— озвався Хорст.— Припніть язика, інакше наша подорож закінчиться в колодках. А ти, Роране, спробуй не привертати до себе уваги, бо за таку винагороду тутешні люди будуть придивлятися до кожного чужинця. Тож ходімо кожен у своїх справах, а пополудні зберемося й побачимо, що воно та як.

Засмучені мандрівники розійшлися: Дармен із синами вирушили на пошуки провіанту для селян, Гертруда подалась купувати лікарські

трави, а Роран із Хорстом і Бальдором попрямували винаймати корабель, на якому можна було б перевезти селян до Сурди або до Тейрма.

Коли вони вийшли на берег, Роран, зупинившись, замилувався океаном, над яким висіло похмуре небо. Він ніколи не думав, що воно може бути таким низьким. Глухі удари хвиль об дерев'яний настил нагадували йому барабанний бій. Скрізь тхнуло рибою, і цей запах перекривав усі інші запахи.

— Нічогенький собі краєвид, чи не так? — глянув Хорст на здивованих юнаків.

— Авжеж, нівроку,— відказав Роран.

— Людина відразу ж стає нікчемною поруч із такою величчю, згодні?

— Це вже точно,— озвався Бальдор.

— Пригадую, коли я вперше побачив океан, то мав таке саме враження,— задоволено кивнув старий.

— І коли ж це було? — спитався Роран.

Окрім чайок, які кружляли над бухтою, він помітив якихось дивних птахів. Ті мали незграбне тіло й довгого, незвичного дзьоба, котрий притискали до самісіньких грудей. Один із птахів задер голову догори й показав під горлом шкіряну торбинку.

— Коваль, який працював переді мною,— мовив Хорст,— помер, коли мені було п'ятнадцять. Його звали Бастрам. І я мусив шукати іншого

вчителя, тож помандрував собі до Цеунона вздовж Північного моря. Там я зустрів старого Келтона, злого, але дуже гарного майстра. Він погодився вчити мене, хоч наприкінці вишколу я не знав, чи дякувати йому, а чи проклинати його.

— Гадаю, слід було подякувати,— сказав Бальдор.— Інакше б ти ніколи не одружився з мамою.

— Щось тут зовсім мало кораблів,— зауважив Ерагон, роздивляючись узбережжя.

Неподалік стояло два судна, а третє погойдувалось на хвилях на протилежному боці бухти. На дрібні рибальські човни мандрівники не звертали уваги. Утім, навіть не маючи за плечима жодної морської подорожі, Роран розумів, що жодне із суден не підходить для того, аби перевезти майже три сотні пасажирів. До того ж, з'ясувалося, що два з них були вже винайняті, а на третьому ремонтували зламану щоглу. Роздивляючись кораблі, мандрівники почули, що «Розтинач хвиль» мав шкіряні вітрила й невдовзі вирушав на північ, до островів, де росла Сеітхр-трава. «Альбатрос» натомість щойно повернувся з далекого Фейнстера й стояв на ремонті, збираючись перевозити вовну.

— Ви прийшли занадто пізно й занадто рано,— пояснив працівник порту мандрівникам.— Більшість кораблів, які курсують навесні,

відпливли два тижні тому й зараз уже далеко звідси. Тільки наступного місяця, коли почнуть дути північно-західні вітри, повернуться мисливці за тюленями та моржами. Саме тоді ми й чекаємо кораблів із Тейрма та з решти міст Імперії, що припливуть сюди за м'ясом, олією та іншим провіантом. А до того часу вам нема чого й чекати.

— А невже не існує жодного іншого способу доправити товари до Тейрма? — у розпачі спитав Роран.— Нам зовсім не обов'язково, щоб це було швидко чи зручно.

— Ну, якщо вже так,— буркнув працівник у відповідь,— то поговоріть із Кловісом. Він має кілька барж, якими перевозить зерно восени. В інші пори року Кловіс рибалить, аби заробити на життя. Власне, так роблять усі в Нарді. До речі, що там у вас за товар? Овець ніби вже постригли, а для зерна ще ранувато...

— Та всього потроху,— відказав Хорст, кинувши чолов'язі монету.

— Зрозуміло, пане,— посміхнувся той.— Тільки вам не варто боятися старого Ульріха, слово честі!

Шукати Кловіса довелася доволі довго, оскільки на березі його ніде не було. Мандрівники пішли до нього додому, а той саме саджав на городі квіти. Це був міцний дідусь із обвітреним обличчям та сивою бородою. Вони

близько години вмовляли його погодитись на подорож, адже був не сезон, а потім рушили оглядати баржі, що називалися «Мерібелл», «Еделін» та «Червоний кабан». Кожна з них мала сімдесят футів завдовжки, двадцять футів завширшки й була пофарбована в іржаво-червоний колір. Замовники зазирнули в трюми, їх можна було накрити брезентом. Від капітана вони дізналися, що на кожному судні можна встановити щоглу.

— Вони відрізняються від інших барж,— пояснив Кловіс,— і ви можете не боятися, що вони перекинуться під час негоди. Утім, ці баржі не призначені для далеких подорожей морем, тож на них слід триматися ближче до берега. До того ж, зараз не найкращий час для плавання, адже тут щодня штормить.

— Ви маєте команду для всіх трьох суден? — спитав Роран.

— Та ні,—замислився на якусь хвильку старий Кловіс— Майже всі, кого я мав на приміті, подались полювати на тюленів. Я потребую їхньої допомоги тільки тоді, коли треба вантажити врожай, а в інший час вони заробляють, як хочуть.

Роран замислено пройшовся по «Еделіні», шукаючи пошкоджень. Баржа була старувата на вигляд, незважаючи на те, що деревина здавалася міцною, а фарба свіжою.

— Якщо ми знайдемо людей для команди, то скільки коштуватиме подорож на всіх трьох баржах до Тейрма? — нарешті спитав юнак.

— Усе залежить ось від чого,— хутко озвався Кловіс.— Наші моряки заробляють по п'ятнадцять монет на день, плюс стільки харчів, скільки вони зможуть з'їсти, а також який ковточок віскі. Скільки ви дасте своїм людям — це вже ваша справа. Я не вноситиму їх до загального кошторису. Зазвичай ми ще беремо охорону для кожного з кораблів, але зараз...

— Зараз усі на полюванні, я розумію,— урвав його Роран,— тож охорону ми спробуємо забезпечити самі.

— Ну що ж, нехай буде так,— кивнув Кловіс— Окрім платні для команди, я прошу ще дві сотні... плюс оплата ремонту в разі пошкодження кораблів, а ще дванадцять відсотків із прибутку за реалізацію вашого товару.

— Ми не матимемо прибутку з нашого товару,— твердо мовив Роран.

— У такому разі,— почухав потилицю старий,— я прошу ще чотири сотні після завершення подорожі. Але дозвольте спитатися, що ж ви таке збираєтесь перевозити?

— Худобу,— недбало відказав юнак.

— А яку саме?

— У нас різні тварини,— чемно пояснив Роран у відповідь.

— А навіщо ж ви везете їх до Тейрма? — не вгавав Кловіс.

— На те є свої причини,— посміхнувся Роран.— Чи, може, ви хочете доправити нас кудись іще далі?

— Ні-ні! — замахав руками старий.— Тільки до Тейрма, далі я не плаваю, бо в мене родина!

— То коли ви будете готові?

— Ну, десь за п'ять-шість днів,—удавано замислився Кловіс— Або вже краще за тиждень, бо маю деякі справи.

— Плачу ще десятку,— сказав Роран,— і відпливаємо післязавтра.

— Ні, не можу.

— Тоді дванадцять.

— Гаразд, післязавтра,—згодився хитрун.— Гадаю, на той час я вже буду готовий.

— Зачекаєте, доки я переговорю з друзями? — спитав юнак.

— Як скажете, пане,— відповів на те Кловіс, йдучи геть.— Але як вас звати, бо я недочув?

— Міцний Молот,— люб'язно посміхнувся Роран.— Мене звати Міцний Молот, зрозуміло?

— Авжеж. Дуже гарне ім'я.

Коли старий відійшов на безпечну відстань, мандрівники стали сперечатися.

— Ми не можемо його найняти! — напався на юнака Хорст.— Де ми візьмемо стільки грошей?

— Але й зволікати ми теж не можемо,— заперечив той.— Купувати баржі ми не збираємось, та й керувати ними ніхто з нас не вміє, але команді ми заплатимо.

— Усе одно, дуже вже дорого,— насупився Хорст.

— А що як погодитись на дві сотні завдатку,— аж засяяв Роран,— а після прибуття до Тейрма вкрасти баржі й нейтралізувати Кловіса з його командою? Так нам не доведеться платити ще чотириста монет, а за час подорожі ми вже якось навчимося давати раду з кораблем.

— Ні, мені не подобається це шахрайство,— відповів старий коваль.— Це проти моїх правил.

— Мені теж не дуже подобається. Але спробуй, вигадай щось інше,— озвався юнак.

— Гаразд-гаразд, тільки як нам непомітно провести людей на баржі?

— Нехай зберуться десь за містом,— знизав плечима Роран.

— Гаразд,— зітхнув Хорст.— Кличте вже того Кловіса, бо час підписувати угоду.

***

Того вечора втікачі зібралися біля вогнища, аби поділитися враженнями від своїх відвідин

Нарди. Дивлячись на полум'я, Роран мовчки слухав Гертруду й трьох братів, що розповідали селянам про свої пригоди в місті. Звістка про те, що Рорана розшукують, викликала неабияке занепокоєння серед слухачів.

Коли Дармен завершив свою оповідь, Хорст став на його місце й коротко пояснив, що під цю пору в місті дуже мало кораблів, а також розповів про те, що на них чекає подорож на баржах. Та щойно він скінчив, звідусіль залунали обурені вигуки невдоволених селян.

— Баржі? — репетував, бризкаючи слиною, Лоринг.— Люди, які ще баржі? Ми не хочемо ніяких смердючих барж!

— Тихо! — гаркнув Делвін.— Хіба ми якась скотина, що станемо горлати серед ночі? Авжеж, Лоринг має рацію, баржі не годяться, бо вони дуже повільно рухаються. Та й надто довго ми будемо у відкритому морі, а моя Елейн вже на шостому місяці. Хіба ж вона витримає під палючим сонцем цілі тижні?

— Ми можемо закрити трюм брезентом,— пояснив Хорст.— Звісно, цього не досить, але він усе ж таки захистить нас від дощу та сонця.

— Мене хвилює інше,— вийшла вперед Бірджит.— Як щодо двохсот монет, які ми мусимо заплатити Кловісові? Частину з них уже витрачено, чи не так? А що ж далі? Грошей у нас нема, лишилося кілька голів худоби... Навіть

якщо ми, немов пірати, захопимо баржі, то як житимемо в Тейрмі?

— Головне туди дістатися,— буркнув Хорст.— А як будемо в Тейрмі, тоді вже й думатимемо про майбутнє. Можливо, доведеться діяти ще більш рішуче.

— Та куди ж іще? — глузливо вигукнув Лоринг.— Хіба не буде вже з нас тієї рішучості? Хіба ми щойно не врятувалися з Хребта? Хай там як, але я не поїду тими триклятими баржами, призначеними для худоби. Ми не худоба, затям! Нам потрібен корабель із каютами й ліжками, де можна бодай спокійно спати. Чого б нам не зачекати який тиждень, може, з'являться кращі варіанти? Що в цьому поганого, скажіть на милість?

Селяни ще довго сперечались, аж доки не звівся Роран. Тоді всі змовкли.

— Або всі пливуть на баржах, або всі йдуть пішки,— сказав він, як відрізав, і подався спати.

МОЛОТ Б'Є

Місяць сяяв високо в небі, а Роран уже вийшов із намету й змінив Альбрича на варті.

— Доповідати ні про що,— пояснив стомлений юнак.

Роран поклав лук і стріли так, аби вони були напохваті, й, загорнувшись у ковдру, примостився під каменем вартувати. Звідти було видно на багато миль. Поділивши панораму на рівні сектори огляду, він витрачав на кожен не більше хвилини, готовий щомиті схопитися, почувши підозрілий звук чи побачивши спалах вогню. Утім, юнака дуже швидко здолала втома й почало хилити на сон, тож він укусив себе за губу, аби зосередитись.

Несподівано його щоки торкнувся легенький подув вітру. Невже хтось скрадається там, за кущами? Юнака охопило відчуття жаху, і він ледь стримався, аби не зірватись на

ноги й не втекти світ за очі. «Що зі мною?» — злякався він, не в змозі навіть дістати зброю. Аж раптом на горизонті з'явилася зловісна тінь, що наближалася, затуляючи собою небо. Це був разак, котрий сидів верхи на химерній істоті, яка вимахувала своїми велетенськими крилами.

Приземляючись, істота протяжно й пронизливо закричала на весь ліс, витягнувши дзьоба вбік табору. Кров у жилах застигла від цього крику, сонні птахи вибухнули жалісним хором нічних голосів, а вціліла худоба селян неспокійно заревіла.

— Це знову разак,— кинувся Роран до найближчих вартових.— Скажіть усім, щоб сиділи тихо.

Тієї ж миті з намету вискочив Фіск, горлаючи й вимахуючи списом. Юнак ледь зупинив його й переповів жахливу новину.

— То що мені робити? — прошепотів той.

— Допоможи заспокоїти худобу,— наказав Роран.

Вони разом попрямували до схованки, де селяни тримали своїх тварин. Налякані фермери вже прокинулися й почали втихомирювати худобу. Роран подумки похвалив себе за те, що наказав їм зупинитися, розсипавшись по пасовиську, а не триматися купи. Наступної хвилини він зиркнув у небо і з жахом

помітив, що тінь рухається до їхнього сховку. «Якщо ця потвора ще раз закричить, ми приречені!» — подумав юнак, штовхаючи в кущі оскаженілого від страху віслюка. Утім, було вже надто пізно — крики наполоханих тварин привернули увагу разака, що почав знижуватись. «Ось і настав час глянути, чи впораємося ми з цим страшидлом»,— промайнуло в Рорановій голові.

Але щойно юнак напнув тятиву, його увагу відволік неймовірний галас, який долинав із лісу. На галявину вискочили нажахані олені, не звертаючи жодної уваги на селян. Вони стрибали повз Рорана, місячи глину гострими копитами та віддзеркалюючи місячне сяйво білками зляканих очей. Тварини були так близько, що він чув їхнє захрипле дихання. Мабуть, саме це й урятувало втікачів, бо дезорієнтована крилата істота, відчайдушно кигикнувши, повернула на південь і полетіла вбік Хребта, розчинившись у нічному небі.

Роран із друзями не наважувалися зрушити з місця, гадаючи, що в раптовому зникненні разака ховається якась хитрість і що в такий спосіб їх хочуть виманити на відкриту місцевість. Минула майже година напруженого чекання, аж доки останні крики ворожої істоти не стихли й принишклі селяни полегшено не зітхнули.

***

«Отже, нам просто пощастило,—думав Роран на другий день.— Але не варто сподіватися, що наступного разу ми знову врятуємось. Тому нам слід рухатися вперед». Після нічної появи разака всі якось враз згодились на мандрівку баржею. Селяни поривалися їхати якомога швидше, питаючись в юнака, чи не можна було б вирушити вже сьогодні.

— На жаль, ні,— відповідав Роран,— адже треба ще багато чого зробити.

Відмовившись від сніданку, він, Хорст та ще кілька чоловіків, не зволікаючи, рушили до Нарди. Юнак чудово розумів, що потикатися вдень на очі охороні доволі ризиковано, однак діло було того варте. До того ж, він був упевнений, що його теперішня зовнішність сильно відрізняється від портрета на пергаменті. Одним словом, гурт утікачів без особливих пригод дістався до міста, проминув охорону й розрахувався з Кловісом, який саме готував баржі до відплиття.

— Дякую, Міцний Молоте! — сказав він, прив'язуючи торбинку з монетами до пояса.— Нема нічого кращого за золото, щоб осяяти шлях людини.

Він підвів їх до робочого столу й розгорнув географічну карту, де було позначено напрямки

течій, мілини та безліч інших важливих речей, потрібних для далекої подорожі.

— Ось тут ми заберемо вашу худобу,— тицьнув пальцем старий.— Попри те, що хвилі під цю пору не дуже великі, нам не варто ризикувати. Дочекаємося припливу й уперед!

— А може, не треба чекати, може, вирушимо просто зараз? — перепитав Роран.

— Зараз? — посміхнувся Кловіс— Ні, вибачайте. Я не хочу, щоб мене викинуло на берег разом з вашим вантажем, отож, і вам не раджу. Довіртесь мені, і хай море попрацює за нас, добре?

Довіряючи досвіду старого рибалки, Роран кивнув.

— А скільки треба людей, щоб сформувати вашу команду? — поцікавився він.

— Мені пощастило розшукати лише сімох хлопців, які погодились на цю авантюру,— озвався Кловіс— До того ж усі вони під ту пору якраз пропивали свою попередню платню, але завтра вони будуть у нормі, це вже повірте! Проте їх замало для команди.

— Маємо ще чотирьох,— сказав Роран.— Мої люди .не дуже розуміються на морській справі, але, гадаю, швидко навчаться.

— Хай буде так,— буркнув старий.— Я набираю нових хлопців у кожну мандрівку. Якщо вони виконуватимуть мої накази, то все буде

гаразд. Як ні, то хай ліпше начуваються. А ще нам треба по три охоронці на кожен борт. Потрібні сильні й витривалі юнаки, на зразок ваших матросів, в інакшому разі я не вийду в море за жодні гроші.

— Кожен із них не раз бував у бою,— запевнив Роран.

— І всі вони слухаються тебе, юначе? — з недовірою зиркнув Кловіс на його супутників, Джедрика, Делвіна та інших.

— Саме так.

— Це цікаво,— посміхнувся старий.— Проте не звертай уваги, мій язик не встигає за моїми думками, як казав мій батечко. До речі, мій перший помічник Торсон зараз скуповує в крамниці харчі. Ви маєте, чим годувати свою худобу?

— Так, провіант у нас із собою.

— Тоді принесіть його сюди. Ми завантажимо його, щойно встановимо щогли.

До обіду Роран із односельцями переносили запаси харчів, що їх купили сини Лоринга, зі складу до причалу.

— Бачу, що це здебільшого не для худоби,— озвався до юнака Кловіс, коли той тягнув мішок борошна на баржу.

— Так, але це все одно нам знадобиться,— озвався той, радіючи, що його не розпитують далі.

Коли останні мішки було перенесено, старий махнув рукою:

— Можете бути вільні, а ми з хлопцями все доробимо самі. Приходьте до гавані за три години після світанку, інакше ми проґавимо приплив.

— Гаразд, прийдемо.

***

Повернувшись до табору, Роран допоміг Елейн та решті селян підготуватись до від'їзду. Це не забрало багато часу, бо всі вже звикли швидко збиратися. Потім він відібрав дванадцятеро хлопців, що мали супроводжувати їх до Нарди. Усі вони були добрими бійцями, але найкращих юнак усе ж таки залишив із селянами на той випадок, якщо знову повернеться разак.

З приходом ночі два перші гурти селян рушили в гавань. Роран уважно спостерігав за їхнім пересуванням.

— Гадаєш, усе буде гаразд, Міцний Молоте? — озвався з-за спини Орвал.

— Звісна річ,— бадьоро відповів юнак.— Ставлю відро сидру, що вони ще спатимуть, коли ми припливемо. І ти тихенько розбудиш свою Ноллу. Як тобі?

Почувши ім'я своєї дружини, Орвал посміхнувся й радісно закивав у відповідь.

«Сподіваюся, так воно й буде»,— Роран глянув на гурт селян і стежив за ним, доки той не зник із поля зору.

***

Вони прокинулись за годину до світанку, коли на небі з'явилось слабке сяйво, а зимне нічне повітря ще обпікало пальці. Роран хлюпнув ув обличчя водою і, трохи поміркувавши, рішуче схопив лук із сагайдаком, свій молот, а також спис зі щитом. Решта людей теж почали озброюватися мечами, які вони здобули в сутичці в Карвахолі.

Тринадцятеро втікачів швидко дістались шляху, що вів до Нарди, а невдовзі й самої міської брами. Як на лихо, на варті стояли ті самі воїни, що й минулого разу, тож вони відразу загородили їм шлях.

— Щось вас сьогодні дуже багато,— мовив один із них і підозріло зиркнув на озброєного Рорана.— А спис із мечем тобі теж потрібен для гончарства?

— Ні,— посміхнувся юнак.— Нас узяв на роботу Кловіс, ми будемо охороняти його баржі під час подорожі до Тейрма.

— Вас? Охоронцями? — зареготали воїни у відповідь.— Та ти ж минулого разу казав, що ви торговці!

— За це краще платять.

— Брешеш,— ураз спохмурнів один із воїнів.— Якось я взявся був за це діло, то ще й у боргу залишився. І скільки ж вас узагалі? Семеро було вчора, дванадцять сьогодні... Виходить, тринадцять разом з тобою. Чи не забагато для охорони кількох торговців?

— До речі, я вже десь бачив його мармизу,— озвався другий воїн.— Як тебе звати?

— Міцний Молот,— відповів юнак.

— А ти часом не брешеш? Може, тебе звати Роран?..

Не вагаючись, юнак устромив спис у горло супротивникові, а потім, різко розвернувшись, ударив молотом другого воїна. «Тепер я вбив уже десятьох»,— промайнуло в його голові. Селяни налякано дивилися на свого ватажка, не наважуючись поворухнутися.

— Сховайте трупи, доки їх ніхто не побачив,— наказав Роран, кивнувши вбік придорожньої канави. Коли втікачі кинулись виконувати наказ, він роззирнувся навсібіч, аби переконатись, що не було небажаних свідків.

— Здається, усе гаразд,— тихо сказав Мандел, виринаючи з-під парапету брами.— Ми сховали тіла.

Юнак кивнув і ретельно витер спис жмутком трави.

— Слухайте уважно,— сказав він селянам.— Ми підемо до гавані швидко, але не поспішаючи. І щоб ніхто не здумав побігти, ви чуєте? У разі чого, не лякайтесь, бо життя ваших родин залежить від вашої ж витримки. Якщо ж нас викриють, то слід подбати про те, щоб кораблі успішно відпливли, зрозуміло?

— Так, Міцний Молоте! — майже набожно відгукнулися втікачі.

— Тоді рушаймо!

Крокуючи містом, Роран боявся, що сам може будь-якої миті зірватися. «На кого я обернувся?» — злякався він, спіймавши себе на тому, що вважає всіх зустрічних за потенційних ворогів.

— Щось ви зарано, Міцний Молоте,— посміхнувся Кловіс, коли вони без пригод дісталися гавані.— Утім, я люблю таких. У нас іще буде час як слід розташувати вантаж на суднах.

— Ми можемо вирушити прямо зараз? — спитав Роран.

— Ти сам чудово знаєш, що ні,— здивувався старий.— І чого ви такі нажахані, ніби вам привидівся сам Галбаторікс?

— Усе гаразд, не переймайся,— силувано посміхнувся юнак.— Гадаю, морська прогулянка поверне нам гарний настрій.

Похитавши головою, Кловіс свиснув, покликавши двох моряків.

— Це Торсон, мій перший помічник,— показав він на одного з них, шкіру якого вкривало безліч татуювань.— Він буде шкіпером на «Мерібелл». А цей чолов'яга — Флінт, він командує «Еделіною». Для вас їхнє слово — закон, як і моє на «Червоному кабані». Отже, в морі всі слухаються мене й цих чоловіків, а не Міцного Молота. Це всім зрозуміло?

— Зрозуміло! — загомоніли селяни.

— Тепер хотів би дізнатися,— зиркнув на них старий,—хто з вас буде допомагати, а хто буде охоронцями? Дивлячись на вас, годі зрозуміти!

Не звертаючи уваги на попередження Кловіса, утікачі глянули на свого ватажка, чекаючи його згоди. Роран мовчки кивнув, і ті самі поділилися на два гурти, які згодом розійшлися по баржах.

Наступні півгодини Роран допомагав матросам готувати «Червоного кабана» до відплиття, страшенно нервуючи, щоразу коли в гавані починалось якесь заворушення. «Ще трохи, і нас точно схоплять»,— дратувався юнак. А коли Кловіс дружньо поплескав його по плечу, той миттю розвернувся, схопившись за зброю.

— Заспокойся, друже! — відсахнувся старий.— Я просто хотів спитати, чому ці люди так довіряють тобі? Я бачив багато ватажків,

але жоден із них не був схожий на тебе. Чому вони слухаються тебе?

— Чому? — неуважно перепитав Роран, розглядаючи берег.— Я скажу тобі, чому. Я врятував їх від рабства, а також подбав про те, щоб їх не зжерли.

— Отакої! — аж присвиснув Кловіс— Цю історію я залюбки послухаю.

— Але не сьогодні,— відповів юнак.

— Авжеж,— вишкірився в посмішці капітан.— До того ж, нам час рушати. Поглянь, моя маленька Галина прийшла мене проводжати.

Зістрибнувши на берег, він обійняв темноволосу дівчинку років тринадцяти й жінку, яка, певно, була її матір'ю.

— Скажи таткові, що ти слухатимешся, доки мене не буде, — старий розкуйовдив кучеряве волосся донечки.

— Так, тату,— відказала та.

Споглядаючи цю ідилічну сцену, Роран несподівано згадав тих воїнів, яких позбавив зранку життя. «У них, напевно, теж були родини,— подумав він.— Дружини та діти, які чекали на них щодня». Від цих важких думок горло йому звела гірка судома.

Тим часом люди на баржах почали нервувати, все частіше й частіше поглядаючи на свого ватажка. Аби заспокоїти їх, Роран по-хазяйськи пройшовся палубою й потягся назустріч сонцю.

— Віддати швартові, хлопці! — нарешті-таки вигукнув Кловіс, стрибнувши на корабель.— Море вже доволі глибоке, тож можна вирушати!

Сходинки миттю було затягнуто на борт, матроси розв'язали швартові й підняли вітрила на всіх трьох баржах. Повітря аж дзвеніло від команд та дружніх вигуків матросів, коли ті тягли канати.

З берега за відплиттям спостерігала сумна родина бравого Кловіса.

— Нам пощастило, Міцний Молоте,— радісно повідомив він Рорану.— Сьогодні нам допомагає вітерець!

Але радіти було зарано. Коли «Червоний кабан» був уже посеред бухти, з берега залунали звуки сурем та сигнальних дзвонів.

— Що таке? — стривожився юнак.

— Не знаю,— спохмурнів Кловіс— Можливо, пожежа, але диму ніде не видно... Хіба що знову напали ургали. Ти нікого не зустрічав уранці під містом?

Роран похитав головою, не наважуючись мовити жодного слова.

— То ми повертаємось, капітане? — загукали з «Еделіни».

— Ні, ми проґавимо приплив! — загорлав старий, а Роран полегшено зітхнув, готовий щомиті втрутитись.

— Так, зрозуміло! — пролунала відповідь.— Але ми не пошкодували б навіть денної платні, аби дізнатися, що ж там таке.

— Я б теж,— буркнув капітан.

Коли берег зник за кормою, Роран стомлено присів біля борту. Він дивився на небо, зачарований його глибиною, а також на схвильовану воду позаду баржі. Море поволі заспокоювало його. «Який гарний сьогодні день,— несподівано подумав юнак.— І як добре, що я ще можу це відчувати». Трохи поміркувавши, він виліз нагору до Кловіса, який поважно стояв за штурвалом і розглядав горизонт.

— А, це ти! — зрадів старий.— Ну що, подобається море? Так завжди буває, доки не скуштуєш баланди й не почнеш сумувати за родиною!

Кивнувши, Роран почав розпитувати капітана про керування баржею й почув від того докладну лекцію з мореплавства. Невдовзі капітан тицьнув пальцем убік півострова, що був зовсім неподалік:

— Ось там уже й бухта, бачиш?

Юнак схвально гмикнув і глянув на принишклих селян, аби переконатися, що на палубі все гаразд.

Коли «Червоний кабан» оминув скелястий берег, на затишному пляжі з'явився гурт біженців. Насилу дочекавшись кораблів, вони

радісно махали прибульцям руками, вигукуючи привітання.

— А хай йому грець! — обурився Кловіс— Я так і знав, що тут щось не так! Худоба, кажеш? Ти пошив мене в дурні, юначе, справді пошив!

— Ні,— озвався Роран,— я не збрехав тобі, адже це моє стадо, а я його пастир. Хіба я не можу називати їх своєю худобою?

— Та називай їх, як хочеш, але я не погоджувався перевозити людей! — не вгавав старий.— Чому ти не сказав, який у тебе насправді вантаж? Я мав би скинути вас за борт і повернутись до Нарди.

— Але ти цього не зробиш,— спокійно мовив юнак.

— Чого це?

— А того, що мені потрібні ці баржі, зрозуміло? І що б там не сталося, вони будуть нашими. Тому не рипайся, якщо хочеш знову побачити свою Галину,— сказав Роран із неприхованою погрозою в голосі.

— Ну що ж, бодай тут ти не брешеш,— зіщулився старий.

Задоволений юнак відвернувся, але зробив це дарма. У повітрі просвистів важкий предмет, ледь-ледь не зачепивши його голову — Роран насилу встиг ухилитися, прикрившись щитом.

— Ти не переможеш мене, Кловісе,— сказав він зляканому капітану.— Краще скажи, чи

дотримуватимешся ти угоди? Якщо ні, то я висаджу тебе на берег, заберу баржі й змушу команду слухатися мене. Отож, вирішуй, старий, бо тобі вже заплатили.

— Якщо я погоджусь, ти поясниш мені, що відбувається? — примружив той око.— Хай навіть ви злодії, але якщо ви служите королю, то я не повезу вас за жодні гроші!

— Якщо ти дізнаєшся про це, то твоє життя буде в небезпеці.

— Я наполягаю!

— Ти чув про Карвахол у Паланкарській долині? — зітхнувши, спитав Роран.

— Лише кілька разів. І що з того?

— Він перед тобою,— кивнув на принишклих біженців юнак — Воїни Галбаторікса сплюндрували наше місто, а його мешканці змушені були перейти Хребет і вийти до Нарди. Король пообіцяв знищити кожного з них, тож єдина наша надія — дістатися Сурди.

Роран не став казати старому про разака, аби остаточно його не налякати.

— То вас і досі переслідують? — помовчавши, озвався Кловіс.

— Так, але ніхто не знає, де ми, тому нас шукають повсюди.

— І саме тому була тривога?

— Нам довелося вбити двох охоронців, що впізнали мене,— знехотя пояснив юнак.

Геть сполотнівши, нажаханий капітан відсахнувся вбік, але намагався триматися гідно.

— Швидше вирішуй, берег наближається,— нагадав Роран. Він знав, що зламав опір старого, хоч і не дуже з того радів.

— Сто чортів тобі в пельку, Міцний Молоте,— зітхнув той.— Я не друг королю, тож відвезу вас до Тейрма. Але після цього навіть бачити тебе не хочу!

— То ти обіцяєш, що не втечеш уночі або не утнеш іще якоїсь дурниці?

— Так, не хвилюйся!

Невдовзі дно «Червоного кабана» заскреготіло по прибережному піску й баржа торкнулася берега. Слідом за нею причалила й решта кораблів. Коли матроси спустили вітрила й подали східці, до Кловіса підбігли Торсон і Флінт, що засипали старого питаннями.

— Плани змінилися,— коротко пояснив той.

Залишивши старого з'ясовувати стосунки зі своїми підлеглими, Роран зістрибнув на пісок і подався шукати Хорста.

— Якщо вони дізнаються, що ми з Кловісом, то вишлють кінноту, аби перехопити нас,— застеріг він коваля, розказавши про вбивство вартових.— Треба тікати звідси якнайшвидше.

— А ти змужнів, хлопче,— глянув йому просто в очі Хорст.— Навіть я не був такий у твоєму віці.

— Довелося, нічого не поробиш,— відмахнувся Роран.

— Головне, щоб ти не забував, ким є насправді,— порадив коваль.

Не зважаючи на Кловіса, юнак разом із селянами почав переносити їхнє майно на «Червоного кабана». Зрозуміло, на те, щоб вантажити речі згідно з корабельними правилами, не було часу, тож величезні клунки й пакунки швидко поскидали на палубу. Потім загнали худобу, прив'язавши до залізних кілець у трюмі. І врешті-решт рівномірно розмістили людей. Кловіс, Торсон та Флінт, гаркаючи на юрбу втікачів, керували завантаженням, стоячи на носі своїх суден.

«Здається, усе»,— замислився Роран, аж раптом почув крики. Продершись крізь натовп, він побачив Калітху, яка намагалася заспокоїти свого вітчима Вайланда, затягуючи його на корабель.

— Ні, я нікуди не поїду на цьому одороблі! — репетував старий.— Ви не змусите мене! Відпусти мене! Кажу ж, відпусти!

— І так другий день,— пояснила дівчина Рорану.

«Краще б він сконав десь на Хребті, аніж влаштовувати тут істерики»,— подумки дратувався юнак, допомагаючи тягти впертого Вайланда. Той на мить угамувався, бо хтось

тицьнув йому шмат вяленого мяса, що надовго поглинув його увагу.

— Ворушіться, селюки товстозаді,— гаркав неподалік Кловіс.— Вода скоро спадатиме, тож залазьте на борт, залазьте!

Невдовзі справу було завершено й сходи затягли на баржу. Гурт селян намагався спустити судна на воду, відчайдушно штовхаючи їх у відкрите море.

— Ану, іще раз! — гукав Роран, допомагаючи й водночас тривожно роззираючись довкола. Фут за футом вони наближалися до моря, доки баржа не торкнулася водної поверхні. Несподівано анкерок брязнув над Рораном, сповнивши його рот морською водою, яку той з огидою виплюнув.

Підпливши до борту, юнак виліз на палубу, а команда тим часом уже виштовхувала баржу на глибочінь за допомогою довгих жердин. Так само завзято діяли на «Мерібелл» і «Еделіні». Незабаром Кловіс наказав витягти весла й підняти вітрила, і подорож до Тейрма нарешті почалася.

ОСЯГАЮЧИ ПРЕМУДРІСТЬ

Дні, що їх Ерагон провів у Елесмері, геть переплутались, а час немовби застиг у цій благословенній чудовій оазі. Пори року тут не дуже відрізнялися одна від одної, а підживлені закляттями ельфів рослини квітли і вдень, і вночі впродовж усього року.

Юнак дуже полюбив затишну Елесмеру з її елегантними будівлями в лісі, з її химерними співами в хащах, тендітними витворами мистецтва, схованими за кожним кущем, а також із її таємничими мешканцями. Дикі тварини тут не боялись мисливця. Часто Ерагон бачив, як ельфи гладили оленя чи лисицю або ж розмовляли з ведмедями. Деяких тварин неможливо було розпізнати. Як правило, вони з'являлися вночі й зникали, щойно юнак до

них наближався. Одного разу він помітив якесь створіння, схоже на змію, тільки що вкрите хутром. А якось зустрівся із жінкою, що миттю обернулася на вовка.

Отож, Ерагон із Сапфірою продовжували вивчати Елесмеру, блукаючи її хащами разом із Ориком. Арія вже не супроводжувала їх. Вона кудись зникла з того самого часу, коли розбила Ерагонів фаіртх. Він помічав її безліч разів, та ніяк не міг попрохати пробачення, бо спритна ельфійка щоразу зникала з очей, мов яка примара. Урешті-решт, юнакові це обридло і він подався шукати її помешкання до Тіальдар Холу.

Двері були прочинені. Постукавши, Ерагон увійшов і роззирнувся по просторій кімнаті, обплетеній лозою. Ця кімната межувала з невеличкою спальнею та кабінетом. Два фаіртхи прикрашали стіни. На одному з них був портрет гордого ельфа зі сріблястим волоссям — певно, короля Евандара, та молодої ельфійки, яку юнак не впізнав.

Ерагон поблукав помешканням, радіючи з того, що нарешті дізнався, як насправді живе Арія. Ось на столику біля ліжка чарівна квітка у вазочці, ось сувої рукописів з поважними назвами: «Осілон», «Доповіді про врожай», «Життєпис Гілеада Дозорного»... На підвіконні стояли три мініатюрні дерева у формі ієрогліфів, що означали мир,

силу та мудрість, а поруч — аркушик паперу з різними записами й віршем:

Під місяцем, яскравим білим місяцем,
Є озеро, сріблясте озеро,
Серед кущів ожини
Й сосен з чорним серцем.

Та якось упаде живий на нього камінь
І трісне місяць білий і яскравий
Серед кущів ожини
Й сосен з чорним серцем.

І скалки світла, і його мечі,
І ледь помітні хвилі на гладіні,
Застигла тьмяність,
Плесо самоти.

І раптом однієї ночі,
Враз затріпочуть тіні там тривожні,
І де колись...

Підійшовши до столика біля входу, зачудований Ерагон поклав квіти й уже розвернувся, щоб піти собі геть, та ледь не скрикнув від несподіванки. Навпроти нього стояла Арія. Схоже, ельфійка теж злякалася його, але швидко опанувала себе.

Якийсь час вони мовчки дивились одне на одного.

— Я не знаю, які квіти пасуватимуть такому небесному створінню, як ти, але дарую ті, які

зміг знайти,— нарешті озвався юнак, простягаючи букет.

— Я не можу їх прийняти, Ерагоне,— почув він у відповідь.

— Ні-ні, ти не зрозуміла,— схаменувся юнак.— Це ні до чого тебе не зобов'язує. Я просто хотів вибачитись за свій нещодавній вчинок. Авжеж, я розумію, що мій вишкіл у ельфів дуже важливий, але... ніхто не заборонить мені мріяти про тебе. Це все, що я хотів сказати.

Арія замислено глянула на юнака, потім повільно простягла руку і — о диво! — взяла квіти з його рук.

— Вони чудові,— мовила тихо вона, сховавши обличчя в запашному букеті.— А де це ти пропадав? Хворів?

— Та ні ж бо,— не вірив своєму щастю Ерагон.— Хіба що трохи спина боліла.

— Я чула.

— Мені вже, певно, час іти,— зітхнув юнак.

— Зажди,— зупинила його ельфійка. Вона м'яко взяла його під руку й підвела до крісла. Потім дістала' із шафи два кубки, накришила в них якоїсь запашної трави й залила окропом, який миттю дістала за допомогою закляття.

Тримаючи кубок двома руками, Ерагон пив чарівний напій і спостерігав з величезної висоти ельфійської оселі за ранковим життям Елесмери.

— Мені хотілося б,— розчулено мовив він,— сидіти ось так довго-довго й тихесенько розмовляти...

— Як справи в Сапфіри? — повернула його до реальності Арія.

— Дякую, здається, усе добре. А в тебе?

— Збираюсь повернутися до варденів.

— Що? — ледь не похлинувся чаєм Ерагон.— І коли ж?

— Десь тоді, як буде свято Кривавої Клятви,— сумно всміхнулась ельфійка.— Звісно, мені не дуже хочеться туди їхати, та й Ісланзаді просить залишитись, але я надто вже затрималась тут. До того ж, я ніколи не була на святкуванні Кривавої Клятви, а це найважливіша з наших церемоній. До речі, хіба Оромис не може тебе вилікувати?

— Не знаю,— знизав плечима юнак, приголомшений цією новиною.— Здається, він випробував усі засоби, які знав.

Якийсь час вони мовчки пили чай.

— А як твоє навчання? — спитала Арія.

— Роблю успіхи.

Знову запала тиша, й Ерагон потягся за папірцем, на якому був вірш.

— Ти любиш поезію? — спитав він.

— Існує такий звичай,— Арія взяла аркуш з його рук: — кожен, хто йде на святкування Кривавої Клятви, має скласти вірш або пісню,

аби виголосити їх перед зібранням. Над своїм я щойно почала працювати.

— Він дуже гарний,— кивнув Ерагон.

— Отже, ти вже встиг його прочитати,— умить спохмурніла ельфійка. Трохи помовчавши, вона зазирнула юнакові в очі: — Вибач, але ти не той, кого я вперше побачила в Джиліді.

— Я розумію,— похнюпився Ерагон.— Усі ми змінюємось, от і ти скоро поїдеш... Хіба ми більше ніколи не побачимось? Хіба не будемо знову гуляти лісом, пізнаючи Елесмеру разом?

— Не думаю, що це буде доречно,— м'яко мовила Арія.

— Виходить, через мою дурну витівку має страждати наша дружба? — спитав юнак.— Мені легше померти від руки Смерка, ніж дозволити її зруйнувати!

— Та ні, заспокойся, Ерагоне, наша дружба триває,— ельфійка допила чай.— А з приводу наших прогулянок разом... Гадаю, нам варто поки що зачекати й поглянути, що покаже майбутнє. Принаймні зараз у мене занадто багато справ, тож я нічого не можу тобі пообіцяти.

— Звісно, Аріє світ-кона,— вклонився юнак.

Попрощавшись, окрилений надією Ерагон повернувся до Сапфіри, Оромиса та свого нудного вишколу.

***

Залізши рукою в торбинку на поясі, юнак змастив губи спеціальною сумішшю з бджолиного воску та горіхового масла, аби врятуватися від просто безжального вітру. Від самісінького ранку вони із Сапфірою витали туманним піднебессям, зупиняючись лише задля того, щоб отримати кілька вказівок від Глаедра, який неухильно слідував за ними. За цей короткий час юнак устигав прив'язатися до сідла, аби раптом не впасти з дракона, який перевертався в повітрі, виконуючи складні акробатичні фігури.

Вони зупинилися лише перед високими горами, які Ерагон побачив у цих краях вперше. «Які ж вони маленькі, порівняно з Беорськими!» — пирхнула Сапфіра. Подумки згодившись, Ерагон обережно роззирнувся навсібіч, шукаючи джерела можливої небезпеки. Загострені постійними медитаціями відчуття принесли йому образи байбака в норі, грайливих білок у хащах, а також безлічі птахів і прудких змій.

Друзі зачекали, доки велетенський Глаедр умоститься на гребені однієї з гір, а вже потім приземлилися й самі. Місцевість, в якій вони опинилися, була всіяна уламками брил, порослих мохом. Поруч височіла чорна скеля, помережана блакитною кригою.

«Це Фіонула,— подумки озвався Глаедр.— Сусідні гори називаються Етрундр, Мероговен та Крімінсмал. Кожна з них має свою історію, але про це трохи пізніше. А зараз я розповім про мету нашої подорожі. Йтиметься про природу стосунків між драконами, ельфами та людьми. Зрозуміло, дещо про це ви вже знаєте, та зараз настав час поглибити свої знання, доки ми з Оромисом ще з вами».

— Майстре! — озвався юнак, закутавшись у плаща.

— Так, Ерагоие.

— А чому Оромис не полетів?

— Тому,— відповів Глаедр,— що я, як найстарший із драконів, маю переконатися, чи усвідомлює юний вершник своє покликання! А ще тому, що Оромис нездужає.

Каміння з гуркотом полетіло вниз, коли Глаедр спробував зручніше влаштуватися на скелі. Сяк-так усівшись, він глянув на учнів, час від часу пускаючи пару з ніздрів.

— Дещицю з того, про що я розповідатиму,— нарешті мовив дракон,— зазвичай знають ельфи й люди. Але більшістю цієї інформації володіють лише втаємничені. Отже, слухайте мене уважно, пташенята. Коли між драконами та ельфами уклали мир, водночас було засновано ще й загін вершників, аби уникнути конфліктів між народами. Королева Тармунора

з боку ельфів та дракон від нашої раси вирішили, що самої угоди про мир буде недостатньо, оскільки папери майже нічого не важать у цьому світі. До того ж, обидва народи були аж надто могутні й могли знищити одне одного. Зарадити цьому могла тільки магія.

Слухаючи, Ерагон аж здригнувся від внутрішньої напруги.

— Сапфіро! — відволікся Глаедр.— Може, ти зігрієш свого вершника?

Присоромлений дракон, вигнувши шию, дмухнув полум'ям у холодне повітря, яке й справді вмить нагрілося.

— Дякую,— сказав юнак, гріючи руки над теплим камінням.

— Непогано, проте чіткіше спрямовуй струмінь вогню,— сказав Глаедр і вів далі: — Отже, дев'ять років пішло на те, аби чаклуни винайшли потрібне закляття. Коли вони це зробили, то зібралися разом із драконами біля Ілерії. Ельфи структурували закляття, дракони додали йому сили, і в такий спосіб ми немовби поріднилися душами.

Утім, це об'єднання змінило нас. Дракони навчилися розмовляти, а ельфи стали жити так довго, як живемо ми, бо донедавна нічим не відрізнялися від людей. І врешті-решт, завдяки магії драконів ельфи набули неабиякої сили й грації. Люди з'явилися надто пізно, аби

скористатися закляттям, проте магія облагородила їх, очистивши від грубих варварів, які вперше висадились в Алагезії. Хоча після Занепаду вони значно деградували.

— А чи потрапили гноми під дію цього закляття? — спитав Ерагон.

— Ні,— відказав Глаедр.— Саме тому їхній народ і не мав жодного вершника. їх не цікавлять дракони, а нам не цікаві вони. Гноми були за об'єднання, але без драконів. Можливо, це й на краще, бо саме завдяки цьому вони й уникли занепаду, як то сталося з ельфами чи людьми.

— Занепаду? — здивувалась Сапфіра, багатозначно глянувши на Ерагона.

— Авжеж, занепаду! — гаркнув дракон.— Якщо хтось із об'єднаних народів потерпає, то це позначається і на його спільниках. Убиваючи драконів, Галбаторікс ослабив і людей, і ельфів. Вам цього не збагнути, бо ви провели в Елесмері ще дуже мало часу, але ельфи усе-таки слабшають, а їхні сили занепадають. Проте в людей теж свої проблеми — вони сіють зерно розпусти й хаосу. І тільки тоді, коли між трьома народами відновиться рівновага, у світі запанує лад.

Розтрощивши уламки скелі, старий дракон зручніше вмостив свою важку голову.

— На вимогу королеви Тармунори,— вів далі Глаедр,— закляття впливало на зв'язок верш-

ника з драконом навіть тоді, коли той іще був у яйці. Себто коли дракон вирішує віддати яйце вершникам, то він промовляє закляття, що оберігає драконеня від потрапляння в чужі руки. А оскільки дракони можуть залишатись у яйці довгий час, то іноді вони шукають свого вершника дуже довго. Сапфіра може це підтвердити, чи не так?

Зв'язок, який з'являється між вершником і драконом, символізує об'єднання наших народів. Людина або ельф, стаючи вершником, сильнішає та мудрішає, а дракони натомість позбуваються своєї жорстокості... Здається, ти хочеш щось запитати, Ерагоне?

— Вибачте,— закашлявся юнак.— Мені важко уявити вас чи Сапфіру жорстокими. Хоча, зрештою, це непогано.

Почувши таке, Глаедр закотив очі й зареготав, аж земля під ногами затремтіла.

— Якби ж ти, юначе, зустрівся з драконом, що не керується вашими правилами! — загув він.— Справжній дракон не знає, що таке жаль! Дракони жорстокі, грізні, зухвалі, а їхні самиці — ті взагалі такі, що мало хто з вершників міг знайти з ними спільну мову. Але брак зв'язку й довіри призвів до таких жахливих непорозумінь, як союз Галбаторікса з Шруйканом. Адже цей дракон не обирав Галбаторікса своїм вершником, його змусили служити

тирану за допомогою чорної магії. їхні стосунки були дуже заплутаними, що нагадує ситуацію між вами, Ерагоне й Сапфіро, і вони зникали, щойно ургали вбили його першого дракона.

Глаедр трохи помовчав, глянувши в далечінь, і вів далі:

— Те, що поєднує вас, вище за будь-який зв'язок. Ваші душі, ваша сутність — називайте це, як хочете — були змішані на первісному рівні. От ти, Ерагоне, ти віриш у те, що душа може існувати окремо від тіла?

— Не знаю,— сказав Ерагон.— Якось Сапфіра дозволила мені глянути на світ її очима... Тоді мені здалося, що я більше не маю зв'язку з власним тілом. І привиди, яких викликають чарівники, можуть існувати, коли свідомість є незалежною від плоті.

Глаедр раптово піддів кігтем камінь, і всі побачили щура в норі. Наступної миті в повітрі промайнув червоний язик, і тваринка щезла у бездонній пащеці дракона.

— Коли немає тіла, то немає й душі,— облизався Глаедр.

— Але ж тварина — це не людина,— заперечив Ерагон.

— Я не розумію, ти що, після всіх своїх медитацій ще й досі вважаєш, що будь-хто з нас бодай чимось відрізняється від цього щура? — здивувався Глаедр.— Невже ти думаєш,

що магія, якою ми володіємо, якось урятує даше єство після смерті?

— Авжеж ні,— пробелькотів юнак.

— Мені теж так здається,— задоволено гмикнув дракон.— Через те, що ми пов'язані одне з одним, нам доводиться уривати зв'язок, коли дракон або його вершник поранені. Щоб хтось із них не страждав, розумієш? Але душу важко відокремити від тіла, тож навіть не намагайтесь забрати душу напарника до себе, бо це призведе до смерті обох. Навіть якби це було можливо, то слід замислитися над тим, чи не важко буде мати водночас аж дві душі?

— Це жахливо,— зіщулився Ерагон,— померти самому, коли поряд немає найближчої для тебе істоти...

— Усі помирають на самоті, юначе,— зітхнув Глаедр.— Будеш ти королем чи простим селянином — ніхто не проведе тебе в небуття... А тепер давай потренуємось розподіляти вашу із Сапфірою свідомість...

***

Після важких занять Ерагон укотре з огидою дивився на свій обід. Знову хліб з горіховим маслом, ягоди, боби, два яйця та глек із водою. Він розумів, що все це було дуже смачним, що

ельфи готували від щирого серця й що навіть сама королева Ісланзаді не має кращих наїдків, але тим не менше... Від самого вигляду цих страв у юнака різко псувався настрій.

— Я хочу м'яса,— простогнав він, ідучи до спальні.

Сапфіра, яка спочивала на своєму лігві, зиркнула на нього.

— Я хочу риби, якоїсь дичини, а мене годують овочами, наче свиню. Чого я мушу це терпіти?

Сапфіра витягла шию й глянула за вікно.

— Мені, до речі, теж не завадило б чогось перекусити,— по-змовницьки примружилась вона.— Хочеш зі мною? Ти міг би зготувати собі десь подалі м'яса, а ельфи б ні про що не дізналися.

— Так, звісно! — аж підскочив юнак.— Сідло беремо?

— Ні, далеко ми не полетим.

Ерагон прихопив із собою торбинку з сіллю та прянощами й заліз на Сапфіру. Вона здійнялася високо над лісом і попрямувала до невеличкого ставка. За кілька хвилин вони були на місці.

— Он там, під берегом, живуть кролі,— як завжди, подумки, сказав юнакові дракон.— Можеш їх уполювати. А я поки що пошукаю собі оленя.

— І що, навіть не поділишся зі мною здобиччю?

— Поділюсь, якщо ти такий невдаха! — вишкірилась у посмішці Сапфіра.

Ерагон і собі посміхнувся, провів дракона очима, а потім рушив до ставка. За мить він відчув нажаханих кроликів у кублі й невдовзі уполював їх за допомогою кількох магічних заклятть. «Я навіть не вистежував їх,— подумав юнак, не відчуваючи ані втіхи, ані мисливського збудження.— Дивно, тепер я можу зловити будь-яку дичину, а мені чогось не радісно. Раніше було якось простіше, а тепер це звичайнісіньке вбивство».

Мимохіть він згадав слова старої віщунки Рхунон, яка говорила про те, що мета полювання перестає важити, коли досягаєш її кількома словами... Важливий — шлях до мети.

Зітхнувши, Ерагон витяг свій старий мисливський ніж, оббілував та випатрав кроликів, а потім, відклавши свіжину вбік, спалив нутрощі, аби запах не привертав уваги мешканців лісу. Далі він розпалив багаття, скориставшись цього разу магією, бо кремінь із кресалом забув удома. Почекавши, доки вогонь трохи перегорить, він нанизав кролячі тушки на патик і почепив їх над вогнищем. Решту м'яса юнак розклав на пласкій каменюці, наче на сковорідці, й прилаштував її на розпечені жарини.

Сапфіра прилетіла тоді, коли Ерагон повільно обертав рожен, смажачи м'ясо. Дракон приніс у пащеці впольованого оленя, тримаючи в пазурах залишки другого. Вмостившись неподалік, він заходився шматувати м'ясо зубами.

Коли кролики були вже готові, Ерагон дав їм охолонути й хотів був поласувати смаженим м'ясом, аж раптом його щось зупинило. Думки несамохіть повернулись до нещодавніх медитацій у лісі, він згадав веселих звіряток на галявині, їхні ігри, сварки та те, як зацікавлено вони його розглядали. «Адже життя — це все, що вони мають»,— несподівано подумав Ерагон і з огидою викинув приготоване м'ясо.

Сапфіра здивовано глянула на господаря й перестала їсти.

Важко зітхнувши, Ерагон стис кулаки, аби опанувати себе й зрозуміти, що ж його все-таки зупинило. Він усе життя їв м'ясо, рибу та дичину. Він насолоджувався цими стравами, але тепер його починало нудити від самої думки про таку їжу. Ні, це неможливо!

— Так влаштовано цей світ — кожен когось їсть,— подумки нагадав дракон.— Не варто йти проти цього закону.

Ерагон замислився: «Хіба ж я проти? Ні, я не засуджую тих, хто їсть м'ясо, адже для багатьох це єдиний спосіб вижити. Але сам я цього не робитиму... Виходить, я все-таки

заперечую закони світобудови? Зрештою, бодай на мить відчувши те, що відчуває кролик під час смерті, зробити це не так уже й важко».

— Так, я проти,— озвався юнак до Сапфіри.— І в такий спосіб стаю кращим. Хіба ми маємо право знищувати тих, хто слабший за нас? Авжеж, ми самі слабкі, але не маємо підкорятися власним слабкостям. Інакше вони нас знищать. Щодо цих кроликів... Як каже Оромис, навіщо завдавати комусь зайвих страждань?

— То тепер ти стримуватимеш усі свої бажання?

— Ні, я просто не дослухатимусь до тих, які несуть смерть!

— Та невже? — перепитав дракон.

— Так.

— Ну що ж,— погодилась Сапфіра, ковтаючи м'ясо, зготоване Ерагоном,— тоді в мене буде непоганий десерт.— Мені нічого соромитись, бо дракони трави не їдять. Про це навіть кролики знають.

— А я й не наполягаю,— посміхнувся юнак.— Ти можеш жити, як тобі заманеться.

— От спасибі! — в'їдливо мовив дракон.

РОЗБИТЕ ЯЙЦЕ ТА ЗРУЙНОВАНЕ ГНІЗДО

Зосередься, Ерагоне,— сказав учневі Оромис.

Той протер очі, намагаючись зосередитись на письменах.

— Пробачте, Майстре!

Утома, наче камінь, лягала на юнака, і він, ледве стримуючи себе, аби не заснути, зиркнув на карлючки прадавньої мови й заходився їх копіювати.

За вікном були зелені гори, хмари й сонце, що почало спускатися за обрій. Відчувши різкий напад болю, Ерагон смикнувся, зламав перо й розбризкав чорнило. Оромис, котрий сидів поруч хлопця, так само скривився від болю.

— Сапфіро! — подумки покликав юнак, але вдарився об бар'єр, збудований у свідомості дракона.

З ним не хотіли або ж не могли говорити!

— Що відбувається? — гукнув він до вчителя.

— Не знаю,— стривожено мовив той.— Глаедр повертається, але теж не хоче говорити.

Схопивши меча, ельф вийшов надвір. Ерагон приєднався до нього й побачив у небі дракона. Він повертався з півночі, де вправлявся біля Каменя-що-розбиває-яйця. Здавалось, ніщо не віщувало біди, бо ельфи не могли пропустити ургалів до Ду Вельденвардена.

Утім, коли дракон приземлився, учень і вчитель побачили на лапі Глаедра глибоку рану. Оромис кинуся був йому на допомогу, але дракон лише грізно загарчав і пошкандибав у хащі. Стривожений ельф чекав неподалік, аж доки дракон не дозволив йому наблизитись і оглянути пошкоджену лапу. З долоні Оромиса миттю полинуло сяйво рятівної магії.

— Як він? — спитався Ерагон, коли ельф закінчив.

— Жахлива рана,— озвався той.— Утім, для нього це лише подряпина. Та само, як і для того, хто це зробив.

— А як же Сапфіра? Я ніяк не можу з нею зв'язатися!

— Ти мусиш піти по неї,— сказав ельф.— Вона серйозно поранена. Глаедр майже нічого не розповів, але я про дещо здогадуюсь, тож поквапся.

— Як же мені туди дістатись? — у розпачі роззирнувся юнак.— Якщо бігти, то вийде надто довго, а дороги туди нема...

— Заспокойся,— зупинив його Оромис— Як звати твого коня?

— Фолквір! — умить згадав Ерагон.

— Тоді гукни його за допомогою магії. Просто назви ім'я й назви причину.

Зосередившись, юнак зробив так, як йому порадили, вклавши в тривожне благання всі свої сили.

— Добре покликав,— похвалив учитель.

За кілька хвилин Фолквір вистрибнув з лісу, немов срібний дух, струснувши гривою й голосно та збуджено форкаючи.

— Я спробую повернутися якнайшвидше,— запевнив юнак, залазячи на ельфійського коня.

— Роби, як знаєш,— озвався Оромис.

Ерагон торкнувся п'ятами боків свого скакуна й гукнув:

—' Уперед, Фолквіре! Уперед!

Кінь став дибки й кинувся в хащі Ду Вельденвардена, обираючи найкоротший шлях. Ерагон подумки спрямовував його у вірному напрямку.

Оскільки прямої дороги не існувало, то звичайний кінь, на зразок Сніговія, здолав би цю відстань за три години, не менше. Фолквір натомість дістався Каменя-що-розбиває-яйця за годину.

— Стій! — наказав Ерагон, коли вони під'їхали до величезного базальтового моноліту, який велично височів над лісом. Зістрибнувши на землю, юнак зиркнув на верхівку брили: Сапфіра була там.

Юнак обійшов довкола брили, розмірковуючи, як же дістатися вершини, але та виявилась неприступна. Не було жодних тріщин, по яких би можна було видертись нагору.

— Залишайся тут,— сказав він Фолквіру, що з розумінням глянув на хазяїна.— Можеш попастися, але будь неподалік.

Кінь заіржав і тицьнувся мордою в Ерагонову руку.

— Гаразд-гаразд, ти молодець. Ти непогано попрацював,— неуважно мовив юнак, придивляючись до скелі, й раптом подумки собі наказав: «Нагору!»

Якби не звичка літати із Сапфірою, то ця витівка могла б закінчитись трагічно. Земля різко зникла з-під ніг, гілля дерев почало зусібіч бити юнака, але йому все-таки вдалося втримати рівновагу. Здійнявшись до верхівки гори, він послабив дію магії й спустився на каміння.

Верхівка була вкрита великими гірськими уламками, порослими дикими квітами. Усередині деяких із них Ерагон помітив природні печери, а можливо, й видовбані якоюсь велетенською істотою. Під ногами був суцільний шар старих кісток, що залишалися після трапези драконів. Тепер тут гніздилися дикі птахи, які злісно позирали на незнайомця й могли щомиті напасти.

Ерагон побрів уперед, обережно ступаючи, аби не підвернути ногу чи кудись не впасти. Якби він оступився, то полетів би шкереберть у провалля. Кілька разів довелось перелазити через гребені, а часом навіть користуватися магією, аби дістатися потрібного місця повітрям.

Сліди драконів були скрізь. Подряпини на базальті, розтрощене каміння, залишки панцирної луски й навіть яєчна шкаралуща — усе це свідчило про те, що ще зовсім недавно дивовижні створіння перебували тут.

У найдальшій печері Ерагон нарешті побачив свого дракона. Той лежав, відвернувшись від входу й тремтів усім тілом. Скорше за все, бійка відбулася саме тут.

— Сапфіро! — гукнув юнак, бо свідомість дракона ще й досі була заблокована.

Той різко повернув голову й уважно глянув на нього, наче на чужинця. Потім зітхнув,

відвернувся й підняв крило, під яким зяяла глибока рана. Серце Ерагона стислося від жалю. Він знав, що Сапфіра не підпустить його до себе, тому терпляче чекав, мерзнучи на холодному камінні.

— Усе вийшло так по-дурному,— нарешті озвалась Сапфіра.

— Це може статися з кожним,— відказав юнак.

— Але від цього не легше.

— Авжеж, не легше.

— Раніше я завжди розуміла, що робити,— зітхнула Сапфіра.— Коли помер Герроу, треба було переслідувати разаків. Коли загинув Бром, ми мусили йти до Джиліда, а потім до варденів. Після смерті Аджихада ти мав заприсягнутись на вірність Насуаді. Тобто ми знали, куди тягнеться наш життєвий шлях. Але не тепер. Тепер я не знаю, як відповісти на це питання.

— На яке, Сапфіро?

— Знаєш, чому це місце називають Каміньщо-розбиває-яйця? — ухилився від відповіді дракон.

— Ні,— похитав головою юнак.

— Бо під час нашої війни ельфи вистежили тут драконів, знищили їх і розбили всі яйця. І все це завдяки магії. Відтоді на цій горі не жив жоден дракон.

Ерагон мовчав, відчуваючи, що справа зовсім не в цій, старій, наче світ, історії.

— Чого мовчиш, скажи що-небудь! — озвалася Сапфіра.

— Ти дозволиш полікувати свою рану?

— Дай мені спокій! — визвірилась вона.

— Ну що ж, тоді я сидітиму тут, доки не обернуся на камінь.

Дракон засопів, покублився у своєму лігві й, зітхнувши, мовив:

— Мені соромно про це казати. Коли я вперше побачила живого дракона, моїй радості не було меж. Але Глаедр не розділив моїх почуттів, хоча з'явилась можливість продовжити наш рід. Ми не стали парою, бо він того не схотів.

— Мабуть, через те,— обережно мовив Ерагон,— що в тебе інше покликання. Не годиться, щоб учитель був тобі парою.

— Ні,— закопилила губу Сапфіра.— Це тому, що я йому не подобаюсь.

— Сапфі-і-ро! — з докором глянув юнак.— Негарних драконів не існує, а ти взагалі найкращий.

— І найдурніший,— буркнув той і задер крило, аби юнак оглянув рану.

Наблизившись, Ерагон подумки зрадів з того, що добре вчив анатомію з Оромисом. Удар, завданий чи то іклом, чи то пазуром, розірвав дракону м'яз, але не зачепив кістку.

Закляття, яким скористався Ерагон, було довгим та складним, і навіть він сам до пуття не розумів усіх його складників. Він запам'ятав його з прадавньої книги, де майже нічого не пояснювалось, окрім самого предмета лікування: зовнішніх пошкоджень тіла. Виголошуючи закляття, юнак не міг надивуватися — так швидко загоювалась рана, хоча його власної енергії виявилось замало й довелось скористатися допомогою самої Сапфіри.

— Чешеться,— скривився дракон, коли все скінчилося.

— Це нічого,— кивнув Ерагон, відійшовши, й відчув смертельну втому.— Але боюсь, що тобі доведеться знімати мене з цієї скелі. Я надто виснажений.

— Пробач, Ерагоне,— потяглася до нього Сапфіра.—Я не дуже добре поводилась відтоді, як ми прибули до Елесмери. Я не зважала на твої поради, адже ти попереджав мене щодо Глаедра, пам'ятаєш? Проте я була надто горда й виявилась поганим напарником, знехтувавши своїми обов'язками й зганьбивши тебе як вершника...

— Та ні ж бо, ні, Сапфіро! — заперечив юнак.— Не переймайся, будь ласка. Нічим ти не знехтувала, бо всі твої помилки можна пояснити. Не помиляється тільки той, хто нічого не робить!

— Це не може виправдати мого ставлення до тебе.

Ерагон намагався глянути драконові в очі, але той уникав його погляду, аж доки юнак не поклав йому руку на шию й Не сказав:

— Сапфіро, члени однієї родини завжди вибачають одне одному, навіть якщо не розуміють природи своїх учинків. Ти належиш до моєї родини, так само, як і Роран, і на це нема ради! Чуєш, мене?

— А як мені тепер бути з Глаедром? — ніяковіючи, спитала Сапфіра.— Він був такий розлючений... Усе довкола аж двигтіло від його гніву...

— Принаймні ти змогла дати йому відкоша,— посміхнувся Ерагон.

— Ні, все було якраз навпаки!

— Тоді,— здивовано звів брови юнак,— тоді тобі варто вибачитись.

— Ще чого! — пхикнув дракон.

— Так-так, саме вибачитись! А також запевнити, що це більше ніколи не повториться.

— Гаразд,— ледь чутно відповів той.

— Повір,— усміхнувся Ерагон,— після цього ти почуватимешся значно краще, я знаю з власного досвіду.

— Нам час рушати,— урвала розмову Сапфіра, визираючи з печери.— Незабаром почне сутеніти.

Зціпивши зуби, юнак виліз на спину дракона.

— А взагалі, дякую, що прийшов,— озвався той, розправляючи крила.— Я знаю, що ти ризикував пошкодити спину.

— То ми знову разом? — відгукнувся Ерагон.

— Так, разом.

ДАР ДРАКОНА

Кілька днів перед святом Агаеті Блодхрен були найкращими й водночас найгіршими за весь час перебування Ерагона в Елесмері. Хвора спина непокоїла його дедалі частіше, виснажуючи та позбавляючи спокою. Він повсякчас боявся нових і нових нападів хвороби. З іншого боку, юнак із драконом іще ніколи не були такими близькими, живучи немовби одним розумом й одними почуттями. Інколи до них навідувалась Арія, але й вона не могла порушити цієї ідилії, постійно приходячи не сама, а в супроводі Орика або Мода, кота-перевертня.

Під час прогулянок Арія знайомила Ерагона й Сапфіру з видатними ельфами: воїнами, поетами, художниками. Вона водила їх на концерти, що відбувалися просто неба, й показувала безліч цікавих речей, створених ельфами за допомогою магії.

Юнак користався кожною нагодою, аби поговорити з ельфійкою. Він розповідав їй про своє дитинство в Паланкарській долині, про Рорана, Герроу, тітку Маріан та решту знайомих. Розповідав про те, як любить гори, що оточують Карвахол, і про нічне зимове небо над селищем. Він також розповів про те, як одного разу в казан упала лисиця і її довелося виловлювали сітями, і про те, як радісно засівати поле навесні, поратися на городі й дбати про майбутній урожай.

Арія так само ділилася спогадами зі свого життя. Ерагон дізнався про її дитинство, друзів і родину, а також про перебування у варденів: мирні угоди, різні суперечки, військові сутички. Між нею та Сапфірою запанував мир, який зігрівав Ерагонове серце, хоча це відчуття було хитким і непевним, адже невдовзі, після святкування Агаеті Блодхрен, Арія мала поїхати. Отож, кожна хвилина, проведена разом, була для юнака на вагу золота.

Місто вирувало, ельфи готувалися до свого свята. Ерагон ще ніколи не бачив їх такими схвильованими й заклопотаними. Вони прикрашали ліс кольоровими прапорцями та ліхтариками, особливо дбаючи про дерево Меноа. Навіть звичайні рослини набули святкового вигляду. Дуже часто ельфи співали аж до пізньої ночі.

Кожного дня до Елесмери з інших міст, розкиданих по лісах, прибували сотні ельфів, бо ніхто не хотів проґавити сторічний ювілей укладання угоди з драконами. Утім, Ерагонові здавалося, що багато хто з них просто хотів подивитись на Сапфіру. «Здається, я цілий день тільки те й роблю, що вітаюся з гостями»,— знеможено думав юнак. А дехто з них був присутній в Елесмері дуже й дуже умовно, проектуючи свій образ за допомогою чарівних дзеркал.

Рівно за тиждень до Агаеті Блодхрен, коли Ерагон і Сапфіра збиралися повертатись від Оромиса до своєї оселі, учитель на мить зупинив їх:

— Ви маєте подумати над тим, із чим збираєтесь виступити на святкуванні ювілею Кривавої Клятви. Раджу уникати використання магії, бо ніхто цього не поцінує. Важить насамперед те, що ви можете зробити самотужки. І згідно з нашим звичаєм ви маєте виступити окремо.

— Є якісь ідеї? — спитав Ерагон у дракона, коли вони летіли додому.

— Можливо,— відказав дракон.— Але якщо ти не проти, то я спершу перевірю, чи це працює, а потім уже покажу.

Подумки юнак відчув образ того, що Сапфіра замислила: це було якесь каміння, що стирчало із землі.

— Ну хоча б натякни, що це має бути,— посміхнувся він.

— Вогонь. Багато вогню.

Коли вони повернулись, Ерагон почав обмірковувати свій план. Найкраще він тямив на сільському господарстві, але яка йому з того користь? Магією ельфів годі вразити, бо вони самі знаються на ній краще за нього.

— Але ж у тебе є те, чого немає інших,— нагадала Сапфіра.

— Невже? — скривився юнак.— І що ж це таке?

— Твоя особистість, юначе. Твоя історія, життєві випадки. Скористайся цим, і ти всіх вразиш. Згадай про найдорожче, і тоді ти переможеш, розчуливши серця глядачів.

— Я ніколи не думав, що ти розумієшся на мистецтві,— здивувався Ерагон.

— Не забувай, що я також спілкувалась із Оромисом, доки ти літав із Глаедром.

— Зрозуміло,— примовк юнак.

Після того як Сапфіра подалась готувати свій виступ, Ерагон замислився над її порадою. А й справді, що для мене важить понад усе? Звісно, Сапфіра й Арія, а ще бажання стати гарним вершником. Але як же цим вразиш глядачів? Так, я люблю природу, але хто з ельфів її не любить? Варто лише глянути на те, в що вони перетворили ліси Елесмери! Юнак довго

думав над тим, про що ж саме йому розповісти ельфам.

Несподівано у виснаженій уяві постали три епізоди з його власного життя: сутичка зі Смерком, страх перед Галбаторіксом і вражаючі поеми ельфів. Ерагон аж здригнувся від захвату, коли історія сама почала народжуватись у його голові. Тоді він чимдуж помчав сходами нагору, всівся за письмовий стіл і на мить застиг із пером у руках.

«У королівстві біля моря, у горах, всуціль укритих синім...» — полилися слова.

Раніше Ерагон ніколи не писав віршів, йому й -зараз ішлося тільки про те, аби якомога яскравіше переповісти історію свого життя. Але відчуття творчої насолоди, яке охопило його, перевершувало все на світі. І хто б міг подумати, що в нього є талант барда?

Юнак працював без спочинку, він забув про їжу й сон, натомість засукав рукави сорочки, аби не забруднити їх чорнилом. Він був такий зосереджений, що не помічав нічого, окрім аркуша паперу, й не чув жодних звуків, окрім мелодії самого вірша в голові.

За півтори години він поклав перо, відсунув стільця й звівся з-за столу. Перед ним лежало чотирнадцять сторінок, списаних дрібним почерком. Він іще ніколи так багато не писав і, зрештою, розумів, що його вірш не такий

талановитий, як поезії славетних авторів ельфів чи гномів, але сподівався на те, що його щирість гідно поцінують.

А коли повернулась Сапфіра, він одразу ж продекламував свій твір драконові.

— Нічого собі, Ерагоне! — здивувався той.— А ти дуже змінився звідтоді, як ми покинули Паланкарську долину. Думаю, той юнак, що подався світ за очі, аби помститись, не зміг би написати балади в ельфійському стилі. Цікаво, що з тебе вийде за півсотні років?

— Подивимось, якщо доживем,— посміхнувся Ерагон.

— Грубувато, але правильно,— сказав Оромис, коли юнак показав вірш і йому.

— То вам сподобалось?

— Це непогане відображення твого духовного світу, та й звучить добре, хоч до шедевра ще далекувато. Чи ти сподівався на щось більше?

— Мабуть, ні,— зніяковів юнак.

— Проте я неабияк подивований з того, що ти зумів так вдало висловити свої почуття,— мовив ельф.— Написати вірші прадавньою мовою не так уже й складно, головне — зуміти його виголосити. Якщо в ньому є якийсь вимисел, чи то пак, неправда, магія не дозволить цього зробити.

— Я можу його декламувати,— сказав Ерагон,— бо в ньому геть усе правдиве.

— І це збільшує значущість твого твору,— пояснив Оромис— Одним словом, я вражений, Ерагоне-фініарель. Твої вірші справді варті того, аби виголосити їх на святкуванні Кривавої Клятви.

Трохи повагавшись, учитель сягнув рукою між складок свого плаща й витяг сувій, перев'язаний стрічкою.

— Тут написано дев'ять заклять,— простягнув він аркуш Ерагонові.— Наші свята справляють неабиякий магічний вплив на сторонніх, тож під час урочистостей тримайте їх з Ориком перед собою. Інакше ви заблукаєте в нетрях магії, що буде на святі особливо небезпечною.

***

Напередодні святкування Агаеті Блодхрен, що мусило тривати аж три дні, Ерагон, Сапфіра та Орик зустрілись з Арією й подалися до дерева Меноа, де вже зібралась ціла юрба ельфів. Ісланзаді височіла над ними, струнка, наче берізка. Благден сидів на її лівому плечі, а Мод, кіт-перевертень, ховався за нею. Тут були й Оромис із Глаедром, а також інші, знайомі Ерагонові ельфи, зокрема Лифаєн, Нарі та Ванір.

— Заждіть тут,— сказала Арія. Вона прослизнула крізь натовп і швидко повернулась, ведучи за собою стару Рхунон. Ковалиха закліпала очима, наче сова, здивовано позираючи на урочисте зібрання. Ерагон чемно привітався з нею.

— А, це ви, Яскрава Луска й Убивця Смерка, вітаю вас! — озвалась вона.

Побачивши Орика, ковалиха звернулась до нього рідною мовою, і той невимовно зрадів.

— Що вона тобі сказала? — спитав Орика Ерагон.

— Вона запросила мене до своєї оселі, аби я поглянув на її кузню! — аж засяяв від радощів гном.— Ти уявляєш, друже? Вона ж навчалась у самого Футхарка, одного зі славетних грімстборітхн Дургрімст Інгейтум! Я б усе віддав, аби тільки побачитися з ним!

Усі смиренно чекали настання півночі. Нарешті Ісланзаді показала рукою на місяць у небі, і в її долоні з'явилася сяюча куля, зіткана зі світла, яке линуло з ліхтарів на дереві Меноа. Підійшовши до нього, королева поклала кулю в глибоке дупло, і та миттю почала пульсувати.

— Це вже початок? — пошепки спитав Ерагон в ельфійки.

— Початок! — захихотіла Арія.— А кінець буде тоді, коли куля згасне!

Ельфи поділилися на невеличкі гурти й стали накривати столи прямісінько на галявині.

Наїдки та напої виглядали просто фантастично — це свідчило не так про кулінарні здібності цього чарівного народу, як про їхню вправність у магії.

Накривши столи, ельфи заспівали своїх традиційних пісень, які зливалися в одну чудову мелодію, що лунала в тиші нічного лісу. Вони співали про героїчні вчинки й кохання, про далекі мандри й красу цього світу. Хвилююча музика заполонила Ерагона, він відчув, як його охоплює дика пристрасть, породжуючи нестримне бажання покинути все й протанцювати ціле життя разом із ельфами. Сапфіра поруч із ним тихесенько мугикала в такт, замріяно заплющивши очі.

Те, що відбувалося потім, юнак пам'ятав погано. Його лихоманило так, що він то втрачав свідомість, то повертався до тями. Перегодом він мав у голові безліч яскравих образів і почуттів, але згадати, як усе відбувалось, було понад його сили. Ерагон повністю загубився в часі, не усвідомлюючи, де, з ким і навіщо він кружляє в танку, вдихає нічні пахощі й відчуває смак чиїхось медових вуст...

Він пам'ятав ніжні обійми ельфійської дівчини, з якою танцював на галявині.

Він пам'ятав ельфів, що сиділи на дереві Меноа, наче зграя птахів. Вони перебирали струни золотих арф і бавилися з Глаедром,

примушуючи дракона відгадувати загадки. Час від часу ельфи вибухали радісним сміхом, показуючи на нічне небо, де розсипався святковий феєрверк.

Він пам'ятав, як, притулившись до Сапфіри, слухав виступ своєї нової подруги, яка співала перед публікою:

Геть, геть, ти подасися геть,
Через гори й долини
До незнаного краю.
Геть, геть, ти подасися геть
І ніколи не повернешся до мене.

Нема! Нема тебе зі мною,
І я ніколи не побачу тебе.
Нема! Нема тебе зі мною,
Та я чекатиму на тебе завше.

Він пам'ятав довгі сумні й веселі вірші, а також виголошену Арією поему й поему Ісланзаді, довшу, проте теж напрочуд гарну.

Він пам'ятав виступи багатьох ельфів, що вправлялися в магії. Прямісінько на його очах з'являлися якісь химерні іграшки, головоломки, справжні витвори мистецтва, коштовна зброя, а також прилади, призначення яких Ерагон не міг збагнути. Один із ельфів показував скляну кулю, в якій щомиті з'являлися дивовижні квіти, що розквітали прямо на очах. А другий, котрий десятиліттями збирав химерні звуки

Ду Вельденвардена, видобував їх із горлечок сотень білих лілей.

Розпашіла Рхунон показала публіці надміцний щит, пару сталевих рукавиць, що дозволяли воїну тримати розпечені речі, а також маленьку металеву пташку. Орик презентував химерну дерев'яну піраміду, що була вісім дюймів заввишки й складалася з п'ятдесяти восьми взаємопов'язаних деталей, чим дуже потішив допитливих ельфів. Вони довго не відпускали майстра, змушуючи то розібрати, то знову скласти витвір, і всіляко його вихваляли.

А ще Ерагон пам'ятав, як Оромис насилу відтяг його від музикантів.

— Що таке? — обурився юнак.

— Ти мусиш очистити свідомість,— ельф силоміць всадовив його на повалену колоду.— Посидь тут трохи, перепочинь.

— Але ж я добре почуваюсь! Навіщо мені відпочивати?

— Зараз ти не можеш тверезо мислити,— наполіг Оромис— Ось коли ти зумієш згадати всі закляття для зміни вигляду, тоді й приєднуйся до нас.

Потім він пригадав таємничих істот, що виходили з лісових хащів. Більшість із них були тваринами, зміненими за допомогою магії. Сила закляття вабила їх на свято Агаеті Блодхрен, як запах смачної страви голодну людину. Зда-

валося, вони насолоджувались самим виглядом чарівних та розманіжених ельфів. Дехто з них не наважувався вийти з діброви й лише поблискував звідти очима, а одна істота, що могла набувати подоби жінки й вовчищ, усе-таки присіла під кущем кизилу, споглядаючи свято.

Утім, не всі з цих істот мали подобу тварин. Дехто так і лишився ельфом, от тільки та чи інша частина тіла відзначалася своєю надмірною силою, будучи результатом пошуку ідеалу краси. Один із таких лісових прибульців, укритий смугастим хутром, із котячими вухами й гострими кігтями весело стрибав у танку неподалік Ерагона.

Тієї ж миті дві абсолютно однакові ельфійки привіталися із Сапфірою. Вони рухалися, повільно й граційно, мали пальці із жаб'ячою перетинкою, а також ніжні зябра. «Ми прийшли здалеку»,— прошепотіли вони ледь чутно й уклонились, хизуючись довгим-довгим волоссям.

А ще Ерагон зустрів ельфа, що був укритий лускою, наче дракон, і мав кістяний гребінь на голові та шипи вздовж спини. Два маленькі язички полум'я час від часу вихоплювалися з його збуджених ніздрів.

Юнак зустрічав і ельфів, яких узагалі було важко розгледіти, так сильно вони зливалися з деревами й кущами, застигаючи на їхньому тлі. Траплялися ельфи з чорними яблуками

очей, траплялися невимовно гарні на вигляд, а також ті, що вміли тінню проходити Крізь усі предмети...

І, звісно, дивовижним видовищем було саме дерево Меноа, що, як з'ясувалося, колись раніше було ельфом на ім'я Лінеа. Дерево, здавалося, по-своєму реагувало на все це святкове дійство: воно змахувало в такт музиці розкішним гіллям, вигинало, немов у танці, свій міцний стовбур і віяло на всіх присутніх якимось дивним спокоєм.

Пам'ятав Ерагон і два напади болю, які довелося пересидіти в кущах, і тільки Сапфіра була поруч із ним, а всі інші продовжували веселитися.

На третій день святкування Агаеті Блодхрен юнак прочитав перед ельфами свою баладу.

— Я не коваль, я не розуміюся на ткацтві, гончарстві чи ще якомусь виді мистецтва,— застеріг він перед виступом принишклу юрбу.— Я не дуже добре знаюсь на магії, тож усе, що мені лишалося,— це спробувати розповісти у віршах свою історію. Принаймні так, як це робив Бром у моєму рідному Карвахолі.

І Ерагон, хвилюючись, почав декламувати:

У королівстві біля моря,
У горах, вкритих синім снігом,
В останній день зими з'явився
На світ такий собі юнак,

Що захотів убити Смерка
В краю далекому тіней.

Його зростили добрі люди,
І під столітніми дубами
Він став прудкий, неначе олень,
І дужий, наче той ведмідь.

Старійшини ж його учили
Святої мудрості своєї.

Він захотів убити Смерка
В краю далекому тіней.

Він бачив злодія вночі,
Як той хапав слабких та сильних,
Він відбивав його удари
Усім, що трапиться під руку.

Він захотів убити Смерка
В краю далекому тіней.

І швидко проминули роки,
Юнак зробився чоловіком,
Палало гнівом його тіло,
Душа ж невпинно прагла помсти.

А потім він зустрів красуню,
Струнку, рішучу, сильну й мудру,
Що мала в лобі зірку Геди,
Яка затьмарила весь світ.

В її очах півиічно-синіх,
У загадкових цих озерах,

Побачив він своє майбутнє,
І що не бути їм разом.

Він захотів убити Смерка
В краю далекому тіней.

Так Ерагон розповів і про свою подорож до тих земель, де на нього чекав Смерк, і про те, як довелось битися з чудовиськом, незважаючи на страх. Утім, перемагаючи, герой його балади не завдавав смертельного удару, бо ворог, як виявилось, ховався не в Смеркові. Збагнувши це, він сховав меча й повернувся додому, де однієї літньої ночі побрався зі своєю коханою. Він потроху старшав, його борода ставала сивою, але злі сили не давали йому спокою.

У темряві перед світанком
В кімнаті нашого героя
Його з'явився злісний ворог,
А той собі спокійно спав.

Та, звівши голову з подушки,
Герой поглянув наш угору,
Й побачив він обличчя Смерті,
Володаря усіх ночей.

І враз якийсь холодний спокій
Опанував геройське серце,
Бо непідвладний був він страху,
І ворога він не боявсь.

А той схилився над героєм,
Забрав усеньку його силу,
І разом рушили обоє
У край тіней.

Ерагон закінчив і, засоромившись, почав пробиратися до свого місця.

— Ти недооцінюєш себе, Убивце Смерка,— озвався Детхер, повелитель ельфів.— Ти дуже талановита людина.

— Твою баладу буде включено до каталогу бібліотеки в Тіальдар Холі,— мовила Ісланзаді.— Усі, хто захоче, зможуть її почитати. І хоча вона алегорична, усі ми чудово усвідомили, як ти поневірявся звідтоді, як у тебе опинилося Сапфірине яйце. Благаю, прочитай нам свою баладу ще раз, аби ми могли добре подумати над нею.

Задоволений Ерагон вклонився і виконав наказ королеви. Потому виступила Сапфіра. Дракон шугнув у нічне небо й повернувся з величезним каменем, затиснутим у пазурах. Приземлившись, він кинув його — а це була нерукотворна скульптура — на галявину перед ельфами. Ті вражено відсахнулися.

— І що ж то таке? — зацікавлено спитав Ерагон.

— Це розплавлений камінь,— пояснила Сапфіра, дмухаючи на лапи.— Хіба ти не бачиш? Дивись.

Дракон роззявив пащеку, й на скульптуру вихлюпнулось полум'я, яке швидко обернуло її на сяючу зірку з мерехтливими вогниками по краях. Ельфи захоплено зойкнули, плескаючи в долоні й танцюючи навколо нього. А хтось із них навіть загукав:

— Неперевершено, Блискуча Луско! Це просто дивовижно!

— Справді чудово,— сказав Ерагон.

— Дякую, малий,— відповів дракон.

Потім перед ельфами з'явився Глаедр, що показав панораму Елесмери, яку він вирізьбив кігтем на червоному дубі. Оромис теж приготував панораму, але на ній була фантастична країна, прикрашена вписаною «Баладою Вестарі Моряка».

Несподівано до Ерагона підбігла Арія й потягла його до лісу, де вже ледь жевріло дерево Меноа.

— Бачиш, як швидко все минає,— мовила вона.— За кілька годин почнеться світанок, і ми повернемось до буденних справ.

Довкола них уже зібралися ельфи, сповнені післясвяткового смутку й чекань. Наперед урочисто вийшла Ісланзаді, зупинившись на узвишші біля священного дерева.

— За нашим звичаєм, а також згідно із заповітом Королеви Тармунори, що набув сили після Війни драконів, ми гідно відсвяткували

нашу Криваву Клятву. Востаннє таке бучне свято було багато років тому, а потім життя ельфів стало гіршим. Згодом, завдяки гномам і варденам, ми змогли змінити ситуацію, проте Алагезія й досі перебуває в тіні чорних сил, і ми теж винні в цьому, бо свого часу зрадили драконів.

Королева зітхнула й мовила далі:

— Зі славетних вершників лишився Оромис із Глаедром. Бром та багато інших героїв відійшли у світ кращий. Утім, з'явилися й нові сили — це юний вершник Ерагон та його Сапфіра. І це знаменно, що зараз, коли ми знову зміцнюємо союз трьох народів, вони серед нас.

Ісланзаді владно змахнула рукою, і троє ельфів миттю розчистили галявину перед деревом Меноа. Вони почепили на високі стовпи яскраві ліхтарі й покликали музик із флейтами, арфами та барабанами. Арія підштовхнула Ерагона до краю утвореного кола, і той опинився біля Оромиса, а Сапфіра з Глаедром височіли над ними, наче могутні скелі.

— Будь уважним,— попередив учитель.— Це дуже важливо для вершника.

Коли решта ельфів повмощувалися довкола них, на середину галявини вийшли дві вродливі ельфійки, білява та чорнява, і стали спиною одна до одної.

— Сестри Ідуна та Нея,— прошепотів Оромис.

Благден гукнув із плеча Ісланзаді:

— Вірда!

Сестри одночасно скинули свої туніки. Тіла обох красунь були вкриті райдужним татуюванням у вигляді дракона, хвіст якого починався на ногах Ідуни, тягнувся вище до її стану, потім переходив на спину, а його голова лежала на грудях у Неї. Кожна лусочка на панцирі дракона була іншого кольору, що робило татуювання подібним до барвистої веселки.

Ельфійки сплелися між собою, щоб малюнок утворив одне ціле, і кожна з них, піднявши ніжку, тупнула нею об землю. Танок розпочався.

«Бум!» — відгукнулися барабани, а відразу ж потому по струнах вдарили арфісти й озвалися солодкоголосі флейти, виплітаючи щемливу мелодію.

Спочатку повільно, а далі все швидше й швидше сестри звивалися в танку, імітуючи рухи дракона. Татуювання на їхніх тілах немовби жило своїм власним життям.

За хвилину почали лунати й чарівні голоси обох ельфійок, вплітаючи в ритмічну музику ще й мелодійні закляття, сенс яких Ерагон ніяк не міг уторопати. Немов вихор, голоси ельфів потроху приєднувались до співу сестер, і невдовзі все довкола вже пульсувало прадавньою енергією священного дійства. Сам не усвідомлюючи як, юнак разом з усіма виспівував

незрозумілі слова, рухаючись у такт мелодії. Він чув, як Сапфіра з Глаедром теж мугикають у нього за спиною, та так, що аж земля двигтіла під ногами.

Урешті-решт Ідуна та Нея почали звиватися так швидко, що обернулися на суцільну рухливу пляму. Танок став якимось магічним, а співи зробилися безумним потоком монотонних фраз. Та раптом на тілі витатуйованого дракона спалахнуло сяйво, і він поворухнувся. Юрба захопленно зойкнула, а Ерагонові здавалося, що його просто зраджують власні очі, аж доки дракон не поворухнувся, не розправив крила й не роззявив пащеку.

Дмухнувши полум'ям, істота здійнялася зі шкіри ельфійок у нічне повітря. Лише кінчик хвоста, немов пуповина, з'єднував істоту з обома сестрами. Дракон витягнув шию, глянув на яскравий місяць і моторошно загарчав, від чого в жилах застигала кров. Спочатку гігантське створіння тягнулося до темного місяця, а потім повернулося й глянуло на ельфів, що зібралися довкола.

Його погляд несподівано зупинився на Ерагонові. Юнак розумів, що перед ним не примара, а грізний звір, який постав завдяки магії. Мугикання Сапфіри та Глаедра ставало дедалі гучнішим, аж доки не перекрило решти звуків на галявині. Раптово дракон упав із

небес прямісінько на натовп, затримався перед юнаком і пильно глянув йому в очі. Анітрохи не злякавшись, Ерагон виставив уперед долоню з магічним знаком.

Дракон обережно вигнув шию й торкнувся мордою священної мітки. Між ним та юнаком промайнула іскра, а Ерагонове тіло пройняв пекучий жар, тоді він відчув, як стара рана на його спині почала загоюватись.

Останні слова, які почув Ерагон, перш ніж утратити свідомість, були такі: «Це наш тобі подарунок, вершнику!»

НА ЗОРЯНІЙ ГАЛАВИНІ

Коли Ерагон нарешті повернувся до тями, він був сам. Сапфіра кудись зникла, а знадвору лунав відгомін ельфійського свята. Але не встиг він розплющити очі, як вірний дракон занепокоєно озвався до господаря в думках:

— Ну, як ти?

— Здається, нормально. Я довго тут лежу?

— Близько години,— мовила Сапфіра.— Я не могла лишитися з тобою, бо Оромис, Глаедр і я потрібні, щоб завершити церемонію. Бачив би ти, що коїлося з ельфами, коли ти знепритомнів! Раніше такого ніколи не було!

— Це твоя робота?

— Ну, не лише моя, мені ще Глаедр допомагав,— знітився дракон.— Таємниці нашої раси, утілені в життя завдяки магії ельфів,

дали чудовий результат. Адже ти — наша єдина надія.

— Я не розумію,—скривився Ерагон.

— Глянь у дзеркало,— запропонував дракон.— Але не лякайся, а просто відпочинь. На світанку я повернусь до тебе.

Здивований юнак звівся на ноги й, дивуючись новим відчуттям у власному тілі, рушив до вмивальні. Від того, що Ерагон побачив у дзеркалі, він знову ледь не знепритомнів.

Звісно, юнак усвідомлював, що, прив'язуючись до Сапфіри, він поволі змінюється. Але щоб аж так! Його обличчя стало гладесеньким і видовженим, як у ельфів, вуха витяглись, очі звузились, а шкіра зблідла, наче алебастр. «Я виглядаю, немов благородний пан»,— промайнуло в Ерагоновій голові. Свою нову подобу, що віддзеркалювалась у люстрі, юнак уважав просто-таки прекрасною. Звісно, він не став ельфом, маючи міцнішу щелепу й густіші брови. Проте серед людей йому не було рівних.

Згадавши про свій шрам, Ерагон торкнувся пальцями спини й нічого не відчув.

Шраму не було!

Зірвавши із себе сорочку, він крутнувся перед дзеркалом, розглядаючи свою спину. Та стала такою гладенькою, ніби на ній ніколи не було жодних шрамів. Коли юнак усвідомив, що

позбувся мітки Смерка, на його очах з'явилися сльози вдячності.

З його тіла не тільки вигнали жорстоку хворобу, а зцілили кожен шрам, зробивши його чистим, наче в немовляти. Ерагон почав шукати шрам на зап'ястку, що лишився в нього після косовиці з дядьком Герроу. Але його теж не було! Так само зникли шрами на стегнах, які нагадували про перші польоти із Сапфірою. Якусь мить юнак аж загорював, бо то були згадки про сумні й веселі події його життя, тим не менше, тепер вони назавжди зникли і в нього було сильне й здорове тіло.

«Нарешті я став тим, ким мав би бути»,— з полегшенням зітхнув Ерагон.

Він кинув дзеркало на ліжко й убрався у свій найкращий одяг: червону сорочку, вишиту золотими нитками, пояс, гаптований білим нефритом, та зручні полотняні штани. Наостанок він узувся в м'які чоботи, що їх так любили носити ельфи, та почепив на передпліччя шкіряні ремінці, подаровані гномами.

Спускаючись із дерева, Ерагон споглядав Елесмеру, всіяну веселими ельфами, що вже не вважали його чужинцем. Навпаки, вони запрошували юнака приєднатися до вакханалії.

Ерагон був просто щасливий, а його тіло тремтіло від моря нових звуків, запахів та кольорів, які він раптово почав відчувати. Усі

його відчуття незвично загострились. Відтепер він бачив у темряві, міг розпізнати кожен листочок на дереві й розрізнити кожен запах нічного лісу. Його серце билося в грудях, наче бойовий барабан, перекриваючи решту звуків.

Блукаючи лісом без жодної мети, Ерагон знову вийшов до дерева Меноа, де помітив Сапфіру й ельфів-танцюристів.

«Як ти, малий?» — подумки озвався дракон.

Тієї ж миті юнак побачив, що Арія зводиться зі свого місця біля матері й пірнає в лісові хащі.

«Я наче метелик, що летить на вогонь»,— відповів Ерагон, рушаючи за ельфійкою.

Він знайшов Арію за її тонким запахом сосни, легкою ходою лані та стривоженим диханням, що нагадувало нічний вітерець.

— Це ти, Ерагоне? — зойкнула заскочена зненацька ельфійка, немовби не впізнаючи його.

— Так,— відповів юнак.

— Що вони зробили з тобою?

— Не знаю.

Вони мовчки рушили дібровою, дослухаючись до далекого відгомону свята. Зазнавши змін, Ерагон до болю чітко став відчувати присутність ельфійки, по-новому впізнаючи її ходу, жести, стривожений погляд очей.

Вони зупинились на березі струмка, такого чистого, що його майже не було видно через прозорість. Лише тихе дзюрчання води виказувало

його присутність у чарівній картині ельфійського лісу. Велетенські сосни довкола друзів створювали подобу затишної печери, відокремленої від цілого світу склепінням пухнастих гілок, в яке де-не-де зазирало зоряне небо.

У цьому романтичному місці Ерагон відчув нестерпну близькість до Арії, а та лише збентежено мовчала.

— Які високі дерева, які яскраві зорі,— не витримав юнак, розуміючи, що робить дурницю.— І яка ти гарна, Аріє...

— Ерагоне! — застерегла ельфійка.

— Аріє, я зроблю все що завгодно, аби бути гідним твоєї руки! — не вгавав юнак.— Я піду за тобою на край світу! Я власноруч збудую для тебе палац!

— Коли вже ти перестанеш мене переслідувати? — стомлено мовила Арія.— Зрозумій, я надто стара для тебе. Ти можеш мені це пообіцяти?

— Хіба ти не маєш жодних почуттів до мене? — тихо спитав Ерагон.

— Мої почуття до тебе,— відповіла ельфійка,— дружні, але не більше. Я вдячна тобі за порятунок у Джиліді, мені приємно спілкуватись із тобою, але це все, розумієш? Годі вже, пошукай когось молодшого.

— Але як ти можеш бути такою жорстокою? — засмутився юнак.

— Я не жорстока, я добра. Просто в цьому житті ми не створені одне для одного.

— Тоді передай мені свій досвід, поділись своїми спогадами й знаннями! — у відчаї сказав Ерагон.

— Це було б недоречно,— відрізала Арія.— Послухай менег Ерагоне. Доки ти не вгамуєшся, про наші дружні стосунки треба забути, бо вони тільки відволікають нас від наших обов'язків. Тож бувай, Убивце Смерка.

Розвернувшись, ельфійка пішла геть нічним лісом.

Не стримуючи сліз, приголомшений Ерагон сів на колоду під деревом і сховав обличчя в долонях. Він відкрив своє серце Арії, але цим самим остаточно відштовхнув її від себе, прирікши себе на невимовні страждання.

— Не сумуй, малий,— вийшовши з лісу, тицьнулась йому мордою в плече Сапфіра.— Ти ж від самого початку знав, що з твоїх залицянь до Арії нічого путнього не вийде.

— Я не міг себе стримати,— схлипнув юнак, аж погойдуючись від відчаю.

Обійнявши його крилом, дракон притис Ерагона до себе, наче яке пташеня. Той безсило скрутився в теплому кубельці й трохи перегодом заснув. Невдовзі почався ранок і веселе святкування Агаеті Блодхрен добігло свого сумного кінця.

ЗАНЕПАД КРАЇНИ

Роран стояв на палубі «Червоного кабана», схрестивши руки на грудях і широко розставивши ноги. Морський вітер розкуйовджував його волосся й грався бородою. Поруч із ним тримав штурвал капітан Кловіс. Загартований вітром моряк показав убік берегової лінії на вкриту чайками скелю, що здіймалася на гребені звивистого пагорба, який урізався в океан.

— Тейрм он там,— змахнув рукою старий,— за тими скелями.

— Тоді ми спинимось тут,— сказав юнак.

— Навіщо? Хіба ми пливемо не до Тейрма?

— Не всі разом. Накажи Торсону й Флінту вести баржі до того берега. Здається, там можна розбити табір.

— Ех,— скривився капітан.— А я так мріяв про гарячу вечерю.

Роран усвідомлював усю скрутність становища, адже куплені в Нарді харчі закінчились, а з припасів утікачі мали лише солонину, сухі галети, квашену капусту та дуже рідко свіже м'ясо забитої на борту худоби.

Зітхнувши, Кловіс загукав до своїх напарників, наказавши їм повертати до берега, що викликало в них чимале обурення. Адже голодні моряки збирались цього вечора добряче погуляти в місті.

Після того як баржі пристали до берега, Роран допоміг селянам розвантажитись і розбити табір, поставивши намети. Під час роботи він спробував підбадьорити Морна й Тару, що виглядали геть кепсько, але у відповідь його ледь не послали під три чорти. Шинкар та його дружина відцуралися від юнака з часу втечі з Паланкару. Решта односельців почувалися трохи краще, відпочивши під час морської подорожі. Усіх непокоїло лише їхнє майбутнє.

— Міцний Молоте, ти повечеряєш у нашому наметі? — гукнув до юнака щиросердний Тхан.

Той ґречно подякуав, але відмовився й, пройшовши кілька кроків, зустрів Фельду, саме її чоловіка Бірда вбив Слоун. Жінка присіла в неглибокому реверансі:

— Чи можна поговорити з тобою, Роране?

— Звісно, Фельдо,— усміхнувся юнак.— Ти ж знаєш.

— Дякую,— жінка відвела очі й глянула вбік свого намету.— Я хотіла попросити за свого старшого, Мандела. Сталося так, що він заприятелював з матросами нашої баржі й грав з ними в кості, а тепер має великий борг. Здається, ці люди його надурили. Звісно, він грав не на гроші, яких у нас нема, а на деякі речі, які нам конче потрібні.

— Ти просила його покинути цю справу?

— Відколи помер його батько, він не зважає на мене й став якийсь дикий.

— А що ж ти хочеш від мене? — спитав Роран, подумавши, що з моменту втечі з Паланкарської долини всі вони геть здичавіли.

— Ти завжди знаходив спільну мову з Манделем,— глянула на нього Фельда.— Для нього ти майже бог, тож він обов'язково тебе послухається.

— Гаразд, я зроблю все, що зможу,— трохи поміркувавши, вирішив юнак.— А що він програв?

— Переважно харчі,— завагалась жінка — Але був іще браслет моєї бабусі.

— Не хвилюйся, Фельдо. Я обов'язково все залагоджу.

— Дякую,— вклонилася та й попростувала до свого намету.

«Авжеж, вона має рацію,— думав Роран, чухаючи бороду.— Не лише Мандел, а й ще дехто

з односельців устиг здружитися з командою, а добра з цього не буде».

Намагаючись не привертати зайвої уваги, Роран потайки зібрав тих земляків, яким іще міг довіряти, й покликав їх до намету Хорста.

— Отже, доки ще не стемніло, п'ятеро з вас негайно вирушать зі мною. Хорст залишиться замість мене, але всі мусять слідкувати, щоб Кловіс не втік разом із баржами. Адже вони — це наша єдина можливість дістатися Сурди.

— Розвідай, чи про нас там іще не дізналися,— нагадав Орвал.

— Добре,— кивнув Роран.— Якщо за день ми не повернемось, це означатиме, що нас схопили. Тоді негайно захоплюйте баржі й вирушайте в Сурду, але не зупиняйтесь у Куасті, щоб закупити провізію. Адже на вас там уже чекатимуть і теж схоплять. Тож пошукайте харчів деінде.

Доки люди збиралися, Роран знайшов Кловіса на «Червоному кабані».

— Ідете лише вп'ятьох? — спитав той, почувши про вилазку в місто.

— Саме так,— грізно зиркнув на капітана юнак.— Сподіваюсь, ти не втечеш до мого повернення.

— Ти що, ставиш під сумнів моє чесне слово? — обурився той.— І це після того, як я всю подорож дотримувався нашої угоди?

— Я нічого не ставлю під сумнів,— уточнив Роран.— Лише попереджаю тебе, бо твоя зрада занапастить ціле селище.

— Я знаю,— пробелькотів Кловіс, відвівши погляд.

— Без мене селяни не зможуть дати собі ради, а якщо з ними щось станеться за час моєї відсутності, я дістану тебе навіть з-під землі, запам'ятай. Тільки-но спробуй видати нас Імперії.

— Не такі ми вже й слуги Імперії, щоб прогинатись під неї,— буркнув капітан у відповідь.

— Але чого тільки не зроблять люди заради власної користі,— відказав Роран.

— А що ти робитимеш, коли дістанешся Сурди? — зненацька спитав Кловіс.

— Ми будемо...

— Ні, ти скажи, що робитимеш саме ти, Роране? — примружив око капітан.— Я весь час за тобою спостерігав і зрозумів, що ти непоганий хлоп, хоч і не дуже добре повівся зі мною. Але мені й на думку не приходить, що ти зможеш відкласти вбік свого грізного молота. Що ж ти тоді робитимеш? Знову длубатимешся на городі?

— Коли я переправлю селян до Сурди,— ледь стримуючись, мовив юнак,— я перш за все вирушу на полювання.

— А-а-а, розумію,— відмахнувся старий.— Шукатимеш свою подружку? Так, я чув про це від твоїх селюків. Та хіба...

Роран щосили грюкнув дверима, навіть не дослухавши Кловіса. Він відчував, як у ньому закипає нестримна лють. Прямуючи до намету Фельди, він помітив Мандела, який кидав ножа в пеньок.

— Ти дарма марнуєш свій час,— роздратовано сказав йому Роран.

— Чого це? — здивовано озирнувся юнак.

— Під час бою ти скорше виколеш собі око, ніж завдаси шкоди ворогу. Якщо не знати своєї мети, то не допоможе жодна зброя.

— А Гуннар розповідав про людину з Цитри, яка вісім разів із десяти могла поцілити ножем ворону в небі,— сказав Мандел.

— Але ж за ті два рази його самого могли вбити,— нагадав Роран.— Тож годі сперечатися, за п'ятнадцять хвилин чекаю тебе он на тому пагорбі. Я беру тебе із собою до Тейрма.

— Дякую! — у захваті вигукнув юнак і стрибнув до намету збирати речі.

Ідучи, Роран знову побачив Фельду. Та тримала на руках молодшу дочку, і їй було досить одного погляду, аби все зрозуміти.

— Бережи його, Міцний Молоте,— тихо мовила жінка й почала допомагати Манделу збиратися в дорогу.

На призначене місце Роран прибув перший. Він видерся на уламок скелі й роззирнувся довкола. Невдовзі підійшли Лоринг, Гертруда, Бірджит і Нолфаврел, її син.

— Маємо ще почекати на Мандела, він піде з нами,— гукнув їм юнак.

— Нащо він нам? — спитав Лоринг.

— Я гадала, що ми вже все вирішили,— і собі спохмурніла Бірджит.— Хіба ти забув, що Мандела бачили в Нарді? Мало того, що ви засвітились із Гертрудою, то ти ще й малого із собою тягнеш! Це ризиковано, Роране!

— Я беру відповідальність на себе,— твердо сказав той.— Мандел має бути з нами.

Потому розвідники рушили на південь до Тейрма.

ТЕЙРМ

Берег складавсяз низьких пагорбів, зелених від соковитої трави. Тут також росли шипшина, верби й тополі. Рідке багно під ногами ускладнювало пересування. Праворуч від утікачів лежало мерехтливе море, а зліва було видно червоний силует Хребта. Його вкриті снігом вершини ховались у хмарах.

Діставшись передмістя, селяни почали діяти ще обачніше, аби їх ніхто не помітив. Знайшовши шлях, що вів із Нарди до Тейрма, вони притьмом перебігли його та попрямували далі на схід у напрямку гір. І тільки повернувши на південь і переконавшись, що вороже місто залишилось далеко позаду, вони знайшли інший, безпечніший шлях, яким і рушили далі.

Ще на «Червоному кабані» Рорану раптом спало на думку, що в Нарді вже певно зрозуміли, хто вбив двох вартових. Якщо так, то

воїни Тейрма, знаючи, що він прибуде морем, мали стежити за всіма селянами, які мандрували цими землями. А якщо в Нарді побував іще й разак, то варта напевно знає, що ловити треба не банду вбивць, а самого Рорана разом із утікачами з Карвахола. Отож, Тейрм був для них не чим іншим, як пасткою. Але оминути місто вони не могли, бо треба було поповнити запаси харчів.

Єдиний вихід, який бачив Роран,— не посилати до Тейрма тих селян, яких уже помітили в Нарді. Утім, Гертруда, що добре зналася на ліках, а також він сам обов'язково мали йти. Юнак не міг покинути селян і розумів, що ніхто не захистить їх краще за нього. У цьому він переконався саме тоді, коли зважився на вбивство вартових, тимчасом як решта присутніх навіть не зрушили з місця. Інші селяни мали відволікати увагу. Лоринг був старий, хоча й досвідчений вояк, а також неперевершений брехун. Бірджит уже давно довела, що вона витривала й метка жінка, а її син Нолфаврел уже вбив під час сутички воїна, незважаючи на те, що був іще зовсім юним. Роран сподівався, що мандрівники будуть схожі на велику родину, якщо Мандел нічого не зіпсує.

Отож, селяни збиралися підійти до Тейрма з півдня, аби ніхто не подумав, що вони прибули з Нарди морем.

На землю вже впали сутінки, коли перед ними нарешті з'явився Тейрм. Роран зупинився, аби роззирнутись навсібіч. Місто, що сховалося за високим муром, лежало на березі затишної затоки й лишалось неприступним для ворогів. Вартові зі смолоскипами стояли на сторожових вежах грізної фортеці, що височіла за міським муром, а темну воду затоки освітлював далекий маяк.

— Яке ж воно велике! — вражено вигукнув Нолфаврел, споглядаючи місто.

— Авжеж, велике,— кивнув Лоринг.

Увагу Рорана привернув корабель, пришвартований неподалік у гавані. Трищоглове судно було більше за ті, які він бачив у Нарді. Воно скидалося на військове й торгове водночас. Словом, його односельці могли б у разі чого чудово розміститися на палубі цього красеня.

— Це якраз те, що нам треба,— махнув рукою юнак.

— Але нам доведеться піти в рабство, щоб проїхатись на ньому,— гірко зітхнула Бірджит.

Кловіс попередив їх про те, що міська брама зачиняється перед заходом сонця, тож утікачі мали поквапитись, аби не ночувати просто неба. Коли ж вони наблизились до міста, то потрапили в розбурханий людський потік і легко в ньому розчинилися.

Зробивши знак Манделу, Роран наказав йому трохи відстати й пройти крізь браму окремо.

— Якщо тебе зупинять, то скажи, що шукаєш роботу,— попередив ватажок.

— Гаразд,— кивнув юнак.

Коли той відстав, Роран ні з того ні з сього почав накульгувати, вдаючи із себе каліку, й пірнув у браму разом зі стадом чиїхось корів. Жоден із воїнів не звернув на нього уваги, так само пощастило й решті загону.

Зібравшись неподалік на розі, утікачі зітхнули з полегшенням. Потім вони дочекалися Мандела й радісно рушили шукати недорогий готель. Крокуючи вулицями, Роран обережно роззирався довкола й вивчав вулиці міста, розробляючи можливі шляхи втечі. Ті вулиці, що тяглися з півночі на південь, розходились від фортеці стрункими лініями будинків, а ті, що вели зі сходу на захід, перетинали їх, утворюючи щось на зразок павутиння. Якби виникла потреба, то на цих перехрестях можна було б будувати барикади й інші захисні споруди.

«Якби Карвахол було влаштовано таким самим чином,— міркував Роран,— то його б не захопила ніяка Імперія».

Ще затемна їм пощастило влаштуватись на нічліг у «Зеленому каштані», обшарпаній таверні з дешевим харчем та ліжками, в яких аж

кишіли клопи. Єдиною перевагою було те, що заплатити довелося мізерні кошти. Заощаджуючи гроші, утікачі навіть не повечеряли й миттю полягали спати.

***

Уже на світанку весь Роранів загін вирушив до міста в пошуках харчів і транспорту.

— Я чула про місцеву знахарку Анжелу,— сказала Гертруда.— Подейкують, що вона знається-ся на магії й торгує травами. Я сходжу до неї, бо вона точно має те, ща нам потрібно.

— Гаразд, тільки сама не ходи,— зупинив її Роран і, трохи поміркувавши, гукнув до Мандела: — Проведеш Гертруду, допоможеш їй скупитися й скрізь її захищатимеш, зрозумів?

Мандел з пошаною вклонився, і за мить вони із жінкою зникли за рогом. Решта утікачів пішли своєю дорогою.

Як виявилось, ця дорога була непростою, й, коли настала обідня пора, а вони ще ні на крок не наблизились до мети своєї подорожі, Роран почав нервувати. Нишпорячи містом, селяни дізналися, що трищоглове судно «Крило дракона», яке вони запримітили напередодні, було збудоване зовсім недавно, але ціна за його оренду була така, що годі й мріяти. Більше

того, з огляду на Тейрмські ціни, у них не вистачало грошей на оренду будь-якого корабля. Навіть якби вони захопили баржі Кловіса, це б теж не розв'язало їхньої проблеми, адже в них не було їжі.

— І поцупити щось буде важкувато,— завважила Бірджит.— Куди не ступи — варта, тож навіть якщо ми роздобудемо десь харчів, то вивезти їх непомітно нам навряд чи вдасться.

— Згоден,— кивнув Роран.

Вони переговорили з Хорстом і порішили на тому, що коли їм не пощастить дістати провіант у місті, то доведеться грабувати селян на дорозі. Щоправда, так вони стануть схожими на королівських загарбників, адже одне діло битися зі слугами Галбаторікса чи навіть забирати баржі в хитрого Кловіса, що й так дасть собі раду, і зовсім інше — ображати таких самих бідних селян, як і самі втікачі. Ні, це буде справжнє неподобство.

Важкі думки стискали Роранову душу, наче лещата. їхня подорож узагалі була великою аферою й трималася виключно на вірі й фортуні. А тепер Роран починав боятися, що Тейрм може стати останньою пасткою на їхньому шляху, куди він загнав селян, скутих злиднями, мов ланцюгами.

«Я міг би втекти та продовжити пошуки Катріни, але що ж то буде за перемога, якщо

я залишу село напризволяще? — думав юнак.— Хай там як, але я нізащо не покину тих, хто мені довірився!»

Щоб утамувати голод, утікачі купили буханець свіжого житнього хліба й горнятко меду. Розраховуючись, Лоринг спитав був у .крамаря про харчі, корабель і те, як його винайняти, але той кепсько на цьому тямив.

— Даруйте, що втручаюсь,— поплескав Рорана по плечу якийсь незнайомий чолов'яга,— але якщо вам потрібен корабель, то завітайте на аукціон.

— Який іще аукціон? — озирнувся юнак.

— О, це дуже сумна історія, але трапляється вона доволі часто,— пояснив незнайомець.— Одному з тутешніх крамарів, Джоуду Довгоногому, дуже не пощастило. Менш ніж за рік він втратив аж чотири свої кораблі, а каравани, які прямували суходолом, були пограбовані. Бідолаха став банкрутом і тепер розпродає своє майно, аби компенсувати втрати. Я не певен щодо харчів, але решту того, що вам потрібно, ви знайдете на аукціоні.

— А коли ж він почнеться?

— Оголошення про це висять на кожному стовпі! — здивувався чолов'яга.— Це буде післязавтра.

— Щиро вам дякую,— вклонився Роран. Правду кажучи, він ні за які гроші не підійшов би

до жодного з тутешніх стовпів, на яких висів його портрет й сума винагороди.

— Нема за що,— знизав плечима чолов'яга.

Вийшовши з крамниці, утікачі миттю повернули за ріг, аби порадитись.

— Гадаєте, варто на це глянути? — спитав Роран.

— Це все, що нам залишається,— буркнув у відповідь Лоринг.

— А ти як думаєш, Бірджит?

— У нас немає іншого вибору, утім, ми не можемо чекати аж до післязавтра.

— Авжеж, не можемо,— замислився Роран.— Гадаю, нам слід зустрітися з Джоудом і поговорити про оренду ще до початку аукціону. Усі згодні?

Заперечень ні в кого не було, тож вони вирушили на пошуки Джоудового будинку, питаючись дороги в перехожих. Будинок стояв у західній частині міста, неподалік фортеці. Мандрівники були в захваті від розкішної будівлі, прикрашеної мармуровими статуями, внутрішніми фонтанами й безліччю речей, про призначення яких селяни навіть не здогадувалися.

Роздивившись маєток, Роран постукав у парадні двері. За мить ті прочинилися й до селян визирнув усміхнений служник.

— Що шановне панство зволить? — увічливо поцікавився він.

— Ми хотіли б побачити Джоуда, якщо він має час,— мовив Роран.

— Вам призначено?

— Ні, наше перебування в Тейрмі не надто довге, аби нам могли щось там призначати,— стримано пояснив Роран, добре знаючи, що служникові це й так відомо.

— Ну що ж, гаразд,— і собі стримано посміхнувся служник.— Тоді вам краще завітати до когось іншого, бо мій господар вельми заклопотаний, аби приділяти увагу першому-ліпшому жебраку, якому збрело в голову стукати в його двері.

— Заждіть! — отетерів Роран.— Ми не жебраки! У нас ділова пропозиція до Джоуда!

— Та невже? — здивовано запитав служник.

— Авжеж, саме так. Будь ласка, спитайте, чи зможе він нас вислухати. Ми приїхали здалеку й хочемо зустрітися з Джоудом ще сьогодні.

— А можна поцікавитись, що ж у вас там за пропозиція?

— Це вас не обходить,— відрізав юнак.

— Гаразд, пане,— трохи ображено буркнув служник.— Я перекажу ваше прохання, але навряд чи господар захоче з вами говорити. Як вас представити?

— Міцний Молот.

Глузливо посміхнувшись, служник зник за дверима.

— Якби в нього була більша голова, то він би не проліз до вбиральні,— пожартував Лоринг.

— Сподіваюсь, цей служник не наслідує свого господаря,— зітхнула Бірджит.

Невдовзі двері знову прочинилися й служник сказав ображеним тоном:

— Джоуд погодився прийняти вас у кабінеті. Прошу, заходьте.

Пропустивши гостей до розкішного передпокою, він подріботів попереду них, аби прочинити наступні двері.

ДЖОУД ДОВГОНОГИЙ

Якби Роран умів читати, то був би вражений кількістю книжок у кабінеті, але зараз юнака куди більше цікавив його господар. Джоуд виглядав не менш стомленим, ніж гості. Його виснажене й сумне обличчя вкривали зморшки, а на щоці білів давній шрам — одразу було видно, що це людина сталевої вдачі.

— Сідайте, будь ласка,— сказав Джоуд.— Можу запропонувати вам бренді з печивом. Часу в мене небагато, але бачу, що ви здалеку, тож горло промочити вам точно не завадить.

— Авжеж, ковток бренді був би якраз до речі,— посміхнувся Лоринг.— Ви дуже люб'язні, пане.

— А якби ще й склянку молока для мого хлопчика,— пробелькотіла Бірджит.

— Звісно, пані.— Джоуд подзвонив слузі, віддавши наказ, і відкинувся в кріслі.— Я, правду кажучи, здивований. Ви знаєте моє ім'я, але я не знаю ваших.

— Міцний Молот,— буркнув Роран.

— Мардра, прошу пана,— вклонилася Бірджит.

— Келл, до ваших послуг,— озвався за нею Нолфаврел.

— А я Воллі,— закінчив Доринг.

— Дякую,— кивнув Джоуд.— Рольф сказав, що ви маєте до мене якусь ділову пропозицію. Утім, вам, мабуть, відомо, в якому скрутному становищі я опинився. Я нічого не продаю й нічого не купую, не орендую й не перевожу. То чим же я можу бути вам корисний?

— Коротко кажучи,— обережно мовив Роран, аби не бовкнути чогось зайвого,— ми тільки хочемо придбати багато товару за невеличку суму. Ми знаємо, що ваше майно виставлене на післязавтрашній аукціон, але часу в нас обмаль. Тож чи не могли б ми вирішити це питання раніше?

— І які ж саме товари вас цікавлять? — спитав Джоуд.

— Харчі, а також корабельне спорядження для далекої мандрівки по морю.

— Ви хочете спорядити якийсь певний корабель?

— Ми ще не вирішили,— відповів господарю Роран.

— Я розумію вас,— розвів руками Джоуд,— але навряд чи зможу чимось допомогти. Усе, що ви бачите тут, більше мені не належить. Я не маю права продавати власне майно, а якби й продав, то кредитори кинули б мене до в'язниці.

Невдовзі повернувся Рольф. Господар зачекав, доки той роздасть гостям напої, й продовжив далі:

— Отож, особисто я нічим не можу зарадити,— схилив голову Джоуд,— але пропоную звернутися до своїх знайомих, які залюбки вам допоможуть, якщо ви трохи докладніше поясните, що саме вам потрібно.

Роран почав перераховувати, а Бірджит і Лоринг раз у раз про щось йому нагадували. Наприклад, про олію для ламп тощо. Господар уважно їх слухав, і схоже було на те, що Роран його дуже зацікавив. Здається, він зрозумів, що юнак багато чого приховує.

— Як на мене,— сказав Джоуд, коли перелік було завершено,— цього буде цілком досить, аби переправити сотню людей до Фейнстера, Ароу або навіть кудись далі. Але останнім часом я дуже переймався своїми справами, тож міг і не помітити, що до нашого міста прибуло стільки людей.

Роран сполотнів і з острахом зиркнув на господаря кабінету, проклинаючи себе за відвертість.

— Та це мене не обходить,—знизав плечима Джоуд.— Гадаю, поговорити про їжу ви можете з Галтоном на Ринковій вулиці, а про все інше домовитесь зі старим Гамілом у гавані. Вони порядні люди.

Глянувши на Нолфаврела, що допивав своє молоко, він несподівано спитав:

— То як, юний Келле, вам сподобалось у Тейрмі?

— Так,— усміхнувся той.— Я ще ніколи не бачив такого великого міста.

— Невже?

— Так, пане.

— Мене зацікавила крамниця поруч із вашим будинком,— враз озвався Роран, відчуваючи, що розмова виходить на слизьке.— Дивно, вона така скромна, а стоїть серед багатих будинків.

— Вона належала одній дивакуватій жінці,— посміхнувся Джоуд.— Це крамниця Анжели, найкращої з місцевих знахарок, яка чудово зналась на травах. Вона порядкувала там двадцять років, а кілька місяців тому все спродала й подалась світ за очі.

— Це та, яку шукала Гертруда? — бовкнув Нолфаврел, зиркнувши на матір.

Роран хотів був затулити йому рота, але було вже запізно. Джоуд несподівано зблід і нахилився вперед.

— Не може бути! — вражено прошепотів він, уважніше роздивляючись юнака.— То це ти, Роране, сине Герроу?

НЕСПОДІВАНИЙ СОЮЗНИК

Роран не напав на Джоуда тільки тому, що з вуст торговця злетіло батькове ім'я. «Звідки він знає Герроу?» — промайнуло в його голові, а земляки вже повихоплювали свої кинджали.

— Отже, ти Роран? — навіть не глянувши на зброю, тихо спитав Джоуд.

— Як ви здогадались?

— Бром приводив сюди Ерагона, а ти дуже схожий на свого кузена. Коли я побачив оголошення про твій розшук, то зрозумів, що ви обидва втекли. Але ніколи б не подумав, що ти приведеш із собою цілий Карвахол.

— Ерагон був тут? — ошелешено спитав юнак.

— Так, разом із Сапфірою.

— З якою ще Сапфірою?

— А ти хіба нічого не знаєш? — здивувався Джоуд.

— Ви про що?

— Гадаю, нам слід відверто поговорити,— трохи поміркувавши, сказав старий.— Я поясню, чого Імперія полює на тебе, а ти маєш розповісти мені про справжню причину вашої втечі.

— Але чому ми маємо тобі довіряти, Довгоногий? — спитався Лоринг.— Адже ти можеш працювати на Галбаторікса.

— Двадцять років тому, перш ніж Бром став сільським казкарем, я був його другом,— пояснив Джоуд.— Я допоміг йому й Ерагонові, коли вони прийшли до мене. Звісно, моїх слів може бути замало, а свідків я не маю, тож робіть, як знаєте. Я міг би покликати охорону, але не робитиму цього. Усе, що можете ви,— це розказати про себе й вислухати мене. То що?

— Згода,— озвався Роран, підпираючи двері стільцем, щоб ніхто не увійшов,— можливо, ти допоможеш нам. Якщо хочеш поговорити, то я тебе слухаю.

— Ти перший! — запропонував господар кабінету.

— Гаразд, я почну, але якщо нам не сподобаються твої відповіді, ми тебе вб'ємо.

— Хай буде так.

Рорану сподобалась витримка Джоуда, й він докладно розповів про все, що сталося з ними за останній час. Розповідаючи, юнак нетямився від подиву, лише тепер усвідомлюючи, як багато їм довелося пережити: вигнання воїнів Галбаторікса, зраду Слоуна, викрадення Катріни, втечу морем до Тейрма.

— Неймовірно! — вигукнув Джоуд.— Ще ніколи такого не чув! Ви повстали проти Галбаторікса й тепер ціле селище переховується в найбільшому з міст Імперії, а ніхто про це не знає!

— Саме так,— буркнув Лоринг.— Але поясни, для чого ми ризикуємо?

Джоуд хотів був відповісти, аж тут хтось посмикав двері й з іншого боку долинув жіночий голос:

— Джоуде! Ану впусти мене!

— Можна їй увійти? — спитав старий.

Роран подав знак Нолфаврелу, той кинув йому кинджала, що миттю опинився біля Джоудової горлянки.

— Хай забирається,— прошипів він.

— Я не можу зараз говорити! — гукнув торговець.— У мене ділова зустріч.

— Брехун! Яка ще зустріч? — не вгавала жінка за дверима.— Ти ж банкрут! Виходь і глянь мені в очі, боягузе! Що ж це за чоловік, який боїться вийти до своєї дружини? Ти нікчема, який не

впорається навіть із м ясною крамницею, а про корабельну компанію й говорити годі! Мій батько ніколи б не втратив стільки грошей!

— Я не втримаю його, якщо вона не стулить пельку,— озирнувся Роран до земляків.— Зробіть що-небудь.

— Тихо, жінко! — несподівано гаркнув Джоуд, і в коридорі запала тиша.— Якщо ти не припиниш, то буде ще гірше, а так, можливо, я щось вигадаю!

— Я чекатиму тебе на вечерю, любий,— нарешті пролунало з-за дверей.— Але спробуй мені не вийти. Тоді я піду з цього дому й ніколи більше не повернуся.

Упевнившись, що дружина пішла, Роран прибрав зброю й знову всівся під дверима.

— Якщо ми не порозуміємось, то ліпше вбийте мене, бо я не витримаю, коли Гелена знову почне розпитувати мене про те, чого не існує,— мовив Джоуд, потираючи шию.

— Співчуваю, Довгоногий,— скривився Лоринг.

— Це не її вина,— відповів торговець.— Вона просто не може збагнути, чого на нашу голову звалилося так багато нещасть. Певно, слід було розповісти їй від самого початку...

— Що розповісти? — перепитав Нолфаврел.

— Що я агент варденів,— гірко зітхнув Джоуд, глянувши на сторопілих гостей.— Мабуть,

я почну з самого початку, інакше ви теж нічого не зрозумієте. Скажи, Роране, ти щось чув про нового вершника, який протистоїть Галбаторіксу?

— Лише плітки, яким не вірю,— озвався той.

— Я не знаю, як це тобі пояснити, але просто повір мені: той вершник — це твій кузен Ерагон. Камінь, який він знайшов на Хребті, насправді був яйцем дракона. Багато років тому я вкрав його в Галбаторікса, але дракон, що вилупився з того яйця, став Ерагоновим. І звати його Сапфіра. До речі, саме по нього разаки й приходили в Паланкарську долину. А пішли вони тільки тому, що Ерагон став для них надто небезпечним ворогом, і тепер вони хочуть вплинути на нього, спіймавши тебе, розумієш?

Роран закинув голову й несподівано зареготав. Усі присутні з острахом глянули на юнака, в якого аж сльози потекли з очей. Він сміявся, почувши маячню, схожу на казку, але цей сміх часом нагадував, скорше, істерику, бо все почуте могло бути й правдою.

— Ну що ж, непогано! — витерши сльози, удавано весело гукнув юнак.— Але я можу вигадати й кращі пояснення.

— Якщо Ерагонова каменюка була яйцем дракона, то звідки вона там узялася? — втрутилась у розмову Бірджит.

— З радістю поясню,— сказав Джоуд.

І всі почули маячню про те, що їхній добрий земляк Бром — старий казкар Бром! — насправді був вершником і допомагав варденам. І про те, що сам Джоуд, дізнавшись про таємний хід до Урубейна, допоміг повсталому народу викрасти в Галбаторікса драконяче яйце, а Бром потім убив жахливого Морзана. Незважаючи на те, що селяни час від часу з недовірою посміхалися, Джоуд так захопився розповіддю, що вів далі — про угоду між варденами та гномами, перевезення яйця з Ду Вельденвардена до Беорських гір, засідку Смерка й те, що зробив Ерагон...

— Чудасія, та й годі,— коментував розчарований Роран.

Але чим далі розповідав Джоуд, тим уважнішим ставав юнак. Він слухав про те, як Ерагон переховував дракона біля їхньої ферми, і справді згадав дивну поведінку кузена. А коли ж він почув, через що саме загинув Герроу, то нетямився від люті.

— І що він собі думав? — закричав Роран.

— Зрозумій, вершники тісно пов'язані зі своїми драконами. їм легше пожертвувати рукою, ніж не вберегти свого друга,— урвав його Джоуд.

— А на інших йому начхати?

— Ти помиляєшся, Роране,— похитав головою старий.— Ідучи геть із Паланкарської долини, Ерагон намагався відвести загрозу від усіх вас.

Він приніс себе в жертву, аби захистити селище й помститись за батька. Йому не вдалося цього зробити, але якби він залишився, було б іще гірше, повір.

Роран мовчав, аж доки Джоуд не розповів про те, як йому пощастило вийти на лігво разаків.

— І де ж воно? — схаменувся юнак, думаючи лише про Катріну, яку полонили ті нелюди.— Скажи, це дуже важливо для мене!

— Це Хелгрінд, що лежить неподалік Драс-Леони,— здивовано мовив Джоуд.— Але навіщо тобі це знати?

Роран збуджено схопився за свій молот. «До Драс-Леони доволі далеко,— міркував він.— Якщо мені пощастить, то я зможу спуститись туди берегом, а потім, урятувавши Катріну, повернутися до Сурди».

— У тебе нічого не вийде, юначе,— попередив старий, певно, прочитавши Роранові думки, але тому було байдуже.

— Це ще чому?

— Шансів потрапити в Хелгрінд майже нема. Це неприступна скеля, на яку годі видертись. До того ж, там скрізь гнізда разакових коней. І що ти собі замислив? Я знаю, ти добрий воїн, бо у твоїх жилах тече та сама кров, що й в Ерагонових, але разаків тобі не здолати. Простій людині це не під силу.

— Я не віддам їм Катріну,— уперто похитав головою юнак.— Я маю звільнити її, навіть якщо мені доведеться загинути.

— Твоя смерть аж ніяк не допоможе Катріні,— завважив Джоуд.— Ліпше буде, якщо ти дістанешся до Сурди, а потім знайдеш Ерагона й спробуєш визволити дівчину. Повір, вершник і його дракон легко здолають разаків.

Роран на мить уявив собі велетенських потвор, на яких літали разаки, й аж здригнувся від огиди. Авжеж, йому не здолати такого ворога. Усвідомивши це, він несподівано повірив в усе, що розповів Джоуд, інакше б Катріна назавжди для нього зникла. «Але ж, Ерагоне! — подумки лютував юнак.— Присягаюся кров'ю свого батька, я змушу тебе за все відповісти й ти перестанеш бути моїм боржником тільки тоді, коли підеш зі мною на штурм Хелгрінда!»

— Гаразд, продовжуйте,— кивнув юнак Джоуду— Давайте дослухаємо цю казку до настання темряви.

Старий розповів їм про смерть Брома, про Мертага, сина Морзана, про полон і втечу з Джиліда, про відчайдушний політ і спробу врятувати ельфійку, про ургалів, гномів та велику битву в Фартхен Дурі, де Ерагон переміг Смерка. Не оминув Джоуд і того, що Ерагон зараз проходить вишкіл у Ду Вельденвар-

дені, де навчається магії та бойового мистецтва в ельфів.

Коли торговець закінчив, Роран відійшов, аби порадитись зі своїми земляками.

— Я не знаю, бреше він чи ні,— мовив Лоринг, похитавши головою,— але той, хто розповідає байки з ножем біля горла, вартий, аби його помилували. І які чудові байки! Новий вершник — це наш Ерагон!

— Що скажеш, Бірджит? — спитав юнак.

— Я не знаю. Це так дивно,— завагалася жінка.— Можливо, усе це й правда. Схоже, Імперія серйозно налякана, а причиною цього може бути тільки новий вершник.

— Отож,— зблиснув очима Лоринг,— ми потрапили у вир неабияких подій! Новий вершник! Ви тільки подумайте! Імперія скоро впаде, кажу ж вам! Ти мав рацію, Роране!

— Нолфавреле?

— Здається, Джоуд — чесна людина,— озвався юнак, утішений з того, що його думкою теж цікавляться.— Гадаю, йому можна довіряти.

— Гаразд,— вирішив Роран, обертаючись до торговця.— Ми маємо ще кілька питань, Довгоногий! Як виглядають Бром з Ерагоном? І звідки тобі відоме Гертрудине ім'я?

— Я знав про Гертруду, бо Бром згадував листа, в якому просив, аби ти про неї подбав. Що ж до їхнього вигляду... Бром нижчий за

мене, мав густу бороду, гачкуватий ніс... Ерагон натомість іще зовсім юний, має русяве волосся й шрам на зап'ястку...

Роран схвально кивнув і запхав свого молота за пояс, Бірджит, Лоринг і Нолфаврел так само сховали ножі. Потому Роран відсунув крісло від дверей, і всі знову всілися за стіл.

— І що тепер буде, Джоуде? — поцікавився юнак.— Ти допоможеш нам? Я знаю, ти в скрутному становищі, але нам більше ні до кого звернутись. Ти можеш, як агент варденів, допомогти тим, хто готовий з ними співпрацювати? І чи захистять вони нас від Галбаторікса?

— Вардени,— сказав Джоуд,— будуть щасливі прийняти вас. Гадаю, вони вже знають про вашу втечу. Що ж до мене... то я вже давно підозрюю, що мене викрито, тому й не тікаю до Сурди. По дорозі мене обов'язково схоплять, а кому від цього стане легше? Тож я просто сиджу тут і спостерігаю, як занепадає моя торговельна справа, бо я не в змозі якось зарадити. А найгірше те, що тепер я нічим не можу допомогти варденам. Вони теж не озиваються, а коли лорд Рістхарт дізнається, що я вже не становлю жодного інтересу для Імперії, то відразу ж запроторить мене до в'язниці. Я чекаю цього кожен день, звідтоді, як оголосив себе банкрутом.

— Можливо,— замислилась Бірджит,— вони хочуть, аби ви втекли, щоб схопити вас разом із тими, кого ви поведете до варденів?

— Може, воно й так,— посміхнувся Джоуд.— Але тепер, коли ви тут, є надія, що все буде інакше.

— То ви маєте якийсь план? — спитав Лоринг.

— Ще й який! — вигукнув торговець.— Бачили в порту корабель «Крило дракона»?

— Авжеж,— кивнув Роран.

— Судно належить корабельній компанії Блекмур, яка перебуває на боці Імперії. Воно постачає провізію для війська, а в нас набирають воїнів із селян та конфіскують їхню худобу... Певно, Галбаторікс збирається захопити Сурду. У будь-якому разі «Крило дракона» відпливає до Фейнстера за тиждень. Це найкращий корабель, збудований майстром Кіннелом.

— І ви хочете його викрасти? — не повірив Роран.

— Так, хочу,— аж підстрибнув Джоуд.— І не тільки тому, щоб дошкулити Імперії, позбавивши її найшвидшого корабля, а й тому, що він споряджений для далекої подорожі.

— А як ти керуватимеш такою посудиною, Довгоногий? — захихотів Лоринг.— Ніхто з нас не розуміється на цьому.

— Дехто з моїх людей — члени корабельної команди, й вони ще тут, у Тейрмі. їх теж переслідує Імперія, тож вони будуть не проти податись до Сурди. Саме вони й навчать вас корабельної справи.

Роран посміхнувся. План був йому до душі: швидкий та рішучий.

— Але ж ти казав,— нагадала Бірджит,— що жоден з ваших кораблів, які були послані до варденів, не досяг мети. То де гарантія, що нас не спіткає та сама доля?

— Ми спробуємо заскочити владу зненацька,— пояснив Джоуд.— Закон вимагає звіту за два тижні перед кожним відплиттям, тож у разі нашої втечі Галбаторікс не зможе швидко організувати погоню. Але вирішувати, звісно, вам самим.

ВТЕЧА

Після того як утікачі добре обміркували план дій, приставши на всі пропозиції Джоуда, Роран послав Нолфаврела до «Зеленого каштана» по Гертруду з Манделом, оскільки Джоуд запропонував оселитись у нього.

— А тепер, якщо дозволите,— звівся старий,— я мушу про все розповісти своїй дружині й спитатися в неї згоди на переїзд до Сурди. Ви можете обрати собі кімнати на другому поверсі, а Рольф погукає вас тоді, коли буде готова вечеря.

— Навіщо розповідати все тій язикатій бабі? — засумнівався Лоринг.

— Гадаю, це нас не обходить,— знизав плечима Роран.— Але навряд чи він заспокоїться, доки все їй не розкаже.

Замість того, щоб іти до себе в кімнату, юнак подався прогулятись маєтком, маючи на меті

обміркувати розмову з Джоудом. Спинившись біля вікна галереї, він глянув на подвір'я.

— Ти ненавидиш його? — пролунало в юнака за спиною.

Роран озирнувся й помітив неподалік Бірджит.

— Кого? — перепитав він, добре знаючи відповідь.

— Ерагона. Ти ненавидиш його?

— Не знаю,— глянув на небо юнак.— Здавалося б, я мав ненавидіти малого через смерть батька, але ж він так само частина моєї родини, і тому я його люблю... Утім, якби я міг визволити без його допомоги Катріну, я б навряд чи мав з ним якісь справи.

— Так само і в мене, Міцний Молоте,— мовила жінка.— Хоч я маю тебе ненавидіти.

— Виходить, ми тісно зв'язані? — похмуро всміхнувся Роран.— Тому ти допоможеш мені знайти Ерагона, аби помститись разакам за смерть свого чоловіка.

— А потім помщуся тобі.

— Авжеж,— відмахнувся юнак.

Повертаючись до своєї кімнати, він зупинився біля їдальні, звідки долинали чиїсь голоси. Зацікавлений юнак припав до шпарини у дверях і побачив Джоуда з дружиною.

— Якщо все, про що ти говориш, правда, хіба тобі вільно мені довіряти? — кричала жінка.

— Так, не вільно,— скривився Джоуд.

— Але ж ти просиш, щоб я пішла з тобою?

— Ти ж сама нещодавно покинула родину й подалася зі мною в мандри. Ти благала мене викрасти тебе з Тейрма.

— Так, було колись,— сумно відповіла дружина.— Я вже гадала, що ти забув про свій меч і про свої бойові шрами.

— Ні, не забув,— м'яко мовив Джоуд.— І тому я завинив перед тобою, Гелено. Але я й досі тебе кохаю і хочу, щоб ти була в безпеці. Якщо я залишусь, твоїй родині буде непереливки. Тож маєш вирішити — або ти повертаєшся до батька, або їдеш зі мною. У будь-якому разі я благаю: дай мені шанс, і ми забудемо про наші нещастя в цьому місті. Давай почнемо все спочатку в Сурді!

— Той юнак, що був тут, він справді вершник? — трохи помовчавши, спитала Гелена.

— Справді. Настав час великих перемін, люба. Вардени піднялися, гноми піднялися й навіть ельфи виступлять проти Імперії. Попереду війна, і якщо нам пощастить, то Галбаторікса буде повержено.

— Отже, для варденів ти важлива особа?

— Вони пам'ятають про мою допомогу із Сапфіриним яйцем,— сказав Джоуд.

— І ти матимеш якусь посаду, прибувши до Сурди? — перепитала Гелена.

— Думаю, так,— сказав він і пригорнув до себе дружину.

— Джоуде, Джоуде, що ти зі мною робиш? — похитала головою вона.— Навіть не знаю, що тобі відповісти.

— Але ж ти подумаєш про це? — з надією спитав торговець.

— Звісно, подумаю.

Тихесенько відійшовши від дверей, Роран поплентався до себе в кімнату, згадуючи Катріну. Серце йому боліло від розпуки.

За вечерею юнак помітив, що Гелена весь час зацікавлено на нього зиркає, певно, порівнюючи з Ерагоном.

Після вечері Роран покликав Мандела на розмову.

— Щось сталося, пане? — захвилювався той, коли вони вийшли надвір.

— Я хотів поговорити з тобою сам на сам.

— Про що?

Роран замислено провів пальцями по лезу свого молота. Він почувався десь так, як почувався перед тим Герроу, коли вчив його жити. «Одне покоління поступається місцем іншому»,— промайнуло в його голові.

— Кажуть, ти зв'язався з матросами під час подорожі?

— А хіба вони наші вороги? — здивувався Мандел.

— Віднедавна — для нас усі вороги,— різко мовив Роран.— Кловіс з командою можуть зрадити нас, але це не хвилює мене так, як те, що ти дуже часто засиджуєшся в їхній компанії.

Мандел почервонів, але не знав, що відповісти.

— Що для нас найголовніше, Манделе?

— Захистити наші родини.

— Правильно,— кивнув Роран.— А ще?

— Я не знаю,— знітився юнак.

— Допомагати одне одному, зрозуміло? Це єдиний спосіб вижити, і я був дуже засмучений, коли дізнався, що ти граєш на харчі з моряками, зневажаючи своїх односельців. Ти міг би ходити на полювання, а не грати в кості чи кидати ножа. Після смерті батька ти маєш подбати про матір і малих. Адже ти їхня єдина надія! Розумієш?

— Так, пане,— тихо мовив юнак.

— Гадаю, це більше не повториться?

— Ніколи, обіцяю.

— Гаразд,— усміхнувся Роран.— Але покликав я тебе не лише для того, щоб насварити. Ти надійна людина, тож маю до тебе важливу справу.

— Слухаю, пане! — радісно вигукнув Мандел.

Завтра вранці ти мусиш повернутись до табору й дещо переказати Хорсту. Джоуд уважає,

що навколо повно шпигунів, які стежать за його будинком, тож зважай на це, друже. Коли вийдеш із міста, обов'язково роззирнися, чи не йде, бува, хтось за тобою, а коли буде потреба, то вбий переслідувача. Як знайдеш Хорста, перекажи йому, що...

І юнак пошепки розповів малому свій план.

— А якщо Кловіс буде проти? — геть сполотнівши, спитав Мандел.

— Тоді ми зламаємо штурвали на всіх баржах,— сказав Роран.— Звісно, це не дуже чемно з нашого боку, але буде куди гірше, коли Кловіс дістанеться до Тейрма раніше.

— Я подбаю, щоб цього не сталося,— пообіцяв юнак.

— Гаразд.

Задоволений, що все вдалося вирішити так просто, Роран рушив до оселі, аби побажати господарям добраніч.

Наступного дня ніхто з утікачів, окрім Мандела, не потикався до міста, готуючи зброю та обмірковуючи план дій. Іноді вони бачили Гелену, яка бігала з кімнати в кімнату, часом на очі з'являвся улесливий Рольф, але Джоуда ніде не було видно. Той подався до міста, аби зустрітися з вірними йому людьми й набрати команду.

Повернувшись, старий сказав Рорану:

— Ми можемо розраховувати ще на п'ятьох чоловіків. Сподіваюсь, цього буде досить.

Увесь вечір Джоуд просидів у своєму кабінеті, наводячи лад у ділових паперах.

Іще перед заходом сонця Роран, Лоринг, Бірджит, Гертруда та Нолфаврел, закутавшись у довгі плащі, аби ніхто не бачив їхніх облич, зібрались під брамою маєтку. Джоуд мав на боці рапіру, що доповнювала образ старого лицаря.

— Усі готові? — спитав він, засвічуючи ліхтаря.

Утікачі кивнули, і Джоуд прочинив двері, пропускаючи їх на вулицю. Ідучи, він сумно озирнувся, сподіваючись побачити Гелену, але її не було.

— Що зроблено, те зроблено,— підбадьорив його Роран.

— Знаю,— озвався торговець, замикаючи браму.

Утікачі поспішили перетнути вечірнє місто, намагаючись залишатися непоміченими. Одного разу вони почули кроки на даху будинку.

— Місто збудоване так,— пояснив Джоуд,— що злодії можуть безкарно ходити горищами.

Вони сповільнили ходу, діставшись східних воріт Тейрма. Ті вели до гавані й тому зачинялись щоночі тільки на чотири години, щоб не зупиняти рух товарів. Дехто, попри пізній час, уже проходив крізь браму.

Незважаючи на те що вони були готові до будь-яких несподіванок, Роран усе одно занервував, коли вартові зупинили їх, щоб спитатися про мету візиту до міста. Він облизав спраглі губи й спробував заспокоїтись, доки воїн вивчав папери, які дав йому Джоуд.

— Можете проходити,— буркнув за мить воїн.

— Добре, що він не вміє читати,— полегшено зітхнув торговець, коли вони вже були далеченько.

На причалі втікачі дочекались похмурих і мовчазних людей Джоуда. їхні руки вкривали шрами, а волосся кожного було зібране у хвостики. Рорану сподобались ці зарізяки, але їм чогось не сподобалась Бірджит.

— Ти не сказав, що з ними буде жінка,— озвався до Джоуда один із прибульців.— Я не збираюсь вирушати в дорогу з якоюсь сільською шльондрою, що плутатиметься під ногами.

— Не смій так казати про неї,— процідив крізь зуби Нолфаврел.

— І її недомірка я теж не потерплю,— додав здоровань.

— Бірджит билась із разаками,— пояснив Джоуд.— А її син убив воїна Галбаторікса. Ти можеш цим похвалитись, Утхаре?

— Так усе одно не піде,— озвався другий чолов'яга.— Жінки нічого не вміють, від них тільки неприємності. Пані взагалі не має...

Тієї ж миті, не давши йому договорити, Бірджит зробила те, що не личило робити пані. Вона блискавично вдарила Утхара ногою в пах, а другому чолов'язі приставила до горлянки ножа. Потримавши бідолаху якусь мить, вона відпустила його, а Утхар лежав у неї під ногами, сиплячи прокльони.

— Може, ще хтось проти? — спитала Бірджит.

Мандел із роззявленим ротом не міг відірвати від матері очей.

«Добре, що вони не помітили Гертруду»,— вдягнув капюшона Роран, ховаючи посмішку.

— То ви принесли те, що я просив? — спитав Джоуд, коли ніхто з моряків не наважився сказати щось розлюченій жінці.

Кожен із них дістав з-під бушлата кийок і кілька мотків мотузки.

Озброївшись, гурт вирушив до «Крила дракона», намагаючись пересуватися непомітно. Коли всі дісталися прибережних будівель, Джоуд згасив ліхтаря.

— Пам'ятайте,— прошепотів він,— найголовніше для нас — не здіймати галасу.

— Двоє вгорі, а двоє внизу, чи не так? — перепитав Роран.

— Авжеж,— озвався Утхар.

Обидва скинули одяг і, залишившись у самих штанях, похапали кийки з мотузкою й побігли до берега.

— Як я ненавиджу ці пізні купання,— тихо пробурчав Утхар, поринаючи в крижану воду.

— Ти вже робив це раніше?

— Зараз роблю вчетверте,— відказав здоровань.— Давай рухайся, бо змерзнеш.

Чіпляючись за слизькі стовпи прибережного настилу, вони допливли до пірса, де стояв їхній корабель.

— Я до якоря по правому борту,— прошепотів Утхар.

Роран кивнув і подався до лівого. Вчепившись у якірний ланцюг, він затис кийок зубами й почав чекати.

За кілька хвилин, десь у себе над головою, Роран почув ходу Бірджит. Вона щось спитала у вартових, аби відволікти їхню увагу.

«Пора!» — смикнувся юнак і поліз нагору по якірному ланцюгу. Сягнувши борту, він легко застрибнув на палубу, де його вже чекав захеканий Утхар.

З кийками в руках вони рушили на корму, де двоє вартових, перехилившись через борт, гомоніли про щось із Бірджит. Оглушивши їх несподіваними ударами, вони подали знак, і невдовзі команда втікачів уже підіймалася на борт.

— Зв'яжи їх і запхай кожному в рота кляп,— наказав Роран розгубленому Нолфаврелу, кивнувши на непритомних вартових.

Геть усі, крім Гертруди, спустилися в трюм, аби знешкодити решту команди. Внизу вони знайшли стюарда, кока та його помічника й швидко всіх зв'язали. Бірджит, до слова, впоралась аж із двома бідолахами.

— Нам треба поквапитись, Роране! — гукнув Джоуд, коли полонених витягли на палубу— Утхар буде капітаном на «Крилі дракона», тож слухайтесь його!

Дві наступні години втікачі готувались до відплиття. Моряки Джоуда займались вітрилами, а Роран з односельцями звільняв трюм від завантаженої туди вовни.

— Хтось іде! — несподівано пролунало попередження, тож усі попадали на палубу, ховаючись за бортом. Лише Джоуд із Утхаром продовжували вдавати вартових. На щастя, це була Гелена.

Дружина Джоуда вдяглася в простеньку сукню, її волосся ховалося під хустиною, а за плечем висіла торба. Вона мовчки кинула її до каюти й стала поруч зі своїм щасливим чоловіком.

У небі над далеким Хребтом лише починало розвиднюватись, а моряки вже помітили на березі гурт селян. Треба було поспішати. Роран глянув на довгу валку втікачів, тішачись тим, що з Тейрма їх не видно, бо берег був усуціль забудований складами.

— Покваптесь! — гукнув Джоуд морякам.

Виконуючи наказ Утхара, вони принесли цілі оберемки стріл і діжку зі смолою, в яку опускали вістря кожної стріли, а потім заряджали ними арбалети.

Селяни на березі були вже зовсім недалеко, коли з міського муру їх помітила варта й почала бити на сполох.

— Запалюйте! — гукнув Джоуд.

Моряки кинулись виконувати наказ, і за мить дюжина вогненних стріл полетіла вбік берегових будівель.

— Заряджай! — наказав Утхар.

І вогненні комети знову зі свистом помчали на берег. Невдовзі полум'я охопило всі будівлі, й міській варті годі було дістатися до «Крила дракона». Роран радів з того, що через дим їх не бачитимуть лучники, але кілька стріл усетаки дістали корабель.

— Мерщій! — гукнув селянам Утхар, і ті безладно кинулись по берегу, оминаючи палаючий пірс й ухиляючись від стріл. Нарешті втікачі добігли до корабля й почали здиратися на борт, загрожуючи перекинути судно. Бірджит та Гертруда заходилися ділити натовп на невеличкі групи, рівномірно заповнюючи корабельні трюми й каюти. А ті, кому бракувало місця знизу, залишились на палубі, прикриваючись щитами.

Аж раптом до селян звернувся Роран. Ті притьмом зібрались довкола свого ватажка, чекаючи на його накази. Юнак з радістю помітив серед них Мандела й кивнув йому на знак привітання.

— Гей, Бондене! — загорлав Утхар.— Розжени цих селюків по місцях, аби вони не юрмилися на палубі. Піднімаймо якір, усі на весла!

Роран кинувся розподіляти людей уздовж борту, а потім допоміг Джоуду з Геленою випхати полонену команду на пірс.

Після того як було піднято якір й відкинуто східці, барабан почав вибивати розмірений ритм для веслярів. Перевантажене «Крило дракона» повільно розвернулось і, набираючи швидкість, рушило у відкрите море.

Роран стояв із Джоудом на кормі, й обидва ще довго спостерігали за вогненним пеклом, що поглинуло узбережжя Тейрма. Пробиваючись крізь димову завісу, сонце здавалося кривавим жовтогарячим диском.

«Скількох я вбив тепер?» — подумав юнак.

— Це завдасть шкоди багатьом невинним людям,— немовби читаючи його думки, сказав Джоуд.

— А ви хотіли б потрапити до в'язниці лорда Рістхарта? — спитав Роран.— Не думаю, що буде багато постраждалих. Принаймні Імперія не погрожує їм смертю, як усім нам.

— Не треба читати мені лекцій,— зупинив його старий.— Я знаю все, що ти скажеш. Ми зробили те, що мали зробити. Тільки не проси, аби я виправдовував ті страждання, що їх ми завдали іншим людям, рятуючи свої життя.

***

До полудня гребці втомилися, й на «Крилі дракона» підняли вітрила. Попри те, що корабель був перевантажений, північний вітер швидко погнав його до Сурди. З харчами було скрутно, і їх доводилось ділити на велику кількість голодних селян. До того ж, існувала небезпека виникнення хвороб, оскільки в трюмах і каютах було затісно.

Тим часом Утхар розповів селянам правила поведінки на кораблі, і вони взялися за роботу. Дехто порався біля поранених, дехто почав розпаковувати свій нехитрий крам і підшуковувати місце для спання на палубі. Також слід було обрати тих, хто допомагав би на судні, порядкуючи на камбузі або ж займаючись іншими корабельними справами під командуванням Утхара.

Щойно Роран допоміг Елейн почепити гамак, як його затягло у вир суперечки між

Одель, її родиною та Фревіном, що покинув команду Торсона, аби лишитися з дівчиною. Молодята хотіли побратися, але батьки Одель були проти цього, оскільки моряк не мав ані родини, ані грошей, щоб утримувати їхню дочку. Роран натомість уважав, що закоханим краще бути разом, оскільки на кораблі їх годі розлучити. Але батьки Одель не хотіли про це навіть чути.

— І що накажете робити? — у розпачі спитав Роран.— Ви ж не замкнете її в трюмі, щоб вона не бачилась із Фревіном!

— Разак! — несподівано закричав вартовий.

Не зволікаючи жодної секунди, юнак вихопив з-за пояса молот, розвернувся й поліз по драбині на капітанський місток. Там на нього чекав Хорст, показуючи в небо рукою.

Справді, верхи на своєму жахливому коні під хмарами ширяв разак. Несподівано його крилате створіння видало страшенний крик, і до Рорана долинуло разакове шипіння:

— Ти не втечеш!

Юнак у розпачі глянув на корабельну катапульту, з якої годі було поцілити зловісного прибульця.

— Хтось має лук? — з надією гукнув він до переляканих селян.

— Так! — озвався Бальдор. Присівши навпочіпки, юнак напнув тятиву, тимчасом як

юрба на палубі оточила його щільним колом, аби разак нічого не помітив.

— Чому ж він не нападає? — стривожено буркнув Хорст.

— Можливо, видався надто ясний день,— припустив Джоуд.— Адже разаки зазвичай полюють уночі.

— Ні, не тому,— пояснила Гертруда.— Думаю, вони бояться океану.

— Бояться океану? — з недовірою посміхнувся коваль.

— Глянь на тих потвор, вони навіть не наближаються до води!

«Та й справді,— замислився Рораи.— Це можна використати проти них!»

— Готово! — нарешті озвався Бальдор.

Юрба на палубі швидко розійшлася, і юнак, звівшись на ноги, випустив у небо стрілу.

Це був влучний постріл, хоч разак і намагався триматися на безпечній відстані. Стріла поцілила його крилатого коня в правий бік, і тварюка скрикнула так голосно, що з корабельних ілюмінаторів аж посипалося скло. Роран й усі присутні позатуляли долонями вуха. Потвора тим часом долетіла до берега й гепнулася десь за кам'янистими пагорбами.

— Ти що, убив його? — спитав блідий Джоуд.

— Навряд,— скривився Бальдор.— Хіба *що* поранив.

— Але влучив непогано,— задоволено крекнув Лоринг.— Удруге вони вже не посміють поткнутися до нас серед білого дня.

— Рано радієш,— мовив Роран.— Це ше не перемога, друже.

— Чому? — здивувався Хорст.

— Тепер Імперії добре відомо, де ми перебуваємо.

Усі на палубі принишкли, вдумуючись у страшні слова.

Дитяча забавка

— Але,— сказала Тріанна,— останній зразок, який ми розробили.

Насуада скинула з чаклунки чорну вуаль і торкнулася тканини рукою. Жодна людина не змогла б сплести краще. Дівчина радісно оглянула купу пакунків на своєму столі, в яких були зразки, розроблені Ду Врангр Гата.

— Ти добре попрацювала,— сказала вона,— краще, ніж я сподівалась. Перекажи своїм чаклунам, що я задоволена їхньою роботою. І це дуже багато важить для варденів.

— Я перекажу ваші слова, леді Насуадо,— вклонилась Тріанна.

Галас за дверима не дав Насуаді відповісти. Залунали приглушені вигуки, брязкіт металу й звук тіл, які падали. Насуада відразу ж позадкувала вглиб кімнати, оголивши свій кинджал.

— Тікайте! — гукнула чаклунка, збираючись затримати нападників магією.— Мерщій, до службового виходу!

Та не встигла дівчина зробити жодного кроку, як двері розчахнулися й до кімнати, вдарившись об стіну, влетіло якесь в'юнке створіння, що кинулось їй у ноги. Падаючи, Насуада встигла побачити, як слідом за ним увірвалися охоронці й учепилися в нападника. За мить до дівчини вже посміхалась Елва, пручаючись у міцних руках охоронців.

— Що ти собі дозволяєш?! — підводячись, обурено вигукнула Насуада.

— Нехай твоя чаклунка перевірить стіну, о дочко Аджихада, і переконається, чи мала я рацію,— продовжуючи пручатись, озвалась мала бешкетниця.

Насуада кивнула Тріанні, й та оглянула стіну, помітивши металевий дротик, що застряг у ній.

— Звідки це тут узялося? — зблідла дівчина.

— Гадаю, звідти,— показала чаклунка на прочинене вікно.

— А що ти про це думаєш, Елво?

— Це був убивця,— набурмосилась та.

— І хто його підіслав?

— Галбаторікс надихнув його своєю чорною магією,— впадаючи в транс, мовила Елва.— Ця людина ненавидить тебе, вона приходила до

тебе, збираючись убити, але я їй перешкодила. А тепер поквапся, бо вбивця зупинився в готелі па вулиці Фейн. Він мешкає в останній кімнаті на останньому поверсі. Мерщій, бо він утече!

— Перекажи Джормандеру про все, що сталося! — гукнула Насуада до Тріанни.— Візьми найкращих чарівників і схопи цю людину! А якщо не зможеш, то вбий!

Після того як чаклунка пішла, Насуада глянула на своїх охоронців і помітила рани на їхніх ногах. Елва добряче попрацювала, намагаючись прорватися до своєї господині.

— Сходіть до лікаря,— стомлено мовила вона.— Хай полікує те, що наробила ця блаженна.

— Ні, леді,— озвався начальник варти.— Ми залишимося тут, доки не переконаємось, що ви в безпеці.

— Ну що ж, робіть, як знаєте.

Вартові забарикадували вікна, через що в кімнаті стало задушно, й подалися оглядати решту покоїв.

«І що б же було з варденами, якби я загинула? — думала Насуада, спостерігаючи за діями охоронців.— Хто б став на моє місце? Я ж не зробила нічого, аби вберегти їх у разі своєї смерті! Ні, я не дозволю запанувати хаосу, якщо вже таке станеться!» Покинувши сумні думки, вона помітила в кімнаті блаженну.

— Я в тебе в боргу, Елво,— посміхнулась вона до неї.

— Зараз і завжди,— незворушно мовила та.

— Вибач, що я не попередила варту, щоб вона пускала тебе до мене,— знічено мовила Насуада.

— А мала б,— дорікнула дівчинка.

— Як ти змогла втекти зі своєї кімнати?

— Задля цього я розповіла своїй опікунці Греті все, що вона хотіла почути.

— Тільки й того? — посміхнулась Насуада.

— Вона й так була на сьомому небі від щастя.

— Ну, а як там Анжела?

— Вона поїхала ще вранці.

— Нехай там як,— зітхнула Насуада,— знай, я дуже вдячна тобі за порятунок. Проси за це, що хочеш.

— У тебе є щось попоїсти? — роззирнулась по кімнаті Елва.— Я дуже зголодніла.

ПЕРЕДЧУТТЯ ВІЙНИ

За дві години повернулась Тріанна з воїнами, що тягли тіло незнайомця. Убитого кинули на підлогу перед Насудою.

— Ми знайшли вбивцю там, де сказала Елва,— пояснила чаклунка.— Його звали Дрейл.

Насуада зиркнула на незнайомця, відзначивши, що той майже не відрізнявся від звичайних мешканців міста. Але між ними існував якийсь зв'язок, адже це вона замовила вбивство, знаючи, що перед цим був замах на її життя.

— Як його вбили? — спитала дівчина.— Я не бачу жодних слідів на тілі.

— Самогубство за допомогою магії,— пояснила чаклунка.— Ми керували його діями, тож не хвилюйтесь.

г — Ви встигли про щось дізнатися?

,— Авжеж. Дрейл належав до шпигунської мережі, підпорядкованій Галбаторіксу й розкиданій по всій Сурді. її називають Чорна Рука. Ці люди скрізь нишпорять, винюхують, саботують і мають на своїй совісті багато вбивств. Схоже, вони чекали вашого приїзду з Фартхен Дура.

— А чому ця Чорна Рука не вбила короля Орина?

— Не знаю,—знизала плечима Тріанна.— Мабуть тому, що для Галбаторікса ви важливіші за Орина. Чорна Рука, напевно, почне полювати на нього тоді, коли зрозуміє, що ви надійно захищені. Утім, Галбаторікс може й передумати. Можливо, йому буде невигідно, щоб Чорна Рука залишалась у затінку. Адже до його забаганок завжди дослухалася вся Сурда. Отже, тепер, коли вона загрожує його планам...

— Ти зможеш захистити Орина? — спитала Насуада в Елви.

— Мабуть... Якщо він попросить.

— Ти впевнена, що всі шпигуни Галбаторікса використовують магію? — кивнувши, провадила вона далі.

— Від Дрейла ми цього не почули,— пояснила Тріанна,— але я думаю, що більшість використовує.

«Клята магія!» — подумки вигукнула Насуада. Та найгіршим було не те, що за допомогою

магії можна було вбивати й шпигувати, а те, що Чорна Рука могла контролювати свідомість варденів. Тому всіх наближених слід було негайно навчити захищатись від такого втручання. Певно, Орин з Ротгаром завжди про це дбали.

Та оскільки швидко провести таке навчання було майже неможливо, то головним обов'язком служби Ду Врангр Гата було полювання на збирачів інформації в Сурді. Ясна річ, що самі чаклуни, яких винаймала служба, теж мали доступ до безлічі важливих знань, проте іншого виходу Насуада не бачила.

— Але чому ви дізналися про це лише зараз? — спитала вона.— Ви могли проґавити одного вбивцю, але цілу шпигунську мережу! Поясніть мені, Тріанно!

— На відміну від Фартхен Дура,— зблиснула очима та,— ми не можемо перевірити всіх мешканців Сурди. Чаклунам це просто не під силу. Ось чому ми не знали про Чорну Руку.

— Зрозуміло,— кивнула Насуада.— А ви щось дізнались про інших членів Чорної Руки?

— Тільки про деяких.

— Гаразд, скористайтесь цим, щоб вистежити решту. Я хочу, аби ви знищили цю організацію, Тріанно. Знищіть їх, як знищили б якихось шкідників. Я дам вам стільки людей, скільки буде потрібно.

— Як скажете, леді Насуадо,— вклонилася чаклунка.

У двері хтось постукав, і охоронці повихоплювали мечі. Молодий паж застиг на порозі, витріщившись на мерця перед Насуадою.

— Щось не так, юначе? — спитав начальник варти.

— У мене повідомлення для леді Насуади від короля Орина.

— Швидше кажи, що там,— озвалась Насуада.

— Король Орин негайно запрошує вас до себе, бо має важливі новини з Імперії.

— Це все?

— Так, леді.

— Я мушу йти,— зітхнула дівчина.— Тріанно, ви отримали наказ. А вам, капітане, слід подбати про тіло Дрейла.

— Слухаюсь,— кивнув начальник варти.

— Знайдіть також Фарику, мою служницю. Вона має прибрати в моєму кабінеті.

— А як же я? — нагадала Елва, схиливши голову.

— Ти супроводжуватимеш мене. Звісно, якщо в тебе ще залишилися сили.

— Я сильна, Насуадо,— хитро посміхнулось дівча.— А ти?

Не звернувши уваги на її запитання, Насуада поспішила на зустріч. Охоронці кинулись слідом, а за ними пошкутильгало мале блаженне

дівчисько. Невдовзі вони стояли перед залою засідань.

Зала була напівпорожня й віддзеркалювала суворе єство мешканців Сурди, змушених постійно боротися за своє життя. Правителі краю переймалися не розкішшю своїх палаців, як, наприклад, гноми в Тронжхеймі, а захистом свого народу й війною з Галбаторіксом.

У головній залі стояв грубо витесаний стіл дванадцять футів завдовжки, до якого чотирма кинджалами було пришпилено величезну географічну карту Алагезії. За столом сидів Орин, а з обох боків від нього радники, більшість з яких ненавиділи Насуаду. Тут була й рада старійшин. Дівчина помітила стривоженого Джормандера, вмить збагнувши, що Тріанна вже розповіла йому про шпигуна Дрейла.

— Ви кликали мене, пане? — спитала Насуада.

— Так, кликав,— почав був король і раптом помітив Елву.— А, це ти... Даруй, я не мав часу відвідати тебе, хоч добре знаю про твою майстерність. Ти добре влаштувалась?

— Авжеж, мій пане, дякую,— голосом дорослої людини озвалась Елва, і всі присутні здригнулись. А прем'єр-міністр Ірвін узагалі несподівано скочив на ноги, тицьнув тремтячим пальцем на дівча й закричав:

— Навіщо ви привели сюди цю потвору?

— Що ви собі дозволяєте, пане? — спохмурніла Насуада.

— Ірвіне, припини,— махнув рукою Орин.— Утім, це слушне зауваження, стороннім тут не місце.

— Стороннім? — перепитала Насуада.— Мене щойно хотіли вбити! Якби не Елва, то я б не стояла зараз перед вами, панове! Вона залишиться тут!

— Яке лихо! — вигукнув король.— Сподіваюсь, негідника вже схопили?

— Буде краще, якщо я розповім вам про це пізніше,— мовила дівчина, помітивши зацікавлені погляди радників.

— Хай буде так,— здивувався король.— Прошу, сідайте! Ми щойно отримали надзвичайно важливі новини. Здається, наші шпигуни помилялись, коли говорили про те, що військо Галбаторікса перебуває в Джиліді.

— Як це? — здивовано перепитала Насуада, сідаючи в крісло. Елва вмостилася за нею.

— Шпигуни вважали, що воно в Джиліді, але дехто бачив військо півтора тижні тому в Урубейні. Подейкують, там значно більше, ніж шістнадцять тисяч, з яких складається кістяк армії Галбаторікса. Є інформація, що там майже сто тисяч воїнів, а можливо, й більше.

«Сто тисяч!» — подумки вжахнулась Насуада.

— Чи можна довіряти вашим джерелам?

— Безперечно.

— Я не розумію,— замислилась дівчина,— як Галбаторікс спромігся перекинути таку велику кількість людей? їхній перехід мав розтягнутися на цілі милі, й ми не могли б цього не помітити.

— Нас обдурили,— озвався Фальберд.— Наших шпигунів було введено в оману за допомогою магії. Вони й досі вважають, що вороже військо в казармах у Джиліді.

— Єдиний, хто має таку силу...— сполотніла Насуада.

— Так, це Галбаторікс,— кивнув Орин.— Отже, він покинув своє лігво й прагне відкритого бою. І зараз, коли ми з вами тут говоримо, ворог невпинно наближається.

— Що ж його робити? — схопився Ірвін.— Звісно, ми маємо стати на бій. Але як? Де й коли? Адже самі ми не готові до кампанії такого масштабу. Леді Насуадо, а як щодо ваших варденів? Здається, вони не проти повоювати?

— Що ви маєте на увазі? — різко спитала вона, розуміючи, що Ірвін хоче загребти жар чужими руками.

— Я тільки висловив припущення. Можете реагувати на нього як завгодно.

— Авжеж, самих нас розчавлять,— зітхнув Орин.— Нам потрібні союзники й дуже потрібен Ерагон. Тим більше, якщо доведеться про-

тистояти самому Галбаторіксу. Насуадо, то ви пошлете за вершником?

— Я б послала, якби могла,— відказала дівчина,— але доки не повернеться Арія, я не можу ані зв'язатися з ельфами, ані викликати Ерагона.

— Отже,— спохмурнів король,— залишається сподіватись, що вони з'являться не тоді, коли вже буде запізно. Загалом же, ельфи навряд чи нам допоможуть. Якщо дракон прилетить сюди зі швидкістю яструба, то ельфи просто не встигнуть подолати цю відстань до того часу, коли Імперія буде вже тут. Залишається сподіватись на гномів. Я знаю, що ви дружите з королем Ротгаром уже багато років. Чи не могли б ви попрохати його про допомогу від нашого імені? Адже гноми обіцяли, що битимуться на нашому боці, якщо в тому виникне потреба.

— Ду Врангр Гата буде зустрічатись з одним їхнім чаклуном,— кивнула Насуада.— І я перекажу наше спільне — з вашого дозволу — прохання. Я також попрошу Ротгара послати агента до ельфів, аби повідомити їх про нашу ситуацію.

— Гаразд. І хоча ми дуже далеко від Фартхен Дура, якщо нам пощастить затримати Імперію бодай на тиждень, то гноми можуть встигнути нам допомогти.

Решта дискусії не принесла втішних результатів. Радники пропонували різну тактику боротьби, але згодом усі зрозуміли, що без Ерагона

перемогти Галбаторікса просто неможливо. І щоб здолати могутнього ворога, вершнику знадобиться допомога людей та гномів.

«Найголовніша проблема полягає в тому,— думала Насуада,— що Галбаторікс перемагав і потужніші сили супротивника. Знищивши вершників, він здобув неабияку міць, і це знали всі присутні на нараді. Якби нам пощастило залучити до боротьби ще й ельфійських чаклунів... А без їхньої допомоги нам доведеться тікати в Алагезію й шукати нового притулку для варденів, а потім чекати, доки Галбаторікс, нарешті, помре».

Нарада тим часом тривала, королівські радники й рада старійшин сперечалися про те, як мають розподілятися обов'язки між двома народами. А вардени були їм, як кістка в горлі.

— До речі, про гроші,— звернувся Орин до Насуади.— Наші ткачі скаржаться, що ринок заполонило дешеве мереживо, яке постачають вардени. Скажіть, навіщо це вам?

— Наскільки я пам'ятаю,— озвалась дівчина,— ви відмовили варденам у будь-якій підтримці, тож вони мали шукати якісь шляхи, аби прогодуватися.

— Авжеж-авжеж,— схаменувся король.— І що ж ви надумали?

— Оскільки такий товар, як мереживо, доволі довго виготовляти вручну, то ми вирішили скористатися магією. Ви, як природознавець,

мали б це поцінувати. І тепер нам є з чого жити.

Від несподіванки Орин аж рота роззявив, застигнувши з документами в руках. А Насуаду чогось дуже втішив його розгублений вигляд.

— Мереживо? — пробелькотів він.

— Так, мій пане.

— Але ж Галбаторікса не здолати мереживом!

— Чому? — спитала вона в'їдливо.

— А тому! — розлютився король.— Це непристойно, зрозумійте! Якому ж барду спаде на думку оспівувати ваші діяння, якщо там скрізь одні мережива?

— Ми б'ємося з Імперією не для того, щоб нас оспівували барди.

— До біса бардів! Що я скажу ткачам? Заполонивши ринок дешевим мереживом, ви підриваєте нашу економіку! Так не годиться!

— Ой, даруйте,— вдавано знітилась Насуада.— Якщо це шкодить вашій економіці, ми радо надамо вам фінансову позику за те, що ви приділили нам увагу в скрутні для нас часи.

Члени ради старійшин насилу стримали посмішки, а Елва зневажливо пхикнула.

ЧЕРВОНИЙ КЛИНОК — БІЛИЙ КЛИНОК

Щойно над лісом зійшло сонце, Ерагон розплющив очі. Хоча насправді він не спав відтоді, як з його тілом сталися дивовижні перетворення. Коли юнак відчував утому, він впадав у стан, близький до марення, й бачив безліч видінь, мандруючи таємними світами, але водночас відчуваючи зв'язок з реальним світом.

Юнак дивився на схід сонця, й думки про Арію знову заполоняли його розум. Після святкування він пішов був до лісу шукати Арію, аби хоч якось виправити ситуацію, проте дізнався, що вона вирушила до Сурди. «Коли ж ми побачимось?» — нетямився Ерагон, тільки

тепер збагнувши, яку невдячну послугу зробила йому святкова ейфорія, під час якої він зважився освідчитись ельфійці в коханні. Але хіба він винен?

Кожне з його слів було правдою, і, тільки поринувши з головою в ейфорію свята, він наважився їх сказати. Проте відмова Арії миттю змусила юнака глянути на світ тверезими очима. Вирвавшись із полону святкових чарів, він зрозумів, що ельфійка мала рацію — між ними справді була велика вікова різниця. Однак усвідомлення цього не могло полегшити страждань Ерагона.

Раніше він тільки чув про розбиті серця, а зараз міг переконатись, що це не вигадка. Кожен удар його власного серця відлунював у грудях глухим болем розпуки.

Єдиною втіхою залишалась Сапфіра. Цими днями вона всіляко підтримувала господаря. Розуміючи стан юнака, вона намагалась відволікти його веселими розмовами, але, схоже, намарно. Ерагон зазвичай був похмурий і мовчазний.

Одного разу він знайшов головоломку, подаровану Ориком, і почав крутити її кільця, аби лишень відволіктись від гірких думок. Юнаку майже відразу пощастило з нею впоратись, чого не бувало раніше. Вдягши складене кільце на пальця, він замилувався його красою.

— Дивно,— озвалась зі свого лігва Сапфіра,— раніше ти ніколи не міг з нею впоратись.

— Тепер я бачу багато речей, яких досі не бачив, але що з того? — відказав Ерагон.

Потому він пішов до вмивальні, помився й поголився за допомогою магії. Звідтоді, як юнак став схожим на ельфа, він не позбувся цієї щоденної звички, адже щетина на обличчі продовжувала невблаганно рости.

Прибувши на тренування, Ерагон і Сапфіра побачили на полі занудженого Орика.

— Невже ти з нею впорався? — витріщився той, помітивши на Ерагоновому пальці кільце.

— Так, хоч на це й знадобилося трохи більше часу, ніж я гадав,— озвався юнак,— але впорався. Ну, а ти? Ти теж прийшов потренуватися?

— Ще чого! Невже я схожий на божевільного, який добровільно згодиться, аби якийсь там ельф розтрощив йому макітру? Ні, я прийшов поглянути, як вправляєшся ти.

— Хіба ти раніше не бачив? — поцікавився Ерагон.

— А я хочу ще раз глянути.

— Тобі що, цікаво, наскільки я змінився?

Орик знизав плечима й кивнув на Ваніра, що здалеку загукав до юнака:

— То ти вже готовий, Убивце Смерка?

— Готовий,— озвався той, хапаючись за меча. Зброя видалась на диво легкою, тож коли

Ерагон замахнувся, Зарок вислизнув із руки й застряг у стовбурі найближчої сосни.

— Що, уже й меча в руках не втримаєш? — поглузував Ванір, підходячи ближче.— Давай допоможу.

— Щось тут не так,— захвилювався Ерагон, беручи Зарок у руки й стаючи в бойову позицію.

Цього разу почав Ванір. Він одним стрибком подолав чималу відстань, намагаючись поцілити Ерагона в плече. Юнакові здалося, що сьогодні суперник рухався повільніше, ніж завжди, неначе набувши звичних, чи то пак, людських, рефлексів. Одним словом, відбити удар було зовсім неважко, й мечі викресали цілий сніп синіх іскор.

Ванір здивовано відступив, але вже за мить почав завдавати нові й нові шалені удари, кожен з яких Ерагон з легкістю відбивав або просто ухилявся від них, наче дерево на вітрі.

Невдовзі юнак зрозумів, що містичний дракон наділив його не лише зовнішньою схожістю з ельфами. Тепер він не поступався ельфам і фізично. Усвідомивши це, Ерагон підстрибнув, перелетів через спантеличеного Ваніра, перекинувшись у повітрі, й приземлився в того за спиною.

Упоравшись із цим трюком, юнак демонічно розреготався. Тепер він не почуватиметься безпорадним перед цими пихатими створіннями!

Тепер він зможе позмагатися із самим Смерком і йому не знадобиться допомога Сапфіри й Арії!

Він люто атакував Ваніра, й повітря задзвеніло від шалених ударів. Вони билися як рівний з рівним. Цей бій видався таким завзятим, що аж волосся ставало дибки, а з довколишніх дерев падало листя. Незважаючи на те що Ванір був неперевершеним бійцем, Ерагонові все ж таки пощастило зламати його опір. За мить ельф скривився від болючого фінального удару, що впав на його плече й розтрощив кістку.

— Який швидкий у тебе меч,— скривившись від болю, прошепотів він, і Ерагон упізнав рядок із «Балади про Умхоана».

— Заради всіх богів! — підстрибнув Орик.— Зупиніться! Це була найкраща битва, яку мені тільки доводилось бачити! Вона не зрівняється навіть із тією, коли Ерагон бився з Арією у Фартхен Дурі.

Несподівано Ванір зробив те, на що Ерагон ніколи не сподівався. Торкнувшись рукою грудей, він ґречно вклонився й мовив:

— Я прошу вибачення за мою поведінку, Ерагоне-ельда! Я боявся, що своїм безсиллям ти наразиш мою расу на знищення, а тому поводився негідно. Та тепер я бачу, що ти годен бути вершником.

— Це велика честь для мене,— так само вклонився Ерагон.— Мені шкода, що я завдав тобі рани. Давай-но я полікую твоє плече.

— Ні ж бо, нехай загоїться саме. Це буде добра згадка про бій із самим Убивцею Смерка. Проте не хвилюйся, я добре б'юся й лівою рукою, тож завтра зустрінемось знову.

Вклонившись на прощання, присоромлений ельф подався геть.

— Неймовірно! — вдарив себе по стегну Орик.— Тепер ми напевно всіх переможемо, присягаюсь своїми кістками! А кістки, немов каміння: завжди кажуть правду! Як же потішаться Ротгар з Насуадою!

«А й справді, непогано,— кивнувши гному, подумки озвався Ерагон до Сапфіри.— Але для знищення Галбаторікса потрібна не лише сила, інакше б ельфи вже давно з ним упоралися».

Так чи так, а юнака дуже тішила його бойова вправність і те, що біль у спині нарешті минув. З його очей наче впала полуда, й він воскрес для нового життя.

До зустрічі з Оромисом і Глаедром лишалось не так уже й багато часу, тож Ерагон, схопивши лук і сагайдак, подався на стрільбище. Раніше він не міг упоратись з ельфійськими мішенями — вони були дуже маленькими й стояли аж надто далеко, тож доводилося стріляти з половини дистанції. Утім, цього разу все було

інакше. Легко напнувши тятиву, юнак заходився посилати стрілу за стрілою, раз по раз влучаючи в ціль, аж доки його сагайдак не спорожнів цілком. А під час останнього пострілу лук просто не витримав шаленої напруги й несподівано луснув, боляче вдаривши його по руці.

Похнюпившись, Ерагон зиркнув на уламки зброї. Цей лук подарував йому на день народження Герроу, й він допомагав родині вижити в голодні роки. З нього він поцілив свого першого оленя, а пізніше вбив свого першого ургала. З ним він уперше скористався магією. Втратити лук — означало втратити старого друга, на якого завжди можна було розраховувати.

— Нічого собі,— Сапфіра понюхала уламки лука.— Здається, нам потрібен новий.

Ерагонові ж було не до жартів, тому він зітхнув і поплентався збирати стріли. Зі стрільбища вони полетіли до Оромисової хатини, де господар уже чекав на них, споглядаючи гірський краєвид.

— Чи одужав ти, Ерагоне, після нашого свята? — спитав він.

— Так, учителю,—зітхнув юнак.

Ельф іще деякий час дивився кудись у далечінь, тож запала мовчанка. Ерагон до цього вже звик, тому вирішив його не турбувати, аж доки той сам не заговорив до юнака:

— Глаедр пояснив мені, що сталося на святі. З вершниками досі ніколи такого не траплялося. Розумієш, дракони ще раз довели свою перевагу над нами. Утім, Глаедр не був певен, чи з тобою все гаразд, тож розкажи про свої відчуття.

Ерагон спочатку розповів, що має відтепер напрочуд гострий зір, нюх і слух, а потім повідав геть-чисто все про свій поєдинок з Ваніром.

— А зараз? — спитав Оромис— Як ти почуваєшся зараз? Хіба тобі подобається, що твоє тіло змінили без твого дозволу?

— Та що ви! — вигукнув Ерагон.— Можливо, раніше я й був би проти, але тепер лише вдячний за те, що не відчуваю болю в спині. Для цього не шкода нічого на світі!

— Я радий, що ти оцінив наш подарунок,— кивнув ельф.— Гадаю, тепер ти нарешті вийдеш на правильний шлях. Але час продовжувати навчання. Глаедр чекає на Сапфіру біля Каменя-що-розбиває-яйця, а ти, Ерагоне, візьмешся сьогодні за третій рівень Римгар. Якщо, звісно, зможеш.

Простуючи до тренувальної галявини, Ерагон не почув за спиною кроків учителя й дуже здивувався.

— Ви не приєднаєтесь до мене, Майстре? — спитав він.

— Не сьогодні,— сумно посміхнувся той.— Свято забрало в мене багато енергії, тож я насилу вибрався з хати погрітись на сонечкові.

— Мені дуже шкода! — засмутився юнак, дивуючись із того, що дракони не можуть допомогти старому ельфові, як йому.

— Це не твоя вина, що я скалічений,— почув він незворушну відповідь.

Коли Ерагон спробував закінчити третій рівень Римгар, то зрозумів, що йому все ж таки бракує гнучкості ельфів. Правду кажучи, він навіть зрадів цьому, інакше б для чого тоді було продовжувати тренування, до яких він так звик?

Кілька наступних тижнів були для юнака не менш складними, хоч він і робив надзвичайні успіхи, опановуючи ті знання, що раніше були йому не під силу. Він і досі вважав Оромисові уроки захоплюючими й нарешті почав відчувати якусь спорідненість з їхньою таємничою природою. Йому легше давались читання й письмо, а його нова сила дозволяла володіти більшою енергією, потрібною для складних магічних заклять. До речі, саме тепер юнак почав розуміти, наскільки слабкий Оромис, порівняно з рештою ельфів.

Та, незважаючи на власні успіхи, Ерагон залишався невдоволений. Попри всі намагання забути Арію, йому не давала спокою думка

про те, що ельфійка його покинула. А ще він відчував затишшя перд майбутньою бурею, що мала охопити всю країну.

«Світ маліє, Ерагоне,— заспокоювала його Сапфіра.— Невдовзі безумство проковтне його, і ти відчуєш те, що завжди відчували ельфи з драконами. Зло набуває сили й хоче кінця світу. Я вже чую голосіння по тих, хто загине в хаосі, який охопить Алагезію. Але ми переможемо, ми здобудемо перемогу твоїм мечем і моїми пазурами».

НАСТИРЛИВІ ВИДІННЯ

На другий день Ерагон знову сидів на лісовій галявині, поринувши в споглядання внутрішнього світу діброви. Тепер він відчував не лише птахів, тварин і комах, а й життя рослин.

Свідомість у рослин була зовсім не така, як у тварини: повільна, розмірена, збайдужіла. Але вони пречудово відчували все-все, що відбувалося довкола. Дослухаючись до слабкого пульсу рослинного існування, Ерагон зрозумів, що життя є скрізь і він може бачити безліч нових речей.

Впадаючи в транс споглядання, юнак переставав відчувати себе особистістю, він злився зі всесвітом, слухаючи симфонію його запахів і звуків. Одним словом, водночас він був і лісом, і кожним його мешканцем.

— Мабуть, саме так мають почуватись боги,— думав він, крокуючи до Оромисової хатини.

— Майстре,— юнак став навколішки перед ельфом.— Я нарешті почув у лісі все, що міг почути.

— Ану розкажи,— відклав той своє письмо.

Захоплююча розповідь про лісове життя тривала аж півтори години, й Оромис нарешті спинив юнака.

— Ай справді, ти почув усе, що можна,— сказав він.— Та от чи зрозумів?

— Ні,— чесно признався Ерагон.

— Так і мало бути. Розуміння приходить із часом, юначе,— заспокоїв його ельф.— Але ти молодець. Якби я вчив тебе раніше, то ти, можливо б, досяг найвищого рівня, ставши найкращим із вершників. А зараз допоможи мені вийти надвір, бо ноги вже зовсім не слухаються.

Ерагон, підтримуючи вчителя, допоміг йому дошкутильгати до струмка неподалік хатини.

— Тепер, коли ти досяг належного рівня, я навчу тебе однієї з найбільших таємниць магії, про яку не знає навіть Галбаторікс. Це твоя єдина надія на те, аби хоч якось зрівнятися з ним. Але скажи мені, яка ціна магії?

— Енергія,— впевнено мовив юнак.— Кожне закляття вимагає стільки ж енергії, скільки треба для того, аби здійснити все звичним робом.

— А звідки вона береться?

— Ну, хтось виголошує закляття...

— Хіба тільки так?

— Ви маєте на увазі те, що енергія може надходити ще й з інших джерел? — здивувався юнак.

— Авжеж. Так буває, скажімо, тоді, коли тобі допомагає Сапфіра.

— Але ж ми з нею одне ціле,— заперечив Ерагон.— Саме завдяки нашому зв'язку я й можу користуватися її силою. Щоб вчинити так з кимось іншим, мені б довелося увійти...

Ерагон вражено замовк, нарешті збагнувши, куди хилить Оромис.

— Так, тобі довелося б увійти у свідомость того, хто наділить тебе енергією,— завершив ельф його думку.— Сьогодні ти переконався в тому, що можеш вчинити це навіть із найменшою формою життя. А тепер спробуй зробити те саме, скажімо, зі струмком. Але використовуй тільки довколишню енергію.

— Гаразд, учителю.

Подумки звертаючись до найближчих лісових галявин, Ерагон відчув, що Оромис контролює його дії. Напружившись, юнак почав черпати енергію з лісу...

— Стривай! — несподівано вигукнув стривожений ельф.— Не чіпай моєї енергії! Я й так занадто слабкий!

— Пробачте, Майстре! — злякався Ерагон, зрозумівши, що надто захопився.

Продовжуючи збирати енергію, він старанно оминав свідомість старого ельфа й нарешті скрикнув: «Вгору!»

Водяна куля здійнялася з поверхні струмка й застигла на рівні Ерагонових очей. Не знаючи, що робити далі, юнак лише дарма витрачав енергію, але раптово усвідомив те, на що обернулося його тренування. Внутрішнім зором він помітив мертвих мурах, застиглу під кущем мишу, а ще безліч зів'ялих квітів. Усі вони віддали йому свою життєву енергію.

Ерагон здригнувся, нажаханий тим, що накоїв. Навчившись ставитися до чужого життя з повагою, він зрозумів, наскільки жахливим був його злочин. Тоді юнак розслабився, й куля впала назад у струмок, а він швидко розвернувся до Оромиса.

— Ти знав, що так буде! — у розпачі вигукнув юнак.

— Так було треба,— незворушно озвався ельф.

— Треба для того, щоб загинуло стільки живих створінь?

— Ні, для того, аби ти зрозумів, якою ціною дається ця енергія. Це не поясниш простими словами, це можна тільки пережити самому.

— Я більше ніколи цього не зроблю! — вигукнув Ерагон.

— От і не треба,— посміхнувся Оромис.— Незабаром ти навчишся брати енергію в тих, хто може це витримати. Звісно, під час бою ти такого не зробиш, але на тренуванні можна спробувати. Тепер ти розумієш, чому цю техніку не викладають молодим вершникам? Якби її опанувала зла людина, то багатьом було б непереливки.

Повернувшись до хатини, обидва стомлено всілися в крісла.

— А якщо можна брати енергію із чогось живого,— почав був Ерагон,— то, певно, можна брати її і у вогню, і у світла?

— Якби це було так,— сумно посміхнувся Оромис,— тоді б ми вмить подолали Галбаторікса. Утім, ми можемо обмінюватись енергією, використовувати її для переміщень, але підкорити саму природу нам не під силу. Мабуть, це можливо, та ніхто ще не вигадав такого закляття.

***

Якось Ерагон прийшов до Оромиса. Його мучило одне питання.

— Майстре,— мовив він,— минулої ночі мені спало на думку, що в жодному з ельфійських пергаментів не йдеться про вашу релігію. У що вірять ельфи?

Схиливши голову, Оромис довго мовчав, а потім сказав учневі:

— Ми віримо в те, що у світі існують свої власні закони, і якщо ти навчишся правильно їх розуміти, то напевно уникнеш усіх життєвих небезпек.

— Але в якого бога ви вірите? — перепитав юнак, розуміючи, що ельф ухиляється від чіткої відповіді.

— У жодного.

Відповідь була такою несподіваною, що Ерагон не відразу її втямив. Лиш за кілька хвилин він почав розуміти слова Оромиса. А й справді, його землякам з Карвахола завжди бракувало якоїсь єдиної релігії, натомість вони всі були забобонні, вірячи в обряди та ритуали. Навчаючись в ельфів, юнак переконався, що багато явищ, в яких селяни вбачали щось магічне, насправді були лишень природними процесами. Наприклад, мухи вилуплювалися з лялечок, а не з'являлися з бруду. І тепер він ніколи б не став приносити жертви загадковим духам тільки через те, що вони оберігають молоко від скисання, бо знав, що в тому винні бактерії. От тільки деякі речі таємничого світу гномів Ерагонові досі не вдалося пояснити.

— А звідки тоді взявся цей світ,— спитав юнак,— якщо його не створили боги?

— Які боги, Ерагоне?

ЧЯР«Р

— Ну, ваші боги або боги гномів — хтось же мав його створити!

— Я не стану тобі заперечувати,— відповів Оромис,— бо не можу довести, що богів не існує. Я також не доведу, що світ створила якась суть сутностей у далеку давнину. Але я знаю, що ельфи впродовж тисячоліть вивчали природу, і ми жодного разу не бачили, щоб закони світобудови порушувались. Розумієш, ми ніколи не бачили дива! Так, ми багато чого не розуміли, але відбувалось це через відсутність знань, а не через втручання у світові процеси якогось божества.

— А богові не потрібно втручатися в якісь процеси, аби довести своє існування,— уперто мовив Ерагон.— Він може зробити це вже в існуючій системі. Наприклад, завдяки відомій вам магії, якою ви нібито самотужки впливаєте на перебіг подій.

— Непогана думка,— посміхнувся ельф.— Але чому ж тоді боги не подбають про Алагезію? Смерть, хвороби, злидні, тиранія переслідують наші народи. Якщо це справа рук твоїх богів, то це погані боги. їх треба повергнути, а не вірувати в них.

— Але ж гноми вірують,— набурмосився Ерагон.

— Саме так, вірують! — вигукнув Оромис.— Вірують, але не діють, коли в тому виникає

потреба. Подеколи вони ігнорують знання найпростіших речей тільки задля того, аби врятувати свою віру.

— Що ви маєте на увазі? — спитав Ерагон.

— Що? Ну, скажімо, їхні священики використовують корал як доказ того, що камінь живий і може рости. Мовляв, це підтверджує їхню історію, в якій гноми народилися з граніту. А ельфи натомість знають, що корал — це продукт життєдіяльності маленьких створінь, які живуть усередині каменя. Та й будь-який чаклун, якщо прислухається до каменя, зможе це підтвердити. Але гноми навіть чути не хочуть про таку єресь!

Ерагон довго дивився у вікно й обмірковував почуте.

— Отже, ви не вірите в життя після смерті,— нарешті мовив він.

— Глаедр так багато про це говорив, що ти мав би вже й сам зрозуміти.

— І не вірите в жодних богів.

— Ми віримо лише в те, що можна довести,— стомлено пояснив ельф.— Оскільки ми не маємо доказів існування богів, то й не переймаємось цією проблемою. Але якби щось докорінно змінилося, можливо, ми б теж змінили власну думку.

— Світ видається незатишним без чогось... величного,— зітхнув Ерагон.

— Навпаки,— заперечив Оромис,— це цілком нормальний світ. Це місце, де ми відповідаємо за власні дії, де ми дякуємо одне одному за власну доброту, а не робимо це через якусь всевишню силу чи спонукання. Ерагоне, я не стану радити, у що тобі вірити. Але ліпше мати право на своє рішення, ніж керуватись чиїмись законами. Вибач, ти спитав про нашу релігію, а я сказав тобі правду. Тож роби з нею, що схочеш.

***

Ця розмова неабияк схвилювала Ерагона, й наступні кілька днів він ні на чому не міг зосередитись, навіть тоді, коли Оромис почав показувати йому, як співати рослинам, а юнак дуже хотів цього навчитись.

З одного боку, Ерагон був скептиком, з іншого — він багато в чому погоджувався з Оромисом. Але проблема, що не давала йому спокою, полягала в іншому. Якщо ельфи все-таки мали рацію, то люди й гноми, виходить, лишались одуреними, а це юнака аж ніяк не тішило. «Не може бути, щоб така кількість людей сама себе дурила»,— розмірковує він на дозвіллі.

«Для мене це не грає великої ролі,— відповіла Сапфіра, коли Ерагон спитав у неї про віру.— Дракони ніколи не вірили у вищі сили.

Навіщо це нам, коли здобич сама вважає нас вищими силами? Але тобі треба гарно все обміркувати, щоб не бути обдуреним кимось».

Тієї ночі Ерагон бачив дивні сни, які шалено проносились його свідомістю, наче поранені ведмеді, змішуючи образи й повертаючи його в минуле. Юнак бачив покійного Герроу, потім Брома в саркофазі й навіть чаклунку Анжелу, яка шепотіла: «Стережись, Арджетламе, це зрада! Вона має коріння у твоїй родині! Стережись, Убивце Смерка!»

Потім багрове небо його сну розчахнулося навпіл, Ерагон побачив битву в Беорських горах. Лави воїнів сходились у жорстокому поєдинку, дзвеніли мечі, довкола горіла земля, й раптом з небес пролунав жахливий рев...

Нажаханий Ерагон рвучко сів на ліжку, остаточно прокинувшись. Подароване гномами намисто, що висіло в нього на шиї, несамовито пекло шкіру. Схоже, хтось намагався проникнути в його свідомість, інакше б з магічною прикрасою все було гаразд. Невдовзі біль ущух, і юнак замислився, чи це бува не Галбаторікс хотів перевірити його силу.

«Щось тут не так»,— зітхнув Ерагон і встав з ліжка. Заснути ще раз годі було сподіватися. Намагаючись не розбудити Сапфіру, він прослизнув сходами на другий поверх до кабінету. Там юнак засвітив ліхтар і схилився

над старовинним пергаментом, щоб хоч якось згаяти час до світанку.

Коли Ерагон закінчував читання, у вікно зненацька залетів Благден й усівся на краєчок столу. Зиркнувши на Ерагона, він хриплувато каркнув:

— Вірда!

— І тобі доброго ранку, вельмишановний Благдене! — відказав юнак.

Ворон нетерпляче підійшов ближче, схилив голову набік і, щось каркнувши, виголосив:

Дзьобом і кісткою
Розбий чорний камінь.
Бачиш омани й шахрайства
Криваві струмки?

— Ну й що це означає? — спитав Ерагон.

Благден примружив очі й повторив вірш удруге, але юнак тільки розгублено похитав головою.

— Син схожий на батька! — ображено каркнув ворон.— Обидва сліпі, немов кажани!

— Стривай! — отетерів юнак.— Ти що, знаєш мого батька?

Благден знову каркнув, здається, навіть насмішкувато:

Доки двоє можуть поділитися надвоє,
І один із цих двох, напевно, є другим,
То інший може бути двома.

— Ім'я, друже! — скрикнув Ерагон.— Благаю, скажи мені його ім'я!

Але хитрий птах уже замовк, розглядаючи письмове приладдя на столі. Коли юнак спробував подумки проникнути до його свідомості й витягти інформацію, Благден, змахнувши крилами, схопив зі столу чорнильницю й вилетів у прочинене вікно.

— Ну що ж, начувайся, розумнику,— буркнув Ерагон, встаючи з-за столу.— Я ще дізнаюся від тебе всю правду. Треба бути абсолютним дурнем, аби не звернути уваги на таке пророцтво.

Розбудивши Сапфіру, він швидко переповів їй події минулої ночі, миттю схопив дзеркало й улаштувався між лапами дракона, сподіваючись за допомогою магії дізнатися, де перебуває Арія.

«їй може це не сподобатись»,— попередив дракон.

«Я мушу знати, де вона зараз»,— не зважав юнак.

«Але ж ти сам казав, що після ув'язнення в Джиліді вона охороняє себе магічним захистом. Він так само, як твоє намисто, попереджає про втручання чужинців».

«Досить буде побачити людей, з якими вона зараз»,— налаштовуючись на зв'язок, пошепки пояснив Ерагон.

Поверхня дзеркала зблідла, вкрилася брижами, і вони побачили гурт людей, але, схоже, не той, що було потрібно. Юнак з подивом упізнав Насуаду й декого з ради старійшин. За дівчиною ховалась якась дивна постать, закутана в чорне, і її неможливо було розгледіти.

«Давай послухаємо, про що вони говорять»,— порадила Сапфіра.

— ...і розбрат погубить нас! — урвався голос Насуади, коли Ерагон вимовив потрібне закляття.— Нашому війську потрібен лише один головнокомандувач! Отже, вирішуйте, Орине, і якнайшвидше!

— Як вам завгодно,— зітхнув той.— Командуйте на здоров'я.

— Мій пане! — заголосив хтось збоку.— Але ж вона не пройшла належних випробувань!

— Годі, Ірвіне! — урвав король.— Вона знається на воєнній справі краще за будь-кого в Сурді. Лише вардени спромоглися перемогти військо Галбаторікса. Якби Насуада належала до вашого кола, ви б, певно, не вагалися? Але знайте, що я обов'язково займуся вашим бюрократичним кублом, коли матиму на це час. Надто вже багато в нас радників, а користі з них — жодної. Та де ж той клятий лист про забезпечення провіантом? А, дякую, Аріє!

«Отже, Арія готується до війни,— зітхнув Ерагон, коли видиво зникло.— Виходить, їй потрібна наша допомога? Але чому Оромис не попередив нас, адже він мав про це знати?»

«Можливо, він не хотів нашкодити нашому навчанню»,— висловила припущення Сапфіра.

Стривожений Ерагон серйозно замислився над ситуацією в Алагезії й раптом згадав про Рорана. Як же він міг забути про кузена, якого так давно не бачив?

Дзеркало знову обернулося на картину. Ерагон не відразу впізнав у стомленому бороданеві з молотом свого Рорана. Поруч із ним стояв Джоуд. Довкола, на палубі якогось корабля, розташувались селяни з Карвахола.

— Цікаво, де це вони? — занепокоївся юнак.— І що тут робить Джоуд?

Зосередившись, він подумки глянув на рідне селище й скрикнув від жаху. Його не було!

Скрізь, де тільки сягав його зір, залишились руїни. Карвахол було геть зруйновано, а на згарищі блукали голодні вовки. Не в змозі стримати сліз, Ерагон притулився до Сапфіри, й дзеркало з брязкотом випало з його рук.

«Заспокойся, малий,—озвався дракон.— Адже всі лишилися живі».

«Чого ми так довго тут сидимо? — витерши сльози, з несподіваною рішучістю мовив юнак.— Чи нам не час вирушити на допомогу людям?

Зрозуміло, Роран дасть собі раду, але ж варде-ни... їх треба рятувати».

«То що, до бою, Ерагоне?» — нервово спитав дракон, і юнак зрозумів його занепокоєння. Виступити зараз — означало кинути виклик Імперії й битися до останнього. Доти, доки Галбаторікс не загине.

ДАРИ

Ерагон рішуче зібрав речі й осідлав Сапфіру. «Я чекатиму тебе на тренувальному полі!»—у захваті вигукнула та й полетіла собі геть над верхівками дерев.

З ельфійською спритністю юнак гайнув до Орика й застав того за грою в руни.

— Ерагоне! — радісно здивувався гном.— Що привело тебе сюди так рано? Я гадав, ти тренуєшся з Ваніром!

— Ми із Сапфірою летимо,— сказав Ерагон.

Від подиву Орик аж рота роззявив, але швидко схаменувся й спитав:

— Є якісь новини?

— Розкажу пізніше. То що, ти з нами?

— Куди? До Сурди?

— Авжеж,— ствердно кивнув юнак.

— Тобі довелося б закувати мене в кайдани, намагаючись зупинити,—посміхнувся гном.—

У цій Елесмері я тільки погладшав і став багато пити. Тож мені не завадило б повоювати. Коли вирушаємо?

— Якомога швидше. Збери речі й мерщій на тренувальне поле. І візьми харчів на тиждень.

— Як це, на тиждень? — сторопів Орик.— Адже шлях триватиме значно довше!

— Ми полетимо туди на Сапфірі,— пояснив Ерагон.

— На Сапфірі? — відсахнувся Орик.— Ми, гноми, не любимо висоти. Давай краще на конях.

— Це забере надто багато часу. До того ж, тобі нічого боятися! Навіть якщо ти впадеш, дракон усе одно встигне тебе підхопити.

Орик розгублено кивнув і подався геть, а Ерагон побіг на тренувальне поле до Сапфіри, звідки вони рушили до Оромисової оселі.

Коли Ерагон зіскочив із Сапфіри, ельф та Глаедр уже чекали на галявині перед хатиною.

— Отже, ви вирішили повертатись до варденів? — зупинив його голос Оромисового дракона.

— Так, вирішили,— озвалася Сапфіра.

— Чого ви приховували правду? — крикнув юнак,— Невже наш вишкіл такий важливий, що мусите дурити нас? На варденів скоро нападуть, а ви мовчите!

— Хочеш знати, чому? — незворушно мовив Оромис.

— Так, Майстре! — відповіла Сапфіра, з докором глянувши на розгніваного Ерагона.

— Ми мовчали з кількох причин. По-перше, через те, що донедавна й самі не знали, що відбувається в Імперії, бо хтось дурив наших шпигунів.

— Це вас не виправдовує,— не вгавав юнак.— Чому ваша Ісланзаді не послала ельфів на допомогу варденам? Хіба ми не союзники?

— А хто тобі сказав, що вона не послала? — здивувався вчитель.— Прислухайся, увесь наш край збирається на війну. Ми вперше за багато століть вийдемо з Ду Вельденвардена на бій з Галбаторіксом. Схоже, в тебе кепсько зі слухом?

— Пробачте, Майстре, я був сліпий, немов кажан,— зніяковів Ерагон, згадавши свого ранкового гостя Благдена.

— Ні, Ерагоне. Ти добре попрацював, і в посланні від Насуади, яке отримала наша королева, згадується насамперед про тебе. Але я не став тобі про це казати, аби ти встиг навчитися найважливішого. Інакше б ти відразу поспішив їм на допомогу. Чи не так?

— Але чи буде варта бодай чогось ваша наука, вчителю, якщо варденів знищать? — зітхнув юнак.

— Не знищать,— запевнив Оромис— Цьому завадиш ти. Учити варденів уже запізно, ми б

не встигли цього зробити, тож єдина надія на тебе. Якщо там буде Галбаторікс, тобі доведеться битися з ним самотужки.

— Я розумію,— обміркувавши почуте, сказав Ерагон. Він уже не гнівався на вчителя.— Присяга на вірність Насуаді вимагає, аби я був із варденами. Але зараз я не готовий протистояти самому Галбаторіксу.

— Нам варто зробити так,— пожвавився ельф.— Якщо там буде Галбаторікс, ти просто відволікатимеш його увагу, але не більше. Прямого бою з ним тобі слід уникати, розумієш? І ще, Ера гоне, пообіцяйте, що коли у вас буде можливість, ви із Сапфірою повернетесь на навчання.

— Ми повернемось,— озвалася Сапфіра.

— Так, звісно ж, повернемось,— ствердно кивнув юнак.

З недовірою похитавши головою, Оромис зняв зі спини свою торбу, звідки дістав срібну пляшку.

— Чекаючи на тебе, я дещо приготував,— сказав він.— Це напій, який підтримає тебе в скрутні хвилини. Коли тобі буде зовсім кепсько, розумієш? Не витрачай його намарно, тут лише кілька ковтків.

Ельф передав пляшку Ерагонові, а потім витягнув з торби ошатно сплетений ремінь. Він був цупкий і прохолодний на дотик. Смик-

нувши за китичку, ельф показав ошелешеному юнакові дванадцять барвистих діамантів, що виблискували всередині ременя, наче коштовна веселка.

— Вчителю! — вражено відсахнувся Ерагон.— Ви справді збираєтесь віддати це мені?

— Бережи його, щоб не вкрали,— тільки й мовив Оромис— Це пояс Белотха Мудрого, про якого ти читав у наших літописах, це найбільший скарб вершників, гаптований найкращим коштовним камінням, що в них було. Деякі з них ми купили в гномів. Інші ж завоювали в битвах або видобули самотужки. Звісно, ці діаманти не мають магічної сили, але можуть її зберігати. Вони поєднаються з рубіновим руків'ям твого Зарока й віддадуть тобі накопичену енергію, коли ти будеш зовсім виснажений.

Урешті-решт Оромис витяг ошатний футляр з тонким пергаментом усередині. Розгорнувши його, Ерагон несподівано побачив вірш, який він читав на Агаеті Блодхрен. Оромис написав його своїм гарним почерком і прикрасив кольоровими ілюстраціями. Рослинний світ сплітався тут із тваринним у перших літерах кожної строфи, а на берегах рукопису звивався химерний візерунок.

— Я гадав,— якось сором'язливо мовив ельф, віддаючи рукопис,— ти захочеш мати власну копію.

Ерагон розгублено тупцяв з безцінним поясом в одній руці й дорогим йому рукописом в іншій і просто-таки не знав, як йому бути.

— Дякую, вчителю,— нарешті розчулено прошепотів він.

— Нехай тобі щастить, юначе,— відказав Оромис— І нехай у ваших серцях буде мир,— завершив ельф, вклонившись до Ерагона із Сапфірою.— Благословляю вас.

— Я також,— додав Глаедр, витягнувши шию й торкаючись носом Сапфіриної морди.

Та вдячно загарчала у відповідь.

Попрощавшись, Ерагон із драконом полетіли над лісом, і юнак ще довго озирався на Оромисову хатину. Адже після Карвахола це було перше місце, де він почувався майже як удома.

«Я відлітаю звідси іншою людиною»,— подумав він, притискаючись до Сапфіри.

Перед зустріччю з Ориком вони зупинилися в Тіальдар Холі. Сапфіра приземлилася в садку, намагаючись не зачепити хвостом квітів, а Ерагон, майже не чекаючи, спритно скочив на землю.

Вартовий ельф шанобливо привітався й спитав про мету їхнього візиту. Юнак попрохав зустрічі з королевою, й вартовий пішов доповідати. Невдовзі Ісланзаді вийшла до прибульців в оточенні придворного панства.

— Оромис розповів, що ви збираєтесь нас покинути,— мовила вона.— Звісно, я невдоволена, але затримувати вас не можу.

— Спасибі, ваша величносте,— вклонився Ерагон.— Ми хотіли подякувати народу ельфів за прихисток і чудовий вишкіл. Ми в боргу перед вами.

— Про жоден борг не може бути й мови, вершнику,— сказала Ісланзаді.— Це ми в боргу перед людьми й драконами через той занепад, тож зараз просто намагаємось віддячити. Коли дістанетесь Сурди, переказуйте вітання леді Насуаді та королю Орину. Скажіть їм, що наші воїни невдовзі атакують Імперію з півночі, і якщо нам посміхнеться доля, то ми заскочимо Галбаторікса зненацька й розділимо його сили навпіл.

— Авжеж, скажемо.

— До речі, я вислала до Сурди дванадцять наших найкращих чаклунів, вони постійно вас захищатимуть, і ви можете розраховувати на їхню допомогу.

— Дякую, ваше величносте,— шанобливо вклонився Ерагон.

— Я знаю, Оромис дещо подарував тобі,— додала королева, беручи з рук дворецького довгу дерев'яну скриньку.— Я теж маю дещо для тебе. Хай це нагадує тобі про наші діброви.

Ісланзаді відкрила скриньку, й Ерагон побачив на оксамитовій подушечці бойовий лук,

ошатно прикрашений карбуванням, а також сагайдак зі стрілами.

— Тепер, коли в тобі пульсує сила ельфів, ти обов'язково мусиш мати саме таку зброю. Це чудовий лук, він ніколи не схибить.

— Навіть не знаю, що сказати,— розчулився юнак.— Я приймаю дарунок із ваших рук, і для мене це велика честь.

Ісланзаді стримано кивнула й звернулася до Сапфіри:

— Тобі я нічого не дарую, бо не знала, що припаде тобі до смаку. Скажи, чого тобі треба, і я виконаю будь-яке твоє бажання.

— Драконам не треба подарунків, щоб бути щасливим,— озвалась Сапфіра.— Досить уже того, що ви ощасливили мого господаря.

— Ну що ж, гаразд,— відповіла королева, помовчавши хвильку.— І ще, Ерагоне. Коли зустрінеш Арію, перекажи, що нам дуже бракує її в Елесмері.

— Так, ваше величносте.

Потому, як королівська процесія зникла в затінку зеленого коридора, Ерагон і Сапфіра помчали до тренувального поля, де на них уже чекав Орик із клунками та бойовою сокирою в руках.

— Майже вчасно,— буркнув гном, незадоволено зиркнувши на дракона.— І як мені в біса на нього залізти?

— Ось так,— загарчала Сапфіра, лягаючи на траву.

Сплюнувши, гном сяк-так виліз драконові на спину, протиснувся між кістяними шипами й усівся в сідло. Слідом за ним заліз Ерагон, примостившись у сідлі позаду.

— Нічого собі! — аж зойкнув гном, коли Сапфіра здійнялася в повітря.— Мене зараз знудить! Ні, це не для мене! Гноми ж ніколи не літали на драконах!

— Та невже? — весело гукнув Ерагон.— Щось мені не віриться!

***

Натовп ельфів, зібравшись на тренувальному полі, сумно спостерігав за їхнім відльотом. Напруживши м'язи, Сапфіра змахнула крилами й швидко набрала висоту, прямуючи на південь, до Хадарацької пустелі.

Крізь шум вітру Ерагон розчув прощальну пісню ельфів:

Геть, геть, ти відлітаєш геть,
Над вершинами й долинами
До далекої країни.
Геть, геть, ти відлітаєш геть
І ніколи не повернешся до мене.

У ПАЩЕЦІ ОКЕАНУ

Розбурхані хвилі підкидали «Крило дракона» високо вгору. Вкритий піною, корабель зривався вниз, провалюючись у роззявлену пащеку океану. Свистів шалений вітер, розриваючи на шматки пасма густого туману.

Людям на палубі було непереливки. Рорана, що ледь тримався на ногах, учепившись за такелаж, нудило й вивертало прямісінько за борт. Шторм, який застав їх зненацька, дошкуляв навіть бувалим морякам Кловіса. Хвилі прокочувались по палубі, змиваючи геть усе на своєму шляху.

— Нічого,— утішав себе Роран, витираючи з обличчя солону піну.— Можливо, ця негода затримає переслідувачів.

Але ось на обрії з'явилися три сторожові кораблі, що зовсім швидко наздогнали перевантажене судно втікачів. Наблизившись, вони

засипали «Крило дракона» градом стріл. Схоже, на ворожому судні був чаклун, бо майже всі стріли влучали в ціль, ущент розтрощивши такелаж на палубі. Тепер Роран зрозумів, що Імперія не тільки ловить його, а ще й не хоче допустити об'єднання втікачів з варденами.

Готуючи селян до оборони, юнак помітив, що вітер несподівано змінив напрямок і Утхар за штурвалом ледь утримує корабель на плаву. Урешті-решт, утікачі вирішили відступати до островів, що були зовсім неподалік, сподіваючись заховатись у бухті.

Рантово спалах блискавки розрізав навпіл похмуре небо й засліпив усіх, хто був на кораблі. Через потужний грім Роран навіть не чув, що кричать матроси з корми. Усе довкола тріщало й двигтіло, щогли прогиналися під вітром, а корабельні линви звивалися під ногами, наче гадюки. Разом із Бонденом геть знесилений Роран спромігся звільнити зламану грот-щоглу від такелажного мотуззя, і та шубовснула у воду, ледь не потягнувши за собою весь корабель.

«Тільки б не загинути в цій круговерті! — постійно повторював про себе Роран.— Тільки б не загинути! Я ж іще не зробив того, що мусив! Я не звільнив Катріну!»

Цілу ніч юнака гріла думка про те, що він невдовзі зустрінеться з коханою. Лютий шторм

тривав ще два дні й несподівано вщух увечері третього. На ранок трохи розвиднілось, і на обрії знову з'явились ворожі кораблі. Неподалік було видно примарний силует бухти, вкритої хмарами.

Роран, Джоуд і Утхар зустрілись у капітанській каюті. На столі було кілька карт, горів ліхтар, а з-за борту долинав розмірений плескіт хвиль.

— Зараз ми ось тут,— тицьнув пальцем Утхар, показуючи на карті.— А нам треба ось сюди, бо до кінцевого пункту ми все одно не дотягнемо, нам не стане харчів. Але я не знаю, як пливти, втративши грот-щоглу.

— А чи не можна її замінити? — спитав Джоуд.— Хіба такі кораблі не мають якогось запасу?

— Мають,— зітхнув Утхар.— Але де ми візьмемо корабельного теслю?.. А братися за ремонт цим селюкам я не дозволю, бо вони все тут розтрощать.

— Якби не чаклуни на ворожих кораблях, то можна було б перебити їхні команди. Нас значно більше. Та, мабуть, не варто ризикувати.

— З таким вітром ми якось протягнемо до завтрашнього вечора,— замислено мовив Утхар.— Зрештою, можна висадитись десь неподалік, але на цих островах ми будем у пастці. Нас одразу ж переловлять, неначе курчат.

— Невже таки доведеться битись із переслідувачами? — спохмурнів Роран.

— А як щодо Боарового Ока? — раптом спитав Джоуд, підсуваючись ближче до карти.

— Ні, пане Джоуде, нізащо! — несподівано відсахнувся моряк.— Краще вже добровільно здатися Імперії! Ви знаєте, скільки кораблів там затонуло?

— Пригадую, я десь читав,— відкинувся на спинку стільця старий капітан,— що там можна пройти лише під час відпливу й припливу, чи не так?

— Ну, так,— знехотя підтвердив Утхар.— Але як же ви проскочите з тими клятими переслідувачами на хвості?

— Якщо все точно розрахувати,— наполягав Джоуд,— то їх розтрощить об скелі, а ми проскочимо.

— Якщо, якщо...— буркнув моряк.— Вам, аби швидше запхати нас дияволові в пельку.

— Зрозумійте, Утхаре, те, що я пропоную, справді небезпечно. Але втеча з Тейрма теж не була звичайною прогулянкою. Чи ви почали сумніватися у своїх силах?

— У своїх силах? — схрестив руки на грудях Утхар.— А ви, пане, хоч раз там бували?

— Ні, не бував. І що з того?

— Ото ж бо й воно! — буркнув моряк у відповідь.— Справа не в тому, що я сумніваюся,

а в невтішній правді! Ми всі там загинемо, море знищить нас, як комах!

— Та що ж це за місце таке? — спитав Роран.

— Океанська пащека,— відрізав Утхар.— Ненаситна пелька, зрозуміло?

— Там перетинаються течії й утворюють водокрут,— пояснив Джоуд.— Під час припливу все крутиться в один бік, а під час відпливу — в інший.

— Ну то й що? — здивувався юнак.— Що ж тут страшного?

— Що ж тут страшного? — гаркнув моряк.— А ти сам подумай!

— Хіба ти не зрозумів, Роране,— втрутився старий.— Цей водокрут п'ятнадцять миль завдовжки! Кораблі або затягує на дно океану, або ж розбиває об скелі.

— Отже, нас там ніхто не шукатиме? — перепитав той.

— Хіба що якісь божевільні! — скривився у відповідь Утхар.

— А чи є в нас шанс проскочити?

— На той світ? — поцікавився моряк.— Безперечно. Ти цього хочеш? Ти що, взагалі з глузду з'їхав?

— Так, я з'їхав з глузду! — раптом закричав Роран, вдаривши молотом об стіл.— А ви хіба забули, що нам нічого втрачати? І досить мати мене за дурня! Селяни зважились піти з Кар-

вахола. Джоуд полишив домівку й викрав корабель. А на що зважишся ти, Утхаре? Загинути, як пацюк, у цьому смердючому океані, чи проскочити цю диявольську пельку, щоб майбутні покоління моряків пишалися тобою?

— Я не знаю, Міцний Молоте,— тихо мовив Утхар.— Якщо чекати, доки негода остаточно вщухне, то переслідувачі теж проскочать. А якщо вирушати прямо зараз...

— То швидше вирішуйте! — гукнув Роран.— Окрім тебе, капітане, з цим кораблем ніхто не впорається!

— Ну що ж,— поміркувавши над картою, зважився моряк,— можна спробувати. Принаймні я зроблю все, що від мене залежить.

— Діло кажеш! — посміхнувся юнак, відкладаючи свій молот.

КРІЗЬ БОАРОВЕ ОКО

Цілий день ворожі кораблі продовжували переслідувати «Крило дракона». Роран стривожено спостерігав за їхнім наближенням, побоюючись, що ті нападуть ще до того, як вони сягнуть Боарового Ока. Утім, Утхару щоразу вдавалося випередити переслідувачів.

Селяни на палубі лагодили зруйнований негодою й ворожими стрілами такелаж, готуючись до нового випробування. Вони закінчили роботу під вечір і загасили всі вогні, аби збити переслідувачів з пантелику. Маневр пройшов успішно, оскільки вранці виявилось, що ті знову відстали, проте вдень їхні кораблі все ж таки з'явилися на горизонті.

Роран виліз із біноклем на щоглу, аби роззирнутися довкола. Згори люди здавалися ме-

тушливими мурашками, а кораблі переслідувачів — чорними цятками. Придивившись уважніше, юнак зрозумів, що їхній маневр розгадано й вороги збільшили швидкість. Незабаром він помітив диявольське Боарове Око — бурхливу круговерть на морській поверхні. «Невже ми спізнились, і приплив закінчився?» — злякався він, помітивши, як вирує течія в тій круговерті.

Зиркнувши вниз, Роран побачив, що сигнальна линва, яка мала пливти біля «Крила дракона», вже давно висить за кормою. Отже, вони проґавили приплив, і їх рятувало тільки те, що корабель рухався в напрямку Ока, а не в протилежному, бо тоді б у них не було жодних шансів.

Згори було добре чути, як Утхар починає скликати гребців, аби ті брались за весла. Залунав барабанний бій, Бонден затягнув пісню, і невдовзі, лишаючи білі буруни на воді, «Крило дракона» почало набирати швидкість і значно випередило переслідувачів, які ще не потрапили в зону Ока.

Із завмиранням серця Роран спостерігав за драматичними перегонами. Чи встигнуть вони, поставивши вітрила й використавши гребців, проскочити це диявольське місце? Чи не дістануть їх ворожі кораблі, які зробили те саме? Відповісти було важко, оскільки ситуація змінювалась із кожною хвилиною.

Несподівано до нього на щоглу виліз Бальдор, намагаючись не дивитися вниз.

— Я подумав, чи ти, бува, тут не зголоднів,— мовив він, тицьнувши землякові галету з яблуком.— Ти вже бачив Око?

Роран передав йому бінокль і став їсти.

За наступні півгодини бурхлива круговерть на воді прискорила свій рух і стала схожа на спінену гриву океану. Вода довкола чорного отвору немовби здіймалася дибки, а сама морська яма збільшувалась на очах. На втікачів почав насуватися туман, з якого час від часу долинало пекельне виття, наче десь вив поранений вовк.

— Перекажи Утхарові про все, що бачив,— звелів Роран юнакові, коли той спускався на палубу.

— Перекажу,— кивнув той.— Але ти прив'яжись до щогли, щоб не впасти.

— Гаразд, прив'яжусь.

Обв'язавшись мотузкою, Роран мав вільні руки і в разі потреби міг дотягнутися до ножа на поясі, щоб розрізати пута. Він знову взяв бінокль і зрозумів, що ситуація погіршилась. Кораблі переслідувачів наближались, а Око було вже зовсім неподалік. Скажений вітер посилився, і вітрила то обвисали, то знову напиналися й невдовзі могли обернутися на шмаття. Щогли вигинались, а такелаж увесь час тріщав.

«Може, Утхар таки мав рацію? — злякався Роран.— Може, не варто було прирікати селян на смерть заради швидкої перемоги?»

Боарове Око невблаганно наближалось. Воно було величезне — близько десяти миль у діаметрі й засмоктувало в морську прірву спінену воду зі скаженою швидкістю. «Крило дракона» мчало прямісінько в пастку, але кораблі переслідувачів не збиралися відставати, відстань між ними скоротилася до однієї милі.

Роран сховав бінокль за пазуху, бо вже й без нього добре бачив, що відбувається на ворожих кораблях. їхній шлях позначався білими бурунами за кормою.

Несподівано кероване мудрим Утхаром «Крило дракона» стало повертати ліворуч. Швидкість зменшилась удвічі, й корабель почав змагатися з потужною течією, намагаючись не зірватись у водну прірву.

Роран не на жарт злякався, коли щоглу почало трясти від напруги, тож миттю розрізав мотузки й спустився на палубу, де почав допомагати гребцям змагатися зі стихією. Його виснажені земляки насилу витягали весла з розбурханої води, опираючись скаженому виру, через шум якого не було навіть чути команд Бондена.

«Ні, ми не зможемо!» — промайнуло в Рорановій голові. Його шия й руки вже палали від

нелюдської напруги. Краєм вуха він чув вигуки Утхара, що командував матросами на верхній палубі й намагався примусити їх швидше поратись із вітрилами.

Тхану та Рідлі замінили виснажених Дармена з Хатмундом, що веслували поряд з Рораном, а ті, тремтячи від перевтоми, знеможено попадали на палубу. За хвилину не витримав ще хтось із чоловіків, і невдовзі Бірджит із жінками кинулись до весел...

«Ми зможемо перемогти за рахунок нашої кількості,— думав Роран, налягаючи на весла.— Тільки так нам удасться витримати цей шалений темп».

Здавалось, відтоді, як він сів за весло, минула ціла вічність. Шия нестерпно боліла, спина прогиналася, а долоні вкрились кривавими мозолями. Юнак скинув сорочку й обмотав нею весло, аби хоч якось утамувати біль. Утім, за хвилину він просто не витримав й упав із лави гребця. На його місце сів Орвал.

Трохи відлежавшись, Роран уперто звівся на ноги й, похитуючись, побрів палубою до Утхара.

— Ну як воно? — прохрипів він до здоровання, що зосереджено вчепився в штурвал.

Але той лише розлючено похитав головою.

Зиркнувши через плече Утхара, Роран побачив, що переслідувачі вже менш ніж за милю

від них. Здавалося, сутички ніяк не уникнути, але за деякий час корабель утікачів знову почав відриватися, із кожним змахом весел залишаючи супротивника позаду. Ворожі кораблі тим часом невблаганно затягало в прірву.

«Вони не витримали шаленого темпу перегонів,— зрозумів Роран.— їхні команди занадто малі, щоб можна було змінювати гребців». Утім, йому все одно було шкода моряків на загиблих кораблях.

Проте вже наступної миті з туману, де зникли переслідувачі, вилетіла палаюча стріла, скерована магічною силою. Пробивши одне з вітрил на «Крилі дракона», вона розсипалась дощем вогняних бризок, підпалюючи все довкола.

— Ми не можемо впоратись із полум'ям! — закричали моряки.

— Вирубуйте все, що горить! — гаркнув у відповідь Утхар.

Вихопивши з-за пояса ножа, Роран і собі кинувся на боротьбу з пожежею. Невдовзі вогонь на борту вдалося погасити.

— Сподіваюсь, це був останній сюрприз від тих клятих чаклунів,— буркнув Утхар і став тримати штурвал не так міцно.

— Ми ж виберемось? — з надією спитав його Роран.

— Не так швидко,— підморгнув здоровань,— але, гадаю, нам усе-таки пощастить уникнути

обіймів цього страховиська. Скажи Бондену, хай дасть трохи слабший бій, бо наші гребці не витримають темпу.

Переповівши наказ, Роран знов усівся за весла, щоб підмінити когось із виснажених односельців. Вітер потроху вщухав, туман танув на очах і поволі почало з'являтися сонце. Довкола була спокійна вода, і лише вдалині вирувало смертельне Око Боара. Юнакові навіть здалося, що він бачить уламки ворожих суден, але цілком можливо, це був тільки плід його стомленої уяви.

— Роране, невже нам знову пощастило? — озвалась здалеку Елейн.

— Схоже на те,— кивнув юнак.

ДО АБЕРОНА

Знизу були непролазні хащі — вони тяглися ген за виднокрай, змінюючи свій колір від темно-зеленого до пурпурового. Стривожене птаство нажахано пурхало навсібіч, щойно помічало грізного дракона. Сапфіра летіла над верхівками дерев, щоб уберегти Ерагона й Орика від холодного повітря, яке було на великій висоті.

Якщо не зважати на те, що Сапфіра колись тікала від разаків на Хребет, це був їхній перший із Ерагоном політ на довгу відстань. їм не потрібно було зупинятися, й задоволений дракон радів з того, що може показати все, чому його навчив Глаедр, а також свою силу та витривалість.

— Я навряд чи коли до такого звикну,— зізнався принишклий Орик,— але тепер я розумію, чому вам із Сапфірою так подобається літати. У польоті ти відчуваєш себе вільним,

наче той яструб, що полює за здобиччю. Це неабияк хвилює кров, ваша правда.

Аби не нудьгувати, гном почав гратись із Сапфірою в загадки. Але Ерагонові їхня затія на сподобалась. Він не дуже розумівся на загадках, що вимагали неабиякої фантазії. Тим часом Сапфіра просто обожнювала цю гру.

— Ті загадки, які я знаю,— попередив Орик,— складені мовою гномів. Я спробую їх перекладати, хоч і не певен, що в мене вийде. Отже... Як струнка, то молода. Як низенька, то стара. Як живе — палає, як Урур дихне — вмирає. Що це?

«Так нечесно,— буркнула Сапфіра.— Звідки мені знати всіх ваших богів?» Дракон дозволив Ерагонові подумки переказувати її слова Орику, щоб не гаяти часу.

— То що, здаєшся? — захихотів гном.

«Не діждешься! — вигукнув дракон.— Мабуть, це свічка».

— Ти вгадала,— розчаровано мовив Орик.

«І це попри те,— хизуючись, додала Сапфіра,— що я ніколи не жила в будинках і про такі речі, як свічки, взагалі нічого не знаю. А тепер спробуй відгадати ти. Яка трава лікує всі недуги?»

Загадка виявилась для гнома аж надто складною. Він наморщив чоло, закопилив губи, щось буркотів собі під носа й скреготав зубами. Урешті-решт, гном стомлено сказав:

— Гаразд, ти перемогла. То що ж це таке?

«Стережися оман, не заходь у туман, тоді це буде тім'ян»,— мовила Сапфіра.

— Так нечесно! — і собі загукав Орик.— Це надто складно для мене! Це ж тільки гра слів!

«Усе чесно, зрозумів? — відрізав дракон.— Ти програв».

— Гаразд, якщо вже ти так,— набундючився гном,— то відгадай загадку, яку в нас відгадує кожна дитина. Звуть мене Морготів молот і Хельцвоги лоно. Я беру дочку Нордвіги й дарую смерть. З її крові народився світ. Хто я, підкажи?

Розгадуючи загадки, сміючись і сварячись, вони летіли вперед. Невдовзі хащі Ду Вельденвардена скінчились і на обрії замайоріли річки й озерця. Хмари в небесах набували химерних обрисів, обертаючись то на арки, то на глибокі рови під таємничими замками, то на грізні бастіони, фортечні мури й неприступні брами. Часом Ерагонові навіть здавалося, що він бачить якийсь фантастичний сон.

Сапфіра летіла так швидко, що коли почало темніти, то вони були вже доволі далеко від Ду Вельденвардена. Тепер перед ними простирались безмежні поля, за якими починалась Хадарацька пустеля. Приземлившись і розбивши табір, мандрівники всілись довкола невеличкого багаття, не говорячи жодного слова. Зараз

слова б лише підкреслювали їхню відірваність від решти світу.

Користаючись із того, що в дорозі можна було перепочити, Ерагон почав збирати енергію в рубін на руків'ї Зарока. І камінь жадібно вбирав силу, яку юнак поєднував із Сапфіриною. Проте невдовзі Ерагон зрозумів, що для того, аби заповнити рубін і ті дванадцять діамантів на поясі, подарованому Оромисом, знадобиться аж кілька днів.

Потому втомлений юнак, загорнувшись у ковдру, ліг біля дракона й поринув у глибокий сон.

***

Зранку мандрівники знову рушили в дорогу. Хвиляста трава з хирлявим чагарником поволі зникали, й тепер унизу було видно лише обпалену сонцем землю. Дюни, що оточували цю місцевість зусібіч, нагадували згори застиглі морські хвилі.

Коли сонце стало сідати, Ерагон помітив на обрії скелясті гори. Це місце називалося Ду Фелс Нангороех. Саме сюди зліталися дракони, щоб знайти собі пару, виростити нащадків і згодом померти.

«Колись ми побуваємо в цих місцях»,— озвалась Сапфіра, стежачи за поглядом Ерагона.

«Так, обов'язково»,— відказав той.

Уночі самотність відчувалась найдужче. Цього разу вони розбили табір у такому глухому місці, де не було навіть сухої трави. А води чи бодай якоїсь дичини — і поготів. Як і минулого разу, коли Ерагон із Сапфірою тікав із Джиліда через Хадарацьку пустелю, йому довелось видобувати воду з піску. Наповнивши бурдюки, юнак якийсь час вдивлявся у водну поверхню, намагаючись розгледіти Насуаду, а потім відпустив воду назад. На щастя, напад на варденів ще не почався.

На третій день їхньої мандрівки здійнявся шалений вітер, що відніс Сапфіру аж за межі Хадарацької пустелі. Повертаючись, вони помітили кількох вершників, вбраних у чорні плащі. Ті почали щось до них гукати, вимахуючи зброєю, але пускати стріли не наважились.

Наступну ніч Сапфіра, Ерагон та Орик провели в Срібному лісі, що тягнувся вздовж озера Тудостен. Ліс назвали так через те, що в ньому росли переважно срібнолисті берези та верби з кленами. На відміну від похмурих дібров Ду Вельденвардена, Срібний ліс був сповнений сонячного світла, пташиного співу й шереху зеленого листя, Навіть тутешні дерева видавались Ерагонові молодими та щасливими. Пустельна спека зникла, хоч у лісі й було не по-весняному тепло.

Звідси вони подалися до Аберона, столиці Сурди, прямуючи за птахами, які вказували Ерагонові вірний шлях. Сапфіра вже не ховалася, тож вряди-годи знизу долинали вигуки нажаханих селян.

Пополудні мандрівники дістались Аберона, міста, що стояло прямо на скелі й було оточене грізними мурами. Замок Боромео перебував на самісінькій вершині, його надійно укріпили потрійними стінами, численними сторожовими вежами й оснастили катапультами для захисту від драконів. Призахідне сонце освітлювало найпотаємніші закапелки міста. Зараз воно було схоже на якесь фантастичне марево.

Коли Сапфіра почала спускатись до замку, Ерагона приголомшила навала нових звуків, які долинали з міста. Спочатку він навіть розгубився, але потім зрозумів, що мусить зосередитись на деталях. Усе, що було потрібно,— це відчути загальний настрій мешканців. Він прислухався, й окремі роздратовані голоси, які відвертали його увагу, змішалися з емоційним настроєм тутешньої громади. Так Ерагон довідався про загальну тривогу, яку спричинило наближення Сапфіри.

«Стережися,— попередив він дракона.— Нам не можна з ними сваритись».

Із кожним помахом крил у повітрі здіймалась курява, коні на подвір'ї занервували,

собаки почали гавкати, а перелякані люди метушились і перегукувались. Тварин юнак заспокоїв кількома словами прадавньої мови, але з людьми було складніше — стривожені воїни стали збиратися біля катапульт.

На щастя, кілька придворних, що впізнали прибульців, кинулись воїнам навперейми. Уперед вийшов смуглошкірий чолов'яга.

— Ласкаво просимо! — загукав він здалеку.— Я Дахвар, син Кедара, придворний короля Орина.

— А я Орик, син Тхріфка,— озвався у відповідь гном.

«А я Сапфіра, дочка Вервади»,— пояснила Сапфіра, використовуючи для зв'язку Ерагона.

— Даруйте, що жоден наш вельможа, окрім мене, не зміг до вас вийти,— мовив Дахвар,— Адже король Орин та леді Насуада з варденами вже вирушили назустріч Галбаторіксу. Вони просили, аби ви якомога швидше до них приєднались.

— А де їх шукати? — спитав Ерагон.

— Я все вам розповім, мій пане. Чи не бажаєте чогось випити, доки не принесуть карту?

— У нас обмаль часу. До того ж, глянути на карту треба Сапфірі, а дракон навряд чи поміститься у ваших залах.

— О, так! — заметушився вельможа.— У будь-якому разі, ви можете просити все що завгодно.

Тут Ерагон уперше в житті зрозумів, що може наказувати і що його накази миттю виконають.

— Ну що ж,— замислився юнак,— нам потрібен тижневий запас провізії. Але для мене спакуйте тільки овочі, фрукти й хліб із сиром. Також нам треба поповнити запаси води.

Ніскілечки не дивуючись із того, що Ерагон відмовився від м'яса, вишколений Дахвар поговорив із більш вимогливим Ориком і кивнув слугам, які миттю кинулися виконувати наказ.

— Ваша присутність у нас, Убивце Смерка,— ввічливо поцікавився вельможа,— часом не означає те, що ваше навчання в ельфів добігло кінця?

— Доки живу, доти й навчатимусь,— відрізав Ерагон.

— Авжеж-авжеж,—закивав Дахвар.—Даруйте за зухвалість, мій пане, бо я дуже мало знаю про вершників... Скажіть, будь ласка, ви людина?

— Звісно, людина. А хто ж іще? — крикнув Орик.— Трохи вдосконалена, але таки людина. І ви маєте радіти, бо ці зміни врятують усім вам життя!

Зблідлий Дахвар не наважився розпитувати про щось далі, та Ерагон зрозумів, що його особою при дворі короля Орина неабияк цікавляться.

Невдовзі два схвильовані пажі принесли провіант, бурдюки з водою й карту. Поклавши все до ніг Сапфіри, вони сховались за кремезного Дахвара.

— Ось тут,— схилившись над велетенською картою, показав вельможа,— тут король Орин і леді Насуада зупинялися востаннє, щоб поповнити запаси. Це була незапланована зупинка, оскільки вони збиралися випередити військо Галбаторікса, але так уже сталось. Як на мене, то краще шукати їх на Палаючій рівнині.

— Палаюча рівнина? — перепитав Ерагон.

— Ельфи називають цю місцевість Ду Волар Ельдрваріа.

— Так-так,— кивнув юнак. Він читав про цей край у підручнику з історії в Оромиса. Це місце на околицях Сурди славилось битвою між вершниками й драконами. Під час бою дракони запалили поклади торфу, й відтоді там почала тліти земля. Несподівано Ерагон пригадав нещодавнє видіння, в якому воювали дві лави воїнів.

— Ти все запам'ятала? — струснувши головою, аби відігнати видіння, спитав юнак і тицьнув на карту.

— Так,— підтвердила Сапфіра.

Нашвидкуруч спакувавши провіант, Ерагон з Ориком сіли верхи на дракона. Подякувавши Дахвару, юнак несподівано спохмурнів.

— У вашій стайні сваряться два конюхи,— дослухаючись, сказав він вельможі.— Якщо поквапишся, то ще встигнеш зупинити кровопролиття.

— Але звідки ви дізнались, Убивце Смерка? — здивувався той.

— Друже, не забувай, що я вершник,— нагадав Ерагон.

Коли Сапфіра змахнула крилами, всі, хто був на подвір'ї, кинулися в різні боки, аби не задихнутися в куряві. Невдовзі замок Боромео залишився далеко позаду.

— Виходить, ти можеш прочитати й мої думки? — несподівано озвався Орик.

— Хочеш, щоб я спробував? — спитав юнак.

— Давай.

Зосередившись, Ерагон спробував пробитись у свідомість гнома, але наштовхнувся на захист.

— Нічого не виходить,—зітхнув він.

— Чудово! — зареготав Орик.— Я хотів був переконатися, чи бува не забув того, чому мене колись учили.

Не зупиняючись на нічліг, вони мовчки мчали крізь темні хмари на південь. Через густий морок зловісної ночі не було видно ані місяця, ані зірок. Час довкола них ніби застиг, але Ерагонові здавалося, що хвилини навмисне спливають так повільно, аби не відпускати їх із минулого в невідоме майбуття.

Коли нарешті зійшло сонце, Сапфіра приземлилась на березі невеличкого озерця, щоб Ерагон із Ориком могли перепочити й поснідати.

Щойно вони знову здійнялися в повітря, як миттю помітили на обрії велетенську хмару. З кожною милею вона збільшувалася, заполоняючи все довкола. Це була Палаюча рівнина.

ПАЛАЮЧА РІВНИНА

Ерагон сильно закашлявся, коли Сапфіра почала пробиратися крізь димову завісу до річки Джиєт. Дим виїдав очі, але ближче до землі повітря стало чистішим. Ерагон уважно глянув на річку, сховану за фіолетовим серпанком туману. Вона нагадувала величезну горду змію, що спочивала після обідньої трапези. Сонячні промені, пробиваючись крізь завісу туману, спадали в її води, що за кольором були схожі на молоко якоїсь велетенської істоти.

Уздовж пологих берегів химерної річки-змії вишикувались два грізних війська. З одного боку стояли вардени й загони із Сурди, над якими майоріло безліч розмаїтих прапорів і корогв. З іншого берега розташувалося військо Галбаторікса — воно було таким величезним,

що розтяглося берегом аж на три милі, а його лави зникали десь ген за обрієм.

Між обома військами лежала рівнина, крізь потріскану землю якої вряди-годи виривалися криваві язики полум'я, змішані з димом. Ця земля нагадувала мертву шкіру людини. Ерагонові ще жодного разу не доводилось бачити такої зловісної місцини.

Вилетівши між ворогуючими таборами, Сапфіра мерщій гайнула до варденів, намагаючись якнайшвидше покинути ту зону, де їй могли нашкодити чаклуни Галбаторікса. Ерагон тим часом прикривав їх за допомогою магії. Підлітаючи до варденів, він відчув панічний страх їхньої варти, що ніколи не бачила живого дракона й через це геть розгубилася, а потім почала стріляти в Сапфіру з луків.

— Летта оріа тхорна! — крикнув Ерагон, зупиняючи стріли в повітрі.

Різким рухом він спрямував їх на землю, й вони впали, нікому не завдавши шкоди. Останню стрілу Ерагон блискавично перехопив прямісінько в повітрі.

За сто футів від землі Сапфіра відчайдушно замахала крилами, аби уповільнити спуск, і приземлилася перед наметами варденів.

— Ну його к бісу! — буркнув Орик, випадаючи із сідла на землю.— Краще вже битись із дюжиною ургалів, ніж отак літати!

Навіть упізнавши Ерагона, перелякані воїни скупчились довкола дракона й не наважувалися підійти ближче. Серед них був і здоровань Фредрик, зброяр із Фартхен Дура, вбраний в обладунки зі шкіри вола.

— Бовдури, чого роти пороззявляли? — загорлав він.— По місцях, а то отримаєте на горіхи!

Боязко озираючись, воїни почали розходитись. Фредрик підійшов ближче, і з його змученого обличчя Ерагон зрозумів, що в Ду Вельденвардені зброяреві було непереливки. Бородань ще й досі виглядав здивовано, але з повагою мовив:

— Ласкаво просимо, Убивце Смерка. Ви прибули якраз вчасно. Даруйте за напад наших лучників. Ви не постраждали?

— Ні, все гаразд.

— Ну й слава небесам! — відказав Фредрик.— Винних буде покарано, їх розжалують.

— Я хочу їх бачити,— попрохав юнак.

— Тоді ходімо, мій пане,— з острахом кліпнув на вершника здоровань, гадаючи, що Ерагон вигадав якесь гірше покарання.

Він провів прибульців до великого намету, біля якого двадцятеро воїнів приречено здавали зброю вартовим. Побачивши Ерагона із Сапфірою, вони впали на коліна.

— Вітаємо тебе, Убивце Смерка! — забелькотіли вони.

Ерагон нічого не відповів і пройшовся вздовж шеренги арештантів, розглядаючи переляканих воїнів.

— Ви непогано стріляєте,— несподівано сказав він.— Сподіваюсь, вам не забракне влучності й у бою з Галбаторіксом. Але раджу дивитись, куди стріляєте, інакше наступного разу я можу розвернути ваші стріли назад. Зрозуміло?

— Так, Убивце Смерка! — радісно закричали щасливі воїни.

Зупинившись перед одним із них, Ерагон віддав йому перехоплену стрілу:

— Здається, це твоя, Харвіне?

— Справді,— розгубився той.— На ній біла смужка, яку я малюю для того, аби її легше було знайти. Дякую, Убивце Смерка.

Ерагон кивнув і голосно сказав Фредрику, так, щоб почули всі:

— Це добрі воїни, тож я не хочу їх карати.

— Я особисто прослідкую за цим,— посміхнувся бородань.

— А тепер ведіть нас до леді Насуади.

— Слухаюсь, мій пане.

Прямуючи від намету, Ерагон зрозумів, що вчинив правильно й що про це незабаром говоритиме все військо варденів.

По дорозі юнак проникав у свідомість багатьох воїнів і бачив їхні долі: героїчні, звичайні або й просто безглузді.

«Як же ж легко бачити в цих людях об'єкти, якими можна маніпулювати,— думав Ерагон.— І як важко не забувати про те, що кожен із них — насамперед людина».

Проте заглибитись у свідомість деяких воїнів йому так і не вдалося — ті мали добрий захисний бар'єр. Спершу юнак був подумав, що це шпигуни, але невдовзі зрозумів, що це чаклуни Ду Врангр Гата.

«А вони нівроку злякалися,— озвалась Сапфіра.— Гадали, що якийсь могутній чаклун збирається їх знищити».

«Я не можу їх заспокоїти,— відповів Ерагон,— доки вони блокують свою свідомість».

«То знайди їх і негайно попередь, доки вони не об'єднались і самі не напали на нас».

«Знайду, але пізніше,— заспокоїв дракона юнак.— Вони не заподіють нам шкоди. До речі, їхнє ім'я свідчить про їхнє ж невігластво. Прадавньою мовою Ду Врангр Гата має звучати як Ду Гата Врангр».

Вони вийшли до великого червоного шатра, над яким майорів прапор із чорним щитом і двома схрещеними мечами. Фредрик відкинув завісу, й Ерагон з Ориком увійшли. Сапфіра й собі просунула голову в отвір, зазираючи досередини.

Розглядаючи карти, за великим столом посеред шатра стояла Насуада. Юнак, помітивши

біля неї Арію, ледь не скрикнув від подиву. Обидві жінки були вбрані по-військовому.

— Ерагоне? — вражено спитала Насуада, звівши погляд на прибульців.

— До ваших послуг,— шанобливо вклонився юнак.

— Ох, Ерагоне! — ще раз із полегшенням мовила вона.— Як тобі вдалося так швидко дізнатись, що ми в скрутній ситуації?

— Я бачив видіння,— посміхнувся той.— Як же добре бути знову з варденами.

— Але що з тобою сталось? — уважно його розглядаючи, спитала Насуада.

«Мабуть, Арія не попередила її про те, що ти обернувся на ельфа»,— подумки буркнула Сапфіра.

Зітхнувши, Ерагон швидко розповів про все, що сталося з ним потому, як він вирушив на вишкіл до Елесмери. Схоже, що Насуада вже багато чого знала від гномів та Арії, але юнак усе одно боявся говорити всю правду. Він не став розповідати про Оромиса й про те, чому він його навчав. Натомість докладніше зупинився на тих перетвореннях, що сталися з ним під час святкування Агаеті Блодхрен.

— Виходить, твій шрам зник? — спитала Насуада.

Юнак ствердно кивнув і закінчив свою розповідь.

— Оце так історія,— зітхнула Насуада.— Вас із Сапфірою спіткало чимало пригод відтоді, як ви покинули Фартхен Дур.

— Так само, як і вас,— обвів поглядом шатер Ерагон.— Узагалі дивно, що ви тут. Певно, важко було витягти варденів до Сурди? Рада старійшин докучала вам?

— Зовсім трохи,— озвалась дівчина.— Тепер вони змирилися з моїм владарюванням.

Брязнувши кольчугою, Насуада сіла в глибоке крісло з високою спинкою й звернулась до Орика. Вона привіталась із гномом і поцікавилась, чи той не має чого додати до Ерагонової розповіді. Але він лише знизав плечима й пробелькотів щось невиразне про пригоди в Елесмері, певно, готуючись звітувати перед своїм королем.

— Ну що ж, я рада, що ельфи поспішають нам на допомогу,— вислухавши, сказала Насуада.— Але чи бачили ви по дорозі воїнів Ротгара? Ми розраховуємо й на їхню підтримку.

— Ні,— озвався дракон.— Хоча в темряві ми могли й не помітити табір гномів. До того ж, ми летіли навпростець, а вони могли йти якимось іншим шляхом.

— Яка в нас ситуація? — спитав юнак.

Насуада зітхнула й розповіла про те, як вони з Орином дізналися про військові маневри Галбаторікса.

— Війська Імперії прибули три дні тому,— додала вона.— З того часу ми обмінялись двома посланнями. Спочатку вони спитали, чи не хочемо ми здатись, а тепер, коли отримали заперечну відповідь, не озиваються.

— Скільки їх там? — буркітливо спитав Орик.— Згори здалося — сила-силенна.

— Так, справді. Ми гадаємо, що Галбаторікс зібрав близько ста тисяч воїнів.

— Сто тисяч! — вжахнувся Ерагон.— Та де ж їх стільки взялося? І хто з людей узагалі може служити цьому деспоту?

— їх змусили,— озвалась Насуада.— Ми сподіваємось тільки на те, що люди, силоміць відірвані від звичного життя, вчасно схаменуться. Якщо їх добряче налякати, вони неодмінно розбіжаться. *А щодо нашого війська, то тепер нас більше, ніж було у Фартхен Дурі, бо до нас долучився король Орин, а також трохи добровольців, що зголосилися до війська, почувши про нового вершника Ерагона.

— То які в нас шанси на перемогу? — спитала Сапфіра.

— Це залежить від вас з Ерагоном,— просто мовила дівчина.— А також від ворожих чаклунів, яких ви маєте ліквідувати, щоб війна була чесною. Тоді ми можемо протриматись до приходу ельфів на чолі з Ісланзаді. Ясна річ, ми сподіваємось іще й на те, що тут не

з'явиться сам Галбаторікс, оскільки тоді нам доведеться відступити.

Обдумуючи все почуте, Ерагон раптово відчув, як хтось намагається проникнути в його свідомість. Оговтавшись, він помітив за спиною в Насуади ту саму чорноволосу дівчину, яку бачив раніше у видінні.

— Ласкаво просимо, Убивце Смерка,—озвалась вона.— Ласкаво просимо, Сапфіро.

— Хто ти? — аж здригнувся юнак.

Дівчина мовчки прибрала пасмо волосся з чола, показавши магічний знак, схожий на той, що його мав Ерагон. Юнак з болем зрозумів, хто перед ним. Наблизившись до малої, він узяв її долоню у свої руки. Шкіра палала, наче від лихоманки.

— Вибач мені,— мовив він прадавньою мовою.— Ти можеш пробачити мене за те, що я з тобою зробив?

— Авжеж, вибачаю,— прошепотіла дівчинка й поцілувала юнака в чоло.— Як же не вибачити? Ви із Сапфірою зробили мене такою, не бажаючи зла. Але знай, ти змусив відчувати мене всі довколишні страждання. Твоє закляття будить мене серед ночі й змушує бігти на допомогу людям, яких я не знаю. І я не можу цьому опиратись. Я навіть спати не можу, бо щохвилини чекаю, що мене хтось покличе. Ось до чого призвело твоє благословення, вершнику.

— Заспокойся, люба,— сказала Сапфіра, торкаючись її долоні носом.— Щось ти надто зла.

— Так буде не завжди,— сказав Ерагон.— Ельфи навчили мене знімати закляття. І хоча це буде нелегко, я спробую тобі допомогти.

На якусь мить дівчина, здавалося, стала сама собою. Вона важко зітхнула, а на її очах забриніли сльози. Проте, швидко опанувавши себе, вона знову вдягла цинічну маску й глузливо всміхнулась:

— Ну що ж, подивимось. Тільки після битви.

— Але я можу зробити це зараз! — здивувався юнак.

— Не слід виснажувати вершника, коли всі ми залежимо від його сили,— невдоволено скривилось дівча.— Крім того, позбувшись твого закляття, я не зможу допомагати варденам під час битви. Ти ж не хочеш, щоб через це загинула Насуада?

— Ні,— зітхнув Ерагон, похитавши головою.— Гаразд, із цим ми почекаємо. Але присягаюсь, що після битви я виправлю свою помилку.

— Я змушу тебе дотриматись слова,— почув він у відповідь.

— Елва врятувала мене від найманого вбивці,— нагадала Насуада.

— Справді? — вигукнув Ерагон.— У такому разі я в боргу перед нею!

— Ходімо,— сказало дівча,— я представлю вас Орину та його вельможам.— Ви бачили короля раніше, Орику?

— Я ніколи не був так далеко на заході,— буркнув гном.

Виходячи з шатра, Ерагон намагався поговорити з Арією, але та пришвидшила крок, випередила юнака й навіть не глянула на нього. Зневага ельфійки дошкуляла йому ще дужче, ніж усі попередні страждання під час розлуки з нею. Дівча відчуло його страждання й занепокоєно озирнулось.

Невдовзі вони опинилися біля ще одного командного шатра, жовто-білого, хоча випари тліючого торфу надавали всьому довкруги невизначених відтінків. Ерагон, увійшовши досередини, був вражений великою кількістю лабораторного начиння: колби, пробірки, реторти. «І кому це може знадобитися на полі бою?» — дивувався він.

— Ерагоне,— озвалася Насуада,— я хочу представити вас Орину, сину Ларіна, монарху королівства Сурда.

Із глибини шатра, задзеленчавши склом, з'явився доволі симпатичний молодик із золотим вінком на голові. Його свідомість була надійно захищена. Орин одразу ж сподобався Ерагонові, хоч, певно, й нічого не тямив на військовій справі. Зрештою, Насуаді було видніше.

Після того як юний король неуважно задав Ерагонові кілька запитань про його перебування в ельфів, до шатра стали зазирати пихаті вельможі, вітаючись із вершником і запрошуючи його відвідати їхні гостинні маєтки.

«Незабаром ми битимемось з однією з наймогутніших армій,— подумки злився Ерагон,— а вони думають казна про що!»

«Потерпи,— озвалась Сапфіра.— Лишилось уже зовсім недовго... До того ж, уяви собі, як вони частуватимуть нас після перемоги!»

«Аби ж вони знали, скільки всього треба, щоб прогодувати дракона,— посміхнувся юнак.— Не кажучи вже про те, що ти за одну ніч спустошиш їхні винні запаси».

«Та чого ж бо? — вдавано зніяковіла Сапфіра.— Може, й за дві».

Коли вони нарешті покинули королівський шатер, Ерагон спитав Насуаду:

— І що тепер? Як я маю вам служити?

— А ти як гадаєш? — зиркнула на нього дівчина.— Ти ж сам знаєш власні можливості.

— Гаразд,— зітхнув юнак.— Тоді я підготую людей з Ду Врангр Гата, і ми разом спробуємо знешкодити чаклунів Галбаторікса.

— Непогана ідея,— кивнула Насуада.

«Спитай її,— встрягла в розмову Сапфіра,— де можна залишити речі. Я не збираюсь увесь час тягати на собі твоє сідло».

— Авжеж-авжеж,— відповіла дівчина, коли юнак поцікавився, де вони можуть зупинитись.— Для вас поставлять окремий намет, але не знімайте обладунків, бо все може початись будь-якої миті. До речі, для Сапфіри також принесуть обладунки.

— А як же я, леді? — нагадав Орик.

— З нами є кілька землекопів з Дургрімст Інгейтум для перевірки земляних укріплень. Можливо, ви зволите їх очолити?

— Так, чудово! — зрадів гном, почувши про земляків.— Якщо ви не проти, я негайно до них вирушу.

Насуада нагадала Ерагонові про зв'язок із Ду Врангр Гата й пішла до свого намету.

Вклонившись на прощання, юнак тихо покликав Арію, що теж збиралася йти, але ельфійка лише холодно зиркнула на нього.

— Я не вибачатимусь за те, що відчуваю,— мовив він.— Але мені дуже шкода, що тієї ночі все сталося саме так. Я не мусив наполягати.

— Цього більше не повториться?

— Навіть якби й повторилося, то хіба це допоможе? — гірко всміхнувся Ерагон.

— Я ще раз тобі кажу: я не хочу заважати,— нагадала Арія.— Розкажи ліпше, як ви долетіли?

— Цілком нормально, дякую.

— І жодних проблем у пустелі?

— А хіба вони мали бути?

— Та ні, я просто так спитала,— знизала плечима ельфійка.— Як ти... взагалі? Що було після святкування? Я чула, ти розповідав Насуаді про свою спину. Але як з усім іншим?

— Як? — перепитав юнак, розуміючи, що не варто їй звірятися.— Тепер уже значно краще.

— Ну що ж, я рада за тебе,— якось розгублено відповіла Арія, озирнувшись на голоси в шатрі Насуади.— А тепер бувай і бережи себе, Убивце Смерка.

Дивлячись услід ельфійці, Ерагон аж нетямився з відчаю. Здавалося, ось воно, його втрачене кохання, але нічого не вдієш.

«Ти так і будеш тут стовбичити? — озвалась Сапфіра.— У мене від твого сідла вже спина затерпла».

Юнак роздратовано зняв із дракона важку упряж і кинув її на землю. Трохи поміркувавши, він узявся за власні обладунки: вдяг кольчугу й позолочений шолом, захистив гомілки та зап'ястки, взув залізні чоботи й урешті-решт сунув руки в залізні рукавиці.

Меча юнак повісив із лівого боку на Оромисів ремінь, а подарований Ісланзаді лук із сагайдаком закинув за спину. Склавши решту поклажі до шатра, він рушив разом із Сапфірою на пошуки Тріанни, ватажка Ду Врангр Гата. За кілька кроків Ерагон відчув, що хтось

поблизу пручається й не хоче пускати його до своєї свідомості. Юнак вирішив, що це варденівський чаклун, і подався його шукати.

Трохи поблукавши, Ерагон із драконом вийшли до невеличкого зеленого намету, біля якого стояв прив'язаний віслюк. Неподалік булькав над вогнищем казанок і було розвішено безліч різних трав. Помішуючи вариво, на прибульців уважно поглядала знахарка Анжела. А поруч, звісно ж, сидів всюдисущий Солембум.

— Ви тільки погляньте, хто прийшов! — нявкнув кіт-перевертень.

— І тобі доброго дня,— посміхнувся Ерагон.

— Це все, що ти можеш сказати? — несподівано крикнула Анжела.— Ти бачив нещасну Елву? Бачив, що ти з нею накоїв?

— Так.

— Так? — аж скривилась Анжела.— Ні, ви тільки послухайте його! Невже ельфи не навчили тебе нічого іншого, як тільки казати «так»? Знаєш, що б я з тобою зробила?

Похнюплений Ерагон вислухав безліч лайливих слів і те, як його пращурів звинувачували в родичанні з ургалами, інакше чаклунка ніяк не могла пояснити тупість молодика. І йому довелось це проковтнути, хоча комусь іншому Ерагон не вибачив би жодного почутого слова. Утім, він справді зробив помилку.

— Після битви я збираюсь зняти закляття,— сказав юнак, коли знахарка на хвильку замовкла, щоб перевести подих.

— Що? — з недовірою скривилась вона,— Ти кажеш це для того, аби я відчепилась?

— Ні, я справді це зроблю.

— Справді це зробиш? Але хіба це можливо?

— Так, ельфи всього мене навчили,— запевнив Ерагон.

— Ну що ж, гаразд,— аж засяяла Анжела, поглядаючи на дракона.— Рада тебе бачити, Сапфіро! А ти підросла!

— Привіт, Анжело! — озвався дракон у відповідь.

Коли Анжела повернулась до свого казанка, Ерагон не витримав:

— Вражаюча була промова

— Дякую,— озирнулась знахарка.— Я готувала її кілька тижнів. Шкода, що ти не дослухав до кінця. Може, все ж таки закінчити?

— Ні, з мене годі. Можу собі уявити, про що там ідеться. До речі, ти зовсім не здивована, що я змінився?

— Я знала про це з власних джерел,— знизала плечима Анжела.— Як на мене, тобі личить. До того ти був якийсь недороблений.

— Авжеж, так і було,— посміхнувся юнак і зиркнув на розвішені трави.— А що ти робитимеш із цим зіллям?

— О, це мій експеримент!

— Розумію. Ну, а з жабами, які відрізняються від ропух і тритонів, тобі вдалося щось з'ясувати?

— Ще б пак! — зраділа знахарка.— Виявляється, не всі жаби — ропухи, а ропухи, у свою чергу,— не обов'язково жаби. Словом, я мала рацію, але випий-но ліпше мого чаю.

З острахом зиркнувши на зілля, що кипіло над вогнищем, Ерагон почав був вагатися, чи брати йому кружку з Анжелиних рук. Урешті-решт він зітхнув, на всяк випадок вимовив захисне закляття й таки випив. Чай виявився на диво смачним.

Солембум тим часом підійшов до Сапфіри й почав тертись об її ноги, наче звичайнісінький кіт.

«В Елесмері я зустріла декого з твоїх знайомих»,—мовив дракон, лизнувши зухвальця в спину.

«Та невже? — муркнув здивовано кіт-перевертень.— І хто ж це?»

«її звати Швидколапка, або ж Замріяна Танцівниця, або ж просто Мод».

Солембум задоволено кивнув і продовжив тупцяти біля Сапфіриних ніг.

— Отже,— озвалась Анжела,— ви вже поговорили з Насуадою, Арією й Орином? І якої ж ти думки про короля?

— Здається,— обережно мовив Ерагон,— він має дуже багато зацікавлень.

— Тобто ти хочеш сказати, що він темний, як ніч? — уточнила знахарка.— Зрештою, усі королі такі.

— Я мав на увазі не це, але тягти на війну таку кількість склянок і колб...

— Про що це ти? — зацікавлено зиркнула нього Анжела.

— Хіба ти не була в його шатрі?

— А що ж мені там робити?

Не встиг Ерагон розповісти й половини того, що бачив у королівській лабораторії, як знахарка почала відтісняти його до дверей, мовляв, їй ніколи і буде краще, коли вона сама відвідає Орина.

«Розмови з Анжелою завжди...» — почав був Ерагон, виходячи надвір.

«Які? — перепитала Сапфіра.— Непередбачувані?»

«Саме так»,— посміхнувся юнак.

ХМАРИ ВІЙНИ

За півгодини по тому Ерагон і Сапфіра почали шукати намет Тріанни, який, схоже, був неофіційним штабом Ду Врангр Гата. Знайти його виявилось не так уже й легко, оскільки мало хто знав про його існування, а показати, де він знаходиться, узагалі майже ніхто не міг. Насправді ж намет стояв за пагорбом, аби його не могли атакувати пронирливі чаклуни Галбаторікса.

Підійшовши нарешті до чорного намету Тріанни, Ерагон зустрівся з нею біля самісінького входу. Чаклунка збиралася ворожити, а за нею стовбичили налякані появою вершника чаклуни.

— Убивце Смерка, Сапфіро,— нітрохи не збентежившись, сказала вона, хоч і помітила зміни в Ерагоновій зовнішності.— Чого ж ви не попередили про своє прибуття? Ми гадали, що нам доведеться протистояти Галбаторіксу самотужки.

— Спочатку ми мали відзвітувати перед Насуадою й королем Орином,— пояснив юнак.

— Он воно як. А чого ж ви тепер завітали до нас? Вирішили на нас зглянутись?

— Я прийшов, щоб очолити Ду Врангр Гата,— так твердо мовив Ерагон, що чаклуни аж вражено відсахнулись, а Тріанна застигла від несподіванки.

— І чий же це наказ? — спитала вона.

— Насуади.

— Ото ж бо й воно,— посміхнулась Тріанна.— А ти часом не забув, що вона не наша володарка? Ми не підкоряємось варденам.

її опір неабияк обурив юнака.

— Гадаю, Насуада буде дуже здивована, коли про це почує,— сказав він.— Особливо, якщо взяти до уваги те, що вони з батьком зробили для Ду Врангр Гата. У неї може скластися думка, що ви вже не потребуєте захисту варденів. До того ж, якщо я не помиляюсь, ви самі хотіли віддати мені цю посаду. То в чому тоді річ?

— А хіба Убивця Смерка не відмовився від тієї пропозиції? — звела брови чаклунка, і в її голосі забриніли погрозливі нотки,— Чи ти вже забув?

— На той час я був не готовий.

— А тепер, виходить, готовий? Не розумію, чого Насуада так хоче, щоб ти нами керував? Адже десь в іншому місці від вас із Сапфірою буде значно більше користі!

— Насуада хоче, щоб я очолив Ду Врангр Гата,— уперто мовив Ерагон.— І буде саме так, що б там хто не думав.

— Ми присвятили цьому ціле життя,— спохмурнівши, кивнула на своїх чаклунів Тріанна.— А ти займаєшся магією тільки два роки. То чому ти вважаєш, що кращий за нас? І, взагалі, як ти збираєшся нами керувати?

— Мій план дуже простий,— відповів юнак.— Ви об'єднаєте свої сили, щоб знайти ворожих чаклунів, а потім покажете їх мені. Я додам власні сили, й ми разом їх знищимо. Без магії військо Галбаторікса — звичайна сила, якій можна протистояти.

— А що ж ти робитимеш решту часу?

— Що робитиму? Битимусь разом із Сапфірою.

— Непоганий план,— почав був один із чаклунів, але Тріанна кинула на нього розгніваний погляд, і той затнувся.

— Після загибелі Близнюків я очолила Ду Врангр Гата,— сказала Тріанна Ерагонові.— Ми знайшли гроші для варденів, вистежили шпигунів з Чорної Руки, що намагались убити Насуаду, і взагалі багато чого зробили. Словом, я пишаюся нашою роботою. Ми й далі можемо допомагати варденам, але я геть не розумію, чому Насуада хоче мене відсторонити! Чим я завинила перед нею?

«Ясно,— подумки відзначив Ерагон.— Вона звикла до влади й не хоче її втрачати, а також уважає, що мене призначили на її місце, бо Насуада не вдоволена роботою Ду Врангр Гата».

«Ти маєш якнайшвидше розв'язати цю суперечку,— сказала Сапфіра.— У нас обмаль часу».

— Я прийшов до вас не для того, щоб сваритись,—почав здалеку Ерагон, звертаючись насамперед до чаклунів Тріанни.— Я прийшов по допомогу. Так, я маю силу. Разом із Сапфірою ми можемо знищити всіх чаклунів Галбаторікса. І це лише питання часу, повірте. Але чи зможемо ми захистити всіх варденів? Адже нам буде зовсім кепсько, коли ворожі чаклуни об'єднають проти нас свої сили. Одні ми не впораємсь. Тріанна має рацію, всі ви дуже добре попрацювали, і я не збираюсь забирати вашу славу. Як чаклун я мушу співпрацювати з Ду Врангр Гата, але як вершник наказуватиму вам, а всі, хто не підкорятиметься наказам, будуть покарані. Зрозуміло? Ми узгодимо нашу роботу, вам лишиться частина вашої влади, оскільки більшість часу я все одно буду проводити на полі бою. Звісна річ, я дослухатимусь до ваших порад, бо ви більш досвідчені в справах допомоги. То як, працюватимемо заради варденів чи ні?

Обвівши поглядом усіх присутніх, Тріанна вклонилась:

— Авжеж, Убивце Смерка. Заради варденів ми готові на те, щоб ви очолили Ду Врангр Гата.

— Тоді починаймо негайно! — кивнув юнак.

Наступні півдня Ерагон спілкувався з чарівниками Тріанни, аби з'ясувати, хто з них на що спроможний. Він дізнався, що більшість із них навчалися магії у своїх батьків, незважаючи навіть на те, що цю справу вважали в Імперії незаконною. Звісно, рівень їхніх магічних знань був не дуже високий. Мало хто з чаклунів знав прадавню мову, вони часто плутали закляття й були дуже забобонними.

«Воно й не дивно, що Близнюки аж в рота тобі зазирали, коли ти спілкувався прадавньою мовою,— сказала Сапфіра.— Вони хотіли дізнатись від тебе якомога більше, аби потім дурити цих селюків».

«Тим не менше, нам доведеться з ними працювати»,— нагадав Ерагон.

«Твоя правда. Але я все ж таки мала рацію, коли говорила про те, що Тріанна марнославна. Бачиш, як вона нехтує іншими заради власної вигоди?»

«Авжеж,— згодився юнак.— Але я не засуджую її за це. Вона виживає як може, і це ще не найгірший випадок. Як сказав би Оромис, треба виявити до неї співчуття».

Дехто з чарівників знався на лікуванні. їх Ерагон навчив нових заклять і наказав піклу-

ватися про поранених. З іншими було складніше. Урешті-решт Ерагон призначив Тріанну своєю заступницею, аби знати, що хтось контролюватиме роботу під час його відсутності. Утім, спроби схилити на свій бік бодай когось із чаклунів нагадували спробу відібрати в собаки кістку. Так, вони боялися вершника, але це не давало жодних результатів.

Аби мати уявлення про рівень кожного з чаклунів, Ерагон змусив їх повправлятися в закляттях. Не в змозі впоратись навіть із простими завданнями, перелякані чаклуни нагадали юнакові самого себе кілька місяців тому.

«Невже я так само не міг упоратись із водою чи каменем, піднятим у повітря?» — спитав він у Сапфіри.

«Не слід забувати, що Галбаторікс удосконалював свої вміння впродовж сотень років»,— нагадав дракон.

Сонце вже майже сіло за обрій, заливаючи химерним світлом Палаючу долину, коли до намету прибіг захеканий посланець і переказав, що Насуада негайно хоче бачити юнака. Ще раз переговоривши з чаклунами, Ерагон поспішив до її шатра. По дорозі він звернув увагу на хмари стривожених воронів, що з галасом кружляли над табором, певно, відчуваючи неминуче кровопролиття й близьку поживу.

«От вони — хмари війни»,— подумав юнак.

НАР ГАРЦХВОГ

Коли Ерагон увійшов до шатра, а Сапфіра просунула слідом за ним голову, усі присутні від несподіванки аж за зброю похапались.

— Заходь,— гукнула Насуада до юнака.

— Ви кликали мене? — спитав той.

— Наші розвідники доповіли, що сотня ургалів наступає з північного сходу.

Ерагон спохмурнів. Він аж ніяк не чекав появи ургалів, бо гадав, що військо цих монстрів було вщент розбите під Фартхен Дуром. Але якщо вони вже прийшли, то слід було прийняти їхній виклик. Юнак зловісно посміхнувся, уявивши зустріч з ургалами, де він зможе випробувати свою нову силу ельфа.

— Я матиму за честь їх здихатись,— сказав він.— Ми із Сапфірою впораємось із цими потворами самі.

— Річ не в тому, Ерагоне,—з придихом мовила Насуада.— Вони йдуть із білим прапором.

— Сподіваюсь, ви не збираєтесь вести з ними переговори? — з недовірою зиркнув той.

— Хто б не прийшов із білим прапором, я неодмінно маю вислухати їхні умови.

— Але ж це чудовиська! — обурився Ерагон.— Пустити їх до табору — означає померти! Я бачив цих тварюк у бою, Насуадо. Вони заслуговують тільки на те, щоб бути знищеними, як скажені собаки.

— Тут я цілком згоден із Ерагоном,—озвався Джормандер.— Якщо ви не слухаєте нас, то прислухайтесь бодай до його порад.

— Певно, ти не довчився в ельфів, якщо тебе засліплює лють,— тихо мовила Насуада юнакові, а вельможам голосно заявила: — Ви забуваєте, що я теж билася у Фартхен Дурі й на власні очі бачила ургалів. І маю сказати, що люди часом вчиняють ще гірше за них. Так, ми потерпали від ургалів, але зараз, поступаючись Галбаторіксу в силах, ми можемо розраховувати на них як на союзників.

— Шановна леді, зустріч з ургалами надто небезпечна для вас,— застеріг хтось із гурту вельмож.

— Надто небезпечна? — здивовано звела брови Насуада.— А хіба ви не збираєтесь захищати мене?

«Скажи що-небудь, Сапфіро,— аж заскреготав зубами Ерагон.— Не дай їм утілити цей божевільний план у життя».

«Ні, не скажу,— озвався дракон.— Ти справді засліплений люттю».

«Що? — втрачаючи самовладання, вигукнув юнак.— Ти ж була зі мною в Язуаці й бачила, що вони зробили із селянами! А про втечу з Джиліда ти що, вже забула? Кожного разу, зустрічаючись із цими тварюками, ми ризикували життям!»

«Ельфи, до речі, ще зовсім недавно казали це про нас, драконів».

Словом, на заперечення Ерагона більше ніхто не зважав, а вхід до намету Насуади було відкрито, аби всі могли бачити, що відбувається на аудієнції. Генерали вишикувались довкола трону принцеси у дві шеренги. Роздратований Ерагон став із правого боку від неї, а Елва з лівого.

Невдовзі, судячи з криків юрби, стало зрозуміло, що ургали вже в таборі. Доки один із них пробирався до шатра Насуади, варде-ни засипали його лайливими словами, а той, вишкіривши жовті ікла, ніяк не реагував на зухвальців. Посланець був близько восьми футів заввишки, мускулястий і мав на голові покручені роги. Його довге чорне волосся було заплетене в косу.

Побачивши ворога, Ерагон ледь стримався, аби не стрибнути на нього з мечем. Утім, витримка ургала, котрий прийшов один без зброї, змусила юнака його заповажати. Спробувавши проникнути у свідомість посланця, Ерагон із подивом зрозумів, що вона надійно заблокована.

Зупинившись перед шатром Насуади, прибулець спочатку не наважувався наблизитись, аж доки охорона не вгамувала юрбу розлючених воїнів. Усі застигли, чекаючи, що ж відбуватиметься далі.

Ургал, звівши руки до неба, роззявив пащеку й несподівано заревів на весь голос. Видавши свій бойовий клич, він презирливо зиркнув на варденів, що були готові розірвати посланця, й мовив до Насуади:

— Яке віроломство, леді Нічні Кроки! Адже ви обіцяли мені недоторканність у вашому таборі! Невже люди так легко порушують своє слово?

Схилившись до Насуади, один із генералів прошепотів:

— Дозвольте покарати його за зухвалість, а коли він навчиться елементарної поваги, тоді вже нехай і говорить.

— Не зважайте,— й собі пошепки сказав Ерагон.— У них так заведено вітатись. До речі, вони ще й рогами б'ються одне з одним.

— Це тобі ельфи розповіли чи ти знаєш із власного досвіду? — спитала Насуада, не зводячи з ургала очей.

— Так, ельфи.

— А чого вони ще тебе навчили?

— Багатьох речей,— неохоче відповів Ерагон.

— На відміну від Галбаторікса, вардени не брехуни! — не звернувши уваги на його відповідь, гукнула дівчина.— Ти можеш сказати все, що хотів, і нічого не боятись.

Ургал похитав рогатою головою й задер її догори. Ерагон знав, що це дружній жест. Опущена голова означала загрозу.

— Я Нар Гарцхвог із племені Больвек. Я говорю від імені свого народу,— прогарчав посланець.— Усі ненавидять ургалів, усі полюють на нас і звідусіль женуть.

— На те є певні причини,— завважила Насуада.

— Авжеж, є,— кивнув здоровань.— Ми любимо воювати. Утім, ми робимо це зовсім не тому, що всі нас ненавидять і вважають потворами. Просто нас дуже багато й наші землі вже не можуть нас прогодувати, тому ми й заробляєм на хліб деінде.

— Тобто в Галбаторікса,— уточнила дівчина.

— А хоч би й так, леді Нічні Кроки,— кивнув ургал.— Він обіцяв нам нові землі, якщо ми знищимо його ворогів, але надурив. Його верховний

чаклун проник у свідомість наших ватажків, змусивши нас об'єднатись для боротьби, а це не в наших правилах. Ті, хто пішов до Галбаторікса, аби вимагати пояснень,— не повернулися. Розумієте, наші найкращі воїни загинули заради нього, а сам він підступно нас покинув. Він брехун і зрадник, тож ми хочемо воювати на вашому боці, леді.

— І що ж ви за це попросите? — спитала Насуада.

— Крові! — вишкірився посланець.— Крові Галбаторікса! А коли його Імперія впаде переможеною, то ще й трохи землі для мого народу, аби ми могли покинути війни.

Ерагон, відвернувшись, відразу ж збагнув, яке рішення прийме Насуада. Джормандер, певно, також, бо відразу ж зашепотів їй на вушко:

— Це неможливо, леді Насуадо. Зрештою, це протиприродно.

— Не природа, а союзники допоможуть нам здолати Імперію,— відповіла дівчина.

— Такі союзники розлякають усіх наших людей!

— Але хтось усе одно залишиться. Ерагоне, вони триматимуть своє слово?

— Принаймні до того часу, доки в нас буде спільний ворог,— зітхнув юнак.

— Добре, Нар Гарцхвоге,— рішуче мовила Насуада.— Ти з воїнами можеш розбити табір

уздовж східного флангу нашого війська, подалі від центру. Згодом ми детальніше обговоримо умови нашого союзу.

— Ахграт укмар,— проревів ургал, похитавши головою.— Ви мудра, леді Нічні Кроки!

— Слухайте, що це за ім'я? — скривилась Насуада.

— Нічні Кроки? — зареготав посланець.— Ми звали так вашого славного батька, що полював за нами по ночах у тунелях гномів. Ви, як його дочка, достойні цього імені.

Уклонившись, ургал розвернувся й подався геть.

— Той, хто нападе на них,— гукнула з трону дівчина,— буде покараний, як за вбивство людини! Негайно повідомте мій наказ усьому нашому війську!

Щойно вона договорила, як до неї загукав король Орин, котрий не встиг потрапити на зустріч із парламентером:

— Насуадо, невже ви приймали якогось ургала? Що це означає і чому про це не попередили мене?

Але його слова перекрив лемент вартового:

— Тривога! Тривога! До табору хтось мчить на коні!

Забувши, про що питав, Орин поспішив із Насуадиним почтом на чергову нараду, де збиралися обговорювати пропозицію посланця.

Ерагон, розчаровано сплюнувши, сів на Сапфіру, й вони подались до виходу з табору.

Самотнього вершника, який мчав до варденів на змиленому жеребці, супроводжували хижі птахи. Певно, вони вважали його своєю першою здобиччю.

Зупинившись за тридцять ярдів від табору, посланець загукав:

— Відмовившись здатися королю Галбаторіксу, ви прирекли себе на смерть! Ми більше не чекатимемо, тож рука дружби обернеться на караючу десницю! Тікайте, якщо встигнете, бо ми очистимо Алагезію від зрадників! А всіх інших ми покараємо й повернемо під владу всемогутнього Галбаторікса! Тримайте — це вам для підтвердження нашої сили!

По цих словах посланець дістав із мішка відрубану голову варденівського гінця й кинув її вбік табору. Розреготавшись, він розвернув коня й галопом помчав назад.

— Убити його? — ліниво спитав Ерагон.

— Не треба, ми скоро помстимось,— відмовила юнака Насуада.— Я не порушу закону недоторканності посланця, навіть якщо Імперія це й зробила.

Та не встигла вона це сказати, як Сапфіра, роззявивши пащеку, видала такий пронизливий клич, що всі довкола аж поприсідали. Кінь Галбаторіксового посланця тим часом став дибки

й скинув свого вершника. Той, несамовито зойкнувши, злетів прямісінько в одну з палаючих ям, і до його тіла миттю почали злітатися птахи.

Оговтавшись, вардени радісно загукали до Сапфіри. Навіть Насуада сумно посміхнулась.

— Гадаю, вони нападуть на світанку,— сказала вона Ерагонові.— Тож збери Ду Врангр Гата й будь напоготові. За годину отримаєш наказ.

Узявши принишклого Орина під руку, дівчина почала обговорювати з ним якісь невідкладні справи, а той лише кивав головою, ще й досі не оговтавшись від усього побаченого.

«Нічого! — підморгнула королеві Сапфіра.— Нехай нападають! Ми підсмажимо їх, як кроликів!»

ВІДЬМИНЕ ВАРИВО

На Палаючу рівнину впала ніч. Через димову завісу тліючого торфу не було видно ані зірок, ані місяця. Довкола блимали самі смолоскипи, їх було так багато, що здалеку військо нагадувало сонні міста.

Укотре перевіривши Сапфірині обладунки, Ерагон заплющив очі й подумки вийшов на зв'язок з чаклунами Ду Врангр Гата. Він хотів знати, де перебуває кожен із них, аби, в разі потреби, миттю їх викликати.

— Привіт, Орику,— раптово посміхнувся він, не озираючись.

Гном видерся на пагорб і всівся поруч із ним.

— Як ти дізнався, що це я? — ошелешено спитав гном.— У мене ж заблокована свідомість!

— У кожного вона заблокована по-своєму,— позіхнула Сапфіра, клацнувши зубами.

— Зрозуміло,— відсунувся Орик.

— Що тебе привело? — спитав юнак.

— Мені чогось здалося, що ти тут засумував, дай, думаю, завітаю до друга. Адже Мертага тепер нема, то мусить же хтось тебе підтримати...

«Так, нема,— похнюпився Ерагон.— А шкода. Як би я хотів знову позмагатися з тобою на мечах, любий друже!»

Згадка про те, як загинув Мертаг, що його ургали затягли під землю, навіяла на юнака невимовний смуток. Дивно, яким би вправним воїном ти не був, а зла доля все одно обере для тебе якусь дурну смерть.

— Усе буде гаразд, не журись! — відчувши сумний Ерагонів настрій, поплескав його по плечу Орик.— Ти тільки уяви, як почуваються воїни Галбаторікса, знаючи, що невдовзі зустрінуться з тобою, вершником!

— Дякую, що прийшов,— посміхнувся юнак.

— Та ну,— махнув рукою розчулений гном.— Просто Ротгару не сподобається, якщо я тебе не вбережу. Ми ж з тобою, як брати, хіба не так?

«А як же інші гноми? — в'їдливо спитала Сапфіра,— Вони теж наші брати? Чи ти не відповідаєш за їхні вчинки?»

— Чого це не відповідаю? — обурився Орик.— Незабаром вони приєднаються до нас! Вони вважають Ерагона членом Дургрімст Інгейтум, тому підтримають його в боротьбі з Імперією. До речі, завдяки цьому ви зможете зосередитись на знищенні чаклунів Галбаторікса. Тож мусите нам ще й подякувати.

«Ой, дякуємо, пане!» — насмішкувато скривилась Сапфіра.

— А що ти думаєш про угоду Насуади з ургалом? — поцікавився Ерагон, з докором зиркнувши на жартівливого дракона.

— Думаю, вона зробила цілком правильний вибір.

— Отже, ти згоден з нею?

— Так, згоден,— важко зітхнув гном.— Згоден, хоча асе це мені й не до душі.

Запала довга мовчанка. Тривожне очікування перед боєм завжди дратувало й виснажувало Ерагона. Аби хоч якось згаяти час, він знову й знову перевіряв збрую на драконі, свої обладунки, підтягав сідло. Несподівано юнак відчув, як до них наближаються двоє невідомих. Анжела? Солембум? На всяк випадок він збудив Орика, що миттю скочив на ноги, витягуючи з-за пояса сокиру.

— Я бачив Анжелу лише кілька разів,— буркнув гном, вдивляючись у темряву,— але на шпигунку вона не схожа.

— То чого ж вона тиняється тут поночі? — озвався Ерагон.

Вони вирішили перехопити парочку, коли та наблизиться. І справді, невдовзі з'явилась Анжела із Солембумом, що крутився біля її ніг. Відьма була закутана в довгий плащ, і це робило її майже непомітною. Вона спритно перескочила через захисний рів і за хвильку зупинилася перед Ерагоном і Ориком.

— А... Ви теж гуляєте? — посміхнулась до них знахарка.

Тієї ж миті кіт-перевертень щось муркнув і несподівано обернувся на підлітка, якому Анжела швидко кинула якісь речі, аби той вдягнувся.

— І де ж це ви були? — невдоволено запитав Орик.

— Я ж кажу, гуляли із Солембумом.

— А точніше? — поцікавився Ерагон.

— Що? — здивувалась Анжела.— Ви нам не довіряєте?

— Не дуже,— кивнув юнак.

— Це добре,— поплескала його по плечу відьма.— Довше житимеш. Якщо хочете знати, у мене свої методи боротьби з Імперією.

— Які саме? — не вгавав гном.

— Зараз не скажу,— відповіла Анжела, знімаючи плаща й ховаючи його в торбу.— Це буде сюрприз. Скоро самі все побачите.

— Що побачимо? — смикнув себе за бороду Орик.— Знаєш, ми ліпше доправимо тебе до Насуади, і нехай вона сама тебе допитає.

— Не треба,— зупинила його відьма.— Леді Насуада сама дозволила мені виходити за межі табору.

— Добре-добре, ми й це з'ясуємо,— кивнув гном.

— Не треба нічого з'ясовувати,— зненацька вийшла з темряви Насуада, про наближення якої Ерагон уже давно знав. Він також знав і те, що з нею четверо ургалів, одним із яких був Гарцхвог.

— Доброго вечора,— похмуро буркнув юнак.

Тим часом заскочений зненацька Орик аж підстрибнув від несподіванки, вихопивши сокиру. Зрозумівши, що все гаразд, він коротко привітався з Насуадою. Але зброю не сховав, не зводячи грізного погляду з ургалів. Анжела натомість уклонилась до Насуади й перекинулась з ургалами кількома словами їхньою рідною мовою, що дуже втішило здорованів.

— Мені треба, щоб ти облишив свої емоції й зрозумів те, що я роблю,— відвівши Ерагона вбік, сказала Насуада — Ти зможеш?

Той мовчки кивнув.

— Гаразд. Я зроблю все можливе заради завтрашньої перемоги. І мені байдуже, як я керую варденами й те, як вони б'ються,— добре чи

погано. Навіть занепад Імперії нічого для мене не важитиме, якщо ти загинеш. Утяв?

Ерагон знову кивнув.

— Я не зможу тебе захистити, якщо з'явиться сам Галбаторікс,— вела далі дівчина.— Ду Врангр Гата він не боїться, як, до речі, й ти. Але благаю поки що не чіпати чаклунів.

— Я завжди знав,— озвався Ерагон,— що битимусь із Галбаторіксом сам на сам, тож не хвилюйся.

— Авжеж,— сумно всміхнулась Насуада.— Не будемо загадувати наперед. Можливо, Галбаторікса й не буде. Тоді я зможу захистити тебе бодай від простого меча. Я домовилась із Гарцхвогом і трьома його воїнами про те, що вони тебе охоронятимуть. Але спочатку слід перевірити, що в їхній свідомості.

— Та ні ж бо, дякую! — вигукнув юнак.— Ще тільки цих потвор мені бракувало! До того ж, я вже домовився з гномами, і вони мене не зрозуміють, якщо я наберу охорону з ургалів.

— Тоді їм доведеться захищати ще й твоїх гномів,— обурилась Насуада, але враз заговорила лагідніше: — Послухай, Ерагоне! Я не хотіла, аби ти бачив усе, що відбувається, крізь завісу своєї ненависті. Повір, я маю не менше причин ненавидіти ургалів, адже вони вбили мого батька. Утім, нам потрібна їхня допомога, й тому я їх терплю. Будь ласка, спитайся

в Сапфіри, чи не буде вона проти того, щоб вас захищали ургали, інакше я просто змушу вас виконувати наказ.

«Не роби дурниць, погоджуйся»,— відповіла Сапфіра.

«Згодитись на те, що за нашою спиною постійно будуть ургали?» — обурився Ерагон.

«Ні, на будь-яку допомогу,— озвалася Сапфіра.— Принаймні Оромис зробив би саме так».

«Він не завжди мав рацію»,— відказав юнак.

«Це не аргумент,— скривився дракон.— Ще раз добре все обміркуй і погоджуйся».

— Гаразд, нехай ургали нас охороняють,— отямившись від суперечок, погодився юнак.— Але перед тим я маю зазирнути в їхні рогаті голови.

— Хіба що заради варденів,— похитала головою Насуада.— І ще, Ерагоне, якщо я помру, тобі доведеться стати на моє місце. І якщо це вже станеться, то довірся Джормандеру, більш досвідченому, ніж решта вельмож.

Насуадине прохання неабияк вразило юнака. Він ніколи не міг подумати, що дівчина належить варденам душею й тілом. А те, що вона пропонує стати йому правонаступником, було виявом величезної довіри.

— У разі чого, я спробую керувати варденами так само вправно, як Аджихад. Це велика честь для мене.

— Чудово, що ти це розумієш,— мовила Насуада й відійшла до своїх охоронців.

Розчулений Ерагон спробував був глянути на ургалів по-новому, але вони все одно викликали в нього саму огиду й ненависть. Словом, для юнака вони залишалися кровожерними потворами, що вбили близьких йому людей.

«Власне, Галбаторікс не здружився з ними через те, що думав так само»,— подумки нагадала Сапфіра.

«І мав, між іншим, рацію»,— відказав юнак.

— Слухайте,—подолавши неприязнь, сказав Ерагон ургалам,— мені треба зазирнути у вашу свідомість.

— Авжеж, Вогнемече,— враз погодились охоронці.—Леді Нічні Кроки попередила нас. Загалом, для нас неабияка честь битися поруч із великим воїном, котрий так багато для нас зробив!

— Як це? Хіба я вже так багато вас повбивав? — посміхнувся Ерагон, згадавши, що серед ургалів повага до воїна зростала залежно від того, скільки той убив ворогів.

— Ні,— зруйнував його фантазії Гарцхвог.— Просто, убивши Смерка, ти звільнив нас з-під його контролю. Тепер ми в боргу перед тобою, Вогнемече. І ніхто з нас не зачепить тебе. А якщо ви з драконом надумаєте завітати до

нас у гості, вас приймуть так, як іще ніколи не приймали чужинців.

Правду кажучи, Ерагон не чекав такої відповіді, адже вдячність ніколи не була чеснотою ургалів.

— Добре, я пам'ятатиму це,—буркнув він.— То що, ви готові до перевірки?

— Так, вершнику.

Коли Ерагон узявся до справи, то відразу ж згадав власну перевірку в Фартхен Дурі, яку йому влаштували Близнюки. Утім, з ургалами, і зокрема з Гарцхвогом, було складніше. Спочатку довелося наштовхнутись на суцільне зло, злочини, сплюндровані землі, й свідомість їхня нагадувала більше свідомість дикої тварини. Тож увібрати в себе стільки негативних емоцій юнак просто не міг, хоча Гарцхвог і не опирався перевірці. Навпаки, він був радий поділитися досвідом, аби переконати Ерагона в тому, що ургали не були його затятими ворогами. «Нам не потрібен вершник-ватажок, що захоче знищити нас за нашу природу,— подумки мовив ургал.— Тож будь уважним, Вогнемече. Невже ти нічого не побачиш, крім зла?»

Зосередившись, Ерагон спробував іще раз і ледь не загубився в минулому Гарцхвога. Це було дитинство в гірському селищі, материнські пісні, перше полювання на оленя, юнацькі

бійки й нарешті справжні війни за виживання. Тепер Ерагон зрозумів, що ургалами від самого початку маніпулював Смерк.

Так само ретельно юнак перевірив і решту воїнів. Усі спогади були майже однакові. Ургали намагалися приховати те, що вбивали людей, хоча й робили це за наказом Смерка, а решта сутичок була за виживання. Усі воїни мали родини й мусили їх годувати.

Закінчивши, Ерагон важко зітхнув. Перед ним стояли вбивці й грабіжники, але в глибині душі вони були нещасні й благородні. А Гарцхвог узагалі видавався йому чудовим ватажком, що за своїм розумом нічим не поступався Оромису.

— Ну що ж, Гарцхвоге,— мовив юнак.— Я не проти мати поруч таку охорону. Доки ургали служитимуть варденам вірою й правдою, я не чіпатиму їх, обіцяю.

Ерагон усвідомлював, що навряд чи зможе колись здружитися з ургалами, тим не менше, його думка про них кардинально змінилась.

«Це неабияка мужність — визнати те, що був неправий»,-— озвалась Сапфіра.

«Так, адже значно гірше робити дурниці з розумним виразом на обличчі»,— мовив юнак.

«Нічого собі, малий, та ти мудрішаєш майже щохвилини!» — поглузував дракон, але було

відчутно, що він неабияк пишається рішенням Ерагона.

— Ми вдячні тобі, Вогнемече,— сказав Гарцхвог.

— Ну що ж, гаразд,— озвалась Насуада.— Тепер, коли ми вирішили це питання, я мушу йти. У належний час Ерагон отримає мій сигнал від Тріанни.

Провівши дівчину сумним поглядом, юнак сів відпочити біля Сапфіри.

— Тобі пощастило, що поруч будуть гноми,— буркнув Орик.— Ми не дамо ургалам напасти на тебе ззаду. Ми пильнуватимем за ними, наче яструби.

— Я гадав, що ти так само, як і Насуада, хочеш, аби ургали мене охороняли.

— Але це ще не означає, що я почав їм довіряти.

Ерагон посміхнувся й не став сперечатись. Адже Орика буде дуже важко переконати, що ургали не злісні хижаки, особливо, коли ти сам щойно про це дізнався.

Довкола панувала глупа ніч. Гном знічев'я заходився гострити свою сокиру. Його земляки, прибувши з табору, і собі приєднались до ватажка, після чого метал голосно заскреготав об камінь. Ургали натомість заспівали своїх сумних поховальних пісень, а Ерагон вирішив установити захист довкола себе, Сапфіри,

Орика, Насуади й навіть Арії. Він знав, що не слід витрачати сили на захист стількох осіб, але не міг вчинити якось інакше.

Стомившись, юнак глянув на Анжелу, що саме вбиралась у обладунки, а потім почала вимахувати мечем.

— Це неподобство, коли хтось, окрім мешканців Дургрімст Квон, має такого меча,— пробелькотів хтось із гномів, невдоволено зиркнувши на відьму.

Щойно сонце почало сходити, як із ворожого табору залунали жахливі крики.

— Невже там когось катують? Від цих криків аж кров у жилах холоне,— скочив на ноги Ерагон.

— Я ж казала, що це буде сюрприз,— озвалась Анжела.

— То це ти зробила?

— А хто ж іще? Я отруїла увесь їхній провіант. Дехто помре зараз, а хтось трохи перегодом. А їхнім ватажкам я підсипала в їжу пасльон, і під час бою в них будуть галюцинації. Ото вже посміємось!

— Але ж це нечесно! — вигукнув вражений юнак.— Що ж то за слава, коли ти перемагаєш недужого?

— Слава? — перепитала відьма.— Якщо тобі потрібна слава, то на світі існують ще тисячі армій. А нам треба перемогти саме оцю.

— Ось чого тебе так зацікавила лабораторія в шатрі Орина! — не вгавав Ерагон, що й досі не міг зрозуміти, чи схвалює він, чи засуджує вчинок відьми. Здавалося б, усе це було зроблено заради перемоги.

— Так, саме тому!

Крики нещасних воїнів Галбаторікса гучнішали й стали лунати над усією Палаючою рівниною. Ерагон затулив вуха, аби не чути їх, утім невдовзі змирився. Зрештою, їм треба було перемагати Імперію.

БУРЯ ПОЧИНАЄТЬСЯ

Перші промені сонця вже сягнули задимленої рівнини, коли Тріанна погукала Ерагона. Час настав. Юнак розбудив свою челядь і сів на Сапфіру, тримаючи в руках лук. Ургали з гномами оточили їх щільним кільцем і рушили до виходу з табору.

Військо варденів, намагаючись не здіймати галасу, виходило на рівнину, оминаючи захисні рови. Зброю воїни завбачливо обмотали ганчір'ям, аби та не дзвеніла під час маршу. Сапфіра приєдналась до валки тієї миті, коли на рівнині з'явилася Насуада верхи на бойовому коні. Поруч із нею були Арія й Тріанна.

Нічні випари торфу висіли над землею, й сонячне проміння ще не могло крізь них пробитися. Під цим прикриттям вардени підсту-

пили якомога ближче до ворожих укріплень, і вартові, помітивши їх в останню мить, почали сурмити тривогу.

— Уперед, Ерагоне! — рішуче гукнула Насуада.—Уперед, мої вірні вардени! Захистим наші домівки! Знищимо Галбаторікса! В атаку!

Гейкнувши, дівчина спрямувала коня до ворожого табору, а за нею помчало все військо варденів.

Подумки Ерагон наказав почати наступ Бардену, чаклуну, що супроводжував Орина. За мить королівська кіннота впереміш із пішими ургалами з'явилась на лівому фланзі. Вона стала відтісняти війська Імперії, відволікаючи їхню увагу від наступу основних сил варденів.

Дві ворогуючі сили зійшлися з ревом і галасом. Задзвеніла зброя, залунали зойки й стогін поранених, а над полем бою почали кружляти голодні ворони.

«Я мушу вбивати, інакше вб'ють мене»,— товкмачив собі Ерагон, відчуваючи, як забирає його сили захист Арії, Орика, Насуади й Сапфіри.

Сапфіра трималась подалі від переднього краю, поки що ховаючись від чаклунів Галбаторікса. Зосередившись, юнак почав подумки знаходити їх на полі бою.

Ду Врангр Гата тим часом уже викрили першого ворожого чаклуна. Відчувши це, Ерагон

спочатку захистив жінку, яка знайшла агента, потім з'ясував, який саме військовий підрозділ він охороняв, і нарешті вбив його одним-єдиним магічним словом. Не гаючи жодної секунди, він увірвався до свідомості незахищених воїнів і почав знищувати їх на своєму шляху. Вардени радісно загорлали, побачивши, як тануть ворожі лави.

Легкість, із якою він убивав, вразила Ерагона. Воїни не мали шансів утекти або захиститися. «Це не порівняти з битвою під Фартхен Дуром»,— промайнуло в Ерагоновій голові. Але, попри те, що юнак втішався своєю могутністю, він водночас відчував відразу до смерті. Хоча замислюватись над новим відчуттям не було часу.

Оговтавшись від першого нападу, Імперія скористалася катапультами, що засипали варденів ядрами, барильцями з рідким вогнем і гострими стрілами шість футів завдовжки. Усе це призвело де неабияких втрат, а одне з ядер, вибухнувши неподалік, ледь не зачепило Сапфіру, одначе юнак устиг відвернути смертоносний уламок за допомогою магії.

Катапульти суттєво затримали наступ варденів і скалічили безліч воїнів. «їх треба негайно знищити,— подумав Ерагон,— якщо ми збираємось битися довго й виснажити Імперію». Сапфіра легко б з цим упоралась, але поки

що не наважувалась пролетіти над полем бою, остерігаючись ворожих чаклунів.

Несподівано один із ворожих загонів, прорвавшись до Сапфіри, накинувся був на дракона зі списами. Але ще до того, як Ерагон устиг вихопити меча, гноми й ургали порубали всіх нападників на капусту.

— Добрий бій! — загорлав Гарцхвог.

— І справді непоганий! — зловісно посміхнувся Орик.

Деякий час Ерагон нічого не міг вдіяти з катапультами, аж доки не знайшов воїнів, що ними керували. Зосередившись, він змусив їх розвернути грізні машини, й ті почали стріляти у власне військо. Далі юнак наказав воїнам розрубати мотузки, й усі катапульти вийшли з ладу.

Подумки повернувшись на власні позиції, Ерагон побачив, що оборона довкола Сапфіри неабияк послабилась. Мужні охоронці падали один за одним під ударами ворожої магії. Вилаявшись, юнак знову почав шукати ворожих чаклунів, поволі їх знищуючи. Але ті були дуже підступні й намагалися себе не викривати. Це неабияк дратувало Ерагона. Зосередившись на одному з них, він зрозумів, що всі вони були запрограмовані на те, аби в жодному разі не вбивати вершника та його дракона.

«З одного боку, це мене тішить! — озвався юнак до Сапфіри.— Але нащо ми потрібні

Галбаторіксу після того, коли вже вирішили підтримувати варденів?»

Дракон не встиг відповісти, бо з натовпу воїнів, верхи на запіненому коні, випірнула скривавлена Насуада.

— Ерагоне! — видихнула вона.— Ви із Сапфірою мені потрібні! Вам час відкинути їхнє військо!

— Гаразд-гаразд,— злякався той вигляду дівчини, картаючи себе за те, що не захистив її краще.— Але спочатку слід залікувати рани.

— Пусте! Це може почекати, а от вершник потрібен нам негайно!

— Він перед вами, леді,— вклонився Ерагон.

— Тоді вперед! — гукнула Насуада.— І хай бережуть вас боги!

Аби мати змогу битись, юнак зсунувся нижче. Тримаючись за сідло, він гукнув Орику з Гарцхвогом:

— Прикрийте мене збоку! Але не ставайте мені на шляху!

— Тебе ж уб'ють, Вогнемече! — стривожено проревів ургал.

— Ще подивимось, хто кого! — крикнув завзято Ерагон.

«То як, потанцюємо?» — подумки звернувся він до Сапфіри.

«Потанцюємо, малий!» — озвався у відповідь дракон.

Злившись в одне ціле, юнак і дракон кинулись у вир бою і вмить розчистили шлях для наступу варденів. Було важко сказати, хто саме вбиває вогнем, а хто вимахує на всі боки смертоносним мечем. Над Палаючою рівниною стояла димова завіса, з якої вряди-годи виринали оскаженілі обличчя, порубані тіла та гори трупів, до яких уже звідусіль злітались стерв'ятники.

Пробиваючись уперед, Ерагон і Сапфіра бачили, як їхній наступ впливає на свідомість ворожих вояків. Ті сйершу помічали щось велетенське, вогненно-червоне, що пазурами, іклами, полум'ям і довгим хвостом нищило все на своєму шляху. Блиском свого панцира Сапфіра ще й засліплювала вороже військо.

Потім з'являвся Ерагон, який одним ударом меча трощив обладунки, щити й виставлені з переляку списи й мечі. Удари ж, спрямовані в нього, не досягали мети, стріли падали на землю, не долітаючи кількох метрів, а мечі відлітали, б'ючись об захисне закляття.

Правду кажучи, вершникові й дракону було неабияк важко. Ерагон бився з представниками свого народу, бачив перелякані обличчя не якихось ургалів, а таких самих воїнів, як і він. Те саме відчувала й Сапфіра, що була тісно пов'язана зі своїм вершником. Утім, розмірковувати над цим було ніколи. На війні взагалі

нема місця співчуттю, й ворожі лави рідшали на очах.

Вершник і Сапфіра тричі проносились смертоносним смерчем крізь військо Імперії й тричі, повертаючись, нищили шеренгу за шеренгою. Якоїсь миті Ерагон відчув слабкість і мав трохи зменшити охоронну силу, зосереджену довкола Арії, Орика, Насуади й Сапфіри. Інакше б він виснажився ще до завершення битви.

«Ти готова?» — щоразу після невеличкого перепочинку питав юнак у Сапфіри, і та грізним ревом підтверджувала своє бажання битись далі.

Несподівано в Ерагона полетіла ціла хмара стріл, але він, швидкий, наче ельф, спробував від них ухилитись, оскільки магічний захист уже не діяв. Від одних юнак прикрився щитом, від решти — відбився мечем, але кілька стріл таки влучили йому в бік і в груди. Звісно, вони не пробили обладунків, але лишили на тілі пару синців.

«Не зупиняйся! — гукав сам собі юнак, а Сапфіра лише гарчала у відповідь.— Не зупиняйся! Бувало й гірше, тож уперед!»

Стрибнувши вперед, Ерагон налетів на нову ворожу шеренгу, ламаючи списи й завдаючи нищівних ударів мечем. Однак, не розрахувавши, він пропустив один з ударів, що влучив йому в передпліччя.

Вологи зраділи, але митю перелякано поприсідали, коли над ними грізно заревів дракон, захищаючи свого вершника.

Скориставшись із нагоди, юнак устиг підживитись енергією з руків'я Зарока, після чого покінчив з рештою воїнів цієї шеренги.

Сапфіра вимахувала хвостом, збиваючи з ніг воїнів Галбаторікса, що падали, наче зрублені дерева. Зиркнувши на рану, Ерагон вимовив закляття, і та швидко загоїлась, тож вони знову ринулись у бій.

Палаючу рівнину вкривали гори ворожих трупів, але Імперія ні на крок не відступала. На місце вбитого ставав новий воїн, і було важко зрозуміти, звідки вони беруться. Юнак у розпачі оглянув поле бою, переконавшись, що військо Галбаторікса починає відтісняти варденів. Вони змушені були відступати.

«Я стільки вчився, і все намарно! — лютував Ерагон.— їх дуже багато, а в мене майже не лишилося сил!»

«Спробуй скористатися їхньою енергією!» — підказала Сапфіра.

«Для цього треба знайти чаклуна, що слідкує за їхніми воїнами. Узяти енергію деінде я не можу, бо тут нема ані рослин, ані тварин!»

Уже кілька годин поспіль юнак бився без магічного прикриття, покладаючись тільки на

власну вправність. На його тілі з'явилось безліч ран, одна з яких, на лобі, дошкуляла найбільше, оскільки кров заливала очі. Ліва рука затерпла від ударів, що сипались на його щит, а один палець Ерагон узагалі зламав.

Сапфірі теж було непереливки. Десятки мечів рубали її крила, з яких стирчало безліч стріл. Ворожі списи пробивали її обладунки, які Ерагон уже не міг захистити. Але мужній дракон оскаженіло кидався на ворожі лави, завдаючи смертельних ударів. Його шлях позначався густим кривавим слідом.

Якоїсь миті поруч з Ерагоном упали три гноми-охоронці, а невдовзі й два ургали.

Здавалося, ця битва ніколи не закінчиться. Приречено готуючись до чергової атаки, юнак із драконом несподівано почули звуки сурем і радісні вигуки варденів.

— Гноми! Гноми йдуть! — залунало з усіх боків.

«Які ще гноми? — стомлено роззирнувся Ерагон, помічаючи тільки обличчя імперських воїнів.— Звідки тут узялися гноми?» Востаннє відмахнувшись від нападників скривавленим мечем, він заліз на дракона, і той здійнявся в повітря.

Згори юнак і справді побачив велике військо гномів, яке швидко марширувало зі сходу до Палаючої рівнини. На його чолі виступав

сам король Ротгар, убраний у золоту кольчугу. У руці він стискав бойовий меч, помахом якого привітав Ерагона із Сапфірою.

Юнак радісно крикнув і собі відсалютував мечем. Відчувши приплив сил, він розлючено зиркнув на принишклих вояків Галбаторікса, що теж помітили гномів, які поспішали на допомогу варденам.

— Ну що, що там видно? — нетерпляче підстрибував Орик, питаючись в юнака.— Це ж Ротгар, це він? І скільки з ним воїнів? Скільки?

— Тримайтесь, з нами король Ротгар! — загукав щосили Ерагон, звівшись у сідлі.— З нами гноми! Ми розіб'ємо цю кляту Імперію! В атаку! Покажімо цим боягузам, на що здатні славні вардени!

Але з лівого флангу знову несподівано залунали вигуки:

— Корабель! По річці пливе корабель!

«Нехай йому грець! — подумки вилаявся юнак.— А раптом це підкріплення, що йде на допомогу Імперії?» Давши сигнал Тріанні, аби та попередила Насуаду, що вони не пропустять ворожий корабель, Ерагон із Сапфірою здійнялися в небо.

Не гаючи жодної секунди, вони полетіли в напрямку річки. Під час польоту Ерагон уважно оглянув поле бою, на якому змішались обидва війська, зруйнувавши свої стрункі лави.

Утім, коли дракон піднявся вище, панорама зникла у торф'яному тумані, а невдовзі на обрії з'явилась річка, по якій плив корабель. Він не мав жодних розпізнавальних знаків, тож Ерагон приготувався знищити прибульців. Змахнувши мечем, юнак видав бойовий клич, і Сапфіра кинулась згори на ворога.

ОБ'ЄДНАННЯ

Знесилений Роран стояв на палубі, дослухаючись до плюскоту весел за бортом. Він щойно покинув веслувати й тепер відчував, як біль у плечі відлунює по всьому тілу. «Невже ця рана до смерті нагадуватиме мені про разаків?» — похмуро думав юнак. Витерши піт з чола, він спробував роздивитися річку, що з невідомих причин була вкрита димом.

— Який же лиховісний у цієї річки вигляд,— озвалась Елейн.— Може, нам не слід було шукати пригод за межами Сурди?

Схоже, жінка мала рацію. Проминувши Боарове Око, вони рухались далі на схід від Південних островів. Припаси харчів давно скінчились, а більшість селян нездужали.

Звісно, можна було б зупинитися десь тут, якби не чутки про військо Галбаторікса, що йшло на війну з варденами. Роран розумів, що,

коли вардени зазнають поразки, Катріна зникне назавжди, тож зміг умовити земляків рухатись далі, поспішаючи на допомогу варденам. Що не кажіть, але це було важко.

Звідтоді Роран дуже часто думав, чи правильно він вчинив. Адже виснажливе життя на кораблі й так сиділо всім у печінках. А думка про те, що вони їдуть на війну, взагалі нікого не радувала.

«Певно, це егоїзм з мого боку... — картав себе юнак,— Я роблю це заради селян чи заради того, щоб бодай на крок наблизитись до Катріни?»

— Можливо, ти справді маєш рацію,— сказав він Елейн.

Вони разом засмучено споглядали, як димова завіса над річкою здіймається вгору, закриваючи сонце. Довкола спустилися сутінки й запанувала моторошна атмосфера чекання. Забобонні моряки на палубі хрестилися, а стомлені селяни ще нижче посхиЛяли голови — їм усе було байдуже.

— Ти чуєш? — раптом насторожилась Елейн.— Що це?

Роран напружив слух і почув далекий брязкіт металу.

— Це наша доля,— похмуро мовив він, озираючись до Утхара, що стояв за штурвалом.— Капітане, там попереду битва!

— Готуйте катапульти! — загорлав той.— Бодуене, зміни гребців! І хай усі будуть напоготові!

Залишаючись на палубі, Роран жадібно дослухався до бойового гомону, ударів мечів об щити, людських криків. Згодом до нього приєднався й схвильований Джоуд.

— Тобі вже колись доводилось битися? — спитав його юнак.

— Я був у кількох бійках, але не таких великих,— похитав він головою.

— У мене це теж уперше.

Туман над річкою потроху розвіявся, і незабаром перед ними постала панорама запеклого бою. Прибульцям було дуже важко збагнути, де саме війська Імперії, а де вардени, утім, Роран відразу ж зрозумів, що їхня поява може змінити хід битви.

— Корабель! По річці пливе корабель! — залунало з берега, й Роран поспішив випровадити Елейн з палуби.

Незабаром на палубі з'явився Хорст і подав юнакові щит.

— Дякую,— сказав Роран і вражено принишк, дослухаючись до шуму, який долинав з неба.

Розправивши крила, на корабель падав велетенський дракон, верхи на якому вимахував мечем його кузен Ерагон!

Це був не той Ерагон, якого всі знали, риси його обличчя видовжились, ставши більш шляхетними. Він був вбраний, наче справжній принц, мав чудові обладунки, а його дивовижний меч виблискував у руці зловісно-червоним сяйвом. Справді, цей Ерагон, не вагаючись жодної миті, міг би знищити будь-кого на своєму шляху. Цей Ерагон був могутній і безжальний, і саме він міг убити разаків й урятувати Катріну.

Вимахуючи крилами, дракон грізно завис над кораблем, і Роран зустрівся поглядом з кузеном. Раніше він не дуже вірив у Джоудові казки про Ерагона та Брома, але тепер будь-які сумніви зникли. Виходить, Ерагон і справді вершник! Роран і досі не міг усвідомити, що звичайний хлопчак обернувся на грізного й могутнього воїна. Але бодай уже те, що малий лишився живий, сповнило Роранове серце безмежною радістю. Проте вона миттю змінилася на знайому лють, бо юнак раптом згадав, що Ерагон винен у смерті Герроу й зруйнуванні Карвахола.

«Роране?» — почув він голос.

«Так, це я»,— подумки озвався юнак. у

«Можеш говорити про себе, і я тебе чутиму,— озвався Ерагон.— Чи всі втікачі з Карвахола з тобою?»

«Майже всі».

«Як ти? Хоча ні, зараз не час. Ви можете залишитись тут або піднятися вище по річці, де вас уже схопить Імперія».

«Нам треба поговорити, Ерагоне,— відповів вершникові Роран.—Ти мусиш багато чого пояснити».

«Знаю, брате,— спохмурнів юнак.— Але пізніше, гаразд?»

Відлетівши від корабля, дракон подався на схід, розчинившись у хмарах диму.

— Неймовірно! — загукав позаду Хорст.— Це ж вершник! Справжній вершник! Невже це наш Ерагон, невже Довгоногий усе-таки нам не збрехав?

Джоуд задоволено посміхався, але Рорану було не до них. У його голові вирувало безліч думок, хоча юнак і намагався себе опанувати. «Не треба думати про Ерагона,— переконував він себе.— Ми маємо битись, щоб перемогти Імперію».

Відчуваючи приплив бойової люті, що завжди сповняла його силою й рішучістю, Роран підскочив до Утхара.

— Давай до берега! — загукав він грізно.

— Що? — не зрозумів той.

— Я кажу, до берега! Ти залишаєшся тут, щоб обстрілювати Галбаторікса з катапульт і захищати селян. Утяв?

— Так, Міцний Молоте.

— Що ти замислив, Роране? — стривожено спитав Хорст.

— Замислив? — різко розвернувся той, аж старий від несподіванки відсахнувся.— Я хочу змінити долю Алагезії, ось що я замислив!

СТАРШИЙ БРАТ

Повертаючись на поле бою, Ерагон був геть замислений. Звісно, він давно знав, що Роран мандрує десь морем, однак не чекав зустрітись із ним саме тут, під час війни. А які були очі в старшого брата! Здавалось, вони просвердлять його наскрізь: злі, стривожені, холодні. Схоже, кузен уже зрозумів, що Герроу загинув саме через нього, й ніколи йому цього не пробачить.

Удар ворожого меча, ковзнувши по обладунках, повернув юнака до пекельної дійсності. Навколо знову вирував бій. Войовниче загукавши, Ерагон змахнув мечем і збив на землю імперського воїна. Проклинаючи себе за неуважність, він подумки повідомив Тріанні про те, хто саме перебуває на кораблі, й попрохав, щоб Насуада вислала до селян посланця, який зможе все їм пояснити.

«Як скажете, Арджетламе»,— відгукнулась віщунка.

Приземлившись на західному фланзі, Сапфіра кількома стрибками перетнула Палаючу рівнину, щоб приєднатись до війська Ротгара. Ерагон, спустившись на землю, наблизився до володаря гномів.

— Вітаю, вершнику! Вітаю, Сапфіро! — загукав той.— Бачу, ельфи добряче над вами потрудились!

— Та ні ж бо, пане, то були дракони,— відповів юнак

— Невже? — здивувався Ротгар.— Коли впораємся тут, обов'язково розкажеш про всі свої пригоди. А взагалі, я дуже радий, що ти згодився стати одним із Дургрімст Інгейтум. Для мене велика честь мати такого родича.

— Для мене також,—уклонився Ерагон.

Ротгар задоволено розсміявся й гукнув до Сапфіри:

— Я не забув твоєї обіцянки полагодити Ісідар Мітрім, драконе. Навіть у ці важкі часи наші майстри готують сапфірову зірку в центрі Тронжхейма.

— Я пообіцяла, значить так і буде,— озвалась Сапфіра.

— Бачу, ти носиш наші обладунки,— не вгавав Ротгар.— Сподіваюсь, вони добре тобі служать?

— Дуже добре! — відповів дракон.— Вони не раз рятували мене від ран.

— То, може, іще раз перевіримо їх у бою? — зблиснув очима Ротгар і крикнув своїм воїнам: — Акх сартос оен дургрімст!

— Вор Ротгар корда! Вор Ротгар корда! — залунало у відповідь.

— Молотом Ротгара! — переклав Орик для Ерагона, кинувшись слідом за своїм королем.

І собі вигукуючи цей дивний клич, юнак і Сапфіра повернулись до бою.

Завдяки відчайдушному нападу гномів варденн стали відтісняти військо Імперії, змусивши те покинути позиції, які воно донедавна так надійно утримувало. Дуже сильно допомогла й Анжелина отрута, що почала діяти, дезорієнтуючи командирів Галбаторікса. Вони віддавали легковажні накази, через що у війську запанував безлад. Фортуна відвернулася від Імперії, її воїни кидали зброю, тікали або ж здавалися в полон.

А на землю непомітно спускався вечір.

Б'ючись одночасно з двома ворогами, Ерагон ледь устиг ухилитись від палаючого списа, що пробив стінку ворожого намету й бризнув полум'ям. Юнак озирнувся й побачив, що то була справа рук його кузена.

— Ти що, граєшся, Роране? — озвався він, водночас відбиваючи удари.

Але почути відповідь юнак не встиг, бо здалеку залунали сурми й барабани, а всі довкола стали тривожно роззиратися. У небі над полем бою підозріло швидко зникли стерв'ятники й величезна тінь затулила призахідне сонце, тож лише один-єдиний промінь освітлював жахливе видовище, до якого були прикуті всі погляди.

Червоний дракон літав над військами, засліплюючи їх неймовірним блиском свого панцира. Його пазурі, ікла й спинні шипи були сніжно-білого кольору, а верхи на ньому сидів вояк в обладунках з велетенським мечем у руці.

«Галбаторікс має свого дракона!» — вжахнувся Ерагон.

Тим часом вершник здійняв ліву руку, і яскравий промінь вразив Ротгара в самісінькі груди. Чаклуни, які захищали свого короля, скрикнули й упали замертво, бо їхню енергію було поглинуто, а Ротгар схопився за серце й важко-важко осів на землю. Відчайдушний рев вирвався з горлянок сотень гномів, коли вони побачили, що сталося з їхнім королем.

— Ні! — закричав Ерагон, а Сапфіра, задерши голову, видала протяжний бойовий клич.— Я вб'ю тебе!

Розуміючи, що в нього вже замало сил, аби змагатися з таким могутнім суперником, юнак роззирнувся, шукаючи можливе джерело енер-

гії. Зовсім неподалік він помітив пораненого коня, що вже не міг підвестися із землі. «Спи, брате мій»,— прошепотів Ерагон, забираючи в того рештки життєвої сили.

Потому юнак скочив на Сапфіру й гукнув Орикові:

— Тепер ти командуєш гномами!

Краєм ока Ерагон помітив, що здалеку за ним уважно стежить Арія. Але часу на сентименти не було, тож невдовзі вони із Сапфірою вже мчали вбік прибульців.

«Сподіваюсь, ти добре пам'ятаєш уроки Глаедра»,— подумки звернувся Ерагон до дракона.

Але той не озвався, проклинаючи на чому світ стоїть свого підступного родича, який невблаганно наближався. Спробувавши поринути у свідомість незнайомого вояка, Ерагон зрозумів, що її підживлює декілька енергій. Тим часом супротивник відповів таким сильним ударом, що Ерагон ледве встиг сховатись за власні бар'єри, раз у раз повторюючи захисного вірша, якого вивчив у Оромиса:

Під небом холодним, зимовим
Чоловік зі срібним мечем
Під удари зла світового
Не боявся підставить плече!

За мить Сапфіра й червоний дракон зустрілись у небі, немов два шалені метеори. Вони

зчепилися, завдаючи одне одному потужних ударів задніми лапами. їхні пазурі жахливо скреготали об луску й обладунки. Нападник був менший за Сапфіру, але, схоже, сильніший. Він щоразу відштовхував її, та за мить вони знову сходились, намагаючись учепитися одне одному в горлянку.

Ерагон, на жаль, нічим не міг допомогти своєму драконові. Йому залишалося тільки одне — триматись якомога міцніше. Несподівано дракони почали падати вниз і лише десь ярдів за п'ятдесят від землі випустили одне одного зі смертоносних обіймів, аби втриматись у повітрі. Спритна Сапфіра по-зміїному вигнула шию й пустила з пащеки полум'я.

Утім, вогонь не влучив у ціль, оскільки полум'я роздвоїлось і оминуло нападника з боків, не завдавши йому жодної шкоди. «Нічого собі!» — вжахнувся Ерагон, що ледь устиг вигукнути закляття, коли у відповідь на них полетіла стіна пекельного вогню. Полум'я навіть не обпалило Сапфіриної луски.

Потому Сапфіра й червоний дракон почали стрімко здійматися в небеса крізь торф'яний туман, час від часу кидаючись одне на одного. Якоїсь миті супернику пощастило вкусити Сапфіру за хвіст, і вони з Ерагоном скрикнули від болю, що одночасно пронизав їхні тіла. Розлютившись, Сапфіра перекинулась у повітрі

через голову, та червоний дракон виконав ще складніший трюк.

Тим часом Ерагон відчув зміни, що сталися внизу, на Палаючій рівнині. Чаклунам з Ду Врангр Гата тепер протистояли два могутні маги з Імперії. Вони вже встигли вбити одного з чаклунів, що захищали варденів, і тепер невпинно рухались уперед. «Убивце Смерка! — раптом увірвалось в Ерагонову свідомість благання Тріанни.— Допоможи нам! Ми не можемо їх зупинити. Вони знищать варденів!»

— Усе, пора завершувати,— процідив Ерагон крізь зуби.

Дочекавшись, поки червоний дракон не опиниться під Сапфірою, він загукав до неї, не довіряючи вже контрольованій кимось свідомості:

— Зловиш мене!

Двома ударами меча він розрубав ремені, якими був прикріплений до сідла, й стрибнув зі спини дракона.

Шалений порив вітру миттю зірвав з юнака шолом і закрутив його в несамовитому леті. Відв'язавши щита, Ерагон широко розставив руки й ноги, як його вчив Оромис, і спробував сповільнити падіння й зорієнтуватись, де перебуває ворог. Вершник, що був унизу, здається, розгадав його наміри, але було вже запізно. Пролітаючи повз червоного дракона, юнак щосили

рубонув мечем, відчувши, як лезо вп'ялося в тіло ворога. Той розлючено заревів від болю.

Від удару Ерагон закрутився в повітрі на всі боки, але зумів вирівняти свій політ і тепер невблаганно наближався до землі. Зрозуміло, він міг би зупинитись, вимовивши закляття, але це б остаточно його знесилило. «Ну ж бо, Сапфіро, де ти?» — гукнув юнак, роззираючись на всі боки.

Дракон з'явився зовсім несподівано — склавши крила, він стрімко підлетів під Ерагона й почав пригальмовувати, щоб той устиг спланерувати прямісінько в сідло.

«Більше ніколи так не роби»,— різко мовила Сапфіра.

«Але ж у нас вийшло!» — задоволено вигукнув юнак, позираючи на закривавлений меч.

Утім, радіти було зарано. Тепер Сапфіра опинилась під червоним драконом, що продовжував атакувати згори, женучи її вниз. Усі спроби змінити напрямок польоту були марні. Дракони просто падали, час від часу кусаючи одне одного й дряпаючи пазурами.

«Гаразд, Сапфіро, сідай,— відчайдушно загукав Ерагон.— Я битимусь із ним на землі».

Не заперечуючи, геть скривавлений дракон спустився на берег річки. Ерагон, зістрибнувши на галявину, тупнув ногою, перевіряючи, чи не слизько буде пересуватись. За мить ворожий

дракон промайнув у них над головами й приземлився на іншому кінці галявини. Він піджав поранену задню лапу й увесь аж тремтів від утоми.

Ворог неквапом зіскочив з дракона й почав оглядати його рану. Ерагон знав, що власник пораненої істоти відчуває зараз той самий біль, що й його вірний друг. Пробелькотівши якесь закляття, супротивник швидко загоїв рану й нарешті зиркнув на юнака.

«Як йому вдалося зробити це так швидко?» — аж здригнувся Ерагон, сподіваючись, що перед ним не Галбаторікс, дракон якого був чорний.

Чіпляючись за цю рятівну думку, він рушив уперед, а Сапфіра з червоним драконом залишились осторонь.

Вершник змахнув мечем, навіть не чекаючи, доки Ерагон почне захищатись. Юнак відбив удар, викресавши сніп іскор, і почав бити у відповідь, швидко й сильно. Утім, відтіснивши супротивника до краю галявини, він так і не спромігся його здолати. «Схоже, він передбачає кожен мій удар! — раптом промайнуло в Ерагоновій голові.— Якби ж я міг хоч трохи відпочити, то, певно, здолав би ворога, але зараз про це годі й мріяти». Цей вояк не був ельфом, але технічно значно перевершував і Ваніра, й Ерагона.

Юнак неабияк схвилювався, коли відчув, що починає втрачати сили, а його суперник тим часом отримав лише подряпину на обладунках. Останні запаси енергії, що їх мали Зарок і Оромисів пояс, майже вичерпались, тож Ерагон почав відступати, а ворог швидко відтіснив його на центр галявини.

Зарок відразу ж став важким, поранене плече палало від болю, піт -заливав юнакові обличчя. І навіть думка про те, що він має помститися за смерть Ротгара, ніяк не допомагала.

Урешті-решт, Ерагон послизнувся й упав. Не збираючись помирати на землі, він схопився на ноги й знову кинувся на ворога, що вибив з його рук зброю лінивим помахом меча.

Те, як ворог відсалютував переможеному, здалось Ерагонові до болю знайомим. Якийсь час він ошелешено роздивлявся дворучний меч супротивника, а потім спробував зазирнути йому в очі крізь отвір у шоломі.

— Але ж я знаю тебе! — нарешті вигукнув Ерагон.

Кинувшись до вояка, він зірвав із нього шолом і вражено застиг... Перед ним стояв Мертаг.

СПАДОК

Трхриста Віндр,— посміхнувся Мертаг, і розгубленого Ерагона відкинуло на двадцять футів. Сапфіра обурено загарчала, але юнак, скрутившись від болю, не видав жодного звуку. Радість від несподіваної зустрічі з другом в одну мить змінилась на лють і образу.

— Ти ніколи не здаєшся! — гукнув до нього Мертаг.

Ерагонове серце облилося кров'ю. Адже це була сцена з його давнього видіння. Переможений вершник на землі в зім'ятому шоломі й скривавлених обладунках...

— Виходить, ти живий, Мертагу,— насилу звівся збентежений юнак на ноги.— Як тобі пощастило вижити, адже ургали затягли тебе в підземелля? Шукаючи тебе, я бачив одну тільки темряву.

— Ти нічого не бачив,— сумно посміхнувся Мертаг.— Так само, як і я, коли шукав тебе в Урубейні після того, як тебе схопили.

— Але ж ти помер! — у розпачі вигукнув Ерагон.— Ти загинув під Фартхен Дуром. Арія знайшла в тунелі твій скривавлений одяг.

— Ні, не помер. Це була витівка Близнюків. Це вони, змовившись з ургалами, заманили нас у засідку, вбили Аджихада й узяли мене в полон.

— Але чому ти погодився служити Галбаторіксу? Ти ж казав, що ненавидиш його!

— Погодився? — злісно розреготався Мертаг.— Нічого подібного! Просто Галбаторікс затьмарив мій розум, помстившись за те, що я втік від нього, й витягнув з мене інформацію і про тебе, і про Сапфіру, і про варденів.

— Отже, ти нас зрадив! Я оплакував тебе, а ти нас зрадив! — похнюпився Ерагон.

— У мене не було вибору.

— Виходить, Аджихад таки мав рацію, коли замкнув тебе. Треба було залишити тебе гнити в тій в'язниці.

— У мене не було вибору. Розумієш? — загорлав Мертаг.— А після того, як для мене виростили Шипа, Галбаторікс змусив нас присягнути йому на вірність.

— Ти прямо, як твій батько,—сумно всміхнувся Ерагон.

— Помиляєшся, друже. Я значно сильніший за Морзана. Галбаторікс навчив мене таких магічних прийомів, які тобі й не снилися. Навіть ельфи бояться використовувати ці закляття. Вони справді страшні, бо знищують ворогів і виконують бажання.

— Але ж вони мали залишитись таємницею,— нагадав юнак.

— Якби ти бодай трохи знав про них, то не казав би так,— відповів Мертаг.— Бром нічого в цьому не тямив. А твої ельфи? Та вони ж тільки й уміють, що переховуватись у лісах! До речі, ти сам схожий на ельфа. Це Ісланзаді допомогла? Утім, мені все одно, згодом я сам про все дізнаюсь.

Прослідкувавши за поглядом Мертага, Ерагон несподівано побачив Близнюків, що, регочучи, жбурляли вогняні кулі у військо варденів. Утім, вони не помічали того, що бачили Ерагон з Мертагом. Ззаду до Блюзнюків підкрадався Роран!

«Куди ти, божевільний! — подумки загукав юнак кузену.— Мерщій тікай! Вони вб'ють тебе!»

— Зачекай,— зупинив його Мертаг.— Давай поглянемо, що він з ними зараз зробить. Адже Близнюкам так подобалось катувати мене в полоні.

— А ти не попередиш їх?

— Даю слово вершника,— криво посміхнувся переможець.

Вони разом стежили за тим, як Роран, підкравшись до Близнюків, несподівано вискочив з-за гори трупів і, змахнувши молотом, ударив одного з товстунів по голові. Другого спіткала така сама страшна смерть. Ставши ногою на мертвих ворогів, Роран видав бойовий клич.

— І що тепер? — спитав Ерагон, відвертаючись.— Ти вб'єш мене?

— Звісно, ні. Ти потрібен Галбаторіксу живий.

— Навіщо?

— А хіба ти не знаєш? — здивувався Мертаг.— Це все через Сапфіру. Дракон, що має вилупитись із яйця, яке береже Галбаторікс, буде самцем. Якщо Сапфіра матиме від нього дітей, то рід драконів поновиться. Як же ти не розумієш? Галбаторікс не збирається винищувати драконів, він, навпаки, хоче відновити традицію вершників та об'єднати Алагезію.

— Він? — перепитав юнак.— Той, хто знищив вершників?

— На те були певні причини,— ствердно кивнув Мертаг.— Вони були старими й зажерливими, от ельфи й скористалися їхнім марнославством, щоб підкорити людей. їх слід було знищити, щоб розпочати все знову.

— То ця битва, яку ми бачимо, виходить, теж заради світлого майбутнього? — спитав

Ерагон.—Твій Галбаторікс тільки те й робить, що бреше, вбиває й маніпулює людьми. І ти це чудово знаєш, тому що сам недавно тікав від нього. До речі, ще зовсім не пізно передумати, Мертагу. Ми з Арією могли б звільнити тебе від закляття Галбаторікса. Приєднуйся до нас, разом ми допоможемо варденам, здобувши славу, а не вічну ненависть людей.

— Ти не допоможеш, Ерагоне,— трохи помовчавши, відгукнувся вершник.— Ніхто, крім самого Галбаторікса, не звільнить нас від нашої присяги. Ми його раби... навіки.

— Тоді дозволь нам із Сапфірою тебе вбити,— несподівано мовив юнак.

— Навіщо, друже?

— По-перше, це звільнить тебе від контролю Галбаторікса, а по-друге, врятує життя сотень, якщо не тисяч людей. Хіба заради цього не варто пожертвувати собою?

— Можливо, ти б так і зробив,— скривився Мертаг.— Але мені миліше моє життя.

Скрушно похитавши головою, Ерагон зробив вигляд, що відповідь неабияк його засмутила, а сам миттю стрибнув на вершника, намагаючись вразити його мечем прямісінько в серце.

— Летта! — скрикнув той.

І юнак покотився по землі, заплутавшись у якомусь невидимому липкому павутинні. Коли

ж Сапфіра, грізно загарчавши, стрибнула йому на допомогу, Мертаг різко змахнув рукою й зупинив її в повітрі. Здивований дракон так і завис у стрибку й лише розгублено закліпав очима.

«Він звичайна людина, але звідки в нього така сила? — здивувався Ерагон.— Навіть моя нова ельфійська сутність не в змозі протистояти його майстерності». Однак юнак усе-таки спробував завдати удару у відповідь.

— Бракка дуаніалі сем хуілдар Сапфіра ун ека! — пролунало закляття.

Мертаг тільки глузливо посміхнувся, спостерігаючи, як разом із магічним вигуком юнака покидає життєва сила. Той пробував опиратися ще й ще, подвоював зусилля, стискав зуби й напружував м'язи.

Минали хвилини, але Сапфіра нічим не могла йому допомогти.

Ще трохи, і закляття, здавалося б, мали подіяти, натомість в Ерагона лише затремтіли ноги, він похитнувся й насилу втримався, аби, не впасти.

Юнак перестав опиратись тільки тоді, коли ледь не втратив свідомість. Важко дихаючи, він спостерігав за своїм супротивником, геть не розуміючи, звідки в того стільки сил.

— Ти не можеш зрівнятись зі мною,— зітхнув Мертаг, приставивши меча до Ерагонового горла.— Ніхто, крім самого Галбаторікса, не

може мені протистояти. То як, підемо назад до Урубейна?

— Відпусти мене,— раптом попрохав юнак.

— Чого ради? Ти ж намагався мене вбити!

— Ти зробив би те саме, опинившись на моєму місці. Краще згадай про нашу дружбу. Ми ж билися разом... Як ти міг забути? Зробивши те, що надумав, ти згинеш навіки.

— У мене був наказ схопити тебе й Сапфіру,— похитав головою Мертаг.— Проте... — сказав він, трохи подумавши,—якщо ми зустрінемось іще раз, я не буду такий милосердний.

— Ну що ж, ти робиш усе правильно,— сумно мовив Ерагон.— Не стану тобі перечити.

— І не треба. Але перед тим, як відпустити тебе...— Мертаг вихопив меча в закляклого Ерагона й забрав його магічний пояс— Якщо вже я так схожий на батька, то мушу мати і його Зарок. Чи не так? А крім того, цей меч мав перейти від Морзана до мене, його старшого сина, а не до тебе, молодшого!

— Що? — пополотнів Ерагон.

— Саме так! — глузливо зареготав Мертаг.— Хіба я ніколи не казав тобі, ким була моя мати? А ти — ким була твоя? Селена, уявляєш? Вона наша мати, а Морзан — наш батько! Про це довідалися кляті Близнюки, коли копирсалися у твоїй голові. Як же Галбаторікс зрадів, дізнавшись про цю новину!

— Ти брешеш! — вигукнув Ерагон, не розуміючи, як Бром або Оромис могли таке від нього приховувати.

Утім, Анжела віщувала, що його зрадить хтось із рідні... Отже, вона мала рацію?

— Ми з тобою однакові, Ерагоне. Як дві краплі води. Хіба не так?

— Ти помиляєшся,— прохрипів Ерагон, борючись із закляттям.— Ми різні, бо в мене вже немає шраму.

— Як? — аж підскочив від подиву Мертаг, але швидко опанував себе.— Утім, байдуже. Я прийму батьківський спадок, брате. Прощавай!

Вдягнувши шолом, він виліз на свого дракона, й за мить обидва розчинились у задимлених небесах. Трохи перегодом закляття послабились, і Ерагон із Сапфірою змогли вільно рухатись.

«З тобою все гаразд, малий?» — спитав за якийсь час дракон.

«Так»,—відгукнувся юнак, хоч вони й добре розуміли, що це неправда.

Глянувши на Палаючу рівнину, Ерагон побачив, що бій закінчився їхньою перемогою. Після смерті Близнюків гноми відтіснили ворога до річки. І попри те, що основні війська Імперії не постраждали, їхні сурмачі просурмили відступ. Другої спроби захопити Сурду

не було. Імперія залишала по собі гору трупів і задимлене згарище покинутого табору.

Коли війська розійшлися, хмари хижого вороння вкрили долину чорним саваном.

Ерагон знеможено заплющив очі, з яких стікали сльози.

Так, вони виграли, але він програв.

ЗНОВУ РАЗОМ

Оминаючи загиблих у бою, Ерагон і Сапфіра повільно сунули випаленою рівниною. По дорозі їм траплялись ті, хто вижив. Ці воїни з безумними очима плентались кудись навмання через мертве поле бою. Дивлячись на них, Ерагон не відчував нічого, окрім гострого болю. Битва здавалась страшною й безглуздою, оскільки йшлося про інтереси кількох людей. Тисячі життів — ось якою була ціна політики двох держав.

Зітхнувши, Ерагон помітив глибоку рану на Сапфіриному хвості.

«Давай полікую»,— озвався він.

«Не треба,— відказав дракон.— Краще спочатку подбай про тих, хто потребує допомоги більше за мене».

«Ти впевнена?»

«Так, малий».

Кивнувши, Ерагон мовчки почав лікувати магією поранених. Він сумлінно працював, не звертаючи уваги на те, кому саме допомагає: своїм чи чужим воїнам. Думками юнак був далеко звідси. З його голови ніяк не йшли Мертагові слова про їхню матір — Селену. Зрештою, усе сходилось. Селена покинула Карвахол двадцять років тому й повернулась на деякий час, щоб народити Ерагона. Відтоді її ніхто не бачив.

Подумки Ерагон знову й знову повертався в той час, коли вони з Мертагом уперше прибули до Фартхен Дура. Юнак розповідав, що його мати втекла від Морзана, доки той полював за Бромом, Джоудом і яйцем Сапфіри. «Схоже, мати злякалась, що чоловік гнівається на старшого сина, й утекла до Карвахола, аби захистити бодай молодшого»,— розмірковував Ерагон.

Раніше юнак жив згадкою про те, як Селена ніжно про нього піклувалась, і не втрачав надії побачитись зі своїми батьками, гадаючи, що ті ще живі. А ось тепер усі його надії вмерли.

Сягнувши повноліття, Ерагон дедалі частіше питав себе про те, хто його батьки. Або чому мати полишила його на виховання дядькові Герроу та тітці Маріан. Але те, що він почув від Мертага, ніяк не вкладалося в його

голові. Сплине немало часу, доки він зможе з цим змиритись.

Ерагон завжди думав, що зрадіє, коли дізнається, хто його батько. Тепер же, дізнавшись, був розчарований. Він уявляв його шляхетною людиною й навіть у найстрашніших мареннях не міг припустити, що його батько — вершник на ім'я Морзан.

Мрії обернулись на справжній жах.

«Мій батько — чудовисько! — нетямився юнак.— Мій батько той, хто зрадив вершників і продав їх Галбаторіксу».

Утім, згадавши, що в нього вже немає шраму на спині, Ерагон трохи заспокоївся. Це пробудило думку про те, що Морзан був лише причетний до його народження, але насправді не міг вважатися його батьком. Адже його виховав Герроу, й саме він навчив його жити чесно. За все хороше він міг подякувати тільки Герроу. Бром і Оромис теж були батьками Ерагона, але аж ніяк не вбивця Морзан. І Мертаг йому не брат! В Ерагона тільки один брат — Роран!

Здається, Ерагон розібрався в собі й зрозумів, хто був його справжньою сім'єю.

«Ти став мудріший»,— сказала Сапфіра.

«Мудріший? — перепитав Ерагон.— Ні, я лише навчився думати. І цим я завдячую Оромису. Прикро, що Бром із самого початку не

розповів мені про мою рідню. Схоже, він знав про моє походження і хотів доглянути в Карвахолі за сином ворога, доки ти ще не народилась. Він мав на це право, згоден... Адже хто я тепер?»

«Не забувай, що Бром завжди намагався нас захистити,— нагадав дракон.— Він загинув, рятуючи тебе від разаків».

«Я пам'ятаю. Гадаєш, він не сказав мені всієї правди, бо боявся, що я отримаю спадок Морзана, як Мертаг?»

«Звісно, ні»,— не погодився дракон.

«Ти впевнена? — спитав Ерагон, повертаючи до тями бідолаху, якому стріла влучила в живіт.— Ні ж бо, Сапфіро, якщо ти вже почала, то, будь ласка, говори до кінця».

Дракон задер голову, немовби роздивляючись щось у небі, а насправді просто не хотів говорити.

— Води! — застогнав воїн.— Убивце Смерка, води!

— Я дам тобі напитись, коли залікую рану, гаразд?

— Обіцяєш, Убивце Тіні?

— Обіцяю.

З допомогою магії Ерагон витягнув стрілу, й рана на животі бідолахи загоїлась, а той, зі сльозами на очах, не міг повірити в диво.

— Убивце Смерка, ти...— пробелькотів воїн.

— Нічого не кажи,— посміхнувся юнак.— Краще попий, тепер можна.

Невдовзі Ерагон і Сапфіра знайшли траурне зібрання гномів, які оплакували Ротгара. Загиблий король у золотій кольчузі лежав на чотирьох щитах, а всі довкола рвали на собі волосся, кричали щось немилосердному небу й співали поховальних пісень.

— Стіджа унін моранр Ротгар Конунгр,— схиливши голову, пробелькотів Ерагон.

— Ти покарав боягуза, що вбив короля? — заливаючись слізьми, спитав Орик.

— Він утік.

— Барзулн! — вигукнув гном.

— Але присягаюсь землею Алагезії, що, бувши одним із Дургрімст Інгейтум, я помщуся за смерть Ротгара.

— Так, ти єдиний, крім ельфів, хто зможе покарати вбивцю,— мовив Орик.— Коли знайдеш його, Ерагоне, зітри на порох, вирви зуби й наповни жили розтопленим свинцем! Хай страждає за кожну хвилину життя Ротгара, яке він украв.

— Хіба це не була красива смерть? — спитав юнак.— Хіба король не хотів померти ось так, з мечем у руці?

— Він хотів померти в чесному поєдинку, друже, а не вражений магією чаклуна,— похнюпився гном.— Пам'ятаю, коли мої батьки померли

від чуми, Ротгар не дав мені загинути. Він узяв мене до себе й зробив своїм спадкоємцем. Втратити його — неначе вдруге втратити родину.

— Я розумію,— сказав Ерагон.

— Знаю, що розумієш,— витер очі гном і махнув своїм воїнам.— Тепер нам треба переправити тіло Ротгара до Фартхен Дура, аби з почестями його поховати. Дургрімст Інгейтум запропонує нового грімстборітхн, це зроблять і тринадцять володарів кланів. Що буде далі, я не знаю. Скорше за все, ця трагедія призведе до розбрату між гномами.

— Не думай зараз про це,— поклав йому руку на плече Ерагон.— І знай, що я завжди готовий допомогти. Якщо хочеш, ходімо до мене й вип'ємо за упокій Ротгара.

— Було б непогано. Але не тепер. Ми маємо молити богів, щоб вони пустили Ротгара до царства тіней.

Залишивши Ерагона з драконом, гном повернувся до поминального зібрання, заголосивши разом з іншими воїнами.

«Ротгар був великим королем»,— озвалась Сапфіра, коли вони рушили далі Палаючою рівниною.

«Так, і добрим гномом,— зітхнув Ерагон.— Нам треба знайти Арію й Насуаду. У мене вже не лишилося сил для лікування, але вони мають знати про Мертага».

«Гаразд, ходімо»,— погодився дракон.

Невдовзі вони побачили Рорана, що повільно наближався до них з боку річки. Зупинившись перед Ерагоном, юнак деякий час пильно дивився йому в очі, немовби хотів щось сказати, а потім різко вдарив його кулаком у підборіддя.

Ерагон міг уникнути удару, але не став цього робити, лише трішки відхилився, щоб кузен не зламав собі руку.

— Гадаю, я заслужив це?— спитав він.

— Так, заслужив! — вигукнув Роран.— Тобі не здається, що нам треба поговорити?

— Прямо зараз?

— Я не можу чекати, зрозумій! Разаки схопили Катріну, й мені потрібна твоя допомога! Вона в них ще звідтоді, як ми покинули Карвахол!

«Он воно що,— промайнуло в Ерагоновій голові.— Тепер я розумію, чого Роран привів за собою ціле селище».

— Зараз я мушу дещо зробити,— озвався він до Рорана.— А потім ми обов'язково поговоримо, гаразд? Ти можеш піти зі мною.

— Звісно, піду.

Прямуючи всіяним тілами полем, Ерагон крадькома позирав на кузена.

— Я повсякчас сумував за тобою,— нарешті озвався він.

— А це Сапфіра? — кивнувши, перевів той розмову в інше річище.— Джоуд казав, що саме так звуть твого дракона.

— Так, і вона каже, що рада бачити бодай когось із мого роду.

— То вона ще й говорить! — вигукнув Роран.

«А що таке? — спитав дракон через Ерагона.— Ти гадав, я німа, як печерна ящірка?»

— Пробачте,— закліпав очима юнак.— Я не знав, що дракони такі розумні. Спершу разаки й чаклуни, потім гноми, тепер вершники й дракони, що вміють говорити. Схоже, весь світ з'їхав з глузду.

— Вочевидь, ти маєш рацію,— посміхнувся йому Ерагон.

— А як же той вершник, з яким ти бився? Ти поранив його? Через це він і втік?

— Потерпи трохи й згодом про все дізнаєшся.

Знайшовши шатер Насуади, Ерагон і Роран повагом увійшли досередини. Сапфіра й собі допитливо просунула голову у вхідний отвір. Сидячи на столі, дівчина про щось говорила з Арією. Ельфійка, присвічуючи собі свічкою, лікувала їй рану на стегні, а служниця тим часом знімала з Насуади обладунки.

— Де ви були? — кинулись дівчина на шию Ерагонові.— Ми гадали, що ви загинули.

— Ні, все гаразд,— ніяково озвався юнак.

— Свічка горить,— сухо нагадала Арія.

— Ми не бачили вас звідтоді, як ви приземлились на галявину біля річки,— мовила Насуада, повертаючись на лікування до столу.— Коли червоний дракон відлетів, а ви не з'явились, Арія спробувала догукатись до вас, але не змогла... Ми навіть збирались послати по вас ціле військо на чолі з Ду Врангр Гата.

— Вибачте, я просто- не хотів нікого турбувати,— вклонився Ерагон.— Я був дуже стомлений після бою й забув зняти захист зі свідомості. До речі, знайомтеся — це мій кузен Роран.

Роран вклонився.

— Для мене це велика честь,— сказала Насуада.

— Для мене також,— буркнула Арія.

Потім Ерагон розповів, що Роран привів на допомогу варденам ціле селище й убив підступних Близнюків.

— Ми в боргу перед вами, Роране,— звела брови Насуада.— Хтозна, якої б іще шкоди встигли завдати Близнюки, доки Ерагон чи Арія їх не помітили. Ви допомогли здобути нам перемогу, тож я про це не забуду. Зараз у нас обмаль провіанту, але ваші селяни отримають усе, що забажають.

— Дякую, леді Насуадо,— вклонився Роран.

— Якби не купа справ, я б залюбки послухала про ваші пригоди на шляху з Карвахола

до Сурди,— мовила дівчина.— Гадаю, було б дуже цікаво.

— Звісно, леді Насуадо, перегодом я про все вам розповім.

— Ви можете йти,— кивнула вона неуважно.

— Будь ласка,— сказав Ерагон,— дозвольте Рорану залишитись. Він також мусить знати про те, що сталося.

— Добре, якщо ти так хочеш,— погодилась Насуада.— Але що саме сталося? І хто той невідомий вершник?

Аби Роран зрозумів, що й до чого, юнак почав розповідь з історії про три останні драконячі яйця, з яких уже вилупилось два дракони, а також про Морзана й Мертага, а вже потім — про бій із вершником.

— І коли він ось так повернув меча,— пояснив Ерагон,— мені здалося, що ми вже десь бились. Кинувшись до нього й зірвавши шолом, я побачив...

— Невже Мертага? — тихо спитала Насуада.— Угледівши Близнюків, ми подумали, що він також міг вижити під Фартхен Дуром.

Кивнувши, Ерагон розповів про зраду Близнюків, їхній союз із ургалами й викрадення Мертага.

— Шкода, що все так обернулось,— мовила дівчина.— Мертаг сподобався мені в Тронжхеймі, тож я дуже хотіла, щоб він був на

нашому боці. Дякую, що помстився за мого батька.

«Батьки, матері, брати, кузени,— подумки дратувався Ерагон.— Усе зводиться до родинних стосунків».

Зітхнувши, він вирішив розповісти все до кінця — про втечу Мертага й про таємницю свого народження.

— Не може бути,— прошепотіла Насуада.

Але найбільше Ерагона вразив кузен. Той ледь спромігся приховати на обличчі відразу.

— Можливо, Мертаг збрехав? — спитала Арія.

— Не думаю. Він був щирий зі мною.

— Ну що ж,— знизала плечима ельфійка після тривалої мовчанки.— Гадаю, про це більше ніхто не має знати. Вардени й так пригнічені появою нового Вершника. Вони геть розгубляться, дізнавшись, що Мертаг, якому вони довіряли, служить Галбаторіксу, а Убивця Смерка на додачу ще й його рідний брат. Словом, з нами ніхто не захоче мати справу. Навіть король Орин.

— Так, я цілком згодна з тобою,—кивнула Насуада.— А появи нового Вершника нам слід було чекати, адже Галбаторікс мав для нього яйце дракона. Схоже, тепер нам буде ще скрутніше. Ерагоне, ти зміг би перемогти Мертага з допомогою ельфійських чаклунів?

— Можливо. Але він не такий дурний, щоб битися з усіма одночасно.

— Зрозуміло,— сказала дівчина по тому, як усі безуспішно намагались вигадати бодай якісь варіанти захисту— Ми надто стомлені битвою, й нам треба відпочити, а завтра повернемось до нашої розмови.

Коли Ерагон розвернувся, щоб піти, Арія несподівано глянула йому в очі:

— Не переймайся дуже... Ти не такий, як твій батько й брат. І ти не маєш відповідати за їхні ганебні вчинки.

погодилась Насуада.— Не думай, що ми перестанемо тебе любити. У тебе добре серце, Ерагоне, й ім'я твого батька жодним чином на це не вплине.

— Дякую вам,— розчулено мовив юнак.

Вийшовши із шатра, він наскочив на Рорана, котрий замислено споглядав задимлений обрій.

— Тепер ти все знаєш,— зітхнув юнак, зупинившись поруч.

— Що ж поробиш, це голос крові,— знизав плечима кузен.

— Не кажи так! — гаркнув Ерагон.— Ніколи не кажи так!

— Гаразд, вибач мені,— скоса зиркнув Ро-ран.— Виявляється, Насуада зовсім не така, як я собі її уявляв.

— Ти, певно, гадав, що побачиш грізну царицю? Ні, таким був її батько, Аджихад. Утім, вона теж непогано керує варденами.

— А шкіра в неї фарбована?

— Ні, це природний колір.

З острахом позираючи на Сапфіру, до них почали наближатись селяни з Карвахола.

— Хорсте! — загукав Ерагон, коли старий підійшов.— Як же я радий тебе бачити!

— Чорт забирай, Ерагоне! — здивовано скрикнув коваль.— Ти так змінився звідтоді, як поїхав!

— Себто звідтоді, як утік? — посміхнувся юнак.

Земляки боязко розглядали Ерагона, а той із жалем помітив, що далекі мандри й поневіряння по чужих землях неабияк змінили людей. Не знати чого, юнак почувався ніяково серед колишніх односельців, і це його засмутило.

— Ти вже знаєш про Брома? — запитав він у Джоуда, щоб хоч якось відволіктися від сумних думок.

— Так, Аджихад устиг мені дещо розповісти, але я хотів би почути про це ще й від тебе.

— Як випаде нагода, ми обов'язково про все поговоримо,— кивнув Ерагон.

Потому Джоуд уклонився й сказав Сапфірі:

— Я все життя мріяв про те, щоб побачити дракона, а сьогодні побачив аж двох. Виходить, мені пощастило? Утім, ви саме той дракон, з яким я хотів познайомитись.

Вигнувши шию, Сапфіра торкнулась Джоудового чола, і той аж підскочив від несподіванки.

«Подякуй йому за те, що врятував мене від Галбаторікса,— попрохав Ерагона дракон.— Він був другом Брома, отже,— він і наш друг».

— Атра естерні оно тхелдуін, Сапфіро Б'ярт-скулар,— несподівано озвався старий прадавньою мовою, коли юнак переказав йому слова дракона.

— Куди ти подівся? — спитав тим часом коваль у Рорана.— Після того, як ти вбив тих двох чаклунів, ми скрізь тебе шукали.

— Тепер це не грає жодної ролі,— мовив юнак.— Повертайтесь на корабель і покличте всіх на берег. Вардени дають нам притулок, і ми нарешті зможемо нормально виспатись, без цієї триклятої морської хитавиці.

Селяни радісно загукали, а Ерагон зацікавлено спостерігав, як вправно Роран віддає накази.

— Виходить, вони довіряють тобі,— сказав він, коли ті пішли.— Навіть Хорст тебе слухається. Тепер ти відповідаєш за весь Карвахол?

— Так, відповідаю.

Оглянувши табір, брати знайшли намет, який вардени поставили для Ерагона. Сапфіра, ясна річ, навіть не намагалася залізти всередину й вляглася на вулиці, збираючись цілу ніч вартувати.

«Коли відновлю свої сили, то відразу ж залікую твої рани»,— пообіцяв дракону юнак.

«Гаразд, не переймайся дуже. І не засиджуйтесь до пізньої ночі!» — сказав дракон у відповідь.

У наметі Ерагон засвітив ліхтар, і вони з Рораном сіли одне навпроти одного, довгий час споглядаючи мовчки вогонь усередині ліхтаря.

— Розкажи, як помер мій батько,—нарешті озвався Роран.

— Наш батько,— уточнив юнак, помітивши, як кузен посуворішав.—Я маю таке саме право називати його батьком, як і ти. Гадаю, ти згоден зі мною?

— Гаразд, нехай. То як він помер?

Цю історію Ерагон переповідав уже безліч разів, але тепер розказав її й спробував пояснити, чого все вийшло саме так.

— Я був неправий, коли ховав від вас із батьком Сапфіру,— закінчив юнак.— Я просто боявся, що ви захочете вбити дракона, й не усвідомлював тієї великої небезпеки, на яку всіх нас наражало його перебування в Карвахолі.

Потому, як Герроу помер, я вирішив утекти, щоб вистежити разаків. Я зробив це ще й тому, що, шукаючи мене, в селище могли прийти воїни. Можливо, у Паланкарську долину завітав би навіть сам Галбаторікс. Так, я винен у смерті батька. Але я не хотів, щоб хтось через мене постраждав. Я робив усе, що міг, Роране.

— Ну, а все інше? Вершник на ім'я Бром, порятунок Арії в Джиліді, вбивство Смерка? Усе це було?

— Так, було — зітхнув Ерагон, коротко переказавши події минулих днів, включно зі своїм вишколом в ельфів.

Похнюпившись, Роран мовчки втупився в підлогу й намагався не дивитися на брата. Здавалося, він не міг повірити в усе почуте.

— Так, ти помилявся,— нарешті мовив він.— Але не більше, ніж я сам. Герроу помер через твої витівки з драконом, але звідтоді, як я посварився з Імперією, теж загинуло багато людей. Ми однаково винні, брате.

— Саме так,— зворушено мовив молодший, і вони міцно обнялися.

Утерши мокрі очі, Ерагон невдовзі пожартував:

— Галбаторіксу доведеться здатись, якщо вже ми знову разом! Хіба проти нас хтось

устоїть? А тепер розкажи, як схопили Катріну.

Роран миттю насупився й почав монотонно розповідати про захист та занепад Карвахола, а також про перехід Хребта, пригоди в Тейрмі та мандрівку по морю.

— Мій брате, ти значно сильніший за мене,— сказав Ерагон, дослухавши.— Я б не зміг зробити й половини того, що вдалося зробити тобі. Так, я вмію битися, але не вмію переконувати людей...

— У мене не було вибору,— зніяковів Роран.— Коли вони схопили Катріну, я мав за будь-яку ціну вирватись із пастки й не потрапити в полон до Галбаторікса. Бо хто б тоді врятував дівчину? Розумієш, я брехав, знущався й убивав, щоб досягти мети й дістатись до варденів. А зараз, коли селяни в безпеці, я мушу врятувати Катріну, якщо вона ще жива. Ти допоможеш мені?

— Замислившись, Ерагон понишпорив рукою у своїй похідній торбі й витяг звідти пляшку з чарівним напоєм, який йому подарував Оромис. Зробивши кілька ковтків, він хлюпнув рідини в миску, промовив закляття й погукав Рорана.

За мить на поверхні з'явилось зображення Катріни. Дівчина лежала, прикута до ліжка, а її волосся спадало на плечі.

— Вона жива! — аж підскочив Роран, але Ерагон не зміг довго втримувати образ.

— Так,— втомлено сказав він.— Катріна жива. її тримають у Хелгрінді, лігві разаків. Я піду з тобою, брате, й допоможу її визволити. А потім ми знищимо те кубло, помстившись за батька.

Кінець другої книги

Продовження в останній частині трилогії «Спадок».

СЛОВНИК

ПРО ПОХОДЖЕННЯ ІМЕН

Імена та назви, що зустрічаються в Алагезії, можуть видатись звичайному читачеві дивакуватими та ще й дуже пістрявими. Насправді це не так. Справа в тому, що Алагезію не раз завойовували різні народи, тож вона увібрала в себе мовну культуру ельфів, людей, гномів і навіть ургалів. Саме так, скажімо, постали назви Паланкарської долини (людська назва), річки Анори й Рістваквейн (ельфійські назви), а також Утгардських гір (назва гномів), що розташовані неподалік.

З одного боку, це дуже цікаво для історії, а з другого — призводить до плутанини. Особливо тоді, коли хтось неправильно вимовляє ті чи інші назви різних народів. Адже кожен народ схильний до того, щоб змінювати чужі назви на свій манір. Узяти хоча б річку Анору. Спочатку її назва звучала прадавньою мовою як «Аенора», тобто «Широка», та люди перегодом почали

говорити просто «Анора», зберігши цей варіант аж до тих часів, про які йдеться в історії Ерагона.

СЛОВНИК ПРАДАВНЬОЇ МОВИ

Агаеті Блодхрен	— святкування Кривавої Клятви
Адурна	— вода
Айдайль	— ранкова зоря
Арджетлам	— срібна рука
Атра естерні оно тхелдуін, / Атра моранр ліфа унін хджарта онр, / Атра ду еварйнія оно варда	— Нехай твої справи будуть успішними, / Нехай світло живе у твоєму серці, / Нехай оберігають тебе зірки
Атра носу вайсе вардо фра ельд хорніа	— Захисти нас від підслуховувань
Бракка дуаніалі сем хуілдар Сапфіра ун ека!	— Звільни мене із Сапфірою!
брісінгр	— вогонь
Б'яртскулар	— Блискуча луска
Вайзе хейл!	— Зцілися!
вардени	— охоронці
вірда	— доля
Вірдфел	— ельфійська назва Форсворн
водхр	— шанобливе звертання до чоловіка

вор	— шанобливе звертання до близької людини
Гала, о Вірда брунхвітр, / Абр Берундаль вандр-фодхр, / Буртхро лауфсбледар екар ундір, / Еом кона даутхлеікр...	— Співай, о блідолиця Доле, / Про злощасну Берунду, / Народжену під дубовим листям, / Смертній жінці...
гангра аптр	— іти назад
гангра фрам	— іти вперед
Гатх сем оро ун лам іет	— Поєднай стрілу з моєю рукою
Гойлот ду кніфр	— Затупити лезо
джиєрда	— бити
драумр копа	— зважати на сновидіння
Ду Вельденварден	— Ліс-охоронець
Ду Волар Ельдрваріа	— Палаюча рівнина
Ду Врангр Гата	— Звивиста стежка
Ду Фелс Нангороех	— Прокляті гори
Ду Фірн Скулблако	— Війна драконів
ебрітхіль	— майстер
ельда	— шанобливе звертання
Зарок	— страждання
Кветха, Фріцай!	— Вітаю, друже!
кодтхр	— ловити
летрблака	— кажан, кінь разаків (дослівно «шкіряні крила»)
летта	— спинитися

Летта оріа тхорна!	— Спинити стріли!
Лідуен Кваедхі	— поетичний рукопис
Лосна калфіа іет	— Звільни мої ноги
Остато Четова	— Жалобна сага
реіза ду адурна	— підняти водну кулю
світ-кона	— офіційне звертання до ельфійки
Се моранр оно фінна!	— Хай з тобою буде спокій!
Се онр сердар сітджа хвас!	— Хай ваші мечі залишаються гострими!
Се орум тхорнеса хавр шар'явлі ліфе!	— Хай оживе ця змія!
сколір	— щит
сколіро	— захист
скулблако	— дракон (дослівно «крила з лускою»)
Стіджа унін моранр Ротгар Конунгр	— Спочивай у мирі, королю Ротгаре
Тогіра Іконока	— каліка
трхриста	— стиснути
Трхриста Віндр	— стиснути повітря
фаіртх	— зображення, зроблене за допомогою магії
фініарель	— шанобливе звертання до юнака
Фрікай Андлат	— друг смерті (отруйний гриб)
халупа	— бігти

хальдтхін	— дурман смердючий
Хелгрінд	— Ворота Смерті
хлджодхр	— мовчання
яве	— узи довіри

МОВА ГНОМІВ

Аз Раньї	— річка
Аз Свелдн рак Ангуін	— сльози Ангуін
Азт йок йордн раст	— Тоді ти пройдеш
Акх сартос оен дургрімст!	— Заради родини й клану!
аскудгамлн	— сталеві кулаки
Астим Хефтин	— захист від злих очей
барзул	— прокляття
Барзул кнурлар!	— Прокляття вам!
барзулн	— проклясти когось
беорн	— печерний ведмідь (ельфійське слово)
ваніалі	— ельф (слово з прадавньої мови, яким позначали магію)
Вор Ротгар корда!.,	— Молотом Ротгара!
вррон	— годі
Грімстборітхн	— голова клану
Грімсткарвлорс	— управитель дому

Гунтера Аруна (Сшгїега Агипа)	— благословення Гунтери
Джок із фрек дургрімстврен?	— Ви хочете війни між кланами?
Дургрімст	— клан
ета	— ні
Етзіл найтгеш!	— Стій на місці!
Ігнх аз вотх!	— Принести їжу!
ільф гаухніт	— усе їстівне (вираз із тих часів, коли ворогів отруювали під час застілля)
Інгейтум	— ковалі
Ісідар Мітрім	— Зоряний Сапфір
кнурл	— камінь, скеля
кнурла	— гном (дослівно «зроблений з каменю»)
Кнурлаг квана квірану Дургрімст Інгейтум! Кварзул ана Ротгар оен волфілд!	— Його зробили членом клану Інгейтум! Хай буде проклятий Ротгар і всі, хто з ним разом!
кнурлагн	— чоловік
кнурлнейн	— серце каменя
Кнурлхейм	— Кам'яна Голова
награ	— велетенський вепр, що живе в Беорських горах
оен	— так, ствердження

Орик, Тхріфкз ментхів, оен Хретхцарач Ерагон рак Дургрімст Інгейтум. Вхарн, аз ваніаліцархаруг Арія. Не оц Ундінз грімстбелардн	— Орик, син Тхріфка, і Убивця Смерка Ерагон з клану Інгейтум. З ними ельфійський кур'єр Арія.
Ос іл дом квірану карн дур тхарген, зейтмен, оен грімст вор формв едаріс рак скілфс. Нархо іс білгонд...	— Хай наша плоть, честь і домівки будуть з'єднані моєю кров'ю. Я прошу...
Раньї Хефтин	— вартовий на річці
Смер вотх!	— Принести їжу!
Тронжхейм	— Шолом Велетня (назва міста-гори)
урзхад	— печерний ведмідь
Фартхен Дур	— Наш Батько
фельдуност	— порода кіз, що живуть у Беорських горах
Формв Хретхцарач ... формв Джургенцармеітдер нос ета горотх бахст Тарнаг, дур енцесті рак кітхн! Джок із варрев аз барзулегур дур дургрімст, Аз Свелдн рак Ангуін, могх тор рак Джургенврен? Не удім етал ос раст кнурлаг. Кнурлаг ана...	— цьому Убивці Смерка, цьому вершнику Драконів нічого робити в Тарназі, найсвятішому з міст! Ви забуваєте прокляття, яке наш клан Сльози Ангуін несе з часів війни з драконами? Ми не дозволимо йому пройти...

Херт дургрімст? Філд растн?	Який клан? Хто йде?

МОВА ЧРГАЛІВ

ахграт укмар	— виконано
нар	— шанобливе звертання

ПОДЯКА

Кветха, Фріцай!

Подейкують, нібито переважна більшість епопей змінюють своїх авторів. Так от, «Ерагон» справді неабияк вплинув на моє життя.

Коли я задумав написати роман-трилогію, мені було всього лиш п'ятнадцять років. Ніби вже й не хлопчик, але ще й не чоловік. Під ту пору я закінчив школу й не знав, чим його зайнятися далі. Одне-едине, що мене по-справжньому приваблювало, це книжки в жанрі фентезі, від яких аж тріщали мої полиці. Я писав цю трилогію й водночас мужнів, а коли закінчив роботу, мені був уже двадцять один рік. Можливо, когось це здивує, але не мене.

Правду кажучи, переживання Ерагона мені дуже знайомі. Я й сам мав покинути сільський затишок та мандрувати країною, не знаючи, що на мене чекає. Так чи так, а я йшов до своєї

мрії. Я здобув освіту, здобув славу й зумів знайти внутрішню рівновагу.

Так само, як і в романі, де героя підтримують старші й мудріші друзі, мене на моєму письменницькому шляху підтримували чудові, талановиті й добрі люди.

Наприклад, удома це була мама. Завдяки тому терпінню, з яким вона мене слухала, я мав змогу покращити деякі розділи свого твору. Або ж батько, який увесь час мене критикував. А ще моя люба сестричка, яка погодилась стати прототипом знахарки Анжели.

У справі редагування тексту мені допоміг знавець граматики Саймон Ліпскер, а також його мужній помічник Деніел Лазар, який- не дав йому загинути під зливою моїх рукописів.

А в справі видання мені допомогла Мітель Фрей, яка не стала обмежуватись своїми повноваженнями й значно покращила текст роману. Я хочу подякувати також рекламній директорці Джудіт Хот, яка відважно просувала роман на ринку, й художній директорці Ізабель Варен-Лінч та Джону Джуду Паланкару — за обкладинку книжки. А редакторові Арті Бенкету дякую за його успішну боротьбу з прадавньою мовою. Дякую також Чіпові Гібону з дитячого відділу «Рендом Хаус», редакторці Ненсі Нікель, директорові з продажу Джоан Де-Майо, керівниці маркетингу Дейзі Кайн,

співробітникам Лінді Паладіно, Ребеці Прайс і Тімоті Тархун. Низький уклін Пем Байт та її команді, що розповсюдили мою трилогію по всьому світу.

Окрема подяка Меліссі Нельсон за дизайн, Алісон Колані, Мішель Бурке та неперевершеній Мішель Фрай за редагування, а також усім-усім, хто мене підтримував.

У «Ліснинг Лайбрері» це були, зокрема, Жерард Дойл, що оживив Алагезію, Таро Маєр, який займався мовною правкою, а також Джейкоб Кронштейн, що керував усіма нами разом із Тімом Дітлоу.

Дякую вам усім!

Любі читачі, на вас чекає ще одна книжка! Це буде завершення трилогії. У цій книзі збудуться всі мрії моїх героїв!

Тож мандруймо разом чарівним світом Алагезії, і нехай нам щастить у наших майбутніх подорожах!

Се онр сердар сітджа хвас!

Крістофер Паоліні
23 серпня 2005 року

ПРО АВТОРА

Любов до фентезі надихнула юного Крістофера Паоліні на написання роману «Ерагон». Під ту пору йому було всього лиш п'ятнадцять років, і він тільки-но закінчив школу. А вже в дев'ятнадцять, за свідченням «Нью-Йорк Таймз», він став найуспішнішим американським автором. Зараз Крістофер живе в мальовничому штаті Монтана, що чимось схожий на вигадану ним країну Алагезію.

Докладніше про автора трилогії ви можете дізнатись, завітавши на сайт *www.alagaesia.com*.

ЗМІСТ

Короткий зміст книги «Ерагон» 3
Нещастя Близнюків 11
Рада старійшин 24
Правда між друзями 43
Роран 57
Переслідувані мисливці 69
Обіцянка Сапфіри 82
Реквієм 91
Вірність 99
Чаклунка, змія та сувій 106
Подарунок Ротгара 127
Молот і обценьки 135
Помста 148
Аз Свелдн рак Ангуін 159
Сельбедейл 180
Діаманти вночі 202

Під вечірнім небом 216
Униз по озеру 225
Дрейф 240
Арія Почту-кону 253
Церис 262
Рани з минулого 274
Рани сьогодення 285
Обличчя ворога 295
Стріла в серці 308
Свято Дагшелгра 319
Лісове місто 334
Королева Ісланзаді 342
З минулого 363
Переконання 368
Наслідки 380
Переселення 388
На скелях Тельнаєра 397
Таємне життя мурах 422
Під деревом Меноа 439
У лабіринті опору 455
Підвішений на шворці 469
Елва 477
Відродження 486
Чому ти борешся? 490

Слава Чорного ранку..... 508
Природа Зла..... 533
Образ досконалості..... 550
Забуття..... 562
Нарда..... 581
Молот б'є..... 598
Осягаючи премудрість..... 617
Розбите яйце та зруйноване гніздо..... 634
Дар дракона..... 644
На зоряній галявині..... 665
Занепад країни..... 671
Тейрм..... 678
Джоуд Довгоногий..... 688
Несподіваний союзник..... 693
Втеча..... 705
Дитяча забавка..... 722
Передчуття війни..... 726
Червоний клинок — білий клинок..... 736
Настирливі видіння..... 746
Дари..... 761
У пащеці океану..... 770
Крізь Боарове Око..... 776
До Аберона..... 783
Палаюча рівнина..... 794

Хмари війни 812
Нар Гарцхвог 818
Відьмине вариво 827
Буря починається 840
Об'єднання 851
Старший брат 857
Спадок 867
Знову разом 876
Словник 894
Подяка 902
Про автора 905

ВРОЙНГАРД
Дору Аребa
Карвахол
Терінсфорд
Нарда
Язуак
Дарет
Сейнон
Оґілон
Елесмера
Надінель
Ду Вельденварден
Кіртан
Сільтрім
Арадан
Ілоґ
Ніноґ
Іленстар
МАРНА
Джилід
ХУРЕНЕН
АЛАГЕЗІЯ
Тейрм
Булрідж
Ілія Фсон
Серіс
Елмор
Ріка Елмор
Ріка Ґаґ
Озеро Вуалдарк
Ріка Ґаґ
Куаста
Драс-Леона
Урубейн
Озеро Леона
ХЕЛГРІНД
Хадарацька пустеля
Хедарт
Ріка Ад
Белатона
Ріка Дженет
Фьорност
Меліан
Тідестет
Фейнстер
Сітрі
Петров'я
Літтоу
Даут
Аруфс
БЕЙРЛАНД
НІА
СУРДА
Аберон
Рівстоун
ІЛІУМ
УДЕН
ПАРАІМ
Ортіад
Ріка Беарн
ФАРТХЕН ДУР
Бураг
Тарнаг
Беорські гори
Далтон
Галфні
Л.
З.
И.
Ч.